

ORTAK BİR KADER NE KADAR FARKLI YAŞANABİLİR?

Halep Sığınma Evi

DANİMARKALI KAREN JEPPE'NİN TUTTUĞU KAYITLAR

1922-1927

ALFA

Abel, 19; Abraham, 10; Abraham, 12; Abraham, 12; Abraham, 12; Abraham, 13; Abraham, 15; Abraham, 17; Abraham, 17 ; Abraham, 19; Acemi, 16; Adelina, 20; Adie, 13; Adrine, 16; Adur Semerdjian, 8 ; Aga Bab, 12; Agavni Rashmadjian, 26; Aghabeg, 14; Aghavni Maghakyan, 33; Aghavni, 15; Aghavni, 15; Aghavni, 17; Aghavni, 18; Aghavni, 18; Aghavni, 19; Agop, ?; Agop, 11; Agop, 11; Agop, 14; Agop, 14; Agop, 16; Agop, 16; Agop, 16; Agop, 16, ; Agop, 17; Agop, 17; Agop, 20; Akabi Elibeayakian, 55; Akabi, 14; Alexan, 17; Alexander, 18; Altun, 30; Amsih, 12; Anahid, 10; Anastas, 14; Andon, 20; Angel, 7 (10); Anna Melkon Bishar, 40; Anna Sarkisyan, (...); Anna, 12; Anna, 12; Anna, 14; Anna, 15; Anna, 17; Anna, 22; Anna, 23; Anna, 35; Annagul, 12; Annar Korkoyan, 45; Annig Barsiguian, 19; Annig, 22; Antika, 10; Antranig Uvezyan, 18; Antranig, 10; Antranig, 10; Antranig, 11; Antranig, 14; Antranig, 17; Antranig, 18; Antranik B. Sansarciyan 8; Antranik, 10; Antranik, 12; Antranik, 19; Anuş, 35; Apel, 15; Apkar, 14; Apraham Kazancıyan, 19; Apraham, 13; Apraham, 15; Apraham, 20; Arakel, 16; Arakel, 18; Araksi Tirtzagian, 20; Araksi, 11; Araksi, 13; Araksi, 14; Araksi, 16; Araksi, 18; Araksi, 19; Araksi, 30; Araksi, 9; Aram, 15; Aram, 16; Aram, 16; Archag, 12; Ardash, 16; Ardashesh, 14; Ardaş, 9; Ardenius, 2; Armaveni, 26; Armen, 14; Armen, 17; Armenag, 17; Armenag, 18; Armenag, 18; Armenag, 20; Armenak Doduryan, 19; Armenak, 23; Armenouhi Mirekian, 14; Armenuhi, 12; Armenuhi, 17(22); Armenuhi, 25; Armenuhi, 25; Armenuhi, 30; Aronsyag, 16; Aroussiag, 24; Arsen (Ahmed), 18; Arsen, 15; Arshaluis, 30; Arshlous Basmajian, 30; Arşag, 16; Arşaluys, 20; Arşavir, 20; Arşavir, 9; Artin (Harutiun), 18; Artin Badian, 18; Artin Tchapropian, 14; Artin, 11; Artin, 19; Artin, 20; Artin, 20(14); Arussiag, 3; Arusyag, 35; Arusyak, 13; Asaduhi (Sakia), 1; Asadur Belderyan, 18; Asadur, 16; Asadur, 16; Asadur, 17; Asadur, 18; Asadur, 19; Asdghig, 12; Asdghig, 16; Asdghik, 28; Asdoor, 20; Askot, 11; Astoor, 24; Avadis, 18; Avak, 17; Avedik, 12; Avedis Semerdjian, 6; Avedis, 16; Avedis, 16; Avedis, 16; Avedis, 18; Avedis, 18; Avedis, 18; Avedis, 18; Avedis, 18; Avedis, 23; Aydanuş, 7; Ayraz, 12; Azad, 12; Azad, 19; Azaduhi, 13; Aziz, 2; Aziz, 22; Azniv Khedeshayan, 27; Azniv, 1 ; Azniv, 14; Azniv, 20; Azniv, 20; Azniv, 22; Babo (Kuyumcuyan), 18; Bahar, 2; Baidzar Gustgarian, 18; Baidzar, 14; Barkese, 18; Barkev, 14; Barkev, 15; Baydsar, 30; Baydzar, 16; Baydzar, 17; Bayzar, 25; Beatrice Bekiariam, 24; Beatris, 11; Beatris, 21; Bedia, 10; Bedros Elibeoyakian, 20; Bedros, 12; Bedros, 13; Bedros, 15; Bedros, 17; Bedros, 17; Bedros, 17; Bedros, 17; Bedros, 18; Bedros, 18; Bedros, 18; Bedros, 19; Bedros, 20; Benjamin, 15; Benyamin, 20; Bercuhi, 16; Beyzade, 20; Beyzade, 30; Boghos (Muhammed), 18; Boghos, 12; Boghos, 15; Boghos, 15(17); Boghos, 16; Boghos, 16; Boghos, 16 ; Boghos, 17; Boghos, 18; Bogos, 16; Bogos, 16; Bogos, 17; Celile, 23; Cemil, 13; Cemile, 30; Cemile, 9; Chanum, 35; Chatcho, 18; Chenum Berberian, 33; Çinko, 12; Çoren, 14; Daniel, 19; David, 13; Delile, 19; Deruhi, 19; Devlet, 10 ; Devlet, 16; Digran, 19; Dikran Goshgarian, 21; Dikran Nalbandian, 25; Dikran Tovmasian, 18; Dikran, 13; Dikran, 14; Dikran, 14; Dikran, 18; Dikran, 19; Dikran, 20; Dikranouki, 27; Dikranuhi, 16; Diran, 18; Djenevieve Raghbetian, 14; Djerdjis, 12; Djerdjis, 18; Donabed, 15; Donig, 18; Ebros Haleblian, 20; Edward, 15; Efkaris Tcharminian, 25; Elias, 14; Elias, 16; Eliza, 17; Eliza, 17; Elmas Daduryan, 38; Elmas, 15; Elmas, 17; Elmas, 18; Elmas, 30; Emine, 5; Endra Elmast, 19; Erhen, 17; Erhen, 30; Ester, 16; Ester, 18; Ester, 25; Eugenie, 17; Eva, 20; Farfür, 28; Farha, 18; Fehime Astrig, 13; Fehmi, 16; Ferdose, 24; Feride, 10; Feride, 12; Ferie, 15; Filor, 30; Flor Asaduryan, 22; Floritza, 16; Gadar, 30; Garabed (Ghasarus), 14 (16); Garabed (Rifat), 5; Garabed Kabakian, 20; Garabed Karakehyan, 19; Garabed Tchoolhayan, 18; Garabed, 1; Garabed, 12; Garabed, 12; Garabed, 13; Garabed, 13 ; Garabed, 13; Garabed, 14; Garabed, 15; Garabed, 15;

Garabed, 15; Garabed, 15; Garabed, 15; Garabed, 16; Garabed, 16; Garabed, 16; Garabed, 16; Garabed, 16; Garabed, 17; Garabed, 17; Garabed, 17; Garabed, 17; Garabed, 17; Garabed, 18; Garabed, 18; Garabed, 18; Garabed, 18; Garabed, 19; Garabed, 19; Garabed, 2; Garabed, 20; Garabed, 20; Garabed, 20; Garabed, 20; Garabed, 20; Garabed, 20; Garabed, 20; Garabed, 20; Garabed, 22; Garabed, 23; Garabed, 23; Garabed, 6; Garabet, 11; Garabet, 15; Garabet, 16; Garabet, 16; Garabet, 16; Garabet, 17; Garabet, 17; Garabet, 18; Garabet, 20; Garbis, 18; Garene, 20; Gasbar, 17; Gazar, 16; Gazar, 17; Gazar, 17; Gazar, 20; Ghazar, 18; Ghazaros, 15; Ghazaros, 17; Giragos, 10; Giragos, 20; Gita, 14; Grbo Garabed, 20; Guhar Arabian, 26; Guiragor, 18; Gulbeng, 22; Gulizar, 20; Gulizar, 40; Gully Haynougian, 24; Gurçi, 16; Gurdji Kerlidjian, 26; Gülbenk, 18; Habbe, 12; Haçadur, 18; Haçadur, 18; Hagob, 18; Hagop Basmadjian, 16; Hagop Nalbandian, 20; Hagop Urfalian, 18; Hagop, 19; Hagop, 11; Hagop, 12; Hagop, 12; Hagop, 13; Hagop, 15; Hagop, 16; Hagop, 16; Hagop, 17; Hagop, 17; Hagop, 17; Hagop, 18; Hagop, 18; Hagop, 18; Hagop, 18; Hagop, 18; Hagop, 18; Hagop, 19; Hagop, 19; Hagop, 20; Hagop, 20; Hagop, 4; Hagopyan Hacı Kirkoryan, 20; Hamesd, 17; Hamgash Tchapraguian, 17; Hampartsum, 15; Hampartsum, 18; Hamparzum, 18; Hanım (Nevart), 6; Hanım Beropyan, (...); Hanım, 14; Hanım, 17; Hanım, 17; Hanım, 22; Hanım, 22; Hanım, 25; Hanne, 17; Hapet, 17; Haroutun, 17; Haroutun, 18; Haruntyun, 16; Harutiun Mouradian, 20; Harutiun, 18; Harutiun, 18; Harutyan Nazaryan, 17; Harutyan, 20; Harutyun Sarrafyan, 20; Harutyun, 15; Harutyun, 16; Harutyun, 16; Harutyun, 17; Harutyun, 17; Harutyun, 17; Harutyun, 17; Harutyun, 18; Harutyun, 18; Harutyun, 18; Harutyun, 18; Harutyun, 19; Harutyun, 8; Hasvart, 15; Haşatun, 13; Hatşo, 18; Hatun (Nesihe), 17; Hatun (ve Yeghisapet ?), 25; Hatun, 14; Hatun, 14; Hatun, 22; Hatun, 35; Hayganuş 18; Hayganuş Elikesikyan, 35; Hayganuş, 13; Hayganuş, 16; Haygaz, 16; Haygaz, 17; Hayk (Ahmet), 16; Hayk, 14 ; Haykanuş, 20; Hazal, 22; Heghine, 20; Heghine, 22; Hegina, 30; Hemayag, 14; Hemayak, 15; Hemayak, 18; Heranuş, 25; Hermine, 14; Holo, 35; Horen, 15; Hormik, 25; Hormik, 35; Horom, 48; Hosep, 15; Hosep, 18; Hosep, 20; Hosrof, 16; Hovagim, 17; Hovagim, 18; Hovagim, 20; Hovagium, 20; Hovakim, 16; Hovhannes Piloyan, 20; Hovhannes Toromanian, 7; Hovhannes, 10; Hovhannes, 14; Hovhannes, 14; Hovhannes, 15; Hovhannes, 15; Hovhannes, 16; Hovhannes, 17; Hovhannes, 17; Hovhannes, 17; Hovhannes, 18; Hovhannes, 18; Hovhannes, 18; Hovhannes, 18; Hovhannes, 19; Hovhannes, 19; Hovhannes, 19; Hovhannes, 20; Hovhannes, 20; Hovhannes, 22; Hovhanness, 13; Hovnan, 15(13); Hovsep Faturayan, 6; Hovsep, 12; Hovsep, 15; Hovsep, 16; Hovsep, 16; Hovsep, 16; Hovsep, 17; Hovsep, 20; Hovsep, 21; Hrant Sheshedjian, 18; Hrant, 13; Hrant, 16; Hrant, 20; Hripsime Kevorkyan, 18; Hripsime, 14; Hripsime, 22; Hripsime, 25; Imarduhi, (...); Imasdoon, 20; İsa, 18; İsa, 19; İskender, 17; İskohi, 13; Israel, 19; Jebrail, 20; Jegsa, 30; Jegy (John), 10; Joseph, 15; Juher, 18; Kaçadur, 10; Kaçadur, 12; Kaçadur, 16; Kaçadur, 18; Kaçadur, 20; Kaçadur, 20; Kaçatur, 15; Kaiane, 18; Kalust, 12; Kalust, 20, ; Kango, 18; Kapriel, 11; Karakin, 13; Karakin, 20; Karakin, 23; Karekin Gabendian, 20; Karekin Sarkisian, 16; Karekin, 12; Karekin, 18; Karnig, 12; Karnig, 17; Karnig, 18; Karnig, 19; Kasbar, 17; Kaspar, 14; Kaspar, 15; Kegham, 11; Kerim, 20; Kermo, 5; Kerop, 10; Kerop, 16; Kerophe Meyhaneciyan, 20; Kevork Khedeshoyan, 8(10); Kevork Mekhayan, 18; Kevork Tekvoryan, 15; Kevork, 10; Kevork, 10; Kevork, 13; Kevork, 13; Kevork, 14; Kevork, 14; Kevork, 14; Kevork, 14; Kevork, 14; Kevork, 15; Kevork, 15; Kevork, 15; Kevork, 16; Kevork, 16; Kevork, 16; Kevork, 16; Kevork, 18; Kevork, 18; Kevork, 18; Kevork, 18; Kevork, 18; Kevork, 19; Kevork, 20;

AHMET TETİK

(1958) Genelkurmay ATASE Başkanlığında arşiv şube müdürlüğü yaptı. Birinci Dünya Savaşı askerî tarihine dair kaleme aldığı ve yayına hazırladığı pek çok eseri yayımlandı. Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı sürecinde örtülü askerî-siyasi faaliyetlerine ilişkin arşiv çalışmalarını sürdürüyor.

CİHAN GÜNEŞ

(1987) *Habertürk* gazetesinde beş yıl editör olarak görev yaptı, halen Show Tv'de çalışıyor. Marmara Üniversitesi Çağdaş Yayıncılık ve Yayıncılık Yönetimi master programında yeni medya ve dijital dünya vatandaşlığı üzerine araştırmalarını sürdürüyor. Kültürler arası iletişim perspektifinde Türk-Ermeni ilişkileri ile ilgileniyor.

SERDAR Y. DEMİRTAŞ

Hacettepe Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Lisans üstü derecesini Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nden aldı. Tarih, hukuk ve uluslararası ilişkiler alanında çeviriler yapmaktadır.

Halep Sığınma Evi
© 2014, ALFA Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Kitabın tüm yayın hakları Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.'ne aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz.

Yayıncı ve Genel Yayın Yönetmeni M. Faruk Bayrak
Genel Müdür Vedat Bayrak
Yayın Yönetmeni Mustafa Küpüşoğlu
Kapak Tasarımı Aslı Sezer
Sayfa Tasarımı Mürüvet Durna

ISBN 978-605-106-927-2
1. Basım: Eylül 2014

Baskı ve Cilt
Melisa Matbaacılık
Çiftehavuzlar Yolu Acar Sanayi Sitesi No: 8 Bayrampaşa-İstanbul
Tel: 0(212) 674 97 23 Faks: 0(212) 674 97 29
Sertifika no: 12088

Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.
Alemdar Mahallesi Ticarethane Sokak No: 15 34110 Fatih-İstanbul
Tel: 0(212) 511 53 03 (pbx) Faks: 0(212) 519 33 00
www.alfakitap.com - info@alfakitap.com
Sertifika no: 10905

Halep Sığınma Evi
1922-1927

Danimarkalı Karen Jeppe tarafından tutulan kayıtlar

Yayına Hazırlayanlar
Ahmet Tetik–Cihan Güneş

Çeviri
Serdar Y. Demirtaş

ALFA ARŞİV

SUNUŞ

19. yüzyılın son çeyreğinden başlayarak Osmanlı Devleti'nin son yılları, bütün Osmanlı vatandaşlarının gerçek anlamıyla trajik bir dönemi olarak tarihteki yerini almıştır. Acılar dinmek bilmemiş ve her vatandaş topluluğu da bu durumdan etkilenmiştir. Bunlardan birisi de Ermenilerdir.

Birinci Dünya Savaşı'nın ilk yılında Osmanlı Devleti'nin cephesi ve cephe gerisi güvenliğine yönelik tehdit algılamaları kaygısıyla 1915 ortalarında gerçekleşen Ermenilerin "sevk ve iskânı"nda, yani tehcir (göç ettirme) ve sonrasında yüz binlerce Osmanlı vatandaşı Ermeni, evlerini, komşularını bırakarak çıktıkları zorunlu yolculukta ailelerinden de ayrılmak/kopmak zorunda kalmış ve bu zorlu yolculuk sırasında birçoğu hayatını kaybetmiştir.

Birçok acı ve üzücü olaya sahne olan tehcir, yerli ve yabancı araştırmacılarca akademik olduğu kadar, diğer yönlerden de ortaya atılan tartışmalar içerisinde ele alınıyor. Çoğunluğu bu acıyı anlamak veya anlamlandırmaktan uzak siyasi söylemler de bunları takip ediyor. Bu çalışma ise kronikleşmiş/kalıplaşmış ifadelerin ötesinde ve tüm siyasi söylemlerin uzağında, tehciri yaşayan ve hayata tutunabilen 1184 Osmanlı Ermenisinin yaşanmış kişisel hikâyelerini içeriyor.

Bugün Suriye sınırları içerisinde kalan Halep'te, tehcirle bölgeye gelen Ermenilere yardım amaçlı yetimhane, hastane, meslek edindirme okulları gibi tesisler kurulmuştur. Tehcirin ilk dönemlerinden itibaren bölgedeki Osmanlı idarecilerince oluşturulan sosyal ve ekonomik yardım kurumları savaş şartları altında hizmet görmeye başlar. Savaş sonrasında da çeşitli yardım kuruluşları burada faaliyette bulunurlar. Onlardan birisi de Near East Relief'tir. Bu kuruluşun Halep'te 1922'den 1927 yılına kadar faaliyeti, Danimarkalı yardımsever ve Milletler Cemiyeti Komiseri Karen Jeppe tarafından yürütülmüştür.

Çalışmamızda, söz konusu süre içerisinde Near East Relief tarafından yardım edilen 1184 kişiye ait bilgiler yer almaktadır.

(Karen Jeppe, çalışmalarda 1700 kişinin kurtarıldığını belirtiyor ancak bazı defterler arşivde yer almamaktadır.) Birleşmiş Milletler Cemiyeti Arşivi'nde bulunan defterlerde, bu kişilerin adı-soyadı, anne-baba adı, memleketi, yaşı ve yardım kuruluşunca kabul ediliş tarihi gibi bilgilerin dışında, tehcir sonrası yaşadıklarının anlatıldığı metinler de bulunmaktadır.

Defterler yayına hazırlanırken İngilizce asıl metinler de verildi. Kişilerin kısa hikâyelerinde yaşananları görmek ve hissetmek mümkündür. Savaşların bireyler üzerindeki yıkımının canlı tanığı olan bu hikâyelerin, hangi çağda ve zamanda olursa olsun, aynı dramı başka biçimde yaşayan farklı kimliklerin de kaydedilmeyen acılarını yani insanlığın "ortak acısı"nı dile getirdiğini de söylemek zorundayız. Herhangi bir yoruma ihtiyaç duymayan bu hikâyeler, savaş gerçeğini ve 1915 olaylarını daha iyi anlamamızı sağlıyor.

Birleşmiş Milletler'in Cenevre'deki arşivinde bulunan defterler, araştırmacı dostumuz Mehmet Şükrü Güzel olmasaydı gün ışığına çıkmayacaktı. Kendisine şükran borçluyuz.

Dr. Ahmet Tetik-Cihan Güneş

NEAR EAST RELIEF[1] (NEF: NEAR EAST FOUNDATION)

Near East Foundatin (NEF) 1915 yılında "The American Committee for Syrian and Armenian Relief" (Suriyelilere ve Ermenilere Amerikan Yardım Komitesi) adıyla temelleri atılmış New York merkezli bir Amerikan yardım kuruluşudur. NEF, aynı zamanda Amerika'nın en eski ve saygın uluslararası yardım organizasyonudur.

NEF, kuruluşunun hemen sonrasında tehcire uğrayan Ermenilere yardıma odaklanmıştır. Çok etkili bir şekilde yardım kampanyaları düzenleyen ve Amerikan yöneticiler ile halkının dikkatini yardıma muhtaç Ermeniler üzerine çeken NEF, yüz binlerce insanın hayatının kurtarılmasında etkin rol almıştır.

NEF; hafta sonları "İane Günleri" düzenleyip Amerikan halkından topladığı yardımları, Türkiye'nin belirli bölgelerindeki yardıma muhtaç Ermeni halkına ulaştırıyordu. NEF, bugün Suriye sınırları içerisinde yer alan Halep kentinde kurulan yetimhane, hastane gibi sosyal tesislerde ise tehcire uğramış Ermenilere gereken yardımı ve korumayı sağlıyordu. Anadolu'nun çeşitli yerlerinde Ermeni olduğu tespit edilenler NEF temsilcileri tarafından bu merkezlere ulaştırılıyordu. Tehcir sonrası dağılan Ermenilerin toplandığı, aileleriyle buluştuğu bir merkez haline gelen bu tesislerde Ermeni yetimler eğitiliyor, meslek edindiriliyor, ailelerin yanlarında yerleştiriliyordu. Reşit olanlar ise tamamlanan sağlık ihtiyaçlarının ardından varsa ailelerin yanlarına gönderiliyor, yoksa NEF'in himayesinde iş buluyor, aile kuruyorlardı. Bu çalışmaya da kaynaklık eden kayıtlar başta olmak üzere NEF'in bölgede uzun yıllar süren faaliyetleri, belgeleriyle çeşitli üniversitelerin arşivlerinde yer almaktadır.

Yüzbinlerce insanın hayatta kalmasını sağlayan, bugün hâlâ

[1] Bugün "Near East Foundation" [Yakındoğu Yardım Vakfı] olarak bilinen yardım kuruluşu, çalışmamızdaki belgelerde "Near East Relief" [Yakındoğu İane] şeklinde yer alıyor.

birçok ülkede yardım faaliyetlerinde bulunan ve çok sayıda proje yürütüp, destekleyen Near East Foundation; resmî internet sitesinde, kuruluşundan itibaren gerçekleştirdiği faaliyetleri, misyonunu ve vizyonunu şu şekilde aktarmaktadır:[2]

Near East Foundation yaklaşık bir asırdır, Ortadoğu ve Afrika'daki korunmasız topluluklara yoksulluk, çatışma, göç ve çevresel tehlikelere karşı durumlarını iyileştirmek için yardım etmiştir.

Bir mezhebe bağlı olmayan NEF, ABD'nin en eski uluslararası kalkınma sivil toplum örgütü (NGO) olarak Amerika'nın hayırsever geleneğinin oluşmasında önemli bir rol oynadı ve bugün dünyanın önde gelen kalkınma kuruluşları tarafından uygulanan stratejilere öncülük etti.

Önceden "The American Committee for Syrian and Armenian Relief" (Suriyelilere ve Ermenilere Amerikan Yardım Komitesi) adıyla bilinen NEF, aslında Osmanlı İmparatorluğu'nun dağılması ile insani krize tepki olarak 1915 yılında kuruldu. Bu dönemde milyonlarca Ermeni, Süryani, Rum ve azınlık gruplarının üyeleri yurtsuz bırakıldı ve bir buçuk milyondan fazla insan tehcir, açlık, göç, zorunlu yürüyüşler ve idam yüzünden öldü. Bu rakam, NEF'in kurucu üyeleri olan ABD'nin Türkiye Büyükelçisi Henry Morgenthau, onun arkadaşları ve meslektaşları olmasaydı daha yüksek olacaktı. O dönemin Başkanı Woodrow Wilson'un yardımı sayesinde, NEF'in kurucuları küçük ölçekli bir yardım operasyonu oluşturdu ve Amerikan halkından bağış talep etmeye başladı.

NEF'in ilk Başkanı Cleveland Dodge'un öncülüğünde yapılan bu bağış toplamalar son derece başarılı olmuştur. Kurum 1921 senesi yıllık raporunda yaklaşık 70 milyon dolarlık bir işletme bütçesi gösterdi. Bu bağışlar, Osmanlı İmparatorluğu'nun bıraktığı enkazın arasında kalan en az 1 milyon insanın hayatını kurtarmak için kullanıldı. NEF hastanelerinde altı milyondan fazla insan tedavi gördü. Toplanan bağış ile kurulan yetimhanelerde yüzbinden fazla Ermeni çocuk kaldı.

NEF'nin bölgede yarattığı etki sayesinde o dönemin tanınmış şahsiyetlerinden eski Amerikan Başkanı William Taft ve Calvin Coolidge'un (bununla birlikte daha sonrasında baş-

[2] http://www.neareast.org/whoweare/history (27.02.2014 tarihinde erişildi).

kanların katılımı arttı ve Franklin Roosevelt, Harry Truman, Dwight Eisenhower gibi isimler de destek verdiler.) organizasyonla yakın bağları vardı.

"Near East Relief" 1919'da Ortadoğu ve Batı Asya işlemlerini kapsayacak kadar büyüdü. Bu genişlemeyi de koruyabilmesi için kuruluşun ismi 1930 yılında Near East Foundation (NEF) 'Yakındoğu Yardım Vakfı' olarak değiştirildi. Bu isim değişikliği uzun vadeli kalkınma yardımına vurgu yapıyordu. NEF'in yabancı hükümetler ve yerel kuruluşlar ile birlikte yaptığı çalışma o dönemde ilkti. Bu çalışma, USAID ve Peace Corps gibi en tanınmış kalkınma örgütleri için de bir model oluşturmuştur.

Ondan sonraki yıllarda NEF, küçük işletmelerin projelerinde yerel topluluklarla birlikte çalışarak Ortadoğu ve Afrika genelinde girişimlerini büyütmeye ve sponsor olmaya devam etti. NEF'in yöntemleri öncü olmuştur bununla birlikte kalkınma, yerel topluluk mülkiyeti ve sürdürebilirlilik çalışmaları kuruluşun simgesi haline gelmiştir.

NEF hâlâ, dışlanmış sosyal grupların, eğitimsiz gençlerin ve savunmasız insanların geçim kaynaklarını iyileştirmeye çalışıyor. Odak noktamız yerel toplulukları güçlendirmek ve kendi kalkınma aracı olmaları için kapasitelerini oluşturmak.

KAREN JEPPE (1876-1935)

1876 yılında Danimarka'nın Gylling bölgesinde doğan Karen Jeppe, Osmanlı Ermenilerine yardım faaliyetlerinde bulunmuş bir misyoner ve sosyal yardım uzmanıdır. 1903 yılında Urfa'da Ermeni yetimlere el uzatan, bu çalışmalarıyla tanınan ve sevilen Karen Jeppe, Ermeni tehciri sonrasında hayatta kalmaya çalışan dul ve yetim Ermenilerle ilgilenmiştir. 1903 yılından 1935 yılında Suriye'de ölümüne kadar çok sayıda Ermeniye yardım etmiştir.[3]

Türkiye'nin çeşitli kentlerinde yardım faaliyetleri yürüten Karen Jeppe, 1918 yılında Danimarka'ya dönüşünden 3 yıl sonra 1921 yılında Halep'e gelmiş ve tehcirden sağ olarak kurtarılan Ermenilere yardım için kurulan okul, yetimhane, sağlık merkezi ve meslek edindirme okullarında Birleşmiş Milletler Temsilcisi olarak görev almıştır.

Milletler Cemiyeti Komiseri Karen Jeppe, Near East Relief (NER) tarafından sağlanan yardımların da Ermenilere ulaştırıldığı Halep'teki yardım merkezindeki çalışmalarını şöyle ifade ediyor:[4]

"Mart 1922'den 31 Aralık 1927'ye kadar olan dönemde Milletler Cemiyeti Komiseri olarak yaptığım hizmet sırasında kurumlarımızca 1484 kişi kurtarılmış ve misafirhanemizin kayıtlarına geçirilmiştir.

Ancak faaliyetlerimiz çerçevesinde bunlardan çok daha fazlası kurtarılmıştır. Bazen akrabalarına onları bulmaları için yardım ettik, yapılan tüm masraflar akrabalarca karşılandı; kurtarılanlar listemize kaydedilmediler. Bazen kurtarılanlar daha evimize gelmeden akrabalarıyla buluşmuşlar, bunlar da kayıtlarda yer almadı. Bu şekilde kurtarılanların sayılarının yaklaşık 200 olduğunu tahmin ediyorum ki böylece Milletler Cemiyeti'nin himayesinde kurtarılanların toplam sayısının 1700 civarında olduğunu sanıyorum.

31 Aralık 1928 tarihi itibariyle benim kişisel çabalarımla kurtarılabileceklerin kayıtları Nu: 1701 ile başlayacaktır."

---

3 http://en.wikipedia.org/wiki/Karen_Jeppe (02.03.2014 tarihinde erişildi).

4 Bu çalışmaya kaynaklık eden kayıtlardaki faaliyetleri yürüten Milletler Cemiyeti Komiseri Karen Jeppe'nin kaleme aldığı bilgi notu.

KAYITLARDAN DERLENEN İSTATİSTİK BİLGİLERİNE DAİR

Yardım organizasyonunda görev alan yetkililer tarafından el yazısıyla tutulan ve her birinde yüzer kişiye ait bilgilerin bulunduğu defterlerde, yardımda bulunulan Ermenilerin birçoğunun vesikalık fotoğrafı da yer almaktadır.

Kayıtların tamamı incelendiğinde gerek yazı biçimi, gerekse görülen üslup farklılıkları; defterlerin aynı kişi tarafından değil, çeşitli zaman dilimlerinde farklı kişilerce tutulduğunu göstermektedir. Yine de kullanılan ifadelerde ve bilgi türlerinde büyük bir paralellik görülmektedir.

12 defterden oluşan bu kayıtlarda,

- Kayıt Numarası
- Adı-Soyadı
- Baba Adı
- Anne Adı
- Doğum Yeri/Memleketi
- Yaşı
- Katılış Tarihi

gibi herkes için ortak olan bilgiler yer almaktadır. (Bu bilgilerin her kişi için tam olarak doldurulmamış olduğu, bazı kayıtların 'Yardım edilen kişinin hatırlamaması,' 'Yaşının küçük olması dolayısıyla bilmemesi' gibi çok çeşitli nedenlerle eksik kaldığı anlaşılmaktadır.) Ayrıca kayıtlarda ortalama iki paragraflık bir metin bulunmaktadır. Bu metin, kayıt altına alınarak yardımda bulunulan kişinin ailesine, Halep'e gelmeden önce yaşadığı yere, tehcir sonrası nasıl hayatta kaldığına, Halep'e nasıl ulaştığına, kendisine ne türden yardımda bulunulduğuna, sağlık durumuna, kişisel özelliklerine, herhangi bir akrabasının bulunup bulunmadığına ve daha başka konulara dair bilgiler içermektedir. Bu türden bilgiler her kişi için farklılık göstermekle beraber, bir anlamda kayıt altına alınan şahsın kısa kişisel hikâyesini içermektedir.

Kayıt altına alınan kişilerin özel bilgilerinin aktarıldığı bu metinlerin İngilizce orijinalleri incelendiğinde çok az sayıdaki kişinin hikâyelerinde birtakım çelişkiler (yer adlarının yazımı, aile bilgileri, kişinin yaşı, akrabasının olup olmadığı vb) gözükmektedir. Çelişkili olduğu düşünülen bu yerler için Türkçe çeviride, orijinal metni tam olarak aktarmak amacıyla herhangi bir düzeltmeye gidilmemiş ancak soru işareti konularak dikkat çekilmeye çalışılmıştır. Öte yandan, bu az sayıdaki çelişkinin ortaya çıkmasının bir sebebinin tutulan kayıtların tek bir zaman içerisinde kaydedilmemiş ve yardımda bulunulan kişiyle iletişimin devam ettiği süre zarfınca peyderpey işlenmiş olduğu anlaşılmaktadır. Yardım edilen kişi hakkında kendisinden ya da onu tanıyanlardan alınan bilgiler deftere işlenirken bazen ilk bilginin sonradan elde edilenle aynı olmadığı dikkat çekmektedir.

Yaşanan kişisel trajedileri aktaran bu metinlerin dışında kalan ortak bilgiler için ise bir istatistik hazırlama yoluna gidildi. Çıkan sonuçlar, 1184 kişinin cinsiyet ve yaş dağılımı tehcir sırasında kaçının herhangi bir saldırıya maruz kaldığı gibi bilgileri ortaya koydu. Ancak bu istatistik bilgileri üzerinden bir yorum veya çıkarımda bulunulmadı. Veriler, bu kayıtları inceleyen araştırmacıların çalışmalarına kaynaklık edecek ham bir bilgi veya genel okuyucunun kişisel kanaatlerini oluşturacak bir not olarak sunuldu.

Kayıtlardan Derlenen İstatistik Bilgileri:

Cinsiyet Dağılımı

Kayıtları tutulanların ne kadarının erkek ne kadarının kadın olduğunun belirlenmesi için oluşturulan istatistikte 1184 kişinin 469'unun kadın, 684 erkek olduğu tespit edilmiştir.[5]

Yaş Dağılımı

Söz konusu defterlerde yer alanların yaşlarının 1'den 61'e kadar değişen skalada yer aldığı görülmüştür. En yoğun yaş aralığı ise 15-20 arasıdır. 1922'den itibaren tutulan kayıtlarda yer alan

[5] Buradaki kadın ve erkek sayısının toplamanın 1184'e denk gelmemesi kayıtlarda not edilen bilgilerin eksikliklerden ileri gelmektedir.

bilgiler göz önüne alındığında, bu kişilerin çoğunun tehcir sırasında çocuk yaşta olduğu ortaya çıkmaktadır.

Memleket
Kayıtlarda yardım edilenlerin bir kısmı kendi imkânlarıyla, bir kısmı ise Halep'te kurulan yardım merkezinin temsilcilerinin yardımıyla Halep'e gelmiştir. Halep'te, Anadolu'nun yoğun olarak yaşadıkları şehirlerinden gelen Osmanlı vatandaşı Ermenilerin sayısı fazla olmakla birlikte, daha birçok şehirden gelenler de bulunmaktadır.

Ailesine ya da Yakınlarına Teslim Edilenler
Kayıtlarda kişinin herhangi bir yakının olup olmadığı özellikle ifadelendirilmiştir. İstatistik çalışmasında ailesine ya da yakınlarına teslim edilenlerin sayısı belirlenirken yalnızca kesin ifadeyle belirtilenler dikkate alınmıştır. Ailesinin hayatta olduğu belirlenen ancak kişinin onlara ulaştırılıp ulaştırılmadığı net bir şekilde belli olmayan kayıtlar bu sayıya dahil edilmemiştir.

Ailesi Herhangi Biri Saldırıya Maruz Kalanlar
Tehcir sırasında yaşanan üzücü birçok olayda yardım edilen kişilerin ailelerinin çeşitli şekillerde zarar gördüğü, özellikle Kürt ve Arap aşiretlerin saldırısına uğradığı, hatta öldürüldüğü kaydı yer almaktadır. Ailesi saldırıya uğrayanların sayısı tespit edilirken alıkoyma, yaralama, maddi değeri olan eşyalarını zorla alma, hakaret etme, cinsel saldırı, öldürme gibi fiziksel, psikolojik tüm olumsuz durumların yaşandığını belirten ifadeler dikkate alınmıştır. Ancak bu anlamda meydana gelen olayların kayıtları yalnızca tehcir sırasında olanlarla sınırlandırılmış, tehcir öncesi çok farklı nedenlerle zarar görenler bu istatistiğe eklenmemiştir.

Herhangi Bir Saldırıya Maruz Kalanlar
Kayıtlarda yer alan metinler incelendiğinde bazı kişilerin çeşitli şekillerde saldırıya maruz kaldıkları anlaşılmaktadır. Bu saldırılar bazen Deyr-i Zor'a* giden kafileye Kürt ve Arap aşiretleri tarafından bazen de şahsın alıkonulduğu evin sahibi tarafın-

* Deyr-i Zor vilayeti, 1857 yılında Osmanlı'nın Bağdat eyaletinden ayrılarak kurulan bir sancaktır.

dan gerçekleştirilmiştir.. Saldırıya maruz kalanlar arasında erkeklerin çoğunlukta olduğu dikkat çekmekle beraber, saldırılar tüm metinler tarandığında aşağıdaki şu dört başlık altında gerçekleştiği tespit edilmiştir:

1. Alıkoyma

Osmanlı vatandaşı Ermenilerin tehciri sırasında birçok kişi, özellikle Kürt ve Arap aşiretleri tarafından alıkonulmuştur. Kayıtlardan, alıkonulan erkek Ermenilerin sayısının kadınlardan fazla olduğu ortaya çıkmaktadır. Bunun en önemli sebebinin ise metinlerden anlaşıldığı üzere çocuk ve genç yaştaki erkek Ermenilerin çobanlık gibi işlerde çalıştırılmak için tehcir edilen ailelerinden alınması/koparılmasıdır.

2. Zorla Alıp Götürme

Tehcir edilen Ermeni kafilelerinden bazı çocuklar, aileleri tarafından hayatta kalmaları için önceden tanıdıkları Müslüman ailelere verilirken erkek olanlardan bazıları şahsi işlerinde çalıştırılmak üzere Kürt ve Arap aşiretleri tarafından ailelerinden zorla alınmıştır. Genç kız ve kadınlar ise evlenmek için kaçırılmıştır.

3. Cinsel Şiddet

Söz konusu metinlerde cinsel şiddetin diğer saldırılara göre çok az sayıda olduğu görülmektedir. Metinlerden beş kadının cinsel saldırıya uğradığı anlaşılmaktadır.

4. Sözlü Şiddet

Sözlü şiddet metinlerde, alıkonulanlara getirildikleri evlerde ve yerleşim yerlerinde "dinsel" farklılık nedeniyle kötü davranma şeklinde görülmektedir. Bu saldırıya maruz kalan Ermenilerin en çok işittikleri sözcükler ise "Hıristiyan köpek, gâvur" olmuştur.

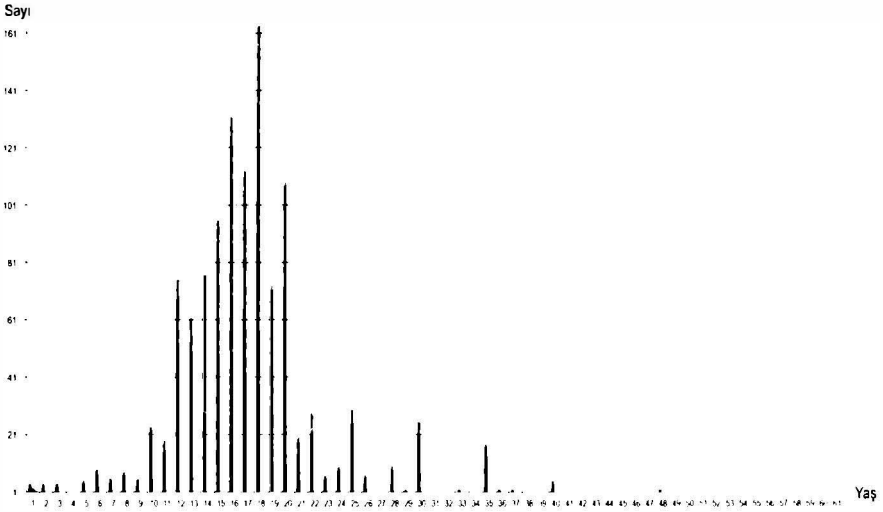
KİTAP İÇİN İSTATİSTİKLER

MEMLEKET DAĞILIMI:

Adana	43	Giresun	6	Samsun	5
Adıyaman	35	Gümüşhane	.	Siirt	11
Afyon	5	Hakkari	.	Sinop	.
Ağrı	.	Hatay	16	Sivas	62
Amasya	6	Isparta	1	Tekirdağ	2
Ankara	2	Mersin	2	Tokat	8
Antalya	.	İstanbul	2	Trabzon	3
Artvin	.	İzmir	3	Tunceli	26
Aydın	.	Kars	1	Şanlıurfa	104
Balıkesir	4	Kastamonu	.	Uşak	.
Bilecik	1	Kayseri	21	Van	8
Bingöl	8	Kırklareli	.	Yozgat	3
Bitlis	13	Kırşehir	.	Zonguldak	.
Bolu	.	İzmit	6	Aksaray	.
Burdur	.	Konya	3	Bayburt	.
Bursa	38	Kütahya	.	Karaman	.
Çanakkale	.	Malatya	40	Kırıkkale	.
Çankırı	.	Manisa	.	Batman	6
Çorum	5	K.Maraş	75	Şırnak	.
Denizli	.	Mardin	38	Bartın	.
Diyarbakır	115	Muğla	.	Ardahan	.
Edirne	.	Muş	34	Iğdır	.
Elazığ	198	Nevşehir	.	Yalova	.
Erzincan	8	Niğde	2	Karabük	.
Erzurum	115	Ordu	3	Kilis	3
Eskişehir	7	Rize	.	Osmaniye	4
Gaziantep	40	Sakarya	7	Düzce	1

Halep: 3
Leningrad: 1

Yaş Dağılımı

CİNSİYET DAĞILIMI:	
KADIN	469
ERKEK	684

AİLESENE YA DA YAKINLARINA TESLİM EDİLENLER	
KADIN	105
ERKEK	127

AİLESİ HERHANGİ BİR SALDIRIYA MARUZ KALDI MI?	
KADIN	136
ERKEK	185

HERHANGİ BİR SALDIRIYA MARUZ KALDI MI?	
ALIKONMA	
KADIN	227
ERKEK	332
ZORLA ALIP GÖTÜRME	
KADIN	150
ERKEK	198
CİNSEL ŞİDDET	
KADIN	5
ERKEK	
SÖZLÜ ŞİDDET	
KADIN	7
ERKEK	11

No.	Name	Father's name	Native country	Age	Admission Date
302	Prapion	Garabed Ashirian	Baker Medan	16	1/2 1923

After her fathers death she was exiled with her mother to Baibeke. Prapion was too small to endure the restless walks so her mother gave her to a Turk, hoping to save the life of her child in this way. Her mother was sent further on.

Prapion lived seven years in the Turks house being his servant. When she was grown up a little she desired to go back to her nation and to save her honour. In the maintime Armenians were permitted to leave Turkish Territory, Prapion fled to an Armenian family within a few days she got a passport and started for Aleppo. —

N°	Name and Surname	Father's Name	Mother's Name	Native Country	Age	Admission Date
1009	Nersès	Khatché	Almast	Sivas Kavvar	17	16 May 1926

His father was a soldier in the Turkish Army when the deportations started. Nersès was exiled with his mother and one brother. On reaching Ramkale, he was taken by a Kurd to his village named Vlaghché, while the others went on with the caravan. He remained there serving as the Kurd's shepherd. He was treated as a slave.

Nersès could not remain there but he had to flee. Once rising before the sun, he took the straight road leading to Djarablous. On the road he met with an Arab Chauffeur who, judged him rightly to be an Armenian, after the exchange of a few words, the chauffeur persuaded him to go with him. He took Nersès by his side and brought to us.

We are trying to find any of his relatives.

001 **Setrak,** Agopyan
Çemişgezek, Harput, 14, 20 Mart 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

1915'te sürgün edilmiş. Rakka'ya annesi ve iki erkek kardeşiyle birlikte geldi. Kıtlık sırasında annesi onu Suruç'un Herco Bey aşiretinden bir Kürte vermiş. Bunca yıl Kürte çoban olarak hizmet etmiş. Halkının yaşadığını duyunca bir gün koyunları dağda bırakarak Rakka'ya kaçmış. Örgütümüze gelmiş ve Halep'e gönderilmiş. Orada bulduğu amcasından babasının Amerika'da olduğunu öğrenmiş. Babasına gönderilinceye kadar amcası himaye ediyor.

Setrak, kurumumuzda beş gün kaldı. 25 Mart 1922'de ayrıldı. Akraba.

---

002 **Kirkor,** Circinyan
Erzurum, 14, 20 Mart 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Sürgün kafilesiyle Urfa'ya gelmiş. Bir Türk onu evine almış. Erkek kardeşinin Halep'te yaşadığını duymuş. Bir gün sahibiyle birlikte bir köye giderken fırsatını bulup Rakka'ya kaçmış. Oradan da örgütümüz aracılığıyla Halep'e gönderilmiş. Kardeşini bir süre arayıp bulmuş. Onunla birlikte yaşamak üzere buradan gitti.

Krikor, 20 Marttan 2 Nisana kadar kurumumuzda kaldı. 2 Nisan 1922'de ayrıldı. Akraba.

---

003 **Serkis,** Agopyan
Adıyaman, 14, 1 Nisan 1922

Sürgün kafilesiyle Urfa'ya gelmiş. Oradan Germüş'e kaçmış. Sürülünceye kadar köydeki Ermenilerle kalmış. O zamandan beri Telabyaz'da Arapların arasında çoban olarak yaşamış. Fransızlar Telabyaz'a geldiklerinde, bir tercüman onu Rakka'ya göndermiş. Örgütümüz Halep'e sevk etmiş. Kız kardeşi Adıyaman'da

çok kötü koşullarda yaşıyor. Küçük erkek kardeşi Urfa'daki bir yetimhanede. Başka akrabası olmadığı için kurumumuzda kalıyor.
Sarkis ticaret öğrendi ve kendine bakar hale geldi.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1922'de ayrıldı. Kendine bakabilir. Ticaret.

---

004 **Çoren,** Bogosyan
Harput, 14, 8 Nisan 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Sürgün ancak firar etmiş ve Karacadağ'daki Karakeçili Kürt aşiretiyle 4 yıl yaşamış. Kuzeninin sağ olduğunu duyunca Harput'a kaçmış. Onu orada bulamayınca da aramak üzere Halep'e gitmiş. Çok az parası varmış. Yolda soyulmuş. Urfa'da Harputlular örgütünü bulmuş. Onlar da onu Halep'e göndermişler. Yol masraflarının yarısını ödedik. Babasının Amerika'da yaşadığı tespit edildi. Onun yanına gidinceye kadar Yakındoğu Yardım Kuruluşu'nun yetimhanesine yerleştirildi.
Çoren, kurumumuzda bir gün kaldı ve Yakındoğu Yardım Kuruluşu Yetimhanesine yerleştirildi.
Kurumumuzdan 8 Nisan 1922'de ayrıldı.

---

005 **Nigoros,** Agop Badrigyan
Harput, 20, 8 Nisan 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Malatya'ya sürgün edilmiş, yine Harput'a dönmüş. Üç defa gönderilmiş fakat her defasında geri gelmiş. Sonunda bir Türkle kalmış. Akrabalarını ve Amerika'daki babasının adresini bulmak için Halep'e gelmiş. Yol masraflarının yarısını ödedik. Babasından haber alıncaya kadar ona bakıyoruz. Babasının masrafları ödeyeceği ümit ediliyor.
Nigoros, 8 Nisanda bize geldi. 8 Mayısta kendine bakabilecek duruma geldi.

Kurumumuzdan 8 Mayıs 1922'de ayrıldı. Kendine bakabilir. Akraba.

---

006 **Garabet,** Gazar der Gazaryan
Harput, 16, 8 Nisan 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Çulep'e(?) kadar sürülmüş, çıplak olarak gelen son kafiledenmiş. Urfa'ya, oradan da Halep'e kaçmayı başarmış. Erkek kardeşi ve amcası Amerika'daymışlar. Birkaç gün bizimle kaldıktan sonra, Amerika'ya gönderilinceye dek bir yetimhaneye yerleştirebildik. Urfa'dan itibarenki yol masraflarının yarısını ödedik.
Nisanın 8'inden sonuna kadar bizim kurumumuzda kaldı.
Kurumumuzdan 30 Nisan 1922'de ayrıldı. Akraba.

---

007 **Kirkor,** Agop, Der Gazaryan
Harput yakınlarında bir köy, 14, 8 Nisan 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Urfa'ya kadar sürgün edilmiş, orada Hacı Halil adında bir Türk ile yaşamış. İngiliz işgali sırasında Ermeniler onu yakalamışlarsa da Türk olduğunu söyleyerek dehşetli biçimde ağlayarak Türke geri kaçmış. Şimdi Ermeni olduğunu anlayacak kadar büyüdüğünden, kendi insanlarıyla buluşmak için kaçma riskini, yolun zorluklarını göze almış. Kirkor'un babası Amerika'da yaşıyor. Babası ona ulaşıncaya dek bir yetimhaneye yerleştirmeyi başardık. Yol masrafının Urfa'dan itibaren yarısını ödedik.
Kirkor Nisanın 8'inden sonuna kadar kurumumuzda kaldı.
Kurumumuzdan 30 Nisan 1922'de ayrıldı. Akraba.

---

008 **Agop,** Şarkikarahisar
14, 10 Nisan 1922

Bir Türkün evinde yaşadığı Diyarbakır'a kadar sürgün edilmiş. Bu ilkbaharda annesiyle birlikte Bab'a gelmiş ve bir şekilde

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

oradan ayrılmış. Bir Ermeni, onu Halep'e göndermiş. Ona iyi baktık, ancak kendisini kendince "Türk" görüyordu. Sonunda eski sahibini buldu ve ona geri döndü.
Agop 10 Nisandan 20 Nisana kadar kurumumuzda kaldı.
20 Nisan 1922'de kurumumuzdan ayrıldı.

---

009 **Agop,** Ohannesyan
Eskişehir, 20, 28 Nisan 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Deyr-i Zor'a kadar sürülmüş, Araplarla yaşıyor. Bu ilkbahara kadar Arapların söylediğine, halkının yok olduğuna inanmış. Daha sonra Halep'te bazı Ermenilerin olabileceğini duymuş, gidip bizzat görmeye karar vermiş. Çevresindeki küçük Ermenilere, halkının yaşayıp yaşamadıklarını anlatmak için mutlaka geri döneceğini; şayet yaşıyorlarsa birlikte Halep'e gideceklerini söylemiş. Akrabalarını arıyoruz. Onu Deyr-i Zor'un güneyindeki hemşerilerine ulak olarak kullanmak niyetindeyiz. Çok geçmeden Agop ile Kirkor'u Deyr-i Zor'a gönderdikse de daha sonra onlardan hiçbir haber alamadık.
Kurumumuzdan 31 Mayıs 1922'de ayrıldı.

---

010 **Kirkor,** Baronyan
Bandırma, 20, 28 Nisan 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Kurumumuzdan 31 Mayıs 1922'de ayrıldı.

011 Kirkor, Hasarosyan
Zeytun, 14, 1 Mayıs 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Araplarla yaşadığı Deyr-i Zor'a kadar sürülmüş. Annesi ile babası ölmüş, ancak Beyrut'ta iki amcası varmış, şimdi onları bulmaya çalışıyoruz. Adları Nuri ve Kirkor Krocan, Zeytun yakınlarında olan Gibeni(?)lilermiş. Kirkor'un küçük erkek kardeşi Maraş'taki Amerikan Yetimhanesindeymiş. Her ikisi de birbirlerinin öldüğünü sanıyorlarmış. Amerikan Yetimhanesi Beyrut'a gitmek üzere Halep'ten geçerken birbirlerini bulmuşlar ve çok duygulanmışlar. Amerikalılar onları bir daha ayırmamak için Kirkor'u da alarak Beyrut'a götürmüşler.
Kurumumuzdan 25 Haziran 1922'de ayrıldı. Yetimhane, *.*.*.

---

012 Kalust, Garabedyan
?, 12, 2 Mayıs 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Suruç'taki Hüseyin Paşa'nın köylerinden birine kadar sürülmüş. Ermeni olduğunu çok iyi biliyor ve aslına dönmek istiyor. Kalust bir yetimhaneye yerleştirildi. Kurumumuzda sadece bir gün kaldı.
Kurumumuzdan 2 Mayıs 1922'de ayrıldı. Yetimhane *.*.*.

---

013 Parsum, Papazyan, Şiro
Harput, 15, 2 Mayıs 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Sürgün edilmemiş, ancak Hasan Çavuş'la kalmış, 6 yıl sonra Amerika'daki amcasının adresini bulduğu Harput'a gelmiş. Amcası ona, Türkiye'yi terk edip Amerika'ya gidebilmesi için para göndermiş. Hareket ettikten sonra yolda soyulmuş. Parayla beraber adres de gitmiş. Adresi yeniden bulmaya ça-

lışmalıyız. Parsum'un erkek kardeşi Amerikan Yetimhanesinde. Amcalarının adresi onda varmış. Parsum burada, Halep'te, bir Hıristiyan'ın evinde uşak olarak iş bulmuş. Amerika'daki akrabalarından para gelinceye kadar kendine bakabilir.
Halen onlarla temas halinde.
Kurumumuzdan 20 Haziran 1922'de ayrıldı. Akrabalar.

---

014 **Ohannes,** Mıgırdıçyan
Derik/Mardin, 18, 4 Mayıs 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Sürgünden kaçıp Sincar'a gelmiş. Hiçbir akrabası olmamasına rağmen kendi insanlarını bulmak için Halep'e gelmiş. Sincar'daki Ermeniler hiç kimsenin kalmadığını düşünüyorlar. Onu bulduğumuzda 9 gündür Halep'teymiş. Hasta olduğu için kendi başına bırakılmış. Ohannes, bize geldiğinde hastaydı. İyileştikten sonra bir iş buldu ve kendine bakar hale geldi.
Kurumumuzdan 4 Haziran 1922'de ayrıldı. Kendine bakabilir.

---

015 **Haçadur,** Dikranyan
Erzurum, 18, ?

Urfa'dan 12 saat uzaklıkta bir yere sürgün edilmiş. Burada kafiledekiler öldürülmüş, diğer bir deyişle haklarından gelinmiş. Bütün ailesi orada ölmüş. Başka bir küçük çocukla beraber, Diyarbakır yakınlarında Ras-Kota aşiretinin yaşadığı Misak köyüne kaçmayı başarmış. Orada Kürt olmuş. Onlarla birlikte çoban olarak yaşamış. Bu ilkbaharda Ermenilerin toplandığını duymuş. Diyarbakır'a yürüyerek gitmiş, oradan Türk ismiyle bir pasaport alıp Halep'e yürümüş. Ağabeyi sağ olabilir. Savaştan önce Tiflis yakınlarındaki Genç köyünde yaşıyormuş. Haçadur çarık yapmayı öğrenmiş ve 3 ay sonra kendine bakar hale gelmiş.
Kurumumuzdan 1 Eylül 1922'de ayrıldı. Ticaret.

016 **Haçadur,** Stepanian Leuleus(?)
Bursa, 18, 1 Haziran 1922

Resulayn'a kadar sürülmüş. Kafile orada öldürülmüş. 300-400 çocukla beraber koyunlar gibi bir köyde satılmışlar. Bir Zaza Kürdü Haçadur'u 3 mecidiyeye satın almış, Diyarbakır yakınlarındaki Fari köyüne, evine götürmüş. Ermenilerin toplandığı haberini duymasını engellemiş. Daha sonra duyunca Diyarbakır'a kaçmış. Orada 15 Numara (Haçadur, Dikranyan) ile karşılaşmış. Birlikte Halep'e yürümüşler. Haçadur, ailesinin mallarının bulunduğu köyüne dönmek istedi. Bazı arkadaşları da ona yardım etti ve yola koyuldu.
Kurumumuzdan 1 Eylül 1922'de ayrıldı. Akrabalar.

---

017 **Antranik,** Mıgırdıçyan
Harami/Erzurum, 12, 1 Haziran 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Antranik'in anne ve babası köyde öldürülmüş. Bir Kürt, bu küçük çocuğu alıp Hene'ye kaçırmış, orada başka bir Kürte vermiş. Burada bir Ermeni kadın onu görüp de Diyarbakır'a kaçırıncaya kadar kalmış. Orada Türk hükümeti kadını yakalayıp öldürmüş. Çocuk da öldürülebilirmiş, fakat ağlarken bir Kürt kadın ortaya atılıp onun kendi çocuğu olduğunu söylemiş. Daha sonra bir Türk berbere iki mecidiyeye satmış. Antranik bu arada ailesini, adını ve milletini tamamen unutmuş. Bir gün bir Ermeni kızı onu yakalayıp öpmüş, ona kim olduğunu söylemiş. Kız, onun kuzeniymiş. O günden sonra o bakmış. Onun için daha iyi bir Türk evi bulmuş daha sonra da Ermenilerle birlikte yaşamak üzere Mardin'e kaçması için yardım etmiş. Hiç kimse ona bakmamış. Yola düşüp Resulayn'a gitmiş. Oradaki Fransız askerler, Halep'e ulaşmasını sağlamışlar. Amcalarından birinin Amerika'da yaşadığı umudu var. Antranik Amerikan Yetimhanesine 15 Haziranda kabul edildi.
Kurumumuzdan 15 Haziran 1922'de ayrıldı. Yetimhane *.*.*.

018 **Sarkis,** Nigorosyan
Hendesor (Harput), 15, 1 Haziran 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Malatya yakınlarındaki Soli'ye kadar sürülmüş. Babası orada öldürülmüş, cesedi Fırat'a atılmış. Üvey annesi onu bir Kürte vermiş. Onunla hasat mevsimi bitinceye kadar kalmış, sonra bütün Ermeni erkek çocukları toplanarak bir dağa götürülmüş ve orada öldürülmüşler. Sarkis, onun karısına ağaç kovuğunda saklanarak yardım etmiş. Kürt kadın ona bir yer bulmuş. İki buçuk yıl sonra kadın onu 2,5 okka tütüne bir adama satmış. Üç yıl o adama çobanlık yapmış. Kendisini Ermeni olarak hissedecek kadar büyüdüğünde Harput'a kaçarak Amerikan Yetimhanesine gitmiş. Onu kabul etmemişler. Kürt olduğunu sanmışlar çünkü kendi dilini unutmuş. Bir Türk onu hizmetli olarak almış. Onun yanında bir yıla yakın kalmış. Buradan da kaçarak Diyarbakır ve Mardin üzerinden Halep'e ulaşmış. Ağabeyi Amerika'da. Sarkis, bir süredir misafirhanemizde kalıyor. Kendisini destekleyen akrabalarıyla temas halinde.
1 Hazirandan 1 Kasım 1922'ye kadar kurumumuz kaldı.
Kurumumuzdan 1 Kasım 1922'de ayrıldı. Akrabalar.

---

019 **Bedros,** Yeghisha Kesirian
Herdif/Khari, 19, 1 Haziran, 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

4 yıl Türk olarak yaşadığı Khari'den sürgün edilmesinin ardından, 3 yıl çiftlik işleri yaparak Harput, Hasan Ağa'da kalmış. Nihayet o bahar Halep'e varmayı başarmış. Annesi ve diğer akrabaları yolda ölmüş, ama savaştan önce babasının Kafkasya'da yaşaması hâlâ hayatta olduğuna inanması için sebep teşkil ediyordu.
... marangozluk zanaatını öğrendi ve kendi yağıyla kavruldu.
Kurumumuzdan 1 Ekim 1922'de ayrıldı. Kendisine bakabilir. Ticaret.

020 İsa, Bedrosyan
Harput, 18, 1 Haziran 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Harput yakınlarındaki bir köye sürülmüş. Bir Türk onu almış, sonra Urfa'ya getirmiş. Oradan kuzeniyle (Kirkor Agopyan, No: 21) birlikte Halep'e kaçmayı başarmış. Amerika'da akrabaları var. İsa akrabalarıyla temas kurabildi. Şimdi ona destek oluyorlar.
Kurumumuzdan Ağustos 1922'de ayrıldı. Akrabalar.

---

021 Kirkor, Agopyan
Harput, 16, 1 Haziran 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Harput yakınlarındaki bir köye sürülmüş. Orada bütün kafile katledilmiş. Kürtler bazı erkek çocuklarını almışlar, Kirkor bu ilkbahara dek, sahibiyle Urfa'ya gidinceye kadar çobanlık yapmış, oradan Halep'e kaçmış. Akrabaları onu Amerika'ya götürdüler.
Kurumumuzdan Ağustos 1922'de ayrıldı.

---

022 Mardiros, Mamikyan
Mazgirt/Çemişgezek, 17, 1 Haziran 1922

Bütün ailesi sürgün edilmiş. Babası, Manuk Haçaduryan öldürülmüş. Annesi 4-5 yaşlarındaki kız çocuğunu Maden'de bırakmış. Diyarbakır ile Mardin arasında bir Kürt onu almış, sonra kafile kaybolmuş. Annesi büyük bir ihtimalle öldürülmüş. Mardiros, Kürt ile birlikte Karacakum'da, bir Ermeninin Ermeni erkek çocuklarını Halep'e gönderdiğini bu ilkbaharda duyuncaya kadar yaşamış. Kaçmış ve 24 Mayısta Halep'e ulaşmış. Yaşayan tek akrabası olan amcası Garabet Haçaturyan Amerika'da. Mardiros bir zanaat öğrendi (marangozluk). Kendine bakabilir.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1922'de ayrıldı. Kendine bakabilir. Ticaret. No: 84'le evlendi.

023 **Ohannes,** Yeghian
Siverek, 15, ?

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Sürgünden önce Urfa'daki büyük annesinin yanına gitmiş, sonra da Deyr-i Zor'a sürülmüşler. Bir Arap onu almış fakat çok kötü davranmış, sonunda kaçarak başka bir çadıra gitmiş, her iki Arap da göçebeymiş. Sonraki Arap ondan çok memnunmuş ve ona çok iyi bakmış. Büyüdüğünde kendi insanları arasına dönmek istemiş. Bize geldi ve biz de burada Halep'te akrabalarını bulduk. Şimdi onlarla yaşıyor.
Kurumumuzdan Haziran 1922'de ayrıldı. Akrabalar.

---

024 **Kaçadur,** Der Kirkoryan
Khari, 20, ?

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Samsat'a sürülmüş, orada bir Kürt onu kafileden almış. Bu ilkbahara kadar onunla kalmış. Sonra Urfa üzerinden Halep'e kaçmış. Amerika'da akrabaları var. Haçadur'a, bir iş bulup kendi geçimini sağlayıncaya ve akrabalarından haber alıncaya kadar yardım ettik.
Kurumumuzdan Haziran 1922'de ayrıldı. Kendine bakabilir.

---

026 **Sakar,** Geloyan
Khari, 18, ?

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Harput yakınlarındaki Palu'ya sürgün edilmiş. Orada bu ilkbahara kadar bir Kürt ile beraber kalmış. Urfa üzerinden Halep'e kaçmış Amerika'da akrabaları var. Ona yardım ettik, sonra bir iş buldu. Şimdi kendine bakabilir. Amerika'daki akrabalarına mektup yazdı.
Kurumumuzdan Haziran 1922'de ayrıldı. Kendine bakabilir.

026 **Agop,** Keseryan
Urfa, 16, 23 Mayıs 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Orada bir Arabın yanında yaşamış. Kazayla her iki elinin parmakları kesilmiş. Bu ilkbaharda Halep'e kaçmış. Bazı akrabaları bulununcaya kadar onu kabul ettik. Agop 23 Mayıstan 7 Haziran kadar kurumumuzdaydı. Bu sürede bir kuzeni bulundu. O da bakımını üstlendi.
Kurumumuzdan 7 Haziran 1922'de ayrıldı. Akrabalar.

---

027 Margrit, Arakelyan
?, 30, ?

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Margrit Arakelyan, halen Amerika'da yaşayan Setrag'la evlenmiş. Urfa'ya sürülmüş, oradaki köylerden bir Kürt onu karısı olarak almış. Küçük oğlu Askot da beraberindeymiş. Kürt, onu da almış. Bu ilkbaharda Urfa üzerinden kaçarak Halep'e gelmişler. Margrit'in Amerika'daki kocası onu birkaç kez aramış. Kocası alıncaya kadar onu kabul ettik. Oğluyla birlikte Amerika'ya gitmek üzere ayrıldı.
Kurumumuzdan Ağustos 1922'de ayrıldı. Akrabalar.

---

028 **Askot,** Setrakian
Khari, 11, ?

Margrit'in (No: 27) oğlu.
Annesiyle birlikte babasıyla buluşmak üzere Amerika'ya gitti.
Kurumumuzdan Ağustos 1922'de ayrıldı. Akrabalar.

029 **Turna,** Ohannesyan
Diyarbakır, 29, ?

Kocası Giragos Barutciyan 1915 yılının ilk aylarında öldürülmüş. Daha sonra bütün ailesiyle birlikte sürgün edilmiş. Bir gün de babası öldürülmüş. Turna'nın annesi ve küçük çocukları Siverek'te ölmüş. Küçük kız kardeşini Kürtler kaçırmışlar. Turna, kızı Viktorya, kız kardeşi Bayzar ve erkek kardeşi Mıgırdıç Rakka'ya kadar gelmişler. Burada Araplar Turna'yı ve Bayzar'ı evlendirmişler. Onların sayesinde de Viktorya ile Mıgırdıç korunmuşlar. Bu ilkbaharda Fransız askerlerine sığınmışlar. Araplar, onları geri almak için her yolu denemişler. Askeri bir konvoyla Halep'e ulaşmışlar. Onları kabul ettik. Turna ile Bayzar bir ev kurdular. Dikiş dikerek geçimlerini sağlıyorlar.
Kurumumuzdan Eylül 1922'de ayrıldı. Kendine bakabilir. Dikiş.

---

030 **Bayzar,** Ohannesyan
Diyarbakır, 25, Haziran

No: 29'un kız kardeşi.
No: 29'a bakınız.
Kurumumuzdan Eylül 1922'de ayrıldı. Kendine bakabilir. Dikiş.

---

031 Mıgırdıç, Ohannesyan
Diyarbakır, 16, 10 Haziran 1922

No: 29'un erkek kardeşi.
Mıgırdıç, zanaat öğrendi (ayakkabıcılık).
Kendine bakar hale geldi.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1922'de ayrıldı.
Kendine bakabilir. Tüccar.
Güney Ermenistan'a gitti. Durumu iyi.

032 **Viktorya,** Giragoryan
Diyarbakır, 12, 12 Haziran 1922

No: 29'un kızı.
Nakış işlemeyi öğrendi.
Kurumumuzdan Ekim 1922'de ayrıldı. Kendine bakabilir. Nakış.

---

033 **Avadis,** Karaoğlu Misakyan
Şebinkarahisar, 18, 17, Haziran 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Mardin bölgesine sürgün edilmiş. Onun ve ailesinin bulunduğu kafile Kürtler tarafından öldürülmüş. O da birkaç yara almış. Ölülerin arasında iki gün kalmış. Daha sonra ayağa kalkmış ve onu bir Kürt evine almış. Onunla bu ilkbahara kadar 7 yıl yaşamış. Harputlu Ermenilerle birlikte yürüyerek Halep'e gelmiş. Annesinin adı Varteni'ymiş. Amerika'da yaşadığı sanılan dayısının adı Boğas Bornikyan'mış. Avadis, çok ağır hastalanınca misafirhanemize aldık. Başlangıçta ona yardım ettik. Sonra bir araba tamirhanesine yerleştirdik. Şimdi bir arabacıyla çalışıyor ve mesleği öğreniyor. Birkaç ay sonra eğitimli bir şoför olup kendine bakabilir.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1922'de ayrıldı. Ticaret.

---

034 **Garabet,** Agopyan
Sivrihisar, 15, ?

1915'te ailesiyle birlikte Eskişehir'e sürülmüş. Babası Türk Ordusunda asker olmuş. Aile sonradan Sivrihisar civarındaki köylere gönderilmiş. Ateşkesten sonra şehirdeki evlerine dönmüşler. Babası askerden hasta dönmüş. Çok fakirleştiklerinden iyi bakılamayıp ölmüş. 1921'de Yunanların bu bölgeye yaklaşmaları

üzerine ikinci sürgün gelmiş. Bu sefer sadece erkekler ve erkek çocukları Yozgat, Sivas ve Malatya üzerinden Kâhta'ya sürülmüşler. Hiç kimse öldürülmemiş. Sivrihisar'dan çıkan 69 kişiden 55'i Kâhta'ya ulaşmış. Beşi ölmüş, dokuzu ise diğer şehirlerde kalmışlar. Yaklaşık bir ay önce bu insanlar tekrar toplanarak Diyarbakır'a sürülmüşler. Garabet, bir şekilde adını listelere yazdırmamayı başarmış. Yaşadığı Müslümanların evinden kaçarak Urfa üzerinden Halep'e gelmiş. Garabet'in annesi ile iki küçük kız kardeşi, Yunanların Eskişehir ve Eskihisar'ı işgallerinden sonra onları götürdükleri Eskişehir'de çok kötü koşullarda yaşıyorlar. Dayısı Adıyaman'daymış, bakması bekleniyor. Başka kimseleri yok. Garabet bir meslek öğrendi ve ailesinin yanına dönme fırsatı buldu.

Kurumumuzdan 31 Aralık 1922'de ayrıldı.

---

035 **Arakel,** Mardirosyan Paporasyan
Sivrihisar, 16, 15 Haziran 1922

Garabet Agopyan'nın (No. 34) arkadaşı. Kâhta'daki Müslümanlar İslam dinine geçmesi için çok uğraşmışlar. Bu nedenle iki kez kaçmış ancak geri getirilmiş. Üçüncüsünde kaçmayı başararak Urfa üzerinden Halep'e gelmiş. Babası da kaçmış, şimdi Urfa'da. Onun da kurtulması ümit ediliyor. İstanbul'da oldukça zengin akrabaları var. Annesi Eskişehir'de. Ailesinin bir gün bir araya geleceği beklentisinde. Arakel, bir fırında çalışarak biraz para kazandı. Artık Urfa'dan gelen babasına yardım edebilir. Ailelerinin Selanik'te olduğu haberini aldılar. Babasıyla birlikte onlarla buluşmak üzere gitti.

Kurumumuzdan 31 Aralık 1922'de ayrıldı. Akrabalar.

036 **Toros,** Bogosyan
Çağ/Harput, 15, 15 Haziran 1922

Sürgün döneminde köyünde ona iyi davranan bir Türkün yanında kalmış. Bu yıllar boyunca Türkün çobanlığını yapmış. Şimdi Ermenilerin arasına dönmek istiyor. Türkü terk edip Halep'e gelmiş. İstanbul'da Dişçi Dikran Efendi Yegiyan adında bir amcası, Amerika'da da amcaları varmış ancak adlarını bilmiyormuş. Toros, İstanbul'a gidip amcasını bulmak için Amerikan Yetimhanesinin aracıyla Beyrut'a gitti. Kendi parasıyla yola çıktı. Ulaşıp ulaşmadığını bilmiyoruz.
Kurumumuzdan Eylül 1922'de ayrıldı. Yetimhane.

---

037 **Asadur,** Bogosyan Kaçoyan
Kesrik/Harput, 16, 15 Haziran 1922

1915'te ölümden tuhaf bir şekilde kurtulmuş. Köyden birkaç küçük çocukla beraber, tamamıyla meraktan askerî bir cephane konvoyunu takip etmişler. Askerler de onlara dokunmamışlar. Çocuklar, kendilerinin yararlı olduklarını gösterince askerler onları hep yanlarında götürmüşler. Birkaç ay sonra da Harput'a geri dönmüşler. Bu süre zarfında köydeki Ermenilerin hepsi öldürülmüş. Asadur bazı akrabalarını bulmuş fakat bir Türk onu evine almış. Yıllarca o Türk için çalışmış. Yeterince kaldığına kanaat getirince Ermenilerin arasında karışmak için ayrılmış. Asadur'un Amerika'da iki amcası var. Asadur iyi davranmadı, evimizi kendi isteğiyle terk etti.
Kurumumuzdan Ekim 1922'de ayrıldı.

---

038 **Misak,** Seropian Hajrabedian
Hasanova Muş, 18, ?

Sürgün döneminde bir Kürtün yanında kalmış. Onunla 7 yıl yaşamış. Bu ilkbaharda kendi insanlarının yanına dönmeye ka-

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

rar vermiş. Urfa üzerinden Halep'e gelmiş. Kanada'da bir amcası var, ancak adresi kaybolmuş, onu bulmaya çalışmalıyız. Kendine bakabilir duruma geldi.
Kurumumuzdan Temmuz 1922'de ayrıldı. Kendine bakabilir.

---

039 **Harutyun,** Dikranyan Atarogalyan
Erzurum, 17, 15 Haziran 1922

Rakka'ya sürgün edilmiş. Malatya yakınlarında kafile kısmen öldürülmüş, kendisi ağır yaralanmış. Ölülerin arasında bilinçsiz yatmış. Karanlık çöktükten sonra ağır yaralı erkeklerin inlemeleri, kadınların ağlamaları arasında açık yaralarıyla koşarak çıplak halde kaçmış. Annesini ölürken görmüş. Sırayla bütün akrabalarını kaybetmiş. Amcası İstanbul'daymış. Kız kardeşi Musul'a kadar gitmiş. Amcası onu orada bulmuş. Şimdi amcasının adresini bulmaya çalışıyoruz. Adı Arşavir Atarogalyan. Harutyun, Amerikan Yetimhanesinin aracıyla İstanbul'a ulaşabilmek umuduyla Beyrut'a gitti. Yola kendi isteğiyle çıktı, başarıp başarmadığına dair bir haber almadık.
Kurumumuzdan Eylül 1922'de ayrıldı. Akrabalar.

---

040 **Hovakim,** Kirkoryan Birecikliyan
Urfa, 16, 10 Haziran 1922

Kutana'ya sürülmüş. Orada bir Arabın yanında kalmış. Savaş sırasında yerini birkaç kez değiştirmiş, sonunda Urfa üzerinden Halep'e ulaşmış. Akrabalarının çoğu ölmüş. Bağdat'ta bir kuzeni var, ona mektup yazacağız. Hovakim zanaat (marangozluk) öğrendi, kendine bakabilir
Kurumumuzdan 31 Aralık 1922'de ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.
Güney Amerika'ya gitti. Bağdat'ta akrabalar.

041 **Suren,** Garabedyan
Sivas, 16, ?

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Deyr-i Zor'a sürülmüş. Bir Arabın yanında bu ilkbahara kadar yaşamış. İnsanlarının halen yaşadığını duyduğunda çadırdan ayrılıp Halep'e gelmiş. Ona Sivaslılar bakmış. Kurumumuzdan Temmuz 1922'de ayrıldı. Akrabalar.

---

042 Şoren, Tatos Aslanyan
Erzurum, 16, 19 Haziran 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Rakka'ya sürülmüşler. Annesi orada ölmüş. Şehirden ayrılan aileden tek sağ kalan o olmuş. Bir Arabın yanına gelmiş. Onunla uzun zaman kalmış. İngiliz istilası sırasında Araplar, Ermeni erkek çocukların toplandığını duymuş. Şoren uzaklardaki Armesey(?) Araplarının arasına gönderilmiş. Sonunda Harran'a ulaşmayı başarmış. Oradan da Urfa'ya kaçmış. 19 Haziranda Halep'e gelmiş. Ağabeyinin de hayatta ve halen Beyrut'ta yaşadığı söyleniyor. Adı Apet. Başlangıçta Şoren'e yardım ettik. Çok kısa bir zamanda kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan Temmuz 1922'de ayrıldı.

---

043 **Hosep,** Garabed Hosepyan
Mezrep/Harput, 20, ?

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Ailesinin öldürüldüğü Malatya'ya sürgün edilmiş. Bir Kürtün yanına sığınmış ve o günden bu ilkbahara kadar farklı Müslüman evlerinde yaşamış. Sonunda Halep'e ulaşmış. Amerika'da akrabaları var. Hosep'e, Amerika'daki akrabalarının adreslerini bulması için yardım ettik. Kısa bir süre onun geçmişini sağladık. Hosep, çok geçmeden kendine yeterli bir hale geldi.
Kurumumuzdan Temmuz 1922'de ayrıldı.

044 **Sarkis,** Margoian
Harput, 15, ?

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Siverek'e sürülmüş. Orada onu bir Kürt almış. Bu ilkbahara kadar kalmış. Kaçmış ve Halep'e ulaşmayı başarmış. Sarkis'i Amerikan Yetimhanesine yerleştirmeyi başardık. Kurumumuzdan Temmuz 1922'de ayrıldı. Yetimhane. *.*.*.

---

045 **Nişan,** Tatosyan
Khari, 14, Temmuz 1922

Birecik'e sürülmüş. Orada bir Türk bahçıvanın yanında bu ilkbahara kadar kalmış. Sonra Djerablus'a gitmiş. Adamımız oradan Halep'e gönderilmiş. Amerika'da kuzeni var. Bazı akrabalarını bulan Nişan onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 31 Mart 1923'te ayrıldı.

---

046 **Ohannes,** İstepan Nalbantyan
Mezrek Harput, 16, Temmuz 1922

Urfa'nın doğusunda sekiz saatlik mesafede, Viranşehir yolundaki Beşik'e sürgün edilmiş. Annesi, erkek ve kız kardeşi yolda hastalıktan ölmüşler. Aram adlı erkek kardeşi ise yolda, Viranşehir yakınlarında Kürtlerin arasında kaybolmuş. Sonunda kafileden kimse kalmamış. Ohannes bir Kürtün yanında kalmış. Hiçbir karşılık görmeden 7 yıl boyunca tarla sürmüş, diğer köy işlerini yapmış. Bu ilkbaharda Fransızların Telebyaz'a girdiklerini duymuş ve kaçmış. Telebyaz'a iki günde ulaşmış. Oradan da Amerikalı bir şoför onu Halep'e getirmiş. Köyde halen 7 Ermeni erkek çocuğu, bir kadın ve iki de kız çocuğu varmış. Erkek çocuklar ve küçük iki kız çocuğu da gelmek istiyorlarmış fakat kaçmaya korkuyorlarmış.

Ohannes'in babası Amerika'daymış. Savaştan 4 yıl önce gitmiş, Ohannes çok küçükken. Onu bulmaya çalışacağız.
Ohannes, akarabalarıyla temasa geçti. Babası ölmüş fakat az da olsa bir miktar para bırakmış.
Ohannes zanaat öğrendi, kampımıza 28 Şubat 1923'te katıldı.
Kurumumuzdan 28 Şubat 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Ticaret.

---

047 **Sarkis,** David Kirkoryan
Çermik, 20, ?

Kafilenin tamamen öldürüldüğü Yeni Keni'ye sürülmüş. Bir Kürt onu Adıyaman'a götürmüş, bu yaza kadar orada kalmış. Sahibi onu bir iş için Urfa'ya götürünce bir fırsatını bulup Halep'e kaçmış. Sarkis, şehir hayatına uyum sağlayamadı ve misafirhanemizden kaçtı.
Kurumumuzdan Ağustos 1922'de ayrıldı.

---

048 **Narik, Nişanyan**
Andres/Zeytun, 20, ?

Narik'in babası Zeytun'da öldürülmüş. Narik, ailesiyle birlikte sürgün edilmiş. Aile bireyleri yolda ölmüşler, yalnız o Birecik'e ulaşmış. Orada bir Türkün evinde yaşamış. Anne ve babasının adlarını unutmuş, fakat bir Ermeni kızı olduğunu çok iyi biliyor. Bir fırsatını bulduğunda insanlarının kilisesine kaçmış, oradan da Halep'e gönderilmiş. Sadece kendi köyünün adını ve Vahan adında asker olan bir amcası olduğunu hatırlıyor. Narik nakış işi yapmayı öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi. Kampımıza katıldı.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir.
Nakış. 1926'da Mancille(?)de erkek kardeşini buldu ve onun yanına gitti. Sonra da evlendi.

049/39a **Vartuhi,** Der Mikaelyan
Malatya, 16, Temmuz 1922

Vartuhi'nin babası Malatya'da öldürülmüş. Ailesiyle birlikte sürgün edilmiş. Samsat'ta kız kardeşi bir Kürt tarafından alınmış, diğerleri yolda ölmüşler, yalnız o Birecik'e ulaşmış. Orada da bir hareme götürülmüş. Haremden kaçmış ve Halep'e gönderilinceye kadar bir Ermeni Kilisesi'ne sığınmış. Vartuhi akrabalarını buldu. Onlarla yaşamak üzere Şam'a gitti.
Kurumumuzdan 20 Şubat 1923'te ayrıldı.

050/32a **Aronsyag,** Sarkis Yakupyan
Siverek, 16, 21 Temmuz 1922

Aronsyag'ın babası ve erkek kardeşi memleketlerinde öldürülmüşler. O ve annesi Urfa'ya sürülmüşler. Annesi orada ölmüş. Bir Türk, Sarkis'i yanına almış. 15 Haziran 1922 gününe kadar Türkün yanında kalmış. Halep'te yetimhaneler olduğunu duyunca bir fırsatını bulup kaçmış. Bir Ermeni kilisesine ulaşmış, oradan da Halep'e gönderilmiş. Aronsyag'ın hiç akrabası yok. Aronsyag nişanlandı ve evlenmek üzere Kanada'ya gitti.
Kurumumuzdan 1 Mart 1929'da ayrıldı. Akrabalar.

---

051 **Siranuş,** Harotin Kaygısızyan
Sivas, 16, ?

Ailesiyle birlikte sürgün edilmiş. Annesi ve babası yolda öldürüldükten sonra bir Kürt onu evine almış. Orada uzun bir süre yaşamış. İngilizlerin işgalinden sonra Urfa'ya kaçmış. Kendine bakamayacağını anlayınca bir Türkün evinde 3 yıl boyunca hizmetçi olarak çalışmış. Çok kötü muamele görmüş.

Oradan da Ermeni Kilisesi'ne kaçmış. Onu Halep'e göndermişler. Misafirhanemize kabul ettik. Siranuş'a iyi bir evde hizmetçi olarak bir iş bulduk.
Kurumumuzdan Ağustos 1922'de ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi.

---

052 **Hegina,** Bosoyan
Siverek, 30, ?

Annesiyle birlikte Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Annesi orada ölmüş. Deyr-i Zor'da bir polisle evlenmiş, birlikte Halep'e gitmiş. İngiliz işgaline kadar onunla yaşamış. İngiliz işgalinden sonra Ermeni Kilisesi'ne sığınmış. Kısa bir süre sonra bazı akrabalarını bulmak umuduyla Urfa'ya gitmiş. Vardığında kimseyi bulamamış, parası da az olduğu için bir Türkün evinde hizmetçi olarak çalışmak zorunda kalmış. Halep'e gelebilmek için fırsat kollamış ve sonunda başarmış. Biz de onu misafirhanemize aldık. Hegina çok geçmeden bir iş buldu ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan Ağustos 1922'de ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi.

053/1a **Hazal,** Ohannes Sarkisyan
Hums, 22, 20 Temmuz 1922

Ailesi Kürtler tarafından memleketinde öldürülmüş. Annesi Rusya'ya kaçmış. Bir Kürt ile evlenmiş ve onunla 7 yıl yaşamış. Birkaç kez kaçmaya kalkışmış, başarılı olamamış. Geri getirilmiş ve çok kötü muamele görmüş. Bir gün birkaç genç Ermeni, iş için köye gelmişler. Onlarla birlikte kaçma şansını elde etmiş. Beraber Urfa'ya gitmiş, oradan da Halep'e gönderilmiş. Annesi ve dayıları Rusya'daymış, İstanbul'da bir amcası varmış. Hazal, burada, Halep'te bir Ermeni ile evlendi.
Kurumumuzdan Ağustos 1923'te ayrıldı. Evli.

054/18a **Lusiya,** Agopyan
Adıyaman, 12, 19 Temmuz 1922

Birecik'e kadar sürgün edilmişler. Annesi orada ölmüş. Onu bir Türk evine almış ve 15 Temmuza kadar orada kalmış. Türk ona çok kötü davranmış. Kaçmaya karar vermiş. Ermeni Kilisesi'ne ulaşabilmiş. Oradan da Halep'e gönderilmiş. Lusiya'nın hiçbir akrabası yok. Nakış işi öğrendi, kendine bakabilir hale geldi ve kampımıza katıldı. Daha sonra burada, Halep'te, bir Ermeni ile nişanlandı ve yeni akrabalarıyla yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1923'te ayrıldı. Evlilik sayesinde akraba.

055/30a **Nuşanuş,** Kirkoryan
Niksar, 13, 20 Temmuz 1922

Ailesiyle birlikte Suruç'a sürülmüş. Annesi ve babası orada öldürülmüşler. O ve kız kardeşi, iki farklı Türk evine alınmışlar. Nuşanuş orada 6 yıl yaşamış. Daha sonra bir Ermeni evine kaçmış. Oradan da Halep'e gönderilmiş. Kız kardeşine ne olduğunu bilmiyor. Hiçbir akrabası yok. Nuşanuş, hemşerileriyle yaşamaya gitti. Daha sonra burada, Halep'te, bir Ermeni ile evlendi.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1923'te ayrıldı. Evlilik sayesinde akraba.

056/33a **Siranuş,** Vosgehan
Koresyan Zara
16, 20 Temmuz 1922

Ablasıyla birlikte Urfa'ya geldi. Babası Urfa yakınlarında bir köyde öldürülmüş. Kız kardeşine ne olduğunu söylemiyor. Bir Türkün evinde altı yıl hizmetçi olarak yaşamış.

Birkaç kez kaçmak istemiş ancak çok kötü davranmalarından korkmuş. Daha sonra Ermeni bir kadının yardımıyla Ermeni Kilisesi'ne gitmiş, oradan da Halep'e gönderilmiş. Amcası Amerika'daymış. Siranuş akrabalarıyla iletişim kurdu, ona para gönderdiler. Amerika'ya yanlarına almaya hazırlanıyorlar. Siranuş kampımıza katıldı. Kendi masraflarını karşılıyor.
Kurumumuzdan 28 Şubat 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

057/13 **Minas,** Manuk Vanlıyan
Yalva, 16, 19 Temmuz 1922

Sürgünler sırasında babası öldürülmüş, annesi de yolda ölmüş. Erkek kardeşiyle birlikte Kirkis'e gelmiş. Bir Türkün evine alınmış ve 7 yıl hizmetçi olarak kalmış. Sahibi ona çok kötü davrandığı için Djerablus'a kaçmış. Teşkilatımızın adamıyla karşılaşmış, o da kendisini Halep'e göndermiş. Minas'ın amcası ve küçük erkek kardeşi Yalva'da, ağabeyi ise Kirkis'teymiş. Minas, kendine bakabilir hale geldi. Bir zanaat öğrendi. Kampımızda.
Kurumumuzdan 28 Şubat 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

---

058 **Hemayak,** Sevapyan
Muş, 15, 20 Temmuz 1922

Sürgünler sırasında annesini yolda kaybetmiş. Hemayak bir Türk ile yaşıyormuş. Bir keresinde Halep'teki yetimhaneleri duymuş ve Urfa'ya kaçmış. Urfa'dan Djerablus'a kadar birkaç kez Türk polisi ve jandarması tarafından yakalanmış. Kısa bir süre hapse atılmış. Sonra Djerablus'a kaçmış. Ağabeyi Rusya'daymış. Hemayak şehir hayatına uyum sağlayamadı, çok geçmeden de kaçtı.
Kurumumuzdan Ağustos 1922'de ayrıldı.

059/12(?) **Zuwart,** Hazar Karganyan
Erzurum, 16, 27 Temmuz 1922

Annesi ve babası savaştan önce ölmüş. Kız ve erkek kardeşleri sürgünler sırasında yolda ölmüşler. Samsat'a gelmiş ve bir Kürtün evinde yaşamış. Zorla nişanlanmış, reddetmiş. Urfa'ya kaçmış oradan da Halep'e gönderilmiş. Erkek kardeşi Rusya'da. Zuwart nakış işi öğrendi. Kendine bakabilir hale geldi. Kampımıza katıldı. Sonra iyi bir yerde hizmetçi olarak iş buldu.
Daha sonra Marsilya'da akrabalarını buldu ve onların yanına gitti.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi.

---

060 **Agop,** Garabed Tasçıyan
Urfa, 14, ?

Babası Türk Ordusu'nda askermiş. Annesi zalimce yakılarak öldürülmüş. O ve erkek kardeşi Harran'a sürgün edilmişler. Orada bir Türkün evinde yaşamış. Agop, bazı akrabalarının Halep'te yaşadığını öğrenmiş. Onları görmek isteğiyle Urfa'ya kaçmış. Oradan da Halep'e. Başka Ermeni çocuklar ona eşlik etmiş. Agop, Halep'te halasını buldu ve onunla yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 1 Temmuz 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

061 **Sahak,** Kevork Ekmanyan
Siverek, 15, 27 Temmuz 1922

Sahak'ın babası, sürgün edilmeden önce memleketinde ölmüş. Kendisi ve annesi Urfa'ya kadar sürgün edilmişler. Sahak, annesini o zaman kaybetmiş ve bir Türkün evinde yaşamış. Birkaç yıl sonra annesini aramış, Birecik'te bulmuş. Maalesef annesinin ona bakacak hali yokmuş. Yine bir Türkün evine

gitmiş. Hizmetli olarak işe alınmış ama çok kötü muamele görmüş. Sahak, Urfa'ya kaçmış. Oradan da Halep'e gönderilmiş. İki dayısı Amerika'daymış. Sahak, Beyrut'taki akrabalarıyla yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 31 Mart 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

062/20 **Serkis,** Ohannesyan
Urfa, 13, 27 Temmuz 1923

Sürgünler sırasında babası Türk Ordusu'nda askermiş. Harran'a sürgün edildiklerinde yolda annesini kaybetmiş. Serkis, bunca yıl çoban olarak çalışmış. Bir gün sahibinin koyunlarını kaybetmiş. Eve gitmeye korkup Urfa'ya kaçmış. Oradan da Halep'e. Serkis'in hiç akrabası yok. Onu bir Ermeni yetimhanesine yerleştirebilirdik
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1923'te ayrıldı. Yetimhane, V.E.R.(?)

063/5 **Vertanes,** Gazaryan
Şakşak, 16, 27 Haziran 1922

Ailesiyle birlikte, anne ve babasının öldüğü Ağbey'e kadar sürgün edilmiş. Bir Türkün evine alınmış ve çok iyi muamele görmüş. Kız kardeşleri köylerine geri dönmüşler fakat kaçamamışlar. Bu ilkbaharda Djerablus'a kaçmış. Orada teşkilatımızın adamıyla karşılaşmış. Halep'e gönderilmiş. Kardeşi, Şakşak'ta. Vertanes kendine bakabilir hale geldi ve kampımıza katıldı.
Kurumumuzdan 18 Şubat 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

---

064 **Nişan,** Ohannesyan
Harput, 13, 27 Temmuz 1922

Annesiyle birlikte Çapakçur'a sürgün edilmiş. Bir Kürt, annesini almış ve yapayalnız kalmış. Saf'a gelmiş. Bu ilkbahara kadar bir Kürtle yaşamış. Urfa ve Halep'te Ermenilerin oldu-

ğunu öğrenince, sahibinin evinden kaçmış. Birkaç Ermeni çocuğuyla birlikte geceleri yürüyerek önce Urfa'ya, oradan da Halep'e ulaşmış. Amerika'da amcası var. Nişan, şehir hayatına uyum sağlayamadı ve çok geçmeden de kaçtı.
Kurumumuzdan Mayıs 1922'de ayrıldı.

---

065 **OKUNAMIYOR**

---

066 **Sisak,** Mıgırdıç Demirciyan
Erzurum, 12, 27 Temmuz 1922

Sürgünler başladığında babası Türk Ordusu'nda askermiş. Annesiyle birlikte Rakka'ya sürgün edilmiş. Annesi ona bakamayacak durumdaymış. Bakmaya söz veren bir Araba vermiş. Birkaç gün sonra fikrini değiştiren Arap, Sisak'ı bir avuç un karşılığında başka bir Araba satmış. Sisak, ikinci sahibiyle 7 yıl yaşamış. Bir gün buğdayla değirmene gönderilmiş. Yolda bir Ermeni onu tanımış. Her şeyi bırakarak Ermeniyle birlikte Halep'e kaçmış. Sisak'ın amcası, büyükbabası ve büyükannesi Rusya'da. Sisak, Yakındoğu Vakfı Yetimhanesine kabul edildi.
Kurumumuzdan 10 Nisan 1923'te ayrıldı. Yetimhane. V.E.R.

067/6(?) **Devlet,** Garabetyan
İzanlı(?), 10
29 Temmuz 1922

Ailesiyle birlikte, ailesini kaybettiği Suruç'a kadar sürgün edilmiş. Bir Kürtün evine alınmış ve 7 yıl kalmış. Devlet, bütün bu yıllar boyunca çoban olarak çalışmış. Bir gün birkaç Ermeni tüccar bulunduğu köyden geçer-

lerken, onu tanımışlar ve Germüş'e götürmüşler. 26 Temmuza kadar kalmış. Sonra Rakka'ya gitmiş ve oradan da teşkilatımızca Halep'e gönderilmiş. Annesinin Bağdat'ta olduğu sanılıyor. Devlet, Yakındoğu Vakfı Yetimhanesine girdi.
Kurumumuzdan 10 Nisan 1923'te ayrıldı. Yetimhane V.E.R.

---

068 **Serkis,** Yeremyan
Antep, 15, 19 Temmuz 1922

Serkis'in ailesi çok fakirmiş. Savaştan önce onu Orul'dan bir adama vermişler. O zaman Serkis 3 yaşındaymış, 1915'e kadar üvey annesi ve babasıyla yaşamış. Sürgün emri verildiğinde üvey annesi ve babasıyla birlikte Birecik'e sürülmüş. Üvey anne ve babası ölüp de hiç kimsesi kalmayınca Orul'a geri dönmüş. Bir Türkün evinde hizmetli olarak iş bulmuş. Serkis, orada 7 yıl kalmış. Çok kötü muamele gördüğü için daha fazla dayanamayıp Antep'e kaçmış. Birkaç gün sonra da Halep'e geldi. Serkis, şehir hayatına uyum sağlayamadı ve çok geçmeden de kaçtı.
Kurumumuzdan Ağustos 1922'de ayrıldı.

069/62 **Çinko,** Sarkis Kasapyan
Diyarbakır, 12, 2 Ağustos 1922

Annesi memleketlerinde öldürülmüş. Çinko, 1915'te Siverek'e sürgün edilmiş. Bir Kürt onu evine almış. 7 yıl boyunca alıkoymuş. Çinko, Kürtün bağının bekçiliğini yapmış. Pek çok kez kaçmayı denemiş ama başarılı olamamış. Kürt, bir gün üzüm satması için Urfa'ya gitmesini emretmiş. Bu, onun için eşsiz bir kaçma fırsatı olmuş. Ermeni Kilisesi'ne sığınmış. Birkaç gün kalmış ... (?)... kısa bir dinlenmeden sonra diğer Ermeni çocuklarıyla birlikte Djerablus'a gitmiş. Sadece geceleri yürüyerek yolculuk etmiş. Hepsi Djerablus'a ulaşmışlar ve

teşkilatımızca Halep'e gönderilmişler. Çinko'nun hiç akrabası yok. Yakındoğu Vakfı Yetimhanesine kabul edildi. 10 Nisan 1923.
Kurumumuzdan 10 Nisan 1923'te ayrıldı. Yetimhane V.E.R.

070/64

Kirkor, Kevork Türkmenoğlu
Mosleg/Andırın?, 12, 2 Ağustos 1922

Ailesiyle birlikte Malatya'ya sürgün edilmiş. Orada ailesini kaybetmiş. Rum Kale'ye kadar gitmiş. Orada bir Türkün yanında 7 yıl çiftçilik yapmış. İşi, çok eziyetliymiş. Daha fazla dayanamayıp Birecik'e kaçmış. Orada 7 yıldan sonra kendi milletinden ve insanlarından biriyle karşılaşmış. Birkaç gün kendisine bakılmış. Papaz, onu Djerablus'a göndermiş. Teşkilatımızla karşılaşmış. Kirkor, adamımız tarafından Halep'e gönderilmiş. Ağabeyinin Urfa yakınlarındaki bir köyde olduğu sanılıyor. Kirkor, 31 Mart 1923'te Amerikan Yetimhanesine kabul edildi.
Kurumumuzdan 31 Mart 1923'te ayrıldı.

071/67

Hayk, ?, Sis, 14
8 Ağustos 1922

Hayk, daha bir bebekken annesi ve babası ölmüş. Adlarını hatırlamıyor. Ona amcası bakmış. Amcasının öldüğü Rakka'ya sürgün edilmişler. Hayk, bir çiftçi olmuş ve kendisini başka hiçbir Ermeninin yaşamadığına ikna eden bir Arapla 7 yıl boyunca yaşamış. Hayk ona inanmış. Bir gün birkaç Ermeni tüccar Rakka'ya gelmiş. Hayk'ın Ermeni olduğunu düşünerek ona Halep'teki Ermeni Yetimhanesinden bahsetmişler. O da ilk fırsatta Arabın yanından kaçmış. Rakka teşkilatımız aracılığıyla Halep'e gönderilmiş. Hayk'ın hiçbir akrabası yok. Bazı akrabalarını İskenderun'da bulduk. 31 Martta akrabalarıyla birlikte yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 31 Mart 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

072/12 **Yesav,** Varteresyan, Bushmush ?
16, 14 Ağustos 1923

Annesiyle birlikte Göktepe'ye sürgün ediliğinde, babası Türk Ordusu'nda askermiş. Yesav, orada çok ağır yaralanmış. Annesi öldüğünü düşünerek onu orada bırakmış. Bir Arap aşiretinden bir kadın onu bulmuş, acıyarak evine götürmüş çok iyi bakmış. Yesav, birkaç ay içinde iyileşmiş. 7 yıl o Arap aileyle yaşamış, onlar için çiftçilik yapmış. Bir gün yetimhaneden bahsedildiğini duymuş. Rakka'ya kaçmış. Oradan da Halep'e. Küçük erkek kardeşi ve kız kardeşi Amerikan Yetimhanesindeler. Yesav, zanaat öğrendi, kendine bakabilir hale geldi ve kampımıza katıldı.
Kurumumuzdan 28 Şubat 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

073/14 **Edward,** Parsek Der Ohannesyan
Bitlis, 15, 20 Ağustos 1923

Annesi ve erkek kardeşleriyle birlikte Sert'e sürgün edilmiş. Bütün kafile burada öldürülmüş. Edward katliamdan kaçabilmiş. Gece geç vakitte bir Kürt köyüne ulaşmış. Köyde çiftçiler yaşıyormuş. Edward, en yoğun mevsimde gelmiş. Buğday hasat ediyorlarmış. Bir Kürt yardım etsin diye Edward'ı evine almış. Sahibi tarafından kötü muamele görmeyince orada iki yıl kalmış. Kürt orduya alınmış ve Ruslarla savaşmaya gitmiş. Edward da Mardin'e giderek Acun Paşa'nın hizmetlisi olmuş. Yeni sahibi kendisine çok kötü davranınca Diyarbakır'a kaçmış. Birkaç gün hapse atılmış. Türk adı taşıdığı için serbest bırakılmış. Urfa'ya gitmiş. Oradan da Halep'e. Babası Amerika'da, amcası da İstanbul'da. Edward, zanaat öğrendi, sonra da akrabalarını aramak için gitti.
Kurumumuzdan 1 Haziran 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.
Marsilya'da akrabaları bulundu.

074/16 **Masis,** Danabed Manuselyan
Erzincan, 20, Ağustos 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Babası savaştan önce ölmüş. Masis annesi ve kız kardeşiyle birlikte Acin'e sürgün edilmiş. Oradan Harput'a sürülmüşler. Annesi hastalanmış, daha fazla devam edememiş ve geride bırakılmış. Sonra kız kardeşini de kaybetmiş. Sonunda çiftçi olduğu Harput'a gitmiş. Bu ilkbaharda Urfa'ya gelmiş. Oradan da Halep'e kaçmış. Masis'in amcası Amerika'daymış. Masis hastaydı. Biz onu kabul ettik. İyileşti, kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 1 Eylül 1922'de ayrıldı. Kendine bakabilir.

---

075 **Hosep,** Ohannesyan
Karabaş, 15, 24 Ağustos 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Ailesi sürgünler sırasında yolda öldürülmüş. O, bir Türkün evine alınmış. 7 yıl onlarla yaşamış. Hosep, Türkiye'nin batısında Amerikan Yetimhaneleri olduğunu biliyormuş. Sahibinden kaçıp Diyarbakır'a gelmiş. Maalesef yetimhaneye kabul edilmemiş. Türk bir katırcıya kendisini Halep'e götürmesi için yalvarmış, faydalı olacağına söz vermiş. Adam kabul etmiş ve onu Baalbeck'e götürmüş. Orada Bayan Jeppe'yle karşılaşmış. Bayan Jeppe tarafından Halep'e gönderilmiş. Erkek kardeşinin Cebel'de olduğu sanılıyor. Hosep, amcasını buldu ve onunla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan Ağustos 1922'de ayrıldı. Akrabalar.

076/15 **Kirkor,** Toros Sohbetyan
Çepni/Kayseri, 15, 24 Ağustos 1922

Annesi, sürgün edilmeden ölmüş. Babası, iki erkek kardeşi öldürülmüş, Kirkor, Suruç yakınlarındaki Almanik'e sürülmüş. Orada bir Kürtün yanında 7 yıl çoban olarak yaşamış. Kendi

milletinin arasına dönebilmek için pek çok kez kaçmayı denemiş ama başaramamış. Djerablus'a iş için gelmiş, Halep'e kaçmış. Kirkor'un erkek kardeşi İstanbul'daymış. Kirkor amcasını buldu ve 16 Aralıkta onunla yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 16 Aralık 1922'de ayrıldı. Akrabalar.

---

077 **Garabet,** Melkon Taşçıyan
Diyarbakır, 17, 24 Ağustos 1922

Babası, sürgün edilmeden önce ölmüş. Garabet, annesiyle beraber Çolakhan'a sürülmüş. Annesi de orada ölmüş. Garabet, bir Türkün evine hizmetli olarak girmiş. Çok kötü muamele görmüş. Bir gün Diyarbakır'a kaçmayı başarmış. Bir Türk katırcıyla tanışmış. Kendisini Djerablus'a götürmesi için iki altın Türk lirası vermiş. Oraya vardığında teşkilatımızın adamlarıyla buluşmuş ve Halep'e gönderilmiş. Garabet'in kuzeni İstanbul'daymış. Garabet, şehir hayatıyla uyum sağlayamadı ve kısa bir süre sonra kaçtı.
Kurumumuzdan Eylül 1922'de ayrıldı.

078/8 **Avedis,** Manuk Kasapyan
Kesrig/Harput, 18, 24 Ağustos 1922

Babası, savaştan önce ölmüş. Avedis, bir Kürtün yanında çoban olarak çalıştığı Saf'a sürgün edilmiş. Hıristiyanların Türkiye'de serbest dolaşmalarına izin verildiğinde bir gece Birecik'e kaçmış. Oradan Djerablus'a gönderilmiş. Sonra da Halep'e ulaşmış. Ağabeyi Rusya'daymış. İstanbul'da evli bir kız kardeşi varmış. Avedis, akrabalarıyla iletişim sağladı. Ona bir miktar para gönderdiler. Avedis zanaat öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 28 Şubat 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

079 **Krikor,** Deloyan
Antep, ?, ?

Bütün aile sürgün edilmiş. Birecik'e vardıklarında Kirkor'un iki erkek kardeşi ölmüş. Sağ kalanlar Deyr-i Zor'a gitmiş. Kirkor'un anne ve babası orada ölmüşler. Kirkor, erkek kardeşi ve kız kardeşi Araplar ile birlikte yaşamaya gitmiş. Onlara, hayatta kalan kimse olmadığını söylemişler. Kirkor ve kardeşleri inanıp bu yaza kadar Deyr-i Zor'da kalmışlar. Halep'te yaşayan Ermenilerin olduğunu duyduklarında kaçmayı başarmışlar. Kısa bir süre yardım ettik. Kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan Ağustos 1922'de ayrıldı.

---

080 **Agop,** Deloyan
Antep

Krikor, Deloyan (No: 79) kardeşi.
Kurumumuzdan Ağustos 1922'de ayrıldı. Kendisine bakabilir.

---

081 **Meryem,** Deloyan
Antep, ?, ?

Kirkor ile Agop Deloyan (No: 79 ve 80) kız kardeşi.
Kurumumuzdan Ağustos 1922'de ayrıldı. Kendine bakabilir.

082 **Kevork,** Ohannesyan
Antep, 16, ?

Kevork, ailesiyle birlikte sürgün edilmiş. Yolda ailesini kaybetmiş ve bir daha bulamamış. Bir Arabın yanında birkaç yıl boyunca Rakka'da çiftçi olarak yaşamış. Akrabalarının yaşadığını öğrendiğinde kaçmış, Halep'e gelmiş. Kevork'u annesine teslim etmek üzere İskenderun'a gönderdik.
Kurumumuzdan Ağustos 1922'de ayrıldı. Akrabalar.

083/11 **Kevork,** Nazar Domalanyan
Urfa, 16, 26 Ağustos 1922

Anne ve babası savaş sırasında ölmüşler. Ağabeyi, Fransız ordusunda öldürülmüş. Kevork, Urfa'da bir Türkün evinde hizmetli olarak çalışmış. Birkaç kez kendi milletinin arasına dönmek için izin istemiş, ancak sahibi doğrudan reddetmiş. Bir gün iş için bir köye gönderilmiş. Bu fırsattan nasıl yararlanacağını bilmiş ve Germüş'e kaçmış. Oradan da Halep'e. Kevork, zanaat öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi. Kevork, epilepsi nöbeti geçirdi. Onu burada tutamazdık. Beyrut'a gönderdik.
Kurumumuzdan 28 Şubat 1923'te ayrıldı. Daha sonra öldüğünü öğrendik.

084/50a **Hamesd,** Kaçadur Kazazyan
Erzurum, 17, 25 Ağustos 1922

Bütün ailesi Mardin tarafına sürgün edilmiş. Babası yolda öldürülmüş. Kendisi ve kız kardeşi o bölgenin Kürtleri tarafından alınmışlar. Hamesd, Mardin yakınlarındaki Amud köyündeymiş. Bir arkadaşı annesinin Musul'da olduğunu söylemiş. O gece bir akrabasının bulunduğu Halep'e kaçmış. Mardin'den Musul'a gönderilmiş. Birkaç yıl süren zalim ayrılıktan sonra annesiyle

buluşmuş. Hamesd, annesiyle birlikte amcasının yaşadığı İstanbul'a gitmek için Halep'e gelmiş. İkisinin de yeterli parası olmadığından, onları evimize aldık. Hamesd, nakış işi öğrendi.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Nakış.
Daha sonra Mardiros, Mamigean, Mashgerd (No: 22) ile evlendi.

---

085 **Barkev,** Hosep Boyacıyan
Maraş, 14, 28 Ağustos 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Annesi ve babası Maraş'taki Fransız Savaşı'nda öldürülmüş. Barkev, Arapdağ'a kaçmış ve bir Arapla çoban olarak yaşamış. Savaş bittiğinde sahibiyle Halep'e buğday satmak için gelmiş. Buraya geldiğinde doğrudan Ermeni Kilisesi'ne gitmiş. Bize gönderilinceye kadar orada kalmış. Amcası Amerika'daymış. Barkev, şehir hayatına uyum sağlayamadığı için kaçtı.
Kurumumuzdan Eylül 1922'de ayrıldı.

086/12a **Veronika,** Gabriel Andonyan
Areg/Tokat, 21, 29 Ağustos 1922

Veronika anne ve babasıyla sürgün edilmiş. Annesi Suruç'ta ölmüş, babası da yolda öldürülmüş. Veronika çok hastalanmış, daha fazla gidememiş. Girasor adlı küçük bir kasabada yaşarken bir Arap zorla onu evine götürmüş. Çok geçmeden de onun karısı olmuş. 27 Ağustosa kadar o Arap ile yaşamış. Bir gün bir çuval buğdayla kasaba yakınındaki değirmene gitmiş. Ermeni değirmenci, onun Halep'e kaçmasını sağlamış. Veronika'nın ağabeyi Selanik'te askermiş. Küçük erkek kardeşi ise sürgün edildiklerinde memleketlerindeymiş. Veronika geçimini dikiş dikerek

sağlıyor. Kampımıza katıldı.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1922'de ayrıldı. Kendine bakabilir. Dikiş.
Daha sonra nişanlandı ve evlenmek üzere Amerika'ya gitti.

087/68 **Harutyun,** Bedrosyan
Göldağ/Bursa, 18, 30 Ağustos 1922

Babası, Türk Ordusu'nda askerken ölmüş. Harutyun annesiyle birlikte Meskene'ye sürgün edilmiş. Harutyun, Meskene'den Sabka'ya gitmiş. Araplarla birlikte çiftçi olarak yaşamış. Bir gün, Ermeni arabacılarla karşılaşmış. Kaçmasına yardımcı olmalarını istemiş. Anlaşmışlar, geceleyin kaçmış. Yolda Ermeni arabacılara katılmış. Onların yardımıyla Halep'e ulaşabilmiş. Harutyun'un dayıları İstanbul'da Türk Ordusu'nda askerlermiş. Harutyun, desen çizmeyi öğrendi, bizim nakış bölümümüzde çalışıyor.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.
1929'da No. 1021'le evlendi.

088/18 **Aram,** Garavet Terziyan
?/Kayseri, 15, 30 Ağustos 1922

Babası memleketlerinde öldürüldükten sonra, annesi ve kız kardeşiyle birlikte Bilek'e sürgün edilmiş. Orada kafileyi kaybetmiş. Bir Arap onu alıp çiftçilik yaptığı Şah-Haysa'ya götürmüş. Çok kötü muamele görmüş. Araptan kaçmış. Anaze'nin aşiretine katılmış, bir süre yaşamış. Aram, bir keresinde çok hastalanmış, bu aşiretin değirmeninde çalışan birkaç Ermeni ona bakmışlar. İyileştiğinde de Rakka'ya göndermişler, oradan da Halep'e. Dayısı Amerika'daymış. Aram, sıtmadan çok çekti, iyileşti ve zanaat öğrendi.
Kurumumuzdan Ağustos 1923'te ayrıldı. Ticaret.

089 **Yervant,** İbrahimyan
Bursa, 15, 19 Eylül 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Babası, savaştan kısa bir süre önce ölmüş. Yervant, ailesiyle birlikte Resulayn'a sürgün edilmiş. Orada bütün ailesi öldürülmüş. Ziraatle uğraşan bir Arap ile yaşamış. Kuzeni Meskene'deymiş. Bir keresinde onunla yolda karşılaşmış, köyündeki bazı kişilerce Halep'e gönderilebileceğini öğrenmiş. Araptan kaçmış ve ...(?)...'lerin yardımlarıyla Halep'e gelmiş. Yervant'ın hiç akrabası yok. Yervant çok kötü bir karaktere sahip. Kendi insanlarına karşı nefretle dolu. Birkaç gün sonra bizden ayrılarak Müslümanların arasına döndü. Kendisi de mutlaka Müslüman olacak.
Kurumumuzdan Ekim 1922'de ayrıldı.

090/11a **Nazeni,** Kevork Karamanukyan
Sivas, 23, ?

Babası, sürgün edilmeden önce ölmüş. O, Sivas Amerikan Okulu öğretmenleriyle beraber sürgün edilmiş. İki Amerikalı öğretmen, Malatya'ya kadar onların yanından ayrılmamışlar. Onlar yanlarındayken kızlar güvendeymiş. Malatya'da Türk hükümeti öğretmenleri kafileden ayrılmaya zorlamış, sonrasında kızlara kötü muamele edilmiş. Çoğu Türkler ve Kürtler tarafından zorla alınıp götürülmüşler. Nazeni bir Kürtün kendisini evine aldığı Kulic'e kadar gitmiş. Kürtten kaçmış ve o sıralarda Çaris(?)'te bulunan Hacı Osman Paşa'ya gitmiş. Hacı Osman Paşa ona çok iyi davranmış, ancak çok geçmeden ölmüş. Kızları, Urfa'ya giderken Nazeni'yi de hizmetçileri olarak yanlarında götürmüşler. Beş yıl sonra Nazeni kız kardeşinin İstanbul'da yaşadığını öğrenmiş. Sahibinden izin istemiş ancak uzunca bir süre izin vermemiş, sonunda onu serbest bırakmış. Nazeni akrabalarını buldu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

091/40a **Meriye,** Avedis Çakmakçıyan
Antep, 30, 5 Ağustos 1922

Meriye, ailesiyle birlikte Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Kendisi ve kızı hariç, ailesi orada öldürülmüşler. Bir Arap ikisini de evine almış. Bir ay sonra birer altına arkadaşlarından birine satmış. Meriye ikinci sahibiyle evlenmiş. Arabın çadırında kızıyla birlikte 7 yıl yaşamış. Bir gün erkek kardeşinin Halep'te olduğunu öğrenmiş. İki Ermeninin yardımıyla kaçmış, Halep'e ulaşmış. Ancak kardeşini burada bulamamış. Kendisine ve kızına bakamayacak durumda olduğu için misafirhanemize kabul ettik. Meriye, nafakasını dikiş dikerek çıkarıyor. Kampımıza katıldı.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1922'de ayrıldı. Kendine bakabilir. Dikiş.
Daha sonra Halep'te bir Ermeniyle evlendi.

092/41a **Beatris,** Moses Çakmakcıyan
Antep, 11, 5 Ağustos 1922

Meriye, Avedis Çakmakçıyan'nın (No: 91)'nın kızı. Beatris annesine verildi.
Kurumumuzdan 1 Haziran 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

093/19a **Erhen,** Garabed Köseyan
Harput, 17, 15 Temmuz 1922

Savaş sırasında babası Türk Ordusu'nda askermiş. Erhen'i, annesi hayatının kurtulması için bir Türke vermiş. Türk, onu köyüne götürmüş, orada 10 gün kalmış. Erhen, başka bir köydeki bir Türkün yanında yaşamakta olan anneannesine kaçmış. Orada kabul görmemiş, sokaklara terk edilmiş. Birkaç dakika içinde bir

Türk polisi kendisini bulmuş. Mardin'e gidecek bir sürgün kafilesine dahil edilmiş. Orada yine bir Türk, kendisini hizmetçi olarak evine almış. Erhen, hastalanınca Türk onu kovmuş. Kürt bir kadın onu çadırına almış, iyi bakmış. Erhen, hep onun yanında kalmış. Bir gün Kürt kadın, onu bir Türk ile evlendirmek istemiş. Erhen, reddederek Urfa'ya kaçmış. Urfa'daki Ermeniler ona yardım ederek Halep'e göndermişler. Erhen'in Amerika'da iki erkek kardeşi var. Nakış işlemeyi öğrenemedi, hizmetçi olarak iş buldu.
Kurumumuzdan 1 Haziran 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi.
Evlenerek Halep'ten ayrıldı.

094/10a **Anna,** Kesiryan Buzmişan
Harput, 17, 15 Temmuz 1922

Anna ailesiyle birlikte Toğris'e sürgün edilmiş. Kendisi hariç herkes öldürülmüş. Başka bir Ermeni kızıyla beraber dağlara kaçmış. 10 gün büyük acılar içinde yaşamış. Onu bulan bir Arap çadırına götürmüş, bir yıl bakmış. Sonra bir kilo buğday karşılığında onunla evlenmek isteyen başka bir Araba satmış. Anna, bunu öğrenince geceleyin başka bir köye kaçmış. Orada da aynı zorluklarla karşılaşmış. Çok tehlikeli olduğu için bir daha kaçamamış. Arap zorla onunla evlenmiş. Urfa'ya kaçma fırsatını buluncaya kadar onunla yaşamış. Oradan Halep'e gönderilmiş. Amerika'da bir kız kardeşi var. Anna'nın akrabaları ona para gönderdiler. Kendi parasıyla yaşıyor.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1922'de ayrıldı. Akrabalar.

095/2a **Armenuhi,** Harutyun Leblebiciyan
Geyve/İzmit, 30, 17 Eylül 1922

Sürgünler başladığında kocası İstanbul'da askermiş. Oğlu, annesi ve babasıyla birlikte Islahiye'ye sürgün edilmiş. Ora-

da anne ve babası çok geçmeden ölmüşler. Deyr-i Zor'a sürülmüş. Bir Arap onu evine hizmetçi olarak almış. Orada 7 yıl kalmış. Armenuhi, birkaç kez kaçmayı denemişse de başarılı olamamış. O kadar kötü muamele görmüş ki bir gözü neredeyse görmez olmuş. Bir gün Deyr-i Zor yakınlarındaki köylerde saz satarken bazı Ermenilerle karşılaşmış. Yardım etmeleri için yalvarmış. En sonunda yardım etmişler ve kaçabilmiş.

Hiç akrabası yok.

Kurumumuzdan 31 Mart 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi.

096/28a **Filor,** Kirkor Pamukciyan
Bursa, 30, 17 Eylül 1922

Sürgünler sırasında Filor'un kocası İstanbul'da askermiş. Filor, babası, erkek kardeşi ve kızıyla birlikte Nusaybin'e sürülmüş. Orada babası öldürülmüş. Filor, erkek kardeşi ve kızı bir Kürt tarafından bir köye götürülmüşler. Bir gün erkek kardeşi Kürt tarafından çok feci bir şekilde dövülmüş, hastalanmış ve kısa bir süre sonra da ölmüş. Kürt, onunla evlenmek isteyince başka bir yere kaçmış. Yeni sahibi de onunla evlenmek istemiş. Filor, kaçmak istemiş ancak sahibi kızı Yegzabet'i vermemiş. Filor, 500 kuruş karşılığında başka bir Kürte satılmış. Yeni sahibinin hizmetçisi olacakken karısı olmuş. Altı yıl aradıktan sonra kızını bulabilmiş. Onunla birlikte Mardin'e kaçmış. Orada Amerikan Misyonerliğince desteklenmiş ve Halep'e gelmiş. Yirmi günlük yürüyüşten, Mezopotamya'nın sayısız çöllerini aştıktan sonra Halep'e geldi ve misafirhanemize kabul edildi. Filor'un kocası İstanbul'da. Filor hizmetçi olarak bir iş buldu ve kendine bakabilir hale geldi.

Kurumumuzdan 1 Haziran 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi.

097/27a **Yegzabet,** Mangasaryan
Bursa, 10, 17 Eylül 1922

Filor, Kirkor Pamukciyan'ın (No. 96) kızı. Yegzabet, Danimarka Yetimhanesine kabul edildi. Kurumumuzdan 31 Aralık 1923'te ayrıldı. Yetimhane. Danimarka.
Daha sonra Mısır'da yaşayan annesinin yanına gitti. 1927'de orada öldüğünü öğrendik.

---

098 **Lusiya O. Bedoyan,** Tomas Kasapyan
Diyarbakır, 27, 15 Eylül 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Kocası memleketinde öldürülmüş. Ailesi ve oğluyla birlikte Siverek'e sürgün edilmiş. Orada bir Türk binbaşı onunla evlenmiş. Lusiya 7 yıl onunla yaşamış, sonra Diyarbakır'a kaçmış, ancak binbaşı onu yolda yakalayarak geri götürmüş. Bir gün Türk binbaşısı tarafından kızıyla birlikte Siverek yakınlarında bir köye tatile gönderildiğinde bir kez daha kaçmayı denemiş. Başarmış ve Mardin'e ulaşmış. Doğrudan Amerikan Yetimhanesine başvurmuş kabul edilmeyince Deyr-i Zor'a gitmiş. Sayısız ova ve çöllerden geçtikten sonra Halep'e gelmiş. Oğluyla birlikte Misafirhanemize kabul ettik. Lusiya burada, Halep'te bazı akrabalarını buldu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan Ekim 1922'de ayrıldı. Akrabalar.

---

099 **Antranik B. Sansarciyan** (?)
Bedros Kasapyan
Diyarbakır, 8, 15 Eylül 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Lusiya O. Bedoyan'ın (No: 98) oğlu. Annesiyle birlikte gitti.
Kurumumuzdan Ekim 1992'de ayrıldı. Akrabalar.

100 **Yegiya,** Hovaginyan, Keleş
12, 26 Eylül 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Sürgünler esnasında annesini kaybetmiş. Babası yolda öldürülmüş. Serin'den bir Arap, Yegiya'yı evine götürmüş. Arap ile 7 yıl yaşamış. Daha sonra bir Arap ile evli olan kız kardeşinin evine gitmiş, ancak kardeşinin kocası Yegiya'yı kabul etmemiş. Kız kardeşi ona, Ebu-Cabbar'da yaşadığı sanılan erkek kardeşinin yanına gitmesini tavsiye etmiş. Oraya vardığında kardeşinin Halep'e gittiğini öğrenmiş. Yegiya, erkek kardeşini Halep'te de bulamamış. Yegiya, kız kardeşi için endişeleniyordu. Bir gün kaçıp onu kurtarmaya gittiğini öğrendik. Gitmesine izin vermedik, çünkü öldürülebileceğini düşündük, ama gitti.

---

101 **Panos,** Şadarevyan, Giebeu
19, 26 Temmuz 1922

Babası savaştan birkaç yıl önce Adana'da öldürülmüş. Annesi ikinci kez evlenmiş. Panos, büyükannesi ve büyükbabasıyla yaşamaya başlamış. Sürgünler başlayınca hep birlikte Deyr-i Zor'a gönderilmişler. Büyükannesi ve büyükbabası orada öldürülmüş. Panos, kaçmayı başarmış. Bir Arap onu evine almış, 7 yıl yaşamış. Orada başka Ermeni erkek çocuklar da varmış. Hepsi de kendi insanlarının arasına dönmek istiyormuş, ancak yaşayan Ermeni kalıp kalmadığını kimse bilmiyormuş. Panos, Halep'e giderek bizzat öğrenmeye karar vermiş. Onlara haber getireceğine söz vererek ayrılmış. Buraya geldikten sonra, zalim efendisinden korktuğundan geri dönemedi.

Panos'un hiç akrabası yok. Panos zanaat öğrendi. Kendine bakabilir hale geldi.

Kurumumuzdan 28 Şubat 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

102 **Vartevar,** Manuk Balyan, Dugala/Zeytun 19, 26 Eylül 1922

Annesi ve babası savaştan önce ölmüşler. Vartevar, Ermeni bir aile tarafından evlat edinilmiş. Sürgünlerin başlangıcında yeni ailesiyle birlikte Sufara'ya gönderilmişler. Vartevar, çalışmak üzere bir Araba verilmiş. Üç yıl çiftçi olarak çalışmış. Bütün akrabaları o kasabada öldürülmüş. Bu ilkbaharda efendisi akrabalarını araması için ona izin vermiş. Vartevar, Halep'e gelmiş ve hiçbirini bulamamış.
Hiç akrabası yok. Vartevar, zanaat öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 28 Şubat 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

---

103 **Haruntyun,** Bogboryan Adıyaman, 16, 4 Ekim 1922

Babası memleketinde öldürüldükten sonra, Haruntyun, annesi ve erkek kardeşiyle birlikte Birecik yakınlarında bir köye sürgün edilmiş. Erkek kardeşini yolda kaybetmiş. Haruntyun'un annesi Birecik'te bir Türkle evlenmiş. Kendisi de annesinin kocası ölünceye kadar başka bir köyde yaşamaya gitmiş. Haruntyun annesinin kocasının öldüğünü öğrenir öğrenmez Birecik'e dönmüş ve annesiyle birlikte Halep'e kaçmış. Annesinin sağlık durumu çok kötü olduğu için onu misafirhanemize aldık.
Zanaat öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 13 Ağustos 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

---

104 **Noyenzar,** Hayrebetyan Sivas, 24, 7 Ekim 1922

Dünya Harbi'nin başlangıcında kocası memleketinde öldürülmüş. Noyenzar, ailesiyle birlikte Resul Ayn'a sürgün edilmiş. Çok geçmeden bütün ailesi ölmüş. Bir Arap ile evlenmiş. Yedi

yıl onunla yaşamış. Köyün yakınlarında bir kaynağa giderken kendisini gören Ermeni bir şoför, ona sabah erkenden aynı yere geldiği takdirde kendisine yardım edeceğine söz vermiş. Noyenzar, sabah erkenden her zaman olduğu gibi kaynağa gitmiş, şoför arabasıyla gelmiş. Buraya gelmeyi başarmış. Misafirhanede çalıştı.

Noyenzar hizmetçi olarak bir iş buldu ve evimizden ayrıldı.

Kurumumuzdan 21 Aralık 1922'de ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi.

Daha sonra Halep'te bir Ermeniyle evlendi.

---

105 **Mardiros,** Agop Surakyan
Arapkir, 15, 18 Ekim 1922

Mardiros ailesiyle birlikte Dercivan'a sürgün edildiğinde babası Türk Ordusu'nda askermiş. Mardiros, yedi yıl boyunca bir Kürt ile yaşamış. Köyün ağası Kürt ile evli olan Ermeni bir kadın, kocasını, Mardiros'u diğer hizmetkârlarla birlikte Halep'e göndermesi için ikna etmiş. Bir gün Halep'e gelmiş. Geri gitmemiş. Bize geldi. Annesi Arapkir'e dönmüş.

Mardiros, zanaat öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.

Kurumumuzdan 28 Şubat 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

---

106 **Araksi,** Kayran
Adıyaman, 11, 22 Ekim 1922

Sürgünler başladığında babası Türk Ordusu'nda askermiş. Annesiyle birlikte Çin-Polad'a sürgün edilmiş. Sürgünün zorluklarını bilen annesi tek çocuğu olan Araksi'nin hayatını kurtarabilmek için onu bir Kürte vermiş, kendisi uzaklara gitmiş. Kürt çok fakirmiş, ona bakamamış. Araksi yaklaşık yedi yıl dilenerek yaşamış. Kürt, bir gün onu satmak için Urfa'ya götürmüş. Hiç kimse

bu kızı almak istememiş. Kendisi de onu geri götürmek istemediği için sokaklarda yapayalnız bırakmış. Araksi yeniden dilenmiş. Bir gün zengin bir Türk onu evine almış. Orada dört ay kalmış. Bir Ermeni kadın onu Halep'e getirdi ve bize teslim etti. Araksi akrabaları hakkında hiçbir şey bilmiyor.
Araksi, Yakındoğu Huzur Yetimhanesine kabul edildi.
Kurumumuzdan 10 Nisan 1923'te ayrıldı. Yetimhane, N.E.R.

---

107 **Harutyun,** Sahak Parsikyan
Erzurum, 15, 21 Ekim 1922

Bütün ailesi, babasının öldürüldüğü Malatya'ya sürgün edilmişler. Annesi ve kız kardeşi de kendisiyle beraber Urfa'ya sürülmüş. Urfa'ya vardıktan sonra annesi ölmüş. Ekim 1915'te üçüncü kez sürgün edilmiş ve kız kardeşini kaybetmiş. Suruç'ta bir Türk polisi onu sekiz kuruşa bir Kürte satmış. Harutyun 10 gün sonra, oradan Rumkale'ye kaçmış. Yedi yıl boyunca bir Kürt ailenin yanında çoban olarak yaşamış. Ermeni Yetimhanesinden bahsedildiğini duyunca, bir gece önce Birecik'e, oradan da Halep'e kaçmış. Bize geldiğinde bir Türk çocuğu gibi görünüyordu. Bildiğimiz kadarıyla hiçbir akrabası yok. Harutyun, amcasıyla yaşamak üzere Djerablus'a gitti. Harutyun 29 Temmuz 1923'te yanında Djerablus'taki Müslümanlar arasında yaşamakta olan Ohannes Nacaryan'la(No: 333) birlikte bize yeniden geldi.
Harutyun, kız kardeşini almak için bölgeye gitti.
Kurumumuzdan 31 Mart 1923'te ayrıldı. Akrabalar.
Kurumumuzdan ikinci kez 15 Ağustos 1923'te ayrıldı.
Daha sonra Müslümanların arasından annesini getirdi ve ona baktı.

108 **Garabet,** Kaçadur Yezüciyan
Bafra, 16, 19 Ekim 1922

Garabet'in babası bu şehirde ölmüş. Kendisi annesiyle birlikte Kâhta'ya sürgün edilmiş. Orada annesini kaybetmiş. Garabet, bir Türk ailenin yanında yaşadığı Besni'ye kadar gitmiş. Başlangıçta Türk aile ona çok iyi bakmış, okula göndermiş, ancak onlara yardım edebilecek yaşa geldiğinde bir daha okula gönderilmemiş. Bir gün Türk annesi onu acımasızca dövmüş. Bu hayatı daha fazla çekemeyen Garabet Malatya'ya kaçmış. Orada bir Türkün hizmetlisi olmuş. Onu Malatya'da gören bir katırcı, ayda dokuz mecidiyeye kendisi için çalışmasını teklif etmiş. Garabet de kabul etmiş. Bir gün efendisiyle birlikte Halep'e gelmiş. Burada yetimhanelerden bahsedildiğini duymuş. Çok geçmeden burada kalarak kendi insanlarıyla beraber yaşamaya karar vermiş. Garabet'in hiç akrabası yok.

Garabet, çok kötü bir arabacıydı ve şüphesiz Müslüman olmak için Müslümanların arasına döndü.

Kurumumuzdan Ekim 1922'de ayrıldı.

---

109 **Gülbenk,** Musa Gazaryan
Sivas, 18, 26 Ekim 1922

Sürgünlerin başlangıcında annesi zorla bir Türkün evine götürülmüş. O ve babası Halep'e sürülmüşler. Babası yolda hastalanmış, Halep'e geldikten birkaç gün sonra ölmüş. Gülbenk, babasının ölümünden sonra bir yıl boyunca yaşadığı Entelli'ye gitmiş. Orada çok kötü muamele gördüğü için, kaçarak Hama'ya gitmiş. Arap bir ailenin yanında hizmetli olarak iş bulmuş ve altı yıl yaşamış. Gülbenk, ticaret öğrenmek istemiş. Efendisinden kendi milletinin arasına dönmesi için izin vermesini isteyince Arap çok kızmış, ona kötü davranmaya başlamış. Bir gece oradan Halep'e gelmiş. Bizden bir süre korunma istedi.

Gülbenk, iş buldu ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan Kasım 1922'de ayrıldı. Kendine bakabilir.

---

110 **Garabet,** Piraj Kuduraciyan
Diyarbakır, 20, 28 Ekim 1922

Ailesiyle birlikte babasının, annesinin ve iki erkek kardeşinin öldürüldüğü Aliya'ya sürgün edilmiş. Garabet daha ileriye, 7 yıl boyunca hizmetli olarak yaşadığı Mardin yakınlarında bir köye sürülmüş. Bu dönemde bir gözü kör olmuş. (birisi ona ateş etmiş.) Mardin'de Amerikalıların Suriye'nin en büyük şehirlerinde bazı yetimhaneler açtığını duymuş. Bir gece Türklerden kaçarak Deyr-i Zor'un yolunu tutmuş. Oraya vardığında erkek kardeşini civardaki köylerde bulmuş. Halep'e gitmeye karar vermişler. On gün çabaladıktan sonra çölü geçip bize geldiler.
Garabet, zanaat öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi. Amerika'ya gitti.
Kurumumuzdan 28 Şubat 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir.

---

111 **Ohannes,** Kuduraciyan
Diyarbakır, 18, 28 Ekim 1922

Garabet, Piraj Kuduraciyan'ın (No: 110) erkek kardeşi. Ailesi öldürüldükten sonra, Ohannes ile küçük erkek kardeşi Mihran, Talik'e gönderilmişler. Bir Arap her ikisini de çadırına almış. On gün geçmeden Arap kabile reisinin evine kaçmışlar. Orada kaldıkları yedi yıl boyunca iyi muamele görmüşler. Erkek kardeşi Garabet, Piraj Kuduraciyan'la birlikte Halep'e gelmişler. Ohannes, zanaat öğrendi ve şu anda kendine bakmaktadır.
Erkek kardeşinin ardından Güney Amerika'ya gitti.
Kurumumuzdan 28 Şubat 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

112 **Mihran,** Kuduraciyan
Diyarbakır, 15, 28 Ekim 1922

Garabet, Piraj Kuduraciyan'ın (No: 110 ve 11) erkek kardeşi.
Kamp.
Kurumumuzdan 331 Temmuz 1923'te ayrıldı.
Kendine bakabilir. Zanaat.
Erkek kardeşleriyle Güney Amerika'ya gitti.

---

113 **Tomas,** Ekmekciyan
Urfa, 15, 28 Ekim 1922

Babası sürgünler sırasında öldürülmüş. Tomas, annesi ve küçük erkek kardeşiyle birlikte Bozhatır'a sürgün edilmiş. Orada bir Kürt, annesini ve erkek kardeşini öldürmüş, Tomas'ı çiftliğine götürmüş. Tomas, orada yedi yıl boyunca çoban olarak çalışmış. Daha sonra Golya adında bir Hıristiyan köyüne kaçmış. Orada Fransız ordusunun Halep'i işgal ettiğini, Ermenilerin yaşadığını öğrenmiş. Golya'da birkaç ay çalışıp para kazanmış, geceleri yol alarak Halep'e gelmiş. Tomas'ın misafirhanemizde ev-annesi olarak çalışmakta olan yaşlı bir teyzesi var. Akrabalarının bulundukları yerler tespit edildi.
Kurumumuzdan 13 Ağustos 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

114/14a **Meryem,** Harutyun Derderyan
Kiği/Harput, 16, 8 Kasım 1922

Meryem, ailesiyle birlikte Palu'ya sürgün edilmiş. Babası orada öldürülmüş, ailenin geri kalanı Diyarbakır'a sevk edilmiş. Annesinden alınarak bir Türk ailesinin yanına yerleştirilmiş. Evin yardımcı hizmetlisi olarak 7 yıl boyunca çalışmış. Ermenilerin seyahat etmesine izin verildiğinde Harput'tan bazı akrabaları gelmiş. Halep'e gidiyorlarmış. Onlardan biri Meryem'in efen-

disine giderek, Meryem'in kendilerine katılması için izin vermesini istemiş. Türk kabul etmiş ve o da Halep'e gelebilmiş. Meryem'in amcası Malgas ve erkek kardeşi Zaven Derderyan, İstanbul'dalar. Amerika'da Parsek Derderyan adında bir amcası var.
Kurumumuzdan 13 Ağustos 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

115/32 **Simon,** Hosep Sukiasyan
Sivas, 18, 14 Kasım 1922

Simon'un babası savaştan önce ölmüş. Annesi ve kız kardeşiyle birlikte Tel-Abyaz'a sürgün edilmiş. Orada kız kardeşini kaybetmiş, annesi de ölmüş. Simon, bir Türkün evinde hizmetli olarak iki yıl yaşamış. Büyüdüğü için efendisi onu daha fazla çalıştırmak istememiş, işten atılmış. Simon, bir Kürt köyüne gitmiş ve orada 5 yıl çiftçi olarak yaşamış. Çok kötü muamele görmüş. Bir gece Urfa'ya kaçmış, sonunda Halep'e ulaşmış. Simon zanaat öğrendi ve kendine bakabilir.
Kurumumuzdan 28 Şubat 1923'te ayrıldı. Zanaat.

116/35 **Soren,** Ohannes Hacıyan
Kiği (Harput), 15, 15 Kasım 1922

Bütün aile Palu'ya sürgün edilmiş. Çarsancak'ta Kürtlerin evinde hizmetçi olarak yaşayan Soren ve erkek kardeşi Garabet hariç, hepsi orada öldürülmüş. Savaş döneminde her şey günden güne pahalılaşıyormuş. Sahiplerinin evinde yeterince yiyecek bulamamışlar. Harput yakınlarındaki Gemeri'ye kaçmışlar. Yine Türklerin evinde çalışmışlar. Mütarekeden sonra Amerikalılar Harput'taki Ermeniler için Yakındoğu Huzur Yetimhanelerini açmışlar. Bunları bilen Soren ile kardeşi birlikte Harput'a

gitmek için yola düşmüşler. Yetimhaneye kabul edilmişler ve yetimhanelerle birlikte Halep'e gelmişler. Soren'in Kaçbadur adındaki amcası Amerika'da yaşıyor. Soren, zanaat öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kamp.
Daha sonra akrabaları bulundu ve her ikisini de Kanada'ya aldılar.
Kurumumuzdan 1 Temmuz 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

117/36 **Garabet,** Ohannes
Kiğı/Harput, 16, 15 Kasım 1922

Soren, Ohannes Hacıyan'ın (No: 116) erkek kardeşi. Garabet, iş buldu ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 16 Aralık 1922'de ayrıldı.

118/33 **Kirkor,** Benjamin Garabetyan
Goğ/Harput, 18, 15 Kasım 1922

Babası, Kirkor doğmadan önce Amerika'ya gitmiş. Kirkor annesiyle birlikte kasabalarından iki saat uzağa sürgün edilmiş. Bir bahçede kervandaki herkes öldürülmüş. Annesi, bir Kürte, oğlunu kurtarması koşuluyla bütün parasını ve malını vermeye söz vermiş. Kürt, Kirkor'u evine almış. Onların hizmetlisi olarak yedi yıl yaşamış. Yetimhaneleri öğrenen Kirkor, Kürtün evinden kaçarak Halep'e gelmiş. Kirkor babasıyla iletişim kurdu. O da bir miktar para gönderdi. Şimdi kendi parasıyla geçiniyor.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1922'de ayrıldı. Akrabalar.

119 **Mufar,** Kaleciyan
Siverek, 14, 13 Kasım 1922

Babası, sürgünler sırasında öldürülmüş. Annesi tarafından kasabanın Türk reisine verilmiş. Sürgün edilen annesine ne olduğunu öğrenememiş. Mufar, o evde yedi yıl yaşamış. Türk öldüğünde, pazarda Halep'e gitmekte olan bazı Ermenilerle karşılaşmış. Onlara Halep'te yetimhaneler olup olmadığını sormuş, 'Evet' demişler. Mufar, ani bir kararla onlarla gitmek istemiş, kabul etmişler. Bu şekilde bize geldi. Mufar'ın hiç akrabası yok. Yetimhanede yaşamaya uygun olmadığı için gönderdik.
Kurumumuzdan 8 Aralık 1922'de ayrıldı.

---

120 **Alexan,** Abraham Akıncıyan
Van, 17, 10 Kasım 1922

Babası, o doğmadan önce ölmüş. Babasının ölümünden sonra annesi yeniden evlenmiş. Van ayaklanmasına kadar, ona amcası bakmış. Şehirlerindeki nüfusun bir kısmı öldürülmüş, bir kısmı da Rusya'ya kaçmış. Alexan, bir Kürtün evine alınmış. Van'ın Ruslar tarafından işgalinden birkaç gün önceye kadar orada yaşamış. Alexan, efendisiyle birlikte Urfa'ya sürülmüş. Yedi yıl boyunca çiftçi olarak yaşamışlar. Yetimhanelerden bahsedildiğini duyunca Djerablus'a kaçmış, oradan da Halep'e gönderilmiş. Hiç akrabası yok. Yetimhane kurallarına uymadı, bu yüzden onu gönderdik.
Kurumumuzdan 9 Aralık 1922'de ayrıldı.

121/6a **Nazlı,** Abraham Zakoyan
Çarşancak/Harput, 18, 14 Aralık 1922

Sürgünlerin başlangıcında babası kendi memleketinde öldürülmüş. Annesi, sürgün edilmeden önce Nazlı'nın hayatını kurtarmak için bir Türke vermiş. Nazlı, kendisine çok kötü davra-

nıldığı için, bir yıl sonra kaçmış ve bir Kürt köyünde altı yıl kalmış. Nereye gideceğini bilmeden oradan da kaçmış. Yolda bir Ermeni erkek çocuğuyla karşılaşmış. Birlikte Halep'e gitmeye karar vermişler. Gece gündüz on beş gün yol alarak Halep'e ulaşmışlar. Nazlı'nın hiç akrabası yok. Misafirhanede çalıştı. Nazlı'nın kız kardeşi bulundu. Evli ve burada, Halep'te yaşıyor. Bazı sıkıntıları vardı, geçici olarak bir akıl hastanesine yatırıldı.
Kurumumuzdan 31 Ağustos 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

122/41 **Levon,** Sarkis Tutelyan
Vaskert/Harput, 16, 16 Kasım 1922

Levon, annesi ve küçük erkek kardeşiyle Pera'ya sürgün edilmiş. Bir Türk onu evine almış. Annesi ve erkek kardeşi daha ileriye sürülmüşler. Onlardan hiç haber alamamış. O Türkle 3 yıl yaşamış fakat kötü muamele gördüğü için oradan Paşabağ'a kaçmış. Bir Kürt ailenin hizmetlisi olarak yaşamış. Ermenilerin seyahat etmesine izin verildiğinde Harput'a gitmiş, bir kervana katılmış ve Halep'e gelmiş. Levon'un babası Amerika'daymış. Babasından bir haber alıncaya kadar onu misafirhanemize aldık. Levon, Amerika'daki akrabalarıyla iletişim kurdu. Kendine bakabilmesi için ona para gönderdiler.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1922'de ayrıldı. Akraba.

123/37 **Harutyun,** Bağdazar Tatoyan
(?) Harput, 17, 17 Kasım 1922

Harutyun'un babası, sürgün edilmeden önce ölmüş. Annesi oğluyla beraber sürgüne gönderildiğinde, onun hayatını kurtarabilmek için bir Kürte vermiş. Beş ay sonra Ermeni çocuklar Türk Hükümeti tarafından toplatılmış. Sürgün edilmeleri için farklı kervanlara verilmişler. Harutyun'un kervanı Rumkale'ye gönderilmiş. Bir Kürt aileye verilmiş. Çoban ol-

muş ve Kürt ile birlikte 7 yıl yaşamış. Yetimhanelerden bahsedildiğini duyunca gece kaçarak Djerablus'a gitmiş. Oradan bize gönderildi. Harutyun'un Amerika'da Santrias adında bir kuzeni var. Harutyun, Yakındoğu Huzur [Vakfının] Yetimhanesine kabul edildi.
Kurumumuzdan 10 Nisan 1923'te ayrıldı.

---

124 **Kirkor,** Keçeciyan
Adıyaman, 15, 17 Kasım 1922

Annesi sürgünlerden önce, babası da savaş sırasında ölmüş. Kirkor, üç erkek kardeşiyle Halep'e sürgün edilmiş. Kirkor bir Türk tarafından evlatlık alınmış. Yedi yıl onun hizmetlisi olarak yaşamış. Djerablus'a kaçmış ve bize gönderilmiş. Kirkor, zanaat öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 1 Haziran 1923'te ayrıldı.

---

125 **Vartuhi,** Ohannes Tarakçıyan
Tokat, 16, 17 Kasım 1922

Vartuhi, annesi ve kız kardeşiyle birlikte Birecik'e sürgün edildiğinde babası Türk Ordusunda askermiş. Bu kasabada bir Kürt onu evine almış, annesine ve kız kardeşine ne olduğunu bilmiyor. Vartuhi yedi yıl boyunca Denizbahi(?)'de kalmış. Sağ kalan hiçbir Ermeni olmadığı söylenmiş, 7 yıl inanmış. Birecik'e geldiğinde, kasabanın Ermeni papazından yaşayan pek çok Ermeni olduğunu, akrabalarını kaybedenler için yetimhanelerin bulunduğunu öğrenmiş. İçindeki milliyetçilik duyguları halen canlıymış. Her ne pahasına olursa olsun, kendi insanlarının arasına dönmeye karar vermiş. Papaz kendisine kaçmasında yardımcı olmuş. 17 Kasımda bize geldi. Vartuhi, kendine bakabilir hale geldi.

Kurumumuzdan 1 Haziran 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Nakış.
Daha sonra Halep'te bir Ermeniyle evlendi.

---

126 **Abraham,** Mardiros Kasayan
Sivas, 15, 17 Kasım 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Abraham'ın babası, sürgünler sırasında öldürülmüş. Kız kardeşiyle birlikte Şarmuk'a sürgün edilmiş. Kardeşini orada kaybetmiş. Abraham, Urfa'ya gitmekte olan bir katırcıyla karşılaşmış, onunla bu şehre gitmiş. Bir Türk kasaba çırak olmuş. Çok kötü muamele görmüş. Üç yıl sonra başka bir eve kaçmış. Aynı koşullarda dört yıl yaşamış. Ermenilerin seyahat etmelerine izin verilince Urfa'dan Djerablus'a kaçmış, bir adamımızla karşılaşmış ve kurumumuza gönderilmiş. Sivas halkı, Abraham'ın bakımını üstlendi. Bu nedenle bizimle sadece birkaç gün kaldı.
Kurumumuzdan Kasım 1922'de ayrıldı. Akrabalar.

---

127 **Setrak,** Huroyan
Kiği/Harput, 13, 17 Aralık 1922

Setrak'ın babası savaştan önce ölmüş, o, annesi ve iki kız kardeşiyle birlikte köylere ya da akrabalarının çoğunu kaybettiği Harput'a sürgün edilmiş. Setrak köyüne dönmüş ve bir Türkün yanında yedi yıl yaşamış. Ermenilere Türkiye'den ayrılma izni verildiğinde Türkten kaçmış ve Harput'a gitmiş, orada rastladığı Halep'e gitmekte olan bir kervana katılmasına izin vermişler. Birkaç haftalık yolculuktan sonra bu şehre ulaşmış. Kuzeni Hovakim Amerika'daymış. Setrak'ın karakteri bozuktu, yetimhane hayatının faydasız olduğunu anlayınca onu gönderdik.
Kurumumuzdan Aralık 1922'de ayrıldı.

128 Avedis, Katzunagyan
Hozat/Marsovan, 16, 16 Kasım 1922

Anne ve babası savaştan önce ölmüşler. Avedis, ağabeyiyle birlikte yaşıyormuş. Sürgünler başladığında Portag'a (?) gönderilmişler. Orada çocuklar kervandan ayrılarak farklı Türklere verilmişler. Avedis, Fetametli bir Türk ailesi tarafından alınmış. Üç yıl boyunca çiftçilik yapmış. Savaş sırasında geçim gittikçe zorlaştığı için aile Avedis'e bakamamış. Avedis, Şintil'e gitmiş, bu kasabada çoban olarak iş bulmuş, dört yıl kalmış. Ermeniler Halep'e giderken, Harput'a kaçmış. Bir kervana katılmış ve sonunda Halep'e ulaşmış. Dayıları Agop ve Ohannes Taşçıyan Amerika'daymışlar. Temasa geçtiği akrabaları ona destek oldular.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1923'te ayrıldı.

---

129 Cemile, Frances Batami
Diyarbakır, 30, ?

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Cemile, kocası ve üç çocuğuyla birlikte sürgün edilmiş. Kocası yolda öldürülmüş. Zengin bir Türk onu ve çocuklarını Diyarbakır'a götürmüş. Onun karısı olmuş ve çocuklarıyla beraber yedi yıl orada yaşamış. Cemile, Amerikalılar tarafından korunmayı ümit ederek birkaç kez Mardin'e kaçmaya çalışmış ancak başaramamış. Türk onu hep takip ediyormuş. Hep Türkle geri dönmek zorunda kalmış. Halep'e kaçmasını tavsiye etmişler, o da kaçmış. Türk, onu yine takip etmiş. Halep'e gelmiş ve yine Diyarbakır'a götürmek istemiş. Sıkıntıları görünce onu ve çocuklarını Beyrut'a gönderdik. Cemile'nin üç çocuğuyla birlikte Beyrut'taki Katolik Yetimhanesine kabul edildiğini öğrendik.
Kurumumuzdan Ekim 1922'de ayrıldı. Katolik Yetimhanesi

130 **Sofya,** Frances Batani
Diyarbakır, 14, ?

Cemile, Frances Batami'ye (No: 129) bakınız.
Beyrut Katolik Yetimhanesi.
Kurumumuzdan Ekim 1922'de ayrıldı. Katolik Yetimhanesi

---

131 **Levon,** Frances Batami
Diyarbakır, 12, ?

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Cemile, Frances Batami'ye (No: 129) bakınız.
Beyrut Katolik Yetimhanesi.
Kurumumuzdan Ocak 1922'de ayrıldı.

---

132 **Öjeni,** Frances Batami
Diyarbakır, 10, ?

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Cemile, Frances Batami'ye (No: 129) bakınız.
Beyrut Katolik Yetimhanesi.
Kurumumuzdan Ekim 1922'de ayrıldı.

---

133 **Hasvart,** Agop Topalyan
Kiğı/Harput, 15, 18 Kasım 1922

Babası ve erkek kardeşi sürgünlerden önce memleketlerinden kaçmışlar. Hasvart, nereye gittiklerini bilmiyor. Annesi ve kız kardeşiyle birlikte Diyarbakır'a sürgün edilmiş. Annesi orada ölmüş. Kız kardeşi bir Türk tarafından alınmış, kendisi de başka bir Türk tarafından Siverek'e götürülmüş, orada Türk ailenin ferdi gibi yedi yıl yaşamış. Hasvart, akrabalarını bulmak umuduyla

birkaç kez kaçmayı denemiş ancak başarılı olamamış. Bir Ermeni kadın, Halep'e kaçmasına yardımcı olmuş. Bize geldi. Kuzeni Nişan Kurumuryan Amerika'daymış.
Kamp.
Kurumumuzdan 1 Şubat 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Nakış.
Akrabalarıyla yaşıyor. Evli.

---

134 **Sultan,** Markar Mathoyan
Kiği/Harput, 15, 17 Kasım 1922

Ailesiyle birlikte sürgün edilmiş. Babası Harput'ta öldürülmüş. Geri kalanlar diğer kervanlar arasında dağıtılmış. Sultan, Urfa'ya sürgün edilmiş. Bir Kürt onu alarak Siverek'e götürmüş. Kürtün oda hizmetçisi olarak yedi yıl yaşamış. Bazı Ermeni ailelerinin Halep'e gitmelerine izin verilmiş. Sultan'a kaçabildiği takdirde kendileriyle birlikte götürecekleri sözünü vermişler. Sultan, Kürtten kaçmış ve sabah erkenden (yukarıda adı geçen ve Halep'e giden ailelerle birlikte) yola koyulmuş. Sultan, akrabalarını buldu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 1 Haziran 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

135/20a **Marin,** Agop Meyçancıyan
Siverek, 15, 17 Kasım 1922

Babası, sürgünlerden önce ölmüş. Marin, annesi, erkek ve kız kardeşiyle birlikte Mardin'e sürülmüş, orada hepsini kaybetmiş. Bir Türkün evine götürülmüş, oda hizmetlisi olarak yedi yıl yaşamış. Marin, Mardin'deki yetimhaneye kaçmayı çok istemiş ama korkmuş, çünkü efendisi bu şehrin ağasıymış. Ermeniler, her akşam Halep'e gidiyorlarmış, elbette ki izin almadan. Marin, bir gece kaçarak böyle bir gruba katılmış, Halep'e ulaşmış. Marin, nakış örmeyi

öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi. Daha sonra nişanlanarak Amerika'ya gitti.
Kurumumuzdan 1 Haziran 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Nakış.
Amerika'da evlendi.

---

138 **Nişan,** Garabet Bayraktaryan
Palu, 12, 17 Kasım 1922

Sürgünler başladığında annesi, hayatını kurtarmak amacıyla onu bir Kürte vermiş. Annesine ne olduğunu bilmiyor. Nişan, Türk bir ailenin ferdi gibi kabul görmüş. Büyüdüğünde, çalışabilecek kadar büyüdüğünde efendisinin çobanı olmuş. Ermenilerin seyahat etmesine izin verildiğinde, akrabalarından biri Nişan'ı alıp Halep'e götürebilmek için Türkten ricada bulunmuş. Başlangıçta Türk itiraz etmiş, ancak akrabaları hükümete müracaat edince Nişan'ın gitmesine izin vermiş. Böylece hep birlikte Halep'e gelmişler. Nişan, Yakındoğu Huzur Yetimhanesince kabul edilmiş.
Kurumumuzdan 19 Nisan 1923'te ayrıldı. Yetimhane, Yakındoğu Huzur (Y.D.H.)

---

137 **Mari,** Köşkeryan
Mersin, 18, 17 Kasım 1922

Mari'nin babası, savaştan önce ölmüş. Annesiyle birlikte Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Annesi orada öldürülmüş. Mari, zorla bir Arap tarafından alınmış ve üç yıl onunla yaşamış. Hayat pahalılaşmaya başlayınca Arap, onu bir Çeçen'e (Çerkes) vermiş. Uzunca bir süre yeni efendisinin hizmetlisi olmuş, daha sonra evlenmişler. Mari, bu şartlar altında kalmak istememiş, Kaşine'ye kaçmış. Kendisini birkaç gün saklayacak bazı Ermenileri bulmuş. Sonra onu Halep'e göndermişler. Mari, nakış işçiliği öğrendi ve kendine

bakabilir hale geldi. Daha sonra burada, Halep'te, bir Ermeniyle evlendi.
Kurumumuzdan 1 Haziran 1923'te ayrıldı. Evlilik yoluyla akrabalar.

---

138 **Khumar,** Musek Ohabyan
Harput, 18, 17 Kasım, 1922

Babası savaştan önce ölmüş. Annesi ve kız kardeşi 1915 başında memleketlerinde öldürülmüş. Khumar, amcasının eşiyle birlikte Urfa yakınlarındaki Şaktabak'a sürgün edilmiş. Orada, bir Arap tarafından alınmış. Yedi yıl boyunca hizmetli ve işçi olarak çalışmış. Bir gün Arap için odun toplamaya gittiğinde, Urfa'da yetimhanelerin olduğunu söyleyen bir Ermeni kadınla karşılaşmış. Khumar kaçmış, emniyetle Urfa'ya ulaşmış, oradan da bize gönderilmiş. Khumar, akrabalarını buldu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan Haziran 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

139 **Nişan,** Der Arsenyan
Palu, 18, 18 Kasım 1922

Nişan, ailesiyle birlikte Pakhon'a sürgün edilmiş. Babası orada öldürülmüş. Bir Kürt annesini Halep'e götürmüş. Bütün bu süre zarfında annesi koyun satmış. Halep'te yetimhaneler olduğunu duymuş. Geri gitmemiş, bize 18 Kasımda geldi. Amcaları Kirkor, Kevork ve Giragos Amerika'daymış. Nişan, çalışmak ve bir zanaat öğrenmek istemedi. Onu uzaklaştırdık. Bir değirmencinin yanında iş bulmuş, nafakasını kazanıyor. Daha sonra Amerika'daki akrabaları onu buldular, bakıyorlar.
Kurumumuzdan Aralık 1922'de ayrıldı. Kendine bakabilir.

140 **Karakin,** Armenak Manukyan
Havar/Palu, 23, 17 Kasım 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Sürgün edilmeler başladığında, Kürtler köylerine saldırmışlar. Bütün Ermeniler evlerini terk ederek yakınlardaki köylere ve dağlara kaçmışlar. Karakin, Gozarak adındaki bir köye kaçmış. Bir Kürdün yanında bir yıl çalışmış ancak kötü muamele gördüğü için bir Bedevi'nin yanına kaçmış. Onun yanında da beş yıl çobanlık yapmış. Karakin, pek çok kez kaçmaya çalışmış ancak başaramamış. Köyündeki Kürtlerden bazıları iş için Halep'e giderlerken bütün sürüsünü dağda bırakıp onları takip etmiş. Amcası Hayk, Amerika'daymış. Karakin, çok geçmeden bir iş buldu ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1922'de ayrıldı. Kendine bakabilir.

---

141 **Armenak,** Dikran Derderyan
Osnak (Harput), 23, 17 Kasım 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Babası, sürgünler başlamadan ölmüş. Amcası, Armenak'ı evlat edinmiş. Sürgünler başladığında bütün aile Mulikan'a gönderilmiş. Oraya vardıklarında Kürtlerin saldırılarına uğramışlar. Armenak, dağlara kaçıp kurtulmuş. Dağlarda ot ve yabani meyve yiyerek iki hafta kalmış. Daha fazla dayanamayacağını anlayınca daha önceden bir Türkün yanında çobanlık yaptığı köye gitmiş. Rus ordusu taarruza geçip Erzurum'u işgal ettiğinde, buraya ulaşmaya çalışmış ancak başaramamış. Yönünü değiştirip Dersim'e gitmiş. Halep'e kaçma fırsatı buluncaya kadar orada yaşamış. Amcaları Kaçadur, Kirkor, Vahan Derderyan ve dayısı Ohannes Mosigyan Amerika'da imişler. Armenak, bir iş buldu ve kendine bakabillir hale geldi.
Kurumumuzdan Aralık 1922'de ayrıldı. Kendine bakabilir.

---

142 **Vaharşak,** Kaçakçıyan
Erzurum, 14, 22 Kasım 1922

Vaharşak, ailesiyle birlikte Harput'a sürgün edilmiş. Babası orada öldürülmüş, üç kız kardeşi de Diyarbakırlı Türkler tara-

fından götürülmüşler. Vaharşak, annesiyle birlikte Aşar Bucağı'na sürülmüş, buraya ulaşamadan annesi yolda ölmüş. Vaharşak hastalanmış, bir Arap onu evine götürmüş, tedavi etmiş. İyileştikten sonra orada yedi yıl boyunca çiftçi olarak çalışmış. Sağ olan Ermenileri duyunca, Müslümanların arasında daha fazla yaşamak istemediğinden Antep'e kaçmış. Vaharşak, bir Ermeni aile tarafından misafir edilmiş, onu Halep'e getirmişler. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok.
Kamp.
Bir zanaat öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Ticaret.

---

143 **Ester,** Kaçadur Postacıyan
Çarşancak, 11, 25 Kasım 1922

Babası, sürgünler sırasında memleketlerinde öldürülmüş. Ester, annesiyle birlikte Peri'ye sürgün edilmiş. Annesi orada öldürülmüş. Ester, bir Türk ailenin yanında, onların çocuğu gibi yedi yıl yaşamış. Halep'e giden bir Ermeni ailesi, geceleyin kaçabildiği takdirde, onu da yanlarına alabileceklerini söylemişler. Ester, o gece kaçmış. Sabah erkenden yeni koruyucularıyla birlikte yola koyulmuş. Hiç akrabası yok. Ester, Yakındoğu Huzur Yetimhanesine kabul edildi.
Kurumumuzdan 10 Nisan 1923'te ayrıldı. Yetimhane, Y.D.H.

---

144 **Mardiros,** Artin Kelleciyan
Adana, 18, 23 Kasım 1922

Babası, sürgünlerden önce ölmüş. Mardiros, annesiyle birlikte büyükannesinin yaşadığı Antep'e gitmiş. Annesi bir yıl içinde evlenmiş. Mardiros, bir Ermeni yetimhanesine yerleştirilmiş. Savaş sırasında Türk hükümeti büyük çocukları ayırıp sürgün

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

etmiş. Mardiros, yedi yıl boyunca çiftçilik yaptığı Asitçe'ye sürgün edilmiş. Ermenilerin seyahat etmelerine izin verildiğinde, Ermeni arabacıların yardımlarıyla Halep'e gelmeyi başarmış. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok. Mardiros, bir iş buldu ve birkaç hafta içinde kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan Aralık 1922'de ayrıldı. Kendine bakabilir.

---

145 **Meryem,** Garabet Demerciyan
Çinkuş, 13, 21 Kasım 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Savaş başladığında babası, Türk Ordusu'nda askermiş. Meryem, annesi ve erekek kardeşiyle birlikte Siverek'e sürgün edilmiş. Bu kasabada bir Türkün evine oda hizmetçisi olarak alınmış. Ateşkesten bir süre sonra Türk aile Diyarbakır'a gidiyormuş, Meryem'i de yanlarında götürmek istemişler. Meryem'in teyzesi bunu duyduğunda, ona kaçmasını tavsiye etmiş. Meryem, geceleyin teyzesinin evine kaçmış, ama Türk onu takip etmiş. Meryem, teyzesiyle kalamamış ve kaçmış. Bir gece Urfa'ya, oradan da Halep'e kaçmış. 21 Kasım 1922'de buraya kabul edildi. Meryem, akrabalarını buldu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan Aralık 1922'de ayrıldı. Akrabalar.

---

148 **Avedis,** Torikyan
Şiro, 18, 21 Kasım 1922

Sürgünler başladığında babası memleketlerinde öldürülmüş. Ailenin geri kalan kısmı Urfa'ya sürgün edilmiş. Annesi orada ölmüş. Avedis, bir Türk ailesi tarafından alınmış ve onların hizmetlisi olmuş. İki yıl sonra, daha önce beş yıl bir çiftçi ve Müslüman bir erkek çocuğu gibi yaşadığı Şiro'ya dönmüş. Rastladığı bir Rum, Halep'te pek çok Ermeni bulunduğunu, Ermeni Yetimhanelerinin ol-

duğunu söylemiş. Avedis, bunları duyunca Malatya'ya kaçmış, orada Halep'e gitmekte olan Ermenilerle karşılaşmış. Onlardan kendisini de götürmelerini rica etmiş, kabul etmişler. Halep'e pek çok zorluk ve tehlikeyle dolu bir seyahatten sonra ulaşabilmiş. Avedis, akrabalarıyla temasa geçti ve onlarla birlikte yaşamak üzere Beyrut'a gitti.
Kurumumuzdan 28 Şubat 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

147 **Karakin,** Arapkirliyan
Arapkir, 13, 18 Kasım 1922

Karakin'in babası Türk Ordusunda askerken ölmüş. Annesiyle birlikte Kilis'e sürgün edilmişler. Karakin'in annesi orada ölmüş. Çocuk da bir Türk aile tarafından alınmış. Karakin yedi yıl boyunca Türklerin hizmetlisi olmuş. Aynı evde yaşayan bir Ermeni kadın Halep'e gidiyormuş, bu çocuğu da yanına almış. Karakin, 18 Kasım 1922'de tarafımızdan kabul edildi. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok.
Karakin, Yakındoğu Huzur Yetimhanesince kabul edildi.
Kurumumuzdan 10 Nisan 1923'te ayrıldı. Yetimhane Y.D.H.

---

148 **Garabet,** Yapucyan
Zeta/Palu, 11, 18 Kasım 1922

Sürgünler esnasında babası, memleketlerinde öldürülmüş. Garabet, annesini de kaybetmiş. Bir Kürt onu yanına almış, büyüyüp ef'endisine çoban olarak yardım edinceye kadar ailenin bir parçası olarak kabul görmüş. Palulu Ermenilerin Halep'e gittiğini öğrenmiş, kaçmış ve onlarla birlikte 18 Kasım 1922'de Halep'e gelmiş. Garabet, Yakındoğu Huzur Yetimhanesine kabul edildi.
Kurumumuzdan 10 Nisan 1923'te ayrıldı.

149 **Bogos,** Hamparzumyan
Hubey(?), 16, 13 Kasım 1922

Sürgünlerin başlangıcında babası Rusya'ya kaçmış. Bogos, annesiyle birlikte Has Köy'e sürgün edilmiş. Orada ertesi gün yola çıkmadan önce dinlenmeleri için bir eve yerleştirilmişler. Bogos geceleyin Has Köy'den pek de uzakta olmayan Hap Köyü'ne kaçmış. Bir Kürt, Bogos'u evine almış. Bogos, orada bir yıl boyunca çoban olarak çalışmış. Savaş zamanında yiyecek fiyatları her geçen gün artıyormuş. Kürt çok fakir olduğundan Bogos'a iyi bakamamış. Bogos, Kiğı'ya giderek bir Türkün evinde bir yıl çalışmış. Çok kötü muamele görmüş, önceki efendisi Kürte dönmüş, o da onu kabul etmiş. Ermenilerin Türkiye'den ayrılmalarına izin verilinceye kadar Bogos onunla yaşamış. Efendisinin izniyle Türkiye'den ayrılmış, Halep'e gelmiş. Amcaları Filoş, Paravu, Mihran ve Mıgırdıç Hamparzumyan Amerika'da imişler. Bogos, akrabalarıyla temasa geçmiş, kendisine yardım ediyorlar.
Kurumumuzdan 1 Haziran 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

150 **Kirkor,** Makaryan
Sivas, 13, 2 Aralık 1922

Annesinin ölümünden sonra, bütün ailesi Malatya'ya sürgün edilmiş. Babası kaçmış ancak Kirkor onun nereye kaçtığını bilmiyor. Üvey annesini de kaybetmiş. Kirkor, kız kardeşiyle birlikte Malatya'daki Türk Yetimhanesine kabul edilmiş. Birkaç gün sonra her ikisi de bir Türkün evine götürülmüşler, orada bir yıl yaşamışlar. Kirkor'un kız kardeşi ölmüş. Türk, onu daha fazla yanında tutmak istememiş. Kirkor, başka bir Türk ailenin yanına yerleşmiş. Ermeniler şehri terketmeye başlayıncaya kadar orada çalışmaya devam etmiş, Türkten kaçmış, Ermeni konvoylarını takip etmiş ve sonunda buraya gelmiş. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok. Kirkor, Yakındoğu Huzur Yetimhanesine kabul edilmiş.
Kurumumuzdan 10 Nisan 1923'te ayrıldı. Yetimhane, Y.D.H.

151 İskohi, Avedis Kasapyan
Hasköy/Harput, 13, 2 Aralık 1922

Ailesi, sürgün edilmiş. Annesi, İskohi'nin hayatını kuratabilmek için, onu bir Türke vermiş. İskohi bu Türk aileyle yedi yıl çalışarak yaşamış. Ermeni bir aileyle Harput'a kaçmış, orada bir grup sığınmacıyla karşılaşmış. İskohi, onları Djerablus'a kadar takip etmiş, oradan da bize gönderilmiş. 2 Aralık 1922. Bildiğimiz kadarıyla hiçbir akrabası yok. İskohi nakış öğrendi, kendine bakabilir hale geldi.

Kurumumuzdan 1 Haziran 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Nakış.

Babası Amerika'da bulundu. Onu yanına aldı.

---

152 Ohannes, Kaçadur Melkonyan
Hubey (?)/Harput, 12, 3 Aralık 1922

Sürgünlerin başlangıcında babası, öldürülmüş. Annesiyle birlikte Hubus'a (?) sürgün edilmiş. Bir Kürt, onu evine almış. Ohannes, orada üç yıl yaşadıktan sonra Harput'a kaçmış. Teyzesi bir Türkün evindeymiş. Ohannes onun yanına kaçmış. Ermeniler Harput'tan ayrılırlarken teyzesiyle beraber onlara katılmışlar, Halep'e gelmişler. Bildiğimiz kadarıyla hiçbir akrabası yok. Ohannes Yakındoğu Huzur Yetimhanesine kabul edildi.

Kurumumuzdan 10 Nisan 1923'te ayrıldı. Yetimhane YDY.

---

153 Ovsanna, Ohannes Kalaycıyan
Birecik, 13, 2 Aralık 1922

Sürgünler başladığında babası Türk Ordusu'nda askermiş. Ovsanna, annesiyle beraber Rakka'ya sürülmüş. İki ay sonra, asker ailesi oldukları için, Birecik'e dönmelerine izin verilmiş. Döndükten iki yıl sonra annesi hastalanmış ve ölmüş. Ovsanna bir

Türkün evinde oda hizmetçisi olarak çalışmak zorunda kalmış. Ermeniler, Türkiye'den ayrılırken bir Ermeni rahibine kaçmış. O da onu önce Djerablus'a göndermiş. Oradan da bize yollanmış. Ovsanna'nın hiç akrabası yok. Halep'teki Yakındoğu Huzur Yetimhanesine kabul edildi.
Kurumumuzdan 10 Nisan 1923'te ayrıldı. Yetimhane YDY.

---

154 **Takuhi,** Bedros Kopoyan
Akerge/Harput, 16, 28 Kasım 1922

Takuhi Kopoyan, annesi ve erkek kardeşiyle Hillar'a sürgün edilmiş. Her ikisini de orada kaybetmiş. Bir Türkün evinde yedi yıl hizmetli olarak yaşamış. Ermenilerin seyahat etmelerine izin verildiğinde Harput'a gitmiş. Halep'e gitmekte olan Ermeni kervanına katılarak ve buraya gelmiş. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok. Takuhi, nakış öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 1 Haziran 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Akrabalarıyla Marsilya'ya gitti.

---

155 **Meryem,** Manuk Maskaryan
Hasköy/Harput, 18, 1 Aralık 1922

Sürgünler başladığında babası Türk Ordusu'nda askermiş. Meryem, annesiyle birlikte Varto'ya sürgün edilmiş. Annesini orada kaybetmiş. Meryem, bir Türk ailenin yanında işçi olarak yedi yıl yaşamış. Ermenilere seyahat izni verildiğinde kendi köyüne kaçmış. Halep'e giden bir grup Rum sığınmacıyla karşılaşmış. Onları takip ederek bize gelmiş, 2 Aralık 1922. Amcası Mikail'in İstanbul'da olduğu sanılıyor. Meryem, nakış öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi. Daha sonra akrabalarını buldu, onlarla yaşamak için Amerika'ya gitti.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

156 **Bogos,** Mardirosyan
Muş, 16, 28 Kasım 1922

Babası savaştan önce ölmüş. Muş ayaklanmasında, bir Kürt onu ve amcasının ailesini canlarını ve mallarını korumak için yanına almış. Rus Ordusunun Erzurum'u işgaline kadar Portag'da yaşamışlar. Sonra hepsi birden Çarşancak'a sürgün edilmişler. Annesi orada ölmüş. Bogos, bir grup katırcıyla karşılaşıncaya kadar Kürtle yaşamış, birlikte Diyarbakır'a gitmiş. Diyarbakır'da bir grup Rum sığınmacıyla karşılaşmış, onlarla Halep'e gelmiş. Bogos, ülkesine dönerek Şam'daki savaşa katıldı. Orada iş bulmak çok daha kolay. Şimdi yine Halep'te, durumu çok iyi.

Kurumumuzdan Haziran 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

---

157 **Yeghazar,** Oban Harutyan
Muş, 18, 28 Kasım 1922

Sürgünlerin başlangıcında babası Rusya'ya kaçmış. Bu arada Kürtler köylerine saldırıyorlarmış. Ermenilerin çoğu öldürülmüş, sadece birkaçı Rusya'ya kaçabilmiş. Yeghazar, Kalecik (?) adlı bir köye götürülmüş. Orada yaklaşık üç ay yaşamış. Rus Ordusu bölgeyi işgale başlayınca, efendisiyle birlikte sürgün edilmişler. Birkaç ay sonra memleketine dönmüş. Bir Türkün yanında hizmetli olarak çalışmaya başlamış. Kasım 1922'de Harput'a kaçmış. Rum sığınmacılarla karşılaşmış, onlarla birlikte Halep'e gelmiş. Yeghazar, Şam'daki halkının yanına gitti. Orada daha kolay iş bulunuyor. Şimdi Beyrut'ta yaşıyor ve çok iyi bir durumda.

Kurumumuzdan Haziran 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir.

158 **Gazar,** Kaluşyan
Oror (?)/Harput, 17, 24 Kasım 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Babası öldüğünde Gazar daha bebekmiş. Annesiyle birlikte Palu'ya sürgün edilmiş. Yolda annesini kaybetmiş. Kendisi bir Türk aile tarafından alınmış. Çoban olarak onlarla dört yıl yaşamış. Gazar, Palu'dan kaçarak Kiğı'ya gitmiş. Orada da çobanlık yapmış. Sonunda bir grup Kürt ile beraber Halep'e gelmiş. Geri dönmemiş, bize gelmiş. Kasım 24. Amerika'da bir kuzeni var. Gazar'ın çok kötü bir karakteri var. İki hafta sonra onu uzaklaştırmaya mecbur kaldık.
Kurumumuzdan Aralık 1922'de ayrıldı.

---

159 **Vahan,** Setrak Avedisyan
Haransig, 16, 28 Kasım 1922

Vahan'ın annesi ile babası savaştan önce ölmüşler. Vahan'a amcası bakıyormuş. Sürgünler başladığında amcası Rusya'ya kaçmış. Vahan, amcasının eşiyle birlikte Çapakçur'a sürgün edilmiş. Yengesinin ölümünden sonra köyüne dönmüş ve bir Türk ailenin yanında yedi yıl çoban olarak yaşamış. Eremenilerin Türkiye'de seyahat etmelerine izin verildiğinde efendisinden kaçmış. Halep'e giden bir grup Rum'a katılarak Türkiye'den çıkabilmiş. Amcaları Missak ve Avedis Amerika'da imişler. Vahan, Yakındoğu Huzur Yetimhanesine kabul edildi.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1923'te ayrıldı. Yetimhane YDY.

---

160 **Oşagan,** Hamparzum, Ranyan
Kerbos (?), 18, 1 Aralık 1922

Annesi ile babası savaştan önce ölmüşler. Ona büyük annesi bakmış. Birlikte Palu'ya sürgün edilmişler. Büyük annesi orada ölmüş. Osgahan, altı kuruşa bir Kürte satılmış. Onun hizmetli-

si olarak yedi yıl boyunca yaşamış. Bir gün efendisi iş için Halep'e gelirken onu da beraberinde getirmiş. Oşagan Ermenilerin halen yaşadığını görünce kaçmış, bize gelmiş. Kardeşleri Horen ve Sahak Amerika'da imişler. Oşagan, akrabalarını buldu.
Kurumumuzdan 28 Şubat 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

161 **Ohannes,** Harutyun Celcelyan
Malatya, 14, 2 Aralık 1922

Ohannes'in babası sürgünler sırasında öldürülmüş. Ohannes annesiyle beraber sürgün edilmiş. Yolda annesinin yanından alınarak bir Kürt köyüne götürülmüş. Orada üç yıl çiftçilik yapmış. Ohannes, Kürtten kaçarak Malatya'ya gitmiş. Sığınabileceği bir Ermeni ailesi bulamamış. Kendine bakamamış. Bir Türk ailesine gitmiş. Birkaç ay içinde efendisi onu evlat edinmiş ve çok iyi davranmış. Ermenilere Türkiye'den ayrılma izni verildiğinde pek çoğu Malatya'dan geçiyormuş. Ohannes, efendisinden izin istemiş. Türk kabul etmiş ve Ohannes oradan geçen Ermenilerle birlikte Halep'e gelmiş. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok. Ohannes, zanaat öğrendi ve kandine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 1 Haziran 1923'te ayrıldı.

---

162 **Arsen,** Mardiros Pargamyan
Asdeg-Pert (?), Harput, 15
27 Kasım 1922

Arsen, yüzlerce Ermeniyle beraber Palu'ya sürgün edilmiş. Yolda kervana Kürtler saldırmış ve talihsiz insanlar ya ölmüş ya da yaralanmışlar. Arsen, bir Kürt tarafından alınıp Meremet adlı köye götürülmüş. Bu köyde yedi yıl boyunca Kürt için çalışmış. Köyün bazı çobanları Halep'e gitmiş. O da

onları takip ederek Halep'e ulaşmış. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok. Arsen, kendine bakabilir hale geldi. İyi bir aileden geldiği için hemşerileri onu Kanada'ya götürdüler.
Kurumumuzdan 28 Şubat 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir.

---

163 **Harutyun,** Kaçadur Kirkoryan
Muş, 17, 27 Kasım 1922

Sürgünlerin başlangıcında, bir Kürt korumak amacıyla bütün aileyi evine almış. Kürt çok fakirmiş, onlara sadece üç ay bakabilmiş. Daha sonra onları köyün ağasına vermiş. O da sürgün dairesine devretmiş. Kürt ile yaşamaya devam eden Harutyun hariç hepsi sürgün edilmişler. Üç yıl sonra Kürt aile Harput'a giderken, Harutyun'u da beraberlerinde götürmüşler. Bir gün Rusya'ya gitmeyi denemiş ama başaramamış. Kendine bakamayacak haldeymiş. Tulgan'da(?) kalmış. Halep'e kaçıncaya kadar bir Türk için çalışmış. Akrabası yok. Harutyun kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 28 Şubat 1923'te ayrıldı.

---

164 **Garabed,** Sarkis Mugeryan
Sivri/Ankara, 17, 1 Aralık 1922

Babası sürgünler başlamadan önce ölmüş. Annesiyle birlikte Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Annesi ölünce, bir Arap aşiretinin çadırlarına götürülmüş. Garabet, yedi yıl boyunca çiftçi olarak çalışmış, sonunda Rakka'ya kaçmayı başarmış. Orada karşılaştığı Ermeni bir sürücü, onu Halep'e götürmüş. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok.
Kamp.
Garabet, zanaat öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 1 Şubat 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

165 Karakin, Sarkis Çarıkyan
Hasanova, 20, 25 Kasım 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Sürgünlerin başlangıcında Kürtler köylerine saldırmışlar. Köylülerin bir kısmı dağlara kaçabilmiş, diğerleri öldürülmüş. Kürtlerden biri Karakin'i evine götürmüş. Orada bir yıl çalışmış. Ruslar yaklaştığı için sürgün edilmişler. Rus Ordusu bölgeyi terk ettiği zaman kendi kasabalarına dönebilirlermiş. Karakin, Kürte yedi yıl çobanlık yapmış. Kaçmış ve Müslüman bir çocuk olarak Halep'e gelmiş. Kuzeni Amerika'daymış. Birkaç gün sonra Karakin bir iş buldu ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan Aralık 1922'de ayrıldı.

---

166 Hapet, Arakel Zakoryan
Çeruk/Muş, 17, 28 Kasım 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Babası sürgünler sırasında ölmüş. Hapet, annesiyle birlikte Hartus'a sürgün edilmiş. Orada bir Kürt, onu annesinden koparmış ve köyüne sürüklemiş. Hapet, bir yıl sonra kaçmış, Diyarbakır'a gitmiş. Bir müddet sonra da Harput'a geçmiş. Harput'ta dışarıya göç eden Ermenilerle karşılaşmış. Onlara katılmış ve Halep'e gelmeyi başarmış. Amerika'da bir erkek kardeşi varmış. Hapet, bir iş buldu ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan Aralık 1922'de ayrıldı. Kendine bakabilir.

---

167 Khoren, Kirkor Bormusyan
Mazgirt, 16, 12 Aralık 1922

Annesi sürgünden önce ölmüş. Ailenin geri kalanı Zoli'ye (?) sürgün edilmiş. Babası ve üvey annesi bu kasabada öldürülmüşler. Sürgü'lü bir Türk, onu evine almış. Khoren dört yıl çobanlık yaptıktan sonra, Hozat'a kaçmış ve orada Türklerle evlenmiş olan amcasının kızlarıyla karşılaşmış. Başka Ermenilerle Halep'e

kaçabilme fırsatı yakalayıncaya kadar onlarla yaşamış. Karadağ yakınlarında, kervana Kürt eşkıyalar saldırmış, tamamen soyulmuşlar. Kasabalarına neredeyse çırılçıplak dönmüşler. Sonunda akrabalarını bulabildi ve ayrıldı.
Kurumumuzdan Haziran 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

168 **Harutyun,** Derderyan
Harput, 16, 10 Aralık 1922

Ailesi sürgün edildiğinde de bir Türk aile kendisini almış. Orada dört yıl çiftçilik yapmış. Kötü muamele gördüğü için Siverek'e kaçmış. Başka bir Türk ailenin yanında çobanlık yapmış. Ermeniler Halep'e giderken, sürüyü dağda bırakıp Ermeni sığınmacılarla birlikte Halep'e gelmiş. Harutyun zanaat öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 1 Haziran 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

---

169 **Mikail,** Manuk Vartyan
Hoşmat (Palu), 15, 5 Aralık 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Babası sürgünlerin başlangıcında öldürülmüş. Kısa bir süre sonra Türkler köylerine saldırıp çoğu öldürmüşler. Mikail yaralanmış, bir Kürt ona bakmış. İyileştikten sonra beş yıl o Kürt ile yaşamış. Mikail çiftçilik yapmış. İşi çok ağırmış, dayanamamış. Bir gün kaçmaya karar vermiş. Fırsatını bulup Albatya'ya kaçmış. Ermenilerin Türkiye'den ayrılmalarına izin verilinceye kadar orada kalmış. Bir şans eseri olarak Adıyaman'a kaçmış. Orada bir Türk katırcının yardımcısı olmuş. Birkaç gün içinde de Halep'e yola çıkmışlar. Mikail, katırcıyı terk edip bize geldi. Erkek kardeşi

Amerika'daymış. İyi huylu değil. Sonunda akrabalarını buldu, onlarla yaşıyor.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

170 **Kirkor,** Nişan Albaryan
Maraş, 13, 7 Aralık 1922

Kirkor, ailesiyle birlikte sürgün edilmiş. Birkaç saatlik yürüyüşten sonra, onları kaybetmiş. İki gün sonra dayısıyla karşılaşmış. Tendeyak (?) köyünde isyan çıkıncaya kadar dayısıyla bu köyde yaşamış. Bu sırada bir Türk onu evine almış. Birkaç yıl bu Türke çobanlık yapmış. Daha iyi bir yer bulmak ümidiyle kaçmış. Yolda Kürtlerin deve kervanlarıyla karşılaşmış. Onlarla konuştuğunda onun Türk olduğuna inanmışlar ve Kirkor'u Halep'e getirmişler. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Kirkor Yakındoğu Huzur Yetimhanesine kabul edildi.
Kurumumuzdan 10 Nisan 1923'te ayrıldı. Yetimhane YDY.

---

171 **Haygaz,** Asadur Köşkeryani
Pötürge (Harput), 16, 3 Aralık 1922

Marangoz olan babasını ailesiyle birlikte bir Kürt evinde saklamış. İki yıl sonra annesi ve babası ölmüş. Anne ve babasının ölümünden sonra Haygaz, Çerkes bir aileyle beş yıl yaşamış. Bu aileye bahçıvanlık yapmış. Ermenilerin Türkiye'den ayrılacağını öğrenince Siverek'e kaçmış. Bir kervana katılarak Halep'e gelmiş. Amcası Garabet Amerika'daymış. Haygaz, burada bazı akrabalarını buldu. Onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 28 Şubat 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

172 **Hosrof,** Artin Çetedekyan
Malatya, 16, 12 Aralık 1922

Babası, sürgünler sırasında öldürülmüş. Hosrof, annesiyle birlikte Samsat'a sürgün edilmiş. Bir Kürt, onu Kayalı'daki evine götürmüş. Buradan, üç kez kaçmaya teşebbüs etmiş ancak efendisi tarafından yakalanarak şiddetli bir şekilde cezalandırılmış. Yedi yıl sonra çok iyi bir fırsat bulup Adıyaman'a kaçmış. Oradan da bir Kürt kılığında Halep'e. Erkek kardeşleri Amerika'daymış. Hosrof, akrabalarıyla temasa geçti. Ona para gönderdiler, o da kampımıza katıldı.
Kurumumuzdan 28 Şubat 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

173 **Zaruhi,** Armenak Hosepyan
Cegik (?)/Harput, 32, 12 Aralık 1922

Zaruhi'nin babası sürgünler sırasında öldürülmüş. Çocuğuyla beraber bir Türkün evine götürülmüş ve bir Türk ile evlenmiş. Zaruhi kaçmaya çalışmış ama Türk kocası onu takip edip yolda yaralamış. İki Ermeni genci bulup arabayla Halep'e gönderdiklerinde hâlâ iyileşmemişti. 12 Aralık 1922'de çocuğuyla birlikte misafirhanemize kabul edildi. Dayıları Amerika'daymış. Zaruhi akrabalarıyla irtibata geçti. Şimdi onlar tarafından destekleniyor.
Kurumumuzdan 13 Ağustos 1923'te ayrıldı. Akrabalar. Evli.

---

174 **Meryem,** Armenak Hosepyan
Cegik(?)/Harput, 10
12 Aralık 1922

No: 173'e bakınız.
Kurumumuzdan 13 Ağustos 1923'te ayrıldı.

175 **Kaçadur,** Hosep Cabakçanyan (?)
(Palu), 12, 13 Aralık 1922

Babası savaştan önce ölmüş. Annesi sürgün edilmiş ama onun hayatını kurtarmak için kasabalarının yakınlarında oturan bir Türk aileye vermiş. Kaçadur, bu aileye hizmetkârlık yapmış. Ermeniler, bu kasabadan ayrılırlarken Harput'a kaçmış. Orada bir Ermeni papaz, ona sahip çıkmış. Birkaç gün sonra papaz Halep'e giderken, onu da yanında götürmüş. Dayısı Amerika'daymış. Yakındoğu Huzur Yetimhanesine kabul edildi.
Kurumumuzdan 10 Nisan 1923'te ayrıldı. Yetimhane YDY.

---

176 **Vartanuş,** (...)
Harput, 16, 8 Aralık 1922

Annesi ile babası öldüğünde Vartanuş, daha bebekmiş. Ebeveyninin ölümünden sonra Harput'taki Ermeni Yetimhanesine kabul edilmiş. Büyüdüğünde ağabeyi onu evine almış. Sürgünler başlayıncaya kadar birlikte yaşamışlar. Önce Malatya'ya sürgün edilmişler. Ağabeyi orada öldürülmüş. Vartanuş, Bileg'deki bir Türk tarafından alınmış, oda hizmetlisi olarak yaşamış. İş icabı köylerine gelen genç bir Ermeni, ona kaçmasını önermiş. Aynı gün Malatya'ya kaçmış. Oradan da bir kervanla Halep'e gelmiş. Hizmetçi olarak iş buldu.
Kurumumuzdan 1 Haziran 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi.

---

177 **Lusia,** Agop Mihmaryan
Diyarbakır, 30, 8 Aralık 1922

Lusia'nın kocası sürgünler sırasında öldürülmüş. Lusia çocuğuyla beraber Mardin'e sürgün edilmiş. Orada bir Türk onu evine almış ve evlenmiş. Lucia, Türk ile yedi yıl yaşamış. Ermeniler

Türkiye'den ayrılmaya başlayınca bir Türk katırcıya para vererek çocuğuyla birlikte Hesişe'ye gitmiş. Hesişe bir Hıristiyan köyüymüş. Oradaki halk ona yardım çocuğuyla birlikte Halep'e göndermişler. Kuzeni Amerika'daymış. Misafirhanemizde işçi. Hizmetçi olarak iş buldu ve ayrıldı.
Kurumumuzdan 1 Mart 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi.

---

178 **Rakel,** Horen Mihmaryan
Diyarbakır, 11, 8 Aralık 1922

No: 177'ye bakınız. Rakel, Danimarka Yetimhanesine kabul edildi.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1923'te ayrıldı. Yetimhane.
Şimdi annesiyle birlikte yaşıyor.

---

179 **Yegsan,** Taşcıyan
Siverek, 13, 13 Aralık 1922

Babası, Türk Ordusu'nda askerken ölmüş. Yegsan, annesiyle birlikte Urfa'ya sürgün edilmiş. Orada annesini kaybetmiş. Bir Türk aile tarafından alınmış. Beş yıl süreyle oda hizmetçisi olarak çalışmış. İngiliz istilası sırasında genç bir Ermeni onu aileden alarak akrabalarını bulur diye Siverek'e göndermiş. Bulamadığı için dönmüş. O Türk ailesinde işçi olarak çalışmaya mecbur kalmış. Ermeniler göç etmeye başlayınca Çan'a, oradan da bir kervanla Urfa'ya kaçmış, sonunda Halep'e ulaşmış. Çok zavallı bir haldeydi. Onu 13 Aralık 1922'de kabul ettik. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok. Yakındoğu Huzur Yetimhanesine kabul edildi.
Kurumumuzdan 10 Nisan 1923'te ayrıldı. Yetimhane YDY.

180 **Simpat,** Simon Huriyan
Pötürge/Malatya, 15, 10 Aralık 1922

Babası sürgünler sırasında öldürülmüş. Pek çoklarıyla sürgün edilirken, şehre üç saat uzaklıkta bir Kürt onu evine almış. Simpat, orada iki yıl yaşamış ama kötü muamele görmüş. Bir Türkün evine kaçmış. Efendisi bir katırcıymış. Onunla beş yıl çalışmış. Bir iş için Urfa'ya gittiğinde efendisine dönmemiş, Halep'e kaçmış, bize gelmiş. Amcası Amerika'daymış. Kamplar.
Simpat, zanaat öğrendi. Kendine bakabilir hale geldi. Bu arada akrabaları bulundu, onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Akrabalar.

---

181 **Gadar,** Garabet Terziyan
Diyarbakır, 30, 8 Aralık 1922

Kocası sürgünler sırasında öldürülmüş. Gadar, dört çocuğuyla beraber Mardin'e sürgün edilmiş. Yolda hepsini kaybetmiş. Mardin'de bir Türkün karısı olmuş. Mardinli Türkle bir yıl evlilikten sonra oğullarından birini bulmuş. Çocuk, onunla birlikte Türkün evinde yaşamış. Ermenilerin Türkiye'den ayrılmalarına izin verildiğinde oğlunu oradaki Amerikan Yetimhanesine vermiş. Üç ay sonra kendisine yolu göstermesi için para verdiği katırcı aracılığıyla Halep'e gelmiş. Gadar, akrabalarını buldu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 1 Haziran 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

182 **Manuş,** Dikran Terziyan
Diyarbakır, 19 (?), 8 Aralık 1922

Kocası sürgünler esnasında öldürülmüş. Çocuklarıyla beraber Mardin'e sürülmüş. Bir Türk ile evlenmiş ve onunla yedi yıl

yaşamış. 1922'de Eremenilerin Türkiye'den ayrılmalarına izin verildiğinde ayrılamamış, kocası karşı çıkmış. Tanıdığı bir katırcı varmış. Kendisini çocuğuyla birlikte Halep'e götürmesi halinde çok fazla para vereceğine söz vermiş. Katırcı kabul etmiş ve onları Halep'e getirmiş. Manuş, Türkten kaçarak katırcının evine gitmiş ve tehlikeli yolculuğuna başlamış. Misafirhanede çalıştı. Manuş, hizmetçi olarak iş buldu ve ayrıldı.
Kurumumuzdan 1 Şubat 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi.

---

183 **Turna,** Dikran Terziyan
Diyarbakır, 12, 8 Aralık 1922.

Manuş, Dikran Terziyan'a (No: 182) bakınız. Turna, Danimarka Yetimhanesince kabul edildi.
Kurumumuzdan 21 Aralık 1923'te ayrıldı. Yetimhane.
Şimdi annesiyle yaşıyor.

---

184 **Yeznig,** Giregosyan
Harput, 12, 18 Aralık 1922

Yetim kaldığında, Yeznig daha bebekmiş. Bir Ermeni aile tarafından evlat edinilmiş. Onlarla birlikte sürgün edilmiş. Yolda bir Kürt, onu üvey anne ve babasından almış, evine götürmüş. Dört yıl sonra, onu kapı önüne koymuşlar. Yeznig, Harput'a gidebilmiş. Orada üç yıl çiftçi olarak yaşamış. Ermeniler, Halep'e gitmeye başladıklarında, efendisinden kaçmış ve kervanla buraya gelmiş. Bildiğimiz kadarıyla hiçbir akrabası yok. Yeznig, Yakındoğu Huzur Yetimhanesince kabul edildi.
Kurumumuzdan 10 Nisan 1923'te ayrıldı. Yetimhane YDY.

185 **Lusia,** Garabet Berberyan
Siverek, 13, 18 Aralık 1922

Babası, sürgünler sırasında öldürülmüş. Lucia, annesiyle birlikte Yedikülçe'ye (?) sürgün edilmiş. Orada bir Kürt çoban tarafından annesinden alınmış. Kürt onu çocuğu olarak evine almış. Yedi yıl onlarla yaşamış. Bir Ermeni kadın kızını bulmak için o köye gitmiş. Lucia da onu takip ederek Urfa'ya gitmiş. Kısa bir süre sonra Urfa'dan kaçmış. 18 Aralıkta Halep'e gelmiş. Lucia Yakındoğu Huzur Yetimhanesince kabul edilmiş.
Kurumumuzdan 19 Nisan 1923'te ayrıldı. Yetimhane YDY.

---

186 **Markrid,** Kaçadur Mazmanyan
Harput, 29, 18 Aralık 1922

Sürgünler sırasında babası öldürülmüş. Annesiyle birlikte şehirden bir günlük mesafeye sürgün edilmiş. Orada bir Türk onu köyüne götürmüş. Markrid, yedi yıl Türkün ailesiyle birlikte oda hizmetlisi olarak yaşamış. Bir Ermeni kadın kaçmasına yardımcı olmuş. Harput'a gidebilmiş. Halep'e giden bir Ermeni sığınmacı kafilesiyle karşılaşmış. Markrid, 18 Aralıkta bize geldi. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok. Eniştesine teslim edildi.
Kurumumuzdan 13 Ağustos 1923'te ayrıldı. Evlilik nedeniyle akrabalar.

---

187 **Araksi,** Abraham Musegyan
Harput, 14, 22 Aralık 1922

Sürgünler başladığında annesi hayatını kurtarmak için onu bir Türke vermiş. Yedi yıl boyunca Türk ailenin hizmetçisi olarak yaşamış. Araksi, birkaç kez kaçma teşebbüsünde bulunmuş ancak başaramamış. Efen-

disi onu takip etmiş, çok şiddetli bir şekilde cezalandırmış. Annesi, Türk Hükümeti tarafından hapse atılmış. Araksi, kaçmak için en iyi fırsatı yakalamış. Ermeni Kilisesi'ne gitmiş. Papaz ona yardım etmiş ve sonunda Halep'e gelmiş. Babası Amerika'daymış.
Kurumumuzdan 12 Ağustos 1922'de ayrıldı. Akrabalar.

---

188 **Beyzade,** Kirkor Margosyan
Palu, 30, 20 Aralık 1922

Beyzade'nin kocası sürgünler sırasında öldürülmüş. Beyzade beş çocuğuyla birlikte sürgün edilmiş. Üç saatlik yürüyüşten sonra dördü kaybolmuş. Son çocuğu da Fırat'a düşmüş. Bu zor anda bir Kürt onu zorla alıp evine götürmüş ve evlenmiş. Beyzade, Kürt ile yedi yıl evli kalmış. Kürtler arasındaki yaşantıya uyum sağlayamayıp kaçmış. Kocası onu takip etmiş, çok kötü bir şekilde yaralamış. Kürt, onu köyüne geri götürmüş. İyileştiğinde kocasına kendisini Harput'a götürmesi ve çocuklarını bulmasına izin vermesi için yalvarmış. Kürt, kabul etmiş, birlikte Harput'a gitmişler. Beyzade, Türklerin evinde kalmakta olan iki çocuğunu bulmuş. Her ikisini de Amerikan Yetimhanesine vermiş. Sonra Ermeni Kilisesi'ne kaçmış. Ermeni Piskopos ona bakmış ve Halep'e göndermiş. Bilidiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok. Hizmetçi olarak iş bulup ayrıldı.
Kurumumuzdan 13 Ağustos 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi.

---

189 **Vartuhi,** Levon Agopyan
Kiğı/Harput, 12, 1 Aralık 1922

Vartuhi, annesi ve teyzesiyle birlikte sürgün edilmiş. Yolda annesini kaybetmiş. Bir Kürt, onu ve teyzesini Havalı adındaki köyüne götürmüş. Her ikisi de orada iki yıl yaşamışlar. Sonra birlikte Bakır Madeni'ne kaçmışlar, Türk ailelerin arasında yaşamışlar. 1922 yazında, Harput'a kaçmışlar. Bir ay sonra Erme-

nilerin Türkiye'den ayrılmalarına izin verilmiş. Bir kafileye katılıp Halep'e gelmişler. Babası Amerika'daymış. Ailesinin yaşadığını öğrenince aklını yitirmiş. Vartuhi, annesiyle yaşamak için ayrıldı. Hayatını nakışla kazanıyor.
Kurumumuzdan 13 Ağustos 1923'te ayrıldı. Akrabalar.
Akrabaları onu Amerika'ya götürdü.

---

190 **Abraham,** Arakel Zakaryan
Muş, 17, 1 Kasım 1922

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Sürgünler başladığında, Kürtler yaşadıkları şehre saldırmışlar. Babası öldürülmüş, o ve teyzesi bir Kürt köyüne götürülmüşler. Abraham orada bir yıl yaşamış, Rus işgalinden az önce efendisiyle birlikte sürgün edilmiş. Bu sefer kafileden kaçmış, Diyarbakır'a gitmiş. Bu kasabanın nakliyatçısı onu yanına almış. Abraham, yavaş yavaş usta bir nakliyeci olmuş. Türk hükümeti Ermenilere Türkiye'den ayrılma izni vermiş. Diayrbakır'dan pek çok kervan geçiyormuş. Abraham kaçıp, onlardan birine katılmış ve 1 Kasımda Halep'e gelmiş. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok. Kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 10 Şubat 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

---

191 **Khaçatur,** Ohannes Zakaryan
Harput, 15, 26 Aralık 1922

Khaçatur, annesiyle birlikte Urfa yakınlarında bir köye sürgün edilmiş. Annesini orada kaybetmiş. Dört günlük bir dinlenmenin ardından bir Arap onu evine almış. Türk Hükümeti Ermeni çocuklarını topluyormuş. Böylece Urfa'ya gitmiş. İki yıl bir Türkün

evinde yaşamış. Kendi memleketine gidebilmek ümidiyle oradan kaçmış, başaramamış. Daha önceden oda hizmetlisi olarak yaşadığı Türkün evine gitmiş. Kasabalarından bir grup Ermeni sığınmacı geçiyormuş. Kaçmış, onlara katılmış ve sonunda Halep'e gelmiş. Babası, Amerika'daymış. İrtibata geçtiği, babası onu destekliyor.
Kurumumuzdan 13 Ağustos 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

192 **Kaspar,** Bedros Basmacıyan
15, 26 Aralık 1922

Kaspar'ın babası Urfa ayaklanması sırasında öldürülmüş. Kaspar annesiyle birlikte Mardin'e sürgün edilmiş. Annesi, hayatını kurtarmak için onu Mardinli bir Türke vermiş. İki ay sonra Kaspar hastalanmış, Türk ona bakmak istememiş, bir mecidiyeye arkadaşına satmış. Kaspar, yeni efendisiyle gitmiş, üç yıl onunla yaşamış. Masraflar gün geçtikçe artıyormuş, efendisi zengin değilmiş. Kaspar'ı uzaklara göndermeye karar vermiş. Kaspar, Suriye topraklarına kaçıncaya kadar, Mardin yakınlarındaki köylerde çalışmış. Bize 26 Aralıkta geldi. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok. Kaspar Yakındoğu Huzur Yetimhanesince kabul edildi.
Kurumumuzdan 10 Nisan 1923'te ayrıldı. Yetimhane YDY.

193/81 **Agop,** Nikoğos Kalyan
Palu, 17, 26 Aralık 1922

Agop'un babası savaştan önce ölmüş. Annesiyle birlikte Urfa'ya sürgün edilmişler. Agop, annesini orada kaybetmiş. Hizmetli olarak bir Türkün evinde yaşamış. Rum sığınmacılar Urfa'dan geçerek Halep'e giderlerken, kaçıp onlara katılmış ve buraya ulaşmış. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok.
Kurumumuzdan Haziran 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir.

194 **Zevart,** Nişanyan
Kiği/Harput, 14, 28 Aralık 1922

Annesi ve babası sürgün edilmişler. Zevart bir Türk ailesi tarafından alınmış, onlarla birlikte bir yıl yaşamış. Efendisi öldüğünde hükümetçe alınarak bir Türk yetimhanesine gönderilmiş. Bir yıl sonra başka bir Türk aileye verilmiş. Orada dört yıl oda hizmetçisi olarak çalışmış. İkinci efendisinin evi Gümüş Madenindeymiş. Halep'e gitmekte olan bir Ermeni kadın onun kaçmasına yardım etmiş ve beraberinde Halep'e getirmiş. Dayısı Amerika'daymış. Zevart, Halep'te akrabalarını buldu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 31 Mart 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

195 **Aram,** Kirkor Mardikyan
Harput, 16, 2 Ocak 1923

Babası sürgünler sırasında öldürülmüş. Aram, annesiyle birlikte Harput'tan bir günlük mesafede bir kasabaya sürülmüş. Bütün kafile öldürülmüş ya da yaralanmış. Aram, yaralı olarak, bir Türk ile yaşamakta olan ağabeyine kaçmış. Orada çok iyi karşılanmış. Ağabeyi ona çok iyi bakmış. İyileştikten sonra Türk, Aram'ı bir Kürte vermiş. Aram Kürte yedi yıl çobanlık etmiş. Bir gün sürüsüyle dağlardayken Halep'e gitmekte olan bir kafile görmüş. Sürüsünü bırakmış ve kafileyi takip ederek 2 Ocakta Halep'e ulaşmış. Aram, akrabalarıyla temasa geçti, ona destek oluyorlar.
Kurumumuzdan 28 Şubat 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

196 **Manugh,** Serkis Maraşlıyan
Zeytun, 16, 6 Ocak 1923

Annesi ve babası, bütün ailenin sürgün edildiği Deyr-i Zor'da ölmüş. Manugh, bir Arap tarafından alınıp Habur'a götürül-

müş. Onunla bir yıl yaşamış. Kötü muamele gördüğü için Aneyis aşiretine kaçmış, yedi yıl çobanlık yapmış. Daha sonra asker olmak için Deyr-i Zor'a gitmiş. Deyr-i Zor'a vardığında karşılaştığı bir Ermeni Halep'te yetimhaneler olduğunu söyleyerek, oraya gitmesini tavsiye etmiş. Kabul etmiş, ocak ayında bize geldi. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok. Evimizden kendi isteğiyle ayrıldı. Daha sonra akrabalarını buldu. Şimdi onlarla yaşıyor.
Kurumumuzdan 24 Ocak 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

197 **Yenovk,** Garabet Kazancıyan
Ortaköy/Geyve, 15, 6 Ocak 1923

Yenovk, kız kardeşi ve annesiyle birlikte Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Onları orada kaybetmiş. Bir Arap onu çadırına götürmüş. Yenovk, ona yedi yıl çobanlık yapmış. Kötü muamele görmüş, Deyr-i Zor'a kaçmış. Orada karşılaştığı bir Ermeni asker Halep'e kaçmasına yardım etmiş. Bize geldi. Bildiğimiz kadarıyla hiçbir akrabası yok. Kamp.
Zanaat öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi. Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

---

198 **Nişan,** Harutyun Derderyan
Palu, 8, 3 Ocak 1923

Babası öldürüldükten sonra annesiyle birlikte Malatya'ya sürgün edilmiş. Bir Türk annesiyle evlenmiş, Nişan'ı da yanında tutmuş. Anne ve oğul, Türk ile yedi yıl yaşamışlar. Ermenilere Türkiye'den ayrılma izni verildiğinde, annesi onu alıp kaçmış. Bir Ermeni kafilesiyle Halep'e gelmiş. Çok fakir oldukları için Nişan'ı kabul ettik. Annesiyle yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 22 Temmuz 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

199 **Floritza,** Harutyun Garabetyan
Palu, 16, 2 Ocak 1923

Babası sürgünler sırasında öldürülmüş. Floritza, annesiyle Malatya'ya sürgün edilmiş. Orada annesini kaybetmiş. Malatya'da bir Türk onu evine almış. Onunla yedi yıl oda hizmetlisi olarak yaşamış. Ermeniler kaçmasına, Halep'e gitmesine yardımcı olmuşlar. Daha sonra annesi Halep'e geldi, Floritza, onunla yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

200 **Markrid,** Abkar Bağcıyan
Harput, 22, 5 Ocak 1923

Babası sürgünlerin başlangıcında öldürülmüş. Markrid, zorla bir Türkün evine götürülmüş. Birkaç gün sonra Türk, onu kendisiyle evlenmek zorunda bırakmış. Türkle yedi yıl yaşamış. Aynı kasabada yaşayan Ermeni bir kadın kaçmasına yardım etmiş. Onunla birlikte Halep'e gelmiş. Markrid, bazı akrabalarını buldu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 1 Haziran 1923'te ayrıldı. Amerika'da evlendi. Akrabalar.

---

201 **Sahag,** Agop Keşişyan
Siverek, 12, 6 Ocak 1923

Sürgün edilen ailesi hayatını kurtarmak amacıyla Sahag'ı bir Kürt tanıdıklarına vermiş. Sahag, Kürtler arasında yedi yıl yaşamış. Ailesi hakkında hiçbir şey duymamış. Halep'e giden bir katırcı görmüş. Onu takip etmiş ve buraya ulaşmış. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok. Sahak, bazı akrabalarını Beyrut'ta buldu. Onlarla yaşamak üzere gönderildi.
Kurumumuzdan 31 Mart 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

202 **Sisag,** Vagarşak Sanosyan
Erzurum, 18, 9 Ocak 1923

Bütün aile, Kemah'a sürgün edilmiş. Baba, orada öldürülmüş. Anne ve çocuklar Mardin'e gönderilmişler. Anne de orada öldürülmüş. Sisak ve Paylazun (No: 203) farklı Türk evlerine götürülmüşler. Erkek ve kız kardeşler Mardin'de bir yıl yaşamışlar. Sisak, bir gece kaçmış. Kız kardeşiyle birlikte Diyarbakır'a gitmişler. Orada her ikisi de bir Türk evine hizmetli olarak girmişler, altı yıl yaşamışlar. Bu Türk, yine kız kardeşinin kendisiyle evlenmesini istemiş. Sisak, reddetmiş ve kız kardeşiyle birlikte Amerikan Yetimhanesine kaçmış. Paylazun kabul edilmiş. Sisak, kız kardeşini Halep'e götürmek için bir fırsat kolluyormuş. Ermeniler göç etmeye başlayınca kız kardeşini almış, bir kafileye katılmış ve Halep'e ulaşmışlar. Her ikisini de tarafsız evimize aldık. Amcası, Amerika'daymış. Paris'e gitti, orada bir amcası var.
Kurumumuzdan 12 Eylül 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

203 **Paylazun,** Vaharşak Sanosyan
Erzurum, 15, 9 Ocak 1923

Sisag, Vagarşak Sanosyan'a (No: 202) bakınız. (Kız kardeş).
Amerika'da amca.
Erkek kardeşiyle Paris'e gitti.
Kurumumuzdan 12 Eylül 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir.

---

204 **Harutyun,** Arşag Şahoyan
Erzurum, 17, 7 Ocak 1923

Harutyun'un babası Aşkale'de öldürülmüş. Annesi Malatya'da ölmüş. Harutyun, Malatya'da bir Türk ailesinin yanında hizmetli olarak üç yıl yaşamış. Daha sonra Harput'a gitmiş, bir eczacının yanında bir yıl çalışmış. Kaçmaya kararlı Ermeni çocuklarla

tanışmış. Onlara katılmak istediğini söylemiş. Onlar da kabul etmişler. Hep birlikte Halep'e gitmek üzere kaçmışlar. Yolda Kürtlerin saldırısına uğrayıp soyulmuşlar. Bazıları Harput'a dönmüş. Kendisiyle birkaç kişi daha Diyarbakır'a gitmiş. Harutyan, bir Türk ailesinin yanında üç yıl yaşamış. Bir gece kaçma fırsatı bulmuş. Halep'e gitmekte olan bir Rum kafilesine katılmış. Üç haftalık yürüyüşün ardından Halep'e ulaşmış. Erkek kardeşinin Amerika'da olduğu sanılıyor. Harutyun, iş buldu ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 28 Şubat 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir.

---

205 **Kirkor,** Marlosyan
Adıyaman, 15, 16 Ocak 1923

Babası sürgünler sırasında öldürülmüş. Kevork, annesi ve erkek kardeşiyle birlikte Nizip'e sürgün edilmiş. Annesi orada ölmüş. O da Türklerle birlikte yaşamaya gitmiş. Kardeşi Sarkis'i de beraberinde götürmüş. Bir yıl sonra bazı Kürtlerle birlikte memleketlerine dönmüşler. Tabii ki yine Türklerin evine gitmişler, altı yıl hizmetli olarak çalışmışlar. Ateşkesten sonra bu kasabada bazı Ermeniler yaşamaya başlamış. Kevork Sarkis bu ailelerden birine sığınmışlar. Bir müddet sonra da bir Ermeni sığınmacı grubuna katılarak Halep'e gelmişler. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok.
Kamp.
Kevork, zanaat öğrendi. Kendine bakabilir hale geldi ve ayrıldı.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.
Akrabalar bulundu.

---

206 **Sarkis,** Kirkor Marlosyan
Adıyaman, 13, 16 Ocak 1923

Kirkor Marlosyan'a (No: 205) bakınız (erkek kardeş).
Akrabası yok.
Kamp.

Sarkis, zanaat öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.
Akrabalar bulundu.

---

207 **Ayraz,** Nigogosyan
Palu, 12, 16 Ocak 1923

Ayraz'ın babası sürgün edilmelerden önce ölmüş. Ayraz, annesiyle birlikte Tiz-Harab'a sürgün edilmiş. Yola dayanamayacak kadar küçükmüş. Sürgün yeri belli değilmiş, bu nedenle annesi hayatını kurtarmak için onu bir Kürte vermiş. Ayraz, Kürt ile onun çobanı olarak yedi yıl yaşamış. Bir gün Halep'e giden bir kafileye rastlamış. Kafiledekilerin çoğu Ermeniymiş. Sürüyü dağlarda bırakıp kafileyi takip etmiş. Bize, 16 Ocak günü geldi. Akrabası yok. Ayraz, Yakındoğu Huzur Yetimhanesince kabul edildi.
Kurumumuzdan 10 Nisan 1923'te ayrıldı. Yetimhane, YDY.

---

208 **Gazar,** Manuk Zurnacıyan
Çarsancak, 16, 15 Ocak 1923

Babası sürgünler sırasında öldürülmüş. Gazar, annesiyle birlikte Demirci'ye sürgün edilmiş. Orada bir Kürt annesiyle evlenmiş. Gazar, Kürtün evinde, yedi yıl çobanlık yapmış. Daha sonra Halep'e gitmekte olan bir grup sığınmacıyla karşılaşmış. Sürüyü bırakıp sığınmacılarla gitmiş. Halep'e ulaşmış. Bize 15 Ocakta geldi. Amerika'da bir amcası var.
Kamp.
Gazar, akrabalarıyla yaşamak üzere gitti.
Kurumumuzdan Mart 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

209 **Khatun,** Kirkor Solakyan
Adıyaman, 12, 15 Ocak 1923

Durdurak bilmeyen sürgün yürüyüşleri sırasında babası hastalanıp ölmüş. Khatun, annesi ve kız kardeşleriyle daha da ileriye gönderilmiş. Birecik'te hepsini kaybetmiş. Kendisi bir Türkün evinde çocuklarıymışçasına yaşamış. Yedi yıl sonra, bir Ermeni grubu köylerinden geçerken sığınmacılardan biri onu tanımış, yanına alıp Halep'e getirmiş. 15 Ocakta evimize kabul edildi. Hatun Yakındoğu Huzur Yetimhanesine kabul edildi.
Kurumumuzdan 10 Nisan 1923'te ayrıldı. Yetimhane YDY.

---

210 **Meryem,** Donabetyan
Vank(?)/Harput, 30, 18 Ocak 1923

Meryem'in kocası sürgünler sırasında öldürülmüş. Kendisi iki çocuğuyla birlikte sürgün edilmiş. Yolda bir Kürt, onu zorla Miyadun (?) adlı köyüne götürmüş. Meryem Türkün karısı olarak onunla yedi yıl yaşamış. Ermenilerin ve Rumların Türkiye'den ayrılmalarına izin verildiğinde köyün papazı Halep'e giden kafileyle yola çıkması için gerekli hazırlıkları yapmasını söylemiş. Birkaç gün sonra kocası, bir iş için yakındaki köylere gitmiş. Meryem, çocuklarıyla birlikte papazın evine gitmiş ve sabah yolculuğa başlamışlar. Kocası kasabaya döndüğünde Meryem'in gittiğini anlayınca bütün büyük şehirlere telgraf çekerek 200 lirasını çaldığını iddia etmiş. Kafileler durdurulmuş ancak kimse 200 lirayı bulamamış. Gerçekte Meryem 200 lirayı çalmamış. Bunu Türk uydurmuş, zira hükümetin onu gönderebileceğini düşünüyormuş. Bütün sığınmacılar yolda ona çok iyi bakmışlar. Sonunda Halep'e ulaşmış. Erkek kardeşi ve enistesi Amerika'daymış. Misafirhanede işçi. Meryem, akrabalarıyla temasa geçti. O ve çocukları akrabaları tarafından destekleniyor.
Kurumumuzdan Mart 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

211 **Antika,** Tatos Der Bedrosyan
Vank/Harput, 10, 18 Ocak 1923

Meryem'in (No: 210) kızı.
Kurumumuzdan Mart 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

212 **Ohannes,** Tatos Der Bedrosyan
Vank/Harput, 8, 18 Ocak 1923

Meryem'in (No: 210) oğlu.
Kurumumuzdan Mart 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

213 **Sera,** Kevork Garyan
Pertşen(?)/Harput, 15, 19 Ocak 1923

Babası Türk Ordusu'nda askermiş. Rusya'daymış. Sera, annesiyle birlikte Mardin'e sürgün edilmiş. Sera, bir Türkün evine götürülmüş, orada önce hizmetçiymiş, sonra da Türk ile evlenmiş. Annesi başka bir eve götürülmüş. Oda hizmetçisi olarak çalışıyormuş. Sera'nın evlenmesinden bir ay sonra Ermenilere Türkiye'den ayrılma izni verilmiş. Diyarbakır'da pasaport almış ve bazı Rum sığınmacılarla kaçmış. Amcaları Amerika'daymış. Sera, Halep'te akrabalarını buldu onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 31 Mart 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

214 **Tervis,** Simbat Azoyan
Muş, 23, 28 Ocak 1923

Kocası, Muş'taki Ermeni-Türk isyanında öldürülmüş. Bir polis onu ve bebeğini Palu'ya götürmüş. Sonra orada onunla evlenmiş. Altı ay sonra Bakır Madeni'ne kaçmış, ama Türk, onu dönmeye mecbur etmiş. Tervis, Türk ile beş yıl yaşamış. Kaçmanın mümkün olmadığını anlayınca kocasını zehirlemiş. Ceset incelenmiş. Kocasını öldürdüğü anlaşılınca hapse atılmış. Altı ay sonra Harput'a gönderilmiş. Valinin yanında yaşayan bir Ermeniyi tanıyormuş. O Ermeni Valiyi kızı serbest bırakması için ikna etmiş. Böylece Halep'e giden bir gruba katılmış ve onlarla birlikte buraya gelmiş. Erkek kardeşi ve eniştesi Amerika'daymış. Tervis, akrabalarıyla irtibata geçti. Şimdi onlar tarafından destekleniyor.
Kurumumuzdan 12 Ağustos 1923'te ayrıldı. Akrabalar.
Amerika'da evlendi.

---

215 **Haykanuş,** Sarkis Delalyan
Diyarbakır, 20, 23 Ocak 1923

Kocası, Ermeni katliamlarının başlangıcında öldürülmüş. Haykanuş, annesiyle birlikte Mardin'e sürgün edilmiş. Bir Kürt, onu Diyarbakır'a geri götürmüş, bir Türke satmış. Türk birkaç gün sonra onunla evlenmiş. Haykanuş, Türkün karısı olarak, yedi yıl yaşamış. Bütün bu süre zarfında kötü muamele görmüş. Kaçmaya karar vermiş. İki Ermeni genci Halep'e gidiyorlarmış. Gece kaçıp onlara katılmış. Emniyetli bir şekilde Halep'e gelmiş. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok. Haykanuş, akrabalarını buldu. Şimdi onlarla yaşıyor.
Kurumumuzdan 13 Ağustos 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

216 **Ovsanna,** Ohannes Der Haçeryan
Urfa, 15, 28 Ocak 1923

Babası, Urfa'daki katliamlar sırasında öldürülmüş. Ovsanna, üvey annesiyle birlikte Harran'a sürgün edilmiş. Orada bir Arap, onu çadırına almış. Araba oda hizmetçisi olarak yedi yıl hizmet etmiş. Urfa'da Ermenilerin olduğunu duyduğunda memleketine kaçmış. Oradan da Halep'e gelmeyi başarmış. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok. Ovsanna nakış öğrendi. Kendine bakabilir hale geldi.

Kurumumuzdan 13 Ağustos 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Nakış.

---

217 **Aghavni,** Muşek Ahoronyan
Harput, 15, 23 Ocak 1923

Babası sürgünler başlamadan önce ölmüş. Aghavni, erkek kardeşi ve annesiyle birlikte Soli'ye sürgün edilmiş. Bu kasabadan bir Kürt onları evine almış. Yedi yıl o Kürte hizmetçilik yapmışlar. Ermenilere Türkiye'den ayrılma izni verildiğinde, bazı Ermeni kafileleri köylerinden geçmiş. Aghavni ve erkek kardeşi onlara katılıp Halep'e gelmişler. Dayısı Amerika'daymış. Burada bazı akrabalarını buldu, onlarla beraber yaşamaya gitti.

Kurumumuzdan 10 Şubat 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

218 **Aga** Bab, Muşek Ahoronyan
Harput, 12, 23 Ocak 1923

Aghavni, Muşek Ahoronyan'ın (No: 217) erkek kardeşi

Akrabalarından bazılarını buldu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.

Kurumumuzdan 10 Şubat 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

219 **Boghos,** Donabetyan
Kesrik, (Harput), 16, 22 Ocak 1923

Babası sürgünler sırasında öldürülmüş. Annesi sürgün edildiğinde, tek çocuğu olan Boghos'un hayatını kurtarmak düşüncesiyle onu bir Türke vermiş. İki ay sonra Türk Hükümeti bütün Ermeni çocuklarını toplamış, onları son grupla birlikte sürgün etmiş. Kafile Ziyaret'ten geçerken Kürtlerin saldırısına uğramış. Boghos, Kürtlere esir düşmüş. Bir Kürt onu köyüne götürmüş. Orada Kürtün çobanı olarak yedi yıl yaşamış. Ermeniler Halep'e göç ederken, o da Suruç'a kaçmış. Geçmekte olan bir Ermeni kafilesine katılmış ve Halep'e ulaşmış. Amcası Amerika'daymış. 1 Temmuz 1923'te Marsilya'ya gitti, oradan da belki Amerika'ya.
Kurumumuzdan 1 Temmuz 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

220 **Garabed,** Avedis Berberyan
Harput, 17, 23 Ocak 1923

Garabed'in babası sürgünler sırasında ölmüş. Üvey annesi, onu sürgün edildiği yerdeki bir Kürte vermiş. Kürt, onu yedi yıl boyunca çoban olarak çalıştırmış. Ermenilerin Halep'e gitmelerine izin verildiğinde Muzrel'e kaçmış, orada bir kafileye katılmış. Garabed, 23 Ocakta Halep'e geldi. Amcaları Amerika'da. Kurumumuzdan kendi isteğiyle ayrıldı. Akrabalarıyla temasa geçti. Şimdi onlar tarafından destekleniyor.
Kurumumuzdan 17 Eylül 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

221 **Araksi,** Kaçaduryan
Harput, 9, 25 Ocak 1923

Araksi, annesi ve teyzesiyle birlikte sürgün edilmiş. Annesi yolda ölmüş. Hayatta kalanlar Karaca'ya gitmişler. Türklerin evlerinde yedi yıl yaşamışlar. Teyzesi, Ermenilerin Halep'e gitme-

lerine izin verildiğini duyunca efendisinden izin istemiş. Türk, bu iyiliği yapınca Araksi teyzesiyle Harput'a gitmiş. Orada yola çıkmakta olan bir kafileye katılmışlar. Halep'e 25 Ocakta geldiler. Babası, Amerika'da. Araksi, Yakındoğu Huzur Yetimhanesine kabul edildi.
Kurumumuzdan 10 Nisan 1923'te ayrıldı. Yetimhane YDY.

---

222 **Hanım,** Garabed Kalaycıyan
Urfa, 17, 15 Şubat 1923

Babası sürgünler sırasında öldürülmüş. Hanım, annesiyle birlikte şehirden bir gün uzaklığa sürgün edilmiş. Bir Türk, onu Karaköprü'deki evine götürmüş, altı yıl oda hizmetçisi olarak çalışmış. Daha sonra evlenmişler. Hanım, kocasından Urfa'daki hamama gitmek için izin istemiş. Kocası kabul etmiş. Hanım Urfa'ya gitmiş ama dönmemiş. Bir Ermeni ona yardım etmiş, Halep'e göndermiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Amcasının buraya geldiğini öğrendik ve ona teslim ettik.
Kurumumuzdan 13 Ağustos 1923'te ayrıldı. Akrabalar.
Halep'te evlendi.

---

223 **Bedros,** Nazar Nalbantçıyan
Başhurik/Diyarbakır, 17, 9 Şubat 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Annesiyle birlikte Diyarbakır'a sürgün edildiğinde, babası Türk Ordusunda askermiş. Bedros'un annesi öldürülmüş, kendisi ise bir Kürt aile tarafından alınmış. Yedi yıl çiftçi olarak çalışmış. Kasabadan geçen bazı Arap katırcılar Bedros'un Ermeni olduğunu biliyorlarmış. Halep'te pek çok Ermeni olduğunu, kaçabildiği takdirde onu beraberlerinde götürebileceklerini söylemişler. Bed-

ros, hemen kabul etmiş, onlara katılmış. Anadolu'da ve Kuzey Mezopotamya'da uzun bir yolculuktan sonra Halep'e ulaşmış. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Beyrut'a gitti. Sonra onunla orada karşılaştık, oldukça iyi durumda.
Kurumumuzdan 7 Temmuz 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir.

---

224 **Yeprem,** Agop Laklakyan
Bursa, 19, 13 Şubat 1923

Sürgünler başladığında babası Türk Ordusu'nda askermiş. Bütün aile Resulayn'a sürgün edilmiş. Annesi, erkek kardeşleri ve kız kardeşleri Kürtler kafileye saldırdığında oradalarmış. Bu talihsiz insanların çoğu ya öldürülmüş ya da yaralanmış. Yeprem, bir Kürtün evine kaçabilmiş. Orada yedi yıl çobanlık yapmış. Halep'te Ermenilerin olduğunu öğrenince geceleyin kaçıp, buraya gelmiş. Yeprem, Bulgaristan'da yaşayan babasından haber almış. Babasıyla yaşamak üzere Bulgaristan'a gitti.
Kurumumuzdan 1 Haziran 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

225 **Sironi,** Minas Bogosyan
Hunus/Muş, 15, 24 Şubat 1923

Babası, o daha küçük bir çocukken ölmüş. Türk-Ermeni isyanı sırasında bir Kürt onu ve annesini yanına almış ve annesiyle evlenmiş. Sironi'nin annesiyle birlikte Kürtün evine gitmesine izin verilmiş. Rus taarruzu sırasında o bölgedeki herkes Diyarbakır'a sürgün edilmiş. Kürt ile Sironi'nin annesi hastalanmış. Diyarbakır'a vardıktan birkaç gün sonra ölmüşler. Sironi, hükümet tarafından alınarak bir Türk Yetimhanesine yerleştirilmiş. Orada bir yıl kalmış. Sonra bir Türk, Sironi'yi evine almış. Sironi altı yıl boyunca oda hizmetçisi olarak Türkün evinde çalışmış. Ermenilere seyahat etme ve Türkiye'den ayrılma izni verildiğinde Rum ve Ermeni sığınmacı kafileleri şehirden geçmeye başlamışlar.

Sironi, bir Ermeni ailesine kaçmış. Onu korumuşlar ve Halep'e göndermişler. Sironi, Rum kafilesiyle gelmiş. Amcaları Rusya'daymış. Nişanlandı. Halep'te bir Ermeniyle evlendi.
Kurumumuzdan 31 Mart 1923'te ayrıldı. Evlilik yoluyla akrabalar.

---

226 **Mardiros,** Kirkor Nacaryan
Siverek, 12, 1 Mart 1923

Mardiros, ailesiyle birlikte Tel-Bağdat'a sürgün edilmiş. Orada bütün akrabalarını kaybetmiş. Bir Türk onu evine almış. Maridros, Türkün hizmetlisi olarak yedi yıl çalışmış. Kötü muamele gördüğü için bir Ermeni ailenin yanına gitmiş. Ona iyi davranmışlar, Halep'teki yetimhaneden bahsetmişler. Birkaç gün sonra Mardiros Halep'e gitmeye karar vermiş. Ermeniler ona biraz yardım etmişler. Mardiros buraya gelmeyi başarmış. 1 Mart 1923'te kabul edildi. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Mardiros Yakındoğu Huzur Yetimhanesine kabul edildi.
Kurumumuzdan 10 Nisan 1923'te ayrıldı. Yetimhane YDY.

---

227 **Abraham,** Kevork Taşçıyan
Erzurum, 12, 5 Mart 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Babası sürgülerden önce ölmüş. Abraham, annesiyle birlikte Diyarbakır'a sürgün edilmiş. Bir Türk onları kendi hizmetlileri olmaları koşuluyla evine almış. Anne-oğul kaçmayı istemişlerse de gerekli düzenlemeleri yapamamışlar. Türkün sekreterliğini yapan genç bir Ermeni Halep'e gidiyormuş. Abraham ve annesini haberdar etmiş. Bir an önce bulundukları yeri terk etmelerini tavsiye etmiş. Kendisini yolda beklemelerini söylemiş. Öyle yapmışlar. Ermeni arabayla gelmiş, çeşitli güçlüklerden sonra buraya gelmişler. Abraham, Yakındoğu Huzur Yetimhanesince kabul edilmiş.
Kurumumuzdan 10 Nisan 1923'te ayrıldı. Yetimhane YDY.

228 **Yeghisapet,** Agopyan
Adıyaman, 14, 5 Mart 1923

Babası öldürüldükten sonra annesiyle birlikte Urfa'ya sürgün edilmiş. Bir Türk onu evine almış, çok iyi davranmış. Yeghisapet, kaçmaya o kadar da istekli değilmiş. Annesinin ailesi Halep'e gelmiş. Onu da beraberlerinde getirmişler. Ermeni ileri gelenleri yerel hükümetle gerekli düzenlemeleri yaparak onu yeniden kendi halkına kavuşturmuşlar. Onu bize gönderdiler. Halep'teki kız kardeşiyle yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 13 Ağustos 1923'te ayrıldı. Akrabalar.
Halep'te evlendi.

---

229 **Kaçadur,** Avedis Boroyan
Harput, 20, 10 Mart 1923

Babası, Ermenilerin sürgün edilmeleri sırasında öldürülmüş. Kaçadur annesiyle birlikte Viranşehir'e sürülmüş, orada annesini kaybetmiş. Bu kasabadan bir Türk onu evine almış, çok iyi davranmış. Üç ay sonra Türk hükümeti bütün Ermeni çocukları toplayıp Mezopotamya bölgesine kafilelerle göndermiş. Yolda onu bir Türk çiftliğine almış. Kaçadur, onunla yedi yıl çiftçilik yaparak yaşamış. Bir gün kasabadan tüccarlar geçiyormuş. Onlardan Ermenilerin ve yabancıların Ermeni kız ve erkek çocukları için yetimhaneler açtıklarını duymuş. Milletine geri dönmek isteyip, kaçmış. Yola çıkan tüccarlara katılarak ve Halep'e gelmiş. 19 Mart 1923'te evimize kabul edildi. Erkek kardeşi Amerika'daymış. Kaçadur, akrabalarını buldu. Onlar tarafından destekleniyor.
Kurumumuzdan 1 Haziran 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

230 **Zahig,** Agop Kuyumcuyan
Siirt (?), 35, 16 Mart 1923

Kocası, Dünya Harbi'nin başlangıcında öldürülmüş. Çocuklarıyla birlikte sürgün edilmiş. Şehirden iki saatlik bir mesafede çocuklarını kaybetmiş. Bir Türk, kendi köyüne götürmek için zorlamış, birkaç gün sonra da evlenmiş. Türk ile yedi yıl yaşamış. Zaman içinde çocuklarını farklı Türklerin evlerinde teker teker bulmuş. Zahig, kaçmaya niyetlenmiş ama bir fırsatını bulamamış. Bir gün Mardin'e gitmiş. Orada Ermeni Kilisesi'ni hatırlamış. Rahiple yaptığı kısa bir görüşmeden sonra kaçmaya karar vermiş. Çocuklarıyla birlikte Katolik Kilisesi'ne gitmiş. Korunmuş ve sonra bize gönderilmiş. Akrabaları bulundu.
Kurumumuzdan 31 Mart 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

231 **Serop,** Ablahat Basmacıyan
Siirt (?), 12, 16 Mart 1923

Zahig, Agop Kuyumcuyan'a (No: 230) bakınız.
Akrabaları bulundu.
Kurumumuzdan 31 Mart 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

232 **Kerop,** Basmacıyan
Siirt (?), 10, 16 Mart 1923

Zahig, Agop Kuyumcuyan'a (No: 230) bakınız.
Akrabaları bulundu.
Kurumumuzdan 31 Mart 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

233 **Meryem,** Basmacıyan
Siirt (?), 8, 16 Mart 1923

Zahig, Agop Kuyumcuyan'a (No: 230) bakınız.
Akrabaları bulundu.
Kurumumuzdan 31 Mart 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

234 **Yeva,** Stefan Çakmakçıyan
Siirt (?), 35, 16 Mart 1923

Yeva'nın Türk Ordusu'nda asker olan kocası görevdeyken ölmüş. Yeva, iki küçük çocuğuyla birlikte Musul'a sürgün edilmiş. Orada ikinci çocuğu ölmüş. Bir Türk ailesinin oda hizmetçisi olmuş, yedi yıl kalmış. Kızı Delile, Musul yolunda bir Türk tarafından sürüklenerek alınmış. Türk onu Siirt (?) adındaki köyüne götürmüş. Yeva, efendisinin ailesiyle birlikte Mardin'e gitmiş, orada kızıyla karşılaşmış. Birkaç gün sonra onunla birlikte Halep'e kaçmış. Akrabası bulundu.
Kurumumuzdan 31 Mart 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

235 **Delile,** Murze Berberyan
Siirt (?), 19, 16 Mart 1923

Yeva, Stefan Çakmakçıyan'a (No: 234) bakınız.
Akrabası bulundu.
Kurumumuzdan 31 Mart 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

236 **Nebibe,** Berberyan
Siirt (?), 3, 16 Mart 1923

Yeva, Stefan Çakmakçıyan'a (No: 234) bakınız.
Akrabaları bulundu.
Kurumumuzdan 31 Mart 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

237 **Hanım,** Bagdasar Hampoyan
Muş, 25, 22 Mart 1923

Sürgünlerin başlangıcında kocası Türk Ordusu'nda askermiş, ancak ondan hiç haber alamamış. Muş isyanı esnasında bir Türk onu evine almış. Hanım, onunla bir yıl yaşamış. Rus Ordusu bu bölgeyi işgal ettiğinde Müslüman nüfus Diyarbakır'a sürgün edilmiş. Hıristiyanlar ve Müslümanlar Diyarbakır'a gitmişler. Türk, onu daha fazla tutamamış zira ona bakamayacak kadar fakirmiş. Hanım, Kürtlerle yaşamak zorunda kalmış. Kendisine bakamayacak kadar fakirmiş. Kürtler de fakirmiş, bir Türk ailesine hizmetçi olarak gitmesini teklif etmişler. Kabul etmiş ve sığınacak bir ev bulmuş. Orada 7 yıl kalmış. Kaçmak istemiş ancak denediği takdirde öldürülmekle tehdit edilmiş. Hanım, çok ağır işler yapıyormuş ve çok kötü muamele görüyormuş. Dayanamayıp Diyarbakır'a kaçmış. Yolda Rum sığınmacılarla karşılaşmış. Onlara katılıp 22 Martta Halep'e gelmiş. Misafirhanede işçi. Hizmetçi olarak iyi bir yerde iş buldu ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi.

---

238 **Ester,** Sarkis Değirmenciyan
Urfa, 16, 21 Mart 1923

Babası, şehirdeki isyan sırasında öldürülmüş. Annesiyle birlikte sürülmüş. Annesi kendisini suya atmış ve ölmüş. Zudyalı bir

Arap, Ester'i evine almış. Ester yedi yıl boyunca onun hizmetçiliğini yapmış. Ermenilerin sağ olduğunu duyunca Aynaroz'a kaçmış. Aynaroz Köyü Fransızlarca işgal edilmiş. Subaylardan biri onu Halep'e göndermiş. 21 Martta onu kabul ettik. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Ester'in akrabaları sağ, temas kurdu. Şu anda onlarla yaşıyor.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

239 **Antranig,** Garabet Kazancıyan
Dörtyol, 11, 21 Mart 1923

Antranig'in babası sürgün önce ölmüş. Antranig annesiyle birlikte Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Annesi bir Türkün evinde işçi olarak yer bulmuş. Antranig'i yanına almasına izin verilmiş. Annesi bölgede Ermenilerin olup olmadığını soruşturuyormuş. Evet cevabını aldığında efendisinden kendisini serbest bırakmasını istemiş fakat reddedilmiş. Kendisinin de bir gün kaçabileceğini düşünerek öncelikle Antranig'i göndermeye karar vermiş. Ermeni bir şoför onu yanına almış, Halep'e geldiğinde Antranig'i bize göndermiş. Onu 21 Mart 1923'te kabul ettik. Antranig Yakındoğu Huzur Yetimhanesince kabul edildi.
Kurumumuzdan 10 Nisan 1923'te ayrıldı. Yetimhane YDY.

---

240 **Surpuhi,** Kocabaşyan
Bursa, 25, 24 Mart 1923

Annesi ve küçük çocuklarıyla Meskene'ye sürgün edildiğinde, kocası Türk Ordusu'nda askermiş. Uzun ve ıstıraplı bir yolculuktan sonra annesi ve çocukları hastalanıp ve ölmüşler. O da hastalanmış. Bir Arap onu evine almış, elinden geldiğince tedavi etmiş. İyileştikten sonra, onunla evlenmek istemiş. Surpuhi reddetmiş ve bir Türk aileye kaç-

mış. Orada yedi yıl yaşamış. Efendisinin ailesi Halep'e gelmiş. Surpuhi'yi de yanlarında getirmişler. Surpuhi hemen Ermeni Kilisesi'ne kaçmış, oradan da bize gönderilmiş. Şehirde hizmetçi olarak çalışıyor.
Kurumumuzdan 4 Haziran 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir.

---

241 **Agop,** Kirkor Nacaryan
Adıyaman, 16, 24 Mart 1923

Babası, sürgünler sırasında öldürülmüş. Urfa yolunda annesini kaybetmiş. Bir Türk onu evine alıp hizmetlisi yapmış. Agop, orada iki yıl yaşamış, fakat kötü muamele gördüğü için başka bir Türk aileye kaçmış. Orada da hizmetli olarak beş yıl yaşamış. Üç kez kaçmaya kalkışmış, ancak yakalanarak çok zalimce cezalandırılmış. Bir katırcıyla tanışmış. Ona bir altın vererek birlikte Halep'e gitmiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Erkek kardeşini buldu. Beyrut'a gitmek üzere ayrıldı.
Kurumumuzdan 19 Eylül 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

242 **Anna,** Bogos Taşçıyan
Siverek, 15, 26 Mart 1923

Babası sürgünler sırasında öldürülmüş. Annesi, sürgün edileceği zaman onun hayatını kurtarmak ümidiyle tanınmış bir Türke vermiş. Anna, bu Türk ailesinde, oda hizmetçisi olarak yedi yıl çalışmış. Onu gören Ermeni bir kadın Halep'teki yetimhanelerden bahsetmiş. Kendisiyle gelmek istediği takdirde, oraya götürmeye söz vermiş. Anna'nın izin istediği sahibesi kabul etmiş. Ertesi gün sabah erkenden yola çıkmışlar. Halep'e 26 Martta sağ salim gelmişler. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Şehirde hizmetçi olarak iş buldu.
Kurumumuzdan 8 Temmuz 1923'te ayrıldı. Hizmetçi.

243 **Bogos,** Serop Hosepyan
Garmeroog Arses, (...), 17, 27 Mart 1923

Boghos'un babası, bir Türk tarafından zehirlenmiş ve ölmüş. O zamanlar Bogos, 3 yaşında bir çocukmuş. Sürgünler başladığında annesiyle birlikte Malatya'ya gönderilmişler. Annesi orada ölmüş. O kafileyle yola devam etmiş. Suruç'ta kafile durmuş, geceyi orada geçireceklermiş. Bir Kürt gelmiş, Boghos'u evine götürmüş. Hizmetli olarak yedi yıl yaşamış. İki kez kaçmış ancak efendisi tarafından yakalanıp feci şekilde dövülmüş, hastalanmış. İyileştikten sonra Urfa'ya, birkaç hafta sonra da Halep'e kaçmış. Kuzenleri Amerika'da. Akrabalarıyla temasa geçti, ona destek oluyorlar.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

244 **Agop,** Ovames, Çilingiryan
Siverek, 11, 27 Mart 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Babası sürgünler esnasında çok feci bir şekilde öldürülmüş. Annesiyle beraber Karacadağ'a sürgün edilmiş. Bir Kürt, onu zorla evine götürmüş. Agop, yedi yıl boyunca Kürtün çocuğu olarak kabul görmüş. Teyzesinin Siverek'te yaşadığı söylenmiş. Teyzesini aramak için Kürt aileden kaçmış. Onu bulmuş ve birkaç gün sonra birlikte Halep'e kaçmışlar. Agop'un teyzesi, kendine bakamayacak kadar fakirdi, biz de Agop'u bakımımıza aldık. Agop Yakındoğu Huzur Yetimhanesine kabul edildi.
Kurumumuzdan 10 Nisan 1923'te ayrıldı. Yetimhane YDY.

---

245 **Zekiye,** Garabet Hallaçyan
Urfa, 16, 27 Mart 1923

Babasının ölümünden sonra, annesi, sürgün yerine gitmeden önce, onu bir Türk aileye vermiş. Zekiye, bir yıl Türk ailenin hiz-

metçiliğini yapmış. Anne-kız Fransız Ordusu ayrılıncaya kadar Urfa'da yaşamışlar. Sonra köylerine gitmişler. Birkaç ay sonra bir Kürt, Zekiye'yle zorla evlenmek istemiş. En kritik anda genç bir Ermeni onu kurtarıp Halep'e getirmiş. Bizim bakımımıza bıraktı. Zekiye nakış öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.

Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Nakış.

---

246 **Farfür,** Manuk Amorşadyan (...), 28, 4 Nisan 1923

Kocası, Dünya Harbi'nin başlangıcında öldürülmüş. Kayınvalidesiyle birlikte sürgün edilmiş. Şehirden iki saat uzaklıkta kafileye Kürtler saldırmış. Talihsizlerin çoğu ya öldürülmüş ya da yaralanmış. Farfür, bir Ermeni kadınla kaçmış. Birlikte yakınlardaki bir köye gitmişler, ancak Türk hükümet memurlarınca yakalanıp yeniden sürgün edilmişler. Yolda yine kaçmış, ancak bu sefer bir köye gitmeyip kendisine yeraltında bir sığınak yapmış. Orada birkaç ay yaşamış. Türk hükümeti onu yine bulmuş, bu sefer Hani'ye gönderilmiş. Oralı bir Kürt onunla evlenmiş. Farfür onunla yedi yıl yaşamış. Rumlara ve Ermenilere Türkiye'den ayrılma izni verildiğinde Kürtten kaçmış. Rum sığınmacı kafilesine katılmış, Halep'e gelmiş. Kuzeni Amerika'daymış. Şehirde hizmetçi. Daha sonra burada, Halep'ten bir Ermeniyle evlendi.

Kurumumuzdan 29 Haziran 1923'te ayrıldı. Evlendi.

---

247 **Hormik,** Agop Mutziyan Siverek, 35, 2 Nisan 1923

Hormik'in kocası, Dünya Harbi'nin başlangıcında öldürülmüş. Hormik çocuklarıyla birlikte sürgün edilmiş. Yolda kafileye

Kürtler saldırmışlar. Sürgün edilen pek çok kadın ve çocuk öldürülmüş, sadece birkaçı kaçabilmiş. Hormik bu korkunç anda çocuklarını kaybetmiş. Kürtler tarafından tutsak edilmiş. Daha sonra serbest bırakılmış. Karacadağ'a gitmiş, orada çocuklarını bulmuş ama onları alamamış, farklı Müslüman evlerinde hizmetli olarak çalışıyorlarmış. Büyük kızı bir Kürt ile evlenmiş. Siverek'e iş için giderken bir Ermeniyle karşılaşmış. Ermeni ona kendisine katılmasını teklif etmiş ve çocuklarını Halep'e göndereceğine söz vermiş. Hormik onunla beraber gitmiş. Misafirhanede işçi. Şehirde hizmetçi olarak iş buldu.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı.

---

248 **Zvart,** Kaçadur Markaryan
(...), 18, 4 Nisan 1923

Zvart, annesi ve kız kardeşleriyle birlikte memleketlerinden üç günlük bir mesafeye sürgün edilmiş. Üçüncü gün Kürtler kafileye saldırmışlar. Soyduktan sonra çoğunu öldürmüşler. Bazı Ermeni kadınlar kaçabilmiş. Zvart da. Hepsi geceleyin Ağın'a gitmişler. Birkaç gün sonra Viranşehir'e sürgün edilmişler. Buralı bir Arap onu evine almış, yedi yıl Arabın hizmetçisi olarak yaşamış. Bu şehrin Arapları göçebelermiş. Çok geçmeden buradan ayrılmışlar ve kaçamamış. Viranşehir, savaş sırasında harap olmuş. Efendisi Diyarbakır'a gitmiş, onu da yanında götürmüş. Zvart o gece kaçmış. Halep'e gitmekte olan Rum sığınmacılara katılmış. Bu sefer başarılı olmuş, Halep'e sağ salim gelmiş. Babası Amerika'daymış. Nakış işçiliği öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi. Bu arada akrabalarıyla temas kurdu. Ona para gönderiyorlar.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir.
Nakış. Akrabalar. Paris'te yaşıyor.

249 **Sukiyas,** Amoç Demirciyan
Yarhisar (?), 18, 2 Nisan 1923

Sukiyas'ın babası, sürgünler başlamadan ölmüş. Sukiyas annesi ve kız kardeşleriyle Samsat'a sürgün edilmiş. Orada hepsini kaybetmiş. Bir Kürt onu evine almış. Sukiyas, üç ay sonra kaçmış. Yürüyerek Zeg'e gitmiş, bir Kürtün evine hizmetli olarak girmiş. Kendisine iyi davranılmış ancak para verilmemiş. Türk Hükümeti, askerlik görevini yapabilecek yaşta olduğundan onu askere almak için adam göndermiş. Sukiyas, efendisinin kendisini koruyamayacağını biliyormuş, başka çocuklarla Halep'e kaçmış. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Sukiyas Kurumumuzdan kendi isteğiyle ayrıldı. İş buldu ve oldukça iyi kazanıyor.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir.

---

250 **Hosep,** Dikran Kösteryan
Adapazarı, 18, 3 Nisan 1923

Hosep, annesi, erkek kardeşi ve kız kardeşleriyle sürgün edilmiş. Babası Türk Ordusu'nda askermiş. Hosep, hepsini Resulayn'da kaybetmiş. Bir Türkün evine götürülmüş, çiftçi olmuş. Yedi yıldan sonra Halep'te Ermenilerin olduğunu öğrenmiş. Fırsatını kolluyormuş. Bir gün yolu bilen bir Ermeni arabacıyla tanışmış, onunla kaçmış ve buraya ulaşmış. Onu 3 Martta evimize aldık. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Zanaat öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 7 Haziran 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

---

251 **Kirkor,** Magar Barsomyan
Yarhisar (?)/Sivas, 18, 3 Nisan 1923

Ailesiyle birlikte Samsat'a sürgün edilmiş. İki ağabeyi, orada öldürülmüş. Babası, kendini nehre atmış. Annesini kaybetmiş

ve ondan hiç haber alamamış. Kirkor, bir Kürt aileye gitmiş ve onların hizmetlisi olmuş. Orada üç yıl yaşamış, kötü muamele gördüğü için Adıyaman'a kaçmış. Orada da yine Kürt bir ailenin yanında iş bulup, dört yıl kalmış. Türk hükümeti orduya asker alımına başlamış. Kirkor, askerlik çağındaymış. Bundan korktuğu ve askerlerin olumsuz koşullarını bildiği için Halep'e kaçmış. Onu kabul ettik, çünkü kendine bakabilecek durumda değildi. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Kendine bakabilir hale geldi. Tabaklama öğrendi.
Kurumumuzdan 16 Temmuz 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

---

252 **Rupen,** Bedros Vartanyan
Muş, 13, 7 Nisan 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Babası, şehirdeki isyan sırasında öldürülmüş. Rupen, kaçıp tarlalarda saklanmış, başka bir kasabaya gitmek için fırsat kollamış. Bir Kürt onu takip etmiş. Birkaç dakika içinde yerini tespit etmiş ve öldürmek istemiş. Başka bir Kürt gelip onu korumuş, evine götürmüş. Rupen, Kürt efendisi için çalışıyormuş. Rus Ordusu bu bölgeyi işgal ettiğinde Kürt ile birlikte Diyarbakır'a sürgün edilmiş. Üç yıl sonra Kürt çok fakirleşmiş, onu daha fazla tutamamış. Rupen, başka bir eve gidip dört yıl çalışmış. Bir gün, kasabada yürürken annesini görüp ve tanımış. O gece kaçıp onun yanına gitmiş. Birkaç gün sonra birlikte Halep'e kaçmışlar. Rupen, Yakındoğu Huzur Yetimhanesine kabul edildi.
Kurumumuzdan 10 Nisan 1923'te ayrıldı. Yetimhane.

---

253 **Kevork,** Melkonyan
Avşa (?)/Diyarbakır, 13, 11 Nisan 1923

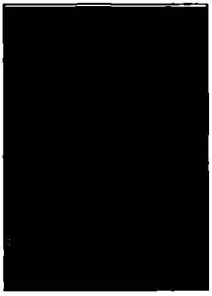
Babası ve ağabeyi, Dünya Harbi'nin başlangıcında öldürülmüşler. Annesiyle birlikte Diyarbakır'a sürgün edilmiş. İkisi de iki

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

ay boyunca kilisede yaşamışlar. Annesi hastalanıp orada ölmüş. Kevork, köyüne dönmüş. Bir Kürtün evinde yedi yıl yaşamış. Kürtün çobanlığını yapmış. Ermenilere seyahat izni çıkınca kaçmış, Halep'e giden bir sığınmacı kafilesine katılmış. Yolda herhangi bir zorlukla karşılaşmadan gelmiş. Akrabası yok. Kevork, Yakındoğu Yardım Yetimhanesine kabul edildi.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1923'te ayrıldı. Yetimhane YDY.

---

254 **Sema,** Kirkor Kalaycıyan
Adana, 15, 13 Nisan 1923

Sema, annesi, babası ve erkek kardeşleriyle birlikte Kilis'e sürgün edilmiş. Bütün akrabaları hastalanıp orada ölmüşler. Sema hastalığını atlatmış. İyileştikten sonra bir Türkün evine girmiş, orada üç yıl yaşamış. Efendisinin ailesiyle birlikte Halep'e gelmiş. Ailenin hizmetçisi olarak evlerinde dört yıl kalmış. Sema, kaçmak istemiş ama başaramamış, evden yalnız çıkmasına hiç izin verilmemiş. İş arayan Ermeni bir kadın ona, kaçmak istediği takdirde yardım edeceğine söz vermiş. Birgün evin hanımı çarşıya çıkmış. Sema, evde yalnız kalmış. Ermeni kadın gelip kaçmasına yardım etmiş, doğruca misafirhanemize getirmiş. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok. İskenderiye'deki bir Ermeni aile tarafından evlatlık edinildi.
Kurumumuzdan 13 Haziran 1923'te ayrıldı. Evlatlık edinilme sayesinde akrabalar.

---

255 **Nikogos,** Abraham Goloyan
Urfa, 18, 17 Nisan 1923

Nikogos, ailesinin tamamının öldüğü Habur'a sürgün edilmiş. Kendisine bakamamış. Arap aşiretlerine giderek iş aramış. Onu çoban olarak işe almışlar. Onlarla yedi yıl yaşamış. Milletine geri dönmek için çok sabırsızlanıyormuş ama imkânsızmış.

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Sürekli olarak şehirlerden uzak çölde yaşıyorlarmış. Yedinci yılın sonunda aşireti Musul yakınlarına konuşlanmış. Nikogos, bu eşsiz fırsattan yararlanıp. Musul'a kaçmış, oradan da Halep'e. Teyzesi Amerika'daymış. Zanaat öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 11 Temmuz 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

---

256 **Bedros,** Nişan Şirinyan
Kiğı/Harput, 18, 18 Nisan 1923

Babası öldüğünde daha bir bebekmiş. Sürgünlerin başlangıcında annesi, erkek kardeşleri ve kız kardeşleriyle birlikte Kuleken'e sürgün edilmiş. Hepsi orada öldürülmüş. Kendisi Seğank'a kaçmayı başarıp, bir Kürtün evine girmiş. Kürtler onu kabul edip iki yıl çobanları yapmışlar. Rus Ordusu bölgeyi işgal ettiği zaman Serik'e kaçmış. Bir Arap onu çiftliğine almış. Bedros, altı yıl çiftçi olarak çalışmış. Birkaç Ermeni, iş için köyünden geçiyorlarmış. Onlardan Halep'teki yetimhaneleri duymuş. Orada kabul görüp görmeyeceğini sormuş, evet cevabını alınca Araptan kaçmış, onlara katılıp Halep'e gelmiş. Kuzenleri Amerika'daymış. Kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 13 Ağustos 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat. Akrabalar.

---

257 **Pariz,** Gaspar Garoyan
Kiğı/Harput, 18, 19 Nisan 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Babası Amerika'ya gitmiş ve orada ölmüş. Pariz, annesiyle birlikte Harput'a sürgün edilmiş. Amerikan Yetimhanesine kabul edilmiş, orada yaşamış. Annesi daha sonra onu bir Ermeniyle evlendirmiş. İki ay sonra Pariz, kocasının zaten evli olduğunu anla-

mış, fakat ilk evliliğini inkar ediyormuş. Yetimhaneye dönmek istemiş ancak kocası Halep'e gelinceye kadar onunla yaşamaya mecbur edilmiş. Halep'te kaçmış fakat kocası onu aramaya devam etmiş. Dayısı Amerika'daymış. Pariz, akrabalarıyla yaşamak için Amerika'ya gitti.
Kurumumuzdan 10 Mayıs 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

258 **Benjamin,** Sarkis Makanacıyan
Kayseri, 15, 21 Nisan 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Bütün aileyle birlikte Halep'e sürgün edilmiş. Annesi hastalanmış ve burada ölmüş. Sağ kalanlar Resulayn'a gönderilmiş. Babası, çok yaşlı olduğu için bu uzun ve acı dolu yolculuğa katlanamamış, hastalanmış. Benjamin, babasından bir daha haber alamamış. Erkek ve kız kardeşleriyle birlikte Nusaybin'e gönderilmiş. Bir Kürtün evine götürülmüşler, erkek ve kız kardeşleri orada öldürülmüşler. Benjamin Kürtün yanında sekiz yıl çiftçilik yapmış. Birkaç kez kaçmayı denemiş ama başarılı olamamış. Tam bir köleymiş. Efendisi iki Fransız polis tarafından hapse atılmış. Benjamin, fırsat bulup tren istasyonuna kaçmış, oradan da Halep'e. Anladığımız kadarıyla hiç akrabası yok. Amcasını Beyrut'ta bulduk ve Benjamin'i ona gönderdik.
Kurumumuzdan 23 Haziran 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

259 **Hampartsum,** Garabet Hosepyan
Bursa, 15, 21 Nisan 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Hampartsum, annesi ve üç kız kardeşiyle birlikte Deyr-i Zor'a sürgün edildiğinde babası Türk Ordusu'nda askermiş. Hepsi hastalanıp orada ölmüşler. Hampartsum iyileşip bir Arabın evine girmiş, orada yedi yıl efendisine çobanlık yapmış. Efendisinin oğlu büyüyormuş. Bu nedenle onu daha fazla tutmak istememişler. Orada iş bulamayan Hampartsum ve 21 Nisanda Halep'e gelmiş.

Babasının Şam'da olduğu sanılıyor. Hampartsum, babasıyla yaşamak üzere Şam'a gitti.
Kurumumuzdan 1 Haziran 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

260 **Garabed,** Ohannesyan
Mardin, 15, 21 Nisan 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Ailesi, sürgünler sırasında ölmüş. Bir Kürt, onu Hemzice'deki (?) çiftliğine götürmüş. Orada yedi yıl çobanlık yapmış. Efendisi ona çok kötü davranmış. Bu yaşantıya daha fazla dayanamayıp Mardin'e kaçmış. Orada bir katırcıyla tanışmış, ona hizmet etmek istediğini söylemiş. Katırcı iş vermiş ve Deyr-i Zor'a ilk gittiğinde Garabed'i de yanında götürmüş. Deyr-i Zor'da katırcıdan kaçmış. Fransız askerler arasında iki ay yaşamış. Daha sonra onlarla birlikte Halep'e gelmiş. Onu 21 Nisanda kabul ettik. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok. Zanaat öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 1924 yılı paskalyasında ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

---

261 **Erhen,** Garabetyan
Adana, 30, 21 Nisan 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Erhen, kocasıyla birlikte Musul'a sürgün edilmiş. Kocası orada öldürülmüş. Oralı bir Kürt onunla evlenmiş. Kürtle yedi yıl yaşamış. Birgün Halep'te Ermenilerin olduğunu öğrenmiş. Milletine dönmek istemiş. Geceleyin kaçıp sağ salim Deyr-i Zor'a ulaşmış. Örgütümüzü bilen bir Ermeni, onu evine almış, birkaç gün bakmış ve bize göndermiş. Babasının Adana'da olduğu düşünülüyor. Erhen, halen Suriye'de yaşamakta olan babasıyla temasa geçti. Hums'ta bulunan babasıyla yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 1 Haziran 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

262 **Sarkis,** Ohannes Kaçaduryan
Giresun (?), 14, 24 Nisan 1923

Babası, Türk Ordusu'nda askerken ölmüş. Sarkis, annesi, erkek kardeşleri ve kız kardeşleriyle birlikte Malatya'ya sürgün edilmiş. Yolda iki ağabeyi öldürülmüş. Bu dehşetin ardından bir Kürt, onu İmamlı adındaki köyüne götürmüş. Orada yedi yıl çiftçilik yapmış. Bazı Ermeniler iş için o köye gelmişler. Ermenilerin Türkiye'den ayrılmalarına izin verildiğini söylemişler. Derhal bir katırcıya katılarak Halep'e gelmiş. Onu 24 Eylülde kabul ettik. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Zanaat öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 1924 yılı paskalyasında ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

---

263 **Tuma,** Avedis Demirciyan
Siverek, 16, 30 Nisan 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Babası öldürüldükten sonra annesiyle birlikte sürgün edilmiş. Yarım saatlik bir yürüyüşten sonra bir Türk onu evine almış. Tuma, burada yedi yıl yardımcı hizmetçi olarak yaşamış. Daha sonra Türk onunla evlenmek istemiş, Tuma reddedip büyük annesinin yanına kaçmış. Birlikte Halep'e kaçmışlar. 30 Nisanda onu kabul ettik. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok. Tuma'nın annesi de aynı zamanda Halep'e gelmişti. Tuma hizmetçi olarak iş buldu, annesine de bakıyor.
Kurumumuzdan 24 Şubat 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi.

---

264 **Siranuş,** Mıgırdıç Minasyan
Çemişgezek/Harput (?), 22 (26?), 30 Nisan 1922

Siranuş, savaş başlamadan önce yetim kalmış. Erkek ve kız kardeşleriyle birlikte Suruç'a sürgün edilmiş. Oralı bir Kürt, onu ve erkek kardeşini çadırına almış. Kürt, göçebe bir aşirete bağ-

lıymış. Kürt, çölde onunla evlenmiş ve erkek kardeşi de çoban olarak kabul edilmiş. Diğer erkek ve kız kardeşleri daha ileriye gönderilmişler, daha sonra onlardan hiç haber alamamış. Siranuş, birkaç kez kaçmayı denemiş ancak başaramamış, zira Kürdün aşireti çoğu zaman ya çölde ya da uçsuz bucaksız ovalarda kalıyormış. Bir keresinde kocası Siverek yakınlarına gelmiş, o da kaçmış. Siverek'te bir Türk ailenin evine hizmetçi olarak girmiş. Ermeniler Türkiye'den ayrılırlarken bir Ermeninin evine kaçmış, o aileyle birlikte Halep'e gelmiş. Kuzenleri Amerika'daymış. Siranuş, kendine bakabilir hale geldi, nakış öğrendi. Amerika'daki akrabalarından az da olsa para yardımı alıyor.
Kurumumuzdan 1924 yılı paskalyasında ayrıldı. Kendine bakabilir. Nakış. Akrabalar.

---

265 **Antranig,** Hosep Çarşafcıyan
Diyarbakır, 14, 1 Mayıs 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Antranig, ailesiyle birlikte Karacarum'a sürgün edilmiş. Bütün aile bireyleri orada öldürülmüş. Antranig kaçıp Çeltik'e (?) ulaşmayı başarmış. Oralı bir Kürt onu evine almış. Antranig, dört yıl onun hizmetçiliğini yapmış. Kötü muamele görmüş. Bir gece kaçıp başka bir eve gitmiş. Efendisi Urfa'da satması için ona buğday vermiş, eşekle Urfa'ya gitmiş. Buğdayı, eşeği satmış ve geri dönmemiş, doğruca Djerablus'a, oradan da Humus'a gidip, bir Türkün evinde üç yıl yaşamış. Halep'te Ermenilerin ve yetimhanelerin olduğunu duyunca kaçıp buraya gelmiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Antranig, kendi, isteğiyle evimizden ayrıldı. Daha sonra akrabaları bulundu ve onlarla birlikte yaşıyor.
Kurumumuzdan 13 Mayıs 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

266 **Avak,** Gostan Garabetyan
Dersim, 17, 2 Mayıs 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Sürgünlerin başlangıcında, Avak hariç, ailesi sürgün edilmiş. Köyünden bir Kürt, onu evine almış. Avak, yedi yıl boyunca Kürtün çobanlığını yapmış. Avak'a Ermenilerin öldürüldüğü söylenmiş, inanmış ve milletine dönmeyi hiç istememiş. Bir gün Kürtlerin Halep'teki Ermeniler hakkında konuştuğunu duyunca, kaçma isteği hissetmiş. O gece kaçıp bazı katırcılara katılmış, Halep'e gelmiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Avak, Halep'teki arkadaşlarıyla yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 10 Mayıs 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

267 **Khaçadur,** Babik Kahyayan
Tercan (Erzincan), 16, 4 Mayıs 1923

Sürgünler başladığında ailesi Dersim'e kaçmış. Dokuz ay boyunca orada kalan aile daha sonra memleketlerine dönmüş. Döndükten sonra babası öldürülmüş, annesi ölmüş. Rus Ordusu bölgeyi işgal etmeye başladığında, Khaçadur Malatya'ya sürgün edilmiş. Bir katırcıyla karşılaşıp iş istemiş. Türk, katırcılık teklif etmiş. Khaçadur onunla yedi yıl çalışmış. Ermenilerin Türkiye'den ayrıldığını duyunca kaçıp sığınmacı bir Ermeni kafilesine katılarak Halep'e gelmiş. Bilidiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok. Çok zayıf düşmüştü. Beyrut'ta teyzesini ve erkek kardeşini bulduk. Onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 31 Haziran 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

268 **Nişan,** Hovakim Bulutciyan
Hoga (Harput), 12, 5 Mayıs 1923

Babası, sürgünlerin başlangıcında öldürülmüş. Annesiyle birlikte sürgün edilmiş. Yolda bir Türk onu zorla almış, İbiş adındaki

köyüne götürmüş. Nişan, Türkün hizmetlisi olarak beş yıl orada yaşamış. Ermeniler göç etmeye başlamışlar. Köyünden her gün kafileler geçiyormuş. Nişan Türkten kaçıp bir kafileye katılmış, onlarla Halep'e gelmiş. Akrabaları tespit edilemedi. Akrabaları bulundu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

269 **Boghos,** Stepan Sertoyan
Honlu (Harput), 15, 5 Mayıs 1923

Sürgünlerin başında, babası öldürülmüş. Annesi ve iki küçük erkek kardeşiyle birlikte Malatya'ya sürgün edilmiş. Kısa bir dinlenmenin ardından, akarabalarından ayrılmış ve hapse atılmış. Annesi ve erkek kardeşleri daha ileriye gönderilmişler. Hapishanede kendi akranı olan pek çok erkek çocukla karşılaşmış. Onlardan anladığı kadarıyla Türk Hükümeti hepsini Fırat'a atmak niyetindeymiş. Boghos, geceleyin pencereden kaçarak Hacımamon'a gitmiş. Bir Kürtün evine girmeyi başarıp orada iki yıl hizmetli olarak yaşamış. Kötü muamele gördüğü için Harput'a kaçmış. Bir Kürt için çiftçilik yapmış. Kürtle beş yıl yaşamış. Ermeniler Halep'e giderken bir kafileye katılıp Halep'e gelmiş. Onu 5 Mayısta kabul ettik. Burada, Halep'te akrabalarını bulduk.
Kurumumuzdan 13 Eylül 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

270 **Stepan,** Hovnan Stepanyan
Zeve(?)/Harput, 18, 5 Mayıs 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Sürgünlerin başlangıcında babası, bazı Ermenilerle Dersim dağlarına kaçmış. Üç ay sonra Türk Hükümeti onları bulup öldürmüş. Annesi, sürgün edilmeden önce, hayatlarını kurtarmak amacıyla Stepan ve Garabet'i bir Türk arkadaşına vermiş. Annesi, kızlarıyla

birlikte sürgün edilmiş. Her ikisi de çiftçilik yapmış. Ermeniler Türkiye'den ayrılırken Stepan kardeşiyle birlikte bir Ermeni aileye kaçmış. Sabah erkenden yola çıkmakta olan bir kafileye katılmışlar, böylece Halep'e gelebilmişler. Amerika'da kuzeni varmış. Akrabalarıyla bir araya gelmek üzere Amerika'ya gitti. Kurumumuzdan 25 Mart 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

271 **Garabed,** Hovnan Stepanyan
Zeve (Harput), 14, 5 Mayıs 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Stepan, Hovnan Stepanyan'a (No: 270) bakınız (erkek kardeş).
Amerika'da kuzeni varmış. Garabet, zanaat öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 1 Haziran 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat. Akrabalar.

---

272 **Nikogos,** Garabet Mekikyan
İşme(?)/Harput, 18, 5 Mayıs 1923.

Babası, sürgünlerin başlangıcında öldürülmüş. Annesiyle birlikte sürgün edilmiş. Memleketinden bir saat uzaklıkta, bir Türk onu annesinden zorla alıp kendi evine getirmiş. Nikogos, Türkün oğlu olarak kabul görmüş. Zanaat öğrenmiş Nikogos, büyüdüğünde Ermeni olduğunu öğrenince kendi milletine dönmek istemiş. Efendisinden Halep'e gitmek için izin istemiş. Efendisi kabul edince bir kafileyle Türkiye'den ayrılmış. Sağ salim Halep'e gelmiş. Amerika'da kuzeni varmış. Amerika'daki akrabalarıyla bir araya gelmek üzere ayrıldı.
Kurumumuzdan 31 Mart 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

273 **Sahag,** Garabed Nasiciyan
Diyarbakır, 13, 7 Mayıs 1923

Ailesiyle birlikte, şehirden üç saat uzaklığa sürgün edilmiş. Bir Türk onu evine almış, Sahag yedi saat onun esiri, sonra da hizmetlisi olmuş. Ermeniler Türkiye'den ayrılmaya başladıklarında kaçıp bir kafileye katılarak, onlarla birlikte Halep'e gelmiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Burada, Halep'te, akrabalarını bulduk. Onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

274 **Kevork,** Artin Domboyan
Sivrihisar (Ankara), 20, 8 Mayıs 1923

Asker ailesi oldukları için, kalmalarına izin verilmiş. Kevork'un babası Türk Ordusu'nda yıllardır askermiş. Yunan Ordusu, Sivrihisar'ı işgal edince aile Ankara'ya sürgün edilmiş. Kevork orada, başka bir kervanla Harput'a sürülmüş. Bir Türk onu hizmetli olarak almış. Bir yıl sonra Kevork, çok ağır olan işe daha fazla katlanamayıp geceleyin Türkün evinden kaçmış. Sadece geceleri yol alarak uzun bir yolculuktan sonra Halep'e ulaşmış. Maalesef hiçbir akrabasını bulamamış. Hiç parası olmadığı için Cidad'da bir Arabın hizmetine girmiş. Kevork, çiftçilik yapmış. Bir gün Ermeni tüccarlar bu küçük kasabadan geçiyorlarmış. Kevork bir fırsatını bulup konuşarak onları, kendisinin de bir Ermeni olduğuna ikna etmiş. Bu tüccarlar yetimler, kadınlar ve çocuklar için açılan kurumları ve yetimhaneleri biliyorlarmış. Ona anlatmışlar, kaçıp kesinlikle kabul göreceği Halep'e gitmesini tavsiye etmişler. Kevork o gece kaçmış. Tehlikeli bir yolculuktan sonra bize gelmiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Yunanistan'a gitti.
Kurumumuzdan 31 Ağustos 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Yunanistan'da akrabaları bulundu.

275 **Ester,** Avedisyan, Bakırmadeni
18, 8 Mayıs 1923

Türkiye savaşa girmeden bir yıl önce Ester, akrabalarının bulunduğu Harput'a gitmiş. Sürgünler başladığında İzoli'ye sürülmüş. Bir Türk polisi, onu kafileden alıp kendi hizmetçisi yapmış. Türk, Harput yakınlarında Mezire'de yaşıyormuş, oraya götürmüş. Ester, onun hizmetçisi olarak üç yıl çalışmış. Amerikan Yetimhanesine kaçmış, oraya kabul edilmiş. Daha sonra Amerikan Hastahanesi'ne gönderilmiş, iki yıl boyunca hemşirelik eğitimi almış. Yakındoğu Yardım [Derneği'nin] bütün yetimhaneleri Suriye'ye özellikle de Beyrut'a naklediklerinde, bir grup yetimle Halep'e gelmiş. Beyrut'a götürülmeyenler arasındaymış. Ester, iş bulamamış. Bir Türkün evinde hizmetçi olmak zorunda kalmış. Türk, onunla evlenmek istemiş, Ester reddetmiş. Kaçmış ve bize gelmiş. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok. Burada, Halep'te hemşire olarak iş buldu.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi.

---

276 **Heghine,** Sarkis Paluluyan
Ancerti (?), 22, 9 Mayıs 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Heghine'nin babası, sürgünlerden önce ölmüş. Heghine ailesiyle birlikte sürgün edilmiş. Malatya yolunda, küçük erkek kardeşi hariç, bütün akrabalarını kaybetmiş. Türk yetimhanesinde iş bulmuş. Kardeşini de getirmesine izin verilmiş. Daha sonra kendisine daha iyi koşullarla aynı işi teklif eden bir Türk kadının evine gitmiş. Bu Türk ailesiyle yedi yıl yaşamış. Ermeniler Türkiye'den ayrılmaya başlayınca sığınmacı kafileleri kasabasından geçmeye başlamış. Heghine, bir Ermeni kafilesine katılmak için hanımından izin istemiş, o da kabul etmiş, Hegine erkek kardeşini alıp, buraya gelmiş. Amerika'da bir amcası varmış. Hizmetçi olarak bir yer buldu ve ayrıldı.

Kurumumuzdan 8 Kasım 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi.

---

277 **Varvar,** Sarkis Paluluyan
Ancerti(?), 13, 9 Mayıs 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Heghine, Sarkis Paluluyan'a (No: 276) bakınız. (Kız kardeş.)
Amerika'da amca. Hizmetçi olarak bir yer buldu ve ayrıldı.
Kurumumuzdan 9 Ekim 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi.

---

278 **Surpuhi,** Markar Kasapyan
Palu, 12, 9 Mayıs 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Surpuhi'nin babası, sürgünlerin başlangıcında öldürülmüş. Annesi, memleketinden bir Kürt ile evliymiş. Kürt, çocuklarını korumak ve sürgün edilmekten kurtarmak için evine almış. Kürtün evinde üç yıl kalmışlar, sonra bir Türkün evine kaçmışlar. Orada ailenin hizmetçileri olarak dört yıl kalmışlar. Ermenilerin Türkiye'den ayrılmalarına izin verildiğinde şehirlerinden kafileler geçmiş. Efendilerinden gitmeleri için izin vermesini istemiş. Türk kabul etmiş ve seyahat masraflarını ödemiş. Çok kötü durumda olduğu için Surpuhi'yi ve erkek kardeşi Vahan'ı evimize aldık. Danimarka Yetimhanesine kabul edildi.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1923'te ayrıldı. Danimarka Yetimhanesi. Anne.
Ermenistan'ın Dostları Yurduna yerleştirildi. 20 Nisan 1928.

279 **Vahan,** Markar Kasapyan
Palu, 10, 9 Mayıs 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Surpuhi, Markar Kasapyan'a (No: 278) bakınız (erkek kardeş).
Köyde yaşıyor.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1923'te ayrıldı. Danimarka Yetimhanesi. Anne.

---

280 **Bedros,** Boghos Manoian
Şuğhacı, 13, 10 Mayıs 1923

Babası savaştan önce ölmüş. Bedros, annesi ve küçük kız kardeşleriyle birlikte Bakırmadeni'ne sürgün edilmiş. Bedros bir Türk tarafından zorla alınıp önce Türkün evine sonra da tarlasına götürülmüş. Bedros, Bakırmadeni'nde dört yıl çiftçilik yapmış. Daha ileriye gönderilen ailesinden hiç haber alamamış. Çok kötü muamele görmüş. Harput'tan altı saat uzaklıktaki İçme'ye kaçmış. İyi maaş vereceğine söz veren bir Türkün hizmetlisi olmuş. Üç yıl sonra maaşını istemiş, efendisi ödemeyi reddetmiş. Bedros, yeniden kaçmış ancak bu sefer Halep'e gelen katırcılara katılmış, hizmet etmiş, onlar da onu Halep'e getirmişler. Amerika'da amcası var. Akrabalarıyla temasa geçti. Onlar tarafından destekleniyor.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

281 **Vartanuş,** Garabetyan
Hoşkart/Harput, 14, 11 Mayıs 1923

Bütün ailesi sürgün edilmiş, babası Nuk Köy'de öldürülmüş. Diğerleri Bakırmadeni'ne gitmişler. Vartanuş bir Türkün evine alınmış, orada yedi yıl hizmetçilik yapmış. Kürtler tarafından zorla götürülen annesinden hiç haber alamamış.

Vartanuş'la aynı evde çalışan bir Rum varmış. Vartanuş'un Ermeni olduğunu anlayınca onu korumak istemiş. Rum kadın, onu annesinin Harput'ta olduğuna ikna etmiş. Kendisini takip ettiği takdirde oraya götüreceğine söz verince Vartanuş kabul etmiş ve birlikte Harput'taki bir Rum aileye kaçmışlar. Vartanuş, bir Rum çiftçi gibi giyinmiş. Rum kadınlarla yolculuğa başlamış. Gerçekte kadın Vartanuş'un annesinin nerede olduğunu bilmiyormuş, ancak onu kaçmaya ikna etmenin tek yolu buymuş. Harput yönüne gitmeyip Halep yoluna sapmışlar. On gün sonra Halep'e gelmişler. Vartanuş, Halep'te annesini aramış ama bulamamış. Bize geldi, evimize aldık. Bilidiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok. Daha sonra annesi Halep'e geldi. Onunla yaşamaya gitti. Geçimini nakış yaparak sağlıyor.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Nakış. Halep'te evlendi.

---

282 **Khosrov,** Ohannes Arzumanyan
Palu 12, 12 Mayıs 1923

Annesi öldüğünde Khosrov daha çocukmuş. Sürgünler başladığında Kürtler memleketine saldırmışlar. Bazı Ermeniler öldürülmüş, diğerleri yola düşmüş, birkaçı da dağlara kaçabilmiş. Babası, Khosrov'u alarak dağlara kaçmış. Onları takip eden grup Tük polisi bulabildikleri her erkeği öldürmüş. Hosrof'un babası da orada öldürülmüş. O, yedi yıl kaldığı Harput'taki Türk yetimhanesine kabul edilmiş. Ermeniler Türkiye'den ayrılmaya başladığında, Palu'daki üvey halasının yanına kaçmış. Birkaç gün kalmış, sonra birlikte kaçıp Halep'e ulaşmışlar. Halep'te akrabalarını tespit ettik ve onlara verdik.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

283 **Ovsanna,** Kirkor Kuyumcuyan
Siverek, 14, 2 Mayıs 1923

Babası, sürgünler esnasında öldürülmüş. Bir Türk arkadaşı onu evine almış, ancak annesi ve ablası Halep'e sürgün edilmişler. Annesi orada ölmüş, ablasıysa bir Ermeni evine işçi olarak girmiş. Ovsanna, Türk ailenin yanında yedi yıl hizmetçi olarak yaşamış. Ermeniler Anadolu'dan ayrıldığında bir Ermeni ailesine kaçmış, onlarla birlikte Halep'e gelmiş. Ablasını bulmuş, ancak çok az para kazandığı için bize gelmek mecburiyetinde kalmış. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Lazkiye'de (?) teyzesi bulundu ve onunla yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 7 Haziran 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

284 **Abraham,** Hosep Tütüncüyan
Diyarbakır, 12, 17 Mayıs 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Abraham, annesiyle birlikte Guterbul'a sürgün edilmiş. Annesi orada ölmüş. Bu sırada babası Türk Ordusunda askermiş. Ağabeyi bir Türkün evinde çalışıyormuş. Abraham Mardin'deki Amerikan Yetimhanesinde kalmış. Üç yıl sonra ağabeyiyle yaşamaya gitmiş. Ağabeyi, Halep'e gitmekte olan bir Ermeniyle anlaşmış. Her ikisi de geceleyin kaçmış. Ermeni tüccarla Halep'e gelmişler. Büyük ağabeylerinin İstanbul'da olduğu zannediliyor. İyi bir Ermeni ailesi tarafından evlat edinildi.
Kurumumuzdan 5 Haziran 1923'te ayrıldı. Evlatlık edinilme sayesinde akrabalar.

---

285 **Khaçig,** Ohannes Mugalyan
İzmit, 18, 20 Mayıs 1923

Bütün ailesi Meskene'ye sürgün edilmiş. Annesi, babası ve kız kardeşi orada ölmüşler. Ailesinin ölümünden sonra Sabuka'ya

gitmiş. Bir Arap, onu Suruç'taki evine götürmüş. Orada üç yıl yaşamış. Arap ona bakamayacak kadar fakirmiş. Khaçig, bir Kürtün evine gitmiş, çobanlık yaparak beş yıl yaşamış. Kürt, çalışmasının karşılığında ona hiç para vermemiş. Khaçig, kaçmaya karar vermiş, bir fırsatını kolluyormuş. Rumlar Halep'e göç ederken Kürtten kaçmış, kafileye katılıp ve Halep'e ulaşmış. Ağabeyi İstanbul'daymış. Teyzesini buldu. Teyzesinin desteğini alıyor.
Kurumumuzdan 12 Ağustos 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

256 **Kevork,** Rupen Balıkçıyan
Keramet (Bursa), 14, 21 Mayıs 1923

Kevork, ailesiyle birlikte sürgün edilmiş. Annesi ve babası yolda ölmüşler. Uzun yürüyüşlere dayanamayacak kadar küçükmüş, dinlenmek için oturmuş. Ağabeyleri zorla ileriye sürülmüşler. Kevork, dinlenirken bir Kürt gelip onu almış, yedi yıl çiftçilik yapmış. Birkaç kez kaçmış, Kürt efendisi onu yakalayıp çiftliğine dönmek zorunda bırakmış. Kevork, bir keresinde efendisi tarafından çok acımasızca dövülmüş. Daha fazla dayanamayıp bir kez daha kaçmış. Bu sefer başarmış ve Hasitşe'ye (Yukarı Cezire) gitmiş. Orada bir Ermeni arabacıyla tanışmış. Arabacı onu, Halep'e götürmüş. 21 Mayısta kabul edildi. Sağlığı pek iyi olmadığı için Danimarka Yetimhanesine verildi.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1923'te ayrıldı.

---

267 **Haşatun,** Minasyan
Çemişgezek (?), 13, 23 Mayıs 1923

Annesi ve babası sürgün edilmişler. O, bir Türkün evinde tutulmuş. Annesi ve babasının Türk arkadaşı onu kendi kızları gibi korumuşlar. Bu aileyle beş yıl yaşamış fakat daha sonra Türk, fakirlikten ona bakamayacak hale gelmiş. Haşatun, günlük ekmeğini kazanmak için farklı Türk evlerinde düşük ücret-

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

lere çalışmak zorunda kalmış. Geceleri fakir bir Ermeni ailesinin evinde uyuyormuş. Bu aile sığınmacılarla birlikte Halep'e gelirken Haşatun'u da yanlarında getirmiş. Onu 23 Mayısta evimize aldık. Biildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok. Akrabaları bulundu. Şimdi onlarla yaşıyor.
Kurumumuzdan 27 Haziran 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

288 **Surina,** Baghdasar Bogosyan
Çemişgezek, 16, 23 Mayıs 1923

Sürgünlerin başlangıcında ailesiyle birlikte Dersim'e kaçmış. Onları takip eden Türk askerleri, babasını öldürmüşler. Annesiyle birlikte orada dört yıl kalmış. Sürgünler bittikten, sonra annesiyle birlikte memleketlerine dönmüş. Annesi orada hastalanıp ölmüş. Surina, kendisine bakabilmek için çalışmak zorunda kalmış. Komşularından biri, kendisi orada olduğu müddetçe evinde uyumasına izin vermiş. Ermeniler izin verildiğinde Surina'yı da alarak Türkiye'den ayrılmışlar. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Daha sonra akrabaları bulundu. Şimdi onlarla yaşıyor.
Kurumumuzdan 3 Haziran 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

289 **Verjin,** Tarosyan, Karavar (Harput)
12, 23 Mayıs 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Annesi ve babası, sürgünler başladığında gönderilmiş. Onlara ne olduğunu bilmiyor. Verjin, iki kız kardeşi ve erkek kardeşleri sürgün edilmemişler, ancak farklı Türk evlerinde hizmetçilik yapmışlar. Kardeşlerine ne olduğunu bilmiyor. Halep'e giden bir Ermeni ailesi yalvarmış, çok ağlamış. Çok duygulanan aile, onu da yanlarına almış. Halep'e 23 Mayısta geldi. Bildiğimiz kada-

rıyla hiç akrabası yok. İskenderunlu bir Ermeni aile tarafından evlat edinildi.
Kurumumuzdan 19 Haziran 1923'te ayrıldı. Evlat edinilme nedeniyle akrabalar.

---

290 **Baydzar,** Avedis Nacaryan
Diyarbakır, 16, 23 Mayıs 1923

Babası, sürgünler sırasında öldürülmüş. Baydzar, annesi, kızkardeşi ve erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Yolda Şamlı bir Türk tarafından akrabalarından alınıp Siverek'e götürülmüş. Baydzar, Türkün hizmetlisi olarak yedi yıl Siverek'te yaşamış. Ermeni olan iki komşusu Halep'e gitmeye niyetlenmişler. Baydzar, kendisini de almaları için onlara yalvarmış. Türkün evinden kaçabildiği takdirde onu da götürebileceklerini söylemişler. Aynı gece Baydzar, Ermeni ailenin yanına kaçmış. Sabah erkenden Siverek'ten ayrılmışlar. Yolda hiçbir sorunla karşılaşmadan Halep'e gelmiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Nişanlandı. Evlenmek üzere Amerika'ya gitti.
Kurumumuzdan 2 Şubat 1924'te ayrıldı. Evlilik nedeniyle akrabalar.

---

291 **Setrak,** Garabed Serapyan
Kiği (Harput), 16, 21 Mayıs 1923

Setrak, ailesiyle birlikte, bütün ailenin Kürt saldırısına maruz kaldığı Ağpınar'a sürgün edilmiş. Babası bu kasabada öldürülmüş, annesi kaybolmuş. O, Palu'ya bir Türkün evine gitmiş. Türk, katırcıymış, Setrak'ı çırak yapmış. Setrak efendisi için yedi yıl çalışmış. Birkaç kez kaçmış ama efendisi tarafından yakalanmış. Bir gün efendisiyle birlikte Djerablus'a gitmiş. Orada Fransız askerlerini görünce, kaçmaya karar vermiş. Ermeni istasyon şe-

fine gitmiş. Şef onu saklamış, sonra Halep'e göndermiş. Amcası Amerika'daymış. Akrabalarıyla temas sağladı, onlar tarafından destekleniyor.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

292 **Kevork,** Minasyan
Adıyaman, 15, 23 Mayıs 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Kevork, annesi kız kardeşi ve erkek kardeşiyle birlikte sürgün edildiğinde, babası Türk Ordusu'nda askermiş. Uçsuz bucaksız ovalarda durmaksızın yapılan bir yolculuktan sonra Rakka'ya gelmişler. Bu kasabada bir Arap, kız kardeşiyle evlenmiş, Kevork'u da yanına almış. Diğerleri daha ileriye gönderilmişler. Bazı Ermeniler iş için Rakka'ya gelmişler. Dönerken, Kevork ve kız kardeşini alarak Urfa'ya götürmüşler. Kız kardeşi orada bir Ermeniyle evlenmiş, o da Halep'e kaçmış. Halep'teki erkek kardeşiyle yaşamaya giti.
Kurumumuzdan 24 Haziran 1823'te ayrıldı. Akrabalar.

---

293 **Azaduhi,** Bagdazar Turunççuyan
Harput, 13, 24 Mayıs 1923

Azaduhi'nin babası, Ermenlilerin sürgünleri başladığında öldürülmüş. Kendisi ve erkek kardeşi sürgün edilmeyip farklı Türk aileler tarafından alınmışlar. Her ikisi de Türk aileler tarafından evlat edinilmişler. Azaduhi'nin ablası bir Türkle evlenmiş. Yakındoğu Yardım [Derneği] Harput'a geldiğinde bu kuruluşa kaçmış. Daha sonra annesinin yerini bulmuş. Bir Türkün evinde yaşıyormuş. Türkiye'den ayrılmak isteyen Ermenilere izin verilmiş. Azaduhi efendisinden kendisine izin vermesini istemiş, o da kabul etmiş. Halep'e kadar yol masraflarını ödemiş. Azaduhi, erkek kardeşini de alarak buraya gelmiş. Annesi burada, Halep'te bulundu. İki çocuk da şimdi onunla yaşıyor.

Azaduhi nakış işliyor.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

294 **Vargeş,** Bagdazar Turunçcuyan
Harput, 11, 24 Mayıs 1923

Azaduhi, Bagdazar Turunçcuyan'a (No: 293) bakınız.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

295 **Armenuhi,** Mıgırdıç Nazaryan
Erzurum, 17(22), 30 Mayıs 1923

Annesi, savaştan önce ölmüş. Armenuhi Harput'a sürgün edildiğinde babası Türk Ordusu'nda askermiş. Türkler ve Kürtler onu öldürmek istemişler. Geceleyin gruptan ayrılmış. Bir Türk ailesinin yanında işçi olarak yer bulmuş. Armenuhi, bu ailenin yanında yedi yıl yaşamış. Ermeniler Halep'e göç ettiklerinde Katolik Kilisesi'ne sığınmış. Rahip onu kabul edip birkaç gün saklamış, sonra da Halep'e göndermiş. Dayıları Amerika'daymış (Rusya). Armenuhi nakış öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Nakış.
Kasım 1930'da Boros'la (No: 702) evlendi.

---

296 **Kaspar,** Garabed Kuyumcuyan
Siverek, 14, 30 Mayıs 1923

Babasının ölümünden sonra annesi, ağabeyi ve kız kardeşiyle birlikte Karacadağ'a sürgün edilmiş. Annesi ve ağabeyi orada

hastalanıp ölmüşler. Kız kardeşi zorla kendisinden alınıp Türk haremine götürülmüş. Kaspar, bir Kürt aile tarafından alınmış, onların yanında çiftçi olarak üç yıl yaşamış. Efendisi hastalanmış, hanımı çok fakirleşip Kaspar'a daha fazla bakamayacak hale gelmiş. Kaspar, Kürt aileden ayrılmış. İş bulup hayatını kazanmak için Siverek'e gitmiş. Orada bir Türkün evinde hizmetli olmuş ve dört yıl kalmış. Kaspar, bir zanaat öğrenmek ve milletine geri dönmek için sabırsızlanıyormuş. Kaçmak istiyormuş ancak fırsatını kolluyormuş. Bir gün Halep'e giden katırcıları takip ederek 30 Mayısta buraya ulaşmış. Kaspar amcasını buldu ve onunla yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

297 **David,** Ohannes Berberyan
Urfa, 13, 30 Mayıs 1923

Babası, Türk Ordusu'nda ölmüş. David, annesi, erkek kardeşi ve kız kardeşiyle birlikte Diyarbakır civarındaki köylere sürülmüş. Annesi orada ölmüş. O Nusaybin'e sürülürken erkek kardeşi ile küçük kız kardeşi Diyarbakır'daki Müslümanlarca tutulmuşlar. Onlardan hiç haber alamamış. Urfa'da Ermenilerin olduğunu duyunca bazı akrabalarını bulma ümidiyle kaçıp bu şehre gitmiş. Oraya vardığında hiçbirini bulamamış. Ermeni bir aileye kabul edilip saklanmış. Daha sonra onlar tarafından Halep'e gönderilmiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. David'in akrabalarını Beyrut'ta bulduk. Onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 21 Ocak 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

298 **Yeghisapet,** Hacı Bahçeciyan (?)
Erzurum, 17, 30 Mayıs 1923

Ailesiyle birlikte sürgün edilmiş, babası yolda ölmüş. Kalanlar Diyarbakır'a gönderilmiş. Yeghisapet, zorla bir Türkün evine gö-

türülmüş, yedi yıl boyunca orada hizmetçilik yapmış. Ermeniler göç etmeye başlayınca Türkten kaçıp, Katolik Kilisesi'ne sığınmış. Halep'e gelinceye kadar rahip ona bakmış. Büyükannesi Rusya'daymış. Nakış öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Nakış. 1927'de evlendi.

---

299 **Ardaş,** Manuk Markaryan
Kiği/Harput, 9, 30 Mayıs 1923

O ve annesi Dersim'e sürgün edilmişler. Orada bir Kürtün evinde beş yıl yaşamışlar. Annesi yardımcı hizmetçilik yapıyormuş. Sınırı geçme ümidiyle birkaç kez kaçma girişiminde bulunmuşlar, ancak Kürt onları takip etmiş. Ardaş'ı yakalamış köye geri götürmüş, annesi de dönmeye mecbur kalmış. Bir müddet sonra bir kez daha kaçmışlar ve bu sefer başarılı olup Harput'a ulaşmışlar. Orada bazı arkadaşlarıyla karşılaşmışlar. Hep birlikte Halep'e doğru yola çıkmışlar. Ardaş'ı biz aldık çünkü annesi hem kendisini hem de onu geçindirecek durumda değildi. Ardaş, annesiyle yaşıyor ve her ikisi de Amerika'daki akrabalarınca destekleniyorlar.
Kurumumuzdan 28 Şubat 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

300 **Simon,** Sarkisyan
Dörtyol, 12, 30 Mayıs 1923

Simon, ailesiyle birlikte Meskene'ye sürgün edilmiş. Yollar çok yorucuymuş. Simon, dayanamamış. Annesi ve babası hayatını kurtarabilmek için Simon'u bir Araba vermişler. Arap onu evine almış. Ailenin geri kalanı yola devam etmiş. Simon, onlardan hiç haber alamamış. Arabın hizmetlisi olarak yedi yıl yaşamış. Simon, kötü muamele görmüş ve her zaman fazla çalıştırılmış. Her ne pahası-

na olursa olsun kaçmaya karar vermiş. Bumbuç'a kaçmış, oradan da Halep'e gelmeyi başarmış. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Amcasını İskenderun'da bulduk. Simon amcasıyla yaşıyor. Kurumumuzdan 15 Ağustos 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

301 **Armenuhi,** Arsen Der Stepanyan
Kiği/Harput, 12, 30 Mayıs 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Babası, sürgünlerden önce Amerika'da ölmüş. Armenuhi, annesi ve erkek kardeşiyle birlikte Malatya'ya sürülmüş. Annesi orada hastalanıp ölmüş. Armenuhi'nin teyzesi Harput'taymış. Kız kardeşinin öldüğünü duyunca oraya bir katırcı göndermiş. Onları, bakabileceği yere, Harput'a getirtmiş. Armenuhi, Harput'ta teyzesiyle yaşamış. Birkaç ay sonra teyzesi ölünce Armenuhi çaresiz kalınca bir Türkün evine sığınmış. Hanımefendisi Ermeniymiş, ona karşı daima nazik, iyi davranmış, ama efendisi fanatik bir Türkmüş. Bir gece Türk, onu boğmaya çalışmış. Armenuhi, güçlükle bir Ermeninin evine kaçabilmiş. Orada bir gece kalabilmiş, ertesi gün erkenden Malatya'ya kaçmış. Dağlardan yaptığı yorucu, tehlikeli bir yolculuktan sonra geceleyin Malatya'ya ulaşmış. Göç emri gelinceye kadar ona bazı Ermeniler bakmış. Daha sonra, Malatya'daki Ermeni kolonisi, yolculuğu için gerekli parayı toplayıp onu Halep'e göndermiş. Akrabalarıyla temasa geçip onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 12 Haziran 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

302 **Prapoyan,** Garabet İsbiryan
Bakırmadeni, 16, 1 Haziran 1923

Babasının ölümünden sonra annesiyle birlikte Diyarbakır'a sürülmüş. Prapoyan, uzun yolculuğa dayanamayacak kadar küçükmüş. Hayatını kurtarabilmek için onu bir Türke veren annesi daha ileriye gönderilmiş. Prapoyan, Türkün evinde hizmetli olarak yedi yıl yaşamış. Biraz büyüdüğün-

de milletine dönmek, onurunu korumak istemiş. Bu arada Ermenilere Türk topraklarından ayrılma izni çıkmış. Prapoyan, bir Ermeni aileye kaçmış. Birkaç gün içinde 'pasaport'unu alıp Halep'e doğru yola çıkmış. Nakış öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Nakış. Amerika'da kuzen.

---

303 **Siranuş,** Avedis Ağzigian
Pere, 18, 1 Haziran 1923

Babası, sürgünlerden önce Amerika'ya gitmiş ve orada ölmüş. Siranuş, annesiyle birlikte Diyarbakır'a sürgün edilmiş. Orada annesinden zorla alınıp bir Türkün evinde yedi yıl yardımcı hizmetçi olarak yaşamış. Ermeniler Halep'e göç ederken o da gitmek istemiş, fakat imkânı yokmuş. Genç bir Ermeni kaçmasına yardım etmiş. Pasaport alıncaya kadar onu korumuş, sonra da bir kafileyle Halep'e göndermiş. Dayıları Amerika'daymış. Nakış öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi. Marsilya'ya gitti.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1924'te ayrıldı. Kendisine bakabilir. Nakış. Marsilya'ya gitti ve 1926'da orada evlendi.

---

304 **Sara,** Hazar Manukyan
Pere, 15, 2 Haziran 1923

Sara'nın babası savaştan önce ölmüş. Sara annesiyle birlikte Karacadağ'a sürgün edilmiş. Kafileye Kürtler saldırmış. Sürgün edilenlerin çoğu öldürülmüş, kalanlar da yaralanmış. Bu saldırı sırasında Sara da yaralanmış. Bir Kürt onu evine alıp bakmış. İyileştikten sonra Diyarbakır'daki bir Türk aileye gönderilmiş. Yedi yıl bu evde hizmetçilik yapmış. Komşu Türkün evinde hizmet-

çilik yapan iki Ermeni kızı varmış. Kaçmaya karar vermişler. Sara'nın fikrini sormuşlar. O da derhal onlara katılmaya karar vermiş. Ertesi sabah gün doğarken Halep'e doğru yola çıkmışlar. Uzun ve tehlikeli bir yolculuktan sonra buraya ulaşmışlar. Amcası Amerika'da (Kafkaslar).
Nakış öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Nakış. Halep'te evlendi.

---

305 **Lucia,** Boghos Taşçıyan
Siverek, 17, 1 Haziran 1923

Lucia'nın babası, katliamların başladığı günlerde öldürülmüş. Babasının ölümünden sonra, annesi birkaç gün ya da saat içinde sürgün edilecekler listesine girmiş. Annesi, hayatını kurtarabilmek düşüncesiyle kızını Siverek'te çok tanınan bir Kürte vermiş. Birkaç saat sonra annesi, yüzlerce Ermeni kadın, kız ve çocukla beraber sürgün edilmiş. Lucia, Kürtün evinde yardımcı hizmetli olarak yedi yıl yaşamış. Annesine ne olduğuna dair hiç haber almamış. Ateşkesten sonra efendisi, onu Türk uşağıyla evlendirmek istemiş, ama o kendisinin bir Müslüman olmayıp Ermeni kızı olduğunu bildiği için reddetmiş. Onurunu kurtarmak için bir tek yol varmış, o da bir Ermeni ailesine kaçmakmış. Lucia kaçmış ve pasaport alabilmiş. Halep'e Ermeni sığınmacılardan oluşan bir kafileyle gelmiş. Burada bir Rum onu hizmetçi olarak almış ama hiç maaş ödememiş. Lucia'nın gidecek hiçbir yeri olmadığı için Rum'un evine gitmek zorunda kalmış. Kısa bir süre sonra hastalanmış ve hastaneye yatırılmış. İyileştikten sonra hanımına dönmüş ama hanımı hizmetlerini daha fazla istemediğini bildirmiş. Lucia iş aramış, bulamamış, sonunda bize geldi. 6 Haziranda kabul ettik. Beyrut'ta akrabalarını buldu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 25 Şubat 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

306 **Noyemzar,** Aruş Pirinççiyan
Siverek, 15, 1 Haziran 1923

Babası öldürülmüş. Ailesiyle birlikte Siverek'ten sürgün edilmiş. Bir saatlik yürüyüşten sonra bir Türk ailesinden alıp evine götürmüş. Noyemzar, yedi yıl hizmetçilik yapmış. Amcası haberini alınca onu kurtarması için bir katırcı göndermiş. Noyemzar bir Ermeni aileye kaçmış, katırcıyla buluşup birlikte Halep'e gelmiş. Buraya geldiğinde amcasının Beyrut'a gittiğini duymuş, ancak kimse adresini bilmiyormuş. Bize geldi, amcasının yerini buluncaya kadar ona biz bakacağız. Beyrut'ta olduğu sanılıyor. Noyemzar, nakış öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi. Bu süre içinde annesi de Halep'e geldi, şimdi onunla yaşıyor.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Nakış.

---

307 **Lucia,** Mardiros Yemenciyan
Siverek, 15, 5 Haziran 1923.

Babası ve erkek kardeşi öldürüldükten sonra annesiyle birlikte Karacadağ'a sürgün edilmiş. Kafile, Kürtlerin saldırısına uğramış. Sonuçta pek çoğu ölmüş ve yaralanmış. Bir Kürt, cesetleri ve sağ kalanları soyup gitmiş. Oradan geçen bir Türk, Lucia'yı almış, Siverek'e geri götürmüş. Lucia, bu evde onun çocuğu gibi yedi yıl yaşamış. Hanımı onu bir Türk ile evlendirmek istemiş. Hanımının teklifini kabul etmemiş. Kaçma fırsatı kollamaya başlamış. Fırsat, şehirden geçen bir kafileyle birlikte gelmiş. Lucia kaçıp kafileye katılmış. Halep'e 5 Haziranda ulaşmış. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Burada, Halep'te bir Ermeni ile evlendi.
Kurumumuzdan 18 Ekim 1924'te ayrıldı. Evlilik sayesinde akrabalar.

308 **Abraham,** Panos Köşkeryan
Zeytun, 13, 5 Haziran 1923

Türk Hükümeti'nin emri üzerine annesi ve ağabeyiyle Resulayn'a sürülmüş. Annesi hastalanıp ölmüş. Bu nazik anda ağabeyini de kaybetmiş. Abraham, yolun üstünde çaresizce ağlıyormuş. Oradan geçen bir Kürt, onu evine götürüp çobanı yapmış. Bir gün dağlarda sürüsünü güderken bir Kürt onu görüp ateş ederek kolundan yaralamış. Abraham, sakat kalmış. İyileştikten sonra Viranşehir'e, oradan Hasitşe'ye (Yukarı Cezire) oradan da Halep'e kaçmış. Babası sürgünlerden önce ölmüş. Sakat olduğu için Danimarka Yetimhanesine kabul edildi. Şimdi ona topluluk bakıyor.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1923'te ayrıldı. Danimarka Yetimhanesi.

---

309 **Nuvart,** Movses Kasapyan
Bitlis, 20, 8 Kasım 1923

Türk-Rus Savaşı'nın başlamasından hemen sonra Ermeniler sürgün edilmişler. Binlercesi katledilmiş, sağ kalanlar köle yapılmış. Kadınlar ve kızlar zorla Türk haremlerine alınmışlar. Nuvart, annesi ve erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Garzan'da bir Türk, Nuvart'ı Diyarbakır'a götürmüş. Ailenin geri kalanı daha ileriye sevk edilmiş. Nuvart, Türk ailenin yanında yedi yıl hizmetçilik yapmış. Ailesinden hiç haber almamış. Ermeniler göç etmeye başladığında hanımından milletine geri dönmek için izin istemiş. Hanımı kabul etmiş. Nuvart bazı eşyalarını satıp, biraz para toplamış. Bir katırcıya yol masraflarını ödeyip onunla Halep'e gelmiş. Babası, savaştan önce ölmüş. Nuvart'ın dayıları Amerika'daymış. (Daha sonra düzeltildi: Dayı değil teyze.)
Kurumumuzdan 12 Eylül 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi. Marsilya'da bir fabrikada çalışıyor ve Amerika'daki akrabalarıyla bir araya gelmeye çabalıyor.

310 **Garabed,** Sarkis Kuyumcuyan
Adıyaman, 18, 10 Haziran 1923

İstanbul'dan emrin gelmesinden birkaç saat sonra, Ermeniler Adıyaman'dan Urfa'ya sürgün edildiler. Garabed, annesi ve küçük erkek kardeşiyle birlikte Urfa'ya sürgün edildi. Annesi, onu Amerikan Yetimhanesine vermeyi başarmış. Kendisi Halep'e gönderilmiş. Urfa ayaklanması sırasında, Türkler yetimhaneyi işgal etmişler, erkek çocukları toplayıp Mardin'e sürgün etmişler. Oralı bir Türk polis, onu evine götürmüş. Bir yıl polisin hizmetlisi olarak yaşamış. Daha sonra polis onu başka bir Türke hediye olarak vermiş. Garabed, orada arabacı olmuş. Bir keresinde iş için Halep'e gitmiş. Annesini her yerde aramış ama bulamamış. Efendisine dönüp onunla altı yıl yaşamış. Efendisiyle birlikte bir kez daha geldiği Halep'i bu sefer farklı görmüş. Şehirde pek çok Ermeni varmış, onlarla konuşmuş, yetimhanelerimizi ve misafirhanemizi duymuş. Kaçmaya karar vermiş. Annesini bulamasa bile kendi milletine ve dinine dönmek istemiş. Efendisini terk edip 8 Haziranda bize geldi. Erkek kardeşleri Amerika'daymış. Beyrut'taki teyzesiyle yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 17 Eylül 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

311 **Nubar,** Rupen Garipyan
Karahisar, 17, 11 Haziran 1923

Nubar, annesi, babası ve kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Yolda hastalanınca Malatya'ya son anda yetiştirilebilmiş. Orada hastalığı daha da ilerleyip daha fazla gidemeyecek hale gelmiş. Hastahaneye yatırılmış. İzoli'li bir Kürt onu evine götürmüş. Nubar onun hizmetlisi olmuş, yedi yıl yaşamış. İzoli'den geçen Ermeniler, onun kendi milletlerinden olduğunu anlamışlar. Ona bir yetimhaneye ya da yabancı bir yönetime kabul edilebileceğini, ilk fırsatta kaçmasını, Halep'e gitmesini tavsiye etmişler. Nubar, düzenli olarak Halep'e giden birkaç katırcı tanıyormuş. Kendi-

sini de götürmeleri halinde onlar için çalışacağını söylemiş. Her iki taraf da koşulları kabul etmişler. Böylece Nubar, kendisini Müslümanların elinden kurtarabilecekmiş. Bildiğimiz kadarıyla Nubar'ın hiç akrabası yok. Akrabaları bulundu, erkek kardeşi Yunanistan'da.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat, şoför.

---

312 **Vahan,** Yegiya Deraryan
Divriği, 18, 11 Haziran 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Babası, sürgünlerden önce ölmüş. Ailenin geri kalanı Maden'e gönderilmiş. Yolda bir Kürt, onu nehre atmış. Birkaç dakika sonra karşı kıyıya sürüklenmiş. Ailesini görememiş. Başka bir Kürt onu evine götürüp kendisine çiftçi yapmış. Vahan, hiçbir ücret almadan yedi yıl hizmet ettikten sonra Kürtün köyü Çerınuk'tan kaçıp fazla uzak olmayan Arapkir'e gitmiş. Oradan bir grup göçmenle birlikte Halep'e gelmiş. Amerika'da kuzeni var.
Kendi isteğiyle ayrıldı. İş buldu ve şimdi kendine bakabiliyor.
Kurumumuzdan 6 Haziran 1923'te ayrıldı.

---

313 **Bedros,** Ohannes Nacaryan
Diyarbakır, 17, 2 Haziran 1923

Babası, Ermeni katliamlarının başlangıcında öldürülmüş. Hükümet her Ermeni evini araştırmış. Türk yetkililer onların evinde silah bulmuş. Bunun sonucunda Bedros'un annesini sürgün etmişler. Bedros, bir Kürt aile tarafından alınmış. Orada yedi yıl çabanlık yapmış. Halep'ten gelen Ermeni tüccarlar, bizim misafirhanemizi biliyorlarmış. Ermeniler, seyahati için gerekli parayı toplayıp Bedros'u Halep'e yollamışlar. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Kız kardeşini daha sonra kurtarabildik. (No: 486)

Kurumumuzdan 16 Eylül 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

---

314 **Azniv,** Melkon Şeyhresyan
Hani (?), 20, 12 Haziran 1923

Azniv, annesi ve bebeğiyle sürgün edildiğinde kocası Türk Ordusu'nda askermiş. Memleketlerinden bir günlük bir mesafede annesinden zorla alınıp bir Türkün evine götürülmüş. Türk onunla evlenmiş ama bebeği istemediği için bir başkasına vermiş. Azniv, Türkle üç yıl yaşamış, Türk hastalanıp ölmüş. Kocasının ölümünden kısa bir süre sonra onu yine bir Türkle evlendirmek istemişler ama reddetmiş. Diyarbakır'da yaşayan ablasının yanına kaçmış. Daha sonra kız kardeşiyle birlikte oradan kaçıp 12 Haziranda bize geldi. Kocasının İstanbul'da sağ olduğu düşünülüyor. Daha sonra kocası İstanbul'dan geldi, şimdi onunla birlikte Halep'te yaşıyor.
Kurumumuzdan 20 Ağustos 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

315 **Hormik,** Harutyun Nalbantyan
Diyarbakır, 25, 12 Haziran 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Dünya Harbi'nin başlangıcında kocası askere alınmış. Sürgünler başladığında annesi ve erkek kardeşiyle birlikte Resnik'e gönderilmişler. Oralı bir Kürt hepsini evine almış, Hormik'le evlenmiş. İki yıl sonra annesi ve erkek kardeşi hastalanıp ölmüşler. Bir gece Hormik, bir Ermeninin evine kaçmış. O aile bir ay boyunca onu saklamış. Kürt, onu aramış ama bulamamış. O kasabadan bir Ermeni Hormik'e pasaport almış, o da Halep'e giden sığınmacılarla birlikte yola koyulmuş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Kendine bakabilir hale geldi (hizmetçi).
Kurumumuzdan 28 Haziran 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi.

316 **Oğda,** Sarkis Nalbantyan
Siverek, 14, 12 Haziran 1923

Annesi sürgün edildiğinde babası Türk Ordusu'nda askermiş. Annesi hayatını kurtarabilmek için onu tanınmış bir Türke vermiş. Oğda, Türk ailenin yanında yardımcı hizmetçi olarak yedi yıl kalmış. Akrabalarından hiç haber alamamış. Ermenilerin Suriye'ye göç ettiğini duyunca, bir gece bir Ermeninin evine kaçmış. Seyahat için para bulmak amacıyla bütün elbiselerini satmış. Halep'e giden bir grup Ermeniyi takip ederek sağ salim buraya gelmiş. Bidiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok. Nakış öğrendi, kendine bakabilir hale geldi. Bu arada Halep'te akrabaları bulundu, şimdi onlarla beraber yaşıyor.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Nakış. Daha sonra burada, Halep'te, hizmetçi olarak iş buldu.

---

317 **Antranik,** Manuk Vanlıyan
Şakşak/Bursa, 19, 18 Haziran 1923

Bütün aile Islahiye'ye sürgün edilmiş. Annesi orada hastalanıp ölmüş. Sağ kalanlar birkaç gün sonra Karababa'ya sevk edilmişler. Antranik'in babası bu kasabada ölmüş. Kız kardeşi Nizip'te bir Ermeniyle evlenmiş. Antranik erkek kardeşini alıp Kirkis'e gitmiş. Farklı Türk evlerinde çiftçi olarak çalışmışlar. 1922 yılı Haziranında erkek kardeşi oradan kaçarak bize geldi. Antranik kardeşinin efendisine gidip iki altın lira verdikten sonra bize geldi. Amcası, Şakşak'taymış. Zanaat (dabakçılık) öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

318 **Horen,** Bağdik Lakziyan
Kiği, 15, 19 Mart 1923

Horen'in annesi savaştan önce ölmüş. Babasının ölümünden önce başka başka Türk ailelerin evlerine götürülmüşler. Horen, iki erkek kardeşi ve halasıyla birlikte Permos'a sürgün edilmiş. Buralı bir Kürt onu evine almış. Ailenin geri kalanı daha ileriye sevk edilmiş. Horen, akrabalarından hiç haber alamamış. Sekiz yıl bu Türkün yanında çiftçilik yapmış. Ermeniler, Türkiye'den ayrılırlarken köylerinden geçmişler. Horen onlara süt satmakla görevlendirilmiş. Göçmenlerden biri Horen'i tanıyınca kendisini takip etmesini tavsiye ederek bir yetimhane tarafından kabul edileceğine ikna etmiş. Horen kabul edip ayrılmakta olan kervana katılmış. Efendisi onu takip etmiş, ancak büyük kervanın içinde onu bulamamış. Amcası Amerika'daymış. Amerika'ya gitti.
Kurumumuzdan 18 Eylül 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

319 **Hripsime,** Sarkis Kekeçyan
Azil (Diyarbakır), 14, 17 Haziran 1923

Babası, Ermeni katliamları başladığı sırada öldürülmüş. Hripsime, annesi ve anneannesiyle birlikte sürgün edilmiş. Yolda bir Türk onu annesinden alıp evlenmek niyetinde olduğunu söylemiş. Hripsime çok ağlamış. Başka bir Türk gelip onu evine götürmüş, evlat edinmiş. Hripsime, Türkün ailesiyle birlikte sekiz yıl yaşamış. Bir keresinde erkek kardeşinin Urfa'da yaşadığını duymuş. Gitmek için çok sabırsızlanmış ancak hanımı izin vermemiş. Hripsime, Diyarbakır'a kaçmış, sonra da göçmenlerle birlikte Urfa'ya gitmiş. Ancak erkek kardeşini bulamamış. Kendi memleketinden bir aile Halep'e gidiyormuş. Hripsime'yi de yanlarına alarak buraya getirmişler. Hripsime, Rakka'daki erkek kardeşinin yanına gönderildi.
Kurumumuzdan 12 Temmuz 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

320 **Sarkis,** Mıgırdıç Emerkanyan
Arapkir, 16, 22 Haziran 1923

Sarkis, annesiyle birlikte sürgün edilmiş. Malatya'ya giderlerken Kürtler saldırıp kervanı soymuşlar. Büyük zorluklardan sonra memleketlerine dönebilmişler. Memleketinde, annesiyle birlikte iki yıl yaşamış. Sonra annesi ölmüş. Kendine bakamamış ve günlük ekmeğini kazanabilmek için bir Türkün evine girmiş. Sarkis, Kizne'ye gitmiş, Müslümanların arasında çiftçilik yapmış. Ermeni göçünü öğrenince bir Ermeni aileye kaçmış. Kafile Halep'e doğru yola koyulduğunda onlara katılıp buraya gelmiş. Sarkis sürgün edildiğinde, babası, Türk Ordusu'nda askermiş. Zanaat öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

---

321 **Mezrop,** Sogoman Der Mardirosyan
Zak (Arapkir), 13, 22 Haziran 1923

Mezrop, annesi ve kız kardeşiyle birlikte Arapkir'e sürgün edilmiş. O ve kız kardeşi bir Türkün evine alınmışlar, anneleri daha ileriye sürülmüş. Mezrop ve kız kardeşi yedi yıl boyunca bu Türkün evinde onun evlatları gibi muamele görmüşler. Ermeniler göç ederken kız kardeşiyle birlikte bir Ermeni aileye kaçmış. Ermeni aile, kız kardeşini evlat edinmiş. Mezrop, Help'e gitmekte olan bir kafileye katılıp onlarla buraya gelmiş. Bilidiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok. Zanaat öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1924te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

---

322 **Vartanuş,** Kevork Cindoryan
Kumar, 17, 4 Temmuz 1923

Sürgünler başladığında babası Rusya'ya kaçmış. Vartanuş ve annesi Diyarbakır'a sürülmüşler. Annesi orada ölmüş. Vartanuş

bir Türkün evine girip sekiz yıl hizmetçilik yapmış. Bu arada yengesinin de bir Türkün evinde hizmetçilik yapmakta olduğunu öğrenmiş. Ermeniler Halep'e gitmeye başladıklarında, yengesi ona o gece kaçmasını tavsiye etmiş. Vartanuş da kabul etmiş. Birkaç gün sonra yengesi, bir katırcıyla anlaşmış, birlikte Halep'e gelmişler. Yengesi ona bakamayacak kadar fakir olduğu için Vartanuş'u aldık. Vartanuş'un hiç akrabası yok.
Beyrut'a yaşayan halası bulundu. Şimdi onunla yaşıyor.
Kurumumuzdan 12 Ağustos 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

323 **Elmas,** Sarkis Kemancıyan
Urfa, 17, 4 Temmuz 1923

Babası savaştan önce ölmüş. Elmas, annesiyle birlikte Urfa yakınlarındaki Remci'ye sürgün edilmiş. Annesi hastalanıp ölmüş. Elmas, kendine bakamayıp bir Arabın evine gitmiş. Yediyıl boyunca Arap ailede hizmetçilik yapmış. Kötü muamele gördüğü için Rakka'ya kaçmış. Orada da bir Arabın evinde bir yıl çalışmış. Orada çalışan bir Ermeni, Elmas'ın kendi milletinden olduğunu anlamış. Kendi evine kaçtığı takdirde, onu saklayacağına söz vermiş. Elmas kaçmış. Ermeni adam da onu bir arabayla Halep'e göndermiş. Hizmetçi olarak iş buldu ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 12 Mart 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi.

---

324 **Araksi,** Abraham Halunyan
Kesrik/Harput, 19, 10 Temmuz 1924

Türkler babasını öldürdükten sonra, annesi, erkek kardeşi ve kız kardeşiyle birlikte Adıyaman yakınlarındaki bir köye sürgün edilmiş. Oraya ulaşmalarının üzerinden çok geçmeden annesi hastalanıp ölmüş. Araksi ve kız kardeşi başka başka Türk ev-

lerine, kendi memleketlerinden çok da uzakta olmayan Mezra'ya götürülmüşler. Onları alan Türkler oralılarmış. Araksi, Türkün yanında dört yıl yaşamış. Biraz büyüdüğünde Türk onunla evlenmiş. Bir dört yıl daha onunla beraber yaşamış. Bir gün kocası Halep'e geliyorken kendisini de götürmesini istemiş ve onunla beraber döneceğine söz vermiş. Türk kabul etmiş ve buraya gelmişler. Halep'te fazla uzakta olmayan bir handa konaklamışlar. Orada bazı Ermeni tüccarlar varmış, Araksi'yi biliyorlarmış. Onunla konuşma şansı bulmuşlar. Ona, milletine dönmek istiyorsa kendilerini takip etmesini önermişler. Araksi kabul etmiş. Tüccarlar da onu bize getirdi. Amcası Amerika'daymış. Akrabalarıyla irtibata geçti, ona yardım ediyorlar ve onu Amerika'ya götürmeye hazırlanıyorlar.
Kurumumuzdan 31 Mayıs 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

325 **Lucia,** Ohan Kulayan
Diyarbakır, 24, 13 Temmuz 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Lucia annesiyle birlikte sürgün edildiğinde kocası Türk Ordusu'nda askermiş. Yolda bir Türk gelip onu almış ve evlenmiş. Annesine ne olduğunu bilmiyor. Lucia, kaçmaya çalışmış ama başarılı olamamış. Erkek kardeşi Beyrut'taymış. Kocasından kendisine erkek kardeşini ziyaret etmesi için izin vermesini istemiş. Bir ay sonra döneceğine söz vermiş. Türk kabul edip göndermiş fakat Lucia dönmemiş. Bize geldi, kendisini korumamızı istedi. Kardeşiyle birlikte yaşamak üzere Beyrut'a gitti.
Kurumumuzdan 28 Haziran 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

326 **Viktor,** Garabed Yakupyan
Arapkir, 17, 15 Temmuz 1923

Bütün ailesi Malatya'ya sürgün edilmiş. Babası orada öldürülmüş, annesi daha ileriye gönderilmiş. Viktor ve halası Türk

Yethimhanesi'ne kabul edilmişler. İki yıl sonra memleketlerine geri dönebilmişler, ancak farklı Türk ailelerin evlerinde yaşamışlar. Halasının Mısır'da yaşayan enistesi, Mısır'a gidebilmesi için gerekli parayı ona göndermiş. Halası, Mısır'a gitmiş. Viktor, bir Türk evinde yapayalnız kalmış. Halasının Arapkir'den ayrılmasından hemen sonra hanımı onu bir Türk ile evlendirmek istemiş. Viktor reddetmiş ve kaçmak için fırsat kollamaya başlamış. Bir katırcıyla karşılaşmış. Yol masraflarını ödeyip Halep'e gelmiş. Viktor, nakış öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi. Bu arada Halep'te yaşayan akrabalarını buldu. Şimdi onlarla beraber yaşıyor.

Kurumumuzdan 1 Mayıs 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Nakış. Marsilya'da evlendi.

---

327 **Sarkis,** Abraham Gocikyan
Adıyaman, 11, 16 Temmuz 1923

Babası, sürgünler sırasında öldürülmüş. Annesi, kız kardeşi ve o Hums'a sürgün edilmişler. Annesi Türklerin evlerinde çalışarak beş yıl boyunca çocuklarının nafakasını sağlamış. Daha sonra memleketine dönmesine izin verilmiş. Döndükten bir yıl sonra hastalanıp ölmüş. Çocuklar, farklı Türk aileler tarafından alınmışlar. Akrabalarından biri Sarkis'i Halep'e göndermiş. Kendine bakabilecek durumda olmadığından kabul ettik. Kız kardeşi halen bir Türkün evinde yaşıyor. Danimarka Yetimhanesine alındı.

Kurumumuzdan 31 Aralık 1923'te ayrıldı. Danimarka Yetimhanesi. Şimdi akrabalarıyla yaşıyor.

---

326 **Agop,** Onnik Boyacıyan
Palu, 17, 17 Temmuz 1923

Babası, Ermeni katliamlarının başlangıcında öldürülmüş. Annesi ve kız kardeşi sürgün edilmişler. Agop bir Türkün evine gö-

türülmüş. Orada sekiz yıl çobanlık yapmış. Agop, milletine dönmeyi çok istemesine rağmen kaçamamış, tehlike çok büyükmüş. Karşılaştırdığı Ermeni bir katırcıdan, kendisini oradan alıp götürmesini istemiş. Katırcı o gece kaçıp evine gelebildiği takdirde Halep'e götüreceğine söz vermiş. Agop kaçmış. Ertesi sabah yola koyulmuşlar. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Agop, zanaat öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 1 Haziran 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

---

329 **Hanım,** Matyos Oturakcıyan
Diyarbakır, 17, 17 Temmuz 1923

Hanım'ın babası savaştan önce ölmüş. Annesi küçük çocuklarıyla birlikte sürgün edilmiş. Hanım, elindeki her şeyiyle bir Türk ailesinin yanına kabul edilmiş. İki yıl sonra Türk, ne eşyalarını ne de eşyalarının değerini vermeksizin kapı dışarı etmiş. Hanım, başka bir Türkün evine gitmek zorunda kalmış. Bu sefer günlük nafakasını kazanabilmek için hizmetçi olarak çalışmaya başlamış. Birkaç ay sonra Türk onu bir polisle evlendirmiş. Polisle altı yıl yaşamış. Ermeniler göç ederken gizlice bir pasaport çıkarmış. Maalesef kocası bunu öğrenmiş ve kaçışı imkânsızlaşmış. Çok dikkatli olmalıymış. Bir gün kocasına, bir köydeki eğlenceye gideceğini söylemiş. Orada bir katırcı bulmuş. Yol masraflarını ödeyip onunla Halep'e gelmiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok.
Kendine bakabilir hale geldi. (Dr. Çıracıyan'ın yanında hizmetli.)
Kurumumuzdan 20 Temmuz 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi.

---

330 **Yeghisapet,** Giragos Bağdasaryan
Harput, 17, 22 Temmuz 1923

Sürgünlerin başlangıcında babası Türk Ordusu'nda askermiş. Annesi, çocuğuyla beraber sürgün edilmiş, ancak Yeghisapet,

muhtarın ailesi almış. Onların çocuğu olarak sekiz yıl yaşamış. Yeghisapet büyüdüğünde, muhtar, onu oğluyla evlendirmek istemiş. Bunu duyduğunda kaçmak istemiş. Kendini hazırlamış. Bazı Ermenilerle görüşmüş. Ona, kendilerine kaçabildiği takdirde koruyacaklarına ve Halep'e götüreceklerine dair söz vermişler. Yeghisapet, namusunu korumak için Türk aileden kaçmış. Ermeniler sözlerini tutmuşlar ve Halep'e getirmişler. Nakış öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Nakış.
Marsilya'da evlendi.

---

331 **Harutyun,** Sarkis Sarrafoğluyan
Tomarza (Averek), 18, 30 Temmuz 1923

Ailesiyle birlikte Resulayn'a sürgün edilmiş. Anne ve babası orada hastalanıp ölmüşler. Harutyun ve kız kardeşi Tali'ye gitmişler. Kız kardeşini de orada kaybetmiş. Kulebin'e gitmiş ve sekiz yıl çiftçilik yapmış. Fransızların Suriye'yi işgal ettiğini duymuş. Urfa'ya kaçmış. Bir deve kervanıyla Halep'e gelmiş. Onu 30 Temmuzda kabul ettik. Erkek kardeşi Amerika'daymış. Akrabalarıyla temas kurdu. Şimdi onlar tarafından destekleniyor.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

332 **Rafael,** Agop Şahinyan
Cünkuş, 12, 29 Mart 1923

Annesi, Ermeniler katledilmeden önce, babası da sürgünler sırasında öldürülmüş. Kuzeni, savaş sırasında bir Türk ile evlenmiş. Hayatını kurtarmak için onlardan kendilerini evlerine almalarını istemiş. Türk, bu iyiliği yapmış ve her ikisini de korumuş.

Ermeniler göç ederken bir Ermeninin evine kaçmışlar. Daha sonra bir kervanla Halep'e gelmişler. Küçük erkek kardeş Rafael, kendine bakamayacak halde olduğu için onu Misafirhanemize aldık. Burada, Halep'teki, Yakındoğu Yardım Yetimhanesine girdi.
Kurumumuzdan 18 Ağustos 1923'te ayrıldı. Yetimhane.

---

333 **Ohannes,** Dikran Nacaryan
Malatya, 15, 30 Temmuz 1923

Babası Türk Ordusu'nda askermiş. Rus-Türk Savaşı'nda ölmüş. Annesi, hayatlarını kurtarabilmek amacıyla onu ve kız kardeşini tanınmış bir Türke vermiş. Annesi pek çok kadınla birlikte sürgün edilmiş. Annesinin gittiğini gören Ohannes çok ağlamış. Türk katlanamayıp kafileyi takip etmelerine izin vermiş. Ohannes, kız kardeşini de alıp annesini bir kez daha görmek ümidiyle sürgüne ve ölüme giden insanların arkasından koşmuş. Maalesef çok küçük olduğu için, kilometrelerce uzaklaşan kervana yetişememiş. Yolda bazı Kürtler Ohannes ve kız kardeşini görmüşler. Birkaç dakika içinde her ikisini de köylerine götürmüşler. Onlardan biri kız kardeşiyle evlenmiş, kendisi de köyün ağasına hediye edilmiş. Ohannes, o köyde sekiz yıl çiftçi olarak çalışmış. Halep'e gitmekte olan bir Ermeni çocuk, buradaki yetimhanelerden bahsetmiş. Ohannes, Türkten kaçıp bu şehre onunla beraber gelmiş. Kendisine bakamayacak halde olduğu için misafirhanemize aldık. Ohannes, kız kardeşini bulup getirmek için gitti, ama dönmedi.
Kurumumuzdan .....

---

334 **Mardiros,** Kirkor Bayrakçıyan
Palu, 9, 30 Temmuz 1923

Mardiros'un babası Amerika'ya gitmiş ve orada ölmüş. Ermenilerin sürgünleri başladığında annesi onunla birlikte bir Kürtün evine girip hizmetçilik yapmış. Kürtlerin arasında sekiz yıl yaşamış. Mardiros'un annesiyle kalmasına izin verilmiş. Ateşkesten

sonra Ermenilere göç etme izni çımış. Annesi bir katırcıyla anlaşmış. Mardiros'la birlikte Halep'e doğru yola çıkmışlar. Sağ salim gelmişler. Annesi bakamayacağı için Mardiros'u misafirhanemize aldık. Annesi, Arap bir ailenin yanında hizmetçi. Mardiros annesini buldu. Onunla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

335 **Khaçadur,** Ohannes Pekdemirciyan
Giresun, 17, 30 Temmuz 1923

Babası, savaştan önce ölmüş. Annesi, erkek kardeşi ve kız kardeşiyle birlikte Arapkir adlı kasabaya sürgün edilmiş. Annesi, hastalanıp orada ölmüş. Khaçadur, erkek kardeşi ve kız kardeşi Harput'a sevk edilmişler. Khaçadur orada kardeşlerinden ayrılmış. Bir Türk tarafından alınmış. Onun tarlasında altı yıl çiftçilik yapmış. Çoğu zaman kötü muamele gördüğü için Mezra'ya kaçmış. İş bulup kendine bakabilmek istemiş ancak başarılı olamamış. Miyadin adlı bir köye gitmiş. Orada bir yıl boyunca bir Kürtle beraber çiftçilik yapmış. Ermeni göçü başladığında bir Hıristiyan aileye kaçmış. Birkaç gün saklanmış, sonra bir kervana katılıp Halep'e kaçmış. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Zanaat öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 31 Mart 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

---

336 **Avedis,** Ohannes Kahyayan
Maraş, 18, 4 Ağustos 1923

Ermeni katliamlarının başlangıcında Türkler babasını öldürmüşler. Annesi, erkek kardeşi ve kız kardeşiyle birlikte Hasitşe (Yukarı Cezire)'ye sürgün edilmişler. Hasitşe (Yukarı Cezire)'de erkek ve kız kardeşi ailenin diğer fertlerinden ayırılmış, farklı Arapların evlerine götürülmüşler. Ailenin geri kalanı daha da

ileriye sevk edilmiş. Avedis Arapların arasında çoban olarak sekiz yıl kalmış. Halep'te pek çok Ermeni olduğunu duyduğunda, kendi milletinin arasına dönmek istemiş. Efendisinden kendisinin gitmesine izin vermesini istemiş. Efendisi izin vermiş ve Avedis de Halep'e gelmiş. Onu 4 Ağustos 1923'te evimize aldık. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Bağdat'ta kız kardeşi bulundu. Onunla birlikte yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan Mayıs 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

337 **Arakel,** Asadur Tatosyan
Palu, 18, 4 Ağustos 1923

Ermeni katliamlarının başlangıcında babası Hamil köyüne kaçmış. Orada bazı Kürt arkadaşları varmış. Ailesini daha sonra alıp ona götürmüşler. Türk Hükümeti bunu öğrenmiş. Askerler köyü kuşatıp babasını yakalamışlar. Arakel, üvey annesiyle birlikte bu köyde bir ay yaşamış. Bir gün geçmekte olan bir Türk, Arakel'i görmüş. Kendisiyle Palu'ya gelmesini istemiş. Arakel gitmiş ve onun hizmetlisi olmuş. Palu'da sekiz yıl yaşamış. Ermeniler Halep'e giderlerken Türk efendisinden kaçmış ve oraya gitme fırsatı kollamaya başlamış. Bir zanaat öğrenmek istemiş. Halep'e giden bir katırcıya rastlamış. Arakel, ona yol boyunca hizmet etmek istediğini söylemiş. Katırcı memnun olup yanına almış. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Uzunca bir süre çok zayıf ve güçsüzdü. Şimdi, en azından bir zanaat öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.

---

338 **Giragos,** Sarisyan
Tepe/Palu, 10, 5 Ağustos 1923

Giragos'un babası, Ermeni katliamları sırasında öldürülmüş. Annesi bir Kürt ailesinin yanına hizmetçi olarak girmiş. Giragos, bu sıralarda henüz bir bebekmiş. Annesi, sekiz yıl Kürtler-

le yaşamış. Daha sonra aynı evde yaşamakta olan bir Ermeniyle evlenmiş. Ateşkesten sonra üvey babası ve annesi Halep'e gelmişler. Ailesi çok fakir. Babası burada hiç iş bulamadı. Annesi, onu bize getirdi. Bakamayacaklarını anladığımızdan onu kabul ettik. Annesiyle birlikte yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 17 Ağustos 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

339 **Satenik,** Andu Garabetyan
Hınıs, 31, 6 Ağustos 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Ermeniler sürgün edilmeye başlandığında Kürtler köylerine saldırmış. İnsanların çoğu öldürülmüş, Satenik'in kocası da dahil. Kadınlar ve kızlar ya Türklerin evlerine ya da haremlerine alınmışlar. Satenik'in komşusu olan bir Türk, onu evine alıp zorla evlenmiş. Türkle altı yıl yaşamış. Daha sonra Divriği'ye kaçmış. Orada, tanıdığı bir Ermeni aile varmış, sürgünlerden önce Müslümanlaştırılmışlar. Orada iki yıl yardımcı hizmetçi olarak yaşamış. Ateşkesten sonra Ermeniler göç etmeye başladıklarında Diyarbakır'a kaçmış, Halep'e gitmeye hazırlanan bir kervana katılmış. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Kendine bakabilir hale geldi. Hizmetçi.
Kurumumuzdan 2 Temmuz 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi.

---

340 **Mary,** Ohannes Şekeryan
Adıyaman, 16, 6 Ağustos 1923

Babası, Ermeni katliamlarının başında öldürülmüş. Mary, annesi ve kız kardeşleriyle birlikte Urfa'ya sürgün edilmiş. Bu şehirdeki Türkler, aileyi birbirlerinden ayırmış. Mary ve kız kardeşi farklı Türklerin evlerine alınmışlar. Mary, Urfa'da iki yıl yaşamış.

Sonra Türk aile Diyarbakır'a gitmiş, onu da beraberlerinde götürmüşler. Ailesinden hiç haber alamamış. Ermeniler göç etmeye başlamış. Mary de ayrılmak istemiş. Efendisinden izin istemiş, o da ona bu iyiliği yapmış. Mary bir Ermeni ailenin yanına gitmiş. Pasaportu çıkıncaya kadar beklemiş ve sonra aileyle beraber Halep'e gelmiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Nakış. Beyrut'ta hizmetçilik yapıyor.

---

341 **Garabed,** Kirkor Camgözyan
Mardin, 15, 6 Ağustos 1923

Sürgünler başladığında babası Türk Ordusu'nda askermiş. Garabed, annesi ve kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Annesi Diyarbakır'da hastalanıp ölmüş. O ve kız kardeşi daha ileriye sevk edilmişler. Uzun bir yürüyüşten sonra Harput'a ulaşmışlar. Kız kardeşi orada ölmüş. Garabed bir Türkün evinde altı yıl hizmet etmiş, sonunda Diyarbakır'a kaçmış. Orada kör bir kadınla üç yıl yaşamış. Ermeni göçleri sırasında bir kervana katılmış, Ermeni sığınmacılarla birlikte Halep'e gelmiş. Hiç akrabası yok. Garabed'in gözleri çok kötüydü, kör olma tehlikesi vardı. 10 ay bakıldıktan sonra gözleri daha iyi oldu. Şimdi kendi nafakasını çıkarıyor, ancak bir zanaat öğrenemedi.
Kurumumuzdan 6 Haziran 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir.

---

342 **Dikran,** Hamparsum Balıkyan
Palu, 18, 9 Ağustos 1923

[Babası] sürgünler sırasında öldürülmüş. Üvey annesi hayatını korumak düşüncesiyle, onu köyün ağasına vermiş. Dikran, ağanın evinde sekiz yıl çobanlık yapmış. Büyüdüğünde kendi milletine dönmek, bir zanaat öğrenmek istemiş. Fırsat, Ermenilerin Türkiye'den ayrılmaları sırasında gelmiş. Önce Harput'a kaçıp oradaki Ermenilerin arasında saklanmış. Sonra da onlar-

la birlikte Halep'e doğru yola çıkmış. Batı Türkiye'de yaptığı uzun bir yolculuktan sonra buraya ulaşmış. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok.
Kurumumuzdan 1 Temmuz 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

---

343 **Mardiros,** Kalust Mıhçıyan
Palu, 18, 9 Ağustos 1923

Babası, sürgünlerden birkaç gün önce Adana'ya gitmiş, bir daha da dönmemiş. Belki de yolda öldürülmüştür. Mardiros, annesiyle birlikte sürgün edilmiş. Üç saatlik yürüyüşün ardından Kürtler kervana saldırmışlar. Sürgün edilenlerin çoğu öldürülmüş. Geri kalan yaralı kadınlar ve kızlar Türklerin ve Kürtlerin evlerine alınmışlar. Bazıları hizmetçi, bazıları işçi olmuş. Bir kısmı da haremlere kapatılmışlar. Mardiros'un annesi, Kelhasan adında bir köye götürülmüş. Orada hizmetçilik yapmış. Mardiros, Aldım'da bir Türk ailenin yanında üç yıl kalmış. Daha sonra annesi yerini tespit edip yanına almış. Anne oğul Kelhasan'da dört yıl birlikte yaşamışlar. Ateşkesten sonra annesi hastalanıp ölmüş. Ermeni göçü başlamış. Mardiros, Türk aileden kaçıp yoldaki bir Ermeni kafilesine katılarak onlarla birlikte Halep'e gelmiş. Kendisine bakamayacak durumda olduğu için onu kabul ettik. Akrabası yok.
Kurumumuzdan 2 Temmuz 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat. Marsilya'ya gitti.

---

344 **Acemi,** Zekeriya Garabetyan
Tomarza/Sivas, 16, 13 Ağustos 1923.

Bütün ailesi Rakka'ya sürgün edilmiş. Annesiyle babası yolda hastalanmışlar ve Rakka'da ölmüşler. Oraya vardıktan birkaç gün sonra da erkek kardeşiyle kız kardeşi ölmüş. Bir Arap,

Acemi'yi evine götürüp evlat edinmiş. Üç yıl sonra çok fakirleşen Arap, ona bakamayacak hale gelmiş. Acemi, Anezeslerin çadırına gitmiş ve Araplar ile beş yıl çoban olarak yaşamış. Sonra hastalanmış. Araplar onu daha fazla istemeyip göndermişler. Acemi, Rakka yakınlarındaki bir değirmene gitmiş. Orada bazı Ermeni değirmencilerle tanışmış. Zorluklarla dolu hayatını ve ailesini nasıl kaybettiğini anlatmış. Değirmenciler onu birkaç gün saklamışlar. Sonra doğruca buradaki, Halep'teki, misafirhanemize göndermişler. Amcası Amerika'da. Kız kardeşini Şam'da bulduk. Onunla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

345 **Zümrüt,** Garabed Kocanyan
Urfa, 28, 16 Ağustos 1923

Babası öldürülmüş. Annesi ve iki kız kardeşiyle birlikte Rakka bölgesine sürgün edilmiş. Kervan, oradan Urfa'ya yönlendirilmiş. Zümrüt ve annesi yol kenarındaki bir çukura saklanıp kervanın gözden kaybolmasını beklemişler. Hasitşe'ye (Yukarı Cezire) gidip, bir değirmene sığınmışlar. Çok geçmeden annesi hastalanıp ölmüş. Araplar, onu değirmende bulup köylerine götürmüşler ve biri onunla evlenmiş. Dört ay sonra, beş koyun karşılığında başka bir Araba satılmış, onunla sekiz yıl yaşamış. Bir Türk arabacı geçerken onunla konuşmuş, kendisinin de bir Ermeni olduğunu, kendisiyle evlendiği takdirde onu Araplardan kurtaracağını söylemiş. Zümrüt, onun sözlerine inanıp birlikte Rakka'ya gitmiş. Vardığında, oradaki Ermeniler, arabacının bir Ermeni değil Türk olduğunu söylemişler. Zümrüt, o gece kocasından kaçıp bir Ermeni ailesine gitmiş. Orada birkaç gün tutulduktan sonra misafirhanemize gönderilmiş. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok. Evimizde, dikiş atölyesinde çalışıyor.
Kurumumuzdan 28 Şubat 1925'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Tel Samen'li bir Ermeni çiftçiyle evlendi.

346 **Rebeka,** İstepan Berberyan
Aslan Bey/İzmit, 15, 16 Ağustos 1923

Rebeka'nın ailesi Meskene'ye sürgün edilmiş. Oralı bir Arap, onu ailesinden koparıp evlat edinmiş. Arapla altı yıl yaşamış. Onu görmeye gelen amcası ailesinin yaşadığını memleketlerinde olduğunu söyleyip götürmek istemiş, fakat Rebeka kaçamamış. Çok tehlikeliymiş. Yıllar sonra Arap onunla evlenmiş. Ateşkesten sonra kasabalarından geçen Katolik bir tüccar, Rebeka'nın Ermeni olduğunu anlamış. Onunla konuşmuş, kaçabildiği takdirde kendisini milletine götüreceğine söz vermiş. Konuşulanları duyan Arap onu acımasızca dövmüş, fakat tüccar çok güçlü bir adammış. Köyün ağasına gidip kızı zorla alarak ve hayatını kurtarmış. Onu, 16 Ağustosta misafirhanemize aldık. Kurumumuzdan kendi isteğiyle ayrıldı. Şimdi hizmetçilik yapıyor.
Kurumumuzdan 2 Eylül 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi.

---

347 **Boghos,** Garabed Muhtaryan
Sivas, 17, 17 Ağustos 1923

Bütün ailesi Germik'e sürgün edilmiş. Babası, bu kasabada öldürülmüş. Kız kardeşlerini Kürtler götürmüş. Daha sonra onlarla evlenmişler. Sağ kalanlar Urfa'nın farklı köylerine sevk edilmişler. Annesi hastalanıp ölmüş. Boghos, kendine bakamadığı için Dodş'taki bir Kürtün evine gitmiş. Orada sekiz yıl çobanlık yapmış. Büyüdüğünde yeniden Ermeni olmaya karar vermiş. Hayatını kazanmak için bir zanaat öğrenmek istemiş. Urfa'ya kaçmış. Orada, Halep'e gitmek için hazırlanan bir koyun taciriyle karşılaşmış. Ona çalışmış, tüccar onu Kürt sanmış. Yanında Halep'e götürmüş. Oraya vardığında bize kaçmış. Onu kabul ettik ve koruduk. Ağabeyinin Amerika'da olduğunu söylüyor. Beyrut'ta akrabaları bulundu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 5 Nisan 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

348 **Varter,** Boghos Bozoyan
Harput, 67, 17 Ağustos 1923

Varter Bozoyan, 349 ve 350 numaralı olarak kayıtlı olan Anahid ile Ardik'in anneannesi. Kızı sürgün edilmiş, fakat torunlarının onunla kalmasına izin verilmiş. Vartenik, Harput yakınlarında Hüseynik'te çalışıyormuş. Kızının çocuklarına bakmak zorundaymış. Pek çok zorluğa rağmen çocukların ikisini de altı yıl boyunca başka başka Türk ailelerinin yanında saklamış. Ateşkesten sonra Ermeniler Türkiye'den göç etmeye başlamışlar. Varter, bir katırcıyla anlaşmış, yolculuk masraflarını ödemiş ve çocuklarla birlikte Halep'e gelmiş. Varter, hizmetçi olarak çalışamayacak kadar yaşlı olduğundan, ne kendine ne de çocuklara bakabileceği için onları misafirhanemize aldık. Varter'in oğlu Amerika'daymış. İşçi. Akrabaları tarafından destekleniyor.
Kurumumuzdan Mayıs 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

349 **Anahid,** Arşak Zabunyan
Ağın, 10, 17 Ağustos 1923

Varter'e (No: 348) bakınız.
Danimarka Yetimhanesine kabul edildi.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1923'te ayrıldı.
Danimarka Yetimhanesi. Akrabalarıyla yaşıyor.

---

350 **Asdghig,** Arşak Zabunyan
Ağın, 12, 17 Ağustos 1923

Varter'e (No: 348) bakınız.
Danimarka Yetimhanesine kabul edildi.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1923'te ayrıldı.
Danimarka Yetimhanesi. Akrabalarıyla yaşıyor.

351 **Mikael,** Yanık Kalaycıyan
Kirmas/Bursa, 20, 22 Ağustos 1923

Mikael, annesi ve babasıyla birlikte Mardin yakınlarındaki bir köye sürgün edilmiş. Ağabeyi Türk Ordusu'nda asker olduğu için kız kardeşlerinin kalmalarına izin verilmiş. Mardin bölgesindeki Araplar, Mikael'i kendi köylerine götürmüşler. Orada sekiz yıl çiftçilik yapmış. Anne ve babasından hiç haber alamamış. Ermeniler göç ederken onlara Halep'te yetimhane olup olmadığını sormuş. Yabancı kuruluşlarca korunacağını öğrendiğinde Araplardan kaçmış, yola çıkmaya hazırlanan bir kafileye katılıp buraya gelmiş. Önce Deyr-i Zor'a gitmiş, sonra da buraya gelmiş. Mikael'in kız kardeşinin Tarsus'ta olduğu sanılıyor. Zanaat öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 2 Aralık 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

---

352 **Satenig,** Arakel Elcanyan
Mezra/Harput, 28, 18 Ağustos 1923

Sürgünler başladığında kocası Türk Ordusu'nda askermiş. Orada hastalanıp ölmüş. Satenig, çocuğu, kayınvalidesi ve kız kardeşleriyle Suruç'a sürgün edilmiş. Kayınvalidesi yolda hastalanmış ve Suruç'ta ölmüş. Sağ kalanlar Rakka'ya sevk edilmişler. Orada kız kardeşleri Türkler tarafından zorla alınıp götürülmüş. O çocuğuyla birlikte Nusaybin'e gitmiş. Oralı bir Arap onu evine alıp evlenmiş. Satenig, sekiz yıl boyunca bu Arapla Musul'da yaşamış. Amerika'da olan erkek kardeşinden bir mektup almış. Amerikan misyonerliğine kaçmış. Ermeniler ona bir pasaport çıkarana kadar, burada korunmuş. Ermeni komitesi onu bize gönderdi. Nakış öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi. Daha sonra Amerika'daki akrabalarıyla temas kurdu. Ona az bir miktar yardım gönderiyorlar.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir.

Nakış. 20 Ekim 1925'te öğretmen olarak Kudüs'e gitti. 1927'de Amerika'da evlendi.

---

353 **Sarkis,** Agop Hamasyan
Palu, 15, 27 Ağustos, 1923

Babası, sürgünler başladığında öldürülmüş. Sarkis, annesi ve kız kardeşleriyle Urfa'ya sürgün edilmiş. İki yıl boyunca faklı Türk ailelerin evlerinde yaşamışlar. Daha sonra memleketlerine dönmüşler. Döndükten bir yıl sonra anneleri hastalanıp ölmüş. Kız kardeşleri, Ermenilerle evlenmişler, Sarkis, altı yıl onlarla birlikte yaşamış. Ermeniler'in göçü sırasında kız kardeşlerinden biri Halep'e gelmiş. Sarkis'i de yanında getirmiş. Ona bakamayacak durumda olduğu için bize göndermiş.
Kurumumuzdan 14 Eylül 1924'te ayrıldı.

---

354 **Agop,** Melkon Derderyan
Mardin, 11, 23 Ağustos 1923

Sürgünlerin başlangıcında babası Türk Ordusu'na alınmış. Birkaç ay sonra annesi sürgün edilmiş. Agop ve kardeşi Türklerin evlerine hizmetli olarak alınmış. İki yıl sonra annesi Mardin'e dönmüş ve her ikisinin de bulundukları yerleri tespit etmiş. Türklerin evlerinde çalışarak iki çocuğuna bakıyormuş. Daha sonra bir Türk onunla zorla evlenmiş. Çocuklar kapı dışarı edilmiş. Agop ve Yerces, karar verip Deyr-i Zor'a kaçmışlar. Karşılaştıkları Ermeniler, onları Halep'e göndermişler. Amcaları Amerika'da. Danimarka Yetimhanesince kabul edildiler.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1923'te ayrıldı. Danimarka Yetimhanesi.
15 Eylül 1925'te ayrıldı. Annesi Halep'te.

355 **Yerces,** Melkon Derderyan
Mardin, 12, 23 Ağustos 1923

Agop, Melkon Derderyan' a (No: 354) bakınız. Amcası Amerika'da. Danimarka Yetimhanesince kabul edildi.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1923'te ayrıldı. Danimarka Yetimhanesi.
15 Eylül 1925'te ayrıldı. Annesi Halep'te.

---

356 **Markar,** Kirkor Garmukyan
Keremet (Bursa), 16, 27 Ağustos 1923

Markar, ailesiyle birlikte Rakka'ya sürgün edilmiş. Uzun yol boyunca dört kız kardeşini kaybetmiş. Yaşlı annesi ve babası dinlenmeksizin yapılan yolculuğa dayanamamışlar. Rakka'ya ulaştıktan sonra hastalanıp ölmüşler. Aneze aşiretinden bir Arap, Markar'ı çadırına götürmüş, sekiz yıl orada tutmuş. Markar, çobanlık yapmış. Halep'te Ermenilerin olduğunu duyunca Deyr-i Zor'a kaçmış. Ermeniler, onu Araplardan korumuşlar ve sonra da Halep'teki misafirhanemize göndermişler. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

357 **Agop,** Kirkor Cubuşyan
Ağın, 16, 4 Eylül 1923

Savaş başladığında babası Türk Ordusu'nda askermiş. Sürgünlerin başlangıcında iki ağabeyi Rusya'ya kaçmışlar. Agop, annesi ve kız kardeşiyle birlikte Urfa yakınlarındaki bir köye sürgün edilmiş. Annesi ve kız kardeşi orada öldürülmüş. Şuğ-Cübulu bir Arap onu evine götürmüş. Agop, orada sekiz yıl kalmış, Arabın çobanlığını yapmış. Çoğunlukla kötü

muamele gördüğü için iki kez kaçmaya teşebbüs etmiş ama başaramamış. Efendisi onu takip edip çok şiddetli bir şekilde cezalandırmış. Daha sonra bir Ermeni aileye kaçmış. Orada korunmuş ve Halep'e gönderilmiş. Agop'un erkek kardeşleri Nigokos ve Ohan'ın Rusya'da olduğu sanılıyor.
Kurumumuzdan 16 Eylül 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

---

358 **Harutyun,** Simon Kalasyan
Amasya, 16, 12 Eylül 1923

Babası, Dünya Harbi'nden önce ölmüş. Harutyun, annesiyle birlikte sürgün edilmiş. Üç saatlik br yürüyüşten sonra annesi yolda hastalanıp ölmüş. Harutyun, sürgün kervanını takip etmek mecburiyetinde kalmış. Bir ay sonra Rakka'ya ulaşmış. Bir Arap, çoban arıyormuş, Harutyun'u görmüş. Onu kervandan alıp çadırına götürmüş. Harutyun, onunla sekiz yıl yaşamış. Kendi milletine dönmeyi çok istemiş ancak kaçmak çok tehlikeliymiş. Bir fırsatını beklemek zorundaymış. Bir gün Arap çocuklar Musul'a gidiyorlarmış, onları takip ederek Musul'a ulaşmış. Orada tanıştığı Ermeni bir şoföre, içinde bulunduğu durumu ve milletine dönmek için yaptığı kaçış planını anlatmış. Şoförün boş bir yeri varmış. Onu Halep'e getirip doğruca bize göndermiş. Bildiğimiz kadarıyla Harutyun'un hiç akrabası yok. Güney Amerika'daki akrabalarına gitti.
Kurumumuzdan 2 Eylül 1924'te ayrıldı.

---

359 **Meryem,** Garabed Mahakyan
Habusa/Harput, 20, 12 Eylül 1923

Babası, Ermeni katliamlarının başlangıcında öldürülmüş. O, annesi ve kız kardeşiyle birlikte sürülmüş. Köyden üç saatlik mesafede bir Türk, zorla alıp evine götürmüş. Annesine ve kız kardeşine ne olduğunu bilmiyor. Meryem, Türkün ailesiyle dört yıl yaşamış. Daha sonra Harput'taki Amerikan Yetimhanesine kabul edilmiş. İki yıl sonra, orada kalamayacak kadar büyük

olduğu gerekçesiyle çıkarılmış. (Bu, Mustafa Kemal Hükümeti'nin emriymiş.) Orada ne bir akrabası ne de günlük masraflarını karşılayacak parası varmış, hizmetçi olmak zorunda kalmış. Ermeniler ona bakamayacak kadar fakirmiş. Bir Türk ailesine gitmiş ve orada iki yıl çalışmış. Ermeniler Halep'e göç ederlerken kervana katılmış ve buraya gelmiş. Kendisine bakamayacak durumda, ona biz bakıyoruz. Meryem'in amcası Amerika'daymış. Bir hizmetçilik işi buldu ve ayrıldı.
Kurumumuzdan 15 Nisan 1924'te ayrıldı.

---

360 **Arusyak,** Sahak Kilerciyan
Lice/Diyarbakır, 13, 5 Eylül 1923

Arusyak'ın babası, Türk Ordusu'nda askermiş ve orada ölmüş. Annesi sürgün edilmiş. Arusyak, sürgün edilmenin dehşetinden korunmak için iyi bilinen bir Kürt aile tarafından alınmış. Birkaç gün sonra annesi, sürgün kervanıyla gönderilmiş, Türk Hükümeti bütün Ermeni çocuklarını toplayıp ayrıca sürgün etmiş. Yolda, Kanestili bir Kürt onu kervandan alıp evine götürmüş. Arusyak yedi yıl boyunca o ailenin kızı olarak yaşamış. Bazı Kürtler Diyarbakır'a gidiyorlarmış, onları takip ederek Diyarbakır'a gitmiş. Orada bir Ermeni ailesinin yanına yerleşmiş. Birkaç gün sonra sığınmacı kervanıyla Halep'e gönderilmiş. Kendine bakamayacak halde olduğu için ona biz bakıyoruz. Hiç akrabası yok. Sonra akrabalarını buldu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

361 **Elmas,** Setrak Gostanyan
Lice, 15, 15 Eylül 1923

Babası, Ermeni katliamlarının başlangıcında öldürülmüş. Annesi sürgün edilmiş, Elmas ise sürgünler sırasında onu koruma sözü veren tanınmış bir Kürt aileye teslim edilmiş. Elmas,

Kürtlerin arasında sekiz yıl yaşamış. Annesinden hiç haber almamış. Ateşkesten sonra Ermeniler köyüne gelmişler. Onu tanıyanlar Kürtün evinden kaçmasını tavsiye etmişler. Kaçmaya hazırmış ancak bir fırsatını kollaması gerekiyormuş. Bir gün, Kürtler evde yokken bir Ermeni aileye kaçmış. Halep'e gönderilinceye kadar orada tutulmuş. 15 Eylülde bize geldi. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Daha sonra akrabalarını buldu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı.

---

362 **Zarmuhi,** Melkonyan
Saden/Diyarbakır, 12, 12 Eylül 1923

Zarmuhi'nin babası, Türk Ordusu'nda askermiş. Zarmuhi annesi

ve kız kardeşiyle sürgün edilmiş. Yolda, Tepe yakınlarından geçerken bir Kürt Zaruhi'yi zorla evine götürmüş. Zaruhi, Kürt ailesinin bir ferdi olarak sekiz yıl onlarla birlikte yaşamış. Daha sonra milletine geri dönmek niyetiyle Mardin'e kaçmış. Zengin bir Türk İstanbul'a gidiyormuş, onu kendi kızı olarak evlat edinmiş. Mardin'den ayrılırken onu da yanına almış. Halep'ten geçerlerken Ermeniler, Zarmuhi'yi tanımışlar. OnuTük aileden alıp doğrudan bize getirmişler. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Yakındoğu Yardım Yetimhanesine kabul edildi.
Kurumumuzdan 12 Şubat 1924'te ayrıldı. Yetimhane.

---

363 **Bahar,** Gostan Terziyan
Harput, 2, 17 Eylül 1923

Sürgünler sırasında kocası hastalanıp ölmüş. O, annesiyle birlikte İslimiye'ye sürgün edilmiş, Harput'un altı saat batısında küçük bir kasaba. Oralı bir Türk onu evine almış. Annesi daha ileriye sevk edilmiş. İki yıl sonra Mezre'ye kaçıp Amerikan Ye-

timhanesine girmiş. Yetimhanede iki yıl kaldıktan sonra yetimler için belirlenen yaşın üzerinde olduğu için çıkarılmış. Ancak bu kritik günlerde ona kimse yardım edememiş. Kendisine bakamamış ve yine Türklere gitmiş. Bir Türk ailesinin yanında üç yıl hizmetçilik yapmış. Ermeniler Türkiye'den ayrılırlarken bir kervana katılıp Halep'e gelmiş. Kendine bakabilecek durumda olmadığı için onu kabul ettik. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok.
Kurumumuzdan 18 Nisan 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

364 **Takuhi,** Ohan Mıgırdıçyan
Van, 36, 22 Eylül 1923

Ermeni katliamlarının başlangıcında Kürtler şehre saldırmışlar. Hıristiyan toplumun çoğu öldürülmüş ve yaralanmış. Sağ kalanlar tutsak ve sürgün edilmişler. Kadınlar ve kızlar Müslüman aileler tarafından alınmışlar. Takuhi, oğlunu kaybetmiş, kendisi ve kızı iyi tanınan bir Kürt aile tarafından alınmışlar. Rus Ordusu bu bölgeyi işgal ettiğinde, Kürt aileyle birlikte Urfa'ya sürülmüş. Savaş sırasında her şey gitgide pahalılanmaya başlamış. Kürt aile onlara bakamayacak duruma gelmiş. Takuhi, günlük nafakasını temin etmek için Urfa yakınlarındaki köylerde çalışmış. Yaşlı bir Kürt onunla zorla evlenmiş. Kürtle dört yıl yaşamış. Bir gün birlikte bir iş için Urfa'ya gitmişler. Kızıyla birlikte Ermeni Kilisesi'ne giderek rahipten onu korumasını istemiş. Kabul edilmiş ve korunmuşlar, daha sonra kızıyla birlikte misafirhanemize gönderilmişler. Takuhi'nin erkek kardeşi ve kocası Amerika'daymış. Akrabalarıyla temas kurdu. Onlar tarafından destekleniyor.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

365 **Vartanuş,** Avedis Der Manelyan
Van, 12, 22 Eylül 1923

Takuhi'ye (No: 364) bakınız.
Babası ve dayısı Amerika'dalar. Akrabaları tarafından destekleniyor.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

366 **Aghavni,** Melkon Movzesyan
Hınıs, 18, 26 Eylül 1923

Aghavni'nin babası, savaştan önce ölmüş. Ermeniler sürgün edildiklerinde annesi, onu tanınmış bir Türke vermiş, hayatını bu şekilde kurtarmayı ümit etmiş. Dört ay sonra Rus Ordusu o bölgeyi işgal etmeye başlayınca Hıristiyanlar ve Müslümanlar Harput'a sürgün edilmişler. Aghavni, Harput'ta bir Türkün evinde hizmetçilik yapan amcasının kızını tanımış. Annesinin Türk arkadaşı bakamayacak kadar fakirleşince başka bir Türk aileye vermiş. Aghavni, bu aileye sekiz yıl hizmet etmiş. Ermeniler göç ederlerken Türkten kaçıp bir kervana katılarak Halep'e gelmiş. Hama'da bir kuzeni var, ancak ona bakamayacak durumda. Hizmetçi olarak iş buldu ve ayrıldı.
Kurumumuzdan 28 Mart 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi. Akrabalar.

---

367 **Garabed,** Agop Demirciyan
Urfa, 23, 2 Ekim 1923

Garabed, ailesiyle birlikte Urfa'dan sürgün edilmiş. Nusaybin yolunda annesi ile babası yaralanmışlar. Bir polis onu öldürmeye niyetlenmişse de Garabed kaçmayı başarıp, Amud'a gitmiş. Hiçbir zaman serbest kalmamış. Hayatını kurtarmak için hep

Kürtlere çalışmış. Ateşkesten sonra Fransız askerleri Boyudar bölgesine gelmişler. Garabed, bunu duyunca geceleyin kaçıp Deyr-i Zor'a gitmiş. Ermeniler onu tanıyıp doğruca bize göndermişler. Onu 2 Ekimde kabul ettik. Akrabalarını buldu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

368 **Altun,** Kirkor Koroyan
Palu, 30, 5 Ekim 1923

Kocası, sürgünlerin başlangıcında öldürülmüş. Altun, sürgün edilmiş. Üç günlük bir yürüyüşten sonra Palulu bir Türk kervana yetişerek onu kervandan alıp Palu'ya geri götürmüş. Birkaç gün sonra onunla evlenmiş. Altun, yedi yıl boyunca Türkle yaşamış. İyi bilinen bir kız da mahallesindeki bir Türk ile evliymiş. Kızın erkek kardeşi Amerika'daymış ve zaman zaman ona para gönderiyormuş. Bu kız, Altun'a kaçması için yardım edeceğine söz vermiş. Altun, bir gece arkadaşıyla beraber kaçıp Halep'e gelmiş. Kendisine bakamayacak kadar fakir olduğu için onu kabul ettik. Nakış öğrendi. Bu arada Halep'te akrabaları bulundu, şimdi onlarla birlikte yaşıyor ancak kendi geçimini sağlıyor.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Nakış. Akrabalar.

---

369 **Turvanda,** Kevork Mesoyan
Muş, 14, 5 Ekim 1923

Şehirdeki ayaklanma sırasında Kürtler, Ermenilere saldırmış. Pek çok insan öldürülmüş. Birkaç erkek Rusya'ya kaçabilmiş, geri kalanlar sürgün edilmişler. Sürgün edildiklerinde Turvanda annesini kaybetmiş. Kendisi de Çerkes bir aileye götürülmüş. Kötü

muamele gördüğü için kaçıp Harput'a gitmiş. Kendisini bir Türk aile evlat edinmiş. Müslümanlarla sekiz yıl yaşamış. Turvanda, bir gün bir Türk ile evlendirileceğini anlamış ve kaçmak için fırsat kollamaya başlamış. Bir Ermeni kervanı Halep'e gitmeye hazırlanıyormuş. Türk anne ve babasından kaçıp yola çıkmakta olan kervana katılarak Halep'e gelmiş. Akrabalarıyla temas kurdu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

370 **Armenuhi,** Simon Taşçıyan
Tokat, 25, 5 Ekim 1923

Sürgünlerin başlangıcında annesi, babası, erkek kardeşi ve kız kardeşleriyle birlikte sürgün edilmiş. Hasan Çelebi'de babası ve erkek kardeşi öldürülmüş. Sonra annesi, kendini nehre atmış; kız kardeşleri de alınıp götürülmüşler. Armenuhi yapayalnız kalmış, bir Kürt onu evine götürmüş. Kürtle dört yıl yaşadıktan sonra Urfa'ya kaçmış. Orada hiç Ermeni bulamayınca desteklenmek ve korunmak için bir Türkün evine girip hizmetçilik yapmış. Ermeni göçünün başlangıcına kadar orada kalmış. Daha sonra kaçarak bir Ermeni ailenin yanına gitmiş. Onlar da doğruca Halep'e göndermişler.
Kurumumuzdan 8 Ağustos 1924'te ayrıldı. Mısır'da akrabalar.

---

371 **Agop,** Ohannes Çarkçıyan
Tekirdağ, 16, 8 Ekim 1923

Ailesiyle birlikte Deyr-i Zor'a sürülmüş. Burada çocuklar ailelerinden ayırılıp ve başka bir handa tutulmuşlar. Aileler ise çöllere sürgün edilip oralarda öldürülmüşler. Elbetteki Agop annesine ve babasına ne olduğunu bilmiyor. Haftalar sonra bu çocuklar, Müslüman olarak yetiştirilmeleri için, Arap ailelere verilmişler. Agop ve erkek kardeşi Şumati de dört yıl Araplar ile birlikte yaşamışlar. Agop'un ağabe-

yi, İngilizler bu bölgeyi işgal ettiklerinde sağmış ve memleketine dönmüş. Agop da ağabeyiyle memleketine dönmek istemiş ancak İngilizlerin Müslümanlar arasından gelen her Ermeniyi öldürdüklerini duyunca, dört yıl daha çoban olarak hizmet etmiş. Bir gün göçebe Araplar, Halep yakınlarında bir köye gidiyorlarmış. Onlara katılıp geceleyin Halep'e girmiş. 8 Ekimde misafirhanemize kabul edildi. Tarımla uğraşan kolonimize çiftçi olarak katıldı.
Kurumumuzdan 7 Temmuz 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Çiftçi.

---

372 **Anna,** Gazar Tabakyan
Siverek, 12, 5 Ekim 1923

Babası Amerika'daymış. Ailesiyle birlikte Aman'a sürgün edilirken Kürtler gelip onu köylerine götürmüşler. Akrabaları daha ileriye sürülmüşler. Anna, Kürtler arasında sekiz yıl yaşamış. Onu tanıyan bir kadın, anne ve babasının Bağdat'ta yaşadıklarını söylemiş, fakat Anna Ermeni olduğunu hatırlamıyormuş. Ateşkesten sonra bazı akrabaları Siverek'e gelip onu zorla Halep'e getirmişler. Onu kabul ettik. Anne ve babasına verilinceye kadar burada tutacağız. Annesi Bağdat'tan geldi, babası Amerika'da yaşıyor. Onu ailesine geri verebiliriz.
Kurumumuzdan 13 Kasım 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

373 **Feride,** Abdülmusa
Mardin, 12, 13 Ekim 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Babası, sürgünlerin başlangıcında memleketinde öldürülmüş. Annesi hastalanmış ve bir ay içinde de ölmüş. Feride anneannesiyle yaşamış. Savaş sırasında hayat gitgide pahalılanmaya başlayınca anneannesi ona bakamayacak duruma gelmiş. Birlikte Deyr-i Zor'a gitmişler. Anneannesi orada ölmüş. Ermeniler onu temsilcimize götürmüşler, o da doğruca bize göndermiş. Akrabalarını bulduk onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 8 Kasım 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

374 **Hampartsum,** Ohan Der Aduryan
Hozmat/Palu, 18, 11 Ekim 1923

Babası savaş sırasında öldürülmüş. Annesi sürgün edildiğinde hayatını koruyabilmek amacıyla, oğlunu zengin bir Türk aileye vermiş. Çok geçmeden annesi geri dönerek Türkün hizmetçisi olmuş. Bu evde bir yıl yaşadıktan sonra hastalanmış ve ölmüş. Hampartsum, orada sekiz yıl çiftçilik yapmış. Ermeniler göç etmeye başladığında bir kervana katılıp Halep'e kaçmış. Annesi bulundu ve onunla yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 17 Ocak 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

375 **Matus,** Toros Zobyan
Bingöl ?, Sivas, 21, 9 Ekim 1923

Babası, Dünya Harbi'nin başında Türk Ordusu'na alınmış. Annesi hastaymış ve Ermeni katliamlarından önce ölmüş. Matus, erkek ve kız kardeşleriyle beraber Urfa yakınlarındaki köye sürülmüş. Matus çok susamış, su aramış. Bir Kürt onu köyüne götürüp alıkoymuş. Böylece erkek ve kız kardeşlerinden ayrılmış. Sekiz yıl boyunca ağır çiftçilik yaptıktan sonra önce Urfa'ya oradan da Halep'e kaçmış. Gözleri çok kötü bir haldeydi ve kör olma tehlikesiyle karşı karşıyaydı. Altı aydan fazla bir süre tedavi edildikten sonra tehlikeyi atlattı. Zanaat öğrenemedi, başka bir iş buldu, şimdi kendine bakabiliyor.
Kurumumuzdan 12 Haziran 1924'te ayrıldı. Kendine yetiyor.

---

376 **Philip,** Kevork Turunçyan
Mezra, 15, 19 Ekim 1923

Ailesi Amerika'daymış. Philip'de orada doğmuş. Dünya Harbi'nden bir yıl önce Mezra'ya dönmüşler. Babası, elbetteki Dünya Harbi'nin başında öldürülmüş. Annesi, Philip'le beraber sürgün edilmiş. An-

nesi, yolda öldürülmüş. Philip yürüyemeyecek kadar yorulup oturmuş. Maktalenli bir Kürt, onu alıp evine götürerek sekiz yıl kendi çocuğu gibi bakmış. Halep'e gitmeye hazırlanan bir Ermeni genci Philip'i de yanına almış, bize getirdi. Halep'te akrabaları bulundu, onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

377 **Misak,** Vartevar Çolakyan
Çepni Sivas, 14, 29 Ekim 1923

Babası Türk Ordusu'na asker olarak katıldıktan sonra, Misak, annesi ve küçük erkek kardeşiyle birlikte Hama'ya sürgün edilmiş. Hama'da altı ay kaldıktan sonra akrabaları Humus'a sürgün edilmiş. Misak, pazar yerinde dilenmeye başlamış. Misak, akrabalarının yerini bulamamış, hayatını dilencilik yaprak sürdürmüş. Çok geçmeden hastalanmış. Ona acıyıp götüren bir Arabın evinde sekiz yıl bir aile ferdi gibi yaşamış. Daha sonra karşılaştığı Ermeniler, onu akrabalarını bulması ümidiyle Halep'e göndermişler. Akrabalarını bulduk, onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 12 Ocak 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

378 **Garabed,** Ohannes Tütüncüyan
Viranşehir Urfa, 12, 23 Ekim 1923

Garabed'in babası Türk Hükümetinin bazı adamlarınca öldürülmüş. Garabed ile annesi Deyr-i Zor'a sürgün edilmişler. Orada sekiz yıl boyunca Arapların evlerinde yaşamışlar. Garabed'in annesi Deyr-i Zor'da ölmüş. Garabed, teyzesiyle kalmış. Teyzesi ona bakamayacak kadar fakirmiş. Ermeni bir adam acıyıp onu bize göndermiş. Annesi, erkek kardeşiyle birlikte Deyr-i Zor'da

yaşıyormuş, onlarla birlikte yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 28 Şubat 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

379 **Vartanuş,** Dikran Cibilyan
Adıyaman, 16, 23 Ekim 1923

Babası savaş sırasında öldürülmüş. Vartanuş annesi ve kız kardeşleriyle birlikte sürgün edilmiş. Yolda akrabalarından alınıp bir Kürt aileye verilmiş. Bir yıl sonra bir polis, onu oradan alıp Maraş'a götürmüş. Orada polisin hizmetçisi olarak birkaç yıl yaşamış. Hanımı çok kötü davrandığı için kaçmaya karar vermiş. Bir Ermeni aileye kaçmış. Onun Halep'e kaçmasına yardımcı olmuşlar. Kız kardeşi Amerika'daymış. Akrabalarıyla temas kurdu ve onlar tarafından destekleniyor.
Kurumumuzdan 15 Mart 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

380 **Aghavni,** Arşak Berberyan
Tomzara/Şebinkarahisar, 19, 27 Ekim 1923

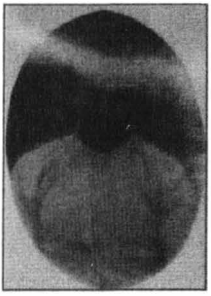

Annesi, o daha altı yaşında bir çocukken ölmüş. Anneannesiyle birlikte Ağın'a sürgün edilmiş. Anneannesi de orada ölmüş. İki yıl sonra Aghavni bir Türk ile evlenmiş. Onunla dört yıl yaşadıktan sonra Amerikan Yetimhanesine kaçmış. Ermenilerin gitmelerine izin verildiğinde, bir kervanla Halep'e gelmiş. Kendisine bakamayacak bir halde bize geldi. Aghavni'nin babası Bulgaristan'da, ağabeyi Romanya'da.
Kurumumuzdan 7 Ağustos 1924'te ayrıldı. Evlendi.

---

381 **Garabet,** Sarkis Goşgagaryan
Ağın/Harput, 17, 2 Kasım 1923

Annesi savaştan önce ölmüş, babası da sürgünler sırasında öldürülmüş. Garabed, üvey annesiyle birlikte sürgün edilmiş. Yol-

da çocuklar ayrılıp Müslüman ailelere verilmişler. Sekiz yıl hizmetli olarak çalışmış. Ateşkesten sonra, onu tanıyan bir Ermeni kadın Halep'e getirmiş. Ona bakamadığı için bize getirdi. Akrabalarını buluncaya kadar ona bakacağız. Zanaat öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 1 Haziran 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

---

382 **Kevork,** Abraham Karagâvuryan
Mamahatun, 16, 2 Kasım 1923

Bütün aile Arapkir'e sürgün edilmiş. O kasabadaki bir polis onu evine almış, ailenin geri kalanı daha ileriye sevk edilmiş. Ailesinden hiç haber alamayan Kevork, sadece babasının öldürüldüğünü duymuş. Kevork, Tük polisin evinde sekiz yıl hizmetli olarak yaşamış. Bir gece Harput'a kaçmış ve orada bir Türkün dükkânında üç ay çalışmış. Daha sonra bir katırcıya gerekli parayı ödeyip onunla Halep'e kaçmış. Kendine bakamayacak bir halde bize geldi. Kevork, kendine bakabilir hale geldi ve ayrıldı.
Kurumumuzdan 19 Mart 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir.

---

383 **Garabed,** Ohannes Nacaryan
Ağın/Harput, 16, 2 Kasım 1923

Babası öldüğünde Garabed küçük bir çocukmuş. Annesi yeniden evlenmiş ve çocuklarını kız kardeşine bırakmış. Dünya Harbi'nin başına kadar çocuklara teyzeleri bakmış. Dünya Harbi'nin başında eniştesi Türk Ordusuna alınmış ve kadın [teyzeleri] çok fakir olduğu için onlara bakamamış. Garabed, kendisini ve küçük erkek kardeşini geçindirebilmek için çalışmak zorunda kalmış.

Daha sonra her ikisi de Türklerin evlerine alınarak ekmeklerini kazanmak için çalışmışlar. Bir yıl sonra kardeşi hastalanıp ölmüş. Sekiz yıl çiftçilik yapan Garabed sonunda Ermeni kervanları Suriye'ye giden Ermeni kervanlarından birine katılarak kaçmış. Akrabalarını buldu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 10 Kasım 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

384 **Marta,** Manuk Avoyan
Terge/Palu, 17, 2 Kasım 1923

Babası savaştan önce ölmüş. Sürgünler sırasında annesi Müslüman olup bir Türk ile evlenmiş. Marta onlarla yaşamış. Birkaç ay sonra annesi hastalanıp ölmüş. Annesinin ölümünden sonra Türk, Marta'yı evden çıkarmış. Marta, başka bir Türkün evine gitmiş. O ev halkından biri onunla evlenmek isteyinceye kadar orada kalmış. Marta bir Ermeni aileye kaçmış, onlar da Halep'e göndermişler. Kendisine bakamayacak bir halde bize geldi. Hizmetçi olarak bir iş buldu ve gitti.
Kurumumuzdan 10 Ocak 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi.

---

388 **Devlet,** Ohannesyan
Zeytun, 16, 6 Kasım 1923

Sürgünlerin başlangıcında ailesiyle birlikte Konya'ya sürgün edilmiş. Annesi ve babası orada hastalanıp ölmüşler. Devlet ile küçük kız kardeşi, sürgün kervanıyla Birecik'e sevk edilmişler. Kasabada kız kardeşini kaybetmiş, kendisi Ababa adlı bir Kürt köyüne götürülmüş. Devlet, yıllarca çobanlık yaparak bu köyde kalmış. Bir gün Halepli bir Ermeni ile karşılaşmış. Ona hayatını ve nasıl olup da bu köye geldiğini anlatmış. Ermeni onu Halep'e getirip bize bıraktı.
Kendi isteğiyle ayrıldı. Müslümanların arasına dönmüş olabilir.
Kurumumuzdan 10 Kasım 1923'te ayrıldı.

386 **Setrak,** Agop Avedisyan
Hassale, 17, 9 Kasım 1923

Bütün aile Rakka'ya sürgün edilmiş. Oradaki katliamlardan kaçmanın bir yolunu bulup Depsin'e gitmişler. Nehre gelip geçemediklerinde dehşete düşmüşler. Bir Arap onları görüp yanlarına gelmiş. İçinde bulundukları hali anlamış ve Setrak'ın kendisine verilmesi koşuluyla onlara yardım edeceğini söylemiş. Hep birlikte yok olup gitmektense Setrak'ı vermeyi kabul etmişler. Arap bir kayık bulup Setrak hariç hepsini karşı kıyıya geçirmiş. Setrak, Arabın evinde sekiz yıl kalmış. Sekiz yıllık ağır işten sonra kaçmaya karar vermiş ve bize gelmiş. İskenderun'da amcasını buldu ve onunla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 18 Ocak 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

387 **Mardiros,** Asadur Mırıkyan
İşme/Harput, 17, 10 Kasım 1923

Mardiros daha küçük bir çocukken babası ölmüş. Annesi ve teyzesiyle birlikte sürgün edilmiş. Memleketinden üç saatlik bir mesafede, bir Türk gelip onu evine götürmüş. Orada yedi yıl yaşamış. Türk, iki Ermeni kadınla evliymiş. Mardiros, orada çok mutluymuş, ona çok iyi bakmışlar. Her iki kadın da Türkten kaçıp Halep'e gelmişler. Mardiros, orada bir yıl daha kalmış. Türk öldüğünde milletine dönme fırsatını bulmuş. Kaçıp Halep'e gelmiş. Akrabası olmadığı için misafirhanemize geldi. Zanaat öğrendi ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Zanaat.

---

386 **Virjin,** Kirkoryan
Adana, 18, 12 Kasım 1923

Babası, savaştan önce bir Türk tarafından öldürülmüş. Virjin, annesi, iki kız kardeşi ve bir erkek kardeşiyle birlikte sürgün

edilmiş. Yolda annesi bir kız kardeşi ölmüş. Diğer kız kardeşi ve erkek kardeşi yola devam edemeyecekleri için geride kalmışlar. Habur'da bir Arap onu çadırına almış. Orada kaldığı sekiz yıl boyunca akrabalarından hiç haber alamamış. Komşu çadırda hizmetli olan Ermeni bir genç varmış. Virjin'le evlenmek istemiş ama efendisi izin vermemiş. Virjin de Ermeni gence âşıkmış. Deyr-i Zor'a kaçmaya karar vermişler. Başarılı olmuşlar ve oradan da Halep'e gönderilmişler. Kendisini Araplar'dan kurtaran (Vartan, Hagop Parshagan) No: 389'la evlendi.
Kurumumuzdan 16 Kasım 1923'te ayrıldı. Evlilik sayesinde akrabalar.

---

389 **Vartan,** Agop Parşagan
Karaca, 22, 12 Kasım 1923

Ailesiyle birlikte Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Annesi, babası ve kız kardeşleri orada öldürülümüşler. Kendisi ve üç erkek kardeşi Habur adındaki bir kasabaya sevk edilmişler. Orada kervana göçebeler saldırmış ve neredeyse ölmüş. Vartan'ın bir miktar parası varmış. Bir Araba vermiş, o da onu esir olarak çadırına götürmüş. Bu arada komşuda hizmetçi olarak çalışan bir Ermeni ile tanışmış. Birbirlerini tanımışlar ve [Vartan] onunla evlenmek niyetinde olduğunu söylemiş. Vartan, efendisinin iznini istemiş fakat reddedilmiş. Vartan, kıza haber göndermiş ve birlikte Deyr-i Zor'a kaçmışlar. Oradan da temsilcimiz aracılığıyla Halep'e gelmişler. İş buldu ve karısıyla birlikte buraya, Halep'e yerleşti.
Kurumumuzdan 16 Kasım 1923'te ayrıldı. Kendine bakabilir.

---

390 **Yeghsan,** Kaçadur Garabetyan
Çiftlik/Erzurum, 19, 16 Kasım 1923

Yeghsan'ın babası, savaştan önce ölmüş. Yeghsan sürgünler başladığında komşularının evinde saklanmış, bu nedenle ak-

rabalarına ne olduğunu bilmiyor. Yeghsan, Türkün evinde dört yıl kalmış. Ruslar bu bölgeyi işgal edince Harput'a sürgün edilmişler. Bir yıl sonra dönmelerine izin verilmiş, ama dönmek istemeyen Yeghsan başka bir Türkün evine hizmetli olarak girmiş. Bir yıl sonra Harput'ta açılan Yakındoğu Yardım Yetimhanesine kabul edilmiş. Hiçbir akrabası, parası olmayan Yeghsan üç yıl sonra buradan çıkarılmış. Bir kez daha bir Türkün hizmetçisi olmuş. Ermeniler Suriye'ye göç ederken bir kervana katılıp Halep'e gelmiş. Evimizdeki yaşantıya uygun birisi olmadığından burada, Halep'teki, Ermeni akıl hastanesine kabul edildi.
Kurumumuzdan 25 Kasım 1923'te ayrıldı. Akıl hastanesi.

---

391 **Araksi,** Hovakim Bogosyan
Erzurum, 16, 16 Kasım 1923

Daha küçük bir çocukken annesi ve babası ölen Araksi teyzesiyle birlikte Gümüşmadeni'ne sürgün edilmiş. Teyzesi orada öldürülmüş, kendisi de bir Türk aile tarafından kendi kızları gibi bakılmak üzere alınmış. Harput'taki Amerikan yetimhanelerinden bahsedildiğini duyunca bir gece kaçmış, Harput'a ulaşmış ve yetimhaneye kabul edilmiş. İki yıl sonra çıkarılınca bir Türk ailenin yanına hizmetçi olarak girmiş. Ermenilerin göçü sırasında kaçıp bir kervana katılarak Halep'e gelmiş Parası ve yerel dile yakınlığı olmadığı için kendisine bakamamış, bize geldi. Evimizdeki yaşantıya uygun birisi olmadığından burada, Halep'teki, Ermeni akıl hastanesine kabul edildi.
Kurumumuzdan 25 Kasım 1923'te ayrıldı. Akıl hastanesi.

---

392 **Mary,** Abraham Der Sarkisyan
Urfa, 17, 19 Kasım 1923

Babası, Urfa'daki Türk-Ermeni isyanında öldürülmüş. Mary annesi ve dedesiyle birlikte Duden'e sürgün edilmiş. Annesi ve

dedesi orada öldürülerek nehre atılmışlar. Bir Türk Mary'i Urfa'ya geri götürüp beş yıl evinde tutmuş. Daha sonra onu akrabalarından biriyle evlendirmiş. Bir yıl sonra kocası hastalanıp ölmüş. Fırsatını yakalayınca Ermeni bir aileye kaçmış. Ermeniler, ona bir pasaport sağlamışlar ve Halep'e doğru yola çıkmış. Djerablus'ta hastalanmış, bir ay sonra buraya gelebilmiş. Çalışamayacak halde olduğu için bize geldi, onu kabul ettik. Akrabalarını bulduk, onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 25 Kasım 1923'te ayrıldı. Akrabalar.

---

393 Ogda, Stepan Başbaşyan
Bursa, 17, 23 Kasım 1923

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Ogda, annesi, babası ve erkek kardeşleriyle birlikte Resulayn'a sürgün edilmiş. Akrabalarının hepsi öldürülmüş, o da Mardin'deki yetimhaneye gönderilmiş. Akrabalarından hiç haber alamamış. Yetimhanede iki yıl kaldıktan sonra bir Türk aileye hizmetçi olarak yerleştirilmiş. Türk aile ona çok iyi ve nazik davranmış. Kaçmayı hiç düşünmemiş. Ancak onu tanıyan Ermeni bir kadın Halep'teki yetimhanelerden bahsederek Müslüman'ın evinden kaçmaya ikna etmiş. Ogda, geceleyin kaçmış, elbiselerini satıp yol masraflarını bir katırcıya ödemiş, o da bize getirmiş. Nişanlandı ve yeni akrabalarıyla yaşamak üzere gitti.
Kurumumuzdan 30 Aralık 1923'te ayrıldı. Evlilik nedeniyle akrabalar.

---

394 Ovsanna, Sarkis Berberyan
Vartabil (Harput), 11, 23 Kasım 1923

Ovsanna'nın babası savaştan önce bir Türk tarafından öldürülmüş. Sürgünler sırasında bir Kürt, annesiyle evlenmiş ve her ikisi de sekiz yıl yaşadıkları eve götürülmüş. Daha sonra Kürt hastalanıp ölmüş. Ovsanna ile annesi o gece kaçıp göçmenlerin

kervanına katılarak Halep'e gelmişler. Annesi bakamayacak kadar fakir olduğundan Ovsanna'yı kabul ettik. Danimarka Yetimhanesine kabul edildi.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1923'te ayrıldı. Danimarka Yetimhanesi. 23 Eylül 1926'dan beri annesiyle birlikte yaşıyor.

---

395 **Gazar,** Markar Markaryan
Harput, 17, 21 Kasım 1923

Babası, o daha üç yaşındayken ölmüş. Gazar, annesiyle birlikte Palu'ya sürgün edilmiş. Orada bir Türkün evine hizmetli olarak girmişler. İki ay sonra annesi efendisinin hizmetlisiyle evlenmiş ve onunla sekiz yıl yaşamış. Gazar, daha sonra annesini milletlerine dönmek için kendisiyle birlikte Halep'e kaçmaya ikna etmiş. Aynı gün annesinin kocası iş için bir köye gitmiş. Gazar ve annesi aynı gün kaçmışlar. Bir katırcıyla anlaşıp sağ salim bu şehre ulaşmışlar. Annesi burada hizmetçi olmuş ama bakamadığı için Gazar'ı misafirhaneye kabul ettik. Beyrut'ta akrabalarını bulduk. Onlarla beraber yaşamaya gittiler.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

396 **Simon,** Abkar Sahakyan
Karahasan (Erzurum), 19, 21 Aralık 1923

Babası savaştan önce ölmüş. Annesi, küçük kız ve erkek kardeşleriyle birlikte Harput'a sürgün edilmiş. Annesi Harput'ta öldürülmüş. Erkek ve kız kardeşleri Türklerin evlerine götürülmüşler. Kendisi Deyr-i Zor çöllerine sürgün edilmiş. Murat'ta bir Arap aile tarafından alınmış, sekiz yıl çiftçilik yapmış. Simon, milletine dönmeyi çok istemiş ama

kaçmak çok tehlikeliymiş. Kasım ayında yine Deyr-i Zor'a gitmiş. Oradan da temsilcimiz tarafından Halep'e gönderilmiş. Bir iş buldu ve kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir.

---

397 **Makruhi,** Avedis Seferyan
Erzurum, 30, 23 Kasım 1923

Makruhi, kocası ve ailesiyle birlikte Aşkale'ye sürgün edilmiş, kocasını ondan ayırmışlar. Ondan hiç haber alamamış. Öldürülüp öldürülmediğini bilmiyor. Makruhi, kervanın geri kalanıyla Urfa'ya sevk edilmiş. Urfa'da bir polisle evlenip sekiz yıl birlikte yaşamış. Ateşkesten sonra kocası iş için Ankara'ya gitmiş. Onun yokluğunda çocuğuyla birlikte Ermeni Kilisesine sığınmış. Orada korunmuş. Daha sonra bir pasaport sağlayıp Müslümanlıktan kaçmış. Onu kasımda kabul ettik. Makruhi çocuğunu da yanında tutmak koşuluyla hizmetçi olarak iş buldu. Her ikisi de yanımızdan ayrıldı.
Kurumumuzdan Mayıs 1924'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi.

---

398 **Antranik,** Yegişe
Erzurum, 10, 23 Kasım 1923

Makruhi, Avedis Seferyan'a (No: 397) bakınız. Annesiyle birlikte ayrıldı.
Kurumumuzdan Mayıs 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

399 **Kirkor,** Avedis Derderyan
Palu, 17, 26 Kasım 1923

Babası, Dünya Harbi başlamadan önce ölmüş. Kirkor, sürgünler sırasında köyün ağasının evine alınmış, annesi Harput'a sürgün edilmiş. Annesi, orada bir Türk ile evlenmiş. Kirkor, bu evde sekiz yıl kalmış. Büyüyünce bir Ermeni olduğunu hatırlamış. Müslüman'ın evinden kaçarak Halep'e gidip Ermenileri aramaya başlamış. Şans eseri Halep'e satmak için koyun götüren tüccarlarla karşılaşmış. Kendisini yanlarına aldıkları takdirde, yolda onlara yardım edeceğine söz vermiş. Türkler kabul etmişler, böylece hiç para ödemedikleri bir hizmetlileri olmuş. Yol boyunca onlara yardım etmiş. Halep'e gelir gelmez misafirhanemize katıldı. Annesi Halep'te bulundu, onunla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1924'te ayrıldı. Akrabalar. Zanaat.

---

400 **Bedros,** Setrak Cismacıyan
Erzurum, 17, 2 Aralık 1923

Bütün aile Harput'a sürgün edilmiş. Orada erkekler, kadın ve çocuklardan ayrılıp dağlara götürülerek öldürülmüş. Kervanın geri kalanı Urfa'ya gitmiş. Çoğu yorgunluktan ölmüş. Bedros, bu arada üvey annesini kaybetmiş. Yutlu bir Türk onu köyüne götürmüş. Orada yedi yıl çiftçilik yapmış. Bu arada hanımı ölen Türk yeniden evlenmiş. Türkün ikinci karısı ona çok kötü muamele etmiş, o da kaçmış. Türk, bir katırcıyla çalışmış, bir gün Antep'e gitmişler. Orada Halep'e giden bazı çocuklarla tanışmış. Bedros, efendisinden kaçarak yola çıkacak olan Ermeni çocuklarla buluşup buraya gelmiş.
Kurumumuzdan 28 Şubat 1923'te ayrıldı. Akrabalar. Tüccar.

501 **Anna,** Harutyun Terziyan
Adıyaman, 22, 4 Mayıs 1924

Anna'nın babası sürgünler sırasında ölmüş. Anna, annesi, iki kız kardeşi ve iki erkek kardeşiyle birlikte Urfa'ya sürgün edilmiş. Bu şehre vardıktan birkaç ay sonra ayaklanmalar başlamış. Hepsi Suruç adlı kasabaya sürülmüşler. Bu kasabaya giderken Kürt onu ve kız kardeşi Vartanuş'u köyüne götürmüş. Çok geçmeden de Kürt onunla evlenmiş. Bir Türk, kız kardeşiyle zorla evlenmiş. Kız kardeşi halen onunla Nizip adlı kasabada yaşıyor. Anna'nın kocası üç yıllık evliliğin ardından ölmüş. Anna, evli kız kardeşiyle bir araya gelmiş. Onunla beş yıl beraber yaşadıktan sonra Urfa'ya kaçmış. Orada bir kafileye katılıp Halep'e ulaşmış. Hiçbir akrabası olmadığı için bize geldi. Onu çocuğuyla birlikte aldık.
Kurumumuzdan 15 Nisan 1925'te ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi. Evli.

---

502 **Nazaret,** Khalafian
(...), 6, 4 Mayıs 1924

Kurumumuzdan 1 Mayıs 1926'da ayrıldı. Danimarka Kolonisi Yetimhanesi.
1 Mayıs 1928'de annesine geri verildi.

---

503 **Zaruhi,** Zekeriya Bedoyan
Pazmashen Harput, 16, 9 Mayıs 1024

Zaruhi'nin babası Türk Ordusu'nda askermiş. Zaruhi annesiyle birlikte sürgün edildiğinde öldürülmüş. Annezi Hosorköy adlı köyde, bir Kürtle evlenmiş ve ikisi de orada kalmışlar. İki

sene sonra annesi hastalanıp ölmüş. Zaruhi, evin hizmetçisi olmuş, beş sene daha orada kalmış. Zaruhi, büyümeye başlayınca Kürt onunla evlenmek istemiş. Genç bir Ermeni, onu Kürtün evinden kurtarmak istemiş, ancak köydeki tek Hıristiyan olduğu için korkmuş. Birkaç ay sonra genç adam Halep'e gelmiş. Çok geçmeden Zaruhi'nin Kürtle evlendiği haberi ona ulaşmış. Bunun üstüne genç adam, Türk bir katırcı kiralayıp kızın yolculuk masraflarını karşılamış ve bu yolla Halep'e getirmiş. Halep'te hiçbir akrabası olmadığı için Zaruhi bize gönderildi.
Kurumumuzdan 25 Kasım 1924'te ayrıldı. Arkabalar.

---

504 **Yeghisapet,** Garabed Minarakyan
Haboussi Harput, 30, 12 Mayıs 1924

Kocası, sadece Ermeni olduğu için, kendisi gibi pek çok talihsiz adamla birlikte hapse atılmış. Hapishane, içindeki bütün mahkûmlarla beraber ateşe verilmiş. Yeghisapet, çocukları ve diğer birçok aileyle birlikte Malatya'ya sürgün edilmiş. Malatya'da çocuklarını Türk yetimhanesine sokmayı başarmış. Arkasından, Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Burada bir Arap ailenin yanında hizmetçi olarak iş bulmuş. Gelişinden birkaç ay sonra Ermeni çocuklar toplanıp şehrin dışında korkunç şekilde öldürülmüş. Sonrasında Ermeni kadınlar da toplanmış. Yeghisapet de içlerindeymiş. Tam ölümüne doğru giderken ev sahibesinin gönderdiği bir adam onu kurtarıp tekrar Deyr-i Zor'a göndermiş. Kafilenin geri kalan talihsiz kısmı da çölde yakılmış ya da öldürülmüş. Yeghissapet Arap ailede üç sene çalıştıktan sonra, ailenin oğluyla evlenip onunla beş sene yaşamış. Evliliğinden bir sene sonra kocasıyla birlikte Djerablus'a gitmişler. Kocası, iş için bir başka şehre gittiğinde, onu tanıyan Ermeniler Yeghisapet'i Halep'teki kabul müessesemize arabayla göndermişler. Halep'te akrabalarını buldu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 13 Mayıs 1924 te ayrıldı. Akrabalar.

505 **Artin,** Nishan Tutunyan
Ovacık/İzmit, 20 (14), 16 Mayıs 1924

Artin, annesi, babası ve iki kız kardeşiyle Katma'ya sürgün edilmiş. Orada, babası hastalanıp ölmüş. Yolda annesi de hastalanıp ölmüş. Çocuklar yalnız kalmışlar. Bir polis kız kardeşlerinden birini alıp onunla evlenmiş. Kalan iki çocuk Deyr-i Zor'a sürülmüş. İki Müslüman ailenin evlerine hizmetçi olarak girmişler. İkisi de kötü muameleye maruz kalınca Dovoshan adlı bir köye kaçmışlar. Kız kardeşi de orada kalmış. Artin, Nizip'e gidip altı sene boyunca bir Türk evinde çiftçi olarak kalmış. Bir gün Djerablus'a iş için gittiğinde onu bizim kabul müessesemize gönderen Ermenilerin yanına gitmiş.
Kurumumuzdan 12 Nisan 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

---

506 **Hovhannes,** Nerses Kilecyan
Urfa, 18, 16 Mayıs 1924

Babası savaş sırasında öldürülmüş. Hovhannes, annesi ve kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Yolda annesi hastalanıp ölmüş. İki küçük çocuk daha ileriye sürülüp farklı Arap ailelerine verildikleri Mardin'e getirilmişler. Kız kardeşi Arap olan ev sahibiyle evlenmiş ve hâlâ onunla yaşıyormuş. Hovhannes, kötü muameleye maruz kaldığından, Süryani bir ailenin yanına kaçıp altı sene boyunca onlarla birlikte dokumacılık yaparak yaşamış. Hayat şartlarından memnun değilmiş. Başka bir aileye kaçıp dabakhanede çalışarak iki sene de onlarla kalmış. Ermeni rahibin yetimleri Halep'e gönderdiğini duyunca gidip onu da Halep'e göndermesini istemiş. Ermeni rahip, onu bizim Deyr-i Zor temsilcimize, o da bize göndermiş. Bildiğimiz kadarıyla arkabası yok.

Kurumumuzdan 27 Ekim 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

507 **Menuş,** Krikor Safoyan
Peran/Mardin, 30, 16 Mayıs 1924

Kocası, Ermeni katliamının başında Şamra adlı bir köyde öldürülmüş. Kendisi de köyün muhtarının evine alınmış, orada iki sene boyunca hizmetçilik yaparak kalmış. Sonrasında ev sahibi, onu hizmetçilerinden biriyle evlendirmiş. Menuş, altı sene boyunca Kürt kocasıyla yaşamış. Bir Süryani bizim Halep'teki kabul müessesemizi biliyormuş. Bundan Menuş'a bahsetmiş, eğer kendi milletine dönmek isterse bizim temsilcimize götüreceğine söz vermiş. Menuş, tabii ki dönmeye istekliymiş. Adam da onu bizim temsilcimize getirmiş. Temsilcimiz de arabayla bize göndermiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok.
Kurumumuzdan 4 Temmuz 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi.

---

508 **Hagop,** Kevork Yusuf Piçe
Tel-Ermen-Mardin, 12, 16 Mayıs 1924

Hagop'un babası Türk Ordusu'ndaki görevi sırasında öldürülmüş. Annesi, iki oğlu ve iki kızıyla birlikte sürgün edilmiş. Yolda en büyük kız hastalanıp ölmüş. Geri kalanlar Deyr-i Zor'a sürülmüş. Orada da dört sene başka başka Müslüman evlerinde çalışarak yaşamışlar. Sonra, Deyr-i Zor'dan Mardin'e sürülmüşler. Mardin'de annesi hastalanıp ölmüş. Çocuklar da Türk yetimhaneye alınmışlar. Çok geçmeden yetimhane kapatılıp çocuklar gönderilmişler. Mardin'in Ermeni rahibi, onların Ermeni olduklarını bildiği için Hagop ve erkek kardeşini bize gönderdi, kız kardeşini de kendi evine almış. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok.
Annesi Mardin'den geldi ve çocuklarıyla birlikte buraya yerleşti.
Kurumumuzdan 6 Haziran 1924'te ayrıldı. Arkabalar.

509 **Abraham,** Kevork Yusuf Piçe
Tel-Ermen/Mardin, 10, 16 Mayıs 1924

Hagop (No: 508) bakınız.
Kurumumuzdan 6 Haziran 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

510 **Harutyun,** Hagop Ganimiyan
Maraş, 18, 15 Mayıs 1924

Harutyun ve ailesi, kız kardeşi ile annesinin hastalanıp öldüğü Birecik adlı kasabaya sürgün edilmiş. O ve babası Rakka'ya sürülmüş. Harutyun, küçük bir çocuk olduğundan uzun yürüyüşlerde çok yorulmuş ve Deyr-i Zor yolunda daha fazla ilerleyememiş. Yorgunluktan bitap halde Hamralı bir Arap evinde kalmış. Babası, Deyr-i Zor'a doğru daha ileriye sürülmüş. Harutyun, Arap aile ile sekiz sene boyunca onların tarla işlerini yaparak yaşamış. Birçok kez kaçmak istemiş ama bütün Ermenilerin öldürüldüğünü duyduğundan cesaret edememiş. Babasından hiç haber alamamış. Bir seferinde Rakka'ya iş için gittiğinde Ermeni bir faytoncuyla tanışmış. Adam, bizim kabul müessesemizden ve Halep'teki Ermenilerden bahsetmiş. Harutyun, faytoncuya katılmış. 15 Mayısta da bize geldi.
Kurumumuzdan 27 Temmuz 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

511 **Dikran,** Garabed Tataryan
Kesirig/Harput, 14, 15 Mayıs 1924

Babası Türk Ordusu tarafından öldürülmüş, bütün aile sürgün edilmiş. Dikran, onu sekiz sene boyunca evlerinde tutan bir Türk ailesine verilmiş. Dikran'a çok iyi muamele edip evlat

edinmişler. Bu sekiz sene boyunca akrabalarından hiç haber alamamış. İki sene kadar önce Türk aileden kaçmış. Mezreh adlı bir şehire gitmiş. Orada bir Ermeni yetimhanesine kayıt olmuş ama iki sene sonra devlet onu Türk aileye geri göndermiş. Sonrasında Ermenilerin dolaşım izni çıktığında Harput'a kaçmış, bir Ermeni kafilesine katılıp Halep'e gelmiş.
Kurumumuzdan 26 Eyül 1924'te ayrıldı. Amerika'daki akrabalar.

---

512 **Lousia,** Mıgırdıç Kasoyan
Diyarbakır, 20, 15 Mayıs 1924

Lousia'nın babası Ermeni katliamının başında öldürülmüş. Annesi, Lousia'yı kurtarmak için bir Türke vermiş. Türk, Lousia'yla evlenmiş, annesini, kız kardeşini ve erkek kardeşini de yanında tutmuş, böylece sürgün edilmek zorunda kalmamışlar. Evliliğinden iki sene sonra erkek kardeşi hastalanıp ölmüş. Lousia, Türk ile sekiz sene yaşamış ve iki çocuğu olmuş. Bazı akrabaları onu Diyarbakır'da görmüşler, bizim Halep'teki kabul müessesemizden bahsetmişler. Lousia, her şeyini satıp yolculuk için gerekli parayı toplamış. Çocuklarını ve kocasını yalnız bırakarak gece vakti kaçmış. Annesi ve kız kardeşi hâlâ Diyarbakır'dalar.
Kurumumuzdan 10 Mayıs 1925'te ayrıldı. Arkabalar. Şam'da evlendi.

---

513 **Avedis,** Panos Karamanyan
Kars-Bazar/Adana, 23, 17 Mayıs 1924

Avedis'in babası, daha Avedis doğmadan ölmüş. Avedis, annesi ve ağabeyiyle büyümüş. Sürgünler başladığında annesi ve ağabeyiyle birlikte Deyr-i Zor'a gönderilmişler. Vardıklarının hemen ardından annesi ve ağabeyi hastalanıp ölmüşler. Avedis,

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Şammar Aşireti'nden bir Arap tarafından evlat edinilmiş. Sekiz sene boyunca Arap aileyle birlikte yaşamış. Ev sahibiyle birlikte iş için Musul'a geldiklerinde, Ermeni bir at arabası sürücüsü onu tanıyınca akrabalarının Halep'te hayatta olduklarını söylemiş. Avedis, Araptan izin istemiş, o da vermiş. Hemen Deyr-i Zor temsilcimize gitmiş. O, Avedis'i 17 Mayısta bize gönderdi. İskenderun'daki akrabalarının yanına gönderdik.
Kurumumuzdan 18 Mayıs 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

514 **Vartuhi,** Nerses Boyadjian
Birecik, 12, 17 Mayıs 1924

Annesinin ilk kocası Adıyamanlıymış. Onunla birlikte Kudüs'e gitmek amacıyla Halep'e gelmiş ama kocası ansızın hastalanıp ölmüş. Altı ay sonra Vartuhi'nin babasıyla evlenmiş. Ermeniler sürgün edilmeye başladığında Vartuhi küçük bir çocukmuş. Hep birlikte Birecik'e gitmişler ama hayat giderek pahalılaşıyor, iş bulmak da zorlaşıyormuş. Bütün aile ızdırap çekiyormuş. Vartuhi'nin babası hastalanıp ölmüş. Annesinin parası yokmuş, Vartuhi'ye bakamamış ve onu bir Türke vermiş. Mütareke sonrası Ermeniler'e Türkiye'den çıkış izni verildiğinde, annesi Vartuhi'yi Türkten geri alıp Halep'e gelmiş. Kendisine bakacak durumu olmadığı için Vartuhi'yi bizim kabul müessesemize bıraktı.
Kurumumuzdan 1 Ocak 1925'te ayrıldı. Danimarka Yetimhanesi. Yetimhaneden 1 Eylül 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

515 **Mensure,** Yusuf Madigyan
Mardin, 30, 21 Mayıs 1924

Mensure'nin kocası sürgünlerin başında öldürülmüş. Kendisi, oğlu ve kızıyla birlikte Deyr-i Zor'a sürülmüş. Suriye çölündeki uzun ve zorlu yolculuğun ardından Deyr-i Zor'a varmışlar. Var-

malarının hemen ardından da bu şehirdeki Türkler ve Kürtler tarafından büyük Deyr-i Zor katliamı gerçekleştirilmiş. Mensure'yi tanıyan bir Arap, onları katliamdan korumak amacıyla, onunla evlenmiş ve çocuklarını da evine almış. Mensure, Arapla bir sene yaşadıktan sonra Sinjar adlı kasabaya kaçmış. Orada arkadaşlarından bazılarıyla karşılaşmış. Onlarla birlikte farklı Kürt evlerinde çocuklarına bakabilmek için iki sene boyunca çalışmış. İki senenin sonunda biraz para biriktirmiş. Diğer elli Ermeniyle birlikte memleketi Mardin'e doğru yola çıkmış. Yolda Arapların saldırısına uğrayıp soyulmuşlar. Hepsi tekrar çok zor duruma düşmüşler. Yolculuklarına Nusaybin'e kadar devam etmişler. Orada, tabii ki çok düşük fiyatlara iş bulmuşlar. Bir Alman demiryolu şirketinde çalışıyorlarmış. Mensure, kendisi ve küçük oğlu için yeterli parayı biriktirmiş, hatta biraz daha fazlası da varmış. Sonrasında Mardin'e gitmiş. Evi, Türk Hükümeti tarafından ona geri verilmiş. Dört sene orada yaşamış. Ermeniler Suriye'ye göçe başladıklarında, Türk Hükümeti evine tekrar el koymuş ve polis karakolu olarak kullanılmış. Bir polis onunla evlenmek istemiş ama Mensure, onu bizim Haşitse temsilcimize gönderen rahibe gitmiş. Temsilcimiz de onu Deyr-i Zor yoluyla bize göndermiş. Küçük kızı hâlâ Arapların arasında yaşıyormuş.
Kurumumuzdan 2 Haziran 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

516 **Amsih,** Mikhael Taze
Mardin, 12, 21 Mayıs 1924

Mensure'ye (No: 515) bakınız.
Kurumumuzdan 7 Haziran 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

517 **Meryem,** Mikail Fırıncıyan
Lice/Diyarbakır, 15, 22 Mayıs 1924

Meryem'in babası, Ermeni katliamının başında öldürülmüş. Bir süre sonra annesi sabah erken saatte çocuklarının haberi olmadan sürgün edilmiş. Çocuklar, sabah kalktıklarında yalnız kalmanın korkusuyla ağlamaya başlamışlar. Türk bir komşuları acıyıp onları evine almış. Bu evde Kürtlerin arasında sekiz sene yaşamışlar. Ermeniler göçe başladıklarında teyzeleri Lice'de yaşıyormuş. Çocukları bulmuş ve onları Halep'e giden bir kafileyle göndermiş. Arkabaları olmadığından bize gelmek zorunda kalmışlar.
Kurumumuzdan 12 Şubat 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

518 **Hanım,** Mikail Fırıncıyan
Lice Diyarbakır, 14, 22 Mayıs 1924

Meryem, Mikail Fırıncıyan'a (No: 517) bakınız.
Kurumumuzdan 12 Şubat 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

519 **Nazlı,** Krikor Antoyan
Habusi Harput, 16, 27 Mayıs 1924

Annesi, babası ve erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmişler ve yolda kaybolmuşlar. Nazlı, köyün muhtarına götürülmüş. Sekiz sene orada hizmetçi olarak yaşamış. Nazlı büyüyünce ev sahibi onunla evlenmek istemiş. Harput'taki Ermeniler, ona kaçmasını tembihlemişler. O da bir gece kaçıp Harput'a

gitmiş. Orada onu koruyan Ermeni aile birkaç hafta sonra Halep'e göndermişler. Nazlı'nın burada hiç akrabası yok, o yüzden de akrabaları bulunana kadar yanımıza aldık.
Kurumumuzdan 8 Mart 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

520 **Baydzar,** Gulkhas Tchoyan
Habusi/Harput, 17, 27 Mayıs 1924

Babası, Dünya Harbi'nin başında Türk Ordusu'na alınmış. Orada hastalanıp ölmüş. Ermeniler sürgün edildiklerinde Türk bir polis annesiyle evlenmiş. O yüzden de evlerinde kalabilmişler. Birkaç sene sonra polis, Baydzar'ı arkadaşlarından biriyle evlendirmek istemiş ama annesi buna karşı çıkmış. Gidip Ermenilerden Baydzar'ı Halep'e göndermesine yardımcı olmalarını istemiş. Birkaç gün sonra bir göçmen kafilesi yola çıkacakmış. Onu da yanlarına almışlar ve böylece Baydzar Halep'e ulaşmış. Annesi hâlâ Türk ile birlikte yaşıyor.
Kurumumuzdan 12 Şubat 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

521 **Markrid,** Avedik Matoyan
Habusi/Harput, 17, 27 Mayıs 1924

Ermeni katliamının başında memleketini polisler ve askerler kuşatmış. Bütün yetişkin erkekler toplanmış, sürgün edilmiş. Yolda da bir bir öldürülmüşler. Birkaç gün sonra kadınlar ve çocuklar da toplanmış. Markrid iki saat yürüdükten sonra kaçıp memleketine geri dönmüş. Markrid'i yolda gören bir Türk onu evine alıp sekiz sene boyunca kölesi olarak tutmuş. Bir gün ev sahibesiyle birlikte İşme adlı bir kasabaya gitmişler. Orada, ona kaçmasını söyleyen birkaç Ermeniyle tanışmış. Bir hafta sonra bu şehre kaçmış ve Halep'e giden bir kafileyle buluşup buraya gelmiş. Hiç akrabası olmadığı için bize geldi.
Kurumumuzdan 20 Mayıs 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Nakış işlemeciliği. Beyrut'ta evlendi.

522 **Bedros,** Yemenciyan
Pütürge/Malatya, 12, 27 Mayıs 1924

Bedros'un babası, Ermenilerin sürgünü sırasında hapse atılmış. Türk bir arkadaşının yardımıyla hapisten kaçmış. Türk, onu ve ailesini evinde saklamış. Bedros'un babası, ailesinin ve halkının durumundan çok endişeliymiş. Çok geçmeden hastalanıp ölmüş. Bedros, babasının ölümünden sonra ailesinin geri kalanıyla birlikte sürgün edilmiş. O zamanlar çok genç olduğundan ailesine ne olduğunu hatırlamıyor. Bedros, Arapların arasında köle olarak kalmış, bizim temsilcilerimizin çabasıyla kurtarılmış. Erkek kardeşi (bakınız No: 523) de kendisiyle birlikte kurtarılmış. Kendi köylüleri, onu yanlarına aldılar.
Kurumumuzdan 28 Mayıs 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

523 **Mardiros,** Yemenciyan
Pütürge/Malatya, 10, 27 Mayıs 1924

Bedros, Yemenciyan'a (No: 522) bakınız.
Kurumumuzdan 28 Mayıs 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

524 **Meryem,** Sarkisyan
Pütürge/Malatya, 12, 27 Mayıs 1924

Meryem, ailesiyle birlikte sürgün edilmiş. Kafile bir nehirden geçerken Kürtler saldırıp çoğunu öldürmüşler. Kadınlar ve çocuklar nehre atılmış. Sadece birkaç tane güzel kız, köyün yakınındaki Kürt evlerine alınmışlar. Meryem'ın kız kardeşi bir Kürtle evlenmiş. O da aynı evde tutulmuş. İki sene sonra kız kardeşi ölünce Meryem başka bir aile tarafından evlat edinilmiş. Büyüyünce Ermeni olduğunu anlayıp kendi milletine geri

dönmek istemiş. Malatya'da bir Ermeni aile tanıyormuş. Bir gece oraya kaçmış. Ermeni aile Meryem'in yolculuğu için gerekli bütün parayı verip onu buraya göndermiş. Akrabası yok.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1924'te ayrıldı. Danimarka Yetimhanesi.
20 Nisan 1928'de "Ermeni Dostları Oteli"ne yerleştirildi.

---

525 **Krikor,** Hagop Malkhasyan
Arapkir, 17, 28 Mayıs 1924

Türk Hükümeti tarafından Ermeniler sürgün edilmeye başlandığında Arapkir'de çok Ermeni varmış. Yetişkin Ermeni erkekleri toplanıp hapse atılmış. Birkaç gün sonrasında da yakınlardaki köylerde katledilmişler. Ancak Krikor'un babası polise para verip hapisten kaçmış. Ailesinin yanına gitmiş, aynı gece Harput'a yola çıkmışlar. Vardıktan birkaç gün sonra babası jandarma tarafından öldürülmüş. Ailesi sakin bir yer bulmak için Harput'tan Malatya'ya kaçmış. Malatya'da Krikor'un ağabeyi ve, annesi hastalanıp ölmüşler. Krikor, kız kardeşiyle yalnız kalmış. Bir gün kız kardeşi bakkala yemek almaya gitmiş, bir daha geri dönmemiş. Krikor kardeşini aramışsa da bulamamış. Malatya'dan bir Türk, Krikor'u hizmetçi olarak evine almış. İyi muamele görmüş, dokuz sene o evde kalmış. Türkün amacı Krikor'u Müslümanlaştırmakmış. Onu güzel bir Türk kızıyla evlendireceğinin sözünü vermiş ama bu konuyla bir kelime bile duymak istemeyen Krikor, birkaç Ermeniyle Halep'e kaçmış. Akrabası olmadığı için bakımımıza aldık.
Kurumumuzdan 12 Ağustos 1924'te ayrıldı.

---

526 **Maritsa,** Hovsep Kalaycıyan
Diyarbakır, 20, 28 Mayıs 1924

Babası, Türk Hükümetinin yaptığı Ermeni katliamının başında, köyünden birkaç adamla beraber öldürülmüş. Maritsa, bir Türk

ailesi tarafından evlat edinilmiş ancak annesi ve iki ağabeyi daha ileriye sürülmüş. Beş sene sonra, bir Türk Maritsa'yla evlenmek istemiş. Kız başta reddetse de Türkün baskıları yüzünden kabul etmek zorunda kalmış. Maritsa, polisle evlenmiş, dört sene boyunca karısı olarak onunla yaşamış. Evliliğinden hiç memnun olmayan Maritsa, sürekli kaçış yolları gözlüyormuş. Bir gün kocası hükümet tarafından Ankara'ya çağırılmış. Birkaç gün sonra Maritsa, Ermeni bir ailenin yanına kaçıp ordan da Djerablus'a doğru yola çıkmış. Orada parası bitmiş. Onunla karşılaşan temsilcimiz bize göndermiş. Akrabası yok. Burada, Halep'te akrabalarını buldu. Onlarla beraber yaşamaya gitti. 1927'de geri geldiğinde çok hastaydı.
Kurumumuzdan 6 Haziran 1924'te ayrıldı. Akrabalar.
1928'de "Ermeni Dostları Oteli" ne yerleştirildi.

---

527 **Yeghia,** Setrak Çirpidyan
Vartadel/Harput, 16, 28 Mayıs 1924

Dünya Harbi'nin başında babası Türk Ordusunda askermiş. Ermeniler sürgün edildiğinde, bir Türk, annesiyle zorla evlenmiş. Sonra kız kardeşi de bir Türkle evlenmiş ve Yeghia tek başıa kalmış. Ermeniler yavaş yavaş sürgün edilmişler, o da böylece Mardin'e gelmiş. Orada bir Kürt aile tarafından çiftçi olarak alınmış, dokuz sene onlarla yaşamış. Yeghia, akrabalarından hiç haber alamamış. Yaşayıp yaşamadıklarını bilmiyor. Kendisine kötü muamele edildiğinden Gullia adlı bir kasabaya kaçmış. Orada bizim Haşitse temsilcimizle ilgili bir şeyler duymuş ve kaçmış. Temsilcimiz, Yeghia'yı Deyr-i Zor yolundan müessesemize göndermiş. Amcaları Amerika'dalar (bulunamadılar).
Kurumumuzdan 31 Ağustos 1925'te ayrıldı. Kendisine bakabiliyor. Tüccar.

528 **Nevart,** Masri Sayeghian
Viranşehir, 26, 29 Mayıs 1924

Nevart, Diyarbakır'da evlenmiş. Sürgünler başlamadan önce Viranşehir'e ailesini ziyarete gitmiş. Orada bulunduğu sırada Türkiye, İtilaf Devletleri'ne savaş ilan etmiş ve Ermeniler ya katledilmiş ya da sürgün edilmişler. Nevart, kocasına geri dönememiş. Anne ve babasıyla birlikte Mardin'in bir bölgesine sürülmüşler. Farklı köylerden Kürtler kafilelerine saldırmışlar. Kız kardeşiyle birlikte bir Kürt köyüne götürülmüş. İki sene sonra sahibi tarafından başka bir Kürte satılmış ve onunla evlenmiş. Ermeniler Türkiye'yi terk ederlerken Ermeni bir rahibe gitmiş. Rahip de Nevart ile kız kardeşini Deyr-i Zor temsilcimize göndermiş. Amerika'da eniştesi var. Burada, Halep'te akrabalarını buldu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 8 Haziran 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

520 **Habbe,** Masri Sayeghian
Viranşehir, 12, 29 Mayıs 1924

Nevart, Masri Sayeghian'a (No: 528) bakınız. Halep'te akrabalarını buldu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 13 Haziran 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

530 **Abraham,** Boghossian
Goeksoon/Zeytun, 19, 29 Mayıs 1924

Abraham, babası öldüğünde küçük bir çocukmuş. Sürgünlerin başında Zeytun'da bir okuldaymış. Annesine ne olduğunu bilmiyor. Sonrasında Zeytunlu Ermenilerle birlikte sürülmüş. Ebu-Kamal'a gelirken bir köpek tarafından ısırılmış. Bu yüzden

de yolculuğuna devam edememiş. Köpeğin sahibi olan Türk, Abraham'ı evine alıp ilgilenmiş. Abraham, iyileştikten sonra, dokuz sene boyunca o köyde çiftçilik yapmış. Bu süre içinde, köy halkı arasında erkek kardeşini bulmuş. Ermeniler göç ederlerken Ebu-Kamal'dan Halep'e gitmek için yola çıkmış. Kardeşinden kendisine katılmasını istemiş ama kardeşi reddetmiş. Abraham, Deyr-i Zor'a gitmiş, temsilcimiz de onu Halep'e göndermiş.
Kurumumuzdan 16 Temmuz 1924'te ayrıldı. Bağdat'taki akrabalar.

---

531 **Partam,** Toros Germaniyan
Zeytun, 23, 29 Mayıs 1924

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Annesi ve babası, Patram küçük bir çocukken ölmüş. Patram, dedesi ve ninesiyle birlikte Deyr-i Zor'a kadar sürülmüş. Orada bir Arap aileye verilmiş. Aile, onu dokuz sene boyunca kendi oğulları olarak saklamışlar. Partam, Ermeni olduğunu hatırlayabiliyormuş. Hristiyan kalabilmek ve bir zanaat öğrenmek için kendi milletine dönmek istediğindeymiş. Halep'te Ermeni yetimhaneleri olduğunu, bir zanaat öğrenebilme ihtimalini duyduğunda, Arap ailesinden milletine dönmek için izin istemiş, onlar da vermiş. Bunun üzerine temsilcimize gitmiş, o da buraya göndermiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Burada, Halep'te akrabalarını buldu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 5 Haziran 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

532 **Krikor,** Sarkis Demirciyan
Viranşehir, 15, 29 Mayıs 1924

Dünya Harbi'nin başında babası Türk Ordusu'na alınmış. Annesi, iki erkek kardeşi ve kendisi Hama'ya sürülmüşler. Hama'da küçük kardeşi ölmüş. Kalanlar burada üç sene yaşamışlar. Sonra köylerine geri dönüp evlerini tekrar almışlar. Bir sene son-

ra annesi hastalanıp ölmüş. Krikor ve erkek kardeşi, ekmeklerini kazanabilmek için farklı Türk evlerinde çalışmak zorunda kalmışlar. Krikor'un kaçmak gibi bir amacı varmış ama hiç parası olmadığından bu planı bir türlü gerçekleştirememişse de bir şekilde Ermeni olarak kalmış. Ermenileri göç etmek zorunda kaldıkları sırada, hemen Ermeni rahibe gitmiş. Rahip de onu temsilcimiz aracılığıyla bize göndermiş.
Kurumumuzdan 15 Ağustos 1924'te ayrıldı. Şam'daki akrabalar.

---

533 **Hovsep,** Serop Turunciyan
Diyarbakır, 17, 30 Mayıs 1924

Ermeni katliamlarının başında Hovsep'in babası da diğer pek çokları gibi öldürülmüş. Annesi savaştan önce ölmüş. Sürgünler başladığında, Hovsep, bir Amerikan yetimhanesi tarafından alınmış. İki sene sonra yetimhaneden gönderilmiş. Çalışamadığı için de Türklerin arasında yaşamak zorunda kalmış. Bir Türk, altı sene boyunca onu evinde hizmetçi olarak tutmuş. Ermeniler Suriye'ye göç ettikleri sırada Mardin'deki Ermeni rahibe kaçmış ve kendisini Halep'e göndermesini istemiş. Mardin'deki Ermeni rahip, onu, bizim Haşitse temsilcimize, o da Deyr-i Zor yoluyla bize göndermiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Kendine iş buldu ve ayrıldı.
Kurumumuzdan 3 Haziran 1924'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

---

534 **Aghavni,** Manugh Demrikyan
Karamanlı/Maraş, 15, 30 Mayıs 1924

Aghavni'nin babası, Türk Hükümeti Ermenileri sürgün etmeye başladığında Türk Ordusu'ndaymış. Babası ordudan kaçmayı başarmış. Entili adında bir köye gidip saklanmış. Birkaç ay sonra diğer birkaç Ermeniyle birlikte, bir görevli tarafından

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

yakalanıp sürülmüş. Yolda çoğu öldürülmüş. Bu sırada Maraş'taki Ermeni aileler Deyr-i Zor bölgesine gönderilmiş. Bu mutsuz insanların çoğu Suriye çölünde kaybolmuş. Aghavni, Haşitse Suriye çölünde ailesinden ayrı düşünce bir Arap çadırına alınmış. Arap onu satıp kâr etmek amacıyla evlat edinmiş, ancak Haşitse-Deyr-i Zor temsilcimiz bölgedeki göçebe kabilelerde ve köylerde iyi bir propaganda yürütmekteymiş. Aghavni bunu duyunca kendisinin de Ermeni olduğunu hatırlamış. Gece vakti Arap kampından kaçıp temsilcimize gitmiş, o da hemen ertesi sabah arabayla kurumumuza göndermiş.
Kurumumuzdan 29 Mayıs 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

535 **(...) 12,**
28 Mayıs 1924

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Çocuk aceleyle verildi. Halep'te akrabaları bulundu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 29 Mayıs 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

536 **Bedros,** Harutyun Terziyan
Çorum, 20, 1 Haziran 1924

Babası orduda görev yaparken annesiyle birlikte Rakka'ya sürülmüş. Çok yorucu bir yolculuktan sonra Rakka'ya ulaşmış, orada iki sene yaşamışlar. Göçebe kabileden bir Arap zorla onu annesinden almış. Bedros, bir sene Arapla kalmış, sonra da kötü muameleye maruz kaldığı için kaçmış. Rakka'ya geri dönememiş, o yüzden de başka bir kabilede altı sene boyunca çoban olarak yaşa-

mış. Büyüyünce Ermeni olduğunu hatırlamış milletine dönmek ve bir zanaat öğrenmek istemiş. Bir gün Deyr-i Zor'a giderken birkaç Ermeni görmüş. Ermeniler ona, bizim yardım evimizden bahsetmişler. Hemen Halep'e gelme kararı almış.
Kurumumuzdan 17 Eylül 1925'te ayrıldı. Zanaat.

---

537 **Yester,** Sarkis Sarımamyan
Maraş, 18, 3 Haziran 1924

Yester, annesi, erkek kardeşleri ve kız kardeşleriyle birlikte Antep bölgesine sürgün edilmiş. Babası, Maraş'ın diğer yetişkin erkekleriyle birlikte şehrin içinde katledilmiş. Bir Türk askeri tarafından arkabalarının yanından alınan Yester, onunla evlenip yedi sene birlikte yaşamış. Kocası ordudan kaçmış. Yester'le birlikte Halep'e gelmiş ama kızın evden çıkmasına hiç izin vermiyormuş. Bir gün bakkala gittiğinde Yester de dışarı çıkmış. Bir köylüyle karşılaşmış, ondan kendisini Ermeni kilisesine götürmesini istemiş. Adam "Tamam" diyip götürmüş. Halep'teki Ermeni kilisesinin kadınlara özel barınağı var. O da orada saklanmış ama kocası onun nerede olduğunu öğrenmiş, gelip kiliseden karısını geri istemiş. Kilise, Yester'i daha fazla tutamamış, o yüzden de bize göndermişler. Biz, onu kurumumuza aldık. Bildiğimiz kadarıyla arkabası yok. Hizmetçi olarak iş buldu ve buradan ayrıldı.
Kurumumuzdan 12 Haziran 1924'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi.

---

538 **Astoor,** Toros Sagheryan
Hasanbeyli, 24, 3 Haziran 1924

Babası, Dünya Harbi'nden birkaç sene önce Adana'da yapılan Ermeni katliamının kurbanı olmuş. Annesi de savaştan önce ölmüş, Astoor, erken yaşta öksüz kalmış. 1915'te Ermeniler sürgün edilmeyebaşladığında diğer Ermenilerle birlikte Nizip adlı bir kasabaya sürülmüş. Bu kasabada bir Türk ailesi onu

almış. Onların yanında çiftçi olarak dokuz sene kalmış. Kuzeni Halep'teymiş ve Astoor'un Nizip'te olduğunu duymuş. Ona birkaç sefer, Ermeni olduğunu ve Suriye'de akrabaları bulunduğunu açıklayan mektuplar yazmış. Astoor, efendisinden Halep'e gitmek için izin istemiş. Türk izin verince Astoor Halep'e gelip Türkiye'ye bir daha dönmemiş. Kirk Chane'deki akrabalarının yanına gönderdik.
Kurumumuzdan 4 Haziran 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

539 **Asdoor,** Kasbar Sagherian
Hasanbeyli, 20, 3 Haziran 1924

Asdoor, annesi, babası erkek kardeşi ve kız kardeşiyle birlikte Bombudji adlı bir köye sürgün edilmiş. Altı ay sonra bütün aile Rakka'ya sürülmüş. Annesi ve babası hastalanmış, Rakka'ya giderken yolda ölmüşler. Asdoor, Rakka'da bir polis tarafından kardeşinden ayrılmış. Polis, onu Birecik'teki evine götürmüş. Asdoor dokuz sene boyunca polisin evinde bahçıvan olarak kalmış. Ağabeyi adresini bulunca Halep'e gitmesi için gerekli parayı göndermiş. Asdoor, Birecik'ten kaçarak 3 Haziranda Halep'e gelmiş. Ağabeyi ona bakabilecek durumda değildi, o yüzden biz aldık. No: 538 gibi.
Kurumumuzdan 4 Haziran 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

540 **Touma,** Garabed Ovigyan
Egil/Diyarbakır, 17, 4 Haziran 1924

Touma'nın ailesi Diyarbakır'da yaşıyormuş. Oradan sürgün edilmişler. Diyarbakır'dan dört beş mil uzaklıkta kafileleri Kürtler tarafından saldırıya uğramış. Touma, bir Kürt köyüne götürülmüş. Onu ailesinden çalan adam, Touma'yı altı sene Kürtün yanında tutmuş. Ona kızı gibi davranmış, sonra da onunla evlenmiş. Touma iki sene karısı olarak yaşamış ama kilisesine ve milletine geri

dönme arzusu varmış. Bu arzu beraberinde pek çok zorluk da getiriyormuş. Ona birinin yardım etmesi gerekmiş. Touma'nın Ermeni bir komşusu varmış. Touma, ondan yardımcı olmasını istemiş, komşusu da yardım etmiş. Sabah erkenden Ermeni komşusunun evine kaçmış. Adam onu evinde birkaç gün tuttuktan sonra arabayla kurumumuza göndermiş.
Kurumumuzdan 23 Eylül 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

541 **Satenig,** Dikran Avedissian
Kaghgig-Khenous-Muş, 20, 5 Haziran 1924

Babası, Dünya Harbi'nden bir sene önce Rusya'ya gitmiş. Satenig, annesi, erkek kardeşi ve dört kız kardeşi Gouik adlı bir köye sürgün edilmişler. Orada ailesinden ayırılıp bir Kürte verilmiş. Altı ay sonra köy Ruslar tarafından işgal edilmiş. Rus Ordusu gelmeden herkes köyü terk etmiş. Satenig ile Satenig'in birlikte yaşadığı Kürt aile Ghendja'ya gelmişler. Bu ailede üç sene kaldıktan sonra Kürt, Satenig'le evlenmiş. İki sene sonra da adam ölmüş. Kocasının ölümünden sonra üç sene boyunca ekmeğini çıkarabilmek için farklı farklı evlerde çalışan Satenig, birkaç kişiyle birlikte başka bir şehre gitmiş ama yolda hastalanmış, yolculuğuna devam edememiş. İyileştikten sonra başka kadınlarla birlikte Halep'e gelmiş. Biz de onu kurumumuza aldık, çünkü kendine bakabilecek durumda değil.
Kurumumuzdan 21 Haziran 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

542 **Zanazan,** Kasbar Merdeyan
Kara Çoban-Khenouse/Muş, 25
5 Haziran 1924

Ermeni katliamının ilk günlerinde köyü Kürtler tarafından kuşatılmış ama köy halkı direnmiş. Silahları için cephaneleri kalmadığından yenilmişler. Kürtler, köyü işgal etmişler; erkekleri, kadınları ve çocukları öldürmüşler. Birkaç kız Kürtlerle evlendirilmiş, bazıları ise köle olarak satılmış. Zanazan ve kız kardeşi Anuş, Kürt ailelerine hizmetçi olarak alınmışlar, dokuz sene bo-

yunca Kürtlerin arasında yaşamışlar. Erkek kardeşinin Erzurum'da Türk Ordusu'na alındığını hatırlıyor ve kardeşinin Rusya'da bulunabileceğine inanıyor. Ermeniler Suriye'ye göç etmeye başladıklarında, Zanazan ve kardeşi Diyarbakır'a gitmişler, oradan da Halep'e gelmişler. Akrabaları ve kendilerine bakacak durumları olmadığından kurumumuza alındılar.

Kurumumuzdan 21 Haziran 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

543 **Anuş,** Kasbar Merdeyan
Kara-Çoban-Khenouse/Muş, 35, 5 Haziran 1924

Zanazan, Kasbar Merdeyan'a (No: 542) bakınız.

Kurumumuzdan 20 Haziran 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

544 **Sara,** Sarkis Doneyan
Kamer Muş, 35, 5 Haziran 1924

Sara'nın kocası Türk Ordusu'nda askermiş ve Birinci Dünya Savaşı sırasında ölmüş. Ermeniler sürgün edildiklerinde, Kamer halkı çevredeki dağlara kaçıp Kürtlere karşı savaşmışlar. Çatışmalar birkaç hafta sürmüş ama Ermenilerin erzakları olmadığından teslim olmak zorunda kalmışlar. Kürtler, erkekleri, kadınları ve çocukları öldürmüş; sadece bazı güzel kadınları ve çocukları köylerine götürüp birbirlerinden ayırmışlar onları başka Kürtlere satmış ya da onlarla evlenmişler. Sara da bir Kürtle evlenmiş. Evliliğinden altı ay sonra Kürtler de bölgeyi

terk etmek zorunda kalmışlar, çünkü Rus Ordusu buraları işgal ediyormuş. Sara ile kocası Mardin yakınında bir köye gelmişler, altı sene birlikte yaşamışlar. Sonra kocası ölmüş. Sara ekmeğini kazanabilmek için farklı Türk evlerinde çalışmış. Türklerin ve Kürtlerin arasında, Halep'te yaşayan Ermenileri duymuş. Yaşadığı yeri bırakıp akrabalarını bulmak umuduyla Halep'e gelmiş. Hiçbir akrabasını bulamadığından, kendine bakacak durumda olmadığından bize geldi. Amerika'da erkek kardeşi var.
Kurumumuzdan 20 Haziran 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

545 **Hovsep,** Armenag Dalkeranian
Bafra, 21, 6 Haziran 1924

Bütün aile Hasan Çelebi'ye gönderilmiş. Yolda yetişkin erkekler kafileden ayırılıp öldürülmüşler. Annesi, kocasının katledilişini görmeye dayanamamış. Hastalanmış ve birkaç gün sonra da ölmüş. Sürgün kafilesinden hayatta kalanlar Malatya'ya gönderilmiş. Hovsep, şehrin Ermeni kilisesine, kız kardeşleri de başka bir kiliseye konulmuş. Bu şekilde ayrılan Hovsep, onlardan bir daha haber alamamış. Kilisede birkaç gün kaldıktan sonra bir Kürt kasabasına gönderilmiş. Orada dokuz sene boyunca çiftçilik yaparak yaşamış. Hovsep, Ermeni olduğunu hep hatırlamış ama kendini çok iyi kontrol etmiş. Kürtler, Malatya'ya çok sık gidip geliyorlarmış. Kendi aralarında siyaset ve duydukları son haberler hakkında konuşuyorlarmış. Hovsep, bir ya da iki kez Suriye'ye göç eden Ermeniler hakkında bir şeyler duymuş. Bir gün köyünden bir Kürt Malatya'ya gidiyormuş. Hovsep de ona katılmış. Kürt, yolda saldırıp Sarkis'i yaralamış bağnaz Kürt onu öldürmeye çalışmış ama Sarkis kendisini nehre atarak canını kurtarmış. Bir ya da iki saat sonra da Malatya'ya doğru yoluna devam etmiş, akşam geç saatte şehre ulaşmış. Bir Ermeni onu tanıyıp evine almış, iyileşene kadar da bakmış. İyileştikten sonra bir Ermeni kafilesiyle Halep'e gelmiş.
Kurumumuzdan 30 Nisan 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

546 **Meryem,** Boghos Demirciyan
Şiro, 17, 6 Haziran 1924

Dünya Harbi başladığında Meryem'in babası ile ağabeyi Türk Ordusu'nda askermiş. Babası hastalanıp ölmüş. Ağabeyinden de hiç haber alamamış. Ermenilerin sürgün edilmelerinin başlangıcında, Meryem annesi ve küçük erkek kardeşiyle birlikte anneannesini ve dedesini görmeye gitmiş. Tabii ki geri dönememişler ve Yedi Kule adlı bir köye gönderilmişler. Orada çocuğu olmayan bir Kürt onu evine alıp sekiz sene boyunca kızı olarak tutmuş. Genç bir Ermeni adam, iş için bu şehre geldiğinde Meryem'i milletine kavuşturmak istemiş. Hatta ev sahibesine gidip Meryem'in akrabalarının hayatta olduklarını söylemiş, kızı onlardan istemiş. Kadın, izin vermiş ve Meryem, Ermeniyle birlikte Malatya'ya oradan da bir göçmen kafilesiyle Halep'e gelmiş. Akrabaları olmadığından bize geldi.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Nakış işlemecisi.

---

847 **Harutyun,** Beniamin Keşişyan
Aksaray/Konya, 19, 7 Haziran 1924

Babası Türk Ordusu'nda askermiş. Ermeniler Aksaray'dan sürgün edildikleri sırada Dardanel'de İngiliz ordusuyla savaşıyormuş. Harutyun, üvey annesi, kız kardeşi ve erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Yolda annesi ile kız kardeşi hastalanıp ölmüşler. Erkek kardeşi kaybolmuş. Harutyun, tek başına El-Hamman'a gelmiş. Burada göçmen Anaze Aşireti'nden bir Arap onu çadırına almış. Harutyun, dokuz sene deve sürücüsü olarak onlarla yaşamış. İşinden sıkılmaya başlayınca, daha iyi bir iş bulmak umuduyla Deyr-i Zor'a kaçmış. Orada Ermeniler tarafından tanınmış ve temsilcimiz aracılığıyla bize gönderilmiş. Bir zanaat öğrendi.
Kurumumuzdan 25 Ağustos 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Zanaat.

548 **Krikor** Setrakyan
Erzurum, 14, 7 Haziran 1924

Krikor'un ailesi, Erzurum halkıyla beraber 1915'te sürgün edilmiş. Binlerce Ermeniden oluşan kafileler Mardin ve Suriye Çölü'ne gönderilmiş. Yolda babası ve iki ağabeyi jandarmalar tarafından öldürülmüş. Çok uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra hayatta kalabilenler Mardin'e varmış. Annesi çok bitkin düşmüş, birkaç gün sonra da ölmüş. Krikor, bir Türk aile tarafından evlat edinilmiş, sekiz sene orada yaşamış. Ermeni olduğunun farkındaymış. Kaçmayı da çok istemiş ama çok küçükmüş ve hiç parası da yokmuş. Bir fırsat bekliyormuş. Ermeniler göç etmeye başladıklarında, onu bizim Haşitse temsilcimize gönderen Ermeni rahibe kaçmış. Oradan da Deyr-i Zor yoluyla Halep'e gönderilmiş. Akrabası yok.
Kurumumuzdan 10 Temmuz 1927'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Marangoz.

---

549 **Abel,** Panos, Keledjian
Elbistan, 19, 7 Haziran 1924

Abel, annesi, babası, iki erkek kardeşi ve kız kardeşleriyle Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Babası, bitkinlikten ölmüş. Deyr-i Zor'a geldiklerinden birkaç gün sonra binlercesi katledilirken diğerleri zorla Suriye Çölü'ne sürülmüş, binlerce kişi vahşice öldürülmüş. Bir diğer küçük çocukla birlikte kaçıp birkaç saat saklanmışlar. Oradan geçen bir Arap, onları görünce öldürmek istemiş ama kendilerini Fırat'a atarak kurtulmuşlar. Nehrin diğer tarafında iki Arap kadın duruyormuş. Nehri geçtiklerinde kadınlar onları evlerine almışlar. Abel, Arapların arasında dokuz sene çoban olarak yaşamış ama Ermeni kalmaya devam etmiş. Hasitşe'deki temsilcimizi öğrenince karşısına çıkan ilk fırsatta kaçmış. Hasitşe temsilcimiz, onu arabayla Halep'teki kurumumuza göndermiş.
Kurumumuzdan 14 Haziran 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

550 **Sarkis,** Bedros Mardoyan
Hazro/Diyarbakır, 15, 10 Haziran 1924

Sürgünler başladığında Bedros bir Kürt dükkânında çalışıyormuş. Akşam eve geldiğinde, boş bulunup Kürt olan komşusuna annesine, babasına ne olduğunu sormuş. Komşusu da bütün Ermenilerin sürgün edildiğini söylemiş. Dükkâna geri dönüp partonuna duyduklarını söylemiş. Kürt adam Sarkis'i iki sene boyunca kendi evinde tutmuş. Kötü muameleye maruz kaldığı için Sarkis, Hazro adlı bir kasabaya kaçmak zorunda kalmış. Bir Kürt ailenin evinde hizmetçi olarak iş bulmuş, altı sene orada kalmış. Sarkis, Kürt hayatına daha fazla dayanamayınca Kürtlerden uzaklaşmak için oradan da kaçmış. Diyarbakır'da Halep'e gelen Ermeni göçmenlerle kaşılaşmış, onlara katılıp Halep'e gelmiş. Hiç akrabası olmadığından bize geldi, biz de onu aldık.
Kurumumuzdan 4 Temmuz 1924'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Zanaat.

---

551 **Karnig,** Manoog Hovsepian
Gemereg/Sivas, 17, 11 Haziran, 1924

Ermeni ailelerin sürgün edilmelerinin başlangıcında babası bir Türk tarafından öldürülmüş. Karnig, annesi, dört erkek kardeşi ve kız kardeşleri sürgün edilmiş. Kendi şehirlerinden dört saat kadar uzaklıkta kafileleri saldırıya uğramış, soyulmuş ve öldürülmüş. Sadece 8 yaşındaki erkek çocuklar öldürülmeyip Kürt köylerine götürülmüşler. Burada da hepsi Kürtlerin hizmetçileri olmuş. Karnig, beş sene boyunca efendisinin çobanı olarak yaşamış. Sonrasında Kürt, orduya katılmış. Karnig'e kaçmak için fırsat doğmuş. Kaçıp Gemereg'e gitmiş. Orada zengin bir Türkün çiftçisi olarak çalışmış. Burada bir başka Ermeni çocukla tanışmış. İkisi birlikte gece vakti Türkiye sınırından kaçıp Halep'e gelmişler.
Kurumumuzdan 1 Ekim 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Marangoz.

552 **Mateos,** Avak Der Kirkorian
Sis, 20, 11 Haziran 1924

Mateos, ailesiyle birlikte Halep'e sürgün edilmiş. Geldiklerinden üç ay sonra daha ileriye Deyr-i Zor'a doğru sürülmüşler. Orada iki ay yaşamışlar. Arkasından İstanbul'dan bütün Ermenilerin Suriye çölüne sürülmeleri emri gelmiş. Deyr-i Zor, Türk İmparatorluğu'nun her köşesinden gelen Ermenilerin toplanma merkezi olmuş. On binlerce Ermeni, Hasitşe bölgesine doğru sürülmüş ve pek çoğu da yolda katledilmiş. Mateos, göçmen bir kabileye kaçmış, orada kabul görmüş. Çoban olarak sekiz sene Arapların arasında yaşamış. Kötü muameleyle karşılaştığı için Mardin yakınlarındaki Golia adlı bir köye kaçmış, üç sene de orada yaşamış. Ermeniler göç ederlerken Hasitşe'ye kaçmış, temsilcimizle görüşmüş, o da bize göndermiş.
Kurumumuzdan 15 Haziran 1924'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Zanaat.

---

553 **Abraham,** Asdoor Arslanian
Malatya, 12, 13 Haziran 1924

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Abraham'ın babası Ermenilerin sürgün edilmeleri sırasında Türk Ordusu'nda askermiş. Annesi çocuğunun hayatını kurtarmak için, onu bir Türke vermiş, kendisi de Adıyaman'a sürgün edilmiş. Kız kardeşi bir Türkle evliymiş ve hâlâ onunla yaşıyormuş. Abraham, dokuz sene boyunca Türkle birlikte, onun çobanı olarak yaşamış. Ermeniler göç etmeye başladıklarında, eniştesinin kız kardeşinin yanına Malatya'ya kaçmış. Kadın, Abraham'ı üç ay yanında tuttuktan sonra Halep'e göndermiş. Kız kardeşi hâlâ Malatya'da yaşıyor. Akrabası olmadığı için bize geldi. Kendisine bakabilecek durumda değil, bu yüzden de onu kurumumuza aldık. Kuzenleri Amerika'da. Abraham Kıbrıs'a gitti.
Kurumumuzdan 1 Mart 1926'da ayrıldı. Kıbrıs'ta bir Ermeni yetimhanesine kabul edildi.

554 Krikor, (...), Şebinkarahisar 18, 17 Haziran 1924

Köyü, Türkler tarafından saldırıya uğrayıp yok edilmiş. Pek çok insan öldürülmüş, kimisi dağlara kaçmış, kimisi de sürgün edilmiş. Krikor da sürgün edilenlerin arasındaymış. Annesine, babasına ne olduğunu bilmiyor. Onlardan hiç haber alamamış. Malatya'da bir Türk onu evine almış. Krikor, dört sene onun için çalışmış. Türk, ona kötü muamele ediyormuş, o yüzden Krikor kaçma kararı almış. Başka bir Türkün evine gitmiş, beş sene de o evde hizmetçi olarak yaşamış. Ermeniler göç etmeye başladıkları zaman Krikor, efendisinden gitmek için izin istemiş. İzin alabildiği için yola çıkmak üzere olan bir Ermeni kafileye katılıp sağ salim buraya ulaşmış. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Krikor zanaat öğrendi ve ayrıldı.
Kurumumuzdan 17 Mayıs 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Zanaat.

---

555 Antranig, (...), Farghin Diyarbakır, 10, 17 Haziran 1924

Antranig, küçük bir bebekken ailesiyle birlikte sürgün edilmiş. Yolda annesi ile babası ölmüş. Bir Kürt onu dokuz sene boyunca çocuğu olarak yanında tutmuş. Köydeki Kürt çocuklar ona hep Allah'a (Tanrı'ya) inanmayan kişi anlamına gelen "gâvur" demişler. Antranig sonunda bunun anlamını çözmüş, Ermeni olduğunu açıkça anlamış. Aynı zamanda Halep'teki yetimhanelerle ilgili bir şeyler de duyunca Hasitşe'ye kaçmış. Halep'e gelen Ermeni bir kadın, onu Hasitşe'de bulup Halep'e getirmiş. Kadın çok fakirmiş ve ona bakabilecek durumu yokmuş, o yüzden bizim yardım evimize getirmiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok.
Kurumumuzdan 21 Eylül 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

556 **Sarkis,** Hagop
Kom/Diyarbakır, 16, 18 Haziran 1924

Babası, Ermeni katliamlarının başlangıcında öldürülmüş. Kendisi de hayatı kurtulsun diye bir Kürte verilmiş. Annesi, kız kardeşi ve iki erkek kardeşi Türk Hükümeti tarafından sürgün edilmiş. Sarkis, akrabalarından hiç haber alamamış. Dokuz sene Kürtün evinde çobanlık ve çiftçilik yaparak yaşamış. Onunla birlikte başka Ermeni çocuklar da varmış. Ona Halep'e kaçmasını tembihlemişler. Başlangıçta denemiş ama başarılı olamamış. Sonra Ermeniler Türkiye'den göç ederlerken gece vakti kaçıp ertesi sabah yola çıkmak üzere olan bir gruba katılmış. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Sarkis Tel-Samen adlı bir köye gitti. Orada çiftçilik öğreniyor.
Kurumumuzdan 25 Mart 1925'te ayrıldı. Çiftçi.

---

557 **Meryem,** Anto
Kilis, 10, 18 Haziran 1924

Meryem'in annesi sürgünlerden önce ölmüş. Babası, Dünya Harbi'nin başlangıcında öldürülmüş. Meryem'e, Ermeniler sürgün edilene kadar büyükannesi bakmış. Sürgün sırasında yaşlı büyükannesi onu, hayatını kurtarmak için Roman bir kadına vermiş. Meryem, yedi yaşına kadar Roman kadının çadırında, onunla birlikte yaşamış. Bir gün Romanlar Halep'te kamp kurmuş. Bir Ermeni kız, onu çeşmeden su alırken görmüş. Meryem bir Ermeni olduğunu öğrenmiş ve bir arabayla kurtarma evimize ulaşmış. Onun Ermeni olduğunu tespit ettik ve evimize kabul ettik. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok.
Kurumumuzdan 2 Şubat 1925'te ayrıldı.

558 **Elmas,** Kirkor
Hasanova Erzincan, 18, 21 Haziran 1924

Babası, Dünya Harbi'nin başında öldürülmüş. O, annesi ve iki erkek kardeşiyle birlikte Arapgir'e sürgün edilmiş. Orada erkek kardeşlerini kaybetmiş, çocuklar da ailelerinden ayrılıp farklı ailelere veriliyorlarmış. Elmas, Dersim'e gönderilmiş, üç sene sonra da başka Ermeni kızlarla birlikte Ağın'a kaçmış. Orada bir Türk ailenin evine hizmetçi olarak girmiş. Beş sene sonra bir Türkle evlenmiş. Evliliğinden altı ay sonra kocası Türk Ordusu'na alınmış. Elmas, bu fırsattan faydalanıp bir Ermeni göçmen kafilesine katılarak Halep'e gelmiş. Hiç akrabası olmadığı için kendine bakabilecek durumda değildi, o yüzden bize geldi.
Kurumumuzdan 22 Mayıs 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi.

---

559 **Beatris,** Nazar Ghazaryan
Çorum, 21, 22 Haziran 1924

Beatris, annesi, babası, iki kız kardeşi ve bir erkek kardeşiyle birlikte Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Bir jandarma tarafından Muş'tan bir Türke satılmış ve sonra da onunla evlenmiş. Beş sene Mardin'de onunla yaşamış, bir çocuk dünyaya getirmiş. Kocası asker olmuş. Bu onun kaçıp kendi milletine dönmesi için iyi bir fırsat olmuş. Beatris, çocuğunu da alıp Hasitşe'ye giderek orada bizim temsilcimizle görüşmüş. Hiç akrabası ve parası olmadığı için, yanımıza aldık. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok.
Kurumumuzdan 15 Haziran 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

560 **Garabed** (Rifat), (...), (...)
5, 22 Haziran 1924

Beatris, Nazar Ghazaryan'a (No: 559) bakınız.
Kurumumuzdan 25 Haziran 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

561 **Araksi,** Azniv Kehiayan
Bursa, 18, 22 Haziran 1924

Araksi kız kardeşi, anne-babaları ve erkek kardeşleriyle birlikte Pozantı'ya sürgün edilmişler. Babası hastaymış orada ölmüş. Ailenin geri kalanı Resulayn'a sürülmüş. Orada annesi ve erkek kardeşi yorgunluktan bitkin düşüp ölmüşler. Bir Türk katırcı Araksi'yi Mardin'deki evine almış kız kardeşi Hermine'yi de başka bir Türk aileye vermiş. Türk, Araksi'yle evlenmek istemiş ama Araksi reddetmiş, valinin Ermeni olan karısının yanına kaçmış. Vali'nin karısı sekiz sene onu korumuş. Bu sırada Araksi, kız kardeşinin yerini bulmuş. Birlikte Ermeni rahibin yanına gidip kendilerini Türkiye'den göndermesini istemişler. Rahip, onları at sırtında Hasitşe temsilcimize göndermiş, o da Deyr-i Zor üstünden kurumumuza yollamış. Akrabaları ve yaşayacak paraları olmadığı için ikisini de aldık. Araksi'nin Amerika'da amcasını bulduk. 17 Ekim 1925'te onunla yaşamak için Amerika'ya gitti. Kız kardeşi Hermine (No: 562) de onunla birlikte gitti.
Kurumumuzdan 12 Ekim 1925'te ayrıldı. Amerika'daki akrabalar.

---

562 **Hermine,** Aznive Kehiayan
Bursa, 14, 22 Haziran 1924

Araksi, Azniv Kehiayan'a (No: 561) bakınız.
Kurumumuzdan 12 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

563 **Serma** (Selma ?), Hagop
Çemişgezek, 12, 22 Haziran 1924

Annesi, babası, kız ve erkek kardeşiyle birlikte Çemişgezek'in bir bölgesine sürgün edilmişler. Erkek kardeşi uzun yolculuklar için çok küçük olduğundan, yolda ölmüş. Serma, Oghzar adlı bir köyde, annesini, babasını ve kız kardeşini kaybetmiş. Kendini Türklerin arasında bulmuş. Köyün muhtarı kızı evine alıp iki sene tutmuş. Sonra da Mardin'de yaşayan bir subaya hediye olarak vermiş. Serma üç sene subayın evinde yaşamış ama kötü muameleyle karşılaştığı için rahibe kaçıp kendisini korumasını istemiş. Rahip, yanında tutamamış ama bizim Hasitşe temsilcimize göndermiş. Oradan da Deyr-i Zor a yollanmış. Deyr-i Zor temsilcimiz onun için bir pasaport ayarlayıp bize göndermiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1924'te ayrıldı. Danimarka Yetimhanesi. Akrabalar.
20 Nisan 1928'de "Ermeni Dostları Oteli" ne yerleştirildi.

---

564 **Kişmiş**, Dono Dalvoryan
Kartzor Muş, 21, 22 Haziran 1924

Kartzor (?) köyü halkı Muş'a sürgün edilmiş. Yetişkin erkekler ayrılıp büyük binalara konulmuşlar. Sonra da binalar yakılmış. Bu talihsiz erkeklerden yangından kurtulmayı başaranları Kürtlerden kaçabilmek için büyük meblağlar ödemişler. Kadınlar ve kızlar farklı farklı Kürt evlerine alınmış. Kimisi hizmetçi olarak kalmış, kimisi Kürtlerle evlendirilmiş, kimisi de satılmış. Kişmiş, Kürtlerle evlenenlerin arasındaymış. Başlangıçta, karşı çıkmış olsa da tek başına olduğu için kaçamamış. Kürtle evlenmiş ve sekiz sene boyunca onunla yaşamış. Kişmiş, Kürtlerin arasında yaşadığı hayattan sıkılıp kendi milletine dönmek istemiş. Gece vakti kaçıp Diyarbakır'a gitmiş. Orada da kendisini Kürte karşı koruyan Ermenilerle tanışmış. Son-

rasında Mardin'e gönderilmiş. Ermeni rahip hemen onu bizim Hasitşe temsilcimize göndermiş. Kişmiş, temsilcimizin evinde birkaç gün kalmış ve sonra da Halep'e yollanmış. Hiç akrabası yok.
Kurumumuzdan 15 Eylül 1927'de ayrıldı. Akrabalar.

---

565 **Vahan,** Murat, Başka
Silvan/Diyarbakır, 12, 22 Haziran 1924

Sürgünler sırasında babası öldürülmüş. Vahan, annesi, erkek ve kız kardeşiyle birlikte sürülmüş. Kız kardeşi ile erkek kardeşi yolda kaybolmuşlar. Vahan, annesinden ayrılıp bir Kürt köyüne götürülmüş. Birkaç gün sonra da annesi aynı eve getirilmiş. Vahan'ın annesi oğlunu çalan Kürtle evlenmiş. Vahan ve annesi sekiz sene boyunca Kürtlerin arasında yaşamış. Son sene annesi hastalanmış ve ölmüş. Vahan, Kürtlerin arasında tek başına kalmaktan korkmuş, Mardin'e kaçmış. Orada, Vahan'ı Hasitşe'deki mülteci merkezimize gönderen rahiple görüşmüş, arabayla bize gönderilmiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok.
Kurumumuzdan 26 Haziran 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

566 **Hovsep,** Hovhannes
Diyarbakır, 16, 22 Haziran 1924

Ermeniler sürgün edilirken babası, köylerinde öldürülmüş. Hovsep, annesi ve dört erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Dört saat yürüdükten sonra Kürtler kafilelerine saldırmış ve bu mutsuz insanların çoğunu öldürmüşler. Hovsep, kaçmayı başarmış ve köyüne geri dönmüş. Köyün muhtarı, Hovsep'in evinde kalmasına izin vermiş. Hovsep evin hizmetçisi olmuş. Hovsep, sekiz sene Kürtlerin arasında yaşamış ama Ermeni olduğunu da hiç unutmamış. Bir keresinde kaçmış ama geri dönmek zorunda kalmış, çünkü hiç parası yokmuş, yolculuğuna devam

edememiş. Ermeniler, göç etmeye başladıklarında yola çıkmakta olan bir Ermeni kafilesine katılmış. Hasitşe'de, Hovsep'i doğruca bize gönderen temsilcimizle görüşmüş. Hovsep, 15 Nisan 1925'te vefat etti. Annesi son günlerinde ona bakmak için geldi. Hâlâ bizimle kalıyor ve başka bir çocuğa bakıyor.
15 Nisan 1925'te vefat etti.

---

567 **Hovsep,** Dono
Diyarbakır, 15, 22 Haziran 1924

Türkler babasını katlettikten sonra annesi ve erkek kardeşiyle birlikte Hovsep'i sürgün etmişler. Yolda Hoşköy'den (?) bir polis hepsini birden evine almış. Birkaç gün sonra polis annesiyle evlenmek istemiş ama annesi reddetmiş. Talihsizliğine sinirlenen Türk polis, annesini ve erkek kardeşini öldürmüş. Hovsep'i de öldürmek istemiş ama Hovsep kaçmış, başka bir Türk evine saklanmış. Ailenin hizmetçisi olmuş, sekiz sene onlarla yaşamış. Hovsep, Halep'teki yetimhaneyle ilgili bir şeyler duymuş ve o andan itibaren milletine geri dönme kararı almış. Hasitşe'deki temsilcimize kaçmış. Yolda görüşmüşler ve temsilcimiz onu bize göndermiş. Hiç akrabası yok.
Kurumumuzdan 20 Nisan 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Zanaat.

---

568 **Hovhannes,** Hagop Ananyan
Eguin Dzag, 10, 24 Haziran 1924

Babası, Türk Ordusu'nda askermiş. Mütareke'den birkaç gün önce hastalanmış, eve gelmiş ve ölmüş. Ermenilerin sürgün edilmeleri başlamış. Hovhannes, annesiyle birlikte sürgün edilmiş. Köylerinden çok uzaklaşmadan bir Kürt onları evine almış, birkaç gün sonra da Hovhannes'in annesiyle evlenmiş. Mütareke'den sonra, Ermeniler bu köye geri dönmüşler. İkisini de kurtarmak

istemişler ancak annesi Kürtü bırakmak istememiş, o yüzden Hovhannes'i zorla alıp Halep'e göndermişler. Suriye'de hiç akrabası olmadığını öğrendik, o yüzden yanımıza aldık. Ona bakacağız. Akrabalarını buldu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 31 Ekim 1924'te ayrıldı. Danimarka yetimhanesi. Akrabalar.
Kurumumuzdan 11 Eylül 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

569 **Yeghia,** Manzoyan
Harput, 19, 24 Haziran 1924

Bütün aile, Baker-Maden'e doğru sürgün edilmiş. Yolda babası, birkaç Kürt tarafından öldürülmüş. Annesi bir Türkün evlilik teklifini reddetmiş, Türk de onu öldürmüş. Yeghia ve erkek kardeşi Türk bir yetkilinin evine hizmetçi olarak alınmışlar. Kaçmaya çalışmışlar ama yakalanıp geri getirilmişler. İkisi de kötü muameleye maruz kalıyorlarmış. Kendi milletlerine dönmeyi istiyorlarmış. Ermeniler, mütarekeden sonra göç etmeye başlamışlar. Yeghia ve ekek kardeşi Diyarbakır'a kaçmışlar. Daha fazla paraları olmadığı için daha ileriye gidememişler. Onlar hakkında bilgi aldık ve yolculukları için para gönderdik ki Suriye topraklarına ulaşabilsinler. Sonra da bizim yardım evimize aldık.
Kurumumuzdan 25 Haziran 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

570 **Hovhannes,** Mazoyan
Harput, 16, 24 Haziran 1924

Yeghia, Manzoyan (No: 569)'a bakınız.
Kurumumuzdan 25 Haziran 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

571 Lucy, Nordikyan
Harput, (...), 18 Haziran 1924.

Annesi babası Harput'tan yedi saat uzaklıktaki Giueldjuk (?) Gölü yakınlarında öldürülmüş. Lucy, bir Türk evine alınmış sonra da çocukları olarak evlat edinilmiş. Yıllar geçtikçe Lucy güzel bir kız olmuş. Üvey babasının erkek kardeşi onunla evlenmek istemiş. Üvey babası da Lucy'ye sormadan, hemen olur demiş. Lucy, Türkle evlenmiş ve bir sene kadar onunla yaşamış. Sonrasında Diyarbakır Ermeni Katolik örgütlenmesi aracılığıyla bizim mali desteğimizi aldı. Bu örgüt daha sonrasında da Lucy'yi akrabalarının bulunduğu Halep'e gönderdi.
Kurumumuzdan 25 Haziran 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

572 Manuş Safoyan
Ghazar, Garmeroog (?) Harput, 10, 26 Haziran 1924

Manuş, annesi ve babasıyla birlikte Harput'a doğru sürgün edilmiş. Hep birlikte yedi ay boyunca orada kalmışlar. Babası adı duyulmuş bir Türke ödeme yapmış, köylerine geri gönderilmişler. Babası sürgün edildiği süre boyunca çok zorluk çekmiş, köylerine döndükten birkaç ay sonra hasta düşüp ölmüş. Annesi, köyde kalmaya devam edebilmek için köyden bir Türkle evlenmiş. Biraz para biriktirmiş, faytoncuya gerekli parayı ödemiş ve Manuş'u önünde sonunda bir Türkle evlenmek zorunda kalmasın diye Halep'e göndermiş. Manuş, Suriye'de akrabası olmadığı için bizim yardım evimize kaydoldu. Annesinin daha sonra gelmesi bekleniyor.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1924'te ayrıldı. Danimarka Yetimhanesi.
20 Nisan 1928'de "Ermeni Dostları Oteli"ne yerleştirildi.

573 **Krikor,** Kevork Kazancıyan
Adıyaman, 15, 28 Haziran 1924

Krikor, annesi, kız kardeşi ve anneannesiyle birlikte sürgün edildiğinde, babası Türk Ordusunda askermiş. Karooli yakınlarında kafileleri Kürtler tarafından saldırıya uğramış ve çoğu öldürülmüş. Krikor, Koondrali (?) adlı bir köye kaçmış. Oradan bir Kürt onu evine almış ve beş sene boyunca hizmetçisi olarak çalıştırmış. Sonrasında sahibi hastalanmış ve ölmüş. O aileden gönderilmiş. Hayatını idame ettirmek için başka ailelerin evlerinde çalışmak zorunda kalmış. Farklı yerlerde çalıştıkça bir Kürt değil, bir Ermeni olduğunu anlamış. Bir süre Kürt bir demir ustasıyla çalışmış, biraz para biriktirmiş, önce Nizip'e sonra da Halep'e kaçmış. Akrabası olmadığı ve kendine bakamadığı için bize geldi. 28 Haziranda onu yardım evimize kabul ettik. Zanaat öğrendi, ayakkabıcı oldu. Kurumumuzdan 21 Ekim 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Zanaat.

---

574 **Horom,** Movses Balvoryan
Kortzor, Muş, 48, 29 Haziran 1924

Kocası, Türk hükümeti tarafından düzenlenen katliamdan kaçmak için diğer Ermenilerle birlikte dağlara kaçmış. Kürt arkadaşları onlara yemek vermiş ancak bir gün, Türk askerleri tarafından kuşatılıp öldürülmüşler. Horom, küçük kızı ve iki oğluyla birlikte sürgün edilmiş. Küçük kızı birkaç gün içinde ölmüş. Kış vaktiymiş ve çok soğukmuş. Kored (?) yakınlarında iki oğlu da açlık ve soğuktan ölmüş. Horom'un hiç parası da akrabası da yokmuş. Ekmeğini kazanabilmek için, farklı Kürt evlerinde çalışmak zorunda kalmış. Ermeniler Suriye'ye göç etmeye başladıklarında, Horom da kaçmış. Hasitşe'ye vardığında temsilcimiz onu görmüş ve yardım evimize göndermiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok.
Kurumumuzdan 5 Ekim 1924'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi.

575 **Meryem,** Arakel Yazıcıyan
Dörtyol, 18, 2 Temmuz 1924

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Ermenilerin sürgün edilmeleri sırasında ailesi, Dörtyol'daymış. Ermeniler, Türk Hükümeti tarafından toplanmış ve Deyr-i Zor'a yaya olarak gönderilmiş. Bu talihsiz insanların çoğu çöllerde kaybolmuş. Meryem'in ailesi Deyr-i Zor'a ulaşmış. Oraya vardıklarında Meryem bir Türk yetimhanesine alınmış. Ailesi, diğer binlercesi gibi Deyr-i Zor ve Hasitşe arasında katledilmiş. Meryem, akrabalarını bu katliamda kaybetmiş. Bağdat'tan bir Türk jandarma onu yetimhaneden almış, kızı olarak evlat edinmiş. Birlikte Bağdat'a gitmişler, altı sene sonra jandarma zorla Meryem'le evlenmiş. Meryem, kaçmak istemiş ama elinde hiç parası olmadığından kaçamamış. Bir gün Bağdat'ta bir Ermeni ile tanışmış, kaçmasına yardım etmesini istemiş. Kibar beyefendi, ona sabah gelmesini söylemiş ve sokağın köşesinde beklemiş. Meryem, söylenilen vakitte gelmiş. Adam da onu Ermeni kilisesine götürmüş. Ermeni rahip üç hafta boyunda kızı saklamış, sonra da bize göndermiş.
Kurumumuzdan 4 Temmuz 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

576 **Siranuş,** Simon
Haçin, 16, 5 Temmuz 1924

Siranuş'un babası, sürgün edilmelerden iki sene önce ölmüş. Erkek kardeşi de sürgünden birkaç gün önce öldürülmüş. Akrabaları, annesi, kız kardeşi ve teyzesi Resulayn'a doğru sürülmüşler. Annesi Resulayn'da bir Ermeni ile evlenmiş, teyzesiyle birlikte orada yaşamış. Resulayn yakınlarında bir köyde yaşıyorlarmış. Köy, bir çeşit kampa dönüştürülmüş. Şehre girmelerine izin verilmiyormuş. Birkaç ay içinde tekrar sürülmüşler ve birbirlerini kaybetmişler. Sürgün edilen insanların büyük bir miktarı Fırat vadisinde öldürülmüş. Siranuş, çocuk olduğu için bir Arap ailenin yanına alınmış, dokuz sene orada

kalmış. Bu süre içinde, birlikte Hasitşe'ye geldiği Türkle evlenmiş. Bizim temsilcimiz onun bir Ermeni kızı olduğunu anlamış ve hükümeti bununla ilgili bilgilendirmiş. Sonucunda da Deyr-i Zor valisi tarafından milletine geri verilmiş. İtaya'da akrabaları var.
Kurumumuzdan 5 Haziran 1925'te ayrıldı. Akrabalar. Şam'da evlendi.

---

577 **Mariam,** (...), (...)
12, 6 Temmuz 1924

Küçük bir çocukken sürgün edilidiği için soyadını hatırlamıyor. Annesi ve kız kardeşi, Resulayn'da Arap evlerine alınmışlar. Kendisi ise 20 £'a (İngiliz Sterlini) Arap bir köle tüccarına satılmış. Kendisi ve No 576 Hasitşe'ye satılmak için götürülmüş. Temsilcimiz ikisini de şehrin Fransız valisinin yardımıyla kurtarmış.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1924'te ayrıldı. Danimarka Yetimhanesi.
Kendine bakabiliyor. Hizmetçi. 1928'den beri "Ermeni Dostları Oteli"nde.

---

578 **Koodsi,** Avedis Nalkryan
Adıyaman, 14, 8 Temmuz 1924

Bütün aile Halep'e sürgün edilmiş. Babası hastalanıp orada ölmüş. Hayatta kalanlar Birecik yakınlarında bir kasabaya gönderilmişler, iki sene boyunca orada yaşamışlar. Annesi, orada bir Ermeni ile evlenmiş. Koodsi, ablası ve erkek kardeşiyle birlikte hayatlarını idame ettirmek için farklı Türk evlerinde çalıştıkları Adıyaman'a götürülmüş. Üç sene sonrasında annesi de Türklerden korktuğu için Adıyaman'a gelmiş. Küçük oğlunu da alıp onu bir Amerikan Yetimhanesine koyabilmek amacıyla Antep'e gelmiş.

Koodsi, kız kardeşiyle birlikte geride bırakılmış. Ermeniler göç ederlerken ablası Halep'e gelmiş, burada hizmetçi olarak iş bulmuş. Sonra da bir at arabacısına kardeşini Türkiye'den çıkartması için para ödemiş. Ona bakamayacağı için de Koodsi'yi bize göndermiş.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

579 **Ovsanna,** Khaçadur Avakyan
Mezire Harput, 25, 11 Temmuz 1924

Babası, Palu'da avukatmış. Türk Hükümeti tarafından oldukça iyi tanınyormuş, hatta valinin yokluğunda vekilliğini bile yapmış. Ancak sürgün edilmeler başlamadan 15 gün önce hapse atılmış, sonra da Palu yakınlarında öldürülmüş. Ovsanna'nın kocası ve erkek kardeşi de birkaç gün sonra öldürülmüş. Ermenilerin sürgün edilmeleri başlamış ama Ovsanna, kendisiyle evlenmek isteyen bir Türk yetkili olduğu için sürgün edilmemiş. Ovsanna, bütün gücüyle direnmiş. Sonra bir yetkili gelmiş ve onunla zorla evlenip kızı Mardin'e götürmüş. Kocası, sürekli yer değiştiriyormuş ve onu da yanında götürüyormuş. Mardin'deyken kaçmak istemiş ama başaramamış. Sonra Resulayn'a gitmişler, iki gün sonra tekrar Mardin'e dönmüşler. Kocası bir anda hastalanıp ölmüş. Ovsanna, sonunna serbest kalmış ve Ermeni rahibin yanına gitmiş. Rahip onu at sırtında Hasitşe'ye göndermiş. Temsilcimiz yolda onunla buluşup kendisini Deyr-i Zor'a getirmiş. Ovsanna, oradan da Halep'e gelmiş. Annesini ve erkek kardeşini burada, Halep'te bulduk.
Kurumumuzdan 12 Temmuz 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

580 **Viktoria,** Ghazaros Djenevizian
Mezire Harput, 8,
11 Temmuz 1924

Ovsanna, Khaçadur Avakyan (No: 579)'ın kızı.
Kurumumuzdan 25 Temmuz 1925'te ayrıldı.
Akrabalar, annesi.

561 **Margrit,** Kasbar Azguiyan
Mezire Harput, 28, 11 Temmuz 1924

Margrit, annesi, babası ve erkek kardeşleriye birlikte sürgün edilmiş. Kizin-Khan'da (?) babasını Türkler öldürmüş. Diğerleri Mardin'e doğru yola devam etmek zorunda kalmışlar. Mardin'de kafilelerine Suriye Çölü'ne doğru devam etmeleri emredilmiş. Mardin'den birkaç saat uzaklıkta, kafileleri Türkler tarafından saldırıya uğramış ve soyulmuş. Margrit Mardin'de bir Türk ile evlendirilmiş, on sene boyunca onunla yaşamış. Bir ay önce Türkten kaçmış. Onu bizim Hasitşe temsilcimize gönderen rahibe gitmiş. Birkaç gün sonra arabayla Halep'e gönderilmiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Margrit Suriyeli bir polis tarafından sinsice Müslümanlara kaçırıldı.
Kurumumuzdan 2 Eylül 1924'te ayrıldı.

---

582 **Vartuhi,** Guiragos Der Harutiunian
(?), 20, 11 Temmuz 1924

Vartuhi, köyündeki Ermenilerle birlikte sürgün edildiği sırada babası hapisteymiş. Yolda yetişkin erkekler ailelerinden ayırılıp gözlerinin önünde katledilmiş. Babası, şehirden iki saat uzaklıkta bir yerde öldürülmüş. Onların kafilesini korumakla görevli olan jandarma, Vartuhi'yi köyüne götürüp onunla evlenmiş. Vartuhi, kendi milletinden o kadar insanı öldüren birisiyle yaşamaya dayanamamış. Adamdan annesini de evlerine almasını istemiş. Adam, Palu'ya gidip annesini aramış, onun yokluğu sırasında Vartuhi, Mardin'e kaçarak Ermeni rahibin yardımıyla Hasitşe'ye gelmiş. Temsilcimiz, Vartuhi'yle orada buluşup doğruca bize göndermiş. Bildiğimiz kadarıyla Suriye'de akrabası yok.
Kurumumuzdan 14 Şubat 1925'te ayrıldı. Beyrut'taki akrabalar.

583 **Elmas,** Mıgırdiç Mikhsi Baghsaryan
Urfa, 30, 11 Temmuz 1924

Elmas, üç çocuğu ve annesiyle sürgün edildiğinde kocası, Türk Ordusu'nda askermiş. Kafileleri Siverek'e vardığında, taşıyamadığı için çocuklardan birini yolda bırakmak zorunda kalmış. Siverek'ten altı saat uzaklıkta Dezire (Cizre) (?) adlı kasabaya geldiğinde aşırı yorgunluk yüzünden halsiz düştüğü için ikinci çocuğunu da bırakmak zorunda kalmış. O sırada bir Kürt, Elmas'ı köyüne götürmüş. Onunla evlenmek istemiş ama Elmas kaçıp hükümetten yardım istemiş. Köyün bir yetkilisi Elmas'ı evine almış. Oun da niyetinin aynı olduğunu görünce çok büyük hayal kırıklığı yaşamış ama onunla evlenmiş. Birkaç gün sonra adam son kalan çocuğunu da Elmas'tan alıp nehire atmış. Evladının katiliyle yaşamak zorunda kaldığı için Elmas'ın kaderi çok zalimmiş. Yedi ay boyunca yetkilinin evinde bir tutsak gibi tutulmuş. Sonra Türk adam Mardin'e iş için gitmiş. Yokluğunda Elmas köyden kaçıp Gavoor'a (?) gitmiş. Orada zengin bir Türkün evinde hizmetçi olarak iş bulmuş. Altı sene boyunca orada çalışmış. İki sene kadar önce Halep'teki kocasından haber almış. Sınırdan geçebilme umuduyla hemen kaçmış ama Türk askerleri onu tutuklayıp Mardin'e geri göndermişler. Orada tarım müdürünün hizmetçisi olarak iki sene kalmış, sonra da Ermeni rahip ona para yardımında bulunmuş ve Elmas, Hasitşe'ye gitmeyi başarmış. Orada temsilcimizle tanışmış, o da bize göndermiş.
Kurumumuzdan 12 Temmuz 1924'te ayrıldı. Akrabalar. Kocası.

---

584 **Garabed,** Gazar Nalbantyan
Harput, 23, 11 Temmuz 1924

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Sürgünlerin başlangıcında hapse atılan babası birkaç gün sonra da öldürülmüş. Bütün aile Mardin'e sürgün edilmiş. Diyarbakır'da bir Türk, Garabed'i evine alıp hizmetçileri olarak çalıştırmış. Akrabaları daha ileriye gönderilmiş. Garabed, onlarla ilgili hiçbir şey bilmiyor. Garabed, dokuz sene Türkün

evinde para almadan çalışmış. Ermeni olduğundan kaçma kararı almış. Mardin'e gidip Ermeni rahipten kendisine yardım etmesini istemiş. Garabed'in Ermeni olduğunu anlayan Ermeni rahip onu evine almış. Sonrasında da Garabed'i bizim Hasitşe temsilcimize yönlendirmiş, temsilcimiz da onu arabayla Halep'e göndermiş.
Kurumumuzdan 14 Temmuz 1924'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Akrabalar.

---

585 **Said,** Yusuf Cebo
Siirt, 16, 11 Temmuz 1924

Babası ile ağabeyi hapse atılmışlar ve orada öldürülmüşler. Ermeni kadınlar ve çocuklar Mardin bölgesine sürgün edilmişler. Deyr-i Zor'a vardıklarında kafileleri Kürtler ve Türkler tarafından soyulmuş. Bu mutsuz insanları soyduktan sonra da katletmeye başlamışlar. Annesini ve kız kardeşlerini o sırada kaybeden Said, bilinmedik o yerlerde tek başına kalmış. O bölgeden bir Arap, Said'i çiftliğine götürmüş. Orada çiftçi bazen de deve sürücüsü olarak çalıştırmış. Efendisi tarafından iyi muamele görmüş ama hangi milletten olduğunu hatırlıyor, milletine özlem duyuyormuş. Mardin'e kaçmış. Ermeni rahibin yardımıyla Hasitşe'ye gelmiş, temsilcimiz da bize göndermiş.
Kurumumuzdan 18 Temmuz 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

586 **Suren,** Garabed Nalbantyan
Kayseri köylerinden, 14, 11 Temmuz 1924

Diğer Kayserili Ermenilerle birlikte hapse atılan Suren'in babası orada öldürülmüş. Bir Arap, Suren'i kendi ailesinin yanına almış. Kız kardeşi de Mardin'den Hristiyan bir adam tarafından alınmış. Suren, beş sene boyunca Arapla onun çobanı olarak yaşamış. Sonrasında Arap, Suren'i başka bir kabileye yine çoban olarak göndermiş. Suren, Ermeni olduğunu hatırlamış. Mardin'e kaçmış ve orada kardeşini aramış ama bula-

mamış. Ermeni rahipten kendisini Halep'e göndermesini istemiş. Rahip, onun Ermeni olduğunu anlamış ve doğrudan bize göndemiş. Kız kardeşi Amerika'da ama Suren onun adını hatırlamıyor.
Kurumumuzdan 10 Ocak 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Zanaat.

---

587 **Takvor,** Nazaret İstanbulyan
Afyonkarahisar, 17, 11 Temmuz 1924

Takvor ile Maksud, anne, baba ve erkek kardeşleriyle birlikte 1915'te sürgün edilmişler. Islahiye'ye vardıklarında anneleri hasta düşmüş ve onu kurtaramamışlar. Yaptıkları tek şey onun için bir fayton ayarlayıp Meydan-Ekbez'e göndermek olmuş. Akşama kadar annelerini ulaştırmayı ummuşlar ama ertesi gün oraya gittiklerinde annelerini bulamamışlar. Kafilenin on gün orada kalması emredilmiş. Şehrin dışında çadırlarda kalmışlar. Fakirlermiş. Birkaç gün içinde yiyecek hiçbir şeyleri kalmamış. Onları bir Kürte veren babaları savaştan sağ çıkarsa gelip onları alacağına söz vermiş. Babaları daha ileriye gönderilmiş. İki hafta sonra Kürt ölmüş. Takvor ve erkek kardeşi dünyada yapayalnız kalmışlar. Günlük ekmeklerini çıkartmak için dilenmişler. Köyden bir Türk, çocuğu da olmadığından Takvor'u evlat edinip çobanı olarak kullanmış. Birkaç hafta sonra Takvor kardeşini de Türkün evine getirmiş. Kaçıncaya kadar orada yaşamışlar. Türkün karısı ile annesi, Takvor ile kardeşinin orada kalmasına karşıymışlar. O yüzden Takvor, kardeşini de alıp Hammam'a kaçmış. Hammam'daki Ermeniler onları Compatriotic Union of Bursa'ya göndermiş, oradan da bize getirildi. Takvor çok hasta, sürekli hastanede yatıyor. Eylül 1925'te öldü.
Kurumumuzdan 6 Mayıs 1924'te ayrıldı. Ermenilere verildi.

588 **Maksud,** Nazaret İstanbulyan
Afyonkarahisar, 12, 11 Temmuz 1924

Takvor, Nazaret İstanbulyan'ın (No: 587) kardeşi.
Akrabalarını buldu ve Danimarka Yetimhanemizden ayrıldı.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1924'te ayrıldı. Danimarka Yetimhanesi.
Kurumumuzdan 12 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

589 **Vosgetel,** Mıgırdıç Torosyan
Divriği, 23, 18 Temmuz 1924

Annesi, sürgünler başlamadan önce ölmüş. Babası hapse atılmış ve öldürülmüş. Vosgetel, kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Viranköy'de kız kardeşinden bir vergi tahsildarı tarafından ayırılıp başka bir köye götürülmüş. Adam birkaç gün sonra geri döneceğine ve onu Baker-Maden'e götüreceğine söz vermiş. Sekiz gün boyunca Türk evinde kalmış. Tahsildar geri döndüğünde Türk, Vosgetel'i geri götürmekten vazgeçip onu tutmaya karar verdiğini söylemiş. Aynı Türk yine Baker-Maden'e gitmiş ve Vosgetel'i de yanında götürmüş. Vosgetel bu Türk aile tarafından çok iyi muamele görse de kendi memleketine dönmek istemiş. Mütareke sonrası, Ermeniler Harput'tan Suriye'ye göç ediyorlarmış. Kafileler her gün evinin önünden geçiyormuş. Bir gün bu Türk evinden kaçıp bir kafileye katılarak Halep'e gelmiş. Divriğili Ermeni Yurttaşlık Birliği tarafından bize gönderilmiş. Amerika'da üç amcası var.
Kurumumuzdan 20 Mayıs 1925'te ayrıldı. Dokumacılık. Akrabalar. Halep'te 1929'da evlendi.

590 **Varde,** Melke Khatche
Mardin, 18, 21 Temmuz 1924

Ermeni katliamlarının başında babası öldürülmüş. Varde, Resulayn'e sürgün edilmiş. Mardin'den bir jandarma onu evine alıp birkaç gün tutmuş sonra da onunla zorla evlenen bir Türke satmış. Varde, kocasıyla birlikte Diyarbakır'a gitmiş. Sonra da Urfa'ya gitmişler. İki sene sonra Mardin'e geri dönmüşler. Varde, milletine geri dönmek istemiş ama ona yardım edecek kimsesi olmadığından kaçamamış. Bir gün kocasına Ankara'ya gitme emri gelmiş. Kocasının yokluğunda Varde, birkaç kere Ermeni bir rahiple görüşmüş ve rahip kaçmasına yardımcı olacağına söz vermiş. Rahip, bir katırcıyla gerekli ayarlamaları yapıp Varde'yi Hasitşe temsilcimize göndermiş, oradan da bize yollanmış.
Kurumumuzdan 24 Temmuz 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

591 **Vardane,** Yusuf Keledj
Mardin, 20, 21 Temmuz 1924

Vardane'nin babası sürgünlerden önce ölmüş. Şehrin diğer yetişkin erkekleri toplatılıp öldürülmüş. Genç kadınlar ve kızlar Türklerle evlendirilmiş, yaşlı kadınlar ve çocuklar kendi başlarına bırakılmışlar. Vardane'nin annesi ile erkek kardeşi bu şekilde kurtulmuş. Vardane, Muhammed Deri adlı bir Türkün evine alınmış. Onunla evlenmiş ve korkunç bir on sene geçirmiş. Vardane, adamın evinden kaçmış. Amerikan Yetimhanesine sığınmayı ummuş ama bir Müslüman ile evli olduğu için kabul edilmemiş. Vardane de geri dönmüş. Daha, sonra Ermeni rahibe gitmiş, rahip onun sınırı geçmesine yardımcı olmuş, böylelikle Hasitşe'ye varmış. Orada onu Halep'e gönderen temsilcimizle buluşmuş. Şam'da bir erkek kardeşi, Halep'te de bir kız kardeşi var.
Kurumumuzdan 24 Temmuz 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

592 **Tutube,** Hovhannes Gümüşyan
Kân, Erzurum, 16, 27 Temmuz 1924

Babası, sürgünler başlamadan önce ölmüş. Tutube, annesi, kız kardeşleri ve erkek kardeşleriyle birlikte Gümüş-Maden adlı bir yere yerleştirilmiş. Bu şehir, Türkiye'nin doğu kesimlerinden gönderilen Ermenilerin toplandığı yermiş. Bütün yetişkin erkekler ailelerinden ayırılıp jandarmalar tarafından katledilmiş. Bunun ardından annesi hastalanıp ölmüş. Tutube, kız ve erkek kardeşleri parasız ve yiyeceksiz, yapayalnız kalmışlar. Tutube, yakındaki bir köye akrabaları için yalvarmaya gitmiş ama döndüğünde kimseyi bulamamış. Kardeşleri, bilinmeyen bir yere gönderilmişler. Gümüş-Maden'den jandarmalar, onu sokakta bulup valinin evine götürmüşler. Tutube, bir süre orada tutulmuş ve sonrasında da Erzurumlular ile dolu bir kafileyle sürgün edilmiş. Kafile, başka şehirden geçmeden doğrudan Mardin'e gönderilmiş. Mardin'de bir Türk görevli, onu evine alıp hizmetçisi olarak tutmuş. On iki yaşına geldiğinde bu yetkili kişi Tutube ile zorla evlenmiş. Tutube, bundan bir ay öncesine kadar da bu kişiyle yaşamış. Tutube, kocası uzun zamandır uzakta olduğu için Halep'e gelmek istemiş ama pasaport edinememiş. Sonra Ermeni Katolik rahibine gitmiş. Rahip para yardımı yapmış, Tutube'yi at sırtında Hasitşe temsilcimize göndermiş. Oradan da bize geldi. Hiç akrabası yok.
Kurumumuzdan 24 Temmuz 1924'te ayrıldı.

---

593 **Vartanuş,** Iguid
Muş, 13, 21 Temmuz 1924

Vartanuş'un hiç akrabası yok. Ne ailesiyle ne de kendi geçmişiyle ilgili bir şey hatırlıyor. Bizim Hasitşe temsilcimiz tarafından bulunmuş. 21 Temmuzda bize gönderildi.
Kurumumuzdan 24 Temmuz 1924'te ayrıldı.
Akrabalar.

594 **Krikor,** Dirkan Tertzagian
Elbistan, 18, 21 Temmuz 1924

Dünya Harbi'nin başında babası Türk Ordusu'na katılmış. Amele taburunda askermiş. Ermeniler sürgün edilirken Elbistan'dakiler Deyr-i Zor'a gönderilmiş. Orada kendisini birkaç gün tutan Ermeniler tarafından alınmış, sonra da göçebe kabilelerden bir Arap, Krikor'u alıp çöle götürmüş ve çoban olarak kullanmış. Ancak annesi ya Alman ya İsveçli birinin yanında hizmetçi olarak iş bulmuş. Sonra annesinin işvereni Halep'e giderken, annesini de yanında götürmüş. Annesi Krikor'a birkaç kez yazıp kaçıp yanına gelmesini söylemiş ama Krikor yapamayacak kadar korkuyormuş. Mütareke sonrasında birkaç Ermeni geçerken onu da milletine dönmeye ikna etmiş. Eğer kaçmak isterse ona yolda yardım edeceklerine söz vermişler. Krikor, çobanlığını yaptığı hayvanları çölde bırakıp Hasitşe'ye kaçmış. Temsilcimiz onun Ermeni olduğunu anlayıp yardım evimize göndermiş. Annesi Halep'te ama ona bakabilecek durumda değil.

Kurumumuzdan 28 Temmuz 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

595 **Arşag,** Minas
Isparta, 16, 21 Temmuz 1924

Babası, Türk Hükümeti'nde görevliymiş. Dünya Harbi'nin başında hapse atılıp Ermeni olduğu gerekçesiyle öldürülmüş. Ermeniler Isparta'dan sürgün edilirlerken, Arsag, annesi ve erkek kardeşiyle birlikte Deyr-i Zor yakınındaki Habur'a (?) sürülmüş. Annesi, çölün yorgunluğuna dayanamayıp yolda ölmüş. Erkek kardeşi de Araplar tarafından öldürülünce Arşag, yabancıların arasında yapayalnız kalmış. Şammar adlı göçebe aşiretinden bir Arap, Arşag'ı kamplarına götürmüş. Arşag orada çobanlık yapmış. Nereye gideceğini bilmediğinden çölde kaçmaya çalışmak imkânsızmış. Kabile, Tel Samen adlı bir köyün

yakınına geldiğinde Arşag köye gidip Ermenileri bulmuş. Çalışanlarımızdan biri oradaydı. Arşag'ı bize göndermiş.
Kurumumuzdan 22 Eylül 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

596 **(...) (...) (...) (...) (...) (...)**

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Soyadını hatırlamıyor, sadece Ermeni olduğunu biliyor. Ermeni olduğu sağlam kişilerce onaylandı. Temsilcimiz tarafından bulunmuş ve bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 26 Temmuz 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

597 **Hayganuş,** Miridyan Panosyan
Sivas, 16, 22 Temmuz 1924

Hayganuş, annesi, kız ve erkek kardeşiyle birlikte, babası askerliğini yaparken sürgün edilmiş. Küçük kız kardeşi, sürgün edildikleri ilk gün ölmüş. Hemen arkasından da annesi romatizmadan dolayı yolda tek başına kalmış. Hayganuş ile erkek kardeşi Urfa yakınlarında bir köye gönderilmişler. Oradan da Rakka bölgesine. İki kardeş son paralarını harcamışlar, o yüzden de aç olarak yolculuk ediyorlarmış. Göçebe Arap kabilelerini gördüklerinde, ekmek istemek için yanlarına gitmişler. Araplar onları kabul etmiş hatta dokuz sene boyunca da onlarla yaşamışlar. Bir şoför, Hayganuş ile erkek kardeşine, bizim Halep'teki yardım evimizden bahsetmiş. İkisi de buraya gelecek olmalarına çok sevinip gece vakti Beduin kampından kaçmışlar. 22 Temmuzda sağ salim buraya ulaştılar.
Kurumumuzdan 13 Ocak 1926'da ayrıldılar. Kendisine bakabiliyor. Dokumacılık.
Babası ve erkek kardeşiyle birlikte yaşıyor.

598 **Nişan,** Miridyan Panosyan
Sivas, 20, 22 Temmuz 1924

Hayganuş, Miridyan Panosyan'a (No: 597) bakınız.
Kurumumuzdan 17 Ağustos 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Zanaat.
Kız kardeşi ve 1929'da Halep'e gelen babasıyla birlikte yaşıyor.

---

599 **Minas,** Serop Torosyan
Yenicekale/Maraş, 17, 24 Temmuz 1924

Minas, annesi, babası ve köyden başkalarıyla birlikte Maraş'a sürgün edilmiş. Orada kafile bölünüp farklı yerlere gönderilmiş. Minas'ın ailesi Boumnoudj'a (?), oradan da Mesekene'ye yollanmış. Birkaç gün kaldıktan sonra Hammam'a gönderilmişler. Annesi yolda hastalanmış ve Hammam'da ölmüş. Babası kafileden ayırılıp Rakka bölgesine götürülmüş. O günden sonra da Minas, babasından hiç haber alamamış. Babasının Rakka'da jandarmalar tarafından öldürülmüş olması mümkün. Minas, tek başına kalınca Arap bir çiftçiye gitmiş ve beş sene orada çalışmış. Sonrasında da önce Suruç'a sonra Nizip'e gitmiş. Hayatını idame ettirebilmek için farklı evlerde çalışmış. Ermeni olduğunu hatırlıyormuş. Müslüman dünyasından sıkılıp Suriye'ye kaçak olarak girmiş. Djerablus'ta, onu Halep'e gönderen Ermenilerle tanışmış. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok.
Kurumumuzdan 5 Eylül 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

600 **Sarkis,** David Değirmenciyan
Diyarbakır, 16, 25 Temmuz 1924

Diyarbakırlı Türkler, daha sürgünlerin ilk gününde üç kız kardeşiyle evlenmişler. Sarkis, ailesiyle birlikte sürgün edilmiş. Siverek yakınlarında Kürtler kafilelerine saldırmışlar. Yetişkin

erkekler ailelerinden ayırılıp onların gözleri önünde öldürülmüşler. Sarkis, annesiyle birlikte Halep'e doğru yolculuğuna devam etmiş. Mütarekeden bir sene öncesine kadar orada kalmış. Annesi tifüsten ölmüş, Sarkis de kuzeninin yanına, Urfa'ya gitmiş. Bir sene sonrasında kuzeni evlenmiş ama fakir olduğu için Sarkis'e bakamıyormuş. Sarkis, Suruç'a gidip, bir Kürt ailenin yanında yaşamaya başlamış. Daha iki hafta öncesine kadar da orada yaşıyormuş. Akrabası olmadığı için bize geldi.
Kurumumuzdan 3 Eylül 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

601 **Krikor,** Sarkis Kesmikyan
Zeytun, 20, 1 Ağustos 1924

Krikor'un annesi, bütün aile Antep'ten Deyr-i Zor'a sürgün edilirken ölmüş. Yolda Suriye Çölü'nde babası hastalanıp ölmüş. Birkaç gün/saat sonra kafile Hasitşe'ye sürülmüş. Deyr-i Zor'dan birkaç saat sonra, bütün yetişkin erkekler, kadınların ve çocukların önünde katledilmiş. Krikor, o zamanlar çocukmuş. Bir Arap aşiretine kaçmış. İki sene çobanlık yaparak orada kalmış. Sonrasında Ibu-About (?) adlı başka bir kabileye kaçıp, çiftçi olarak çalışmış ve yılda 10 kuzu parası almış. Bu yıllar boyunca on Türk altın parası biriktirmiş. Küçük bir iş kurmak amacıyla Deyr-i Zor'a giderken yolda eşkıyaların saldırısına uğrayıp bütün parasını çaldırmış. Krikor, yine de Deyr-i Zor'a gitmiş. Bir Ermeni onun Ermeni olduğunu anlayıp, şehre, temsilcimizin evine götürmüş. Temsilcimiz da Krikor'u arabayla Halep'e göndermiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok.
Kendine iş buldu, bir zanaat öğrendi.
Kurumumuzdan 16 Ağustos 1924'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Zanaat.

602 **Garabed,** Aroush Denkciyan
Siverek, 20, 1 Ağustos 1924

Garabed'in babası ağabeyi, hapse atılmış sonra da öldürülmüş. Garabed, annesi, iki erkek kardeşi ve bir kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Tshorroom(?) yakınlarında bir Türk yetkili kız kardeşini kafileden alıp evlenmiş. Birkaç saat sonra erkek kardeşi Kürtler tarafından bir köye götürülmüş. Tabii ki öldürülüp öldürülmediklerini bilmiyor. Garabed, annesiyle birlikte Urfa'ya varmış. Birkaç gün sonra tekrar Halep'e sürgün edilmişler. Halep'te annesini kaybetmiş. Halep'ten çok uzakta olmayan bir köyden Arap bir aile Garabed'i evlerine almışlar. Birkaç sene orada kalmış, sonra da kendisi ayrılmış. Burada hiç akrabası olmadığından bize geldi. Garabed, bir zanaat öğrendi. Marangoz oldu ve kendine bakabiliyor.
Kurumumuzdan 8 Ağustos 1924'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Zanaat.

---

603 **Anastas,** (...), Hazro Diyarbakır
14, 1 Ağustos 1924

Ermeni katliamlarının başında, babası, köylerinde Türk askerler tarafından öldürülmüş. Anastas, annesiyle birlikte Mardin yakınlarındaki bir köye sürgün edilmiş. Yolda bir Türk yekili Anastas'ın annesiyle evlenmek istemiş. Annesi reddedince de yetkili, kadını öldürmüş. Anastas, Mardin'e tek başına gitmiş. Ona bakabilecek akrabası yokmuş. Bir Arap onu pazarda görünce ucuza çalışacak bir hizmetçiye ihtiyacı olduğundan alıp evine götürmüş. Anastas, dokuz sene Arap aileyle birlikte yaşamış. Efendisi ona iyi davranmış ama hanımı Anastas'tan hiç hoşlanmıyor, onu neredeyse her gün dövüyormuş. Anastas, Ermeni olduğunu biliyormuş çünkü ona sürekli gâvur deniliyormuş. Ermeni rahibe gitmiş. Rahip, Anastas'ı Hasitşe temsilcimize yollamış, o da arabayla bizim yardım evimize göndermiş.
Kurumumuzdan 14 Ekim 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

604 Hovhannes Sinekyan
Mihran, Yenipazar/Bursa, 20, 6 Ağustos 1924

Hovhannes, annesi, babası ve erkek kardeşiyle birlikte Halep'e sürgün edilmiş. Şehirde biraz dinlendikten sonra kafileleri Deyr-i Zor bölgesine gönderilmiş. Halep'le Meskene arasında, sürgün edilen Ermenilerin kafilesi Arapların saldırısına uğramış. Hovhannes, bir Arap ailesinin evine alınmış, orada çoban olarak dokuz sene yaşamış. Hovhannes, Ermeni olduğunu çok iyi hatırlıyormuş, kaçmak için de sadece bir fırsat gözlüyormuş. Halep'e giden bir Ermeni, Hovhannes'in köyünden geçmiş. Hovhannes, ondan kendisini de Halep'e götürmesini istemiş. Ermeni kabul etmiş ve gece yürüyerek buraya gelmişler.
Kurumumuzdan 15 Ağustos 1924'te ayrıldı. Beyrut'taki akrabalar.

---

605 Hovhannes, Khatcher Mardirosyan
Zeytun, 15, 7 Ağustos 1924

Ermeni katliamları sırasında, Hovhannes'in babası ağabeyisi Zeytun halkının çoğuyla beraber öldürülmüş. Ailenin ve Ermenilerin geri kalanı Maraş'a ve Antep'a sürgün edilmişler. Oradan da çöllerin arasından Deyr-i Zor'a gönderilmişler. Izdırap içinde geçen iki aylık bir dinlenme süresinin ardından bu mutsuz insanlar Hasitşe bölgesine gönderilmişler. Orada da çoğu korkunç şekillerde yok olmuş. Hovhannes, annesini bırakıp bir Arap aşiretine gitmiş. Şimdiye dek orada kalmış. Deyr-i Zor'a gelme şansı olmuş ve bizim temsilcimizin evine kaçmış. Oradan da bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 14 Ağustos 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

606 **Abraham,** Boghos, (...), 17
8 Ağustos 1924

Ermeni katliamları başladığında babası İstanbul'da yaşıyormuş. Abraham, annesi, erkek kardeşi ve kız kardeşiyle birlikte Rakka bölgesine sürgün edilmiş. Rakka ile Telebyaz arasında, sürgün edilen Ermenilerin kafilesi bir Arap aşireti tarafından saldırıya uğramış. Abraham, şefin çadırına köle olarak alınıp deve sürücüsü olarak kullanılmış. Başlarda çok zorlanmış ama yavaş yavaş kendisi de bir Araba dönüşmüş. Yine de her zaman bir Ermeni olduğunu hatırlamış. Bir gün kabile Deyr-i Zor yakınlarında kamp kurduğunda, geceleyin şehre kaçmış. Temsilcimiz, onu arabayla bize göndermiş. Abraham uzun süredir hasta. Zanaat öğreniyor ancak hâlâ kendine bakabilecek durumda değil. Akrabaları var ama ona bakamıyorlar.
Kurumumuzdan 11 Ekim 1926'da ayrıldı. Beyrut'taki akrabalar.

---

607 **Gulbeng,** Sarkis Khetemyan
İncesu-Everest (?)/Kayseri, 22, 8 Ağustos 1924

Eugenie Khetemian'ın (No: 608) kocası.
Gulbeng'in babası savaştan önce ölmüş. O, ailesiyle birlikte Halep'e sürgün edilmiş. Birkaç aylık bir yürüyüşün ardından Halep'e varmışlar. Annesi, bir kız kardeşi ve bir erkek kardeşi yolda ölmüş. Değil mezar yapmalarına, son anlarında yanlarında olmalarına bile izinleri yokmuş. Sadece daha ileriye gönderiliyorlarmış. Halep'ten Deyr-i Zor'a, yani sürgün edilen Ermenilerin büyük toplanma yerine gönderilmişler. Ablası zorla bir Arap ile evlendirilmiş. Küçük kız kardeşi yolda kaybolmuş. Gulbeng, tek başına Deyr-i Zor'a gelmiş. Sonra çölde katledileceklerden oluşan bir başka kafileye konulmuş. Tam o kötü anla yüzleşecekken bir Arap Gulbeng'i kafileden ayırıp hizmetçi olarak yanına almış. Gulbeng çok çalışıyormuş. Arap özellikle onun iş gücünü sevi-

yormuş. Birkaç senelik hizmetinden sonra Arap, ona biraz para bir de deve vermiş. Gulbeng başka bir kabileye gitmiş. Orada bir Arap ile evlendirilmek üzere olan Eugenie'yle tanışmış. (Bakınız. No: 608). Gulbeng, bu işe karşı çıkmış ve kabilenin reisine gidip söz konusu kızla evlenmek için izin istemiş. Reis, Gulbeng'in devesini ve 6 Türk altın parasını başlık parası olarak almış bu şekilde evlenmişler. Birkaç sene sonra Gulbeng, karısıyla birlikte Deyr-i Zor'a kaçmış. Birçok tehlikenin üstesinden gelerek Deyr-i Zor'daki temsilcimizin evine gitmeyi başarmış. Temsilcimiz bir araba ayarlamış ve ikisini de bize göndermiş.
Kurumumuzdan 9 Eylül 1924'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Akrabalar.

---

608 **Eugenie** Khetemnian, Mihran Puzantyan
Tekirdağ, 17, 6 Ağustos 1924

Gulbeng Khetemian'ın (No: 607) karısı.
Eugenie, annesi ve babasıyla birlikte Halep'e sürgün edilmiş. Anadolu'da geçtikleri her büyük şehirde Türklerin amacı, sürgün edilen Ermenilere acı çektirmekten başka bir şey olmamış. Yine ailesiyle birlikte Halep'ten Deyr-i Zor'a gönderilmiş. Deyr-i Zor'da babası hastalanıp ölmüş. Annesi bir Arap ile evlenmiş, o da bir Arap ailesinin yanına alınmış. Araplar, Eugenie'yi kendilerinden biriyle evlendirmek istemişler ama kız başka bir kabileye kaçmış. Beş sene sonra Gulbeng (No: 607) de bu kabileye gelmiş ve ikisi evlenmişler. İkisi de Deyr-i Zor'a kaçmış, oradan da temsilcimiz onları yardım evimize göndermiş. Eugenie şu anda evli.
Kurumumuzdan 19 Ağustos 1924'te ayrıldı. Evli.

---

609 **Kevork,** Artin Gazaryan
Serbagh (?)/Tokat, 18, 13 Ağustos 1924

Kevork'un babası, Dünya Harbi'nin başında öldürülmüş. Kevork, annesi ve erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Suruç yakınlarında, erkek kardeşi Kürtler tarafından kaçırılmış. Kafile, Kürtler tarafından saldırıya uğramış ve her şeyleri ellerinden alın-

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

mış. O yüzden yiyecek hiçbir şeyleri yokmuş. Kevork'un annesi, açlıktan ölmesin diye çocuğunu bir Kürt hanımına vermek zorunda kalmış. Kevork, annesiyle bu şekilde ayrılmış ve sonrasında da ondan hiç haber alamamış. Kevork, bu Kürt hanımıyla dört sene boyunca hanımın çobanlığını yaparak yaşamış. Kadın tarafından kötü muameleye maruz kaldığı için, Birecik yakınlarında başka bir köye gitmiş. Beş sene boyunca çiftçilik yapmış, ekmeğini bu şekilde kazanmış. Halep'te yaşayan Ermeniler hakkında haber aldığında, hemen milletine geri dönme arzusu Kevork'u sarmış. Bazı koyun tüccarları Halep'e gidiyorlarmış. Kevork, onlara çoban olarak çalışmak istediğini söylemiş. Kabul etmişler. Kevork, Halep'e ulaşır ulaşmaz hemen bize gelmiş. Burada akrabası yok ve kendine bakacak durumu olmadığı için yardım evimize aldık.
Kurumumuzdan 18 ağustos 1924'te ayrıldı. Halep'teki akrabalar.

---

610 **Vagharşag,** Monas Boghosyan
Adapazarı, 16, 13 Ağustos 1924

Vagharşag, annesi, babası, bir erkek kardeşi ve bir kız kardeşiyle birlikte Meskene'ye sürgün edilmiş. Meskene'de babası ve kız kardeşi yorgunluktan ölmüşler. Dey-ri Zor yolunda da annesini ve kız kardeşini kaybetmiş. Bir Arap, Vagharşag'ı evine götürmüş ve iki sene boyunca hizmetçisi olarak kullanmış. Sonra Arap ölmüş ve Vagharşag başka bir iş bulmak zorunda kalmış. Bir Kürt köyüne gidip yedi sene çiftçi olarak çalışmış. Kürtler ona hiçbir şey ödememişler. O yüzden Vagharşag Djerablus'a kaçmış. Temsilcimiz onu görmüş ve işi olup olmadığını sormuş, Vagharşag da yetim bir Ermeni çocuğu olduğunu söylemiş. Temsilcimiz, Vagharşag'ı arabayla Halep'teki yardım evimize göndermiş. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok. Vagharşag fırıncılık öğrendi. Kurumumuzdan 29 Ağustos 1924'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Zanaat.

611 **Meryem,** Guiragos Guiroyan, Hamana (?) Pütürge/Malatya, 30, 14 Ağustos 1924

Meryem'in kocası Türk Ordusu'na alınmış. Birkaç gün sonra da Meryem, diğer Ermeniler ile birlikte sürgün edilmiş. Birkaç saatlik bir yürüyüşün ardından köyünden bir Kürt gelip Meryem'i evine götürmüş. Kürt, Meryem'le zorla evlenmiş. Bir sene sonra Meryem evden kaçıp köyün muhtarının evine gitmiş. Kocası Meryem'in nerede olduğunu biliyormuş. Gidip onu tekrar yanına almış. Meryem sekiz sene onunla yaşamış ama kaçamamış. Bir gün Malatya'ya Ermeni arkadaşlarından birini görmeye gitmiş. Orada, Türk katırcılarının Ermenileri sınırdan gizlice geçirdiklerini öğrenmiş. Meryem, geri dönmek yerine kendisini Djerablus'a götürmesi için bir Türke para vermiş. Djerablus'ta temsilcimizle buluşmuş, temsilcimiz da Meryem'i bize göndermiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Meryem sürekli hasta ve çalışamıyor.
Kurumumuzdan 2 Temmuz 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi. Halep'te evlendi.

---

612 **Juher,** Gueragos Kasbaryan, Keferdağ Zhero (?) Malatya, 18, 14 Ağustos 1924

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Ermenilerin sürgünü başlamadan dört ay önce babası Amerika'dan dönmüş. Türkiye'ye gelir gelmez de Türk Ordusu'na alınmış. Juher, annesi ve erkek kardeşiyle birlikte Siverek adlı bir şehire sürgün edilmiş. Annesi orada öldürülmüş. Juher ile erkek kardeşi Gerger adlı bir köye götürülmüşler. Orada bir Türk ailesinin evine alınmışlar ve yedi sene o aileyle yaşamışlar. Yedi seneden sonra, önceki ailenin akrabalarına, Siverek'e gönderilmişler. Gittikleri yeni evde kötü muameleye maruz kalmışlar, o yüzden de birlikte kaçmışlar. Eterghi (?) adlı bir köye kaçan Juher, orada bir katırcıyla görüşüp buraya gelmiş.
Kurumumuzdan 19 Ağustos 1924'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi.

613 **Hayganuş** Pompoul, Hivahannes Demirciyan
Sivas, 18, 16 Ağustos 1924

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Temsilcimiz tarafından gönderildi ve sonra da Sivas halkına geri verildi.
Kurumumuzdan 19 Ağustos 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

614 **Garabed (Ghasarus)**, Karekin
(...), 14 (16), 16 Ağustos 1924

Garabed, geldiği şehrin adını hatırlamıyor. Sadece annesi, babası ve kız kardeşiyle birlikte Bab'a sürgün edildiklerini biliyor. Orada bir Arap, zorla kız kardeşini alıp, onunla evlenmiş. Babası, birkaç gün sonra ölmüş. Bab'da iki ay kaldıktan sonra Cezire'ye gönderilmişler. Orada başka bir Arap, annesiyle evlenmiş ve ikinci kız kardeşini de yanına almış. Garabed, köyde yapayalnız kalmış. Ancak Roomanie'den bir Arap, Garabed'e acıyıp evlat edinerek evine almış. Garabed, on sene boyunca adamın evinde kalmış. Üç ay kadar önce Süryani bir yetkili, iş için köylerine gelmiş. Ermeni olduğunu anladığı Garabed'i kendi evine almış. Garabed, yetkilinin evinde çatıdan düşüp bacağını kırmış. Orada iyi bir hekim olmadığından adam Garabed'i Halep'e göndermiş. 1927'de bu şehirde kimsesi olmadığı için evimize aldık. 1927, Ghasarus (Garabed) uzun zamandır hastanede. Şu anda evimizde ve her gün doktora gidiyor. 1929'ta birkaç ameliyat oldu, artık bir zanaat öğreniyor.
Ocak 1930'da yardım evimizden ayrıldı şu anda Dr. Basmacıyan'ın evinde kalıyor. Ona biz bakıyoruz.

615 **Hovagim,** Nishan Tellakyan
Amasya, 18, 20 Ağustos 1924

Annesiyle birlikte Antep bölgesine sürgün edildiğinde, babası Türk Ordusu'ndaymış. Annesi ve Hovagim ekmek paralarını kazanabilmek için, üç yıl boyunca farklı Türk evlerinde çalışmışlar. Suruç'tan bir Ermeni, ikisini de evine almış. Efendisi Türk Ordusu'na alınana kadar orada kalmış. Hovagim, Nizip adlı bir köye kaçmış, köyün muhtarının evinde hizmetçilik yapmış. Orada olduğu beş sene boyunca üç kere kaçmış, ama yakalanıp derhal Halep'teki yardım evimize göndermiş. Annesini buldu ve onunla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 21 Ağustos 1924'te ayrıldı. Akrabalar (annesi).

---

616 **Mardiros,** Abraham
Urfa, 17, 25 Ağustos, 1924

Babası, Urfa ayaklanması sırasında öldürülmüş. Erkek kardeşi hasta olduğu için İsveç Hastanesi'ne (Swiss Hospital) kaydettirilmiş. Bir ay kadar sonra Urfa halkı Deyr-i Zor bölgesine sürgün edilmiş. Mardiros'la kız kardeşi de onlarla beraber sürgün edilmişler. Deyr-i Zor'da bir Arap, Mardiros'u evine almış, dokuz sene boyunca hizmetçisi olarak tutmuş. Kız kardeşi daha ileriye Hasitşe'ye sürülmüş ve büyük ihtimalle diğer Ermeniler ile birlikte katledilmiş. Mardiros, kendi milletine dönmek istiyormuş. Hayatı boyunca hizmetçi olarak kalmamak, bir zanaat öğrenmek istiyormuş. Arap efendisinden, gidip akrabalarını bulabilmek için izin istemiş. Arap izin vermiş ve Mardiros onu bize gönderen Deyr-i Zor temsilcimize gitmiş. Suriye'de amcası var.
Kurumumuzdan 22 Kasım 1924'te ayrıldı. Şam'daki akrabalar.

617 **Kirkor,** Hagop Papazyan
Haçin, 22, 26 Ağustos 1924

Sürgünlerin başlarında, babası hastalanıp ölmüş. Krikor, annesiyle birlikte sürgün edilmiş. Ağabeyi bir mecidiye karşılığında Bedevi bir kabileden bir Araba satılmış. Ertesi gün annesini görmek için gelmiş ama annesi daha ileriye gönderilmiş. Krikor, yıllarca bu göçebe kabilede çoban olarak yaşamış. Birkaç sefer milletine dönme amacıyla kaçmış ama yakalanmış. Sonunda Halep'e giden birkaç Arap ile birlikte buraya gelmiş. Halep'e geldiğinde de kabileye geri dönmektense bize gelmiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok.
Kurumumuzdan 27 Eylül 1924'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

---

618 **Hagop,** Boghos Demirciyan
Urfa, 16, 28 Ağustos 1924

Babası, Urfa Harbi'nde ölmüş. Hagop, annesi, iki kız kardeşi ve üç erkek kardeşi, Urfa'daki diğer Ermenilerle birlikte Rakka adında bir şehre sürgün edilmişler. Türk Hükümeti kervanlarına Suriye Çölü üstünden Deyr-i Zor'a gitmelerini emretmiş. Deyr-i Zor'a yola çıkmadan önce annesi, hayatını kurtarmak için, Hagop'u bir Araba vermiş. Hagop, Arabın çobanlığını yapmış ve dokuz sene onunla yaşamış. Dokuz sene sonra kendisine para ödenmediği, kötü muamele yapıldığı için Rakka'ya kaçmış. Ermeni bir şoför Hagop'u farkedip doğruca yardım evimize getirmiş. Akrabası olmadığı için biz de yetimhanemize aldık.
Kurumumuzdan 6 Apustos 1927'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Marangoz.

619 **Garabed,** Nazaret Khantrohyan
Kireçköy/Maraş, 22, 29 Ağustos 1924

Garabed, ailesiyle birlikte Hasitşe'ye sürgün edilmiş. Babası orada öldürülmüş, annesi de acısından ölmüş. Bedevi bir Arap aşireti tarafından alınan Garabed çobanlık yapmış. Erkek ve kız kardeşi de farklı Arap ailelerine alınmışlar. Garabed, dokuz sene Arap aşiretiyle kalmış, sürekli çalışmış. Ne yazık ki erkek ve kız kardeşlerinin nerede olduklarını bulamamış çünkü farklı kabilelerdelermiş. Garabed, kaçmak istemiş ama çölün ortasında imkânsız gibi görünüyormuş. Bir gün aşireti Deyr-i Zor yakınlarındaki Habur'a gelmiş. Garabed, hemen bizim temsilcimizin evine kaçmış. Oraya gittikten sonra da arabayla Halep'e gönderilmiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok.
Kurumumuzdan 4 Eylül 1924'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

---

620 **Kaçadur,** Movses
Erciş/Van, 16, 1 Eylül 1924

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Kaçadur'un babası erkek kardeşi kendi şehirlerinde öldürülmüş. O ve annesi Kürt bir arkadaşları tarafından korunmuş. Kürt, onları evinde tutmuş. Ermenilerin katledilmesinden birkaç ay sonra annesi hastalanıp ölmüş. İki sene sonra Rus ordusu Van bölgesini işgal etmiş. Oradaki herkes İç Anadolu'ya kaçmış. Kürt, Kaçadur'u da yanında Siverek'e götürmüş ama orada adam çok fakirleşmiş, artık ona bakamayacak duruma gelmiş. Kaçadur bir Kürt köyüne gidip yedi sene çoban olarak çalışmış. Temmuzda efendisi koyun satmak amacıyla Kaçadur'la birlikte Halep'e gelmiş. Kaçadur, kendisini Ermeni kilisesine götüren bazı Ermenilerle tanışmış, oradan da akrabası olmadığı için bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 4 Eylül 1924'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

621 **Minas,** Hovhannes
Ovacık/Bursa, 15, 7 Eylül 1924

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Minas, ailesiyle birlikte kendi şehrinden binlerce mil uzaklıkta, Habur adlı bir şehre sürgün edilmiş. Orada bir Arap onu ailesinden ayırarak çöldeki çadırına götürüp. Bu kabile Habur yakınlarında kamp yapmış. Minas, iş için değirmene gönderilmiş. Değirmenci bir Ermeniymiş. Minas'ın kendi milletinden olduğunu farketmiş. Ona, Halep'ten ve Ermeni yetimhanelerinden bahsetmiş. Minas'ı kaçıp kendi milletine dönmeye ikna etmiş. Minas, çadırına geri dönüp gece değirmene kaçmış. Değirmenci onu Ermeni kilisesine götürmüş, Minas, oradan da bize gönderilmiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok.
Kurumumuzdan 20 Eylül 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

622 **Simon,** Hayrabed
Zeytun, 15, 25 Eylül 1924

Zeytun halkı Maraş'a sürgün edilmiş. Simon'un ailesi de öyle. Annesi, varışlarından birkaç gün sonra ölmüş. Sürgün kafilesi Deyr-i Zor yakınlarında bulunan Habur'a gönderilmiş. Habur'da babası, diğer birkaç Ermeniyle birlikte kafilelerine saldıran Araplar tarafından öldürülmüş. Deyr-i Zor yolundayken Araplar gelmişler, kafileden birkaç çocuk seçip çadırlarına hizmetçi olarak almışlar. Simon bir kabileye, kız kardeşi de başka bir kabileye alınmış. Bu sebeple irtibatları kopmuş. İkisi de birbirlerinden bir daha haber alamamış. Simon, Arapların çobanı olmuş. Bir gün sürüyle birlikte çöldeyken, başka kabileden bir Arap gelip zorla Simon'un onu takip etmesini istemiş. Simon, bu şekilde başka bir kabilenin kölesi olmuş, dokuz sene yine çobanlık yaparak bu kabilede kalmış. Bir gün bir araba Simon'un evinin bölgesinden geçiyormuş. Şoför arabanın radyatörüne su doldurmak için durmuş. Simon, arabayı görmek için oraya yaklaşmış. Arabanın Ermeni olan şoförü ona hangi

milletten olduğunu sormuş. Simon'un da Ermeni olduğunu öğrenmiş. Şoför, Simon'u arabasına alıp Musul'daki Ermeni kilisesine götürmüş. Simon, oradan Deyr-i Zor temsilcimize gönderilmiş ve sonunda da Halep'e varmış. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok.
Kurumumuzdan 9 Haziran 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

---

623 **Nişan,** Bedros Milletvekilyan
Siverek, 19, 25 Eylül 1924

Dünya Harbi'nin başında babası hapse atılmış ve sonra da Diyarbakır'a gönderilmiş. Yolda Türk jandarmaları onu öldürmüş. Nişan, annesi ve erkek kardeşiyle birlikte Mardin'e sürgün edilmiş. Siverek'ten iki saat kadar uzaklıkta bir Kürt, annesini kafileden ayırmış. Nişan, kafilenin geri kalanıyla annesine ne olduğunu görmezden gelmiş. Nişan ve erkek kardeşi Mardin'e varmışlar ama kimse onları tanımıyormuş. Paraları ve yiyecekleri yokmuş. Bu şehirden bir Türk onları evine alıp dokuz sene bakmış. Ermeni olduklarını anlayan Mardin'in Ermeni rahibi, onları Hasitşe temsilcimize göndermiş. Oradan da bize yollanmışlar.
Kurumumuzdan 28 Ağustos 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

624 **Hovhannes,** Bedros Milletvekilyan
Siverek, 14, 25 Eylül 1924

Nişan, Bedros Milletvekilyan'ın (No: 623) erkek kardeşi.
Kurumumuzdan 28 Eylül 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

625 Vartivar, (...), Zeytun
15, 25 Eylül 1924

Vartivar'ın ailesi Zeytun halkıyla birlikte Suriye çölüne sürgün edilmiş. Kara-Tepe yakınlarında, yetişkin erkekler gruptan ayırılıp öldürülmüş. Kadınlar ve çocuklar Kara-Tepe'ye gönderilmişler. Vartivar, ailesinden ayırılıp bir Türk evine götürülmüş. Orada dokuz sene hizmetçilik yaparak yaşamış. Mütareke sonrasında Ermenilerin hâlâ hayatta olduklarını duymuş. Türk evinden gece kaçmış, Bağdat'a giden bir trene gizlice binmiş. Başarılı olmuş ve Bağdat'a ulaşmış. Şehirde teyzesini bulmuş. Yedi ay orada yaşamış, sonra da teyzesiyle birlikte Halep'e gelmiş. Teyzesi fakirleşince Vartivar'ı evinden göndermiş. Başka akrabası olmadığı için bize geldi, biz de onu aldık.
Kurumumuzdan 18 Ekim 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

626 Nazaret, (...), Fendijak Zeytun
18, 7 Ekim 1924

Nazaret'in ailesi Yafa'ya sürgün edilmiş. Annesi ile babası yaşlı olduklarından uzun yolun yorgunluğuna dayanamamışlar, o yüzden de hastalanıp ölmüşler. Nazaret, iki erkek kardeşiyle yalnız kalmış. O yaşta çalışabilecek durumda olmadığından, kardeşlerine bakamamış. Onları kurtarmak isteğiyle Hama'da Araplara vermiş. Sonra o da burada Halep'te bir Türk yetimhanesine konulmuş. Bir gün pazara giderken Oufere'den (?) bir Arap, onu at arabasına atmış, sürüp uzaklaşmış. Nazaret, adamın hem hizmetçisi hem çobanı olarak dokuz sene Müslümanların arasında yaşamış. Bir gün bir Ermeni Oufere'ye iş için gelmiş. Nazaret'i görünce Ermeni olduğunu fark etmiş. Halep'e dönerken Nazaret'i yanına alıp bize getirmiş. Amcası Beyrut'ta, dayısı da Şam'da. Akrabalarını buldu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 29 Ekim 1924'te ayrıldı. Şam'daki akrabalar.

627 **Hagop,** Mıgırdiç Baronyan
Erzurum ?, 18, 8 Ekim 1924

Hagop'un babası, yıllardır Amerika'da yaşıyormuş. Hagop, annesi, iki kız kardeşi ve erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Yolda hepsi hastalanmış annesi, erkek kardeşi ve bir kız kardeşi ölmüş. Hagop, küçük kız kardeşiyle birlikte Nizip'e gelip bir Türk evine giderek birkaç sene orada çalışmışlar. Sonra kapının önüne konmuşlar. Nizip sokaklarında aç dolaşıyorlarmış. Kız kardeşi bir Türk aile tarafından evlat edinilmiş. Hagop da hayatını idame ettirmek için farklı Türk evlerinde çalışmak zorunda kalmış. Yıllar yılları kovalamış. Hagop, çok kötü bir hayat yaşamış. Ermeni olduğunu hatırlıyormuş ve bir gün milletine dönmeyi arzuluyormuş. Çok çalışmış, biraz para biriktirerek Djerablus'a kaçmış. Orada temsilcilerimizden biriyle buluşmuş. Temsilcimiz da onu Halep'e göndermiş. Hagop kız kardeşini geirmek için Djerablus'a gitti, geri dönmedi.
Kurumumuzdan 17 Ocak 1925'te ayrıldı.

---

628 **Manugh,** Soghoman Der Mıgırdiç
Soursour/Harput (?), 18, 8 Ekim 1924

Annesi, Manugh küçük bir çocukken ölmüş. Manugh, amcasınn yanında büyümüş. Ermenilerin sürgünleri başladığında, babası Türk Ordusu'na alınmış. Ordudayken hastalanıp ölmüş. Manugh, Harput halkı ve amcasının ailesiyle birlikte Zoonar'a (?) sürgün edilmiş. Yolda sürgün kafilesi saldırıya uğramış. Bu mutsuz insanların çoğu, Türkler ve Kürtler tarafından öldürülmüş. Hayatta kalan birkaç kişi Mardin'e gönderilmiş. Manugh, dokuz sene hizmetçi olarak yaşadığı bir Arap aşiretine alınmış. Bir gün sahibiyle birlikte Mardin'e geldiğinde kendisine Suriye topraklarına kaçmasını tembihleyen birkaç Süryaniyle tanışmış. Manugh, Müslümanlardan kaçmak istemiş. Gece vakti Hasitşe'ye kaçıp bizim temsilcimizle buluşmuş ve o da arabayla

Halep'e göndermiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Kurumumuzdan 9 Ekim 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

629 **Asadur,** Hagop, Şamanahi
Harput, 19, 8 Ekim 1924

Küçük bir çocukken babasını kaybetmiş. Savaş sırasında annesi ve Harput halkıyla birlikte sürgün edilmiş. Yolda annesi hastalanıp ölmüş. Asadur, kafileyle birlikte yoluna devam etmiş. Mardin yakınlarında kafileleri Kürtler tarafından saldırıya uğramış. Yetişkin erkekler öldürülmüş, genç kızlar ve çocuklar Kürt köylerine götürülmüş. Asadur, bir çiftçiye giderek dokuz sene onunla çalışmış. Para almıyormuş, kötü muamele görüyormuş. O yüzden de Mardin'e kaçmış. Ermeni Katolik Kilisesi'nin para yardımıyla Suriye topraklarına ulaşmış. Hasitşe temsilcimiz, onu şehrin yakınında bulmuş ve hemen Halep'e göndermiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Kendine iş buldu. Kurumumuzdan 7 Kasım 1924'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Zanaat.

---

630 **Veronika,** Artin Avakyan
Bursa, 16, 8 Ekim 1924

Veronika'nın babası ile annesi sürgün sırasında yolda ölmüşler. Veronik, iki kızkardeşi ve erkek kardeşiyle birlikte Adana'ya varmış. Orada iki kız kardeşi de Türkler tarafından alınmış. Türkler, onlarla evlenmiş. Veronika ile erkek kardeşi kafileyle Djabaoor'a (?) gitmişler. Suriye Çölü'nde çok açlık çekmişler. Bir Arap gelip ikisini de çadırına aldığında, neredeyse yorgunluktan bitme noktasındalarmış. Varışlarından birkaç (?) sonra Arap, erkek kardeşini göçebe bir kabileye satmış. Veronika, kardeşinden bir daha haber alamamış. Üç sene sonra Anboo-Serail'den bir Arap ile evlenmiş. Adam, Veronika'yı beş ay sonra başkasına satmış. Veroni-

ka, üçüncü sahibinden kaçıp Deyr-i Zor'a gitmiş. Birkaç sene hizmetçi olarak bir Arap ailesinin yanında çalışmış. Orada yine onunla evlenmek istemişler ama Veronika oradaki yardım evimizden haberdar olduğu için temsilcimizin evine kaçmış. Temsilcimiz onu korumuş, bir Ermeni arabayla bu şehre gönderene kadar da birkaç gün evinde tutmuş.
Kurumumuzdan 12 Kasım 1924'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi.
Sonra akrabaları Marsilya'de bulundu ve Veronika onların yanına gitti.

---

631 **Anna,** Bedros Panyan
Gürün, 14, 8 Ekim 1924

Anna'nın babası Dünya Harbi'nin başında ölmüş. O, annesi, erkek kardeşi ve kız kardeşiyle sürgün edilmiş. Çok uzun süren bir yolculuktan sonra, hep birlikte Nizip'e varmışlar. Annesi ile Anna farklı Türk evlerinde çalışıp dokuz sene kendilerine bakmışlar. Annesi, bir Türk ile evlenmiş ve hâlâ onunla yaşıyormuş. Anna'nın ablasını kurtarmak için bir fırsat kolluyormuş. Djerablus'a geldiklerinde temsilcimiz Anna'yı görünce arabayla bizim yardım evimize göndermiş. Burada kimsesi olmadığı için annesi Türkiye'den gelene kadar kurumumuza aldık.
Kurumumuzdan 21 Ekim 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

632 **Gasbar,** Hovhannes Khalboudjian
Herak(?)/Tokat, 17, 14 Ekim 1924

Gaspar'ın babası çok seneler önce ölmüş. Türkler erkek kardeşini öldürüp kız kardeşiyle evlendikten sonra annesiyle birlikte sürgün edilmiş. Tokat Ermenileri, Tel-Hamam'a sürgün edilmişler. Yolda birkaç kere saldırıya uğrayıp, soyulmuşlar. Kafileden hayatta kalan sadece birkaç kişi Tel-Hamam'a ulaşmış. Geri kalanı farklı yerlerde öldürülmüş. Gaspar,

Araplar tarafından alınmış ve onların hizmetçisi, hatta kölesi olmuş. Dokuz sene boyunca çoban olarak kullanılmış. Araplar bir şehrin yakınında kamp yaparlarken kaçmış. Onu hemen fark edip bize gönderen temsilcilerimizden biriyle buluşmuş. Bildiğimiz kadarıyla hiç akrabası yok.
Gasbar Kurumumuzdan 7 Aralık 1924'te ayrıldı. 28 Şubat 1925'te tekrar geldi.
Kurumumuzdan 26 Nisan 1925'te ayrıldı.

---

633 **Levon** Kupelyan, Sarkis
Haçin, 21, 14 Ekim 1924

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Bütün aile, Haçin Ermenileriyle birlikte sürgün edilmiş. Rakka yolunda erkek kardeşlerinden biri hastalanıp ölmüş. Levon ve diğer erkek kardeşi birlikte Rakka'ya kaçarak Rum-Kale adlı bir köye gitmişler. Araplar, yolda onlara saldırmışlar. Soyulmuşlar ve ağabeyi öldürülmüş. Levon, bir Kürt ailesine hizmetçi olmuş. İki sene sonra başka bir köye çiftçi olarak gidip yedi sene orada kalmış. Halep'ten bir Ermeni köyden geçiyormuş. Levon'u görmüş. Ona Halep'teki Ermenilerden ve yetimhanelerden bahsetmiş. Levon, akrabalarını bulmak umuduyla kendi milletine dönmek istemiş. Gece kaçmış, Türkiye sınırından geçip Halep'e gelmiş. Hiç akrabası bulunamadığı için 14 Ekimde bize geldi.
Kurumumuzdan 22 Ekim 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

634 **Yeghisapet** Panyan, Khaçig Fermanyan
Gürün, 48, 14 Ekim 1924

Anna, Bedros Panyan'ın (No: 631) annesi.
Büyük kızını kurtarmak için Türkiye'ye geri döndü. Bir sene önce de oğlunu getirmişti.
Kurumumuzdan 25 Aralık 1924'te ayrıldı. Amerika'dan akrabalar.

635 **Sarkis** Hamalyan, Garabed
Urfa, 18, 22 Ekim 1924

Annesi, iki kız kardeşi ve üç erkek kardeşiyle 1925'te Mardin'e sürgün edilmiş. Babası savaştan önce ölmüş. Sarkis, Mardin'de akrabalarından ayırılıp bir Kürt ailesine verilmiş. Birkaç saat sonra kafile daha ileriye, Suriye Çölü'ne sürülmüş. Kürt, Sarkis'i köyü Kabala'ya götürmüş. Sarkis orada dokuz sene kalıp çiftçilik yapmış. Kürt çocukları, ona Halep'te Ermeniler olduğunu söylemişler. Sarkis, birkaç gün sonra Mardin'e kaçmış. Bizim temsilcimiz olan Ermeni rahibe gitmiş. Oradan Suriye topraklarındaki Hasitşe'ye gönderilmiş. O bölgedeki temsilcimiz, Sarkis'i doğrudan bize göndermiş. Sarkis, akrabalarına ne olduğunu bilmiyor. Bir zanaat öğrendi ve ayrıldı. Kurumumuzdan 17 Ağustos 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Zanaat. Akrabalar.

---

636 **Benyamin,** David Boghossian
Tzeghag/Zıhig (Erzurum), 20, 22 Ekim 1924

Ermenilerin sürgünleri başladığında babasını şehirde Türkler öldürmüş. Annesi çok hasta olduğundan köyde kalmasına izin verilmiş ama Rus Ordusu yaklaşırken Erzurum bölgesindeki Türkler ve Ermeniler Diyarbakır bölgesine gönderilmiş. Annesi yolda ölmüş. Benyamin ve erkek kardeşi Diyarbakır'a ulaşmış. Çok fakirlermiş, ekmek paralarını kazanmak için çalışmak zorundalarmış. Bir sabah iş bakmak için birbirlerinden ayrılmışlar, akşam birbirlerini bulamamışlar. Benyamin birkaç gün sonra kardeşini bulmak amacıyla Viranşehir yakınlarındaki köye gitmiş ama bulamamış. Bir Kürt ailesinin yanına gidip çiftçi olmuş. Sekiz sene sonra kardeşinin Sindjiar (?) adlı bir şehirde hayatta olduğunu öğrenmiş. Benyamin, Türkiye sınırını geçip kardeşine kavuşmak amacıyla Hasitşe'ye gelmiş. Ancak Hasitşe'de onunla karşılaşan temsilcimiz onu Halep'e

gelmeye ikna etmiş. Benyamin bize gelmeyi kabul etmiş. Kardeşini araştıracağız. Benyamin kendisine iş buldu, zanaat öğrendi.
Kurumumuzdan 26 Ekim 1924'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Zanaat.

---

637 **Tovmas,** Kas-Paulausyan
Siirt, 17, 22 Ekim 1924

Babasının ölümünden kısa bir süre sonra, Ermenilerin sürgün edilmeleri başlamış. Tovmas, annesi, kız kardeşi ve iki erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Yolda Mairi'den bir Kürt Tovmas'ı diğerlerinden ayırıp beş sene boyunca köyünde tutmuş. Tovmas, çiftçi olarak çalışıyormuş ama tabii ki kendisine bir ödeme yapılmıyormuş. Kürt tarafından kötü muamele görüyormuş, o yüzden de başka bir Kürt aileye kaçıp dört sene de onlar için çalışmış. Birkaç hafta önce bir Ermeni, ona, kardeşinin İstanbul'da hayatta olduğunu söylemiş. Tovmas, Kürtlerden kaçıp Mardin'deki Ermeni Katolik rahibe gitmiş. Rahip de onu Halep'e göndermiş. Tovmas, İstanbul'a girme izni alamamış, ne parası ne de akrabası olduğu için buraya bize gelmiş.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

638 **Hanım,** Avak
Kighi, 22, 22 Ekim 1924

Kapısı bir polis tarafından açılıp birkaç saat içinde başlayacak olan sürgünler için hazırlanması söylendiğinde, Hanım, hava değişikliği için Arek'teymiş. Hanım, büyük annesi ile büyük babasının evindeymiş ve onlarla birlikte sürgün edilmiş. Annesinin, babasının yanına dönememiş bile çünkü kafile başka bir tarafa yönlendirilmiş. Zoommar'da (?) kafile, Ermenilerin çoğunu öldüren Kürtler tarafından saldırıya uğramış. Hanım ve di-

ğer birkaç kız köylere alınıp Kürtlerle evlendirilmişler. Hanım, dokuz sene boyunca kendisine kötü davranan Kürt kocasıyla yaşamış. Bir gün Mardin'deki Ermeni rahip hakkında haber almış. Rahibin yardımıyla da Türkiye topraklarından Suriye'ye kaçmış. Bir Hasitşe ajanı onunla köyde buluşup arabayla buraya göndermiş. Akrabası yok. Halep'te akrabaları ve Amerika'da babası var.
Kurumumuzdan 3 Aralık 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

639 **Djerdjis,** Eyüp, Tel Ermen (?)/Mardin, 12, 22 Ekim 1924

Babası Türkler tarafından öldürüldükten sonra annesiyle birlikte Resulayn adlı bir şehre sürgün edilmiş. Bu şehrin yakınlarından sürgün edilen Ermenilerin bulunduğu kafile, Arapların ve Kürtlerin saldırısına uğramış. Bu zavallı insanların çoğu soyulup öldürülmüş. Djerdjis, annesiyle birlikte kaçmayı başarmış. Mardin'e gelmişler ama annesi iki ay sonra ölmüş. Zimmar'dan bir Kürt, onu hizmetçi olarak yanına almış. Kendisine kötü muamele edildiği için Djerdjis tekrar Mardin'e kaçmış. Oradan bir Süryani onu ofis kâtibi olarak işe almış. Beş sene çalıştıktan sonra Halep'te Ermeni yetimhanelerinin olduğunu öğrenmiş. Djerdjis, temsilcimize gitmiş; o da bize göndermiş. Akrabası yok.
Kurumumuzdan 5 Ekim 1924'te ayrıldı. Danimarka Yetimhanesi.

---

640 **Varter,** Boghos Nadyaryan Myre/Siverek, 25, 31 Ekim 1924

Kocası, Ermenilerin sürgün edilmelerinin ilk gününde katledilmiş. Varter, kayınvalidesiyle birlikte sürülmüş. Shock-Khan (?) yolu üstünde bir nehirden geçerlerken. Kafileye eşlik eden bir jandarma kayınvalidesini vurup Varter'i de nehre atmış. Varter, Shoch-Khan'da farklı Kürt evlerinde çalışarak günlük ekmek parasını çıkartıyormuş. İngiliz mütarekesinden sonra Urfa'ya gitmiş. Ermeniler Suriye'ye göç etmeye başlayana kadar ora-

da kalmış. Bir göçmen kafilesiyle birlikte Urfa'yı terk edip Türkiye sınırına yakın, küçük bir köy olan Ayn-Arous'a gelmiş. Parası olmadığı için orada kalmış. Arkasından da Müslüman bir Fransız askerle evlenmiş. Müslümanların hep yaptığı gibi, kocası ona kötü davranmış. Bir gün Rakka'ya gittiğinde çalışanımız kendisiyle Halep'e gelmeye ikna etmiş. Varter kabul edip temsilcimizle birlikte yardım evimize gelmiş. Akrabası yok.
Kurumumuzdan 15 Mart 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

641 **Verkine,** Mardiros Guiragosyan
Rum Tekrek/Erzincan, 20, 5 Kasım 1924

Verkine'nin babası, kendi şehirlerinde öldürülmüş. Üç oğlu Türk Ordusu'na alınmış ve Verkine, annesi ve kız kardeşi, Verkine'nin erkek kardeşinin karısı ve ailesiyle birlikte sürgün edilmiş. Verkine Mezke yolunda Türkler tarafından akrabalarından ayırılıp Malatya'ya getirilmiş. Türk, Verkine'yi evlat edinmiş, sonra da isteği dışında bir Türk arkadaşı ile evlendirilmiş. Verkine ilk günden itibaren kaçmak için bir şans arıyormuş. Ermeni komşusundan kaçmasına yardım etmesini istemiş. Ermeni komşusu, ona Halep'e gitmek isteyip istemediğini sormuş. Verkine, "Evet" dediğinde komşusu onu birkaç hafta evinde tutmuş. Sonra da Verkine'yi Halep'e götürmesi için bir Türk katırcıyla temasa geçmiş. Kocası bu kaçış planından haberdarmış. Kaçmasını engellemek için asker göndermiş ama katırcı cesur bir adammış. Saatlerce saldırganlarla savaşıp Verkine'yi korumuş. Sonunda kazanıp Verkine'yi sağ salim bize getirmiş. 1915'ten beri akrabalarından ayrı olduğu, onlardan şimdiye kadar hiç haber alamadığı için akrabası olup olmadığını bilemiyor. Marsilya'de akrabalarını buldu ve oraya gitti. Verkine şu anda evli, ondan bir mektup aldık.
Kurumumuzdan 30 Ağustos 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

642 **Artin** (Harutiun), Hovhannes Hacı Hovagimyan
Beynil/Bursa, 18, 8 Kasım 1924

Artin'in babası savaştan önce ölmüş. Sürgünler başıladığında, annesiyle birlikte Mardin yakınlarındaki Boonas'a (?) sürülmüş. Boonas'tan kısa bir mesafe uzaklıkta kafileleri Kürtlerin ve Arapların saldırısına uğramış. Çoğu öldürülmüş, kimisi köle olarak tutulmuş, diğerleri de Kürtlerle ve Araplarla evlendirilmişler. Sadece çok az bir kısmı yolculuklarına devam etmiş. Ancak Artin ile annesine bir şey olmamış, Mardin'e ulaşmışlar. Khatshoog adlı bir köyde dokuz sene kalmışlar. Artin bir Kürtün hizmetçisi ve çiftçisi olmuş. Bir gün Mardin'e iş için gönderilmiş. Artin orada Ermeni rahiple tanışmış. Kaçmasına yardımcı olmasını istemiş. Rahip, bir temsilcimizle onu Suriye'ye göndermiş. Sonrasında bizim Hasitşe temsilcimiz Artin arabayla yardım evimize göndermiş.
Kurumumuzdan 15 Nisan 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

---

643 **Imasdoon,** Avedik, Antep
20, 18 Kasım 1924

Imasdoon, annesi, babası ve küçük erkek kardeşiyle birlikte Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Çocuklar, ailelerinden ayırılıp Türk yetimhanelerine konulmuşlar. Birkaç gün sonra Ermeni aileler toplanmış. Binlercesi ayrım yapılmadan katledildikleri çöllere gönderilmiş. Yetimhanelerdeki çocuklar, Araplara hizmetçi ya da köle olarak verilmiş. Imasdoon, çiftçi bir aileyle El-Boobel'e gelmiş, sekiz sene orada tutulmuş. Imasdoon, bu hayattan sıkılıp Fransız ordusunda asker olmak amacıyla Deyr-i Zor'a kaçmış. Ermenilerden bu konuda akıl almış. Onlar da Imasdoon'a temsilcimizle görüşmesini söylemişler. Temsilcimiz, öncelikle milletine dönmesi gerektiğini söyleyerek bize göndermiş. Akra-

balarını bulmak umuduyla bize geldi ve şu anda birtakım araştırmalar yapıyor.
Kurumumuzdan 20 Kasım 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

644 **Setrak,** Kasbar Tombologhlian
Dörtyol, 20, 18 Kasım 1924

Setrak, annesi, babası, dört erkek kardeşi ve iki kız kardeşiyle birlikte Halep'e sürgün edilmiş. Burada bir sene bir arada yaşamışlar. Babası ve erkek kardeşleri demiryolunda çalışıyorlarmış. Onlar çalışmaya gittiğinde diğerleri Deyr-i Zor'a sürülmüşler. Yolda kız kardeşlerini kaybetmiş, annesi ölmüş. El Boomer'den bir Arap, onu köyüne götürüp, çiftçi olarak tutmuş. Bu ayın başında Suriye Ordusu'nda asker olmak amacıyla Deyr-i Zor'a kaçmış. Deyr-i Zor'daki Ermeniler ona izin vermeyip temsilcimize götürmüşler. Bildiğimiz kadarıyla bütün akrabalarını kaybetmiş ama biz her zamanki gibi araştırmalarımızı yapıyoruz.
Kurumumuzdan 20 Kasım 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

645 **Garabed,** Hagob, Maraş
19, 18 Kasım 1924

Maraş halkıyla beraber bütün aile Deyr-i-Zor bölgesine sürgün edilmiş. Suriye sınırını geçerken yüzlerce insan açlık ve susuzluktan ölmüş. Annesi, babası ve kız kardeşi de onların arasındaymış. Deyr-i Zor'a ulaşan Garabed ve erkek kardeşleri farklı Arap ailelerine alınmışlar. Garabed, Bedevi bir kabileye gitmiş ve neredeyse dokuz sene orada yaşamış. Bu hayattan sıkılan Garabed, şehre kaçmış. Orada işimizi ve yetimhanemizi anlatan Ermenilerle tanışmış. Garabed, hemen Halep'e, yardım evimize gelmiş. Hiç akrabası ve parası olmadığı için, onu buraya aldık.

Şimdi zanaat öğreniyor. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Kurumumuzdan 2 Nisan 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

646 **Hanım** (Nevart), Sarkis
Adıyaman, 6, 23 Kasım 1923

Hanım, sürgünler sırasında doğmuş ve hiçbir şey hatırlamıyor. Adıyaman'daki Ermeniler, onun Ermeni olduğunu doğruladı. Annesiyle yaşamak için Djerablus'a gitti.
Kurumumuzdan 19 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

647 **Hovhannes,** Garabed
Seuleuse/Bursa, 17, 25 Kasım 1924

Ermeniler sürgün edilirlerken babası Türk Ordusu'nda askermiş. Hovhannes, annesi ve erkek kardeşiyle birlikte Resulayn bölgesine sürgün edilmiş. Şehre vardıklarında annesi hastalanmış, birkaç gün sonra da ölmüş. Hovhannes erkek kardeşi, hayatlarını idame ettirebilmek için farklı Müslüman evlerinde çalışıyorlarmış. Bir süre sonra Hovhannes, Miadoon adlı bir köye gönderilmiş, dokuz sene bu köyde çoban olarak yaşamış. Ağabeyi Habur'da bir Arap ailenin yanına alınmış ama Hovhannes ondan hiç haber alamamış. Bir gün Ermeni bir şoför bu köyden geçiyormuş. Hovhannes, akrabalarından bazılarını bulmak umuduyla adamdan kendisini Halep'e götürmesini istemiş. Hiç akrabası ve parası olmadığı için bize geldi. Akrabalarını buldu ve onlara katıldı.
Kurumumuzdan 4 Ağustos 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

648 **Garabed,** Hagob Mouradian
Paghshank/Dersim, 13, 27 Kasım 1924

Babası, Ermeni katliamlarının başında öldürülmüş. Garabed, annesiyle birlikte sürgün edilmiş. Yolda annesi öldürülüp bir nehre atılmış. Çok küçük olduğu için geçmişi ve ailesiyle ilgili hiçbir şey hatırlamıyor. Garabed'e amcası birkaç sene bakmış. Shoushnag'da yaşıyorlarmış. Birkaç sene sonra burada çoban olarak bir Türk aileyle yaşamış. Ermeniler göç ettikleri sırada bir kadın, onu Halep'e, bize getirmiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok.
Kurumumuzdan 5 Aralık 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

649 **Aram,** Stepan Tcherganyan
Eskişehir, 16, 12 Aralık 1924

Aram'ın üç erkek kardeşi, Ermeniler sürgün edildikleri sırada yolda öldürülmüş. Annesi, Shuddadi adlı bir şehirde öldürülmüş. Aram, yolda yalnız kalmış. Bugara'dan bir Arap onu kendi köyüne götürüp, çobanı olarak kullanmış. Ayrıca çalışması için başka evlere de gönderilmiş. Yaptığı işler için hiç para alamadığından Deyr-i Zor'a kaçmış. Orada yirmi gün çiftçi olarak çalışmış. Sonra temsilcimizle tanışmış ve o da Aram'ı bize göndermiş. Amcası Viyana'da yaşıyor. Aram akrabalarıyla beraber yaşamak için Avusturya'ya gitti. Ondan haber aldık, çok iyi durumda.
Kurumumuzdan 1 Temmuz 1925'te ayrıldı. Avusturya'daki akrabalar.

---

650 **Asadur,** Napo Manugyan
Bezhout/Sason, 17, 14 Aralık 1924

Asadur'un babası, savaş başladığında Halep'te bir fırıncıymış. Asadur, annesi ve erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Yol-

da annesi hastalanmış ve birkaç gün sonra da ölmüş. Birkaç sene önce erkek kardeşi, babası tarafından bir katırcı ayarlanarak kurtarılmış. Asadur, dokuz sene çiftçi olarak Kürtler için çalıştığı köyde kalmış. Asadur, babasından para alıp kendisini Suriye'ye getiren katırcıya vermiş. Asadur'un babası hâlâ Halep'te yaşıyor. Asadur'u yanına aldı. Kurumumuzdan 14 Aralık 1924'te ayrıldı. Akrabalar (Babası).

---

651 **Setrak,** Hagop Stepanyan
Pershant/Sason, 18, 14 Aralık 1924

Babası, Türk Ordusu'nda askermiş ve orada ölmüş. Annesi de savaştan önce ölmüş. Setrak, şimdiye kadar hizmetçi ve çoban olarak kullanıldığı bir Kürt aileye alınmış. Birkaç kere kaçmak istemiş ama başaramamış. Ermenilerin göç etmelerinden sonra Kürtün evinden kaçıp Halep'e doğru yola çıkmış. Hiç parası olmadığı için farklı yerlerde çalışmış ve her seferinde Suriye sınırına daha da yaklaşmış. En azından Djerablus'a ulaşmış. Orada bizim temsilcimizle tanışmış, o da bize göndermiş. Suriye'de akrabaları var. Onları bulmayı umuyoruz.
Kurumumuzdan 14 Aralık 1924'te ayrıldı. Akrabalar.

---

652 **Aziz,** Murat, Tege/Muş
22, 14 Aralık 1924

Aziz, savaştan önce yetim kalmış. Ermeniler sürgün edildikleri sırada Muş halkı Türkiye'nin daha batısına sürülmüş. Ancak Aziz erkek kardeşiyle birlikte bir Kürt evine çifti olarak girmiş. Orada, kendisine kötü davranıldığı için başka bir şehre kaçmış. Bu ayın başına kadar da orada kalmış. Halep'ten bir Ermeni, Aziz'e, bu şehirden, Suriye'de yaşayabilme imkânlarından vs

bahsetmiş. Aziz, milletine geri dönmek istediği için efendisinden kaçıp Suriye'ye gelmiş. Halep'e vardığında bize geldi. Biz de onu aldık. Akrabaları bulundu.
Kurumumuzdan 14 Aralık 1924'te ayrıldı. Akrabalar (erkek kardeşi).

---

653 **Varaztad,** Vertanes Dakesyan
Kishlash Yalova Bursa, 19, 14 Aralık 1924

Savaş ilan edildiğinde babası Türk Ordusu'nda askermiş. O, annesi, erkek kardeşi ve kız kardeşiyle birlikte Resulayn'e sürgün edilmiş. Safiya'dan bir Arap onu evine alıp beş sene boyunca çobanı olarak kullanmış. Dünya Harbi'nin son senesinde Türkiye'de yiyecekler çok pahalılaşmış, o yüzden de Arap, Varaztad'ı salıvermiş. Varaztad, bir başka Kürt köyüne gidip, dört sene boyunca çiftçi olarak çalışmış. Bir gün Halep'teki yardım evimizi haber almış. Temsilcimizin da yardımıyla Kürt köyünden kaçıp Hasitşe'ye gelmiş. Temsilcimiz onu Halep istasyonuna göndermiş. Biz de buraya kaydettik. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok.
Kurumumuzdan 2 Temmuz 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Zanaat.

---

654 **Louisa,** --, Bursa
20, 7 Ocak 1925

Louisa, babasını daha küçük bir çocukken kaybetmiş. Savaş sırasında annesiyle birlikte Bab bölgesine sürgün edilmiş. Varışlarından birkaç gün sonra annesi hastalanmış ve Bab'da ölmüş. Bab yakınlarındaki bir köyden bir Türk, Louisa'yı evine alıp kızı olarak beş sene tutmuş, sonra da akrabalarından biriyle evlendirmiş. İngiliz işgali sırasında Louisa Halep'e kaçmış ama Türk kocası onu yakalayıp Bab'a geri getirmiş. Birkaç sene sonra Türk kocasından

bebeği olmuş ve onunla yaşamış. Bazı Ermeniler ona yardım etmişler. Bebeğini Türkün evinde bırakıp kendisine yardım edenlerle birlikte bizim yardım evimize kaçmış. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok.
Kurumumuzdan 10 Ocak 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi.

---

655 **Kevork,** (...)
Urfa, 13, 9 Ocak 1925

Kevork, geçmişi ve sosyal bağlantılarıyla ilgili hiçbir şey hatırlamıyor. Annesinin, babasının adını hatırlamıyor. Sadece Ermeni olduğunu hatırlıyor. Hama yakınlarında küçük bir kasabada, Arapların arasında on sene yaşamış. Efendisi tarafından çoğunlukla kötü muameleye maruz kalmış. Cezalandırıldığında ona gâvur denilmiş. Bu da ona her zaman milletini ve dinini hatırlatmış. Başka bir kültürden ve milletten olduğunu çok iyi biliyormuş. Maraş'taki bazı Ermeniler, iş için bu köyden geçiyorlarmış. İçlerinden birisi, bu çocuğu tanıdığını söylemiş. Aynı gece Kevork, bu adamla birlikte demiryolu istasyonuna kaçmış ve Halep'e gelmiş. Akrabası olmadığı için yardım evimize kabul edildi.
Kurumumuzdan 24 Şubat 1924'te ayrıldı. Akrabalar (babası).

---

656 **Garabed** Tchoolhayan, Hovhannes
Sason, 18, 13 Ocak 1925

Ermenilerin sürgünleri başladığında babası öldürülmüş. Erkek kardeşi Türk Ordusu'na alınmış. Garabed, annesi ve kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Yolda bazı Türkler kız kardeşiyle ve annesiyle evlenmek istemişler. İkisi de reddedince annesi de kız kardeşi de öldürülmüş. Garabed, bir Arap ailenin yanına hizmetçi olarak alınmış. Kötü muamele gördüğünden başka bir şehre kaç-

mış. Kendine bakabilmek için dört sene orada çalışmış. Oradayken bizim yetimhanemiz hakkında haber alınca Hasitşe'ye kaçmış. Temsilcimizle tanışmış ve o da Garabed'i bize göndermiş. Bildiğimiz kadarıyla akrabası yok. Garabed şu anda kolonide.
Kurumumuzdan 2 Nisan 1925'te ayrıldı. Kolonide. Kendine bakabiliyor.

---

657 **Arşaluys,** Miri Khandjian
Yenikan Sivas, 20, 13 Ocak 1925

Sürgünler başlar başlamaz babası, hapiste öldürülmüş. Arşaluys, annesi, üç erkek kardeşi ve iki kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Paraları olduğu için bir at arabası ayarlayabilmişler. Malatya'ya sağ salim varmışlar. Orada yetişkin erkekler ailelerinden ayırılıp başka bir kafileyle gönderilmiş. Harput yolunda kafileleri, Kürtler tarafından saldırıya uğramış. Son kuruşlarına kadar soyulmuşlar. Atları ve at arabaları çalınmış. Yollarına devam etmeye zorlanmışlar. Arşaluys'un annesi kendini öldürmeye çalışmış ama başaramamış. Birlikte daha ileriye gitmek zorunda kalmışlar. Viranşehir yakınlarında Arşaluys, onu beş sene yanında tutan bir Arap tarafından kaçırılmış. Arşaluys'u gören bir Türk yetkili Araptan almış. Beş sene sonra Arşaluys'la evlenmiş. Telebyaz'da birlikte yaşamışlar. O şehrin yakınlarındaki tarım kolonisinden olan temsilcimiz, Arşaluys'u görünce onun bir Ermeni olduğunu fark etmiş. Konuşmuş ve kaçışını ayarlamış. Arşaluys, milletine dönmek istiyormuş. Kendisine söylenenleri yapmış ve sağ salim yardım evimize ulaşmış. Erkek kardeşini Marsilya'da buldu ve 20 Nisan 1925'te onunla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 12 Temmuz 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi. Akrabalar.

---

658 **Lutfi,** (...), (...)-, (...)
16 Ocak 1925

Lutfi ve kız kardeşi Meryem, Sabit'te çalışan bir terzi tarafından bize getirildi. Adam çocukların merhum babasının arkadaşı

olduğunu iddia etti. İkisini de Halep'te bir yetimhaneye yerleştirmek istiyordu. Anlattıklarına göre çocukların ikisi de İdlib'te bir Müslüman aileye alınmışlar. Anneleri ölüp babaları fırtınada kaybolunca çocukların ikisi de yetim kalmışlar. Müslüman aile aynı evde yaşıyormuş, o yüzden çocukları almış ama biz yardım evimize aldık. Türkiye'de akrabalarını bulmaya çalışıyorlar. Amcalarının İstanbul'da yaşadıklarını öğrendik.
Kurumumuzdan 1 Nisan 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

659 **Mariam,** (...)-, (...)-, (...)
16 Ocak 1925

Lutfi'nin(...), (...)-, (...),(No: 658) kız kardeşi.
Kurumumuzdan 8 Nisan 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

660 **Kirkor,** Baghdasar Berberyan (Kelişoğluyan)
Adana, 17, 26 Ocak 1925

Babası, Krikor küçük yaştayken ölmüş. Türkiye'de savaş çıktığında kız kardeşi bir Amerikan yetimhanesine yerleştirilmiş. Kısa zaman sonra Ermeniler ya katledilmiş ya da evlerinden ve mülklerinden uzak yerlere sürgün edilmişler. Krikor ve annesi Halep ile Deyr-i Zor arasında kalan Sabka'ya sürülmüş. Annesi yaşlı bir kadınmış, o yüzden de yolda hastalanmış. Sabka'ya vardıktan bir gün sonra da ölmüş. Krikor, kafileden hayatta kalanlarla birlikte Suriye Çölü'ne doğru daha ileriye sürülmüş. Bilinmedik bir yere doğru giderlerken, kafileleri, Arapların ve Türk jandarma-

ların saldırısına uğrayıp soyulmuş ve kafiledekilerin çoğu öldürülmüş. Ancak Krikor kaçabilmiş, bir Arap köyüne gidip hizmetçi olarak çalışıp çalışamayacağını sormuş. Bu şekilde onu çoban olarak tutan dokuz sene yanında yaşadığı köy muhtarının hizmetçisi olmuş. Efendisi, Krikor'un yaptığı işten oldukça memnunmuş. Onu daha da bağlamak için bir Arap kızıyla evlendirmek istemiş ama Krikor reddedip Deyr-i Zor a kaçmış. Orada temsilcimizle tanışmış, o da arabayla Krikor'u yardım evimize göndermiş.
Kurumumuzdan 24 Şubat 1925'te ayrıldı. Beyrut'taki akrabalar.

---

661 **Anna** Sarkisyan, (...), (...)
(...), (...)

Babası savaştan önce ölmüş. Erkek kardeşi Amerikan Misyoner Okulu'nda öğretmenmiş. Anna, ağabeyiyle birlikte yaşıyormuş. Sürgünler sırasında, yetişkin erkekler seçilip öldürülmüş. Anna'nın ağabeyi Harput yakınlarında bir köye kaçmış, kendisini herkesten uzakta tutmuş. Anna'nın annesi ve teyzesi de Harput'ta imişler, o yüzden Anna onlara katılmış. Kısa bir süre sonra kadınlar ve çocuklar da sürgün edilmişler. Anna, annesi ve teyzesiyle bir köyde bulunan erkek kardeşinin yanına gitmiş. Birkaç gün sonra bir Türk ona evlenme teklif etmiş. Annesini de ağabeyini de tutacağını vaat etmiş. Eğer kabul etmezse erkek kardeşini hükümete teslim edeceğini söylemiş. Anna, korktuğu için adamla evlenmiş. Türk, sözünü tutup kardeşini Dünya Harbi'nin sonuna kadar korumuş. Malatya'da Anna'nın kardeşini tutmak zor olduğundan çocuğu Dersim'e göndermiş. Ancak Anna bütün bu yıllar boyunca Türkle yaşamış. Yumuşak kalbi ve Hristiyan duygularıyla kocasının karakterini değiştirmeyi başarmış. Yavaş yavaş adamın üstünde büyük bir etkisi olmuş. Kocası, mütarekeden sonra Hristiyan olacağına ve birlikte Türkiye'den sonsuza dek gideceklerine söz vermiş. Aslında Malatya'dan ayrılıp Suriye'ye gelmişler. Anna, burada Beyrut'ta yaşayan annesiyle buluşmuş. Kocası Anna'yla birlikte Beyrut'a kadar gelip iş bakmış ama Türkçeden başka dil bilmediği için hayatını idame ettiremeyip

Türkiye'ye dönmek zorunda kalmış. Anna ise annesiyle birlikte kalmış.
Kurumumuzdan 14 Ocak 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

662 **Hovhannes,** Minas
Osmaniye, 18, 1 Şubat 1925

Türk Hükümeti tarafından Ermeni katliamı emredildiğinde, Hovhannes, kendi memleketinden altı saat uzaklıkta Boolanik adlı bir şehirde amcasıyla birlikte yaşıyormuş. Babası, sürgünler başladığında öldürülmüş. Çok geçmeden amcası ve bütün aile de sürgün edilmiş. Hovhannes, onları takip etmiş ama annesinden, kız kardeşinden ve babasından hiç haber alamamış. Yolda kafileleri küçüldükçe küçülmüş, çoğu açlıktan ve hastalıktan ölmüş, büyük bir kısmı Türk jandarmalar tarafından öldürülmüş. O Birecik'e gidip, dokuz sene bir değirmencinin yanında yaşamış. Fransız Ordusu'nda hizmetli bir Ermeni onu Suriye'ye getirmiş. Annesinin Suriye'de olması bekleniyor. Kendine bakacak parası omadığı için akrabaları bulunana kadar yardım evimize aldık.
Kurumumuzdan 7 Şubat 1924'te ayrıldı. Akrabalar. İskenderun'da annesiyle birlikte yaşıyor.

---

663 **Victoria,** Arakeliyan
Erzurum, 15, 3 Şubat 1925

Babası Viktoria küçük bir çocukken ölmüş. Annesi, sürgünler başlamadan birkaç ay önce ölmüş. Viktoria, sürüldüğünde, onu bir Türke veren teyzesiyle birlikte yaşıyormuş. Türk, o sırada Erzurum'da yaşıyormuş ama sonra İstanbul'a taşınmış ve Victoria'yı da yanında götürmüş. Victoria, beş sene onların kızı olarak yaşamış. Sonra Beyrut'tan bir Türk, iş için İstanbul'a gelmiş. Şans eseri Viktoria'yı görüp Beyrut'a gelmeye ikna etmiş. Beş sene orada kalmış, sonra bir Ermeni aileye kaçmış. Çünkü efendisi

Victoria'yı bir Türk ile evlendirmek istemiş. Efendisi onu bulup tekrar getirmiş ama birkaç gün sonra Victoria tekrar Ermeni kilisesine kaçmış. Orada Victoria'yı yardım evimize gönderene kadar korumuşlar. Küçük kız kardeşi İstanbul'da eskiden kaldığı yerde yaşıyor.
Kurumumuzdan 2 Nisan 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

664 **Hovhannes,** (...)
Sivas, 14, 5 Şubat 1925

Hovhanes'in babası, sürgünlerin başladığında öldürülmüş. Hovhannes, annesi ve ağabeyiyle birlikte sürgün edilmiş. Yolda ikisi de hastalanıp ölmüş. Hovhannes yapayalnız kalmış. Kafile Khonih'e varmış. Orada bir Kürt, Hovahnnes'i evine almış. Hovhannes, burada beş sene çoban olarak yaşamış. Kötü muamele görüyormuş, o yüzden bir Arap köyü olan Yughran'a kaçmış, dört sene de hizmetçi olarak orada kalmış. Burada Halep'teki yardım eviyle ilgili haber almış ve bir gece Bab'a kaçmış, oradan da bize gönderilmiş. Hovhannes evimizden 1 Mayıs 1925'te kaçtı. Şimdi Boumboudsch'daki Ermenilerle birlikte yaşıyor.
Kurumumuzdan 1 Mayıs 1925'te ayrıldı. 12 Temmuz 1925'te geri döndü. Babası. Tekrar 20 Temmuz 1925'te ayrıldı. Arapounar'da.

---

665 **Hovagim,** Khatço Demirciyan
Urfa, 17, 11 Şubat 1925

Babası, Urfa Harbi'nde öldürülmüş. O, annesi ve iki kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Harran yakınlarında bir Arap, Havogim'i çadırına götürmüş. Hovagim dokuz sene Araba çobanlık yapmış. Dokuz sene sonra hizmetlerinin karşılığını alamadığı, kötü muamele gördüğü için Telebyaz'a bir Fransız askerine kaçmış. Fransız, onu Tel-Samen'e göndermiş. Arkasından şoförümüz,

Hovagim'i bize getirdi.
Kurumumuzdan 3 Mayıs 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Zanaat.

---

666 **Victoria,** Hovhannes Moukşi Boghosyan, Adıyaman, 23, 16 Şubat 1925

Babası savaşta öldürülen Victoria annesi, üç kız kardeşi ve iki erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Yolda annesi kız kardeşlerinden bazıları hastalanıp ölmüş. Bir gün kafileleri Hishe'ye varmış. Victoria, su içmek için kafileden ayrılmış. Bir anda etrafını onu isteyen Araplar sarmış. Kendisini suya atıp öldürmek istemiş ama bir Arap yakalayarak çadırına götürüp bir sene yanında tutmuş. Sonra Arap ölmüş. Victoria, başka bir Arap tarafından alınıp Tel-Samen'e getirilmiş. Orada sekiz sene kalmış. O zamanlar bazı Ermeniler Tel-Samen'e gelmişler. Onlardan duyduğu kadarıyla bazı akrabalarının hayatta olduğunu öğrenmiş. Araplardan kaçıp kendi milletine dönme kararı almış. Bir gün kaçıp Tel-Şamen'deki yetimhanemize gelmiş, oradan da bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 12 Temmuz 1925'te ayrıldı. Beyrut'taki akrabalar. (erkek kardeşi)

---

667 **Gulizar,** Parsegh Demirciyan Yozgat, 40, 19 Şubat 1925

Gulizar'ın kocası Türk Ordusu'nda askermiş. O ve çocuğu Hagop sürgün edilmiş. Dört ay sonra memleketi Yozgat'a dönmesine izin verilmiş. Orada zengin bir Rum ailenin yanında hizmetçi olarak iş bulmuş. Sekiz sene bu evde yaşamış. Sonra kocasının hayatta olduğunu, Şam'da yaşadığını duymuş. Gulizar, oraya gitmiş ama bir sene sonra kocası bir Türk tarafından öldürülmüş. Gulizar, tekrar hizmetçi olarak çalışmaya başlamış ve çok para kazanmış. Öyle ki yetimlerle birlikte Halep'e giden bir rahibe katılmış. Halep'te hizmetçi

olarak bir Türkün yanına gitmiş, Türk onunla evlenmek ve oğlunu da Türk yapmak istemiş. Gulizar, kabul etmeyip kaçmak için fırsat beklemiş. Bir gün kaçıp bize gelmiş.
Kurumumuzdan 25 Mart 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Beyrut'ta hizmetçi.

---

668 **Hagop,** Garabed Tanielyan
Yozgat, 11, 19 Şubat 1925

Gulizar, Parsegh Demirciyan'ın (No: 667) oğlu.
Kurumumuzdan 1 Ocak 1926'da ayrıldı. Danimarka Kolonisi Yetimhanesinde.
Annesiyle yaşıyor.

---

669 **Eliza,** Nazar Nalbandyan
Urfa, 17, 20 Şubat 1925

Babası, Urfa'da sürgünler başladığında öldürülen Eliza annesi, üç kız kardeşi ve üç erkek kardeşiyle birlikte Bara-Bura'ya sürgün edilmiş. Sekiz sene boyunca yaşı gelip de evlendirilmek için satılana kadar, kızları ya da daha iyi bir deyişle hizmetçileri olarak kaldığı bir Arap evine götürülmüş. Ancak yan çadırda köle olarak yaşayan bir Ermeni erkek, Eliza'yı satılmadan önce kurtarmayı başarıp bize getirmiş.
Kurumumuzdan 12 Temmuz 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi. Akrabalar.

---

670 **Avedis,** Garabed Curdek-Oğluyan
Dörtyol, 18, 20 Şubat 1925

Avedis, annesi ve babasıyla birlikte sürgün edilmiş. Çölde uzun bir yürüşten sonra annesiyle babasının öldüğü Meskene'ye ulaş-

mışlar. Avedis, kafileyle birlikte Hamam'a gönderilmiş. Orada bir Arap, Avedis'i Surin'deki çadırına götürmüş. Sekiz yaşında olan Avedis orada mutluymuş çünkü karnı doyuyormuş. Oraya gitmeden önce hep aç ve susuzmuş. Üç ay sonra hanımı ölmüş ve Arap, Avedis'i atmış. Avedis, başka bir çadıra gitmiş, orada üç sene çoban olarak kalmış. Arkasından zengin bir Arap ailesine kaçmış, yedi sene boyunca da hizmetçileri olarak kalmış. Çok kötü muamele görüyormuş. Milletine geri dönmeyi, bir zanaat öğrenmeyi çok istiyormuş. Bir sabah kaçıp Djerablus'a ulaşmış, oradan da bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 15 Mart 1925'te ayrıldı. Halep'teki akrabalar.

---

671 **Garabed,** Hovhannes Yeteyan
Zeytun, 16, 21 Şubat 1925

Garabed, annesi, babası, iki kız kardeşi ve iki erkek kardeşiyle birlikte, babasının hastalanıp öldüğü Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Kafileleri Hasitşe'ye gönderilmiş, bütün yetişkin erkekler orada öldürülmüş. Kadınlar, çocuklar birkaç gün yürüyüp Chubese'e varmışlar. Burada da çoğu soyulup öldürülmüş. Küçücük bir çocuk olan Garabed, bir Arabın çadırına kaçmış. Arap onu kabul edip on sene yanında tutmuş. Büyüdükçe milletinden ve akrabalarından bahsedip kaçmaya karar vermiş. Bir gün develeri çölde bırakıp Resulayn'e kaçmış. Onu fark eden bir Ermeni bize göndermiş.
Kurumumuzdan 12 Nisan 1925'te ayrıldı. Beyrut'taki akrabalar.

---

672 **Antranig** Uvezyan, Khatcher
Yapalten Sivas, 18, 1 Mart 1925

Antranig, annesi, babası, üç kız kardeşi ve bir erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Yolda yetişkin erkekler, kadınlar ve

çocuklardan ayırılıp öldürülmüşler. Dolayısıyla Antranig babasını kaybetmiş. Aile, Suruç'a kadar yollarına devam etmiş. Suruçta bir Türk, Antranig'i annesinden ayırıp çadırına götürmüş. Bu olaydan sonra ailesine ne olduğunu bilmiyor. Antranig, Kürtün çobanlığını yapıyormuş ama kötü muamele görüyormuş, o yüzden de kaçıp memleketine geri dönmeye çalışmış ama Mesres'den daha ileriye ulaşamamış. Orada da bir başka Kürtün hizmetine girmek zorunda kalmış. Taa ki Djerablus'tan gelen Ermeni doktor onu bulup da Halep'teki Ermeniler ve yardım evimizden bahsedene kadar. Hemen arkasından Antranig hemen kaçmaya karar vermiş ve Suriye sınırımızdaki istasyonumuza gelmiş, oradan da bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 26 Nisan 1925'te ayrıldı. Kolonide. Kendine bakabiliyor. Şoför.

---

873 **Serpuhie,** Mikael Torosyan
İncesu Evereg/Kayseri, 21, 20 Mart 1925

Serpuhie'nin babası, sürgünler başladığında Türk Ordusu'na alınmış. Serpuhie, annesi, iki kız kardeşi ve iki erkek kardeşiyle birlikte Resulayn'a sürülmüş. Orada Mardin'den bir Türk onu evine almış. Serpuhi, orada üç sene yaşamış. Sonra evlenmiş ve altı sene de kocasıyla yaşamış. Erkek kardeşi Halep'teymiş. Birçok mektup hatta fotoğrafını bile göndermiş ama katırcı onları Serpuhi'ye vermemiş. Sonunda temsilcimizdan erkek kardeşinin hayatta olduğunu öğrenip kaçmak için fırsat kollamaya başlamış. Bir gün kocası iş için başka bir köye gitmiş. Serpuhi, katırcıya para verip gece vakti onunla Resulayn'a gelmiş. Oradan da bebeğiyle birlikte 20 Martta bize gönderildi
Bakımımızdan 18 Temmuz 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi. Akrabalar.

674 **Semaan,** Habib Hekimyan
Diyarbakır, 17, 20 Mart 1925

Semaan ile Yusuf, anne-babalarıyla birlikte, ebeveynlerinin ve ağabeylerinin öldürüldüğü Mardin sınırına sürülmüşler. İki erkek bir saat arası olan farklı iki köydeki evlere alınmışlar. Bu köylerin isimleri Mus-Kantor ve Gur-Mozan'mış. Büyük olan dokuz sene çoban olarak yaşamış. Geçen sene çok sert bir kış olmuş, birçok koyun ölmüş. Bu sebepten Semaan çok kötü dayak yiyince bir gece erkek kardeşiyle birlikte Resulayn'a kaçmış. Oradan da bir Ermeni onları bize göndermiş. Seeman Yusuf, bize Temmuz 1925'te geri döndüler. Akrabaları bütün paralarını harcadıktan sonra, çocukları burada bırakıp başka bir şehre gitmişler.

Kurumumuzdan 21 Mart 1925'te ayrıldı. Temmuz 1925'te geri döndü. Son olarak Ekim 1925'te gitti. Kendine, erkek kardeşine bakabiliyor.

---

675 **Yusuf,** Habib Hekimyan
Diyarbakır, 13, 20 Mart 1925

Semaan, Habib Hekimyan'ın (No: 674)'ın kardeşi.

Kurumumuzdan 21 Mart 1925'te ayrıldı. Akrabalar. Temmuz 1925'te geri geldi.

Ayrıldı. Ağabeyiyle birlikte yaşıyor.

---

676 **Nazig,** Setrak Kazancıyan
Erzurum, 16, 30 Mart 1925

Nazig, annesi, babası ve ablasıyla birlikte Mardin'e sürülmüş. Erkek kardeşi Türk Ordusu'na alınmış. Mardin'de annesi ile babası hayatlarını kurtarmak için Nazig'i bir Araba, ablasını

da bir Kürte vermiş. Anne ve babaları daha ileriye gönderilmiş. Nazig, onları bir daha görmemiş. Başlarına ne geldiğini bilmiyor. Dokuz sene bu Arap ailesinde kızları olarak kalmış. Sonra onunla evlenmişler. Altı ay sonra Hasitşe'ye, bir Suriyeli ailenin yanına kaçmış, orada da bir ay kalmış. Sonrasında bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 12 Temmuz 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

677 **Artin,** Garabed
Tekirköy/Maraş, 20, 30 Mart 1925

Artin'in annesi, o doğduğunda ölmüş. Babası hemen evlenmiş. Dört erkek kardeşi varmış. Hep birlikte sürgün edilmişler. Deyr-i Zor yolunda babası ölmüş. Dört ağabeyi de açlıktan ölmüş. Artin bir Arabın yanında çadırına almış, çoban olarak dokuz sene kalmış. Bir gün Artin Hasitşe'ye bir koyun getirmiş. Bir Ermeni onu fark edip bize göndermiş.
Kurumumuzdan 12 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

678 **Ovsanna,** Sarkis
Urfa, 17, 30 Mart 1925

Sürgünler başladığında Ovsanna'nın babası, diğer öne çıkan yetişkin erkeklerle birlikte Diyarbakır'a götürülmüş sonra da öldürülmüş. Arkasından Ovsanna, annesi ve üç kız kardeşiyle birlikte sürülmüş. Mardin yakınında yolda, annesi soyulmuş ve Kürtler tarafından öldürülmüş. Ovsanna da bir Türk tarafından Mardin'e götürülmüş. Orada sekiz sene hizmetçi olarak kalmış. Sonra Türk efendisi, Ovsanna'yı bir başka Türk ile evlendirmiş. Ovsanna, onunla da iki sene yaşamış. Annesinin kız kardeşi Halep'tey-

miş. Ovsanna'dan haber almış. Hasitşe istasyonumuz aracılığıyla ona bir mektup göndermiş. Ovsanna, mektubu alınca, iki aylık bebeğini bırakıp bir Suriyelinin evine kaçmış. Oradan da Hasitşe'ye gönderilmiş. Sonra Deyr-i Zor'a, ardından bize gelmiş.
Kurumumuzdan 1 Nisan 1925'te ayrıldı.

---

679 **Dikran,** Hampartsum
Erzurum, 13, 30 Mart 1925

Dikran'ın babası Türkler tarafından öldürülmüş. O, annesi ve küçük erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Yolda kafileleri Kürtler ve Araplar tarafından saldırıya uğramış ve soyulmuşlar. Çoğu öldürülmüş. Dikran'ın annesi, onu korkunç bir ölümden kurtarmak için bir Kürte vermiş. İki ay sonra Suriyeli bir koyun tüccarı, Mardin yakınlarındaki köylere gitmiş. Dikran'ın olduğu köye de gitmiş ve onu alıp Hasitşe'deki evine götürmüş. Dikran, orada sekiz sene kalmış. Sonrasında da Halep'teki yardım evimize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 26 Nisan 1925'te ayrıldı. Danimarka Yetimhanesi. Kendine bakabiliyor. Şoför.

---

680 **Donig,** Manug Doniguyan
Kurtbelen Adapazarı, 18, 31 Mart 1925

Donig, annesi, babası ve iki erkek kardeşiyle Bab yakınlarındaki bir köye sürgün edilmiş. Babası, hayatını kurtarmak için Bab'a kaçmış. İki erkek kardeşi yolda ölmüş. Annesi, Donig'le birlikte Deyr-i Zor'a gönderilmiş. Orada bir Arap onu bazen çoban bazen çiftçi olarak on sene yaşadığı evine, Muşerefe'ye götürmüş. Bir gün Donig, Bab'a iş için gitmiş. Orada bir Ermeni araba şoförü, Donig'in Ermeni olduğunu fark etmiş. Ona Halep'teki Ermenilerden bahsetmiş. Eğer isterse kendisini Halep'e götü-

receğine söz vermiş. Sonra gece birlikte kaçıp Halep'teki istasyonumuza gelmişler.
Kurumumuzdan 12 Haziran 1925'te ayrıldı. Geri döndü. 22 Nisan 1926'da kolonimizde. Geri döndü. Son olarak Ocak 1927'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor, Şoför.

---

681 **Anna** Melkon Bishar, Melkon Hamamcıyan
Diyarbakır, 40, 3 Nisan 1925

Kocası, Dünya Harbi'nin başında Türk Ordusu'na alınmış. Anna, kocasını bir daha hiç görmemiş. Bir sene sonra kızı ve iki oğluyla birlikte Amrdin'e sürülmüş. Orada farklı Türk evlerinde çalışarak çocuklarına bakmış. Sonra kızını bir Ermeniyle evlendirmiş. İşleri kötüye gittiğinde çocuklarına bakamayınca bir Türk ile evlenmek zorunda kalmış. İki sene sonra oğullarını bize göndermiş. Kendisi de kaçmak için sürekli fırsat kollamış. Sonunda da o şans karşısına çıkmış. Bir gün kocasından görümcesini ziyaret etmek için izin almış. O zaman da Hasitşe'ye kaçmak için eline bir fırsat geçmiş. Sonrasında Halep'e gönderilmiş. Anna'nın burada iki oğlu var. Kendisi hizmetçi olarak Halep'e gitti. Ocak 1926. Amerika'dan para alıyor ve oğullarına bakabiliyor.
Kurumumuzdan 2 Mayıs 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi. Akrabalar.

---

682 **Kalust,** Takavor, Nor Kugh/Bursa
20, 3 Nisan 1925

Kalust, annesi, babası ve kız kardeşiyle, babasının öldürüldüğü Resulayn'a sürülmüş. Turgadish'ten kısa bir mesafe uzaklıkta kafileleri, Kürtler ve Arapların saldırısına uğramış ve soyulmuş. Çoğu kişi öldürülmüş, bazıları köle olarak alınmış. Diğerleri Kürtlerle, Araplarla evlendirilmiş. Sadece çok az bir kısmı yollarına devam etmişler. Bir Kürt, Kalust'u ve kız kardeşini evine almış. Kalust

çoban, kız kardeşi de hizmetçi olmuş. Beş sene sonra kız kardeşi efendisiyle evlenmiş. Kalust büyümüş ve kardeşiyle birlikte milletine dönmek istemiş ama kız kardeşi çocuğunu bırakmak istememiş. O yüzden Kalust, tek başına gelmeyi planlamış. Kız kardeşinin kocasına sormuş, adam da Kalust'un bizim istasyonumuza gelmesine izin vermiş.
Kurumumuzdan 28 Nisan 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Asker. Kız kardeşi geldi.

---

683 **Hovnan,** (...), Gaban/Zeytun
15 (13), 3 Nisan 1925

Hovnan annesi, babası ve ailesiyle ilgili hiçbir şey hatırlamıyor. Sadece Habur yakınlarında bir köyden bir Arabın kendisini çadırına götürdüğünü, çiftçi olarak orada on sene kaldığını biliyor. Artık bir zanaat öğrenmek istemiş. Bir gün Deyr-i Zor'a kaçmış. Orada temsilcimiz Ermeni olduğunu fark edip onu bize göndermiş.
Kurumumuzdan 12 Nisan 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

684 **Cemile,** Garoudje Vanesyan
Antep, 9, 3 Nisan 1925

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Bu zavallı kızın kaderi çok acıklı. Kız, aslında bir genelevden kurtarılmış. İşin daha da kötü tarafı, oraya kendi annesi tarafından getirilmiş olması. Zavallı kadın, savaş sırasında ve sonrasında çok fazla acı çekmiş, acısı içine işlemiş. Kocasının da ölümünden sonra, gururundan ve vicdanından vazgeçip bir geneleve gitmiş. Bu korkunç yerde çalışan diğer Ermeni kadınlar, hâlâ içlerinde insanlık olduğundan bu küçücük kızı orada görmeye dayanamayıp, kiliseye götürmüşler. Sonrasında kızın sorumluluğunu biz üstümüze aldık. Annesinin artık, kızın üstünde hiçbir söz hakkı yok ama tabii ki hâlâ annesi. O yüz-

den kızı almak için her türlü kurnazlığı yapabilir. Bu yüzden de Cemile'yi ülkenin başka bir tarafındaki bir yetimhaneye gönderdik. Cemile, şimdi Bayan Frearson'un yetimhanesinde Beyrut'ta yaşıyor ve Ermeni dostları tarafından destekleniyor. Kurumumuzdan 15 Nisan 1925'te ayrıldı. Bayan Frearson'un yetimhanesi.

---

685 **Hatun,** Arakel Yeghiar
Herseg/Harput, 35, 6 Nisan 1925

Hatun'un Türk Ordusu'nda asker olan kocası görevi sırasında öldürülmüş. Hatun, üç oğlu ve bir kızıyla sürülmüş. En küçük çocuğu bir buçuk yaşındaymış. Başlangıçta çocukların üstüne bindiği bir eşeği varmış ama kısa süre sonra eşeği elinden almışlar, o yüzden de en küçük çocuğunu yolda bırakmak zorunda kalmış. Kafile, Djerablus yakınlarındaki Zareg'e varmış. Orada birkaç günlüğüne kamp yapmışlar. Bir Kürt, Hatun'un en büyük oğlunu alıp götürmüş, bir başka Kürt de kızı ile son oğlunu alıp kölesi olarak evine götürmüş. Kısa süre sonra kızını bir Kürte satmış. Zavallı kız çok çekmiş ve bir sene sonra da ölmüş. İki ay sonra Hatun ile oğlu çok hastalanmışlar. Hatun, iyileştiğinde oğlunun diri diri köpeklere yedirildiğini öğrenmiş. İki sene çalıştıktan sonra sekiz sene yanlarında yaşadığı bir Kürt ile evlenmiş. Oğlu Harutyun büyümüş ve Kürtler'den ayrılmayı çok istiyormuş, o yüzden de bir gün kaçıp bize gelmiş. Akrabalarını bulmak için çok heyecanlıydı. Bu nedenle de iki kere Kürt köyüne geri döndü. İki Ermeni çocuğunu, son olarak da annesini getirmeyi başardı.
Kurumumuzdan 15 Ağustos 1925'te ayrıldı. Djerablus'taki akrabalar.

---

666 **Vartanuş** Şerbetçiyan
Kevork Jarayan, Kığı, 25, 16 Nisan 1925

Vartanuş'un kocası, üç sene Türk Ordusu'nda görev yaptıktan sonra kaçmış. Vartanuş, onu altı ay boyunca kadın kılığında sak-

lamış. Karısı ve oğluyla birlikte yine kadın kılığındayken sürgün edilmiş. Askerler, erkek olduğunu fark edince onu hemen öldürmüşler. Kafile, Hacin'e gönderilmiş. Orada bir Arap, Vartanuş'u alıp çadırına götürmüş. Vartanuş, üç sene orada çalıştıktan sonra, kendisiyle evlenen başka bir Araba satılmış. Vartanuş, onunla dört sene yaşamış sonra da kocası bir Kürt tarafından öldürülmüş. O yüzden de zavallı Vartanuş, Rakka'da başka bir Arap ile evlenmek zorunda kalmış. Bu adamın bir karısı ve üç kızı varmış. Vartanuş'u çok kıskanıyorlarmış ve onu öldürmeye kararlıymışlar. Bir gün Arap iş için başka bir yere gitmiş ve fırsat ellerine geçmiş. Vartanuş'u öyle kötü dövmüşler ki kadıncağız bilincini kaybetmiş. Öldüğünü düşünerek bir tabuta koyup üstünü toprakla kapatmışlar. Oradan çıkmayı başarıp Rakka'ya kaçmış. Rakka temsilcimiz hem onu hem de oğlunu bize göndermiş.
Kurumumuzdan 25 Nisan 1925'te ayrıldı. Memleketlileri. Ocak 1926'da öldü.

---

687 **Aghabeg,** Sarkis Şerbetçiyan
Kığı, 14, 16 Nisan 1925

Vartanuş Şerbetçiyan'ın (No: 686) oğlu.
Kurumumuzdan 5 Aralık 1927'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Marsilya'daki akrabalarına katıldı.

---

688 **Vosgi,** Mardiros Arpiguian
Kemah, 22, 26 Nisan 1925

Vosgi'nin babası, yıllarca Amerika'da yaşamış. Sürgünler başlamadan bir sene önce de gelip ailesini ziyaret etmiş. Altı ay sonra dönmüş. Şu anda Amerika'da yaşıyor. Vosgi, annesi ve erkek kardeşi, Harput'a sürülmüşler. Bir gün kardeşi pazara

yemek almaya gitmiş. Orada bir Türk, ailesine dönmesine izin vermemiş. Vosgi ve annesi Diyarbakır'a gönderilmişler. Burada da bir Türk, Vosgi'yi annesinden ayırmış. Zavallı kadın daha ileriye sürülmüş. Vosgi, annesini bir daha hiç görmemiş. Vosgi, efendisinin evinde bir ay kalmış. Kendisine kötü muamele edildiği için başka bir Türk ailesine kaçıp dokuz sene orada yaşadıktan sonra kaçmış. Çünkü efendisi Vosgi'yi başka bir Türk ile evlendirmek istemiş. Amerikalılara gelmiş, onlar da Vosgi'yi Hasitşe'ye gitme fırsatı bulana kadar korumuşlar. Hasitşe'den de bize gönderilmiş. Vosgi'nin babası Amerika'da.

Kurumumuzdan 10 Temmuz 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi. Akrabalarına katıldı.

---

689 **Mesrob,** Gergho Boyacıyan
Kouglou Harput, 18, 26 Nisan 1925

Mesrob'un babası, Dünya Harbi'nin başında öldürülmüş. Annesi de hastalanmış ve sürgün edildiklerinden üç gün sonra ölmüş. Mesrob'un kız kardeşi sürgün edilmiş ama bir Türk Mesrob ağabeyini evine almış. Üç ay sonra, Türk evlerinde yaşayan bütün Ermeni çocuklar toplanıp, Mardin yakınlarındaki köylere sürülmüşler. Kafilelerine Kürtler saldırmış. Mesrob'la ağabeyi soyulmuşlar. Üç gün sonra da aynı Kürt, onları bir Süryani'ye satmış. Orada dört sene yaşamışlar. Ağabeyi daha sonra iki erkek kardeşinin yaşadığı Amerika'ya gitmeyi başarmış. Mesrob, efendisinin evinde on sene çocukları olarak yaşamış. Amerikaya gidebilmesi için Halep'e gitmesini söyleyen ağabeyinden, birçok mektup almış. Mesrob, efendisinden bize gelmek için izin almış.

Kurumumuzdan 29 Nisan 1925'te ayrıldı. Amerika'daki akrabalar.

690 **Kevork,** Kermo Ziani
Berig, 14, 26 Nisan 1925

Ermeni katliamlarının başında Kevork'un babası öldürülüp annesi sürgün edilmiş. Kevork ile ağabeyini bir Kürt köyüne götürmüş. Orada on sene yaşamışlar. Çoban ve çiftçi olarak çok çalışmak zorunda kalmışlar. Kevork'un efendisi, onu, kötü muamele yapan başka bir Kürte satmış. Sonra bir gün Kevork, Mardin'e gitmiş ve orada ona yardım evimizden bahseden, milletine geri dönmek isterse, temsilcimize götürmeye söz veren bir Ermeni ile tanışmış. Kevork, tabii ki istekliymiş. Onu temsilcimize getiren adama katılmış. Temsilcimiz da onu arabayla bize göndermiş.
Kurumumuzdan 2 Haziran 1926'da ayrıldı. Zanaat. Marangoz.

---

691 **Hatun** (ve Yeghisapet ?), Krikor Tcholakian
Eurzerli/Dörtyol, 25, 29 Nisan 1925

Hatun'un babası, savaştan bir sene önce ölmüş, erkek kardeşi de askere alınmış. Hatun, annesi ve iki kız kardeşi Katma'ya sürülmüşler. Orada annesi hastalanıp ölmüş. Geri kalanlar, Resulayn'a gönderilmiş. Yolda kafileleri Kürtlerin ve Arapların saldırısına uğrayıp soyulmuş. Çoğu öldürülmüş, bazıları köle olarak saklanmış, diğerleri de Kürtlerle, Araplarla evlendirilmiş. Sadece çok az bir kısmı yollarına devam edebilmiş. Hatun da bir Arap tarafından alınmış. Arap, Hatun'u evine getirip evlenmiş. Bu Arabın diğer iki karısı Hatun'a kötü davranıyorlar, bütün zor işleri ona yaptırıyorlarmış. Hayvanlarla da Hatun ilgileniyormuş. Bir gün bir bir inek kaybolmuş, kocası da Hatun'u ona bakması için göndermiş. Hatun, gece yarısına kadar aramış ama bulamamış. O yüzden de çok acımasızca dövülmüş. Aynı gece Hasitşe'ye kaçmış. Oradan da çocuğuyla birlikte bize göndermişler. Hatun'un çocuğu 21 Mayıs 1925'te vaftiz edildi ve Uersabeth adını aldı.
Kurumumuzdan 2 Aralık 1925'te ayrıldı. İskenderun'daki akrabalar.

692 **Sarkis,** Mateos Barsiguyan
Alakilise/Sivas, 23, 5 Mayıs 1925

Sarkis, annesi, babası ve kız kardeşiyle birlikte Malatya'ya sürgün edilmiş. Orada babası öldürülmüş. Ailenin geri kalanı, daha ileriye, Urfa'ya gönderilmiş. Yolda birkaç kere saldırıya uğrayıp soyulmuşlar. Çok açlık ve susuzluk çekmişler. Kafile, Urfa'da üç gün kaldıktan sonra, üç ay kamp kurdukları Rakka'ya gitmiş. Sonrasında Deyr-i Zor'a gönderilmiş. Bu talihsiz insanların çoğu hastaymış ve hiçbir yardım alamamışlar. Bir gün bir Arap, Sarkis'i çadırına almış, bir sene boyunca çobanı olarak tutmuş. Sonra da Sarkis'in dokuz sene birlikte yaşadığı başka bir Araba satmış. Sarkis'i seven efendisi, Sarkis'in köyde köle olarak tutulan Ermeni bir kızla evlenmesine izin vermiş. Ancak efendisinin hanımı, Sarkis'e kızgınmış. Hem onu hem de karısını öldürmek istiyormuş. Bu yüzden Sarkis ile karısı Tel-Samen'e kaçmışlar. Bir Ermeni, onları bizi gönderebilinceye kadar korumuş. Sarkis ile Annig burada yardım evimizde evlendiler. Küçük kızları 21 Mayıs 1925'te vaftiz edildi.
Kurumumuzdan 25 Mayıs 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Bir köyde denetçi (komiser).

---

693 **Annig** Barsiguian, Krikor
Murat Çayı Eskişehir, 19, 5 Mayıs 1925

Sarkis, Mateos Barsiguyan'ın (No: 692) karısı.
Kurumumuzdan 25 Mayıs 1925'te ayrıldı. Evli.

694 **Asaduhi** (Sakia), (...), (...)-
1, 5 Mayıs 1925

Sarkis, Mateos Barsiguyan'ın (No: 692) kızı.
21 Mayıs 1925'te vaftiz edildi ve Asaduhi adını aldı.
Kurumumuzdan 25 Mayıs 1925'te ayrıldı.

---

695 **Turvanda,** (...), Zeytun
15, 5 Mayıs 1925

Turvanda, babasının adını hatırlamıyor. Sadece sürgünler başlamadan önce hastalanıp öldüğünü hatırlıyor. Annesi, iki erkek kardeşi ve bir küçük kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Kardeşleri yolda soyulmuşlar. Turvanda, onlara ne olduğunu bilmiyor. Turvanda ve annesi, kafileyle birlikte Kushla'ya gönderilmişler. Orada bir bahçeye gitmiş, çocuklarla oynamış. Geri döndüğünde kafile yokmuş. Tek başına kalan Turvanda ağlamaya başlayınca bir Arap onu alıp çadırına götürmüş. Altı ay orada kalmış ama kötü muamele gördüğü için başka mahalledeki bir ailenin yanına kaçmış. Turvanda, bu yeni evde yedi sene hizmetçi olarak kalmış. Sonrasında kendisiyle evlenen yaşlı bir Araba satılmış. Kısa bir süre sonra kaçıp bize gelmiş.
Kurumumuzdan 16 Nisan 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi. Köyümüzde yaşça büyük oğullarımızdan birisiyle evlendi.

---

696 **Asadur,** Ilig
Arkevank/Muş, 18, 9 Mayıs 1925

Asadur'un babası, sürgünlerden iki sene önce öldürülmüş. Annesi tekrar evlenmiş. Asadur ile ağabeyi amcalarının evinde

kalıyorlarmış. Sürgün emri geldikten hemen sonra köy, askerler tarafından saldırıya uğramış ve bütün yetişkin erkekler öldürülmüş. Kadınlar ve çocuklar başka bir köye kaçmışlar, orada da çoğu katledilip, nehre atılmış. Aralarından bazıları kaçmayı başarmış. Böylece Asadur bir Kürt ailenin yanına gelmiş. Kürt aile onu memnuniyetle kabul etmiş çünkü çocukları yokmuş. Asadur, onlarla on sene yaşamış. Bir gün Ermeni bir tüccarla tanışmış. Tüccar onu kendi milletinden insanlara dönmesi için Asadur'u ikna etmiş. Asadur da bir gün Hasitşe'ye kaçmış, oradan da bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 20 Mayıs 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

697 **Takuhi,** Krikor
Mezre/Harput, 18, 9 Mayıs 1925

Takuhi, annesi ve babasıyla birlikte sürgünlermiş. Bir kız kardeşi, sürgün edilmeler başlamadan bir sene önce Amerika'ya gitmiş orada evlenmiş. Kafileleri Rakka'ya gitmiş. Bir Arap, Takuhi'yi zorla çadırına getirmiş. İki sene orada kaldıktan sonra efendisi ölmüş. Takuhi, efendisinin eşleri tarafından kötü muamele görmüş. Başka bir Arap köyüne kaçıp dört sene de orada yaşamış. Sonrasında kendisiyle evlenen bir Araba satılmış, on sene bu Arap ile yaşamış. Takuhi, ailesine ne olduğunu bilmiyormuş ama kız kardeşinin Amerika'da yaşadığını biliyormuş. Tabii ki ona kavuşmak istemiş. Resulayn'da Ermenilerin yaşadığını duymuş. O yüzden bir gün kocasından Resulayn'a alışveriş yapmaya gitmek için izin istemiş. Bir Ermeni aile bize gönderebilinceye kadar onu evinde korumuş. Takuhi'nin ağabeyi, Amerika'da. Halep'te yaşayan bir büyük annesi, bir de halası var. Onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 20 Ocak 19'da ayrıldı. Akrabalar.

698 **Annar** Korkoyan, Donabed Huhannesyan
Farghin (?)/Diyarbakır, 45, 9 Mayıs 1925

Annar'ın kocasının ailesi, seçkin kişilermiş. Beş erkek kardeşlermiş. Bir konakları ve pek çok büyük baş hayvanları varmış. Annar 13 yaşında evlenmiş, yedi oğlu olmuş. Sürgün emri geldiğinde, en büyük oğlu Hovsep on yaşındaymış. Bütün aile Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Yolda yetişkin erkekler öldürülmüş. Annar, teker teker altı oğlunu kaybetmiş, çünkü onları yolda bırakmak zorunda kalmış. En büyük oğlu bir Kürt tarafından alıkonulmuş. Kafile Mardin'e gelmiş. Orada da kendisi bir Kürt tarafından alınıp köle olarak tutulmuş ve on sene boyunca çok çalışarak kalmış. Bir gün Annar, yardımevimizden bahseden ve onu Halep'teki yardımevimize götürmeye söz veren bir katırcıyla tanışmış. Annar, elbette ki gitmek istemiş. Oğlu Hovsep'i ölmeden önce görebilmek için tam vaktinde yetişti. Şu anda yardım evimizde hasta bir çocuğa bakıyor. Annar'ın baktığı çocuk öldü. Annar'ın bir sütannesi var ve Annar'a bolca para gönderiyor. Bundan dolayı Annar, kendine bakabilecek durumda. Şehirdeki terzihanemizde yaşıyor.
Kurumumuzdan 20 Nisan 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Terzihane ve ofiste bir çeşit kapıcılık yapıyor.

---

699 **Kevork,** Mamfare Balounian
Kighi, 14, 16 Mayıs 1925

Kevork'un babası, sürgünler başlamadan bir sene önce Amerika'ya gitmiş. Hâlâ orada ve yaşıyor. Kevork, annesi ve küçük erkek kardeşiyle birlikte Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Orada da bir Arap hepsini birden evine almış. İki hafta sonra annesi ölmüş ve iki erkek kardeş o evde kalmışlar. Akrabalarından bazıları burada, Halep'teymişler. İki kere Deyr-i Zor'a gidip çocukları, kendilerini takip etmeye ikna etmeye, babalarının Amerika'da olduğunu söyleyip Ermeni olduklarını anlatmaya çalışmışlar. Büyük kardeşi ikna etmeyi başarmışlar ama küçük, Araplardan ayrılmak is-

tememiş. Küçük kardeş, Araplara geldiğinde sadece birkaç aylıkmış. Tabii ki onların çocuğu olduğunu sanıyor. Kevork, şimdi Halep'te akrabalarıyla yaşıyor.
Kurumumuzdan 23 Mayıs 1925'te ayrıldı. Akrabalar. Babası Amerika'da.

---

700 **Kevork,** (...)
Adana, 14, 25 Mayıs 1925

Kevork, babasının adını hatırlamıyor. Sadece bir gün birçok başka erkekle birlikte uzağa gönderildiğini, kendisinin de iki kız kardeşi, bir erkek kardeşi ve annesiyle birlikte Deyr-i Zor'a varana kadar yürüdüğünü hatırlıyor. Orada kız kardeşi Araplar tarafından alınmış. Kafileleri daha ileriye gönderilmiş. Bir Türk yolda annesini de onlardan ayırmış. İki erkek kardeş, üç gün boyunca yürümüşler. Sonra bir gün bir Arap Kevork'u çalıp çadırına götürmüş. Kevork iki sene boyunca Arabın çocuğu olarak yaşamış, nispeten iyi muamele görmüş. Sonrasında Arap ölmüş. Kevork'u başka bir Arap, çobanı olarak almış. Kevork orada da sekiz sene kalmış. Bir gün Ermeni bir şoför, Kevork'u görmüş. Eğer isterse onu yardım evimize getireceğine söz vermiş. Kevork da Ermeniyi takip etmeye karar vermiş ve bize getirilmiş.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1927'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Fırıncı.

---

701 **Garabed,** Artin Boyacıyan
Maraş, 18, 27 Mayıs 1925

Babası, Türk Ordusu'na alınan annesi, küçük erkek kardeşi ve kız kardeşiyle birlikte Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Nehri, diğer kıyısına geçtiklerinde birkaç çocuğu seçip çadırlarına götüren Arapların saldırısına uğramışlar. Kafilenin geri kalanı kıyafetlerine kadar soyulup nehre atılmış. Garabed'in annesiyle daha küçücük bir bebek olan kardeşi de aynı akıbete uğramış. Garabed, bir kabi-

leye, kardeşi Kourken de bir başka kabileye alınmışlar. Birkaç gün sonrasında kardeşi Arap çocuklar tarafından öldürülmüş. Bir gün Garabed'in de çevresini Çerkez çocuklar sarmış. Taa ki ölü gibi yere düşene kadar Garabed'i taşlamışlar. Garabed, olduğu yerde üç gün aç, susuz kalmış. Bir Arap, Garabed'i bulup çadırına götürmüş. Garabed, orada çabucak iyileşmiş. Arapla on sene birlikte kalmış, adamın hem çobanlığını hem hizmetçiliğini yapmış. Garabed büyümüş, büyüdükçe de hem bir zanaat öğrenmeyi hem de milletine dönmeyi daha çok ister olmuş. Efendisinden izin istemiş ve o da iyi bir insan olduğu için Garabed'e izin vermiş. Garabed önce Hasitşe'ye gitmiş, oradan da temsilcimiz kendisini bize göndermiş.
Kurumumuzdan 25 Haziran 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

702 **Boghos,** Krikor Bozukliyan
Nevşehir/Konya, 18, 3 Haziran 1925

Boghos'un babası, savaştan dört sene önce Adana'ya iş için gitmiş, Boghos da onunla birlikteymiş. Babası öldürülmüş. Boghos, Everek'teki Amerikan Yetimhanesine getirilmiş. Sürgün edilme emri çıktığında Boghos, Nevşehir'deki annesine gönderilmiş. Oradan annesi ve kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Katma'ya giderlerken annesi hastalanıp ölmüş. Kız kardeşiyle birlikte Resulayn'a doğru ileriye sürülmüşler. Resulayn'da kafileleri altı ay boyunca kamp kurmuş. Her gün kafiledekiler Araplar, Kürtler ve Çerkezler tarafından soyulmuşlar. Boghos, bir Kürt tarafından kaçırılıp köyüne götürülmüş. Birkaç gün sonra iki sterline bir başka Kürte satılmış. Bu Kürtün yanında çobanı olarak on sene yaşamış. Her zaman kaçmak için fırsat kolluyormuş. Bir gece o fırsat eline geçmiş. Bir başka Ermeni çocukla birlikte Resulayn'a kaçmış. İki çocuk da nereye gideceklerini bilmiyorlarmış. Khabur'un arkasında oturmuşlar. Birkaç Ermeni oradan geçerken bu iki çocuğu görmüşler, onları bize gönderebilinceye kadar yanlarında tutup korumuşlar. Boghos, büyük bir ameliyat geçirdi ve altı ay hastanede kaldı. Hastaneden çıkmış olmasına ramen hâlâ tedavisi için doktora gidiyor.

Kurumumuzdan 1929'da büyük bir ameliyat olduktan sonra ayrıldı. Şu anda iyileşti. Kasım 1930 da Armenuhi (No: 295) ile evlendi. Şekerci.

---

703 **Hagop,** Arakel
Fernoug/Zeytun, 18, 2 Haziran 1925

Sürgünler başladığında Hagop, babası, erkek kardeşi ve üvey annesiyle birlikte Hasitşe'ye sürgün edilmiş. Hasitşe'de yetişkin erkekler ayırılıp öldürülmüşler. Kafileleri Şadede'ye gönderilmiş. Burada da Araplar kafileye saldırmışlar. Bu zavallı insanları soymaya, onlara tecavüz etmeye, korumasız kadınları öldürmeye başlamışlar. Bir Arap, Hagop ile erkek kardeşini alıp uzağa bir tarlanın ortasına götürüp orada bırakmış. Hagop ile kardeşi, ertesi güne kadar orada beklemişler. Ertesi gün iki Arap kadını yanlarından geçerken çocukları görmüşler. Bir tanesi Hagop'u evine götürmüş ama küçük kardeşi yalnız kalmış. Aradan üç sene geçtikten sonra Hagop, kardeşini Djuboor'da görmüş. O zamandan beri de hiç temas kuramamışlar. Hagop, Şammar'larla on sene onların kölesi olarak kalmış. Sonra bir fırsatını bulup Hasitşe'deki istasyonumuza kaçmış. Oradan da şoförümüz Hagop'u, Halep'teki yardım evimize getirmiş.
Kurumumuzdan 4 Haziran 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

704 **Kirkor,** Dikran
Elbistan, 16, 2 Harizan 1925

Kirkor, annesi ve kız kardeşiyle Mardin yakınlarındaki köylere sürgün edildiğinde babası Türk Ordusu'nda askermiş. Gittikleri yerde bir Çerkez, Kirkor ile annesini evine bir ay saklamış. Sonra annesini bir Türke satmak istemiş. Annesi de bu durumdan hoşlanmayıp kaçmış. Kirkor'un durumdan haberi yokmuş ama sabah uyanıp da annesini bulamayınca Kirkor da kaçmış. Bir Kürt

köyüne gidip, on sene orada yaşamış. Her zaman milletine dönmek, bir zanaat öğrenmek isteği varmış. Kirkor, iki kere kaçmasına rağmen ikisinde de yakalanıp efendisine geri getirilmiş. Üçüncü seferde kaçmayı başaran Kirkor, iki Ermeni çocukla birlikte Hasitşe'ye gelmiş. Hasitşe'de temsilcimiz Kirkor'u görünce hemen Halep'teki yardım evimize göndermiş.
Kurumumuzdan 4 Haziran 1925'te ayrıldı. Akrabalar (Annesi Halep'te).

---

705 **Sarkis,** Kevork Kazandjian
Antep, 18, 3 Haziran 1925

Sarkis, sürgün emri geldiğinde nispeten büyük bir çocukmuş. Annesi, babası, iki erkek kardeşi ve kız kardeşiyle birlikte yola çıkmış. Çok geçmeden babası, diğer yetişkin Ermeni erkekleriyle birlikte götürülüp öldürülmüş. Kafile yola devam etmiş. Annesi, erkek kardeşleri ve kız kardeşi Araplar tarafından kaçırılmış. Bir gün kendisi de bir Arap tarafından kaçırılmış. Adam, Sarkis'i çiftçi ve çoban olarak on sene yanında tutmuş. Araplar her zaman Sarkis'e bütün Ermenilerin öldüğünü söylemişler, Sarkis de buna inanmış. Bir gün bir Süryani çoban Sarkis'in yaşadığı köye gelmiş. Sarkis'e yardımevimizden ve Halep'te çok sayıda Ermeninin yaşadığından bahsetmiş. Sarkis, efendisinden izin istemiş o da kabul etmiş.
Kurumumuzdan 4 Haziran 1925'te ayrıldı. Akrabalar. (Halep'te üç amcası var.)

---

706 **Kevork,** Rupen
Bursa, 18, 5 Haziran 1925

Kevork, annesi, babası ve iki erkek kardeşiyle birlikte Konya'ya sürgün edilmiş. Kafileleri, Konya'da dört ay boyunca kamp kurmuş. Bu süre içinde annesiyle babası hastalanıp ölmüşler. Birkaç gün sonra üç erkek kardeş, kafileyle Pozantı'ya gönderil-

miş. Orada üçü de Kürtler tarafından farklı köylere götürülmüşler. Kevork, üç sene Mez Kanter'de çoban olarak yaşamış. Bir gün bir koyun kaybolmuş ve Kevork bunun için çok kötü dövülmüş. Bu yüzden de komşunun evinde köle olarak tutulan on bir yaşındaki küçük bir çocukla kaçmış. Gece yarısı yola çıkmışlar, iki gün boyunca yürüyüp Hasitşe'ye ulaşmışlar. Hasitşe'de onları bulan temsilcimiz Halep'teki evimize göndermiş. Ağabeyi İstanbul'da.
Kurumumuzdan 28 Haziran 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Asker.

---

707 **İskender,** Manug Sourabeniyan
Bulanık-Bagtche/Adana, 17, 5 Temmuz 1925

Sürgünlerin başlangıcında İskender, annesi, babası ve dört erkek kardeşiyle birlikte Resulayn'a sürgün edilmiş. Kafileleri orada bir sene kalmış. Babası ölmüş ağabeyi de Halep'e kaçmış. İskender, ailenin geri kalanıyla birlikte Mardin'e doğru sürülmüş. Yolda Araplar kafilelerine saldırmış, öldürüp soymaya başlamışlar. Pek çok çocuk ve kadını da yanlarında götürmüşler. İskender de bir Arabın eline düşmüş. Adamın evinde üç sene yaşamış. Sonra kıtlık olmuş ve İskender kapının önüne konulmuş. Bir başka Araba gitmiş, orada da sekiz sene boyunca çoban olarak yaşamış. Her zaman Halep'teki ağabeyini görmek istemiş. O yüzden de bir gün deve sürenlerle birlikte kaçmış. Adamlar İskender'i bize getirdiler. Annesi ve iki erkek kardeşi Yunanistan'da.
Kurumumuzdan 6 Temmuz 1925'te ayrıldı. Akrabalar. (Beyrut'taki akrabalar.)

---

708 **Azad,** (...), (...), 12
5 Haziran 1925

Azad, kendisiyle ilgili hiçbir bilgisi olmayan bir çocuk. Bu çocuk sürgün emri geldiğinde iki ya da üç yaşından büyük değilmiş. O yüzden annesi, babası, ailesi, doğduğu yer hatta adıyla ilgili bile hiçbir şey bilmiyor. Biz,

Azad adını verdik. Mez-Kanter'de bir Kürtün yanında çobanlık yapıyor her zaman kötü muamele görüyormuş. Bir gün bir Ermeni kendisiyle birlikte kaçmak isteyip istemediğini sormuş. Azad çoktan hazırmış birlikte Halep'e kaçmışlar.
Kurumumuzdan 2 Mart 1926'da ayrıldı. Kıbrıs'a gitti.

---

709 **Hagop,** Avedis Boyadjian
Keller/Adana, 18, 10 Haziran 1925

Hagop, annesi, babası ve iki kız kardeşiyle sürgün edilmiş. Maraş yakınlarında annesi hastalandığı için, daha fazla yürüyememiş, o yüzden de yolda bırakmak zorunda kalmışlar. Hagop, babası ve kız kardeşleriyle birlikte Deyr-i Zor'a daha ileriye gönderilmiş. Deyr-i Zor'da iki kız kardeşi hastalanıp ölmüş babası da öldürülmüş. Sonra Hagop, kafileden hayatta kalanlarla birlikte başka bir şehre gönderilmiş. Yolda Hagop'u Şammar aşiretinden bir Arap kaçırmış. Kendisini kaçıran adamın yanında bir ay kalmış, sonra başka bir Araba satılıp on sene boyunca yeni efendisiyle birlikte adamın çobanlığını yaparak yaşamış. Milletine dönmeyi çok istiyormuş. Bir gün efendisinden Halep'e gitmek için izin istemiş. Efendisi iyi bir adam olduğundan izin vermiş ve Hagop, Halep'e yardımevimize gelmiş.
Kurumumuzdan 16 Haziran 1926'da ayrıldı. Beyrut'taki akrabalar.

---

710 **Barkev,** Minas Varyadbedyan
Erzincan, 15, 13 Haziran 1925

Barkev, annesi, babası, doğum yeri ve hatta asıl adıyla ilgili hiçbir şey bilmiyor. Ama hep Deyr-i Zor yakınlarındaki Tubune'de bir Arap ailenin yanında yaşadığını hatırlıyor. Adı Adjel'miş. Bir gün bir Ermeni çocuk, ona bir Ermeni olduğunu söyleyene kadar kendisini hep Arap zannediyormuş. Üç kere kaçmaya çalışmış ama efendisi Barkev'i takip edip bulmuş. Dördüncüsünde kaçmayı başarıp

Deyr-i Zor'a gelmiş. Orada temsilcimiz onu bulup bize göndermiş. Halası burada yardım evimizde. Bize Barkev'in kim olduğunu o söyledi.
Kurumumuzdan 17 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar. Geri döndü ve son olarak 24 Temmuz 1926'da da ayrıldı. Marangoz.

---

711 **Hemayak,** (...)
Muş, 18, 16 Haziran, 1925

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Hemayak, savaştan önce yetim kalmış. Ermenilerin sürgününde Muş halkı Türkiye'nin batısına doğru sürülmüş. Hemayak, erkek kardeşi bir Kürt evine gidip çiftçi olarak çalışmışlar. Hemayak, kendisine kötü muamele edildiği için o köyden kaçıp başka bir şehre gitmiş. Bu ayın başına kadar da orada kalmış. Halep'ten bir Ermeni, Halep'ten bahsedince Hemayak çok heyecanlanıp milletine geri dönmek istemiş. Bir gün efendisinden kaçıp buraya gelmiş.
Kurumumuzdan 16 Haziran 1925'te ayrıldı. Halep'teki akrabalar.

---

712 **Marie,** Hovhannes Hovhannesyan
Tcharsandjak/Harput, 12, 17 Haziran 1925

Marie'nin annesi, o daha küçük bir bebekken ölmüş. Halasının evinde yaşamış ve orada büyümüş. Ermeni sürgünü başladığında babası Türk Ordusu'na alınmış ve orada hastalanıp ölmüş. Marie, teyzesinin ailesi ve Harput halkıyla beraber Mardin'e sürgün edilmiş. Yolda kafilelerine Araplar ve Kürtler saldırmışlar. Marie, bir Arap ailenin yanına götürülmüş, birkaç sene orada yaşamış. Marie, Müslümanlardan uzaklaşmak istemiş, o yüzden bir gece Hasitşe'ye kaçmış. Orada temsilcimizle tanışmış ve o da Marie'yi arabayla Halep'e göndermiş. Burada anneannesini buldu, onunla beraber yaşıyor.
Kurumumuzdan 1 Temmuz 1925'te ayrıldı.

713 **Krikor,** Garabed Keoleyan
Evereg/Kayseri ? 15, 17 Haziran 1925

Krikor'un babası, sürgünler başlamadan iki sene önce Amerika'ya gitmiş. Krikor, annesi ve iki erkek kardeşiyle birlikte Resulayn'a sürgün edilmiş. Kafileleri, Resulayn'da üç ay kamp kurmuş. Annesi ve erkek kardeşlerinden biri hastalanıp ölmüş. Krikor ile kardeşi Kürtler'e satılmış ve adamların evlerine götürülmüşler. Götürüldükleri evde dokuz sene yaşadıktan sonra, kardeşi bir Araba satılmış. Kendisi de Mardin'e kaçmış. Bir Süryani, Krikor'u Halep'teki yardım evimiz hakkında bilgilendirmiş, buraya gelmesini tavsiye etmiş. O yüzden Krikor, Hasitşe'ye gitmiş. Temsilcimiz Krikor'u bulup bize göndermiş. Krikor'un Amerika ve Mısır'da akrabaları var.
Kurumumuzdan 15 Kasım 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Zanaat.

---

714 **Sarkis,** Avak Değirmenciyan
Hasanbeyli, 12, 20 Haziran 1925

Sarkis, annesi, babası, iki kız kardeşi ve bir erkek kardeşiyle birlikte sürülmüş. Annesiyle, babasının hastalanıp birbirlerinden birkaç gün arayla öldüklerini hatırlıyor. Kız kardeşlerine ve erkek kardeşine ne olduğunu bilmiyor. Bir Arap kadınının kendisini nehrin yakınındaki çadırına götürdüğünü biliyor. Orada sekiz sene yaşamış. Sarkis'e, eve taa ki genç bir eş gelene kadar nispeten iyi davranmışlar. Bu yeni gelen kadın çok kötü davranınca Sarkis Deyr-i Zor'a kaçıp iki sene orada yaşamış. Bu süre içinde bir Ermeni olduğunu anlamış. Bir gün temsilcimiz Sarkis'le ilgili duyum almış, Sarkis ile konuşup ona yardım evimizden bahsetmiş, bize gelmesi için ikna etmiş. Böylece Sarkis, bir gün bize geldi. Sarkis, babasını Krekan'da buldu ve onunla beraber yaşamaya gitti. Üvey annesi ona kötü davrandığı için kaçıp kısa bir süre sonra tekrar bize geldi.
31 Aralık 1927. Kolonide. Danimarka Yetimhanesi.
Kurumumuzdan 25 Şubat 19(28) de ayrıldı. Akrabalar. 1928'de geri geldi. Şubat 1930'da Beyrut'a gitti. Fırıncılık öğrendi.

715 **Serpuhi,** Krikor
Harput, 30, 22 Haziran 1925

Geçen gün buraya bir kız geldi. Onu hemen tanıdım. Mezreh'deki Alman yetimhanesinde uzun süre kalmıştı. Dünya Harbi'nin başında, çocuklarımızı köylerdeki akrabalarına göndermek için çok fazla para gerekiyordu. Sürgün etme emri bir anda geldi, kızları geri almak bizim için imkânsızdı. Bu kızların çoğu sürgün edilmişti. O yüzden Serpuhi de teyzesiyle birlikte gitmişti. Deyr-i Zor yakınlarına gelmiş, orada da bir Arap, kızı çadırına götürmüş. Orada senelerce köle olarak çalışmış. Bir gün temsilcimize kaçmış, o da Serpuhi'yi buraya getirmiş.
Kurumumuzdan 2 Temmuz 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

716 **Arussiag,** Ekmekciyan
Antep, 13, 22 Haziran 1925

Arussiag'ın babası Türk Ordusu'nda askermiş. Zavallı annesi, biri kız, biri erkek, iki çocuğuyla yola düşmüş. Yolda ölümcül açlık, susuzluk çekmişler. Sonunda Mardin'e ulaşabilmişler. Orada bir Arap, üçünü de alıp çadırına götürmüş. Birkaç gün sonra bu adam Arussiag'ın annesini bir başka Arapla evlendirmek istemiş. Annesi istememiş ve o gece kaçmış. Seher vaktinde Arussiag uyanıp, annesinin olmadığını görünce bir Kürt köyüne kaçıp yıllarca orada yaşamış. Annesini hiç unutmamış, çok kez kaçmayı denemiş. Üç sefer yakalanıp, efendisine geri getirilmiş. Dördüncüsünde kaçmayı başarıp Halep'e, yardım evimize gelmiş. Burada annesini buldu.
Kurumumuzdan 2 Temmuz 1925'te ayrıldı. Annesi Halep'te.

717 **Rosa,** Yakup Kolancıyan
Alep/Urfa, 12, 22 Haziran 1925

Bir gün bir baba, ikisi kız, biri erkek üç çocuğunu buraya getirdi. Bir zamanlar mutlu bir ailelermiş. Anne, baba ve iki kız. Büyük bir kafileyle yola çıkmışlar. Adam kadın gibi giyinmiş, bu sayede de hayatı kurtulmuş. Bir gün kafileden kaçıp bir mağaraya saklanmışlar. Birkaç gün sonra bulunmuşlar, ileriye doğru sürülmeye devam etmişler. Yine bir gün kafileleri Arapların saldırısına uğramış. Bizim aile bir köye gelip uzun süre orada yaşamış. Ailenin babası çoban ve çiftçi, annesi de bir Arabın evinde hizmetçi olarak çalışmış. Karısının ölümünden sonra adam çok mutsuz bir kişi olmuş. Tek düşüncesi çocuklarını Hristiyanlara geri getirmekmiş. Bir gün bir katırcı, adamın Hasitşe'ye gelmesine yardım etmiş. Oradan temsilcimiz, onları Halep'teki yardım evimize göndermiş. Rosa, Bedia ve Naim'in Halep'te babaları ve dedeleri var.
Kurumumuzdan 7 Eylül 1925'te ayrıldılar. Halep'te babaları ve dedeleri var.

---

718 **Bedia,** Yakup Kolancıyan
Alep, 10, 22 Haziran 1925

Rosa, Yakup Kolancıyan'ın (No: 717) kız kardeşi.
Kurumumuzdan 7 Eylü 1925'te ayrıldı. Babası Halep'te.

---

719 **Naim,** Yakoub Kolandjian
Alep, 5, 22 Haziran 1925

Rosa, Yakup Kolancıyan'ın (No: 717) erkek kardeşi.
Kurumumuzdan 7 Ağutos 1925'te ayrıldı. Babası Halep'te.

720 **Souren,** Toros Hagopyan
Palu, 9, 22 Haziran 1925

Souren'in babası Türk Ordusu'nda askermiş ve orada öldürülmüş. Souren, daha küçük bir bebekken annesiyle birlikte sürgün edilmiş. Annesi, bir Kürt tarafından kafileden kaçırılıp kendisiyle evlenmeye zorlanmış. Souren annesi, Tcor-Keuy (Corköy?) adlı bir köyde kalmışlar. Annesi orada hastalanıp ölmüş. Zavallı küçük çocuk tek başına kalmış. Genelde de Kürtün ikinci karısından hep kötü muamele görmüş. Aynı köyde yaşayan bir Ermeni çocukla birlikte bir gün Tel-Samen'e kaçmışlar. Tel-Samen'de adamlarımız tarafından alınıp arabayla Halep'teki evimize gönderilmişler.
Kurumumuzdan ayrıldı. Halep'te amcası, Amerika'da halası var.

---

721 **Harutyun,** Toros
Evereg/Kayseri, 18, 23 Haziran 1925

Harutyun, annesi ve babasıyla birlikte Resulayn'a sürgün edilmiş. Orada üç ay kamp kurmuşlar. Annesi hastalanıp ölmüş. Harutyun da hastaymış, o yüzden kafile tekrar yola çıktığında babası Harutyun'u yanında götüremeyip Resulayn'da bırakmış. Harutyun iyileşmiş ve bir Arap çadırına gitmiş. Orada on sene çoban olarak yaşamış. Araplar ona maaş vereceklerine söz vermişler ama ne zaman para sorsa sinirlenip dövmüşler. O yüzden de Harutyun kaçıp Deyr-i Zor'a gitmiş. Orada temsilcimiz, onu bulup bize göndermiş. Harutyun'un bir kız kardeşi, bir de Romanya'da ağabeyi var. Sürgün edilmeden önce oraya gitmişler. İskenderun'da akrabalarını buldu onlarla yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 25 Aralık 1925'te ayrıldı. İskenderun'deki akrabalar.

722 **Ovsanna,** Hagop Köseyan
Birecik, 6 (9), 25 Haziran 1925

Ovsanna'nın babası Türk Ordusu'nda askermiş ve görevi sırasında öldürülmüş. Annesi, bebeğiyle birlikte sürülmüş. Kafile, Deyr-i Zor'a gelmiş. Ovsanna'nın annesi kaçıp bebeğiyle birlikte saklanmış. Kadın, farklı Müslüman evlerinde çalışarak geçimini sağlamış. Sonrasında Deyr-i Zor'dan Mardin'e sürülmüşler. Mardin'de annesi hastalanıp ölmüş. Ovsanna Türk Yetimhanesine alınmış. Çok geçmeden yetimhane kapatılıp çocuklar gönderilmişler. Ermeni papaz, Ermeni olduğunu bildiğinden, Ovsana'yı yanına alıp bir süre tuttuktan sonra, Halep'e bize göndermiş.
Kurumumuzdan 3 Temmuz 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

723 **Kegham,** Hagop Gasbaryan
İsmail/Çarsancak, 11, 26 Haziran 1925

Bugün, bize üç çocuk geldi. Akraba değiller ama Harput yakınındaki aynı köyden geliyorlar ve hikâyeleri de aynı. Babaları hapse atılıp ölene kadar işkence görmüşler. Anneleri çocuklarıyla birlikte Harput'a götürülmüşler. Oradan Malatya'ya doğru ileriye sürülmüşler. Dağların üzerinden ölümcül bir yürüyüş yapmışlar. Birçok anne çocuğunu yolda bırakmak zorunda kalmış. Kafile, Urfa'ya gelmiş. Urfa'da birkaç hafta kamp yaptıktan sonra tekrar sürülmüşler. Yolda kendilerini soyan ve öldüren Arapların saldırısına uğramışlar. Araplar, çocukların çoğunu köylerine götürmüş. Üç anne de Rakka yakınlarındaki aynı köye çocuklarıyla birlikte gelmiş. Çocukların adları Kegham, Kevork ve Nevart. Kadınlara köle muamelesi yapılmış. Çok çalışmak zorunda kalmışlar. Hepsinin Halep'te evli kardeşleri var. Tek düşünceleri çocuklarını Hristiyanların arasında iyi bir eğitim almaları için buraya göndermekmiş. Temsilcilerimizin yardımıyla çocuklar Rakka'ya kaçmışlar, oradan da önce Tel-Samen'e sora bize gelmişler.
Kurumumuzdan 4 Ekim 1925'te ayrıldılar. Akrabalar.

724 **Kevork,** Nigoghos, Shevnokh/Çarsancak
10, 26 Haziran 1925

Kegham, Hagop Gasbaryan (No: 723) ile aynı hikâye.
Kurumumuzdan 8 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

725 **Nervart,** Hagop Antaramian
Pere/Çarsancak, 12
26 Haziran 1925

Kegham, Hagop Gasbaryan (No: 723) ile aynı hikâye.
Kurumumuzdan 6 Temmuz 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

726 **Parantsem,** Kaçadur Kalaycıyan
Palu, 11, 27 Haziran 1925

Parantsem'in babası, Ermenilerin sürgün edilmelerinin başında hapse atılmış. Prantsem, annesi ve küçük erkek kardeşi Kaçadur'la birlikte sürgün edilmiş. Çok küçük olduklarından kardeşler yolda ne olduğunu pek hatırlamıyorlar. Parantsem, bir Arap tarafından bir köye, kardeşi de başka bir köye kaçırılmış. İkisi de temsilcilerimizin çabalarıyla kurtarıldı ve bize getirildi.
Kurumumuzdan 6 Ekim 1925'te ayrıldı Akrabalar.

---

727 **Kaçadur,** Kaçadur Kalaycıyan
Palu, 10, 27 Haziran 1925

Parantsem, Kaçadur Kalaycıyan'ın (No: 726) erkek kardeşi.
Kurumumuzdan 6 Ocak 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

728 **Vartkes,** Avedis Vartaryan
Ferman/Kığı, 13, 27 Haziran 1925

Vartkes, annesi, babası, doğum yeri ve hatta Hristiyan adıyla ilgili hiçbir şey bilmiyor. Sadece Deyr-i Zor yakınlarındaki Tubune'de bir Arap ailenin yanında yaşadığını hatırlıyor. Adı Adjel'miş. Bir gün bir Ermeni çocuk, onun Ermeni olduğunu söyleyene kadar kendisini hep Arap zannediyormuş. Üç kere kaçmaya çalışmış ama efendisi takip edip onu bulmuş. Dördüncüsünde kaçmayı başarmış, Deyr-i Zor'a gelmiş, orada temsilcimiz Vartkes'i bulup bize göndermiş. Amcası burada Halep'te ve bize Barkev'in kim olduğunu o söyledi.
Kurumumuzdan 14 Kasım 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

729 **Hrant,** Dikran Bozyan
Palu, 13, 27 Haziran 1925

Hrant, Harput yakınındaki Palu'dan. Annesiyle birlikte sürgün edilmiş ama annesini yolda kaybetmiş. Bir Kürt, Hrant'ı kaçırıp Hasitşe yakınındaki köyüne götürmüş. Hrant, birkaç sene orada yaşamış. Her zaman kötü muamele görmüş, o yüzden bir gün Hasitşe'ye kaçmış. Bir Ermeni de ona yardım edip bize göndermiş.
Kurumumuzdan 5 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

730 **Sarkis,** Mikael Kerdoyan
Ismail/Çarsancak, 15 (17), 28 Haziran 1925

Halep'teki yardımevimize iki yeni çocuk geldi. Akraba değiller ama ikisi de Harput yakınındaki bir köyden. Akrabalarıyla birlikte sürgün edilmişler Mardin'e vardıklarında kafilelerine Araplar saldırmış, bu iki çocuk bir köye köle olarak götürülmüşler. On sene bu köyde çoban ve hizmetçi olarak yaşamışlar. Bir

gün kendilerine Halep'teki yardımevimizden bahseden bir katırcıyla tanışmışlar. Hemen koyunları çölde bırakıp Deyr-i Zor'a kaçmışlar, oradan da bize gönderilmişler. 14 Eylül 1925'te Marsilya'ya gitti. Orada kız kardeşi var.
Kurumumuzdan 14 Eylül 1925'te ayrıldı. Akrabalar. Marsilya'de kız kardeşi var.

---

731 **Boghos,** Krikor Der Margosyan
Ak-Mezre/Çarsancak, 15 (17), 28 Haziran 1925

Sarkis, Mikael Kerdoyan (NO: 730) ile aynı hikâye.
Kurumumuzdan 5 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

732 **Apkar,** Mardiros Gharebyan
Mezre/Harput, 14, 29 Haziran 1925

Birkaç katırcı, Diyarbakır yakınlarındaki bir köyden iki çocuk getirdi. Halep'te yaşayan bir Ermeni, Diyarbakır'da kendi yeğenleri ve birkaç çocuğun orada olduğunu duymuş ve katırcılardan çocukları getirmelerini istemiş. Katırcılar yanlışlıkla yaşı daha büyük olan iki çocuğu getirmişler. Çocuklara şimdi biz bakıyoruz. Adları Apkar ve Vahe. İkisi de Mezreh'ten. Anne ve babalarıyla sürgün edilmişler. Anne babaları öldürülmüş. Kürtler, çocukları alıp katırcılar onları kurtarana kadar yanlarında tutmuşlar.
Kurumumuzdan 15 Eylül 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

755 **Vahe,** Assadour Yeghoyan
Mezre/Harput, 14, 29 Haziran 1925

Vahe, Assadour Yeghoyan (No: 732) ile aynı hikâye.
Kurumumuzdan 25 Eylül 1925'de ayrıldı. Akrabalar. Annesi Halep'te.

---

734 **Vartuhi,** Kevork Laciyan
Palu, 12, 29 Haziran 1925

Vartouhi'nin annesi savaştan iki sene önce ölmüş. Babası öldürülmüş. Halalarından biri Vartouhi'yi evine almış. Vartouhi de onunla birlikte sürgün edilmiş. Mardin yakınlarında kafileleri Arapların saldırısına uğramış. Bir Arap, Vartouhi'yi çadırına getirmiş. İki sene orada kalan Vartouhi başka bir Araba satılmış. Adam, kısa bir süre sonra bütün ailesiyle birlikte Deyr-i Zor'a gitmiş, Vartouhi'yi de yanında götürmüş. Deyr-i Zor'da yardım evimizi duyan Vartouhi bir gün kaçıp temsilcimize gitmiş. Ondan kendisini bize götürmesini istemiş. Temsilcimiz da Vartouhi'yi getirmiş. Halep'te babaannesini buldu, şimdi onunla yaşıyor.
Kurumumuzdan 4 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

735 **Hayganuş,** Asadur Ouroyan
Ismail Çarsancak, 13
28 Haziran 1925

Hayganuş'un babası Türk Ordusu'nda askermiş. Zavallı annesi iki çocuğuyla yola düşmüş. Yolda ölümcül açlık ve susuzluk çekmişler. Sonunda Mardin'e ulaşabilmişler. Orada bir Arap üçünü de alıp çadırına götür-

müş. Birkaç ay sonra bu adam Hayganuş'un annesini bir başka Arapla evlendirmek istemiş. Evlenmek istemeyen annesi gece kaçmış. Sabah Hayganuş uyanıp da annesinin gittiğini görünce, bir Kürt köyüne kaçıp yıllarca da orada yaşamış. Annesini hiç unutmamış ve çok kez kaçmayı denemiş. Bir gün birkaç katırcıyla kaçmayı başarıp Hasitşe'ye gitmiş. Oradan da bize gönderildi
Kurumumuzdan 22 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

736 **Mardiros,** Krikor Ağacanyan
Arapgir, 12 (14), 29 Haziran 1925

Mardiros, annesi ve babasıyla sürgün edilmiş. Babası yolda öldürülmüş, hastalanan annesini yolda bırakmak zorunda kalmışlar. İki ay sonra kafile Hamam'a ulaşmış. Orada bir Arap, Mardiros'u çadırına almış. Küçük bir çocuk olan Mardiros yemeği olduğu için mutluymuş. Yolda çok açlık ve susuzluk çekmiş. Çok geçmeden ülkeyi kıtlık vurunca Arap, Mardiros'u göndermiş. Mardiros, başka bir çadıra gidip üç sene orada yaşamış. Kötü muamele görüyormuş o yüzden de kaçıp bize gelmiş.
Kurumumuzdan 7 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

737 **Apraham,** Boghos Terzian
Arapgir, 13, 29 Haziran 1925

Dünya Harbi'nin başında babası öldürülen Apraham annesi ve ağabeyiyle birlikte sürgün edilmiş. Hepsi yolda ölmüş. Apraham yalnız kalmış. Kafile Rakka'ya ulaştığında bir Kürt, Apraham'ı kaçırıp evine getirmiş. Orada beş sene kalmış. Bu süre içinde kötü muamele gördüğü için, Jerghan adlı başka bir köye kaçmış, dört sene de orada yaşamış. Bir gün Halep'teki yardımevimizi duymuş. Bab'a kaçıp oradan da bir Ermeninin yardımıyla bize ulaşmış.
Kurumumuzdan 22 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

736 **Vartanuş,** Shakar Kaluşyan
Arapgir, 12, 30 Haziran 1925

Vartanuş, Arapgirli. Savaşta annesi ve akrabalarıyla birlikte sürgün edilmiş. Kafile Mardin'e vardığında annesi Vartanuş'u bir Türke vermiş. Vartanuş, yolda çok sorun yaşayabileceğinden dolayı böylesinin daha iyi olduğunu düşünmüş. Vartanuş büyümüş. Türk, onu başka bir Türkle evlendirmek istemiş. Vartanuş, Ermeni bir aileye kaçmış. Aile Vartanuş'u Deyr-i Zor'a gönderebilinceye kadar saklamış. Deyr-i Zor'daki temsilcimiz, Vartanuş'u arabayla bize gönderdi.
Kurumumuzdan 29 Eylül 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

739 **Kevork,** Shakar Kaluşyan
Arapgir, 14, 30 Haziran 1925

Numara 738 ile aileleri karışmış [??]
Kevork ile Krikor, şimdiye kadar Diyarbakır yakınındaki bir Kürt köyünde kalıyorlarmış. Onları köle olarak kullanan bir Kürt tarafından kafilelerinden kaçırılmışlar. Çok ağır işler yapmak zorunda kalmışlar, hem hizmetçi hem çobanlarmış. Sık sık kötü şekilde dövülüyorlarmış. Ayrıca Müslümanların arasında oldukları için de çok çekiyorlarmış. Birkaç kez kaçmayı denemişler ama yakalanıp efendilerine geri getirilmişler. Bir gün Resulayn'a gitmeyi başarmışlar. Temsilcimiz, onları orada bulup bize göndermiş. Krikor çok hasta, verem.
Kurumumuzdan 29 Eylül 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

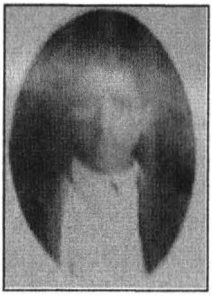
---

740 **Krikor,** Manug Djinoyan
Arapgir, 17, 1 Temmuz 1925

Kevork, Shakar Kaluşyan'la (No: 739) aynı hikâye.
Kurumumuzdan 29 Eylül 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

741 **Kaçatur,** Hagop Minasyan
Durek/Çarsancak, 15, 1 Temmuz 1925

Kaçatur'un babası savaştan önce Amerika'ya gitmiş. O, annesi ve iki erkek kardeşi Resulayn'a gönderilmişler. Kafileleri, Resulayn'da üç ay kalmış. Annesi ile erkek kardeşlerinden birisi hastalanıp ölmüş. Kaçatur'u da bir Arap kaçırmış. Kaçatur, bu adamla dokuz sene yaşamış. Sonra bir Bedevi'nin yanına kaçıp onunla birlikte Hasitşe'ye gelmiş. Bir gün şehre gitmişler. Kaçatur, pazarda bizim temsilcimiz olan bir Ermeni papazla tanışmış. Papaz, Kaçatur'a yardım evimizden bahsetmiş. Kaçatur, bize gelmeyi çok istemiş, temsilcimiz da arabayla çocuğu buraya göndermiş.
Kurumumuzdan 7 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

742 **Antranig,** Harutyun Ohanyan
Palu, 10, 1 Temmuz 1925

Antranig, kendisi ve akrabalarıyla ilgili hiçbir şey hatırlamıyor. Onun kim olduğunu bize halası söyledi. Antranig, bu zamana kadar hep Raka yakınındaki Jughran adlı köyde yanında yaşadığı Araplar'ı kendi anne babası sanmış. Bir gün bir çocuk ona Ermeni olduğunu söylemiş. O günden beri kaçmak istiyormuş. Sonunda başarıp Rakka'ya ulaşmış. Temsilcimiz, Antranig'i orada bulup bizim Halep'teki yardımevimize göndermiş.
Kurumumuzdan 7 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

743 **Anna,** Manug Tatoyan
Palu, 12, 1 Temmuz 1925

Antranig, Harutyun Ohanyan (No: 742) ile neredeyse aynı hikâye.
Kurumumuzdan 20 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

744 **Kapriel,** Kapriel Palakyan
Ourtz/Tcharsanjak, 11, 1 Temmuz 1925

Antranig, Harutyun Ohanyan'la (No: 743) aynı hikâye.
Kurumumuzdan 20 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

745 **Kerop,** Hovhannes Mahramacyan
Maraş, 16, 4 Temmuz 1925

Kerop, annesiyle sürgün edilmiş. Bir akşam, kafile bir Kürt köyü yakınlarında durduğunda Kerap sabah uyandığında annesini bulamamış. Büyük ihtimalle kadın bir Kürt tarafından kaçırılmıştır. Kerop, kafileyle birlikte bir Arap tarafından kaçırılana kadar yola devam etmiş. Kendisini kaçıran adamın çadırında on sene kalmış. Sonrasında kaçıp evimize ulaşmış.
Kurumumuzdan Temmuz 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

746 **Anna,** Uzunyan
Adıyaman, 35, 5 Temmuz 1925

Anna'nın kocası Türk Ordusu'nda askermiş ve orada öldürülmüş. O iki oğluyla beraber sürgüne gönderilmiş. Kafile Nizip'e vardığında iki oğlu da hastalanıp ölmüş. Kafile yola devam ederken Anna saklanmış. Bir Türk, Anna'yı evine almış. Anna, o zamandan beri orada kalıyormuş. Bir gün yardımevimizi duyup bize kaçmış.
Kurumumuzdan 6 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

747 **Hagop,** Parsegh Totoyan
Kiriçköy/Maraş, 18, 6 Temmuz 1925

Hagop, annesi ve babasıyla beraber sürgün edildiğinde on iki yaşındaymış. Kafile Deyr-i Zor'a varmış. Bir süre sonra tekrar sürülmeye devam etmişler. Yolda kafilelerine Araplar saldırıp içlerinde Hagop'un annesi babası da olmak üzere birçoğunu öldürmüş. Hagop, bir Arap tarafından kaçırılıp sonrasında on sene yaşadığı Abdul Aziza adlı bir köye götürülmüş. Hep Hristiyanların arasında olmaya özlem duyuyor, bir zanaat öğrenmek istiyormuş. Onun için bir gün Yeghia (No: 748) ve Gurdji (No: 749) birlikte kaçmış. Hepsi sağ salim buraya varmışlar.
Hagop, Gurçi'yle (No: 749) evlendi, kurumumuzdan ayrıldı. Şu anda Halep'te yaşıyor.

---

748 **Yeghia,** Garabed Kassabian
Kayseri, 18, 6 Temmuz 1925

Yeghia, yola annesi, babası ve dört erkek kardeşiyle çıkmış. Bir gün, kafileleri Resulayn'dayken annesi Yeghia bir Kürt tarafından kaçırılıp Harrot'a getirilmiş. Üç sene sonra annesi Mardin'e kaçmış. Yeghia, yıllarca bu Kürt köyünde kalmış, sonra da kaçıp Halep'e gelmiş.
Kurumumuzdan 15 Ağustos 1925'te ayrıldı. Beyrut'ta kuzeni, Yunanistan'da annesi var.

---

749 **Gurçi,** Artin
Yarpuz/Adana, 16, 6 Temmuz 1925

Gurçi, annesi ve babasıyla sürgün edildiğinde sekiz yaşındaymış. Ağabeyi, Türk Ordusu'na alınmış. Kafilede anne babasını kaybeden Gurçi tek başına kalmış. Bir süre sonra bir Arap, Gurçi'yi almış ve Abdul Arirha aldı köydeki çadırına götürmüş. İki sene sonra da kızı bir Araba satmış. Bu yeni efendisi,

Gurçi'yle evlenmiş. Çoğunlukla kötü muamele görmüş. Bir gün bizim Halep'teki yardımevimizi duymuş. Deyr-i Zor'a kaçıp oradan da bize gelmiş.
Kurumumuzdan 10 Temmuz 1925'te ayrıldı. Numara 747 ile evlendi. Kolonide yaşıyor.

---

750 **Asadur,** Missak Ayvazyan
Çabakçur, 16 (18), 9 Temmuz 1925

Asadur'un annesi ve babası o daha küçük bir bebekken ölmüş. Asadur'u amcası büyütmüş ve yine amcasıyla birlikte sürgün edilmiş. Kafile, Murat Nehri'ne vardığında Kürtlerin saldırısına uğramış. Pek çok kişi soyulmuş, tecavüze uğramış veya öldürülmüş. Asadur'un da içinde bulunduğu birçok kişi kendilerini nehre atmış. Bir Kürt, Asadur'u nehirden çıkarıp yakınlardaki köyüne götürmüş. Asadur, bu köyde üç sene kalmış. Bir gün kendisini kaçıran adam "Seni Diyarbakır'a götüreceğim, böylece belki birlikte yaşayabileceğin bir Ermeni bulabilirsin." demiş. Her ne kadar Kürt bu dediğini gerçekleştirmiş olsa da Asadur, hiç Ermeni bulamadığı için bir Türkün yanına gitmiş. Gittiği evde sekiz sene yaşamış. Sonra da birkaç katırcıyla birlikte kaçıp sağ salim bize ulaşmış.
Kurumumuzdan 28 Temmuz 1925'te ayrıldı. Zanaat. Fırıncı.

---

751 **Hovhannes,** Artin Donacıyan
Zeytun, 19 (20), 12 Temmuz 1925

Hovhannes, annesi, babası ve Kürtler tarafından öldürülen ağabeyiyle birlikte yola çıkmış. Babası da ağabeyinden kısa bir süre sonra öldürülmüş. Hovhannes ile annesi Habur'a varmışlar. Annesi de orada hastalanıp ölmüş. Bir Arap, Hovhannes'i çadırına getirmiş. Hovhannes, on sene orada kalmış. Bir gün birçok

Ermeninin Halep'te yaşadığını duyunca Deyr-i Zor'a kaçmış. Temsilcimiz da Hovhannes'i oradan Halep'teki yardım evimize göndermiş. 22 Nisan 1925'te köyümüze gitti. Geri geldi.
Kurumumuzdan 5 Eylül 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Zanaat.

---

752 **Yeghsa,** Nşan Apoyan
Göztepe/Çarsancak, 15, 13 Temmuz 1925

Yeghsa, Çarsancak yakınlarındaki bir köydenmiş. Annesi ve ağabeyiyle birlikte sürgün edilmiş. Saklanmayı başardıkları Mardin'e ulaşmışlar. Annesi, bir Türk evinde hizmetçi olmuş. Birkaç ay sonra hastalanıp ölmüş. Yeghsa ile erkek kardeşi, Türkün evinde kalmışlar. Sonra Yeghsa kaçmış çünkü Türk, Yeghsa'yı başka bir Türkle evlendirmek istemiş. Resulayn'a ulaşmış, oradan da bizim Halep'teki yardım evimize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 8 Ağustos 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

753 **Hatun,** Ohan Vosgueritçyan
Göztepe Çarşancak, 14, 13 Temmuz 1925

Sürgünler sırasında, annesi ile babası Hatun'u Mardin'de bir Türkün evine götürmüşler. Hatun, sevdikleri hakkında hiçbir şey bilmiyor. İki sene önce Rakka'ya kaçmaya çalışmış ama yolda bir Arap, Hatun'u kaçırıp çadırına götürmüş. İki sene orada kaldıktan sonra Halep'e kaçmayı başarmış.
Kurumumuzdan 9 Ağustos 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

754 **Aghavni** Maghakyan, Manug Khelolian
Husseinig/Harput, 33, 13 Temmuz 1925

Aghavni, çok erken yaşta bir Ermeniyle evlenmiş. Bir sene sonra savaş çıkmış ve kocası öldürülmüş. Bir Türk, onu evine götür-

müş. Bir süre sonra birçok Ermeniyle birlikte Malatya'ya sürülmüş. Malatya'da bir Kürt, onu kafileden kaçırmış. Aghavni, iki sene bu adamla yaşamaya zorlanmış. Sonrasında bu Kürt, onu bir Araba satmış. Yeni efendisi, onu Rakka yakınına getirmiş. Aghavni, üç sene orada kalmış ve iki çocuğu olmuş. Bir gün birkaç katırcı köye gelmiş. Bu katırcılar Aghavni'ye Halep'teki yardım evimizden bahsetmişler. Aghavni'yi oraya götüreceklerine dair söz vermişler. Aghavni, gece kaçmış ve sağ salim bize ulaşmış.
Kurumumuzdan 20 Ocak 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

755 **Arusyag,** Krikor Tütünciyan
Antep, 35, 13 Temmuz 1925

Arusyag'ın kocası savaş zamanı öldürülmüş. O da küçük oğluyla birlikte sürgün edilmiş. Kafile, Deyr-i Zor'a ulaşmış ve birkaç ay kalmış. Sonrasında daha ileriye gönderilmiş. Yolda bir Kürt, Arusyag ile oğlunu alıp köyüne götürmüş. Arusyag, kendilerini kaçıran adamla evlenmeye zorlanmış. Üç sene sonra kocası hastalanıp ölmüş, Arusyag da Rakka'ya kaçmış. Rakka'dan bir Türk, onları evine almış. Bu Türk de onunla evlenmek isteyince kız kaçıp sağ salim Halep'e varmış.
Kurumumuzdan 13 Ağustos 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

756 **Karnig,** Avedis Tütünciyan
Antep, 12, 13 Temmuz 1925

Arusyag'ın (No: 755) oğlu.
Kurumumuzdan 13 Ağustos 1925'te ayrıldı.
Akrabalar.

757 **Boghos,** Setrak Krikoryan
Tzita/Palu, 16, 13 Temmuz 1925

Boghos, Harput yakınında bir köyde doğmuş. Annesiyle birlikte sürülmüş ama yolda annesini kaybetmiş. Bir gün bir Kürt, Boghos'u kaçırıp evine götürmüş. Boghos orada çoban olarak yıllarca kalmış. Bir gün bir koyun kaybolunca Boghos acımasızca dövülmüş. Bunun üzerine kaçan Boghos, Hasitşe'ye varmış, oradan da bize gönderilmiş.

Kurumumuzdan 7 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

756 **Raffi,** Murat Kalousdian
Zara/Sivas, 12, 13 Temmuz 1925

Sürgünler başladığında Raffi, belki iki yaşındaymış. Kendisi ya da sevdikleriyle ilgili hiçbir şey hatırlamıyor. Raffi'nin şu anda birlikte yaşadığı halası, onun kim olduğunu söyledi. Raffi, şimdiye kadar Rakka yakınlarında bir köyde Arapların arasında yaşamış. Ermeni olduğunu duyduğunda bize kaçmış.

Kurumumuzdan 4 Ekim 19925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

759 **Nevert,** Vartan Der Stepanyan
Harput, 15, 13 Temmuz 1925

Nevart'ın babası hapse atılmış ve orada öldürülmüş. Bir Türk, annesini alıp evlenmiş. Nevart ile erkek kardeşi, akrabalarıyla birlikte sürgün edilmişler. Kafile Fırat'a vardığında, Kürtlerin saldırısına uğramış ve birçoğu öldürülmüş. Bir Kürt, Nevart ile kardeşini köyüne götürmüş. Birkaç sene orada kalmışlar. Bir gün kardeşi kaçıp evimize gelmiş. Aradan biraz zaman geçtikten sonra kaçıp Nevart'ı kurtarmak istedi ve başardı da.

Kurumumuzdan 5 Ekim 1925'te ayrıldı.

760 **Manug,** Guiragos Misakyan
Çarsancak, 13, 13 Temmuz 1925

Nevert, Vartan Der Stepanyan'ın (No: 759) erkek kardeşi.
Kurumumuzdan 5 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

761 **Apraham,** Aharon Kalaycıyan
Pazmachen/Harput, 15, 13 Temmuz 1925

Abraham, annesi ve babasıyla birlikte Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Üç ay burada kaldıktan sonra kafileleri daha ileriye sürülmüş. Çok hasta oldukları için Apraham ile annesini arkada bırakmışlar. Birkaç gün sonra annesi ölmüş ve bir Arap, Apraham'ı evine götürmüş. Apraham, orada on sene boyunca hizmetçileri olarak kalmış. Bir gün bizim Halep'teki yardımevimizi duymuş ve Deyr-i Zor temsilcimize kaçmış. Temsilcimiz, Abraham'ı arabayla bize gönderdi. Marsilya'de akrabalarını buldu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 12 Ekim 1925'te ayrıldı.

---

762 **Vahan,** Sarkis Bogosyan
Şeyhhacı/Harput, 14
10 Temmuz 1925

Vahan, annesi, babası, iki erkek kardeşi ve bir kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Kafile, sürekli Araplar ve Kürtler tarafından çevriliymiş. Soymuşlar, öldürmüşler ve bazılarını da yanlarında götürmüşler. Bir gün bir Arap, Vahan'ı kaçırıp çadırına götürmüş. Vahan, büyüyünce Ermeni olduğunu duy-

muş ve Müslümanların arasında daha fazla kalmak istememiş, o yüzden de bize kaçmış.
Kurumumuzdan 12 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

763 **Diran,** Kalust Massoyan
Palu, 18, 13 Temmuz 1925

Diran, annesi ile babasını daha küçük bir bebekken kaybetmiş. Akrabalarıyla yaşamış ve onlarla birlikte sürgün edilmiş. Kafile, kadınları ve çocukları yanlarında götüren Kürtlerin saldırısına uğramış. Diran da bu çocukların arasındaymış. Senelerce bir Kürt köyünde yaşamış ve köle muamelesi görmüş. En sonunda Deyr-i Zor'a kaçmış, oradan da bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 9 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

764 **Apel,** Hairabed Zadoryan
Sheikh-haji/Harput, 15, 13 Temmuz 1925

Apel ve Melkon adlı bu iki çocuk buraya birlikte geldiler. Bu zamana kadar Kürtlerin arasındaymışlar. Kafilelerinden kaçırılıp Mardin yakınlarındaki bir köye getirilmişler. Orada on sene hizmetçi ve çoban olarak kalmışlar. Birkaç kere kaçmaya çalışmışlar ama yakalanıp çok kötü dayak yemişler. En sonunda kaçmayı başarıp bize gelmişler.
Kurumumuzdan 12 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

765 **Melkon,** Krikor Terzian, Peri/
Çarsancak, 18, 13 Temmuz 1925

Apel, Hairabed Zadoryan (No: 764) ile aynı hikâye.
Kurumumuzdan 12 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

766 **Varvar,** Pilibbos Takvorian
Antshati/Agin (Ağın ?), 14, 13 Temmuz 1925

Varvar'ın babası, Dünya Harbi'nin başında öldürülmüş. Varvar, annesi, anneannesi ve üç erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Oradan oraya sürülmüşler. Bir gün, erkek kardeşi Kürtler tarafından kaçırılmış. Talihsizlik bu ya çocukları kaçırıldıktan sonra anne de bilinmeyen bir yere gönderilmiş. Anneanneleri hastalanmış, o yüzden kadını yolda bırakmak zorunda kalmışlar. Kafile Deyr-i Zor'a ulaşmış. Orada Varvar'ı bir Arap kaçırıp çadırına götürmüş. Varvar, adamla birlikte on sene yaşamış. Bir gün Deyrizor'a gitmek için izin istemiş. Deyr-i Zor'daki temsilcimiz Varvar'ı bulup bize göndermiş.
Kurumumuzdan 9 Eylül 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

767 **Hovhannes,** Najarian
Malatya, 17, 13 Temmuz 1925

Hovhannes'in babası hapse atılmış ve orada ölmüş. Annesi, bir Türk tarafından kaçırılmış. Hovhannes ile kız kardeşi, Malatya'dan birçok kişiyle beraber sürülmüşler. Kafileleri Fırat'a vardığında birçoğu öldürülüp nehre atılmış. Bir Kürt, Hovhannes'i kız kardeşinden zorla ayırmış. Hovhannes, on sene bu Kürtün çobanlığını yapmış. Ara ara kız kardeşini görmüş. Bir gün Hovhannes'i gören bir katırcı, onu kendisini takip etmeye ikna etmiş. Hovhannes, evimize geldi ama bir süre sonra kardeşini getirmek için geri dönmek istedi. Kız kardeşini getirmeye gitti.
Kurumumuzdan 30 Temmuz 1925'te ayrıldı. Geri dönmedi.

768 Vartanuş, Garabedyan
Yegheki/Harput, 25, 13 Temmuz 1925

Geçen gün Mezreh'ten eski kızlarımdan biri buraya geldi. Durumu korkunçtu ve neredeyse kördü. 1925'te köyüne akrabalarıyla yaşamaya gitmişti. Onlarla da birlikte sürülmüştü. On sene boyunca kendisini kaçıran Arapların arasında acı çekmiş. Bir gün bize kaçmayı başarmış.
Kurumumuzdan 9 Eylül 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

769 Manug, Gazar Agabegyan
Aguin (Ağın ?), 15, 13 Temmuz 1925

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Manug, annesi, babası, iki erkek kardeşi ve iki kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Kafile Deyr-i Zor yakınlarına geldiğinde babası hastalanıp ölmüş. Sonra daha ileriye gönderilmişler. Birkaç gün sonra Araplar kafilelerine saldırmışlar ve pek çok kişiyi yanlarında götürmüşler. Manug da bir köye götürülmüş. Çok çalışması gerekiyormuş ama yine de nispeten iyi muamele görüyormuş. Hiçbir zaman Hristiyan olduğunu unutmamış ve milletine geri dönme isteğini hep içinde taşımış. Bir gün koyunları çölde bırakıp Hasitşe'ye kaçmış, oradan da bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 12 Eylül 1925'te ayrıldı.

---

770 Meryem, (...), Telçin
Halep, 13, 14 Temmuz 1925

Bu zavallı kızın kaderi çok acıklı. Kız aslında bir genelevden kurtarılmış. İşin daha da kötü kısmı, onu oraya teyzesi getirmiş. Meryem'in annesi, o daha çok küçükken ölmüş. Meryem'e teyzesi bakıyormuş. Zavallı kadın savaş sırasında ve sonrasında çok

fazla acı çekmiş, acısı içine kazınmış. Kocasının da ölümünden sonra, sonunda gururundan ve vicdanından vazgeçip bir geneleve gitmiş. Bu korkunç yerde çalışan diğer Ermeni kadınlar, hâlâ içlerinde insanlık olduğundan bu küçücük kızı orada görmeye dayanamayıp bize getirdiler.
Kurumumuzdan 25 Ağustos 1925'te ayrıldı. Halep'teki akrabalar.

---

771 **Manouch,** Arisdakes Dalkenyan
Zile/Amasya (?), 19, 15 Temmuz 1925

Manouch, annesi ve iki erkek kardeşiyle birlikte sürgün edildiğinde dokuz yaşındaymış. Babası, sürgünlerden önce öldürülmüş. Bab'a vardıklarında annesi ölmüş, erkek kardeşleri de askere alınmış. Bir Arap, Manouch'u kaçırıp çadırına götürmüş. Manouch, her zaman iyi muamele görmüş. Bir gün Ermeniler'in Halep'te yaşadıkları öğrenince kaçıp bizim yardım evimize ulaşmış. 22 Nisan 1926'da kolonimize gitti.
Kurumumuzdan Ekim 1927'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Çiftçi. Yunanistan'da bir erkek kardeşi var.

---

772 **Kaçadur,** Sarkis Tüfenkciyan
Harput, 18, 16 Temmuz 1925

Kaçadur, annesi ve babasıyla birlikte sürgün edilmiş. Kafileleri Malatya'ya vardığında annesi ve babası öldürülmüş. Kaçadur, kafileyle birlikte daha ileriye sürülmüş. Siverek'e varmışlar. Orada bir Türk, Kaçadur'u alıp evine götürmüş. Beş sene burada yaşayan Kaçadur, sonra bir Kürt köyüne kaçmış, beş sene de orada yaşamış. Bir gün birkaç katırcıyla tanışmış, adamlar yardımevimizden bahsedip Kaçadur'u bize getireceklerine söz vermişler. Adamlar sözlerini tutmuşlar. Kaçadur sağ salim bize ulaştı. Kız kardeşini buldu.
Kurumumuzdan 29 Temmuz 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

773 Minas, Ghazar, Youlouk-Dere/Bursa 17, 18 Temmuz, 1925

Minas, annesi ve babasıyla birlikte sürgün edilmiş. Kafileleri Bab'ta durmuş. Bir gün babası, ondan dört gün sonra da annesi ölmüş. Minas, kafileyle birlikte daha ileriye gönderilmiş. Deyr-i Zor'a ulaştıklarında bir Arap, Minas'ı kaçırıp çadırına götürmüş. Yedi sene orada yaşadıktan sonra başka bir köye kaçan Minas, bu köyde de üç sene kalmış. O dönem köye Ermeniler gelmişler, Minas'ı tanımışlar ve bizim yardımevimize getirmişler. Amcasını Bağdat'ta buldu.
Kurumumuzdan 13 Ağustos 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

774 Souren, Arakel Mezre/Harput, 18, 22 Temmuz 1925

Suren, anne ve babasıyla sürgün edildiğinde sekiz yaşındaymış, Malatya yakınlarına geldiklerinde babası öldürülmüş. Souren ile annesi daha ileriye gönderilmişler. Djerablus yakınlarına gelmişler. Bir Kürt, annesini öldürüp Suren'i de köyüne götürmüş. Suren, orada dört sene kalmış. Kötü muamele görüyormuş. Sonrasında da Birecik'e kaçmış. Birecik'te altı sene çobanlık yaparak yaşamış. Bir gün bizim Halep'teki yardımevimizi duyup bize kaçmış.
Kurumumuzdan 1 Eylül 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Erkek kardeşiyle yaşıyor. Çiftçi.

---

775 Melkon, (...), İzmir, 16 (18) 26 Temmuz 1925

Melkon, babasının adını hatırlamıyor. Zavallı çocuk çok çekmiş. Sürgünler sırasında Deyr-i Zor yakınında yaşayan bir Arap tarafından kaçırılmış. Melkon, kötü muamele gördüğü için kaçıp

başka bir köye gitmiş. Bir gün Hasitşe'ye gelmiş ve orada, temsilcimiz onu bize göndermiş. 22 Nisan 1926'da kolonimize gitti. Kurumumuzdan Ekim 1927'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

---

776 **Garabed,** Parsegh
Tomarza/Kayseri, 17, 1 Ağustos 1925

Garabed, annesi ve kız kardeşiyle sürgün edildiğinde yedi yaşındaymış. Babası, sürgünlerden önce ölmüş. Kafileleri Resulayn yakınlarına geldiğinde Garabed bir Arap tarafından kaçırılmış. İki sene bu adamla kaldıktan sonra başka bir köye kaçıp sekiz sene de orada yaşamış. Sonra Resulayn'a kaçmış ve yardımcılarımız buraya göndermişler. Kurumumuzdan 23 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

777 **Yervant,** Mardiros Arapyan
Akrag/Sivas, 16, 1 Ağutos 1925

Yervant, annesi ve babasıyla yola çıkmış. Kafile, Assishe'e vardığında Araplar kafileye saldırıp çoğunu öldürmüşler. Yervant'ın babası da öldürülenlerin arasındaymış. Yervant ile annesi daha ileriye sürülmüş. Annesi yolda hastalanmış, Yervant, onu yolda bırakmak zorunda kalmış. Bir Arap Yervant'ı çadırına götürmüş. Yervant, beş sene bu adamla kalmış. Sonra yine beş sene kaldığı bir Kürt köyüne kaçmış. Arkasından Rakka'ya kaçmış ve temsilcimiz Yervant'ı oradan bize göndermiş. 22 Nisan 1926'da kolonimize gitti.
Kurumumuzdan 17 Haziran 1928'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

778 **Hagop,** Agob Bederyan
Antep, 19, 2 Ağustos 1925

Dünya Harbi'nin başında Hagop, annesi, babası, iki erkek kardeşi ve bir kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Birlikte Resulayn'a gelmişler. Orada Hagop'un babası öldürülmüş. Bir Arap, Hagop'u kaçırmış. Hagop kendisini kaçıran adamla beraber on sene yaşamış sonra da Resulayn'a kaçmış. Resulayn'da bir Ermeni, Hagop'u bulup bize göndermiş.
Kurumumuzdan 3 Ağustos 1925'te ayrıldı. Halep'teki akrabalar.

---

779 **Garabed,** Nishan
Maraş, 17, 2 Ağustos 1925

Savaş zamanı Garabed'in babası hapse atılmış ve öldürülmüş. Garabed, annesi ve kız kardeşiyle yola çıkmış. Kafileleri bir nehre ulaştığında Kürtler saldırıp bir kısmını öldürmüş bir kısmını nehre atmışlar. Garabed'in annesi ile kız kardeşi de boğulmuş. Garabed'i bir Arap kaçırmış ama ona iyi davranmış. Garabed, sevdiklerini ve Hristiyan olduğunu asla unutmamış. Ayrıca bir zanaat öğrenmeyi de çok istiyormuş. Halep'e gitmek için izin istediğinde efendisi kabul etmiş. Bunun üzerine bir gün yardımevimize geldi. Annesini Yunanistan'da buldu ve onunla birlikte yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan ayrıldı. Köyde. Yunanistan'daki annesine katıldı.

---

760 **Noyemi,** Artin Çobanyan
Feke/Adana, 26, 3 Ağustos 1926

Biz, bu kızı çok önce bulduk. Uzun zamandır kurtarmaya çalışıyorduk, sonunda başardık. Babası Şam'da yaşıyor. Savaş sı-

rasında Türk Ordusu'nda askermiş ve Şam'a kaçmış. Bize kızı hakkında yazdı. Temsilcilerimiz uzun bir süre kızı aradıktan sonra Resulayn yakınlarında bir köyde buldular. Babasının hayatta olduğu haberini alınca iki çocuğunu bırakıp kaçmış. Temsilcilerimiz Noyemi'nin yardımevimize ulaşmasına yardımcı oldu, biz de buradan babasına gönderdik. Noyemi'nin babası Şam'da yaşayan bir papaz. Noyemi, onunla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 3 Ağustos 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

761 **Jebrail,** Nicola Vasiloğlu
Selfui/Adana, 20, 4 Ağustos 1925

Dört sene önce Yunanlılar da sürgün edilip Türklerden çok çektiler. Jebrail, annesi, babası ve diğer akrabalarıyla yola çıkmış. Kafileleri Diyarbakır'a kadar sürülmüş. Sevdikleri orada öldürülmüş. Jebrail iki sene bu şehirde kaldıktan sonra Mardin'e gönderilmiş. İki sene sonra arkadaşlarıyla Halep'e kaçarak, yardım evimizi buldu.
Kurumumuzdan 15 Ağustos 1925'te ayrıldı.

---

782 **Arınenuhi,** Arakelian, (...)
Muş, 25, 4 Ağustos 1925

1915'te Türkler, Ermeni mahallesini yangına vermiş. Armenuhi, yıkıntıların arasında yatıyoruş. Bir Kürt, Armenuhi'yi bulup köyüne götürmüş. Orada bir Kürtle evlendirilmiş. Bu köydeki Kürtler de sonrasında sürülmüş. Armenuhi de onların arasında kalmış. Mardin yakınlarına geldiklerinde bir Arap, Armenuhi'yi kaçırıp çadırına götürmüş. Armenuhi, orada sekiz sene kalmış. Kısa bir süre önce birkaç katırcıyla kaçmayı başaran Armenuhi, önce Deyr-i Zor'a ulaşmış, oradan da bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 30 Ağustos 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

783 **Kevork** Tekvoryan, Hagop
Urfa, 15, 5 Ağustos 1925

Urfa savaşında Kevork'un babası öldürülmüş. Annesi kıtlık sırasında 1917'de ölmüş. Bir Türk Kevork'u evine almış. Kevork, o zamandan bu zamana kadar o evde hizmetçilik yapmış. Bir gün kaçıp Tel-Samen'e ulaşmış. Oradan da bize gönderilmiş. Halep'te bir amcasını buldu ve onunla yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan ağustos 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

784 **Setrak,** Artin Goşgaryan
Dörtyol, 16, 5 Ağustos 1925

Setrak, annesi ve babasıyla birlikte sürgün edilmiş. Annesi ile babası yolda ölmüş. Sürgünlerin kafilesi Urfa yakınlarına geldiğinde bir Arap, Setrak'ı çadırından almış. Orada on sene çoban olarak yaşamış. Bir gün Ermenilerin Halep'te yaşadıklarını duyup Rakka'ya kaçmış. Orada temsilcimiz, Setrak'ı görüp bize yollamış.
Kurumumuzdan Ocak 1927'te ayrıldı. Kendisine bakabilir. Çiftçi. 20 Ekim 1925'te kız kardeşi Eliza'yı da kurtardık (Bakınız. No: 846) Eliza şu anda numara 888'le evli. Setrak'ın arkadaşlarından biri. Üçü de köyümüzde bir arada yaşıyorlar.

---

785 **Siranuş,** Harutyun Gueyrelian
Balıkesir, 21, 5 Ağustos 1925

Sürgünler sırasında Siranuş, annesi, babası ve kız kardeşiyle sürgün edilmiş. Kafileleri Rakka'ya ulaştığında babası öldürülmüş annesi de hasta düşüp ölmüş. Bir Arap, Siranuş'u ve kız kardeşini kaçırıp çadırına getirmiş. Sonrasında Siranuş, Hadjim

Paşa'nın evine gelmiş. Orada bir Arapla evlenmiş. Bir gün Hadjim Paşa, Siranuş'u bizim yardımevimize göndermiş.
Kurumumuzdan 17 Ağustos 1925'te ayrıldı.

---

786 **Lucia,** Kevork Mıgırdiçyan
Garmuş/Urfa, 20, 5 Ağustos 1925

Lucia'nın babası Türk Ordusu'nda askermiş ve orada ölmüş. Yola annesiyle birlikte çıkmış. Açlık ve susuzluktan, özellikle de kaba askerlerden çok çekmişler. Kafileleri Deyr-i Zor'a vardığında bir Arap, Lucia'yı annesinden kaçırıp çadırına götürmüş. Lucia, bu adamla bir sene kaldıktan sonra bir Kürte satılmış. Sonrasında tekrar bir Araba satılmış ve orada da sekiz sene kalmış. Sonunda bize kaçmayı başarmış. Lucia'nın vücudu dövmelerle kaplı. Sadece yüzü ve göğsü değil, elleri ve parmakları bile öyle. Ve elleriyle parmakları dövme yüzünden neredeyse felç durumda. Yardım etmek için elimizden geleni yapıyoruz. Lucia, sağ kolundan ameliyat oldu. Sağ kolu büyük bir operasyonla kesildi.
21 Ocak 1930. Hasta ve hâlâ bizimle.

---

787 **Sarkis,** (...), Zeytun
13, 5 Ağustos 1925

Çocuğa Sarkis adını biz verdik. Şimdiye kadar adı, bir Kürt ismi olan Alin'miş. Sarkis, sürgün edildikleri sırada en fazla iki yaşındaymış. Annesi ve babasıyla ilgili hiçbir şey hatırlamıyor ama Aley Kantar'da hep Kürtler'le birlikte yaşadığını hatırlıyor. Bir gün birkaç çocuk Sarkis'e Ermeni ve Hristiyan olduğunu söylemiş. Bunun üstüne Sarkis, Hasitşe'ye kaçmış, oradan da temsilcimiz onu buraya göndermiş. Yıllarca hastaydı ama sonunda doğramacı olarak kendine bakabilir hale geldi.
Kurumumuzdan 20 Temmuz 1928'de ayrıldı.

788 **Margos,** Melkon, Karahisar/Gurun (?), 17, 6 Ağustos 1925

Margos, annesi ve babasıyla birlikte sürgün edilmiş. Babası hemen öldürülmüş, annesini de hastalandığı için yolda bırakmak zorunda kalmış. Bir gün bir Arap, Margos'u çadırına götürmüş. Margos, beş sene orada yaşamış. Sonra başka bir köye kaçmış, bir beş sene de orada yaşamış. Kısa bir süre önce birkaç katırcı, ona Halep'teki yardımevimizden bahsetmiş ve Margos'u oraya götürmeyi teklif etmişler. Margos razı olmuş ve sağ salim buraya ulaşmış.
Kurumumuzdan 25 Ağustos 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

789 **Levon,** Boghos Djigueriguian Maraş, 18, 6 Ağustos 1925

Savaştan iki sene önce Levon'un babası iş için Adana'ya gitmiş. Levon, hâlâ onunlaymış. Babası öldürülünce Levon Amerikan Yetimhanesine gelmiş. Sürgün edilme emri geldiğinde Levon, Maraş'a, annesinin yanına gönderilmiş ve onuna birlikte sürgün edilmiş. Kafile Resulayn'a vardığında Levon bir Kürt tarafından kaçırılmış. Levon, bu adamla on sene kalmış. Bu yakınlarda birkaç katırcı Levon'u buraya getirdi. Amcasını Halep'te bulduk ve onunla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan ayrıldı. Akrabalar.

---

790 **Israel,** Hagop, Çorum 19, 7 Ağustos 1925

Israel, sürgünler sırasında annesi, babası ve iki erkek kardeşiyle birlikte Konya'ya sürgün edilmiş. Orada annesi babası hastalanıp ölmüşler. Birkaç gün sonra Israel ve erkek kardeşleri Kürtler tarafından kaçırılıp farklı köylere yerleştirilmişler.

Israel, on sene boyunca Hasitşe yakınında, onu kaçıran Kürtle yaşamış. Kötü muamele görüyormuş. Bundan dolayı bir gün koyunları bırakıp Hasitşe'ye kaçmış. Temsilcimiz da Israel'i buraya göndermiş. Biri Halep'te diğeri de Bağdat'ta olmak üzere iki amcası var.
Kurumumuzdan ayrıldı. Akrabalar. Geri geldi. 20 Eylül 1926'da koloniye yerleşti.
Kurumumuzdan Eylül 1927'de ayrıldı. Akrabalarına katıldı.

---

791 **Hovhanness,** Vartan Ozgoyan
Palu, 13, 10 Ağustos 1925

Hovhannes, Palu'da doğmuş, oradan annesi ve babasıyla beraber sürgün edilmiş. Babası yolda öldürülmüş. Bir Arap, Hovhannes'i ve annesini kaçırmış. Hovhannes'in annesi, onları kaçıran bu Arapla evlenmeye zorlanmış. Birkaç sene önce kadın ölünce Hristiyan olduğunu bilen Hovhannes kaçıp Hasitşe'ye ulaşmış. Orada temsilcimiz, Hovhannes'i Halep'teki yardım evimize göndermiş.
Kurumumuzdan 10 Eylül 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

792 **Annagul,** Krikor Tekvoryan (?)
Ontcherti/Harput, 12, 10 Ağustos 1925

İki kız kardeş Annagul Loussaper, anne ve babaları hakkında hiçbir şey hatırlamıyorlar. Sürgünler sırasında belki iki, belki üç yaşlarındaymışlar. Bu zamana kadar Arapların arasında yaşamışlar. Onlarla aynı kafilede olup sonra da aynı köyde yaşayan, kendilerinden yaşça büyük bir Ermeni çocuk, kızların ailelerini ve memleketlerini söyledi. Temsilcimiz, kızları bulmayı başardı ve onları buraya getirdi.
Kurumumuzdan 2 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

793 **Lusaper,** Minas Khanoyan (?)
Terd/Erzincan, 13
10 Ağustos 1925

Annagul, Krikor Tekvoryan (No: 792) ile aynı hikâye.
Kurumumuzdan 2 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

794 **Araksi,** Matteos Nalbandyan
Erzurum, 30, 14 Ağutos 1925

Araksi, yola kocası ve küçük kızıyla çıkmış. Kafileleri bir ileri bir geri yaparak Erzurum-Suruç-Urfa arası gitmiş ve yolculukları dokuz ay sürmüş. Suruç'ta kocası öldürülmüş. Bir Kürt, Araksi ile kızını yakındaki bir köye götürmüş. Araksi, bu köyde onu kaçıran adamla evlenmeye zorlanmış. On sene boyunca da onunla yaşamış. Bir gün birkaç katırcıyla tanışmış. Katırcı ona erkek kardeşinin Halep'te yaşadığını söylemiş. Araksi, bunun üstüne bir gün kaçıp buraya gelmiş ama geldiğinde kardeşi ölmüş olduğundan evimize geldi. Araksi'nin kızı (No: 795) Ermeni Dostları Evi'nde. Kurumumuzdan Ocak 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi.

---

795 **Sartenig,** Levon Nalbantyan
Erzurum, 10, 14 Ağustos 1925

Araksi, Matteos Nalbandyan (No: 794)'ın kızı. Kurumumuzdan 31 Aralık 1925'te ayrıldı. Köyümüzdeki, Danimarka Yetimhanesinde. 20 Nisan 1928'de Ermeni Dostları Evi'ne kabul edildi.

798 **Garabed,** Kevork Sourenian
Zeytun, 20, 16 Ağustos 1925

Garabed, annesi, babası ve iki erkek kardeşiyle sürgün edilmiş. Zeytun'dan Deyr-i Zor'a sürülmüşler. Orada birkaç hafta kaldıktan sonra kafileleri daha ileriye gönderilmiş. Yolda Kürtlerin saldırısına uğramışlar. Bu Kürtler, içlerinde Grabed'in annesi ile babasının da bulunduğu pek çok kişiyi öldürmüş. Garabed, Sjemek adlı bir köye getirilmiş. Orada on sene farklı farklı Kürtlerin yanında kalmış. Bir gün Deyr-i Zor'a kaçmış, temsilcimiz onu bulup bize göndermiş. Çok zayıftı pek çok operasyondan geçti.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Marangoz.

---

797 **Hagop,** Mikael Mozaretyan
Gaban/Zeytun, 18, 16 Mayıs 1925

Hagop, yola annesi ve babasıyla çıkmış. Kafileleri Mardin'e sürülmüş. Mardin'de babası öldürülmüş, annesi hasta düşüp ölmüş. Hagop, Arap bir ailenin çadırına kaçmış. Orada on sene hizmetçi ve çoban olarak kalmış. Bir gün katırcılar Hagop'a, Halep'teki yardım evimizden bahsetmişler ve kendilerini takip etmeye ikna etmişler. Hagop, onları takip ederek yardımevimize sağ salim ulaşmış.
Kurumumuzdan Ekim 1927'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Çiftçi. No: 1027'yle evlendi.

---

798 **Missak,** Hagop Djenneyan
Gaban/Zeytun, 17, 16 Ağustos 1925

Missak'ın babası savaştan önce ölmüş. Missak, annesi ve erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Kafileleri Mardin yakınına geldiğinde Missak, Araplar tarafından kaçırılmış ve on sene boyunca onlarla kalmaya zorlanmış. Her zaman bir zanaat öğrenme ve milletine geri dönme arzusuyla doluymuş. Bir gün köye

Ermeni bir doktor gelmiş. Doktor, Missak'a Halep'teki yardım evimizden bahsetmiş ve kaçmasına yardım etmiş.
Kurumumuzdan 18 Ağustos 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

799 **Yeghisapet,** Boghos Darakciyan
Yarpuz/Elbistan, 28, 19 Ağustos 1925

Yeghisapet'in babası Dünya Harbi'nin başında ölmüş. Kocası, Türk Ordusu'nda askermiş. Yeghisapet ve küçük oğlu Avedis, akrabalarıyla birlikte sürgün edilmiş. Birkaç ay sonra kafileleri Resulayn'a vardığında bir Arap, kızı çadırına götürmüş. Bir Arapla evlenmeye zorlanmış ve yeni kocasıyla senelerce yaşamış. Yeghisapet, kötü muamele görüyormuş. Tarladaki bütün zor işleri onun yapması gerekiyormuş. On sene sonra bize kaçmayı başarmış. Halep'te akrabalarını buldu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 19 Ağustos 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

800 **Avedik,** Nishan Agababiyan
Yarpuz/Elbistan, 12, 19 Ağustos 1925

Yeghisapet'in (No: 799) oğlu.
Kurumumuzdan 19 Ağustos 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

801 **Garabed,** Kalust Kaplanyan
Kayseri, 15, 20 Ağustos 1925

Garabed'in babası Türk Ordusu'nda askermiş. Garabed, annesi ve iki erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Önce Djani'ye gelmişler ve iki ay orada kaldıktan sonra Musul'a sürülmüşler. Yolda, annesi ve erkek kardeşleri Kürtler tarafından kaçırılmış. Bir Arap da Garabed'i kaçırıp çadırına götürmüş. Garabed, kendisini kaçıran bu adamın çadırında bir sene yaşadıktan sonra başka bir çadıra, oradan da Musul'a kaçmış. Musul'da bir Ermeni papaz Garabed'i bulup bize göndermiş.
Kurumumuzdan 20 Temmuz 1927'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Marangoz. Demirci.

---

802 **Missak,** Hagop Bruşyan
Adapazarı, 16, 20 Ağustos 1925

Missak'ın annesi ile babası, sürgün edildiklerinde, Missak'ın hayatı kurtulur umuduyla onu bir Kürt arkadaşlarına vermiş. Missak, on bir sene Kürtler'in arasında yaşamış ve annesi babasından hiç haber alamamış. Bir gün Halep'e giden bir katırcıyla tanışmış. Missak, katırcıyı takip ederek yardım evimize ulaşmış. 22 Nisan 1926'da koloniye gitti.
Kurumumuzdan Ağustos 1927'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Telebyaz'da at arabası sürücüsü.

---

803 **Nervart,** Melkon Hamacyan
Diyarbakır, 27, 22 Ağustos 1925

Babası, sürgünler sırasında hastalanıp ölmüş. Nevart, annesi ve kız kardeşleriyle birlikte ileriye sürülmüş. Deyr-i Zor yakınlarında annesini ve kardeşlerini kaybetmiş. Kendisi de hizmetçi olarak bir Türk evinde

yaşamış. Efendisi Nevart'ı sonra başka bir Türke vermiş. Durumdan memnun olmayan Nevart, bir gün Deyr-i Zor temsilcimize kaçmış, o da bize göndermiş. Nevart, Halep'teki kız kardeşiyle birlikte yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 8 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

804 **Cemil,** (...), Kelebel-Diyarbakır
13, 22 Ağustos 1925

Cemil, akrabaları hakkında hiçbir şey bilmiyor. Her zaman Rakka yakınında bir Arap köyünde yaşadığını hatırlıyor. Bir gün bazı çocuklar Cemil'e bir Ermeni olduğunu sölemişler, o yüzden de Cemil kaçıp Rakka'ya, oradan da bize gelmiş.
Kurumumuzdan 23 Temmuz 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

---

805 **Hagop,** Kovhannes Avedisyan
Harput, 12, 22 Ağustos 1925

Hagop'un babası Türk Ordusu'nda askermiş. Hagop annesiyle birlikte sürgün edilmiş. Kafileleri Deyr-i Zor'a vardığında annesi Hagop'u da alıp saklanmış. Yıllarca bir Türk ailesine hizmetçilik yapmış. Sonra Halep'e kaçmış ama çok hasta olduğu için şu anda hastanede. Oğlunu bize gönderdi.
Kurumumuzdan 1927'de ayrıldı. Annesiyle yaşıyor.
Kurumumuzdan 10 Ekim 1926'da ayrıldı. Annesiyle yaşıyor.

---

806 **Marie,** Hagop
Maraş, (...), 26 Ağustos 1925

Marie'nin babası Türk Ordusu'nda askermiş ve orada ölmüş. Marie, annesi, iki erkek kardeşi ve bir kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Kafileleri Deyr-i Zor'a vardığında annesi ve erkek kardeşleri öldürülmüş. Bir Arap, Marie'yi bir Kürt de kız

kardeşini kaçırıp çadırlarına götürmüşler. Marie, kendisini kaçıran Arapla on bir sene yaşamaya zorlanmış. Hep milletine geri dönme isteğindeymiş, o yüzden bir gün birkaç katırcıyla kaçıp Hasitşe'ye ulaşmış. Oradan da temsilcimiz bize gönderdi.
Kurumumuzdan 23 Ekim 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi.

---

807 **Levon,** Krikor Aşçıyan
Ilıca/Erzurum, 18, 28 Ağustos 1925

Babası öldürüldükten sonra Levon, annesiyle birlikte Diyarbakır'a gitmiş. Levon'un annesi, Diyarbakır'da öldürülmüş. Levon da on bir sene yanlarında yaşadığı bir Kürt ailenin evine alınmış. Bazı katırcılar şehirden geçerken, Levon'un Ermeni olduğunu fark etmişler. Halep'te Ermeniler'in yaşadığını, eğer kaçabilirse onu Halep'e götürebileceklerini söylemişler. Levon, hemen kabul edip onlara katılmış. Bir Ermeni kızı olan Serpuhi de onunla kaçmış. Buraya gelir gelmez Levon, kızla evlendi. Annesini Halep'te buldu ve karısı Serpuhi'yle (Numara 808) birlikte yaşamaya annesinin yanına gitti
Kurumumuzdan 1 Eylül 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

808 **Sepouhi,** Kerop
Hintzk/Erzurum, 18, 28 Ağustos 1925

Levon, Krikor Aşçıyan'ın (No: 807) karısı.
Kurumumuzdan 1 Eylül 1925'te ayrıldı. Evli. Akrabalar.

809 **Krikor,** Babig, Zeytun
17, 28 Ağustos 1925

Sürgünler sırasında babası öldürülünce annesi Krikor'u bir Türke vermiş. İki ay sonrasında Türk Hükümeti bütün Ermeni çocukları toplayıp sürgün etmiş. Kafileleri Mardin yakınlarına geldiğinde Kürtler tarafından saldırıya uğramışlar. Bir Kürt, Krikor'u kaçırıp köyüne götürmüş. Krikor on bir sene boyunca bu köyde çoban olarak yaşamış. Bir gün kaçıp Resulayn'a gitmiş, oradan da arabayla bize gönderilmiş. Annesini buldu ve onunla yaşıyor.
Kurumumuzdan 7 Eylül 1925'te ayrıldı. İskenderun.

---

810 **Khoren,** Garabed Taşçıyan
Urfa, 17, 28 Ağustos 1925

Khoren, babasını kaybettiğinde küçük bir bebekmiş. Sürgünler başladığında annesi, erkek ve kız kardeşleriyle birlikte sürgün edilmiş. Yolda Khoren ve bir erkek kardeşi hariç, hepsi öldürülmüş. Bir Arap ikisini de kaçırıp köyüne götürmüş. On sene boyunca çobanlık yapmışlar. Bir gün Khoren'in kardeşi hastalanmış ve çok geçmeden de ölmüş. Khoren, Müslümanların arasında daha fazla kalmak istememiş ve Hasitşe'ye kaçmış, Temsilcimiz da Khoren'i Halep'teki yardımevimize göndermiş.
Kurumumuzdan 13 Kasım 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

811 **Tavit,** Khatcher
Adapazarı, 17, 2 Eylül 1925

Tavit, annesiyle birlikte sürgün edildiğinde babası Türk Ordusu'nda askermiş. Kafileleri Meskene'ye vardığında, annesi hastalanıp ölmüş. Bir Arap, Tavit'i kaçırıp evine götürmüş ve iki sene boyunca hizmetçisi olarak tutmuş. Sonra Tavit'i kaçıran adam ölmüş. Tavit, başka bir iş aramaya başlamış. Bir

Kürt köyüne gitmiş ve sekiz sene bu köyde çiftçi olarak kalmış. Kürtler, Tavit'e hiç para vermemişler, Tavit de Djerablus'a kaçmış. Temsilcimiz Tavit'i görüp onunla ilgilenmiş, sonra da Halep'teki yardımevimize göndermiş.
Kurumumuzdan 30 Kasım 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Fırıncı.

---

812 **Marie,** İskender Berberyan
Trabzon, 16, 4 Eylül 1925

Marie'nin annesi, Marie daha küçük bir çocukken ölmüş. Babası Türk Ordusu'nda askermiş. Bir Türk, Marie'yi kaçırıp evine götürmüş ve büyüyünce bir başka Türkle evlendirmek istemiş. O yüzden Marie, Resulayn'a kaçmış. Sol gözü çok kötü durumda, neredeyse kör. Doktor kurtarılma umudu olmadığını söylüyor. Babası Bab'da ve onunla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 16 Ekim 1925'te ayrıldı. Babası.

---

813 **Karekin,** Artin Lalayan
Antep, 18, 4 Eylül 1925

Karekin, annesi, babası, kız kardeşi ve Musul'daki akrabalarıyla birlikte sürgün edilmiş. Kafileleri, Musul'da Kürtlerin ve Arapların saldırısına uğramış. Annesi, babası ve akrabaları öldürülmüş, iki küçük kardeş kafilede yalnız kalmışlar. Bir gün, bir Arap ikisini de alıp çadırına götürmüş. Karekin on bir sene çoban olarak orada kalmış. Bir gün yardım evimizi duyup kaçmış. Deyr-i Zor'a varmış ve oradan da bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 7 Eylül 1925'te ayrıldı. Halep'te amcası var.

814 **Krikor,** Takvor
Gemerek/Sivas, 18, 6 Eylül 1925

Krikor, annesi ve babasıyla birlikte sürgün edilmiş. Suruç'a vardıklarında annesi babası hastalanıp ölmüş. Bir Kürt, Krikor'u Jedir adlı köyüne götürmüş. Krikor, bir sene orada kaldıktan sonra, başka bir köye kaçıp farklı ailelerin yanında on bir sene çalışmış. Bir zanaat öğrenmeyi çok istiyormuş, o yüzden de bir gün kaçıp Halep'e varmış. 22 Nisan 1926'da kolonimize gitti.
Kurumumuzdan Ekim 1927'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Köylü. Numara 848'le evli.

---

815 **Meryem,** Nemsik Demirciyan
Urfa, 19, 6 Eylül 1925

Meryem, Urfa Harbi'nden sonra sürgün edilmiş. Babası orada öldürülünce yola annesi, erkek ve kız kardeşleriyle çıkmış. Resulayn'a varmışlar. Orada bir Arap Meryem'i köyüne kaçırmış. Meryem, o köyde iki sene kaldıktan sonra Mardin'e kaçmış ama yeri tespit edilmiş. Sonra birkaç katırcıyla birlikte Hasitşe'ye kaçmış. Hasitşe'de birkaç sene kalmış. Sonra bir gün Halep'teki yardım evimizi duyunca temsilcimizden kendisini oraya göndermesini istemiş. Temsilcimiz da Meryem'i sağ salim bize göndermiş.
Kurumumuzdan 26 Eylül 1925'te ayrıldı. Akrabalar. Amcası.

---

616 **Minas,** Sarkis
Harput, 17, 11 Eylül 1925

Minas ve Raphael adlı iki erkek kardeş, Harput yakınındaki bir köyde doğmuşlar. Babaları nispeten saygın bir adammış. İki kardeşin güzel bir hayatları varmış ama birdenbire her şey değişmiş. Türk askerlerinin gelip babalarını aldıkları günü hatırlıyorlar. Babası sonra hapse atılıp işkence edildikten sonra

öldürülmüş. Sürgün emri geldikten bir süre sonra güzel evlerini bırakıp anneleri, iki kız kardeşleri ve köyde hayatta kalan diğer kişilerle birlikte yola çıkmak zorunda kalmışlar. Çok uzun mesefaler yürüyüp açlık ve susuzluk çekmişler. Geceleri yerde uyumuşlar, gündüzleri de kavurucu sıcaklarda yürümüşler. Mardin yakınlarındaki köylere vardıklarında, Araplar ve Kürtler tarafından etrafları sarılmış. Kafile saldırıya uğramış, soyulmuş, bazıları tecavüze uğramış ya da öldürülmüş. Kendileri bir Arap tarafından Djuburr'a kaçırılmışlar. Farklı farklı evlere götürülmüşler ve köle muamelesi görmüşler. Ekmek kadar bile değer görmemişler. En kötü hava şartlarında bile koyunlarla birlikte kalıyorlarmış. Ayrıca Müslümanlar onları İslam'a döndürmeye çalıştıkları için de çok çekmişler ama Hristiyan olduklarını hiç unutmamışlar. O sıskacık ve zar zor yürüyen iki kişiyi gördüğümde yüreğim cız etti. Acıları yüzlerinden okunuyordu. Özellikle Minas çok kötü dövülmüştü ve omurgası zedeliydi. Büyük bir ameliyat olması gerekiyordu. Raphael'in de bacakları kötü durumdaydı ama tedavi olunca iyi olacak.
Kurumumuzdan 20 Temmuz 1928'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

---

617 **Raphael,** Sarkis
Harput, 15 (16), 11 Eylül 1925

Minas, Sarkis'in (No: 816) erkek kardeşi.
22 Nisan 1926'da kolonimize gitti.
Kurumumuzdan Ekim 1927'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Çiftçi. Amerika'da kız kardeşi var.

---

618 **Yakup,** Khatcher Unciyan
Antep, 18, 18 Eylül 1925

Sürgün emri geldiğinde Yakup, nispeten yaşça büyükmüş. Annesi, babası, iki erkek kardeşi ve bir kız kardeşiyle beraber sürgün edilmiş. Babası, kısa bir süre sonra öldürülmüş. Kafileleri yola

devam etmiş ve annesi, erkek kardeşleri ve kız kardeşi tek tek Araplar tarafından kaçırılmışlar. Kendisi de bir Arap tarafından kaçırılmış. On sene boyunca çiftçi ve çoban olarak adamın yanında yaşamış. Bir gün Halep'te yaşayan Ermenileri duymuş ve kaçıp yardımevimize gelmiş.
Kurumumuzdan 19 Eylül 1925'te ayrıldı. Akrabalar. Halep'teki halası.

---

819 **Avedis,** Kevork Kapukyan
Antep, 18, 18 Eylül 1925

Avedis, annesi ve babasıyla birlikte Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Deyr-i Zor'da birkaç gün kaldıktan onra Musul'a gönderilmişler. Kürtler ve Araplar yolda, kafilelerine saldırmışlar. Avedis'in annesi babası öldürülmüş ve bir Arap Avedis'i kaçırıp evine götürmüş. Bu Arap nispeten zengin bir adammış. Avedis'e çocuğu gibi davranmış. Avedis, büyüyünce kendi milletine dönmek istemiş. O yüzden de bir gün kaçıp Hasitşe'ye gitmiş. Temsilcimiz Avedis'i bize göndermiş. Beyrut'taki kız kardeşinin yanına gitti.
Kurumumuzdan 27 Eyül 1925'te ayrıldı. Beyrut'taki kız kardeşi.

---

820 **Dikranuhi,** Panos
Adana, 16, 18 Eylül 1925

Dikranuhi'nin babası Türk Ordusu'nda askermiş ve orada öldürülmüş. O yüzden de Dikranuhi annesiyle birlikte sürgün edilmiş. Yolda bir Kürt, ikisini de kaçırmış ve annesiyle zorla evlenmeye çalışmış. İki sene sonra annesi hastalanıp ölmüş. Dikranuhi, evin hizmetçisi olmuş ve sekiz sene orada yaşamaya devam etmiş. Dikranuhi, büyüyünce efendisi onunla evlenmek istemiş. Bunun

üstüne kız, başka bir köye kaçmış ama yine bir Arap tarafından kaçırılıp evine götürülmüş. Bu Arabın başka bir karısı varmış, kadın Dikranuhi'ye kötü davranıyor ve evin de tarlanın da her işini ona yaptırıyormuş. O yüzden bir gün Dikranuhi, birkaç katırcıyla kaçıp sağ salim Hasitşe'ye ulaşmış, oradan da arabayla bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan ayrıldı. Arap Pounar'da bir Ermeni ailenin yanında hizmetçi olarak çalışıyor.

---

621 **Daniel,** Hagop Vartanyan
Feke, 19, 18 Eylül 1925

Daniel'in babası, Dünya Harbi'nin başında öldürülmüş. Daniel, annesi ve iki erkek kardeşiyle birlikte Deyr-i Zor'a sürülmüş. Kafileleri Sis'e vardığında Araplar ve Kürtler saldırmışlar. Daniel'in annesi ve kardeşleri öldürülmüş. Daniel, bir Arap köyüne kaçıp on bir sene orada yaşamış. Bir gün Halep'teki yardımevimizi ve Halep'te ne kadar çok Ermeninin yaşadığını duymuş, kaçıp sağ salim bize ulaşmış.
Kurumumuzdan 15 Kasım 1926'da ayrıldı. Amerika'da akrabaları var.

---

622 **Hagop,** Assadout Tembelian
Gemerek, 18, 18 Eylül 1925

Hagop'un babası, savaş zamanı İstanbul'a gitmiş. Annesi hastalanıp ölmüş. Hagop, halasıyla birlikte kalıyormuş ve yine halasıyla birlikte sürülmüş. Rakka'ya vardıklarında halası öldürülmüş, yakın köylerden bir Arap tarafından kaçırılmış. Hagop, onu kaçıran Arapla on bir sene kalmış. Bir gün Tel-Samen'i duyunca oraya kaçmış. Sonrasında da bize gönderilmiş. 22 Nisan 1926'da koloniye gitti.
Kurumumuzdan Ekim 1927'de ayrıldı. Kendisine bakabiliyor. Çiftçi. Numara 1437'yle evli.

823 **Ghazaros,** Garabed
Harput, 15, 20 Eylül 1925

Ghazaros'un babası, askere alınmış ve orada öldürülmüş. Ghazaros, annesi, iki erkek ve iki kız kardeşiyle birlikte yola çıkmış. Kafileleri Djerablus yakınlarında Suruç'a ulaştığında bir Kürt Ghazaros'u kaçırmış. Ghazaros, ailesine ne olduğunu bilmiyor. Kendisini kaçıran adamla on sene yaşadıktan sonra Djerablus'a kaçmış. Bir Ermeni, Ghazaros'u bir süre sakladıktan sonra, Halep'teki yardım evimize göndermiş.
Kurumumuzdan 18 Nisan 1927'de ayrıldı. Halep'te akrabaları var. Marangoz.

---

824 (...), (...), 13
20 Eylül 1925

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Çocuğa, Garabed adını koyduk. Akrabalarıyla ilgili hiçbir şey hatırlamıyor. Hasitşe yakınlarında kendi ailesi sandığı bir Arap ailenin yanında yaşamış hep. Bir gün, bir çocuk ona Ermeni olduğunu söylemiş. O günden beridir Garabed, sürekli kaçmayı planlıyormuş. Bir gün Hasitşe'ye kaçmış ve oradan da bize gönderilmiş. Garabed, hemen akrabalarını buldu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 20 Eylül 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

825 **Krikor,** Harutyun Deveciyan
Urfa, 19, 21 Eylül 1925

Krikor'un annesi babası Dünya Harbi'nin başında öldürülmüş. Krikor ve erkek kardeşi, akrabalarıyla beraber sürgün edilmişler. Erkek kardeşi yolda kaybolmuş. Büyük ihtimalle bir Arap ya da Kürt tarafından kaçırılmış. Krikor, bir gün bir Kürt tarafın-

dan adamın Rakka yakınındaki köyüne kaçırılmış. Bu adam, Krikor'u on bir sene boyunca köle olarak tutmuş Krikor bir gün Hasitşe'ya kaçıp oradan da temsilcimiz tarafından buraya gönderilmiş.
Kurumumuzdan 21 Eylül 1925'te ayıldı. Babası.

---

826 **Nişan,** Asaduryan
Harput, 17, 21 Eylül 1925

Nişan'ın babası Türk Ordusu'nda askermiş. Nişan, annesiyle birlikte sürgün edilmiş. Kafileleri, Deyr-i Zor'a vardığında annesi ölmüş. Nişan, bir Arabın çadırına kaçmış ve bu adamla on sene yaşamış. Bir gün bir Ermeniyle tanışmış. Bu Ermeni, Halep'teki yardım evimizden bahsetmiş. Nişan, buraya gelip bir zanaat öğremeyi çok istediği için, Ermeni kaçmasına yardım etmiş. Sağ salim bize ulaştı.
Kurumumuzdan 26 Eylül 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

827 **Mardiros,** Hagop
Mezra, 17, 24 Eylül 1925

Mardiros'un babası Türk Ordusu'nda askermiş ve orada öldürülmüş. Mardiros, annesi ve kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Kafileleri Urfa yakınındaki bir köye ulaştığında Kürtlerin ve Arapların saldırısına uğramış. Bir Arap, Mardiros'u kaçırıp çadırına götürmüş. Başka bir Arap da kız kardeşini kaçırmış. Annesi hakkında hiçbir şey bilmiyor. Mardiros, üç sene efendisiyle birlikte kalmış. Kötü muamele görmüş, o yüzden de başka bir çadıra kaçmış ve orada yedi yıl kalmış. Bir gün bir Arap ile Resulayn'a gelmiş. Orada temsilcimiz Mardiros'u bulmuş ve kaçıp yardımevimize gelmesi için ikna etmiş. Mardiros bize geldi. 22 Nisan 1926'da kolonimize gitti.
Kurumumuzdan Ekim 1927'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Çiftçi. Numara 1008'le evlendi.

828 **Garabet,** Nazaret
Arslan Bey/İzmit, 18, 24 Eylül 1925

Garabed, annesi, babası ve iki kız kardeşiyle sürgün edilmiş. Birecik'e ulaştıklarında, annesi hastalanıp ölmüş. Garabed'in babası, askerler tarafından kaçırılmış ve kaybolmuş. Bir Arap, Garabed'i kafileden almış ve Garabed bu adamla on sene yaşamak zorunda kalmış. Sonra Resulayn'a kaçıp orada bir Ermeni ile tanışmış. Bu Ermeni, Garabed'i, bize gönderebilinceye kadar yanında tutmuş.
Kurumumuzdan 3 Ekim 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Bumbudj'da fırıncı.

---

829 **Hagop,** Avedis Khereşyan
Elbistan, 19, 26 Eylül 1925

Hagop'un babası Türk Ordusu'na asker olarak alınmış. Hagop, annesi, erkek kardeşi ve akrabalarıyla birlikte Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Deyr-i Zor'da bir ay kaldıktan sonra Musul'a sürülmüşler. Hagop ve erkek kardeşi, Araplar tarafından kaçırılmışlar. Hagop, efendisiyle on bir sene yaşamış, çobanlık yapmış, sonra da Musul'a kaçmış. Orada bir Ermeni Hagop'u bulup bize göndermiş. Annesini buldu ve onunla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 30 Eylül 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

830 **Ghazaros,** Apel, Kaleçi Köy/
Bursa, 17, 26 Eylül 1925

Ghazaros'un babası savaştan önce ölmüş. Zavallı annesi, Ghazaros ve üç kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Ghazaros'un kız kardeşleri Kürtler tarafından kaçırılmışlar. Bir gün bir Kürt de Ghazaros'u kaçırıp evine götürmüş. Ghazaros, kendisini kaçıran adamla on bir sene kalmış, nispeten iyi mu-

amele görmüş. Bir gün birkaç katırcıyla tanışmış. Katırcılar, kaçmasına yardım etmişler. Ghazaros, Hasitşe'ye varmış; temsilcimiz tarafından da Halep'teki yardım evimize gönderilmiş. Kurumumuzdan 1927 Ağustosunda ayrıldı. Kendisine bakabiliyor.

---

831 **Khatçig,** Panos Selloyan
Adana, 19, 26 Eylül 1925

Khatçig, annesiyle Antep yönünde sürgün edildiğinde babası Türk Ordusu'ndaymış. Khatçig ve annesi hayatlarını idame ettirebilmek için üç sene boyunca farklı Türk evlerinde çalışmışlar. Bir Ermeni, ikisini de alıp onlara yardım etmeyi umarak köyüne götürmüş. Köyde bir Türk, Khatçig'i evine almış. Khatçig bu adam birkaç sene sonra askere alınana kadar onun evinde yaşamış. Khatçig, sonra başka bir köye kaçıp köyün muhtarının hizmetçisi olarak çalışmaya başlamış. Orada yaşadığı beş sene boyunca, beş kez kaçmaya çalışmış ama her seferinde yakalanıp geri getirilmiş. Sonunda kaçıp Djerablus'a gitmiş, oradan da temsilcimiz tarafından bize gönderilmiş. Şam'da babasını buldu ve onunla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 13 Aralık 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

832 **Maritza,** Hovhannes Tchelebian
Maraş, 22, 26 Eylül 1925

Bir gün, bir Ermeni Halep'teki yardım evimize geldi. Bizden, zorla Deyr-i Zor'da bir Arapla evlendirilen kız kardeşini kurtarmamızı istedi. Sürgünler başlamadan bir sene önce yurtdışına gitmiş. Ne yazık ki sonra babasının hapse atılıp çok kötü işkenceler gördüğünü duymuş. Annesi ve kız kardeşi sürülmüşler. Yıllarca ne annesinden ne de kardeşinden haber almış ama bir gün kız kardeşlerinden birisinin hayatta olduğunu öğrenmiş. Ona yar-

dımevimizi ve çocukları gösterdim ama özellikle kız çocuklarına bakıyordu. Kendisine eş mi arıyor diye düşündüğüm sırada, bana gözleri yaşlarla dolu bir halde ve yüzünde de asla unutamayacağım bir ifadeyle dönüp "Ne demek istediğine dair hiçbir fikrim yok." dedi. Kız kardeşi kurtarıldı ve işte burada. Kurumumuzdan 27 Eylül 1925'te ayrıldı. Annesi, Halep'te.

---

833 **Panos,** Bedros, Euzerli/Dörtyol
17, 27 Eylül 1925

Panos, annesi, babası, bir erkek kardeşi ve altı kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Halep'e vardıklarında annesi ve babası hastalanıp ölmüşler. Erkek kardeşi ve kız kardeşleri teker teker Araplar tarafından kaçırılmış. Bir Arap, Panos'u kaçırıp çadırına götürmüş. Panos efendisiyle on bir sene yaşamış, çobanlık yapmış. Bir gün Tel-Samen'deki evimizi duymuş. Hemen oraya kaçmış. Sonra da bize gönderildi. İskenderun'da akrabalarını buldu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.

---

834 **Misak,** Bedros
Adana, 15, 27 Eylül 1925

Missak'ın babası savaştan önce ölmüş. Missak, annesi, iki erkek ve bir kız kardeşiyle birlikte Adana'dan Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Deyr-i Zor'da iki ay kaldıktan sonra kafileleri Mardin'e gönderilmiş. Mardin'de kız kardeşleri ve erkek kardeşi Araplar tarafından kaçırılmış. Missak ve annesi birkaç gün yürümüşler. Sonra Missak annesini kaybetmiş, çok geçmeden de bir Kürt tarafından kaçırılmış. On sene boyunca kendisini kaçıran bu adamla yaşayan Missak, bir gün bir katırcıyla tanışmış. Katırcı ona yardımevimizden bahsetmiş, Missak'ı oraya götürmeyi teklif etmiş. Missak, katırcıyla birlikte yola çıkmış ve sağ salim buraya ulaşmış. 22 Nisan 1926'da kolonimize gitti. Kurumumuzdan Ekim 1927'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Çiftçi.

825 **Meryem,** Toros Yazıcıyan
Divereg/Kayseri, 35, 28 Eylül 1925

Meryem'in kocası, savaştan önce Amerika'ya gitmiş. Meryem, annesi, babası ve iki çocuğuyla birlikte sürgün edilmiş. Kafileleri Osmaniye'ye vardığında babası öldürülmüş. Daha ileriye sürülüp Deyr-i Zor yakınlarına gelmişler. Meryem'in annesi ve çocukları hastalanıp ölmüşler. Bir gün Meryem, bir Arap tarafından kaçırılmış ve adamla evlenmeye zorlanmış. On bir sene geçtikten sonra bize kaçmayı başarmış. Meryem, Amerika'daki akrabalarından mektup almış. Erkek kardeşlerinden biri Meryem'i yanına almayı çok istiyor. Meryem'in kocası da Amerika'da yaşıyor. Dört sene önce karısını bulmak umuduyla Suriye'ye gelmiş ama bulamayınca öldüğünü düşünüp tekrar evlenmiş. Bu durum Meryem'i çok üzüyor.
Meryem, resmi olarak boşandı ve Halep'te bir Ermeni ile evlendi. 14 Nisan 1928.

---

826 **Meryem,** Setrak, (...)
16, 29 Eylül 1925

Meryem, çocukluğunun başlarını çok hatırlamıyor. Ailesiyle birlikte sürgün edildiğinde dört yaş civarındaymış. Bir Kürt köyünde büyümüş. On iki yaşına geldiğinde, onunla evlenen bir Kürte satılmış. Adamın başka bir karısı daha varmış ve kadın, Meryem'e kötü davranıyormuş. Dört sene sonra Meryem bize kaçmış. Gözü çok kötü durumda, ameliyat olması gerekiyor. Meryem iki kez ameliyat oldu, gözleri şu anda çok daha iyi durumda.
Kurumumuzdan 2 Aralık 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi.

837 **Aghavni,** Nerses, (...)
18, 8 Ekim 1925

Biz, ona küçük gelin diyoruz. Yaşlı bir Arapla evlenmeye zorlanmış ama sekiz sene sonra kaçıp bize gelmeyi başarmış. Güzel bir kız ama korkunç bir şekilde her yeri dövmelenmiş. Annesi ve babasıyla sürgün edildiğini hatırlıyor. Bir gün kafileleri Rakka yakınlarına geldiğinde, Araplar gelmişler. Aghavni'nin babası öldürülmüş. Annesiyle ilgili hiçbir şey bilmiyor. Bir Arap, Aghavni'yi kaçırıp çadırına götürmüş. On sene orada kalmış, sonra başka bir Araba satılmış ve bu adamla da evlenmiş.
Kurumumuzdan 20 Ekim 1925'te ayrıldı.

---

638 **Varter,** Remsih Bogosyan
Mardin, 30, 8 Ekim 1925

Varter küçük kızıyla birlikte kısa bir süre önce bize geldi. Kadın kılığına giren kocasıyla birlikte sürgün edilmiş. Diğer yetişkin erkekler öldürülürken, kocasının hayatı da bu şekilde kurtulmuş. Bir gün bir Arap, bu aileyi çadırına getirmiş. Varter'in kocası çobanlık, Varter ise hizmetçilik yapmış. İkisi de çok çalışıyorlarmış ve nispeten iyi muamele görüyorlarmış. Bir gün Varter'in kocası ölmüş. Kısa süre sonra da Varter, bir katırcının yardımıyla çocuğunu da alıp kaçmış ve Hasitşe'ye ulaşmış. Oradan bize gönderilen Varter, Halep'te akrabalarını buldu ve onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 15 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

839 **Aydanuş,** Assadour
Mardin, 7, 8 Ekim 1925

Varter'in (No: 838) oğlu.
Kurumumuzdan 15 Ekim 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

840 Ustian, Zadi Keleşoğluyan
Erkek/Kayseri, 24, 9 Ekim 1925

Ustian, küçük oğlu Kevork'la birlikte sürgün edilmiş. Kocası Türk Ordusu'nda askermiş. Kafile Mardin'de birkaç hafta kalmış. Daha ileriye sürülürken Ustian saklanmış ve Mardin'de bir Türk ailenin yanında on sene kalmış. Sonrasında bir Kürtle evlenmiş. Bir gün kaçıp Resulayn'a gitmiş. Orada temsilcimiz Ustian'ı bulmuş ve Halep'teki yardımevimize gönderilmiş. Ustian, buraya geldiğinde oğlu Kevork da onunla birlikteydi. Birkaç gün geçtikten sonra bir Kürt gelip çocuğun kendisinin olduğunu söyledi. Biz de çocuğu verdik.
Kurumumuzdan 26 Haziran 1926'da ayrıldı.

---

841 Kevork, (...), (...), 5, (...)

Ustian'ın (No: 840) oğlu.
Kürt olan babası gelip çocuğunu istedi. Biz de verdik.
Kurumumuzdan 20 Ekim 1925'te ayrıldı. Babasına döndü.

---

842 Avedis, Panos
Maraş, 16, 14 Ekim 1925

Avedis, annesi, erkek kardeşi ve kız kardeşiyle birlikte yola çıkmış. Kafileyle birlikte bir nehir kenarına gelene kadar sürülmüşler. Orada annesi de kız kardeşi de nehire atılmış. Avedis, bir Arap tarafından kaçırılıp çadırına götürülmüş. Başka bir Arap da erkek kardeşini almış. Birkaç sene sonra kardeşi ölen Avedis, on bir sene efendisiyle kalmış, sonra da Rakka'ya kaçıp temsilcimiz tarafından arabayla bize gönderilmiş. 22 Nisan 1926'da

kolonimize gönderildi.
Kurumumuzdan Ekim 1927'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Çiftçi. Numara 847'yle evlendi.

---

843 **Marie,** Mardiros Buldeyan
Gürün, 27, 14 Ekim 1925

İki kız kardeş Maria ile Vartanuş, anneleri, iki erkek kardeşleri ve iki kız kardeşleriyle birlikte sürgün edilmişler. Kafileleri Deyr-i Zor'a geldiğinde Marie'nin kocası öldürülmüş ki daha yeni evlilermiş. Kafileleri Kilis'e vardığında ise Araplar saldırıp kadınları ve çocukların çoğunu öldürüp bir kısmını da kaçırmışlar. Marie ile Vartanuş da farklı çadırlara götürülmüşler. Birkaç hafta sonra Marie bir Kürt köyüne kaçmış ama efendisi kızı bulup geri getirmiş. Bir sene sonra Marie ile kardeşi kaçıp bir Türk ailenin yanına gelmiş, sekiz sene orada kalmışlar. Bu Türk, Halep'e taşınmış. Marie ile Vartanuş da onunla birlikte gitmişler. Halep'te de yardımevimize kaçmayı başarmışlar.
Kurumumuzdan 5 Kasım 1925'te ayrıldı. Mısır'da akrabaları var.

---

844 **Vartanuş,** Mardiros Buldeyan
Gürün, 25, 14 Ekim 1925

Marie, Mardiros Buldeyan'ın (No: 843) kız kardeşi.
Kurumumuzdan 5 Kasım 1925'te ayrıldı. Mısır'da akrabaları var.

---

845 **Farha,** Davud
Tel-Ermen/Mardin, 18, 20 Ekim 1925

Farha'nın annesi ile babası Dünya Harbi'nin başında öldürülmüş. Farha ile erkek kardeşi, memleketlerinden hayatta kalan-

larla beraber sürgün edilmiş. Erkek kardeşi öldürülmüş ve bir Arap Farha'yı kaçırıp evine götürmüş. Farha, kendisini kaçıran adamın evinde on bir sene kalmış, sonra da kaçmış çünkü Arap Farha'yı başka bir Arapla evlendirmek istemiş. Farha, Deyr-i Zor'a ulaşmış, oradan da yardım evimize gönderilmiş.

Kurumumuzdan 21 Ekim 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi.

---

846 **Eliza,** Artin, (...)
Dört Yol, 17, 20 Ekim 1925

Eliza, annesi, babası ve erkek kardeşiyle birlikte yola çıkmış. Kafileleri Baraha'ya ulaştığında Kürtlerin ve Arapların saldırısına uğramış. Eliza'nın annesi babası öldürülmüş. Bir Arap, Eliza'yı kaçırmış. Zavallı kız, çok kötü muamele görmüş ve başka bir çadıra kaçmış. Oradan da efendisine zorla tekrar götürülmüş ve on bir sene bu adamla yaşamış. Bir gün bir fırsatını bulup Tel-Samen'e kaçmış. Birkaç hafta orada kaldıktan sonra Halep'teki yardım evimize gönderilmiş. Eliza, buraya vardığında çok ağır bir şekilde frengiydi. Şu anda iyileşti. Yardımevimizde erkek kardeşini buldu. Numara: 784

Kurumumuzdan Ekim 1927'de ayrıldı. Kolonimizde, Numara 888'le evlendi.

---

847 **Mecide,** (...), (...)
16, 20 Ekim 1925

Şimdiye kadar yanında yaşadığı Araplar tarafından Mecide diye çağırılan kızcağız, ne babasının adını hatırlıyor ne de nereden geldiğini. Kısa bir süre önce bir çocuk, Mecide'ye Ermeni olduğunu söylemiş. Bunun üzerine kaçıp kendi milletine katılmak isteyen Meci-

de, önce Tel-Samen'e gitmiş oradan da birkaç kızla beraber bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan Ekim 1927'de ayrıldı. Kolonimizde Numara 842'yle evlendi.

---

848 **Hripsime,** Garabed
Edincik/Balıkesir, 22, 26 Ekim 1925

Hripsime, annesi, babası ve erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Bilinmeyen bir yere doğru çok uzun mesafeler yürüyüp açlık ve susuzluktan, en çok da kaba jandarmalardan çekmişler. Kafileleri, Araplar ve Kürtler tarafından kuşatılmış. Çoğu öldürülmüş, tecavüze uğramış ya da soyulmuş. Hripsime'nin babası öldürülmüş, annesi hastalanmış. Hripsime, annesini yolda bırakmak zorunda kalmış. Hripsime ile erkek kardeşi Bab'a ulaşıklarında bir Türk Hripsime'yi kaçırmış. Hripsime, üç sene bu adamla yaşamak zorunda kalmış. Sonrasında da Ermiş'e kaçıp beş sene bir Arabın çadırında kalmış. Beş sene sonunda bir Kürte satılmış. Yeni efendisiyle evlenen Hripsime, üç sene de bu adamla kalmış. Sonra yardımevimizi duyunca Halep'e kaçmış.
Kurumumuzdan 11 Kasım 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Kolonimizde, Numara 814'le evlendi.

---

849 **Kevork,** Nazaret Celladyan
Zeytun, 18, 26 Ekim 1925

Kevork, annesi, babası, iki erkek kardeşi ve iki kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Zeytun'dan Habur'a gittiklerinde bir Arap Kevork'u kaçırmış. Kevork, kendisini kaçıran adamla on bir sene yaşamak zorunda bırakılmış. Komşu köylerin birinde Ermeniler yaşıyormuş. Kevork'a Halep'teki yardımevimizden bahsetmişler. Buraya gelmeyi çok isteyen Kevork bir gün Hamah'a kaçmış. Hamah'taki

birkaç Ermeni, onu bize göndermiş. Babasını ve amcasını buldu. Onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 2 Aralık 1925'te ayrıldı. Kerk-Khan'da akrabaları var.

---

850 **Yeghsa,** Toros, Certmenig/Harput
21, 26 Ekim 1925

Yeghsa, Harput yakınlarında bir köyde doğmuş. Annesi, babası, iki erkek kardeşi ve bir kız kardeşiyle yola çıkmış. Kafileleri Mardin yakınlarına geldiğinde annesi ile babası öldürülmüş. Yeghsa'yı bir Arap çadırına kaçırmış. İki sene sonra bir başka Araba satılmış ve onunla evlenmiş. Yeghsa, bir gün Mardin'e kaçmış ve Amerikan Yetimhanesine gitmiş. Oradan da bize gönderildi.
Kurumumuzdan 10 Haziran 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi. Yeghsa, hasta olduğu için birkaç kez geri geldi. Sonunda tekrar iyileşti ve şimdi akrabalarıyla yaşıyor ve nakış işleyerek kendisine bakıyor.
Kurumumuzdan 22 Temmuz 1928'de ayrıldı. 1929'da Marsilya'ya akrabalarının yanına gitti.

---

851 **Perouza,** (...)-, (...)
13, 26 Ekim 1925

Perroza diğer listeye bakınız.
Perouza, sürgün edildikleri sırada en fazla iki yaşındaymış. Ne annesinin ile babasının adlarını ne de doğduğu yeri hatırlıyor. Her zaman Mardin'de Arapların arasında yaşadığını biliyor. Arap çocukları Perouza'ya sık sık gâvur diyorlarmış. Bir gün neden öyle dediklerini sorunca, çocuklar da onun Ermeni olduğunu söylemişler. O günden beri milletine geri dönmek istiyormuş. Bir akşam bir Ermeni ailenin yanına kaçıp bir süre onlarla kalmış.
Sonrasında Mardin'deki yardımcımız, Perouza'yı Halep'teki evi-

mize göndermiş. Halep'te halasını buldu ve onunla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 23 Ocak 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

---

852 **Donabed,** Boghos Votcayan, Ergani/
Diyarbakır, 15, 27 Ekim 1925

Donabed'in babası savaşta, annesi de yolda ölmüş. Bir Türk, kardeşini evine almış. Bir Arap, Donabed'i halası ile Rakka yakınlarına geldiklerinde kaçırmış. Donabed on sene efendisiyle yaşamış. Donabed, bir gün efendisiyle Halep'e gittiğinde, onu evinde hizmetçi olmaya ikna eden bir Türkle tanışmış. Bir sene sonra da kaçıp Halep'teki yardımevimize gelmiş.
Kurumumuzdan 2 Aralık 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

853 **Sara,** Arouch Taşçıyan
Urfa, 6 (8), 27 Ekim 1925

Sara, bize daha yeni gönderildi. Bu zamana kadar Kürtlerin arasında yaşamış. Savaş sırasında annesi ile babası bir Kürt tarafından kurtarılmış ama sonrasında ölmüşler. Sara, birkaç sene Kürt aileyle birlikte kalmış. Bir gün bir Ermeni, Sara'nın efendisini, onu kendisine vermeye ikna etmiş, çünkü kızı yardım evimize göndermek istiyormuş. Sara, Hristiyanlardan olabilirmiş. Kürt razı olmuş. Sara'nın halasını Halep'te bulduk ve çocuğu ona verdik.
Kurumumuzdan 2 Aralık 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

854 **Turvanda Husoyan**
Melkon, İçme, 35, 27 Ekim 1925

Bir gün, Turvanda ve Margeret adlı iki kadını Resulayn'daki temsilcimiz bize gönderdi. Bir dönem Mezreh'teki yetimhanede kal-

mışlar. Evlilermiş ve Harput yakınındaki bir köyde yaşıyorlarmış. Savaş sırasında kocaları öldürülmüş ve kadınların ikisi de köyün geri kalanıyla birlikte sürgün edilmiş. Bir gün Araplar tarafından kaçırılıp onlarla evlenmeye zorlanmışlar. On bir sene Araplarla kaldıktan sonra kaçıp sağ salim yardımevimize ulaşmışlar.
Kurumumuzdan 1 Kasım 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

---

855 **Margarit Asaduryan**
Asadour, Perçenç, 23, 27 Ekim 1925

Turvanda Husoyan'la (No: 854) aynı hikâye.
Kurumumuzdan 15 Kasım 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

---

856 **Mıgırdiç,** Setrak Birecikliyan
Palu, 13, 29 Ekim 1925

Mıgırdiç, akrabalarıyla ilgili hiçbir şey hatırlamıyor. Halep'te yaşayan bir halası, bize ondan bahsetti. Babası, savaştan önce Amerika'ya gitmiş. Mıgırdiç, yolda ölen annesiyle birlikte sürgün edilmiş ve sonra da bir Arap tarafından kaçırılıp çadırına götürülmüş. Üç sene sonra efendisi ölmüş. Mıgırdiç, çok üzülmüş, çünkü hep iyi muamele görmüş. Başka bir çadıra gitmiş, orada ona köle muamelesi yapılmış. Sekiz sene sonra bize kaçmış. Mıgırdiç, Halep'teki halalarıyla yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 15 Aralık 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

857 Stephan, Asadur
Besni/Adıyaman, 19, 28 Kasım 1925

Stephan ve Sahag adlı bu iki kardeş, şimdiye kadar Kürtlerin ve Arapların arasında yaşamışlar. Kafilelerinden kaçırılıp Arapların çadırlarına götürülmüşler. Sürekli çok çalışmışlar ve kendilerini İslam'a döndürmeye çalışan Müslümanlardan çok çekmişler. Bir gün bir katırcıyla tanışmışlar. Katırcı, yardım edip onları Resulayn'a getirmiş, oradan da temsilcimiz tarafından bize gönderilmişler.
Kurumumuzdan 21 Temmuz 1926'da ayrıldı. Beyrut'ta akrabaları var. Amcasıyla Beyrut'ta yaşıyor.

---

858 Sahag, Asadur
Besni/Adıyaman, 15, 28 Ekim 1925

Stephan, Asadur'un (No: 857) kardeşi.
Kurumumuzdan 21 Temmuz 1926'da ayrıldı. Beyrut'ta akrabaları var. Amcasıyla Beyrut'ta yaşıyor.

---

859 Hovsep, Aghahab Demirciyan
Sivas, 16, 1 Kasım 1925

Hovsep, annesi ve babasıyla birlikte sürgün edilmiş. 14 gün yürüdükten sonra kafileleri, Suruç'a vardığında annesi ölmüş. Hovsep ile babası daha ileriye sürülmüşler. Birecik'e vardıklarında ise babası kaybolmuş. Bir Kürt, Hovsep'i kaçırıp evine götürmüş ve zavallı çocuk kötü muamele gördüğü için bir Türkün evine kaçmış. Orada hizmetçilik yaparak birkaç sene kalmış, sonra bir gece

kaçma fırsatı bulmuş. Hovsep, buraya geldiğinde çok hastaydı. Şu anda iyileşti. Yanlışlıkla bir gözü kör oldu. Birkaç kez çok ağır hastalıklarla mücadele etti ama sonunda Kurumumuzdan 4 Mayıs 1928'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Ayakkabıcı.
1930. Halep yakınında bir köyde ayakkabıcı olarak yaşıyor.

---

860 **Kasbar,** Garabed Nalbandyan
Adıyaman, 17, 2 Kasım 1925

Kasbar'ın babası savaş sırasında öldürülmüş. Kasbar ile annesi, bir Türk tarafından alınmış. Sonra sürgün edilmişler ve Javruk'a vardıklarında saklanmışlar. Kasbar'ın annesi, farklı evlerde çalışarak geçimlerini sağlıyormuş. Sonrasında hastalanıp ölmüş. Bir Türk, Kasbar'ı evine alıp birkaç sene hizmetçisi olarak tutmuş. Kasbar, her zaman milletine geri dönme isteğindeymiş, o yüzden bir gün Rakka'ya kaçmış ve oradan da arabayla bize gönderilmiş. Kasbar, Beyrut'taki akrabalarının yanına gitti.
Kurumumuzdan 3 Aralık 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

561 **Archag,** Hovhannes Hovaguimyan
Urfa, 12, 3 Kasım 1925

Archag ile Marie'nin babaları savaş sırasında öldürülmüş. Anneleri, Archag ve Marie'yle birlikte sürgün edilmiş. Yolda bir Kürt, annelerini ve çocukları kaçırmış. Kadın, zorla adamla evlendirilmiş. Zavallı anneleri her zaman çocuklarına Ermeni ve Hristiyan olduklarını hatırlatmış. Birkaç sene sonra anneleri ölünce, Archag ile Marie çok üzülmüşler. Komşu köyde Ermeniler yaşıyormuş. Archag'la Marie'nin kaçmasına yardım etmişler. Çocuklar, Bab'a varmışlar, arabayla Halep'teki yardım evimize gönderilmişler. Halep'te halalarını bulduk ve çocuklar oraya gitti.
Kurumumuzdan 15 Kasım 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

862 **Marie,** Hovhannes Hovaguimyan
Urfa, 7, 3 Kasım 1925

Archag, Hovhannes Hovaguimyan'ın (No: 861) kız kardeşi.
Kurumumuzdan 15 Kasım 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

863 **Vartuhi Sousyan,** (...)
Diyarbakır, 40, 5 Kasım 1925

Vartuhi'nin kocası sürgünler başlamadan önce öldürülmüş. Vartuhi, iki oğluyla birlikte sürgün edilmiş ama oğulları yolda Kürtler tarafından öldürülmüş. Vartuhi, kafileyle birlikte daha ileriye sürülmüş. Deyr-i Zor yakınlarına geldiklerinde bir Kürt, Vartouhi'yi kaçırmış. Vartouhi, kendisini kaçıran adamla on bir sene yaşamış. Kısa bir süre önce bize kaçmış.
Kurumumuzdan 10 Kasım 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

---

864 **Garabed,** (...)
Sivas, 16, 6 Kasım 1925

Garabed, babasının adını hatırlamıyor. Annesi, babası ve kız kardeşleriyle yola çıktıklarını ve sürüldüklerini hatırlıyor. Ayrıca babasının öldürülüp nehre atıldığı günü de hatırlıyor. Kafileleri Birecik'e vardığında bir Türk, Garabed'i kaçırıp evine götürmüş. Orada on bir sene kaldıktan sonra bir gün Ermeniler Garabed'e Halep'teki yardımevimizden bahsetmiş. Garabed de gece kaçıp sağ salim evimize gelmiş.

Kurumumuzdan 18 Aralık 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Terzi.

---

865 **Yessai,** Samson Karaguyan
Samsun, 19, 9 Kasım 1925

Yessai'nin babası Dünya Harbi'nin başında öldürülmüş. Yessai, annesi, üç kız kardeşi ve bir erkek kardeşiyle birlikte yola çıkmış. Kafileleri Suruç'a geldiğinde bir Kürt, Yessai'yi alıp götürmüş. Kötü muamele gördüğü için başka bir köye kaçan Yessai, orada bir Arabın çadırına alınmış. Bu çadırda sekiz sene yaşamış. Yessai, her zaman milletine geri dönmek istemiş. Bir gün Resulyan'a kaçmış, temsilcimiz orada Yessai'yle görüşüp çocuğu bize göndermiş.
Kurumumuzdan 9 Kasım 1925'te ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Zanaat.

---

866 **Serop,** Hagop
Diyarbakır, 14, 9 Kasım 1925

Serop'un babası Türk Ordusu'nda askermiş ve orada öldürülmüş. Serop, annesiyle birlikte sürülmüş. Mardin'e vardıklarında bir Türk, annesini zorla kaçırmış. Kafile yola devam etmiş. Serop, yolda bir Arap tarafından kaçırılmış ve kendisini kaçıran bu adamla sekiz sene yaşamış. Bir gün kabileleri Deyr-i Zor yakınlarına gelmiş. Serop, şehre kaçmış ve bir Türkün evine gelmiş. Üç sene orada yaşadıktan sonra temsilcimiz onu bulup arabayla Halep'teki yardımevimize göndermiş.
Kurumumuzdan 20 Kasım 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

867 **Azniv,** Hampatzun Der Manuelyan
Pere/Çarşancak, 14, 10 Kasım 1925

Azniv, akrabalarıyla ilgili hiçbir şey hatırlamıyor. Halası, bize kızın bilgilerini verdi. İkisi de bir Arap tarafından kaçırılımış Azniv, on üç yaşında olduğundan başka bir Araba satılmış. Azniv, bu Arapla evlenmiş. Kısa bir süre önce Azniv ile halası bir katırcıyla birlikte kaçma fırsatı bulmuşlar, sağ salim yardım evimize ulaştılar.

Kurumumuzdan 20 Kasım 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

868 **Bercuhi,** Simon Simonyan
Pere/Çarsancak, 16, 10 Kasım 1925

Bercuhi, annesi ve babasıyla birlikte sürgün edilmiş. Kafileleri Mardin'e vardığında, Bercuhi ve annesi saklanmışlar. Annesi birkaç ay sonra ölmüş, bir Türk, Bercuhi'yi evine almış. Kız büyüyünce efendisi, onu bir başka Türkle evlendirmek istemiş. Bunun üstüne Resulayn'a kaçan Bercuhi, temsilcimiz tarafından bize gönderildi.

Kurumumuzdan 11 Aralık 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

869 **Akabi,** Bedros Sepetyan
Pere/Çarşancak, 14, 10 Kasım 1925

Annesi ile babası sürgün edilirlerken Akabi'yi hayatını kurtarmak amacıyla bir Türke vermişler. Akabi'yi iki sene önce bu Türkten kaçmış ama yolda bir Arap, onu kaçırıp çadırına götürmüş. Kısa bir süre önce Akabi, Tel-Samen'e kaçmış. Bir süre orada kaldıktan sonra bizim Halep'teki yardımevimize gönderildi.

Kurumumuzdan 25 Kasım 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

870 **Boghos,** Kaçadur Kateryan
Paghrik/Çarsancak, 16, 11 Kasım 1925

Boghos, annesi ile babasını daha küçük bir çocukken kaybetmiş. Amcasının evinde eğitiliyormuş. Sürgüne akrabalarıyla birlikte gitmiş. Kafileleri Fırat Nehri'ne vardığında Kürtlerin saldırısına uğramış. Birçok kişi gibi Boghos da kendisini nehre atmış ama bir Kürt, onu nehirden çıkartıp evine götürmüş. Boghos, üç sene sonra Diyarbakır'a kaçıp bir Türkün evine gitmiş. O evde sekiz sene yaşadıktan sonra bizim Halep'teki yardımevimizi duymuş. Bir Ermeni ona yardım etmiş. Boghos, sağ salim yardım evimize ulaştı.
Kurumumuzdan 11 Aralık 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

871 **Elias,** (...)
Urfa, 16, 11 Kasım 1925

Elias'ın babası Türk Ordusu'nda askermiş ve orada öldürülmüş. Elias, annesi ve küçük erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Bir gün Kürtler kafilelerine saldırmış. Bir Kürt, Elias'ı çadırına götürmüş. Kötü muamele görmüş. Üç sene sonra bir gece kaçıp başka bir köye gitmiş. Orada sekiz sene bir Arabın hizmetçisi olarak yaşamış. Her zaman milletine dönme isteğiyle yanıp tutuşuyormuş. Bir gece kaçıp Hasitşe'ye varmış, oradan da bize gönderilmiş. Halasını buldu ve onunla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 19 Kasım 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

872 **Avedis,** Kevo Nacaryan
Dört Yol, 16, 13 Kasım 1925

Sürgünler sırasında Avedis, annesi ve babasıyla birlikte sürülmüş. Dörtyol'dan Rakka'ya on dört günde gitmişler. Rakka'da annesi ile babası hastalanıp ölmüşler. Bir Kürt, Avedis'i kaçırmış. Avedis, dokuz sene bu adamla yaşamış.

Sonra da kaçıp başka bir köye gitmiş ve iki sene de orada yaşamış. Sonra Kohani'ye kaçmış. Bir Ermeni, bize kaçmasında Avedis'e yardımcı olmuş. İskenderun'da akrabalarını buldu ve oraya gitti.
Kurumumuzdan 3 Aralık 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

873 **Nişan,** Mikael Deranyan
Hussenig/Harput, 18, 16 Kasım 1925

Nişan, Harput yakınlarında bir köyde doğmuş. Babası Dünya Harbi'nin başında öldürülmüş. Nişan, annesi ve iki kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Resulayn yakınlarında Arapların saldırısına uğramışlar. Nişan, bir Arap tarafından kaçırılmış ve iki sene bu adamla yaşamış. Sonra da dokuz sene yaşadığı bir başka çadıra kaçmış. Bir gün efendisi Resulayn'a gitmiş. Nişan da yanındaymış. Temsilcimiz Nişan'la konuşup onu kendisini takip etmeye ikna etmiş. Bir süre sonra Halep'teki yardım evimize gönderildi.
Marsilya'daki kardeşiyle yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 18 Kasın 1925'te ayrıldı. Akrabalar. Kardeşiyle birlikte Marsilya'da yaşıyor.

---

874 **Asdghik Hagopyan,** Serop
Kân/Erzurum, 28, 18 Kasım 1925

Asdghik'in kocası Dünya Harbi'nin başında öldürülmüş. Sürgünler sırasında bir Türk tarafından alınan Asdghik birkaç ay onunla kalmış. Sonra sürgün edilmiş ve Deyr-i Zor'a doğru yola çıkmış. Bir Kürt, Asdghik'i kafileden ayırıp iki sene yanında tuttuktan sonra bir Araba satmış. Asdghik, dokuz sene bu Arapla yaşamış, sonra da Resulayn'a kaçımış oradan da bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 20 Kasım 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

875 **Hatun,** (...)
Urfa, 14, 18 Kasım 1925

Hatun'un annesi savaştan önce öldürülmüş. Hatun, yola babası ve kız kardeşiyle çıkmış. Krassan'a ulaşmışlar. Orada, babaları kaybolmuş. Bir Kürt, Hatun'u ve kız kardeşini evine getirmiş. Kürt, Hatun'u kızı olarak yanında tutup kız kardeşini bir Araba satmış. Kısa süre önce Hatun'un efendisi ölmüş. Hatun, bir Ermeninin yardımıyla Halep'teki yardımevimize gönderilmiş. Hatun'un Halep'te bir halası var. Onunla beraber yaşamaya gitti. Ayrıca bir Arapla evli olan bir de kız kardeşi var. Kurumumuzdan 2 Aralık 1925'te ayrıldı. Akrabalar. Kız kardeşi.

---

876 **Lusaper,** Vartivar Demirciyan, Everek/
Konya, 27, 22 Kasım 1925

Dünya Harbi'nin başında Lusaper'in annesi babası öldürülmüş.

Lusaper ile kocası sürgün edilmiş. Kafile, Adana'dan geçip Halep'e varmış. Oradan da Resulayn doğrultusunda yola devam etmiş. Kocası Resulayn'da öldürülmüş. Lusaper, bir Arap tarafından kaçırılıp zorla evlendirilmiş. Bir gün yeni kocası Hasitşe'ye gidince, Lusaper'e Resulayn'a kaçma fırsatı doğmuş. Resulayn'daki temsilcimiz onu bulup bize göndermiş.

Kurumumuzdan 8 Mart 1926'da ayrıldı. Beyrut'taki akrabalar.

---

877 **Hatun,** Avak Sevacyan
Urfa, 22, 21 Kasım 1925

Hatun'un babası Urfa Harbi'nde öldürülmüş. Hatun, annesiyle birlikte yola çıkmış. Bir gün bir Arap, Hatun'u kaçırıp evine getirmiş. Hatun, on bir sene orada yaşamaya zorlanmış. Sonunda Rakka'ya kaçmayı başarmış, oradan da Halep'teki yardımevimize

gönderilmiş. Halep'te erkek kardeşini buldu ve onunla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 21 Kasım 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

878 **Hagop,** Garabed Garabedyan
Diyarbakır, 13, 21 Kasım 1925

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Hagop, akrabalarıyla ile ilgili hiçbir şey hatırlamıyor. Babasının bir tanıdığı, bize Hagop'un bilgilerini verdi. Hagop, annesi ve babasıyla birlikte sürgün edilmiş. Annesi babası öldürülmüş. Hagop da kendisini kaçıran bir Kürtle on bir sene yaşamış. Bir gün Ermeni olduğunu öğrendiğinde kaçıp sağ salim yardımevimize ulaşmış. Hagop, evimize gelmedi. Büyük ihtimalle akrabalarını bulup onlarla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 21 Aralık 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

879 **Artin,** Garabed
Bitlis, 19, 29 Kasım 1925

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Artin'in babası savaştan önce öldürülmüş. Kendisi, annesi ve erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Hastalanan erkek kardeşini yolda bırakmak zorunda kalmışlar. Kafile Mardin yakınlarına geldiğinde, annesi bir Kürt, Artin de bir Arap tarafından kaçırılmış. Kendisini kaçıran adamın evinde on bir sene yaşadıktan sonra, bir gün bulduğu bir fırsatta kaçıp Deyr-i Zor'a gelmiş. Deyr-i Zor'da temsilcimiz Artin'i bulup arabayla bize göndermiş.
Kurumumuzdan 29 Kasım 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

680 **Soffiya,** Yorgu
Ordu, 18, 29 Kasım 1925

Soffiya bir Rum. Trabzon yakınlarında bir köyde doğmuş. Altı yıl önce babası öldürülmüş. Soffiya annesi ve beş erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Kafileleri Harput'a, oradan da

Diyarbakır'a doğru yola çıkmış. Erkek kardeşlerinin hepsi öldürülmüş ya da Müslümanlar tarafından kaçırılmış. Annesi hastalanıp ölmüş. Soffiya bir Türk tarafından kaçırılmış ve dört sene boyunca kendisini kaçıran adamla yaşadıktan sonra, bir başka Türkle evlendirilmiş. İki sene sonra Mardin'e kaçmış. Oradan da bir Ermeni rahip tarafından bize gönderilmiş.

Kurumumuzdan 27 Haziran 1926'da ayrıldı. Deyr-i Zor'da evlendi.

---

881 **Mıgırdiç,** Ghazar
Urfa, 19, 30 Kasım 1925

Babası, Dünya Harbi'nin başında öldürülmüş. Mıgırdiç, annesiyle birlikte yola çıkmış. Kafileleri Habur'a vardığında Araplar ve Kürtler tarafından saldırıya uğramış. Bir Arap, Mıgırdiç'i çadırına götürmüş ve çocuk on bir sene orada yaşamış. Bir gün Halep'teki yardımevimizi duymuş, kısa bir süre sonra da bize kaçmış. Halep'te akrabalarını buldu ve onlara katıldı.

Kurumumuzdan 2 Aralık 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

882 **Vazkanuş,** Krikor Varyabedyan
Urfa, 12, 3 Aralık 1925

Vazkanuş ve Arşavir adlı iki kız kardeş, çocukluklarının başlarına ya da kendilerine ilişkin hiçbir şey hatırlamıyorlar. Akrabaları bize bilgilerini verdi. Anne ve babaları sürgün edilip yolda öldürülmüş. İki çocuk, bir Arap tarafından kaçırılıp Deyr-i Zor'a getirilmiş. Bir gün temsilcimiz onları kurtarmayı başarıp arabayla Halep'teki yardımevimize göndermiş.

Kurumumuzdan 3 Aralık 1925'te ayrıldılar. Akrabalar.

883 **Arşa ir,** Krikor Varyabedyan
Urfa, 9, 3 Aralık 1925

Vazkanuş, Krikor Varyabedyan'ın (No: 882) erkek kardeşi.
Kurumumuzdan 3 Aralık 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

884 **Levon,** Avedis Balmanugyan
Antep, 19, 4 Aralık 1925

Levon ve Puzant adlı bu iki erkek kardeş, anne ve babalarıyla yola çıkmışlar. Annesi ile babası çok geçmeden öldürülmüş ve çocuklar bir Kürt tarafından kaçırılıp Deyr-i Zor yakınındaki bir köye götürülmüşler. Zavallı çocuklar çok kötü muamele görmüşler. Müslümanlardan çok çekmişler. Hristiyan olduklarını da asla unutmamışlar. Birkaç kez kaçmayı denemişler ama efendileri yakalayıp geri getirip cezalandırılmışlar. Ancak bir gün Deyr-i Zor'a kaçmayı başarmışlar. Deyr-i Zor'da temsilcimiz onları bulup Halep'e göndermiş. Aynı gün akrabaları bulundu ve çocuklar onlarla beraber yaşamaya gittiler.
Kurumumuzdan 4 Aralık 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

885 **Puzant,** Avedis Balmanuguyan
Antep, 14, 4 Aralık 1925

Levon, Avedis Balmanugyan'ın (No: 884) erkek kardeşi.
Kurumumuzdan 4 Aralık 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

886 **Armenag,** Yeghia
Khorzli/Khenous, 18, 4 Aralık 1925

Armenag, annesi ve babasıyla birlikte sürgün edilmiş. Kafileleri Kouih'e vardığında Kürtler saldırıp kafilenin çoğunu öldürmüşler. Bazılarını götürmüşler. Armenag da arasındaymış. Efendisiyle üç sene kalmış, sonra da başka bir eve kaçıp iki sene de orada yaşamış. Kötü muamele gördüğü için tekrar kaçıp bir başka köye gitmiş, altı sene orada çoban olarak yaşamış. Kısa bir süre önce yardımevimizi duyup kaçmış.
Kurumumuzdan 23 Nisan 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Asker.

---

887 **Elias,** (...), Garmuş Urfa
14, 6 Aralık 1925

Kısa süre önce, buraya hasta bir çocuk geldi. Bab'daki yardımcımız, çocuğu arabayla Halep'e göndermiş. Bu zamana kadar Elias, hep Bedevilerin arasında yaşamış ve kötü muamele görmüş. Küçük çoban, gece gündüz koyunların arasındaymış. Sık sık çok kötü dayak yiyiyor, hep aç bırakılıyormuş. Geldiğinde bütün göğsü yaraymış. Kadınlar sıtmasını ve karın ağrısını alır diye yanan bezler koymuşlar çocuğun üstüne. Geldiği gün banyo yaptırdık, yüzündeki gülümsemeyi hiç unutmuyoruz. "Ne kadar muhteşem! Hayatım boyunca bana kimse böyle bakmadı. Birisi beni yıkarken diğeri su döküyor. Bana ömrümde kimse iyi davranmamıştı" dedi. Elias, bize geldiğinde çok hastaydı. Birkaç gün sonra hastaneye gönderdik. Orada dört gün kaldıktan sonra öldü.
16 Aralık 1925'te öldü.

888 **Stephan,** Dzeron Boyacıyan
Kayseri, 19, 6 Aralık 1925

Stephan, annesi, babası ve iki erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Bab yakınlarına geldiklerinde annesi ile babası kaybolmuş, büyük ihtimalle de öldürülmüşler. İki erkek kardeşi de Araplar tarafından kaçırılmış. Bir gün, bir Arap Stephan'ı da çadırına kaçırmış. İyi muamele görmüş ama hep milletine geri dönmek istemiş. Hiçbir zaman Hristiyan olduğunu unutmamış. Bir gün efendisiyle birlikte Djerablus'a gitmiş. Temsilcimiz Stephan'la konuşup ona Halep'teki yardım evimizden bahsetmiş. Stephan, buraya gelmeyi çok istemiş ve bir gün arabayla bize gönderilmiş. 20 Ağustos 1926'da kolonimize gitti.
Kurumumuzdan Ekim 1927'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Çitfçi. Numara 846'yla evlendi, 1077'nin erkek kardeşi.

---

889 **Nişan,** Mıgırdiç Mardirosyan
Hani Diyarbakır, 14, 10 Aralık 1925

Nişan, babasının adını ya da nereli olduğunu hatırlamıyor. Bir Ermeni, Nişan'ın bilgilerini bize verdi. Nişan, şimdiye kadar Hasitşe yakınlarında bir köyde Arapların arasında yaşadığını hatırlıyor. Ermeni olduğunu öğrendiğinde, Müslümanların arasında kalmak istememiş ve o yüzden bir gün Hasitşe'ye kaçıp oradan da temsilcimiz tarafından bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 10 Aralık 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

890 **Siranuş,** Beniamin Boyacıyan
Hani Diyarbakır, 14, 10 Aralık 1925

Siranuş'un babası Türk Ordusu'nda askermiş ve orada öldürülmüş. Siranuş, yola annesiyle birlikte çıkmış ama kısa süre sonra hastalanan kadını yolda bırakmak zorunda kalmış. Birkaç gün

sonra bir Arap, Siranuş'u alıp çadırına götürmüş. Siranuş, orada on bir sene kalmış. Sonra kaçmış, çünkü bu Arap Siranuş'u başka bir Arapla evlendirmek istemiş. Bir gün Halep'e, bize geldi.
Kurumumuzdan 25 Aralık 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

891 **Hagop,** Yeprem Pilibosyan
Hani Diyarbakır, 15, 10 Aralık 1925

Hagop'un babası savaştan önce öldürülmüş. Hagop, annesi, iki erkek kardeşi ve şehrin geri kalanıyla beraber sürülmüş. Bir nehre vardıklarında, Kürtler kafileye saldırıp çoğunu öldürmüş, bazılarını da kaçırmışlar. Hagop da bir Kürt tarafından kaçırılıp evine götürülmüş ve orada on bir sene kalmış. Bir gün Halep'te yaşayan Ermenileri duyup kaçmış ve ona bizim yardımevimizi göstermişler.
Kurumumuzdan 15 Aralık 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

592 **Pertuş,** Harutyun Djyharian
Hani/Diyarbakır, 13, 10 Aralık 1925

Pertuş'un babası Türk Ordusu'nda askermiş ve öldürülmüş. Pertuş, annesi, iki erkek kardeşi ve bir kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Çocukları hastalanınca zavallı kadın onları yolda bırakmak zorunda kalmış. Kafileleri Deyr-i Zor yakınlarına geldiğinde Pertuş, bir Arap tarafından kaçırılmış ve dokuz sene kendisini kaçıran bu adamla yaşamış. Sonra Deyr-i Zor'a kaçmış. Orada da bir Türk Pertuş'u evine almış. İki sene sonra o şehirdeki yardımcımıza kaçmış ve bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 16 Aralık 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

893 **Boghos,** Kirkor Baruşyan
Hani/Diyarbakır, 12, 10 Aralık 1925

Boghos, Shemavon (No: 894) ve Manoushag (No: 895) kendileri ve çocukluklarının başına ilişkin hiçbir şey hatırlamıyorlar. Hani'den Ermeniler bize çocukların bilgilerini verdi. Hep Arapların arasında kalmışlar. Bir gün Ermeni olduklarını öğrenene kadar kendilerini Arap sanmışlar. Katırcılardan, Halep'te Ermenilerin yaşadıklarını ve bizim yardımevimizi duymuş, mutlu olmuşlar. Katırcı, onları bize getirmeyi teklif etmiş ve bir gün bize ulaşmışlar.
Kurumumuzdan 20 Aralık 1925'te ayrıldılar. Akrabalar.

---

894 **Shemavon,** Hagop Hagopyan
Hani Diyarbakır, 12, 10 Aralık 1925

Boghos, Kirkor Baruşyan'la (No: 893) aynı hikâye.
Kurumumuzdan 2 Ocak 1926'da ayrıldı. Beyrut'taki akrabalar.

---

895 **Manuşag,** Stephan Topcıyan
Hani Diyarbakır, 13, 10 Aralık 1925

Boghos, Kirkor Baruşyan'la (No: 893) aynı hikâye.
Kurumumuzdan 4 Ocak 1926'da ayrıldı. Marsilya'daki akrabalar.

896 **Bedros,** Hagop Giragosyan
Germuş/Urfa, 18, 10 Aralık 1925

Bedros'un annesi ile babası savaştan önce ölmüşler. Bedros, iki erkek kardeşi ve köy halkıyla birlikte sürgün edilmiş. Kafileleri Deyr-i Zor yakınlarına geldiğinde üç erkek kardeş de farklı Araplar tarafından kaçırılmış. Bedros, efendisiyle on bir sene yaşamak zorunda kalmış ama sonra bir Ermeni Bedros'la tanışmış, Halep'teki yardımevimizden bahsetmiş. Ayrıca kaçmasına da yardımcı olmuş. Bedros, kolonimize gitti ama sonra geri geldi çünkü hastaydı.
Kurumumuzdan Haziran 1927'de ayrıldı. Koloni bölgesindeki köylülerle birlikte yaşıyor. Kendisine bakabiliyor.

---

897 **Melek,** Garo
Viranşehir, 17, 10 Aralık 1925

Melek, Suriyeli bir kız. Babası ve erkek kardeşi savaştan birkaç sene önce Amerika'ya gitmişler. Annesi ölmüş ve Ermeni bir aile Melek'i evlerine götürmüş. Sürgünler sırasında, aileyle birlikte o da sürgün edilmiş. Yolda bir Arap tarafından kaçırılmış ve iki sene kaldıktan sonra başka bir çadıra kaçmış. Büyüdüğünde bir Arapla evlenmiş, birkaç sene de onunla yaşamış. Sonrasında Telebyaz'a kaçan kız, temsilcimiz tarafından Halep'teki yardımevimize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi.

---

898 **Karekin,** (...)
Urfa, 12, 14 Aralık 1925

Karekin, annesi, babası ve memleketiyle iligili hiçbir şey hatırlamıyor. Karekin'in yanlarında kaldığı Araplar, adının Karekin ve memleketinin de Urfa olduğunu söylemişler. Her zaman iyi muamele görmüş ama Ermeni olduğunu öğrendiğinde Resulayn'a

kaçmış. Orada temsilcimiz onu bulunca Halep'teki yardımevimize göndermiş.
Kurumumuzdan 20 Mart 1926'da ayrıldı. Danimarka Yetimhanesi. Akrabalarıyla Halep'te yaşıyor.

---

599 **Garabed,** Mıgırdiç
Bulanık, Bağtaşı/Adana, 13, 14 Aralık 1925

Garabed ve Kevork adlı bu iki çocuk, kendileri ya da çocuklukları hakkında hiçbir şey hatırlamıyorlar. Akrabaları, bize onların bilgilerini verdi. Bir gün çocuklardan Ermeni olduklarını duymuşlar ve Deyr-i Zor'a kaçmışlar. Oradan da temsilcimiz, arabayla bize göndermiş.
Kurumumuzda 20 Aralık 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

900 **Kevork,** Mıgırdiç
Bulanık Baktche Adana, 10, 14 Aralık 1925

Garabed, Mıgırdiç'la (No: 899) aynı hikâye.
Kurumumuzda 25 Aralık 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

901 **Hemayag,** Minas Teghdoyan Hani/Diyarbakır, 14, 19 Aralık 1925

Katırcılar, kısa bir süre önce Diyarbakır'dan üç çocuk getirdiler. Akrabaları ya öldürülmüş ya da sürgün edilmiş. Çocuklar Türkler tarafından kaçırılıp hizmetçi ya da köle olarak alınmışlar, ama diğer Ermenilerden kendilerinin de Ermeni ve Hristiyan olduklarını öğrenmişler. O yüzden kaçıp kendi milletlerine gitme kararı almışlar ve başarmışlar da. Şimdi mutlu bir şekilde Halep'teki yardımevimizde yaşıyorlar. Zanaat öğrenmek istiyorlar.
Kurumumuzdan 25 Aralık 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

902 **Yervant,** Mıgırdiç Koşeryan, Hani/ Diyarbakır, 13, 19 Aralık 1925

Hemayag, Minas Teghdoyan'le (No: 901) aynı hikâye.
Kurumumuzdan 19 Aralık 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

903 **Manug,** Arakel Kaplanyan, Hani/ Diyarbakır, 13, 19 Aralık 1925

Hemayag, Minas Teghdoyan'le (No: 901) aynı hikâye.
Kurumumuzdan 2 Ocak 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

904 **Vergine,** Hovsep Boyacıyan
Hani Diyarbakır, 17, 22 Aralık 1925

Dünya Harbi'nin başında babaları Türk Ordusu'na alınmış. Sürgünler başladığında Vergine, annesi, erkek kardeşi ve akrabalarıyla birlikte gönderilmiş. Yolda kardeşi hastalanıp ölmüş. Mardin yakınlarına geldiklerinde Türkler onları evlerine almış. Vergine de bir Türk tarafından kaçırılmış. Kaçırıldığı evde on bir sene yaşamak zorunda kalmış. Sonra Deyr-i Zor'a kaçmış ve oradan da arabayla bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 4 Ocak 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

---

905 **Baidzar,** Garabed Çavuşyan, Hani/
Diyarbakır, 14, 19 Aralık 1925

Dünya Harbi'nin başında Baidzar'ın babası Türk Ordusu'na asker olarak alınmış. Adama sonra ne olduğunu bilmiyoruz. Baidzar, annesi ve iki kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Resulayn'a vardıklarında kafilelerine Araplar saldırmış. Baidzar, bir Arap köyüne kaçırmış. Baidzar, on bir sene orada yaşadıktan sonra Rakka'ya kaçmış. Rakka'dan da bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 22 Aralık 1925'te ayrıldı. Bab'daki akrabalar.

---

906 **Nevart,** Donabed Tchalghedjian
Hani/Diyarbakır, 15, 19 Aralık 1925

Nevart, annesi ve babasıyla birlikte sürgün edilmiş. Kısa süre sonra babası öldürülmüş. Annesi yolculuğuna devam edememiş, o yüzden arkada kalmış ve kaybolmuş. Bir Arap Nevart'ı kaçırmış ve Nevart kendisini kaçıran Arabın çadırında on bir sene yaşamış. Bir gün fırsat doğunca Deyr-i Zor'a kaçan Nevart, oradan da temsilcilerimiz sayesinde buraya gönderilmiş.
Kurumumuzdan 26 Aralık 1925'te ayrıldı.

907 **Yeghia,** Hovhannes Eghoushian
Haïni Diyarbakır, 14, 19 Aralık 1925

Yeghia, annesi ve babasıyla sürgün edilmiş. Suruç'a vardıklarında Kürtlerin saldırısına uğramışlar. O sırada annesi babası ölen Yeghia, bir Kürt tarafından kaçırılmış ve efendisinin evinde on bir sene çoban olarak yaşamış. Bir gün Yeghia kendisine bizim Halep'teki yardımevimizden bahseden bir katırcıyla tanışmış. Katırcı, Yeghia'yı kendisiyle birlikte Deyrizor'a gitmeye ikna etmiş. Deyrizor'daki temsilcimizde kızı bize göndermiş.
Kurumumuzdan 16 Ocak 1926'da ayrıldı. Akrabalar

---

908 **Vahan,** Mardiros Arakelyan
Hani Diyarbakır, 19, 19 Aralık 1925

Babası, sürgünler başladığında öldürülmüş. Annesi ve iki erkek kardeşiyle birlikte Deyr-i Zor'a sürgün edildiklerinde kafileleri, Kürtlerin saldırısına uğramış. Vahan, iki erkek kardeşini de kaybetmiş. Kendisini kaçıran bir Kürtün evinde on bir sene yaşamış. Vahan bir gün Halep'teki yardımevimizi duyunca kaçmaya karar vermiş. Kısa süre önce buraya vardı biz de kurumumuza aldık.
Kurumumuzdan 20 Aralık 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

909 **Mardiros,** Dono
Hani/Diyarbakır, 16, 21 Aralık 1925

Babası, savaştan önce hastalanıp ölmüş. Mardiros, annesiyle birlikte sürgün edilmiş. Kafileleri Mardin yakınlarına geldiğinde annesini kaybetmiş. Bir Arap Mardiros'u kaçırıp hizmetçi olarak evine götürmüş. Mardiros, bu evde on bir sene yaşamış Halep'te birçok Ermeninin yaşadığını duyunca Resulayn'a kaçmış. Oradan da temsilcileri-

miz tarafından bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan Ekim 1927'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Çiftçi. Numara 1099'la evlendi. 22 Nisan 1926'da kolonimize gitti.

---

910 **Azniv,** Hovhannes Pilibbosyan
Kayseri, 22, 21 Aralık 1925

Azniv, annesi, babası, bir erkek ve bir de kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Halep'te altı ay kaldıktan sonra Resulayn'a gönderilmişler. Kafileleri, Resulayn'da Arapların saldırısına uğramış. Kafiledeki zavallı insanlar soyulmuş ve öldürülmüş Azniv, ailesine ne olduğunu bilmiyor. Bir Arap, Azniv'i evine götürüp hizmetçisi olarak tutmuş. Azniv'i kaçıran adam, bir sene sonra onu bir liraya bir başkasına satmış. Azniv, ikinci efendisiyle evlenmeye zorlanmış. Yedi sene sonra Arap kocası öldürülen Azniv tekrar ilk efendisine gönderilmiş ve üç sene daha orada kalmış. Bir gün erkek kardeşinin Halep'te yaşadığını öğrenince çok büyük zorluklarla Hasitşe'ye varmış. Temsilcimiz, kızı bulup bize göndermiş. Azniv, burada erkek kardeşini aradı ama o sırada kardeşinin hapiste olduğunu ve çıkmasına beş ay kaldığını öğrendi. Dolayısıyla tabii ki üzüldü ama yardımevimize kabul edildiği için sevindi ve ara ara kardeşini ziyaret etme şansı oldu.
Kurumumuzdan 1 Kasım 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. İşlemecilik.
Tekrar bakımımıza almak zorunda kaldık, çünkü kulaklarında ciddi problemler vardı. En son Fransa'ya gitti. 14 Şubat 1928. Şu anda Amerika'da evli.

---

911 **Panos,** Hagop, Evereg/Kayseri
17, 25 Aralık 1925

Dünya Harbi'nin başında babası İstanbul'a gitmiş. Panos'un babası hakkında bildiği tek şey bu. Sürgünler başladığında Panos, annesi ve kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Uzun bir yolculuktan sonra Birecik'e

vardıklarında, annesi hastalanıp ölmüş. Panos ile kız kardeşi Türk evlerinde hizmetçi olarak çalışmaya zorlanmışlar. Panos bir gün fırsatını bulunca Djerablus'a kaçmış ve birkaç Ermeni tarafından bize gönderilmiş. Kurumumuzdan 11 Eylül 1926'da ayrıldı. Akrabaları. Babası Romanya'da. 1930 yılında Panos, Romanya'ya babasının yanına gitti.

---

912 **Garabed,** Nişan Danacıyan
Kayseri, 15, 25 Aralık 1925

Dünya Harbi'nin başında babası Türk Ordusu'na alınmış. Annesi hastalanıp ölmüş. Garabed, kız kardeşi ve erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Kafileleri Deyr-i Zor yakınlarına geldiğinde bir Arap, Garabed'i kaçırıp köyüne hizmetçi olarak götürmüş. Garabed, on bir sene orada kalmaya zorlanmış. Birkaç kez kaçmayı denemiş, çünkü Arapların arasında yaşamaya dayanamıyormuş. En sonunda kaçmayı başardıktan yardımevimize gelmiş. Garabed'in ağabeyini Beyrut'ta bulduk ve Garabed'i oraya gönderdik.
Kurumumuzdan 19 Nisan 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Şoför.

---

913 **Ovsanna,** Garabed Patpatyan
Maraş, 24, 26 Aralık 1925

Ovsanna, savaştan önce evlenmiş. Kocası Türk Ordusu'na alınmış ve öldürülmüş. Sürgün emri geldiğinde annesi ve babasıyla birlikte sürülmüş. Yolda kafileleri Araplaların saldırısına uğramış. İçinde Ovsanna'nın annesi ve babasının da bulunduğu pek çok kişi öldürülmüş. Bir Arap, Ovsanna'yı çadırına götürmüş. Zengin ama kötü karakterli bir adammış. Zaten üç tane karısı olan bu adamın dördüncü karısı olmaya zorlanmış. Ovsanna, her zaman kötü muamele görmüş ve hep zor işler yapmak zorunda kalmış. Birkaç kez kaçmayı denemiş ama yakalanıp geri getirildikten sonra kötü şekilde cezalandırılmış.

Sonunda bir katırcı, Ovsanna'ya kaçmasında yardım etmiş. Ovsanna, yanımıza çok kötü bir durumda geldi. Şimdi yardımevimizde çok mutlu.
Kurumumuzdan 10 Ağutos 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi.

---

914 **Hovhannes,** Panos
Zeytun, 19, 29 Aralık 1925

Babası savaştan önce öldürülmüş. Annesi tekrar evlenmiş. Hovhannes, amcasıyla yaşıyormuş bir gün amcasıyla komşu köye giderlerken yolda bir Kürt ile karşılaşmışlar. Adam amcasını öldürüp Hovhannes'i de yanında götürmüş. Şanslıymış ki gittiği yerde kötü muamele görmemiş. Köyde on sene yaşamış, taa ki bir Ermeni köylerini ziyaret edip de Hovhannes'i tanıyana kadar. Bu Ermeni, Hovhannes'i kendisiyle kaçmaya ikna etmiş, gece Hasitşe'ye kaçmışlar. Orada birkaç ay kaldıktan sonra bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 1 Nisan 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Demirci.

---

915 **Vartan,** Simon
Dörtyol, 12, 31 Aralık 1925

Çocuğa Vartan adını biz koyduk çünkü çocukluğuna ilişkin hiçbir şey hatırlamıyor. Sadece bir Arap tarafından, yemekten çok dayak yediği bir köye götürüldüğünü biliyor. Her zaman bir Arap olduğunu sanmış ama bir gün diğer çocuklardan Ermeni olduğunu öğrenince, hemen Hasitşe'ye kaçmış ve oradan da temsilcilerimiz tarafından bize gönderilmiş. 27 Şubatta [ya da 1927] babasının yanına, Kırıkhan'a gönderdik.
Kurumumuzdan 20 Mart 1926'da ayrıldı. Danimarka Yetimhanesi. Son olarak 27 Şubatta Kurumumuzdan ayrıldı. Kırıkhan'da babasıyla yaşıyor.

916 Nuri, (...), Nissibin
(...), 13, 31 Aralık 1925

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

12-14 yaşlarında birkaç Ermeni çocuk bize geldi. Milletlerine ve Hristiyanlık'a geri döndüklerini görmek çok güzel. Arapların arasında pek çok Ermeni çocuğun yaşadığını ve milletlerine dönmekten başka bir şey istemediklerini öğrendik. Nuri, Rakka yakınlarında bir Arabın yanındaymış. Akrabalarıyla ilgili hiçbir şey hatırlamıyor.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1925'te ayrıldı. Akrabalar.

---

917 Kerophe Meyhaneciyan
Hagop, Urfa, 20, 3 Ocak 1926

Babası savaştan önce öldürülmüş. Kerophe, annesi ve üç erkek kardeşiyle birlikte Musul'a sürgün edilmiş. Yolda kafilelerine Araplar saldırmışlar. Bir Arap, Kerophe'yi kaçırıp hizmetçisi olarak çadırına götürmüş. Kerophe, kötü muamele görmüş. Bu yüzden orada sadece bir sene kaldıktan sonra başka bir köye kaçmış. Kaçtığı bu köyde on sene yaşamış. Bir gün katırcılardan, akrabalarının Halep'te yaşadıklarını duymuş ve hemen kaçmaya karar vermiş ama Arapların gözü üstündeymiş. Yine de Kerophe bir şekilde fırsat yakalayıp Resulayn'a kaçmış. Resulayn'da temsilcilerimizle tanışmış ve onlar tarafından bize gönderilmiş. Akrabaları çok mutlu oldu ve şu anda onlarla yaşıyor. Halep'te bir amcası var, onunla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 7 Ocak 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

---

918 Verkine Babriohan, (...)
Mesreh [Mezreh?], 18, 3 Ocak 1926

Verkine, babası, ağabeyi ve bir kız kardeşiyle birlikte Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Annesi sürgünlerden önce ölmüş. Deyr-i Zor'da babası da ölmüş. Daha ileriye sürülme emirleri geldiğin-

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

de ağabeyi, hayatını kurtarmak için küçük kız kardeşini bir Türk evine bırakma kararı almış. Verkine, orada birçok sene kalmış ama efendisinin kendisini bir başka Türke satacağını öğrenince bir Ermeni ailenin yanına kaçmış, o aile Verkine'yi korumuş. Bir gün bir fırsatını bulup bizim yardımevimize kaçmış.

Kurumumuzdan 10 Kasım 1926'da ayrıldı. Bağdat'taki akrabalar.

---

919 **Melkon,** Minas
Kığı, 14, 7 Ocak 1926

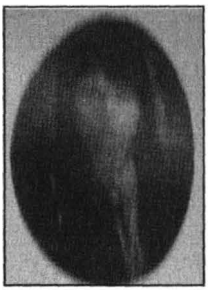

Melkon, akrabalarını ya da nereden geldiğini hatırlamayan çocuklardan. Kürtler, ona her zaman gâvur demişler. Bir gün bu kelimenin anlamını sormuş. Bir çocuk, Melkon'a Ermeni olduğunu ve Halep'te yaşayan birçok Ermeni bulunduğunu söyleyince, o da milletine katılma kararı almış. Telebyaz'a kaçmış oradan da bize gönderilmiş.

Kurumumuzdan 31 Şubat 1926'da ayrıldı.

---

920 **Beyzade,** Bedros Sahaguyan
Soursour/Harput, 20, 12 Ocak 1926

Beyzade, annesi ve babasıyla birlikte sürgün edilmiş. Üç çocuğu varmış. Babasına ne olduğunu bilmiyor. Yolda annesi ölmüş. Beyzade'nin Amerika'da üç erkek kardeşi var. Bir gün Beyzade kardeşinin kendisini aradığını duymuş ve çocuklarıyla birlikte bir Ermeninin, Kerim'in (Numara 921) de yardımıyla kaçıp sağ salim bize ulaşmış.

Kurumumuzdan 15 Haziran 1927'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi. Amerika'da iki erkek kardeşi var. Arkadaşlarıyla birlikte Halep'te yaşıyor. Halep'te evlendi.

921 **Kerim,** Firo Muradyan
Tepe-Vank Bitlis, 20, 12 Ocak 1926

Kerim'in babası Türk Ordusu'nda askermiş. Babasıyla ilgili başka bir bilgi yok. Türk Hükümeti'ne göre akrabalarıyla birlikte sürgün edilmiş. Kafileleri Diyarbakır'a vardığında bir Kürt, Kerim'i köyüne götürmüş. Kerim orada beş sene yaşamış. Kötü muamele gördüğü için başka bir köye kaçıp altı sene de orada kalmış. Sonra oradan da kaçıp Mardin'e gitmiş. Mardin'de Begzade (No: 920) ve Hovagium'la (No: 922) tanışmış. Kaçmaya karar vermişler ve başarmışlar.
Kurumumuzdan 12 Kasım 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Asker. Babası Amerika'da bulundu.

---

922 **Hovagium,** Stephan Bodasyan
Kemiş Afyonkarahisar, 20, 12 Ocak 1926

Hovagim, annesi, babası ve ağabeyiyle birlikte sürgün edilmiş. Habur yakınlarında babası ve ağabeyi Araplar tarafından öldürülmüş. Kısa süre sonra annesi de ölmüş. Bir Arap, Hovagium'u kaçırıp kendi şehrine getirmiş. Hovagium, bu şehirde beş sene yaşamış, sonra Kürtlere kaçıp altı yıl da Kürtlerle kalmış. Bir gün Mardin'e kaçma fırsatı bulmuş ve Mardin'de Kerim'le tanışmış. İkisi de Halep'e büyük zoruluklarla gelmişler. Yardımevimize kabul edildi ve 22 Nisan 1926'da kolonimize gitti.
Kurumumuzdan Ekim 1927'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Çiftçi. Numara 1048'le evlendi.

---

923 **Meryem,** Bedros
Tel-Ermen/Mardin, 25, 13 Ocak 1926

Meryem, kısa bir süre önce bize ulaştı. Verem olduğu için çok üzülüyoruz, çünkü zavallı kadın çok zorluk çekiyor. Sağlık durumu düzelir mi acaba? Savaştan kısa bir süre sonra evlenen

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Meryem'in kocası öldürülmüş. Sürgünler başladığında, akrabalarıyla birlikte sürgün edilmiş. Kafileleri Deyr-i Zor'a vardığında bir Arap Meryem'i kaçırıp çadırına götürmüş ve zorla evlenmiş. Birkaç çocuğu olmuş. Kadın kendini hasta hissettiğinde adam Meryem'e çok kötü davranıyormuş, çünkü çok acımasızmış. Bir gün Meryem çocuklarını bırakıp Deyr-i Zor'a kaçmış, oradan da temsilcilerimiz tarafından bize gönderilmiş.
Verem. 31 Ocak 1926'da belediye hastanesinde öldü.

---

924 **Missak,** Hovhannes Djergayan
Varto/Muş, 20, 14 Ocak 1926

Missak, annesi, babası ve dört erkek kardeşiyle Resulayn'a sürgün edilmiş. Yolda kafilelerine Araplar saldırıp babasını ve iki erkek kardeşini öldürmüşler. Diğer erkek kardeşlerini de çadırlarına götürmüşler. Missak annesi bir Kürt köyüne kaçırılmış ve bir adam annesiyle evlenmiş. Missak, bu evde hizmetçi olarak çalışmış. Üç sene sonra annesi ölmüş ama Missak pek çok sene o evde kalmaya devam etmiş. Sonrasında da bizim yardım evimize kaçmış.
Kurumumuzdan 15 Şubat 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

---

925 **Yervant,** Hagop Alajajian
Antep, 18, 22 Ocak 1926

Yervant'ın annesi ve babası, o daha çok küçükken ölmüş. Yervant'a amcası bakıyormuş. Birlikte sürgün edilmişler. Kısa bir süre sonra amcası öldürülen Yervant bir Arap evine kaçırılmış. Bu evde on bir sene hizmetçi olarak yaşamış. Sonra birkaç katırcı tarafından Halep'teki yardımevimize getirilmiş.
Kurumumuzdan 23 Ocak 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

926 **Angel,** Krikor Celladyan
Urfa, 7 (10), 22 Ocak 1926

Angel, bir Ermeni kızı ama doğumuna ilişkin hiçbir şey hatırlamıyor. Onca sene birlikte yaşadığı Arapları kendi annesi, babası sanmış. Bir gün birkaç Ermeni, Angel'in yaşadığı köye gitmişler ve kıza, babaannesinin Halep'te yaşadığını, kendilerine katılmasını söylemişler. Angel da bu teklifi kabul edip bize ulaşmış. Şimdi babaannesiyle birlikte bizim yardımımızla yaşıyor. Çünkü çok fakir olan kadın yardımımız olmadan Angel'a bakabilecek durumda değil.
Kurumumuzdan ayrıldı. Halep'te babaannesi var.

---

927 **Hagop,** Nazar
Adana, 17, 22 Ocak 1926

Hagop, annesi, babası, iki erkek ve üç kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Birkaç hafta Halep çevresinde kalmışlar. Kafileleri Arapların saldırısına uğramış. Bütün sevdikleri gözünün önünde öldürülmüş. Bir Arap, Hagop'u çadırına götürmüş. Hagop, orada iki sene yaşamış. Bir gün bir Kürtle tanışmış. Bu adam Hagop'u kendisini Resulayn yakınlarına kadar takip etmeye ikna etmiş. Hagop, bu Kürtle sekiz sene yaşamış ve yardımevimizi duyduğunda kaçıp bize gelmiş. Beyrut'ta erkek kardeşini buldu ve onunla yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 2 Nisan 1926'da ayrıldı. Akrabaları Beyrut'ta yaşıyor.

---

928 **Manug,** Nerses Gasdanyan
Harput, 16, 30 Ocak 1926

Manug'un babası, o daha çok küçükken ölmüş. Sürgünler başladığında annesi ve bir kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Isoli yakınlarında kafileleri Kürtler tarafından saldırıya uğramış. Çoğu öldürülmüş ya da yaralanmış. Ölenlerin arasında annesi

ile kız kardeşi de varmış. Bir Kürt, Manug'u evine götürmüş. Manug orada üç sene köle olarak kaldıktan sonra Harput'a kaçıp bir Türk evine sığınmış. Şimdiye kadar da o evde kalmış. Fırsat bulduğunda katırcıları takip edip bize ulaşmış.
Kurumumuzdan 8 Temmuz 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Halep'te erkek kardeşi var.

---

929 **Mardiros,** Hovhannes
Muş, 18, 1 Şubat 1926

Mardiros'un babası savaştan önce ölmüş. Mardiros'a annesi ve akrabalarıyla birlikte sürülmüş. Kafileleri yürüyerek yolculuk etmeye zorlanmışlar. Annesi, daha fazla yola devam edememiş ve hastalanmış. Mardiros, annesini yolda bırakıp kafileyle devam etmek zorunda kalmış. Bir gün bir Arap, Mardiros'u çadırına götürmüş ve on bir sene adamın hizmetçisi olarak orada kalmış. Komşu köylerden birinde Ermeniler yaşıyormuş, kaçmasına yardım etmişler. Şu anda Halep'teki yardımevimizde.
Kurumumuzdan 10 Şubat 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

---

930 **Zabel,** Krikor
Palu, 22, 2 Şubat 1926

Zabel, savaştan önce evlenmiş. Kocası, Türk Ordusu'na alınmış ve orada öldürülmüş. Zabel, annesi ve babasıyla birlikte sürgün edilmiş. Kısa süre sonra Araplar, kafilelerine saldırıp Zabel'in annesinin, babasının da içinde bulunduğu masum insanları öldürmüşler. Zabel'i bir Arap kaçırıp evine götürlmüş. Birkaç ay sonra kızı bir başka Araba satmış. Zabel'in satıldığı adamın iki karısı varmış. Zabel, tarlada ve evde çok çalışmak zorunda kalmış. Birkaç kez

kaçmaya çalışsa da yakalanıp geri getirilmiş. Sonunda bir gün kaçmayı başarıp Rakka'ya ulaşmış, orada da temsilcimiz, Zabel'i bulup Halep'teki yardımevimize göndermiş.
Kurumumuzdan 3 Şubat 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

---

931 **Alexander,** Hovhannes Garabedyan
Eskişehir, 18, 3 Şubat 1926

Alexander, annesi ve babasıyla birlikte sürgün edilmiş. Suruç'a varmak için üç hafta yolculuk etmişler ve annesi Suruç'ta ölmüş. Alexander ile babası, daha ileriye sürülmüşler. Rakka yakınlarında babasını kaybetmiş. Kendisi bir Kürt tarafından kaçırılıp çadırına götürülmüş ve on bir sene orada yaşamış. Bir gün bizim yardımevimizi duymuş ve kaçıp sağ salim bize ulaşmış.
Kurumumuzdan 28 Mart 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Demirci.

---

932 **Araksi,** Aruş Kebabyan
Urfa, 13, 3 Şubat 1926

Araksi, geçmişi hakkında fazla bir şey bilmiyor. Akrabaları, Araksi'yle annesinin Araplar tarafından kaçırıldıklarını, annenin öldüğünü ve çocuğun Araplarla kaldığını söylediler. Araksi, kötü muamele görmemiş ama Ermeni olduğunu öğrendiğinde orada daha fazla kalmak istememiş. Bir gün kaçıp Bab'a ulaşmış, oradan da bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 9 Şubat 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

---

933 **Holo,** Aliksan Kehiayan
Çiftlik/Erzurum, 35, 8 Şubat 1926

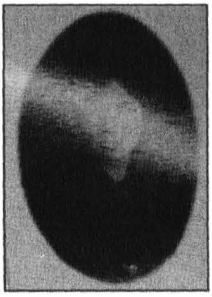
Zulümlerin başlangıcında kocası Türkiye sınırından çıkıp Rusya'ya kaçmak amacıyla yola çıkmış. Ne yazık ki başaramamış ve öldürülmüş. Holo, çocuklarıyla birlikte sürgün edilmiş.

Kafileleri Urfa'ya ulaştıktan birkaç gün sonra daha ileriye sürülmüşler. Holo, bu çok zorlu yolculuğuna devam edememiş ve kafile yola devam ederken arkada kalmış. Bir Arap, Holo'ya acıyıp köyüne götürmüş. Holo, orada on bir sene efendisi için çalışarak yaşamış. Yardımevimizi duyduğunda Araptan gitmek için izin istemiş. Adam Halep'e gitmesine izin vermiş. Şimdi evimizde ve uzun süredir kayıp olan çocuklarının gelmesini bekliyor, tabii hâlâ hayattalarsa.
Kurumumuzdan 10 Şubat 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

---

934 **Yeghisaphet,** Krikor Kalaycıyan
Urfa, 11, 8 Şubat 1926

Yeghisapet, daha küçük bir çocukken, annesi ve babasıyla birlikte sürgün edilmiş. Deyr-i Zor yolunda bir Arap, babasını öldürüp annesini ele geçirmiş. Bu Arap, Yeghisapet ile annesini birkaç sene evinde tutmuş, sonra da kapının önüne koymuş. Kısa bir süre sonra başka bir Arap, annesini eve almış ama Yeghisapet'i kabul etmemiş. Bu yüzden de sokaklarda yapayalnız kalan Yeghisapet'i bir Çeçen (?) kız evine almış. Yeghisapet altı sene bu evde çalışmış. Bir gün, tarladeyken, bir Ermeni şoförle tanışmış ve şoföre kendisinin Ermeni olduğunu söyleyip yardım istemiş. Şoför, Yeghisapet'i yardımevimize getirmiş.
Kurumumuzdan 10 Mart 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

---

935 **Yester,** Manugh Sandjian
Maraş, 36, 8 Şubat 1926

Yester, sürgünlerden önce evlenmiş. İşkencelerin başında kocası İslam'a geçmiş ancak Yester bu durumu reddedip iki çocuğuyla birlikte kocasının evinden kaçmış. Sürgünler başladığında çocukları ve akrabalarıyla birlikte Halep'e sürgün edilmiş. Halep'te iki sene hizmetçi olarak bir Ermeni rahibin evinde yaşamış. Yester, sonra yeniden bir Ermeniyle evlenip Idlib'de

yaşamış. Bir sene sonra ikinci kocası veremden ölmüş. Bir Arap, Yester'le zorla evlenmiş. Yester, ikinci kocasından olan çocuğuyla birlikte kaçıp Halep'e gelmiş.
Kurumumuzdan 3 Aralık 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. 1927'de kanserden öldü.

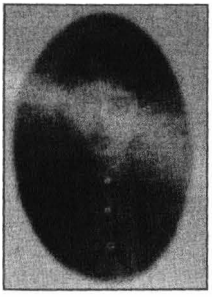
936 **Marie,** Manuel Sandjian
Maraş, 7, 8 Şubat 1926

Yester, Manugh Sandjian'ın (No: 935) çocuğu. Kurumumuzdan 31 Aralık 1926'da ayrıldı. Katolik rahibeler tarafından Alman Yetimhanesine kabul edildi. Numara 39.

---

937 **Hovsep,** Hagop Keuseyan
Bursa, 12, 10 Şubat 1926

Hovsep, annesi ve babasıyla birlikte sürgün edilmiş. Yolda babası öldürülmüş, annesi bir Arabın evine kaçırılmış. Arap, Hovsep'in annesiyle evlenmiş. Hovsep annesiyle birlikte yıllarca orada yaşamış. Sonrasında da annesi hastalanıp ölmüş. Annesinin ölümünden sonra üvey babası, Hovsep'e çok kötü davranmaya başlamış. Hovsep, bu duruma daha fazla dayanamayıp iki kez kaçmayı denemiş ancak yakalanıp geri getirilmiş. Aynı köydeki bir Arapla evli olan bir Ermeni kadın, Hovsep'e acıyıp gizlice kaçışını ayarlamış. Bir Ermeni şoföre birkaç mecidiye ödemiş. Şoför de Hovsep'i yanına alıp doğruca bize getirmiş.
Kurumumuzdan 20 Şubat 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Şubat

1927'de geri geldi. Son olarak tekrar ayrıldı. Akrabalarıyla Halep'te yaşıyor.

---

938 **Kevork,** Filiyan
Siverek, 16, 11 Şubat 1926

Kevork'un annesi, sürgünler başlamadan önce ölmüş. Babası, Diyarbakır'a sürülmüş. Kız kardeşleri ve bir erkek kardeşiyle Siverek tarafına sürülen Kevork, erkek kardeşini yolda kaybetmiş. Kevork ile kız kardeşleri birbirlerinden ayırılıp farklı Türk evlerine götürülmüşler. Kevork, yıllarca Türklerin arasında yaşamış, sonra da Arap-Punar'a kaçmış. Temsilcimiz Kevork'u oradan bize göndermiş.
Kurumumuzdan 8 Temmuz 1926'da ayrıldı. Ayakkabıcı.

---

939 **Madteos,** Tateos
Urmia, 20, 15 Şubat 1926

Madteos, sürgün edilmemiş. Annesi, babası kendi şehirlerinde öldürülmüş. Bir Türkün, evine aldığı Madteos, bütün gün bir ekmek için çalışıyormuş. Bir gün kaçma kararı almış ve kaçmış. Uzun ve tehlikeli bir yolculuktan sonra Halep'e ulaşıp yardım evimize gelmiş.
Kurumumuzdan 16 Şubat 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

---

940 **Ovsanna,** Bedros Geoyoghlian
Maraş, 37, 17 Şubat 1926

Ovsanna'nın kocası, sürgünler başladığında öldürülmüş. O da iki oğlu ve bir kızıyla birlikte sürgün edilmiş. Deyr-i Zor yakınlarında, kafileleri Çeçenler (?) (Çerkezler) tarafından saldırıya uğramış, iki oğlu öldürülmüş, kızı da Çerkezler tarafından kaçırılmış. Ovsanna da Mardin'deki bir Çerkez ailenin

yanına götürülmüş. Yedi sene hizmetçi olarak orada yaşamış, sonra da yaşlı bir Arapla evlendirilmiş. Kötü muamele gördüğü için, kocasının olmadığı bir sırada kaçıp Deyr-i Zor'a varmış. Oradan da temsilcimiz tarafından bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 18 Şubat 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

---

941 **Nina** (Anna) Sergunvna, Ivanoviç Kouznetzoff
Leningrade, 24, [Katılış tarihi yok]

Nina, 19 Ocak 1901'de Leningrad'da doğmuş. Babası yazarmış. Savaş sırasında babası da ailesi de çok çekmişler. 1917'de Toganrog'a kaçırılıp 1920'ye kadar orada kalmışlar. Sonra Nina, tifoya yakalanmış. Lemnos'a giden bir vapurla gelmiş. İyileşmeye başladığında önce Sivastopol'a oradan da Yalta'ya gitmiş. Bir süre sonra Bolşevikler gelince Nina İstanbul'a kaçmış. İstanbul'da bir Türk, Nina'yı yanına almış. Nina, iki sene boyunca evlenmeden bu adamla birlikte yaşamış. Küçük kızı altı aylıkken Türk Halep'e gitmek istemiş. Adam gitmeden önce evlenmişler. İki sene geçtikten sonra adam gelip Nina ve çocuğunu Halep'e getirmiş, o zamandan beri de Halep'te yaşıyorlarmış.
Kurumumuzdan ayrıldı. Akrabalar. Leningrad'daki annesi, babası. Evli.

---

942 **Missak** Keleşoğluyan
Artin, Besni, 19, 20 Şubat 1926

Missak'ın babası, sürgünler başladıktan hemen sonra Türk Ordusu'na alınmış ve bir daha da ondan haber alınamamış. Missak, annesi ve iki kız kardeşiyle sürgün edilmiş. Birecik yakınlarında kafilelerine yapılan bir saldırı sırasında annesini ve kız kardeşlerini kaybetmiş. Bir Türk, Missak'ı kaçırıp evine götürmüş. Missak, bu evde on bir sene çalışmış. Bir gün yardımevimizi duymuş ve yardımımızla akrabalarını bulmak umuduyla kaçma kararı almış. Efendisinden birkaç kez izin istemiş ancak alamamış. Missak,

kaçıp Membidj'e gitmiş ve temsilcimiz de oradan çocuğu bize göndermiş.
Kurumumuzdan 30 Şubat 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

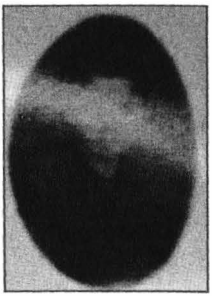
943 **Apraham** Kazancıyan
Mevork, Urfa, 19, 21 Şubat 1926

Sürgünler başladığında, babasını Urfa'da bırakmışlar. Apraham, annesi, üç kız kardeşi ve bir erkek kardeşiyle birlikte Deyr-i Zor'a sürülmüş. Yolda annesi ile erkek kardeşi ölmüş, geri kalanlar da sadece on gün Deyr-i Zor'da kaldıktan sonra daha ileriye sürülmüş. Habur yakınlarında kafileleri Çerkezlerin saldırısına uğramış. Saldırı sırasında sevdiklerini kaybeden Apraham, Tell-el-Bresh adlı bir Arap köyüne alınmış. On bir sene bu köyde hizmetçi, hatta bir köle olarak yaşadıktan sonra bir gün Ermeni bir şoför, kaçmasına yardımcı olup onu bize getirmiş. Apraham, kardeşini Beyrut'ta buldu ve onunla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 2 Nisan 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

---

944 **Minas,** Samuel Piriyian
Siverek, 12, 21 Şubat 1926

Minas'ın babası, o daha çok küçükken öldürülmüş. Minas ile annesi Deyr-i Zor'a sürgün edilmişler. Orada uzun bir süre Arap evlerinde çalışarak hayatlarını idame ettirmişler. Annesi, Deyr-i Zor'da ölmüş. Yanında çalıştığı bir Arapla kalan Minas, bir gün Halep'ten bir Ermeniyle tanışmış ve ona hayatından bahsetmiş. Bu Ermeni, Minas'ı alıp bölgedeki temsilcimize götürmüş, o da bize göndermiş.
Kurumumuzdan 22 Şubat 1926'da ayrıldı.

945 **Zekiye** Asaduhi, (...), (...)
13, 28 Şubat 1926

Zekiye ile Fehima geçmişleri hakkında hiçbir şey hatırlamayan çocuklardan. Soyadlarını ve nerede doğduklarını bile bilmiyorlar. Bir gün birkaç Ermeni, kızları görmüş, hikâyeleriyle ilgilenmiş, Ermeni olduklarını ortaya çıkarmış. Temsilcimize bu durumdan bahsetmişler, o da Deyr-i Zor valisinin de yardımıyla bu sefilleri kurtarmışlar. Bu kızlar, Deyr-i Zor bölgesindeki çingenelerin ellerindeymişler. On sene orada şarkıcı ve rakkas olarak çalışmaya zorlanmışlar. Köyden köye giderek çalışıyor ve efendilerine bakıyorlarmış. Babalarını Amerika'da bulduk.
Kurumumuzdan 3 Şubat 1927'de ayrıldı. Halep'teki akrabaları, Amerika'daki babasına gidene kadar ona baktılar. 1929'da Amerika'ya gitti.

---

946 **Fehime** Astrig, (...), (...)
13, 29 Şubat 1926

Zekiye Asaduhi'yle (No: 945) aynı hikâye.
Kurumumuzdan 1 Kasım 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi.
Sonrasında annesi Halep'te bulundu ve Fehime şu anda onunla yaşıyor. 1930'da Kırıkhan'da evlendi.

---

947 **Sultan,** (...)
Yenişehir, 14, 25 Şubat 1926

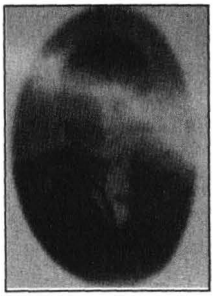

Sultan, Ermeni adını hatırlamıyor. Annesi ve babasıyla birlikte Halep doğrultusunda sürgün edilmiş. Kilis yakınlarındaki Azez'e vardıklarında annesi ve babası hastalanıp ölmüşler. Bir Türk, Sultan'ı köyüne götürmüş. Sultan, bir sene orada kalmış. Sonra başka bir başka Türke verilmiş ve orada da on sene yaşamış. Bir gün tarlada çalışırken Ermenilerden ve yardımevi-

mizden bahseden bir Ermeniyle tanışmış. Sultan da milletine dönme kararı almış. Yolda beklemiş ve geçen bir arabanın şoförü kızı alıp Halep'e getirmiş.
Kurumumuzdan 1 Ekim 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi.

---

948 **Hagop,** Hagop
Çermik, 16, 1 Mart 1926

Sürgünler başladığında Hagop'un babası Türk Ordusu'nda askermiş. Yavaş yavaş Ermeniler Urfa'ya sürgün edilmişler. Hagop, bu şekilde Urfa'ya gelmiş. Urfa'ya geldiklerinde annesi yorgun düşmüş erkek kardeşi de kaybolmuş. Bir Arap, Hagop'u kaçırıp evine götürmüş. Hagop, on bir sene çobanlık yaparak orada yaşamış ama sürekli kötü muamele görmüş. Bir gün Djerablus'a gidip temsilcimizle buluşmuş. Temsilcimiz da Hagop'u bize göndermiş. Akrabalarının hayatta olup olmadıklarını bilmiyor.
Kurumumuzdan 9 Ekim 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Halep'teki annesi.

---

949 **Hovhannes,** (...)
Urfa, 19, 2 Mart 1926

Hovhannes, babasının adını hatırlamıyor. Sürgünler başladığında annesi, babası, bir erkek kardeşi ve bir kız kardeşiyle birlikte Meskene'ye sürgün edilmiş. Yolda annesi, babası, erkek kardeşi ve kız kardeşi Türklerin zalimlikleri yüzünden ölmüş. Ailesinden hayatta kalan tek kişi olan Hovhannes, bir Arabın evine kaçırılmış. Uzun bir süre rahat bir hayat yaşamış ama efendisi bir başkasına vermek isteyince Hovhannes kaçıp komşu köye gitmiş ve orada bir Türk tarafından korunmuş. Sekiz sene bu Türkün evinde yaşamış, bu süre içinde çiftçilik yapmış. Bir gün yardımevimi-

zi duyup, Bab'a gitmiş. Oradan da temsilcimiz tarafından bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 19 Mart 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

---

950 **Meryem,** Artin Chaparliyan
Maraş, 22, 10 Mart 1926

Meryem'in babası savaştan önce öldürülmüş. Meryem, sürgün edilmeler sırasında erkek kardeşini kaybetmiş ve bir daha da ondan haber alamamış. Habur'a vardıklarında annesini kaybetmiş. Kafileleri daha ileriye gitmeye zorlanmış. Yolda bir Arap, Meryem'i kaçırıp evine götürmüş. Meryem, kendisini kaçıran adamla evlenip uzun süre ailesinden hiç haber almadan bu adamla yaşamış. Bir süre sonra birçok Ermeninin Halep'te yaşadığını duymuş. Birkaç kez kaçıp milletine geri dönmeye çalışmışsa da başarılı olamamış. Bir gün bir fırsat bulup Deyr-i Zor'a kaçmış. Ermeni bir şoför görüp ondan yardım istemiş. Şoför Meryem'i bize getirmiş.
Kurumumuzdan 27 Temmuz 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hemşire. Halep'teki St. Louis Hastanesi'nde.

---

951 **Krikor,** Ohannes Melkonyan
Bahçecik, 20, 10 Mart 1926

Dünya Harbi'nin başında babası Türk Ordusu'na alınmış ve bir daha da ondan haber alınamamış. Sürgünler başladığında, annesi ve bir erkek kardeşiyle birlikte Meskene'ye sürülmüş. Yolda annesi ile kardeşi açlıktan ve yorgunluktan ölmüşler. Zavallı çocuk, iki sene çok zorlu bir hayat yaşamış. Bir gün bir Arap, Krikor'u evine almış. Krikor, bu evde hizmetçi olarak dokuz sene yaşamış. Sonra da bir fırsatını bulup temsilcimizin de yardımıyla bize ulaşmış.
Kurumumuzdan 25 Mayıs 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

952 **Hagop,** Garabedyan
Bursa, 17, 11 Mart 1926

Hagop'un annesi, Hagop daha küçükken ölmüş. Hagop, babası, bir erkek kardeşi ve bir kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Osmaniye'de babası ile kız kardeşi hastalanıp ölmüşler. Yolda kafileleri Kürtlerin saldırısına uğramış. Hagop, erkek kardeşini saldırıda kaybetmiş. Bir Kürt, Hagop'u kaçırıp evine götürmüş. Hagop, orada hizmetçi olarak bir buçuk sene yaşamış. Sonrasında efendisi onu Hammam'da bir Çerkez'e satmış. Hagop, oradan kaçıp bize ulaşmış.
Kurumumuzdan 27 Mayıs 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Şoför.

---

953 **Mesia,** Vartivar
Gürün, 18, 15 Mart 1926

Sürgünlerin başında Mesia, annesi, babası ve bir kız kardeşiyle birlikte Deyr-i Zor tarafına sürgün edilmiş. Yolda, Elbistan yakınlarında babası hastalanıp ölmüş. Kafileleri Deyr-i Zor'da kısa bir süre kaldıktan sonra Habur eteklerine doğru gönderilmiş. Gönderildikleri yerde birkaç kişinin saldırısına uğramışlar. Saldırı sırasında zavallı çocuk annesini de kaybetmiş. Mesia'yı da bir Arap, kaçırıp çadırına götürmüş. Götürüldüğü bu çadırda sekiz sene çoban olarak yaşamış. Sonra Deyr-i Zor'a kaçmış. Üç sene büyük zorluklarla yaşamış. Bir gün temsilcimiz Mesia'yı bulup bize göndermiş.
20 Eylül 1926'da kolonimize gitti.

---

954 **Meryem,** Mahledbdjian
Besni, 30, 16 Mart 1926

Meryem, savaştan önce evlenmiş. Sürgünler başladığında kocası, kendisinden önce sürülmüş ve kaybolmuş. Meryem bir çocuğu,

annesi ve iki kız kardeşiyle birlikte sürülmüş. Birecik'e vardıklarında annesi ile çocuğu hastalanıp ölmüş. Kız kardeşlerinden biri bilinmeyen bir yere sürülmüş, diğeri de Birecik'ten bir Arapla evlenmeye zorlanmış. Meryem de bir Türk evine götürülmüş ve on bir sene o evde hizmetçilik yaparak yaşamış. Bir gün kaçıp Djerablus'a ulaşmış. Oradan bir Ermeni bir rahip tarafından bize gönderilmiş. Meryem'in gözleri çok kötü durumdaydı. Ameliyat ettirdik ve uzun süre bakımda kaldı ama bir başka hastalığı daha vardı. Sonrasında kız kardeşi Halep'te bulundu. Şimdi onunla birlikte yaşıyor. Meryem'e bir süredir yardımevi dışında yardım ediyoruz.
Kurumumuzdan 22 Mart 1926'da ayrıldı. Kız kardeşiyle Halep'te yaşıyor.

---

985 **Ferdose,** Bahduşe
Mardin, 24, 18 Mart 1926

Ferdose, annesi, babası, üç erkek kardeşi ve iki kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Diyarbakır yakınlarında kafileleri birkaç gruba ayrılıp farklı taraflara gönderilmişler. Zavallı kız, annesinin öldürülüşüne şahit olmuş. Bir Kürt tarafından, adamın Derik adlı köyüne kaçırılmış. Kürt, onunla evlenmiş. Ferdose, orada on bir sene kalmış. Bir gün halasının Mardin'de yaşadığını duyunca ona kaçmış. Bir Ermeni rahibin yardımıyla da bize gönderilmiş. Erkek kardeşini Halep'te buldu ve onunla yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 19 Mart 1926'da ayrıldı. Akrabalar

---

956 **Yusuf,** Bahduşe, (...)
2, 18 Mart 1926

Ferdose, Bahduşe'ye (No: 955) bakınız.
Kurumumuzdan 19 Mart 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

957 Mesia, Shnork Chanian
Bor/Niğde, 20, 20 Mart 1926

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Sürgünler başladığında, akrabalarıyla birlikte komşu köylerden birindeymiş. Akrabalarıyla birlikte Rakka'ya sürülmüş. Rakka'ya vardıklarında annesi ve babasıyla karşılaşmış. Kafileleri Rakka'dan ayrılıp Deyr-i Zor'a doğru yola çıkmış. Yolda bir grup Arap tarafından saldırıya uğramışlar. Araplar, kafilede bulunanları soymuş ve çoğunu da öldürmüşler. Mesia, annesini ve babasını kaybetmiş. Bir Türk köylüsü Mesia'yı yanına almış. Kimsesi olmayan bu çocuk dayanılamayacak acılar yaşamış. Sonunda Djerablus'a kaçma girişimde bulunup başarılı olmuş. Temsilcimiz, Mesia'nın acınası halini görünce onu bize göndermiş.
Kurumumuzdan 27 Mart 1926'da ayrıldı. Akrabalarıyla Halep'te yaşıyor.

---

959 Hanne, (...)
Mardin, 17, 21 Mart 1926

Hanne, annesi, babası, bir erkek ve bir kız kardeşiyle birlikte sürülmüş. Şeddade adlı bir köyün yakınlarında annesini, babasını ve kız kardeşini kaybetmiş. Hanne, yolda erkek kardeşinden ayrı düşmüş. Bir Arap tarafından kaçırılıp adamın evine götürülmüş. Hanne, adamın evinde hizmetçi ve çoban olarak on bir sene yaşamış, akrabalarından hiç haber alamamış. Kötü muamele gördüğü için kaçma fırsatı kolluyormuş. Efendisi, Hanne'nin niyetini bilse ve gözü sürekli onun üstünde olsa da Hanne, uygun bir fırsattan faydalanarak kaçıp Resulayn'a ulaşmış. Resulayn'da temsilcimizle karşılaşmış ve ona hikâyesini anlatmış. Şimdi yanımızda zanaat öğreniyor. Annesini buldu ve onunla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 4 Mayıs 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

959 Yusuf, Vanes
Muş, 13, 21 Mart 1926

Yusuf, çok tatlı bir çocuk. Bir Kürt, Yusuf'u kafileden ayırıp evine götürmüş. Annesi ile babasına ne olduğunu bilmiyor. Yusuf, on bir sene bu Kürtün evinde hizmetçi olarak çalışmış. Bir Ermeni olduğunu çok iyi biliyormuş, o yüzden de milletine dönmek konusunda her zaman hevesliymiş. Efendisinden ve hanımından gördüğü kötü muamele, Yusuf'u kaçmak zorunda bırakmış. Bir gece bir tarafa doğru kaçmış, şansına Djerablus'a ulaşmış. Oradan da bu küçük mülteci, bizim yardımevimize gönderilmiş.

---

960 Joseph, (...)
Mardin, 15, 25 Mart 1926

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Joseph, yüzlerce Ermeniyle birlikte sürgün edilmiş. Yolda Kürtler kafilelerine saldırıp birçok insanı öldürmüşler ya da yaralamışlar. Annesi ile babasına ne olduğunu bilmiyor. Joseph, bir Kürt tarafından kaçırılıp adamın köyüne götürülmüş. On bir sene bu köyde kendisini kaçıran Kürt için çalışmış. Bu köyün çobanlarından birkaçı iş için Halep'e giderken, Joseph de onları takip edip buraya gelmiş.
Kurumumuzdan 26 Mart 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

---

961 Zabel, Bedros
Arapgir, 18, 25 Mart 1926

Sürgünler başladığında, Zabel'in babası aileden ayırılıp bilinmeyen bir yere gönderilmiş. Zabel, annesi, beş kız kardeşi ve küçük erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Yetişkin erkekler, kadınlar, erkek ve kız çocukları ile bebeklerden oluşan kafileleri, üç ay boyunca dağlardan, vadilerden, nehirlerden ve çöllerden yürüyerek geçmek zorunda bırakıl-

mış. Jandarmalar bu zavallı insanları güçleri yettiğince öldürme emri almış. Viranşehir yakınlarında güzel kızlar toplatılıp, Türkler ve Kürtler arasında dağıtılmışlar. Kafilenin geri kalanı ölmeleri için çöle gönderilmiş. Zabel, payını bir Kürtten yana almış ve adamla evlenmiş. On bir sene istemeden bu adamla yaşadıktan sonra bir gün kaçıp Resulayn'a ulaşmış, temsilcimiz de onu bize göndermiş.
Kurumumuzdan 26 Mart 1926'da ayrıldı. Halep'teki akrabalar.

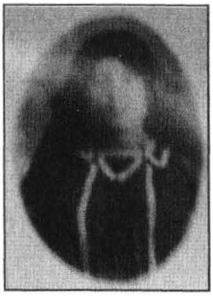
962 **Fehmi,** Terthagian
(...), 16, 28 Mart 1926

Fehmi, annesine, babasına ve akrabalarına ne olduğunu hatırlamıyor. Mardin yakınlarında bir Arap tarafından kaçırılıp Mardin'e götürülmüş. Kendisini kaçıran Arap, Fehmi'yi Habib adlı bir Hristiyan'a satmış. Bu Hristiyan, sürgün edilmemiş ve uzun bir süre Fehmi'yi yanında tutup ona bakmış. Efendisi bir terzi olduğundan Fehmi de bu zanaatı öğrenmiş. Ama seneler geçtikçe efendisi iyice fakirleşmiş, artık Fehmi'ye bakamayacak duruma gelince çocuğu göndermiş. Zavallı çocuk, bir süre Türklerin arasında çalışmış, tabii ki kötü muamele görmüş. Bir gün yaşlı bir Türk ona daha iyi şartlar altında yaşamak için Türkiye sınırlarından çıkmasını tembihlemiş. Fehmi de öyle yapmış ve kaçıp Hasitşe'ye gitmiş. Oradan da temsilcimiz tarafından bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 4 Mayıs 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

---

963 **Ovsanna,** Hovhannes Garmir Hagopyan
Urfa, 20, 28 Mart 1926

Ovsanna'nın babası Türk Ordusu'nda askermiş. Sürgünler başlamadan önce ölmüş. Annesi, Urfa'daki Türk hastahanesinde hemşire olarak çalışıyormuş. Ovsanna, halası ve iki erkek kardeşiyle birlikte Deyr-i Zor tarafına sürgün edilmiş. Kafileleri daha ileriye gitmek zorunda bırakıldığında halası, hayatını

kurtarmak için Ovsanna'yı Meadin'de (Deyr-i Zor yakınlarında bir şehir) Arap bir jandarmaya bırakmış. Bu sebeple de Ovsanna, akrabalarından ayrılmak zorunda kalmış. Büyüdüğünde efendisi onu bir Arapla evlendirmek istemiş. Bu sırada Ovsanna'nın annesi Halep'teymiş. Ovsanna'dan haber alınca hemen yardım etmemiz için bize geldi. Temsilcimizin yardımıyla Meadin'e gitti. Orada Ovsanna'yı görmüş, Araba kızını geri vermesi için yalvarmış. Ovsanna'nın efendisi kadına acıyıp isteğini kabul etmiş. Sonra da anne kız sağ salim bize ulaştılar. Ovsanna, diğer birçoğu gibi ana dilini unutmuş.
Kurumumuzdan 29 Mart 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Annesi Halep'te.

---

964 **Dikran,** Alenan Mgroian
Muş, 20, 31 Mart 1926

Sürgünler başında, Kürtler köylerine saldırmış. Bir kısmı dağlara kaçmayı başarmış ama geri kalanlar öldürülmüş. Bir Kürt, Dikran ile annesini evine götürmüş. Adam Dikran'ın annesiyle evlenmiş, Dikran da bu adamın çobanı olarak çalışmak zorunda kalmış. Bir sene sonra annesi ölmüş. Dikran, efendisiyle birlikte sürgün edilmiş, çünkü Rus Ordusu gelmekteymiş. Rus Ordusu Türkiye topraklarından çıkınca şehirlerine geri dönebilmişler. Dikran, on bir sene orada yaşadıktan sonra Bab'a kaçmış. Oradan da temsilcimiz tarafından bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 29 Haziran 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Zanaat. Kuyumcu.

---

965 **Jegy (John),** (Urfalıyan) Eustrathios Temzidou
Malatya, 10, 10 Nisan 1926

Jegy'nin babası, savaştan önce Yunanistan'a gitmiş. Ailenin geri kalanı sürgün edilmiş ve kaybolmuş. Jegy, Halep'te bir Arabın evine götürülmüş. Babası onu buluncaya kadar orada yaşamış. Şehrin Yunan elçisi tarafından kur-

tarılıp bize gönderilmiş. Yunanistan'a olan yolculuğu için gerekli hazırlıklar tamamlanana kadar burada kalacak.
Kurumumuzdan 12 Mayıs 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Babası Yunanistan'da.

---

966 **Sarkis,** Mihran Mihranyan
Gürün/Sivas, 19, 12 Nisan 1926

Sarkis'in babası sürgünler sırasında öldürülmüş. Annesi, sürgün edileceği sırada hayatını kurtarmak için Sarkis'i bir Türke vermiş. Sarkis, on bir sene bu Türkün evinde çobanlık yaparak yaşamış. Halep'teki yardım evimizi duyduğunda tekrar Ermeni olmak istemiş. Bir gün kaçıp zorlu bir yolculuktan sonra Arab-Pounar'a varmış, oradan da temsilcimiz tarafından yardımevimize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 8 Haziran 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Annesi.

---

967 **Souren,** Garabed
(...), 17, 12 Nisan 1926

Sürgünler sırasında bütün aile Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Yolda kötü niyetli gruplar kafilelerine saldırıp bu savunmasız insanların çoğunu öldürmüş. Bu saldırı sırasında Souren de babasını kaybetmiş. Annesi daha ileriye sürüldüğünde kollarında taşıyamadığından küçük çocuğunu yolda bırakmak zorunda kalmış. Bir Arap, Souren'i evlat edinmiş, çünkü çocuğu yokmuş. Souren, on bir sene bu adamla yaşamış ve onun çobanlığını yapmış. Bir gün bacağından yaralanmış. Mülteci olarak yardım evimize sığındı.
Kurumumuzdan 22 Mayıs 1926'da ayrıldı. Akrabalarıyla Halep'te yaşıyor.

968 Hovsep, Habib
Diyarbakır, 16, 12 Nisan 1926

Hovsep, sürgünler başladığında küçücük bir çocukmuş. Babası, Mardin yakınlarında yolda ölmüş. Bir Kürt, Hovsep ile annesini kafileden ayırıp köyüne götürmüş. Hovsep, annesi hayatta olduğu sürece kötü muamele görmemiş ama annesinin ölümünden sonra Kürt, onu kapı dışarı etmiş. Hovsep, günlük ekmeğini tarlalarda çok çalışarak kazanıyormuş. Bir gün Mardin'e gelmiş ve yardımevimizi duyarak buraya gelmeye karar vermiş. Hasitşe'ye ulaştığında temsilcimizle buluşmuş ve bize gönderilmiş. Uzun bir süre hastaydı.
Kurumumuzdan 21 Şubat 1927'de ayrıldı. Akrabalar. Amerika.

---

969 Mıgırdiç, (...)
Erzurum, 18, 13 Nisan 1926

Sürgünler sırasında bütün aile Malatya'ya sürülmüş. Mıgırdiç, Malatya'da annesini ve babasını kaybetmiş. Babaannesiyle birlikte Birecik'e getirilmiş. Bir Arap, Mıgırdiç'i babaannesinden ayırıp Urfa'ya götürmüş. Mıgırdiç, tarlada yardım edebilecek yaşa gelene kadar adam ona bakmış. Mıgırdiç, ailesinden hiç haber alamamış ama bazı Ermenilerin Halep'te yaşadığına dair haber almış. Kaçıp Deyr-i Zor'a gelmiş, oradan da yardımevimize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 5 Haziran 1926'da ayrıldı. Kendisine bakabiliyor.

---

970 Khoren, Levon Manugyan
Maraş, 8, 13 Nisan 1926

Khoren ile Manug'un babası 1922'de Tükler ile Fransızlar arasındaki savaş sırasında öldürülmüş. Bir Türk, annesi ile çocukları evine almış çünkü bu dul kadınla evlenmek niyetin-

deymiş ama annesi Hristiyanlarla birlikte kaçmayı başarıp şehirden ayrılmış. Ancak o sırada kışın ortası olduğundan, karda kaybolmasınlar diye, çocukları adamın evinde bırakmış. Kadın, büyük zorluklardan sonra Halep'e varmayı başarmış. Kardeşinin evine kabul edilmiş ama çocuklarını nasıl geri alacağını bilmiyormuş. Sonunda bizim haberimiz oldu ve çocukları bulduk. Çocukların yanında kaldıkları Türkü ikna ettik. Dayılarının evine kabul edildiler.
Kurumumuzdan 23 Nisan 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Halep'teki teyze.

---

971 **Manug,** Levon Manugyan
Maraş, 6, 13 Nisan 1926

Khoren, Levon Manugyan'ın (No: 970) erkek kardeşi.
Kurumumuzdan 23 Temmuz 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

---

972 **Hripsime,** Movses Serabyan
Birecik, 25, 19 Nisan 1926

Hripsime'nin ilk kocası, savaş sırasında Fransız askerlerinin Türkiye topraklarının bir kısmından çekilmek zorunda kaldıkları sırada öldürülmüş. Hripsime, bakmakta çok zorlandığı tek çocuğuyla ortada kalmış. Sonrasında genç bir Ermeniyle evlenmiş. Evlendiği adam, zulümler sırasında İslam'a dönmüş ama tekrar Hristiyanlarla birlikte yaşamaya çalışıyormuş. Ancak bu çok zor-

muş ve tekrar İslam'a dönmek zorunda kalmış, karısı da bu duruma daha fazla dayanamamış. İnancından vazgeçmektense sürülmeyi tercih etmiş. Yardımevimize kabul edildi.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Çocukları Alman Yetimhanesine kabul edildi.

---

973 **Harutyun,** Boghos Karacıyan Serabyan
Nizip, 8, 19 Nisan 1926

Hripsime, Movses Serabyan'ın (No: 972) çocuğu.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1926'da ayrıldı. Alman Yetimhanesine kabul edildi, Numara 30.

---

974 **Hagop,** Boghos Karacıyan Serabyan
Nizip, 4, 19 Nisan 1926

Harutyun, Boghos Karacıyan Serabyan'ın (No: 973) erkek kardeşi.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1926'da ayrıldı. Alman Yetimhanesine kabul edildi. Numara 41.

---

975 **Maria,** Ilian
Halep, 15, 20 Nisan 1926

Maria, geçmişinden çok emin değil ama annesinin kendisini kucağında taşıdığını hatırlıyor. Annesi, uzun bir süre dağlarda dolanmış. Maria, askerlerin onu birkaç kere dövdüğünü görmüş. Kafileleri dinlenirken Maria, yakındaki bir çeşmeden su getirmeye gitmiş. Geri dönerken bir Arap, Maria'yı kaçırmış ve

çadırına götürmüş. Maria, on bir sene orada yaşamış. Sonrasında bizim için çalışan katırcılar tarafından ikna edilmiş ve fırsatını bulup bize kaçmış. Kölelikten kurtulduğu için çok memnun.
Kurumumuzdan 14 Mayıs 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Halep'teki bir yetimhaneye kabul edildi.

---

976 **Vadia,** Khayatyan
Urfa, 13, 21 Nisan 1926

Vadia ve Marie adlı bu iki kız kardeş, anne ve babalarıyla birlikte sürgün edilmişler. Mardin'de anne ve babaları, çocukların hayatlarını kurtarmak için onları bir Türkün yanında bırakmak zorunda kalmışlar. Çocukları Türke bırakırken son bir "Hoşçakal" deyip kafileyle yollarına devam etmişler. Sonra da kızlar anne ve babalarından hiç haber alamamışlar. Vadia ve Marie on bir sene bu Türkün yanında kalmış, onun için çalışmışlar. Büyüdüklerinde efendileri Marie'yi bir başka Türke vermek istemiş ama Marie gitmeyi reddetmiş ve kız kardeşiyle birlikte Hasitşe'ye kaçmış. Bir süre Suriyeli bir ailenin yanında kalmışlar, sonrasında da ikisi birden bize gönderilmiş. Yardımevimizde geçmişteki acılarını unuttular. Vadia, Halep'teki bir yetimhanede.
Kurumumuzdan 20 Mayıs 1926'da ayrıldı. Halep'te bir yetimhaneye kabul edildi.

---

977 **Marie,** Khayatyan
Urfa, 15, 21 Nisan 1926

Vadia, Khayatyan'la (No: 976) aynı hikâye.
Kurumumuzdan 30 Mayıs 1926'da ayrıldı. Halep'te bir yetimhaneye kabul edildi.

978 Garabed, Krikor
Kars (Adana), 18, 25 Nisan 1926

Garabed, annesi, babası ve kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Islahiye yakınlarında yetişkin erkekler kafileden ayırılıp daha ileriye sürülmüşler. Üç gün sonra 4-10 yaş arası erkek çocuklar toplanıp, İstanbul'a gönderilmişler. Türk hükümetinin onlara İslamı öğretmek gibi bir niyeti varmış. Garabed'de, diğer birçok Ermeni çocukla birlikte İstanbul'a gönderilmiş. Bir sene boyunca bir yetimhanede yaşadıktan sonra bir Türk evine kaçıp beş sene boyunca hizmetçilik yapmış. Bir gün zengin bir Arapla tanışmış. Arap, Garabed'i kendisiyle Urfa'ya gitmeye ikna etmiş. Garabed, adamla Urfa'ya gidip beş sene boyunca tarlada çalışmış. Garabed, adamın hanımı tarafından kötü muamele görüyormuş. Arab-Pounar'a kaçmış ve ordan da temsilcimiz tarafından bize gönderilmiş. Erkek kardeşini Beyrut'ta buldu ve onunla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 4 Mart 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

---

979 Haygaz, Hagopyan
Çemişgezek, 17, 25 Nisan 1926

Ermeni katliamının başında Türkler, bir erkek kardeşi ile bir kız kardeşini öldürmüş. Babası orduda askermiş. Haygaz, yolda çektiği zorluklara dayanamayıp ölen annesiyle birlikte sürgün edilmiş. Urfa yakınlarında bir Arap, Haygaz'ı kaçırıp evine götürmüş. Haygaz, götürüldüğü bu evde on bir sene çobanlık yaparak yaşamış. Halep'te birçok Ermeninin yaşadığını duyduğunda, akrabalarını bulmak umuduyla milletine geri dönmek istemiş. Haygaz, efendisinden gitmek için izin istemiş ama efendisi kabul etmemiş, üstünde büyük baskı kurmaya başlamış. Haygaz, bir gece kaçmayı başarmış ve Arab-Pounar'a varmış. Orada temsilcimizle görüşmüş, o da, Haygaz'ı yardım evimize göndermiş. Halep'te akrabalarını buldu ve onlarla beraber yaşamaya gitti. Babası Amerika'da.
Kurumumuzdan 29 Nisan 1926'da ayrıldı. Akrabalar

980 **Adie,** Ehop
Mardin, 13, 27 Nisan 1926

Annesine ve babasına ne olduğunu bilmiyor. Adie hakkında bulabildiğimiz tek bilgi, sürgünler sırasında yolda bırakılmış olduğu. Annesi ile babası daha ileriye gönderilmiş. Bir Arap, acıyıp Adie'yi yanına alarak yıllarca bakmış; sonra da Adie, Halep'e kaçmış. Hiç akrabası olmadığından yardımevimize kabul ettik. Adie, Halep'te bir yetimhanede.
Kurumumuzdan 28 Nisan 1926'da ayrıldı. Halep'te bir yetimhaneye kabul edildi. Sonra akrabaları bulundu.

---

981 **Yevpime,** Movses Mahserecyan
Antep, 15, 27 Nisan 1926

Sürgünler başladığında bütün aile Meadin (Mardin ?) yönünde sürülmüş. Deyr-i Zor yakınlarında jandarmalar yetişkin erkekleri kafileden ayırıp bilinmeyen bir tarafa göndermiş. Gönderilenlerin arasında Yevpime'nin babası da varmış. Babasına sonra ne olduğu kesin olarak bilinmiyor. Annesi, çocuklarını daha fazla acı çekmekten kurtarmak için, Yevpime'yi bir Araba, diğer iki kızını da bir Türke vermiş ve kafileyle birlikte yola çıkmış. Kız kardeşleri, Türkün yanında kötü muamele görmüşler ve tekrar sürülmüşler ama Arap Yevpime'yi tutmuş ve ona çocuğu gibi bakmış. Sonra da Yevpime, milletine geri dönme fırsatı bulmuş.
Kurumumuzdan 8 Mayıs 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Halep.

---

982 **Nuriye,** (...), Zeytun
14, 28 Nisan 1926

Geçmişiyle ilgili hiçbir şey hatırlamıyor ama bir Ermeni olduğunu biliyormuş. Nuriye, on bir sene boyunca Deyr-i Zor bölgesinde bir Arapla yaşamış. Büyüdüğünde efendisi Nuriye'yle zor-

la evlenmek istemiş. Temsilcimiz bu durum hakkında bilgilendirilmiş ve Fransız hükümetinin de yardımıyla kızı, Arabın evinden alıp bize göndermiş. Babasını Halep'te buldu ve onunla yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 13 Mayıs 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

---

963 **Meryem,** Krikor Melikarduryan
Besni, 35, 28 Nisan 1926

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Dünya Harbi'nin başında Türk hükümeti kocasını askere almış. Meryem, kocasına ne olduğunu bilmiyor. İki oğlu ve Besni'den akrabalarıyla birlikte Membic'e sürülmüş. Yolda kafileleri Arapların saldırısına uğramış. Kafiledeki herkes yaralanmış. Saldırı sırasında iki oğlunu da kaybetmiş. Onu da bir Kürt zorla evine götürmüş. Temsilcimiz tarafından kurtarılana kadar da orada tutulmuş.
Kurumumuzdan 29 Nisan 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Boumboudsh'da hizmetçi.

---

964 **Zahara,** Kerim Taze
Mardin, 13, 29 Nisan 1926

Annesi ve babasıyla birlikte sürgün edilmiş. Şeddade yakınlarında kafileleri ikiye bölünmüş. Bir tanesinde yetişkin erkekler, diğerinde de kadınlar ve çocuklar varmış. İlk grup bilinmeyen bir tarafa sürülmüş, ikinci grup da soyulmuş, öldürülmüş ve insanlığa utanç verecek kötü muamelelere maruz kalmış. Anne ve çocuk, yakındaki bir ormanda saklanarak kendilerini bu çirkinlikten kurtarmışlar. Ertesi sabah bir Arap onları bulup Mardin'deki evine götürmüş (onların memleketi). Birkaç sene sonra Halep'e gelme fırsatı bulmuşlar. Zahara, Halep'te

bir Yahudi evine hizmetçi olarak yerleştirilmiş ama Yahudiler Zahara'yı kendi dinlerine döndürmek istemişler. Katolik bir din adamı bu durumdan haberdar olmuş ve Zahara'yı Yahudilerin evinden çıkartıp bize göndermiş. Annesi fakir olduğu için Zahara'yı buraya aldık. Halep'te halasını buldu, onunla yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 29 Mart 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

---

985 **Gita,** Sbedigyan, (...)
14, 29 Nisan 1926

Dünya Harbi'nin başında babası Türk Ordusu'nda askermiş. Zavallı annesi, iki çocuğuyla birlikte sürgün edilmiş. Yolda yorgunluktan ve açlıktan çok çekmişler. Deyr-i Zor yakınlarında bir Arap, hepsini birden çadırına almış. Kısa süre sonra annelerini bir başka Araba satmak istemiş ama kadın reddetmiş. Sabah çok erken saatte oradan kaçarken, iki çocuğunu da bu Arabın çadırında bırakmış. Gita, sabah erkenden annesinin gittiğini fark edince kaçıp yıllarca Kürtlerin arasında yaşadığı bir köye gitmiş. Yardımevimizi duyduğunda hiç vakit kaybetmeden kaçıp Deyr-i Zor'a ulaşmış ve oradan da temsilcimiz tarafından bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 10 Haziran 1926'da ayrıldı. Halep'te bir yetimhaneye kabul edildi.

---

986 **Zekiye,** Taze
Mardin, 12, 29 Nisan 1926

Zekiye, annesi ve babasıyla birlikte sürgün edilmiş. Sincar yakınlarında Arapların saldırısına uğramışlar. Zekiye, saldırı sırasında annesini ve babasını kaybetmiş. Bir Arap, Zekiye'yi kaçırıp üç ay boyunca evinde tuttuktan sonra, köyün muhtarına satmış. Pere Joseph adlı bir Ermeni Katolik rahibi, bu köye yaptığı bir ziyarette Zekiye'yi görmüş. Kızın geçmişini araştırırken bir Ermeni ol-

duğu kanaatine varmış. Kız bir Ermeni olduğu için, elinde tutan adamdan Zekiye'yi istemiş. Muhtar düzgün bir adammış ve reddetmemiş ama Zekiye'yi adamın evinden ayırmak zor olmuş. Çünkü Zekiye, annesinden ve babasından habersizmiş ve orada kötü muamele de görmüyormuş. Rahip, Halep'e geri dönüp Zekiye'nin annesini bulmuş (Bizim tarafımızdan önceden kurtarılmış bir kadın No: 515) ve çocuğu annesine geri vermiş. Anne, Zekiye'ye bakabilecek durumda değilmiş, bu yüzden de Zekiye bize gönderilmiş. Halep'te amcasını buldu ve onunla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 2 Haziran 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

---

987 **Yeghsa Ghazaryan**, Ghugas
Palu (Nor Kugh), 19, 30 Nisan 1926

Sürgünlerin başında Türk Hükümeti, köyün yetişkin erkeklerini toplayıp Palu'ya göndermiş. Yolda, Yeghsa'nın babasının da içlerinde bulunduğu bu zavallı insanlar katledilmişler. Ailesi sürgün edileceği sırada Yeghsa'nın annesi, onu güvenilecek bir insan gibi görünen bir Türke vermiş. Yeghsa büyüdüğünde bir Türk, onu efendisinden istemiş ama Yeghsa bu evlilik teklifini kabul etmemiş, sürgün edilen bir grup Ermeniye katılıp Halep'e gelmiş.
Kurumumuzdan 1 Mart 1927'de ayrıldı. Akrabalar. Annesi Halep'te.

---

988 **Makruhi**, Lousbaronyan
Sivas, 26, 20 Nisan 1926

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Sürgün edilme emri geldiğinde Makruhi, on bir kişiden oluşan ailesiyle birlikte sürülmüş. Zorlu ve tehlikeli bir yolculuktan sonra kafileleri Fırat'a ulaşmış. Erkekler, kadınlar ve çocuklar jandarmaların zoruyla hızlı bir şekilde nehri geçmeye zorlanmış. Korkunç sahneler yaşanmış. Grubun büyük bir kısmı nehirde boğulmuş. Pek çoğu görüldükleri

yerde öldürülmüş, diğerleri de zalimlerden dayak yemiş. Nehri geçmeyi başaranlar diğer kıyıya vardıklarından bir grup soyguncuyla karşılaşmış. Kısacası Makruhi'nin yaşadığı zorluklar tarif edilir gibi değil ve o, aileden hayatta kalan tek kişi. Sonunda Membic'deki temsilcimiz, berber bir Türkün elinden bu talihsiz kadını kurtarmayı başarmış.
Kurumumuzdan 30 Nisan 1026'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Boumboudsh'da hizmetçi.

---

989 **Pailadzu Ghazaryan,** Boghos
Palu (Nor Kugh), 17, 30 Nisan 1926

Pailadzu, No: 987'nin (Yeghsa Ghazaryan, Ghugas) kuzeni. Kuzeninden ayrılıp da aynı köyde bir Türke satılana kadar aynı acıları çekmiş. Pailadzu'nın efendisi çok kötü değilmiş. Yeghsa, efendisinin evinden kaçtıktan birkaç gün sonra Pailadzu'nun efendisi kuzenini bulmak için gitmesine izin vermiş. Bu sebeple de şans eseri Djerablus'da buluşmuşlar, aynı gün bize ulaştılar. Biz de yardımevimize aldık. Amcasını Halep'te bulduk, oraya gönderdik.
Kurumumuzdan 13 Aralık 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

---

990 **Marie,** Hamsi
Halep, 12, 30 Nisan 1926

Marie'nin babası, Türk Ordusu'nda askerken ölmüş. Ailenin geri kalanı Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Birkaç ay sonra şehri terk etmeye zorlanmışlar. Marie, yolda annesini kaybetmiş. Bir Arap, Marie'yi kaçıp evlat edinmiş. Marie, büyüdükçe geçmişiyle ve doğumuyla ilgili şeyler duymaya başlamış. En azından bir Arap değil de bir Ermeni olduğuna ikna olmuş. O yüzden de milletine geri dönmeyi çok istemeye başlamış. Sonunda kaçmayı başarıp Deyr-i Zor'a ulamış. Oradan da temsilcimiz tarafından bize

gönderildi. Halep'teki bir yetimhaneye kabul edildi. Sonra akrabaları bulundu.
Kurumumuzdan 5 Mayıs 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

---

991 **Adrine,** Boghosyan
Urfa, 16, 30 Nisan 1926

Adrine'nin babası, sürgünler sırasında memleketlerinde öldürülmüş. Birkaç gün sonra Adrine, annesiyle birlikte sürgün edilmiş. Meskene yolunda kaçırılıp bir Arabın çadırına getirilmiş. On bir sene efendisiyle yaşamış. Bu süre içinde annesinden ve akrabalarından hiç haber alamamış. Adrine, her zaman milletine geri dönmek istemiş, çünkü bir Ermeni olduğunun farkındaymış. Bu yüzden de birkaç kez kaçmaya çalışmış ama engellenmiş ya da yakalanmış. En sonunda başarılı bir girişimde bulunup Deyr-i Zor'a ulaşmış. Oradan da temsilcimizin yardımıyla bize ulaşmış.
Adrine'nin halası Beyrut'da bulundu ve Adrine oraya gitti.
Kurumumuzdan 5 Mayıs 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

---

992 **Garabed,** Boghos
Diyarbakır, 16, 30 Nisan 1926

Garabed, annesi ve erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Babasını daha iki yaşındayken kaybetmiş. Diyarbakır yakınlarında bir jandarma kardeşini öldürüp cesedini de nehre atmış. Bir Kürt, annesini evine görüp zorla evlenmiş. Anne ve çocuk on bir sene bu Kürtün yanında kalmışlar. Ağır şartlarda çalışmışlar, sonra da annesi hastalanıp ölmüş. Annesinin ölümünden sonra Garabed, üvey babası tarafından kötü muamele görmüş, bu yüzden de Kürtün evinden ayrılıp Mardin'e gelmiş. Ermeni rahibin yardımıyla Hasitşe temsilcimize gönderilmiş. Temsilcimiz de Garabed'i bize yolladı. 20 Eylül 1926'da koloniye gitti.
Kurumumuzdan Haziran 1927'de ayrıldı. Bağdat'taki akrabalarına katıldı.

993 **Meryem,** Khatcho
Kharzan, 22, 30 Nisan 1926

Meryem'in babası, sürgünler sırasında öldürülmüş. Meryem, annesi, beş erkek kardeşi ve iki kız kardeşi Diyarbakır'a sürgün edilmişler. Diyarbakır yakınlarında kafilelerine Kürtler saldırıp çoğunu öldürmüş, geri kalanını yaralamışlar. Kadınlar ve kızlar, Türk ve Kürt evlerine hizmetçi ya da köle olarak alınmış. Meryem, bir Kürtün evine götürülüp, birkaç sene orada yaşamış. Meryem büyüdüğünde, efendisi onunla evlenmiş. Kürtlerin son baş kaldırışında kocası Kemalistler tarafından hapse atılmış. Meryem, durumdan faydalanıp önce Mardin'e oradan da Hasitşe'ye kaçmış. Hasitşe'de de temsilcimiz bize göndermiş.
Kurumumuzdan 29 Mayıs 1926'da ayrıldı. Ermeni Kilisesi'nin barınağına kabul edildi.

---

994 **Aghavni,** Onnig
İstanbul, 17, 30 Nisan 1926

Ermeni katliamlarının başında Aghavni'nin babası iş için Bursa'ya gitmiş ve bir daha geri dönmemiş. Aghavni ile annesi Halep'e sürgün edilmişler. Birkaç günlük bir dinlenmeden sonra daha ileriye sürülmüşler. Yolda Aghavni, annesinden ayrılıp bir Arabın çadırına götürülmüş. Aghavni, on bir sene kızı olarak yaşamış. Aghavni büyüdüğünde, efendisi onu bir Arapla evlendirmek istemiş ama kız bu teklifi kabul etmemiş. Kaçmak için fırsat kollamış ve onu buraya arabayla gönderen temsilcimizin yardımıyla bunu başarmış.
Kurumumuzdan 1 Aralık 1926'da ayrıldı. Halep'te evlendi.

995 **Victoria,** Hagop Deli Keşişyan
Keghi, 18, 2 Mayıs 1926

Victoria'nın babası sürgünlerden önce ölmüş. Victoria, annesi ve üç erkek kardeşiyle birlikte Deyr-i Zor'a sürülmüş. Annesi, yolda hastalanıp ölmüş. Resulayn yakınlarında Kürtler kafilelerine saldırmış. Çoğu soyulmuş, öldürülmüş. Bunlara Victoria'nın üç erkek kardeşi de dahilmiş. Resulayn'dan babasının eski arkadaşı olan bir Kürt, Victoria'yı korumuş. Resulayn yakınlarındaki köyüne götürmüş. Kürtün önceki karısından hiç çocuğu yokmuş. Victoria büyüdüğünde onunla evlenmiş. Victoria, kocası 1925-26 yıllarındaki Kürt ayaklanması sırasında Kemalistler tarafından öldürülene kadar onunla yaşamış. Sonra Resulayn'a gelmiş ve kendisini bize gönderen temsilcimizden yardım istemiş.
Kurumumuzdan 1 Eylül 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Arab-Pounar'da hizmetçi.

---

996 **Marie,** Yeghia
Mardin, 14, 3 Mayıs 1926

Marie, geçmişiyle ilgili kesin bir şey hatırlamıyor. Sadece askerlerin babasını aldığını ve çok kötü dövdüklerini hatırlıyor. Marie, o sırada çok ağlıyormuş. Sonra annesiyle birlikte Halep'e gelmiş. Şu anda annesi Zahle'de temizlikçi olarak çalışıyor. Halep'te yetimhanede. Akrabaları bulundu.
Kurumumuzdan 7 Haziran 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

---

997 **Marie,** Krikor Kalaycıyan
Rumkale, 28, 5 Mayıs 1926

Marie, annesi ve babasıyla birlikte sürgün edilmiş. Yolda annesi ile babası öldürülmüş, kocası da kaybolmuş. Kafileyle birlikte Rakka'ya varana kadar oradan oraya dolaşmışlar. Rakka'da da

bir Arabın eline geçmiş, adamla evlenmek zorunda bırakılmış. Bir gün temsilcimizin tavsiyesiyle efendisinin evinden ayrılıp bize kaçmış. Biz de Marie ile küçük erkek kardeşini yardımevimize aldık.
Bakınız. No: 1004. Hasitşe'de kocasını buldu ve onunla yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 12 Mayıs 1926'da ayrıldı. Hasitşe'de evli.

---

999 **Garabed,** Krikor Kalaycıyan
Rumkale, 12, 5 Mayıs 1926

Marie, Krikor Kalaycıyan'ın (No: 997) erkek kardeşi.
Kurumumuzdan 15 Mayıs 1926'da ayrıldı. Rakka'da babası var.

---

999 **Ferie,** Khederchah
Mardin, 15, 6 Mayıs 1926

Ferie'nin ailesi sürülmemiş ama babası sürgünler sırasında memleketinde öldürülmüş. Babasının ölümünden sonra aile büyük sıkıntılar yaşamış. Ferie ile annesi bir süre sokaklarda dilenmek zorunda kalmışlar. Sonunda Ermeni Katolik Organizasyonu, onlara yardım etmiş ve Halep'e göndermiş. Kızları evimize aldık. Halep'teki yetimhanede.
Kurumumuzdan 15 Mayıs 1926'da ayrıldı. Yetimhane.

1000 Garabed, (...)
Sivas, 20, 8 Mayıs 1926

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Sürgünler sırasında bütün aile Mardin'e sürülmüş. Yolda kafileleri birkaç kere kötü grupların saldırısına uğramış. Saldırganlar masum çocukların bile canlarını bağışlamamış. Hayatta kalanların arasında Garabed ile annesi de varmış. Urfa çevresinde Garabed de annesi de kaçırılıp bir Çeçen'in (?) (Çerkez) evine götürülmüş. Ve aynı gece gururunu korumak adına, hayatını ortaya koyan zavallı kadın, bu vicdansız Çeçen tarafından öldürülmüş. Garabed, senelerce bu tehlikeli adamla yaşamış. Zaman zaman kaçma çabaları yüzünden çok ağır şekilde cezalandırılmış. Sonunda kaçmayı başarıp Djerablus'a varmış. Temsilcimiz acıyıp bize göndermiş.
Kurumumuzdan 11 Mayıs 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Marsilya'daki akrabalarının yanına gitti.

1001 Nejmi Benebni, Bohel
Mariam, Mardin, 30, 8 Mayıs 1926

Nejmi, kısa süre önce iki çocuğuyla bize geldi. Akrabaları ve kocasıyla birlikte sürgün edilmiş. Yolda kocasının arkadaşı bir Kürtle karşılaşmışlar. Bu Kürt, zekice davranıp bunları kafileden çıkartarak köyüne götürmüş. Nejmi'nin ailesi uzun süre bu adamın evinde yaşamışlar. Ancak ne yazık ki bir gün Nejmi'nin kocası ölmüş. Nejmi, iki çocuğuna birden bakamadığı için akrabalarını bulmak umuduyla Halep'e doğru yola koyulmuş. Halep'e ulaştığında doğrudan yardımevimize geldi. Akrabalarını bulana kadar bizimle kalacak. Zahle'de erkek kardeşini buldu ve iki çocuğuyla birlikte orada yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 10 Mayıs 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

1002 **Kermo,** Djerdjis, Nejmi
Mardin, 5, 8 Mayıs 1926

Nejmi Benebni'nin (No: 1001) oğlu.
Kurumumuzdan 10 Mayıs 1926'da ayrıldı.

1003 **Aziz,** Djerdjis, Nejmi
Mardin, 2, 8 Mayıs 1926

Kermo'nun (No: 1002) erkek kardeşi.
Kurumumuzdan 10 Mayıs 1926'da ayrıldı.

1004 **Guhar Arabian,** Onnig
Flor, Bursa, 26, 8 Mayıs 1926

Guhar, annesi ve babasıyla birlikte sürgün edilmiş. Islahiye'ye vardıklarında yetişkin erkekler kafileden ayırılmış. Birbirlerine zincirlenmişler biraz ileriye götürülüp hepsi öldürülmüşler. Kafilenin geri kalanı Halep'e doğru daha ileriye gönderilmiş. Guhar ile annesi, Halep'te bir fırsattan faydalanıp kafileden kaçmayı başarmışlar. Tehlike geçene kadar şehirde saklanmışlar. Guhar, bir süre sonra, karısını kaybeden ve öldüğünü düşünen bir Ermeniyle evlenmiş. Deyr-i Zor bölgesinde on bir sene yaşamışlar. Bir gün yine bizim tarafımızdan kurtarılan (No: 997)

Marie, uzun süredir kayıp olan kocasından haber almış. Konuyu daha derince araştırdığında kocasının on bir sene önce yukarıda bahsedildiği gibi Guhar'la evlenen adamla aynı kişi olduğunu öğrenmiş. Konu Ermeni kilisesine götürüldü ve kilise Guhar'la adamın boşanmasına, Marie'nin kocasını tekrar almasına karar verdi. Bu yüzden Marie'yi verdik, Guhar'ı yardımevimize aldık. Babası Mısır'daymış. Onunla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 10 Mayıs 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Babası Mısır'da.

1005 **Mekhri Vosgeritshian**, Krikor
Lucia, Urfa, 19, 11 Mayıs 1926

Mekhri, annesi ve iki kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Babası Türk Ordusu'nda askermiş. Yolda ailelerin pek çoğu öldürülmüş, avlanmış, kovalanmış ve çok geçmeden dağıtılmışlar. Mekhri'nin iki kız kardeşi jandarmalar tarafından köle olarak satılmışlar. Annesi, kendisini korumak için tırnaklarıyla adamları vahşice tırmalasa da Kürtler tarafından sürüklenerek götürülmüş. Bütün sevdiklerinden ayrı düştüğü için mutsuz olduğu anda yoldan geçen bir Arap, durumuna acıyarak Mekhri'yi evine götürüp on bir sene ona bakmış. Bunca sene Mekhri, sadece çobanlık yapmış. Ancak bir gün babası Mekhri'den haber almış. Hemen bize gelip yardım istedi. Elimizden geleni yaptık ve çocuk kurtuldu.
Kurumumuzdan 11 Mayıs 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

1006 **Garabed**, Sarkis, Turfanda
Sis, 17, 14 Mayıs 1926

Garabed'in Habeşistan'daki erkek kardeşi, Garabed'den haber almış ve Deyr-i Zor bölgesinde yaşadığı yeri bulmuş. Çocuk Halep'e getirilmişti. Tarafımızdan kabul edildi. Ağabeyi gerekli hazırlıkları yapana kadar burada tutacağız. Garabed, bize geçmişiyle ilgili

birbirini tutmayan bilgiler verdi, çünkü zavallı çocuk delirmiş durumda. Anne ve babasının adı dışında hiçbir şeyi tam hatırlayamıyor. Amcasıyla yaşamak üzere Halep'e gitti. Erkek kardeşi ise Habeşistan'da.
Kurumumuzdan 16 Mayıs 1926'da ayrıldı. Halep'teki akrabalar.

1007 **Setrak Artinian** Artin, Vartouy
Dörtyol, Adana 19, 15 Mayıs 1926

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Setrak, annesi, babası ve kız kardeşiyle birlikte sürülmüş. Rakka yakınlarında kaçırılıp bir Arabın çadırına götürülmüş. Setrak, bu çadırda on bir sene boyunca efendisi için çok çalışarak yaşamış. Bir gün kız kardeşi hakkında bilgi alınca Halep'e kaçmış. Uzun süredir görüşemediği ve öldüğünü düşündüğü kardeşiyle buluşana kadar ona biz baktık. İkisi de yardımevimiz tarafından desteklenıyorlar.
Kurumumuzdan 18 Mayıs 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

1008 **Endra Elmast**, (...), (...)-
Arapguir, 19, 15 Mayıs 1926

Elmast, annesiyle yola çıktığını söylüyor. Kafileleri çölde bir oraya bir buraya dolaşmış durmuş. Bir gün bir nehre varmışlar. Elmast çok yorgun olduğu için, uyuya kalmış. Uyandığında annesi yokmuş. Büyük ihtimalle öldürülüp nehre atılmış. Elmast yerde yatıp annesi için ağlarken bir Arap kız çocuğu gelmiş. Küçük kız Elmast'ı çadırlarına annesi ile babasının yanına götürmüş. Elmast, on iki sene bu insanlarla yaşamış. Bir gün Ermeni bir şoför onu görmüş ve Tel-ebyaz'a götürmüş, oradan da Elmast bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1926'da ayrıldı. Geri geldi. Kolonimizde No: 827'yle evlendi.

1009 **Nerses,** Khatcho, Almasd
Sivas Karvar, 17, 16 Mayıs 1926

Sürgünler başladığında Nerses'in babası Türk Ordusu'nda askermiş. Nerses, annesi ve erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Rumkale'ye vardıklarında bir Kürt, Nerses'i alıp Meghzade adlı köyüne götürmüş. Diğerleri de kafileyle yola devam etmişler. Nerses, Kürtün çobanı olarak çalışıyor, köle muamelesi görüyormuş. Daha fazla dayanamıyormuş ve kaçmak zorundaymış. Bir gün, güneş doğmadan önce Djerablus'a giden yola çıkmış. Yolda, onun bir Ermeni olduğunu hemen anlayan bir Ermeni şoförle karşılaşmış. Biraz konuştuktan sonra şoför, Nerses'i kendisiyle gelmeye ikna etmiş. Bize getirdi. Akrabalarını bulmaya çalışıyoruz.
Kurumumuzdan 8 Haziran 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

1010 **Loutfie Bilendjian,** Asdour
Mariam, Aintab, 17, 18 Mayıs 1926

Sürgünler ilk patlak verdiğinde Loutfie, annesi, babası ve iki erkek kardeşiyle birlikte Deyr-i Zor yönünde sürgün edilmiş. Yürüyerek Meskene'ye varmışlar. Birkaç gün dinlendikten sonra kafileleri tekrar Deyr-i Zor'a doğru yola devam etmeye başlamış. Yolda zavallı insanlar, üstlerine kurt sürüsü gibi çöken yağmacı grubuyla karşılaşmışlar. Yağmacılar, jandarmaların önünde kafiledekileri kendi keyiflerine göre soymuş, öldürmüşler. Saldırıdan sonra da jandarmalar yağmadan çıkan ganimetleri paylaşmışlar. Loutfie'nin annesi, çocuklarını korumaya çalışırken ölmüş. Babası ile küçük erkek kardeşi de ölmüşler. Ağabeyi kaybolmuş ve Loutfie de bir Çeçen'in(?) (Çerkez) eline geçmiş, sonra da bir Kürte satılmış. Bu Kürt, Loutfie'yi Viranşehir'deki evine göndermiş. Loutfie orada on bir sene kaldıktan sonra sınırı geçme fırsatını bulup Resulayn'a kaçmış. Resulayn'dan da temsilcimiz tarafından bize gönderilmiş. Neyse ki varışından

bir gün sonra kaybolan kardeşinden haber aldık. Daha birkaç ay öncesine kadar Marsilya'daymış. Kardeşini bulana kadar ona biz bakacağız.
Kurumumuzdan 19 Mayıs 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Halep'teki amcası.

1011 **Toros,** Markar, Mariam
Harpoot, 19, 18 Mayıs 1926

Toros'un babası, işkenceler başlamadan önce Amerika'ya gitmiş. Toros, annesi ve küçük erkek kardeşiyle birlikte sürülmüş. Yolda annesi ile kardeşi ölmüş. Sefil Toros'u çölün ortasında acımasız kabilelerin eline bırakmışlar. Toros, bir Arabın çadırına götürülmüş, sonra sürekli birinden diğerine satılmış ta ki Viranşehirli zengin birinin evine düşene kadar. Senelerce bu adamdan bir tek güzel söz duymadan yaşamış. Bir gün bu dayanılmaz hayattan sıkılıp Hasitşe'ye kaçmış. Oradan da temsilcimiz tarafından bize gönderilmiş. Geldiğinde acınacak haldeydi. Amerika'daki babasını bulana kadar ona biz bakacağız.
Kurumumuzdan 19 Mayıs 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Babası Amerika'da.

1012 **Zarife,** (...), (...), (...), (...)
20 Mayıs 1926

Zarife, ailesi hakkında hiçbir şey hatırlamıyor, ancak yıllarca bir bedevinin çadırında kaldığını hatırlıyor. Kötü muamele görüyormuş. Çok kez kaçmaya çalışmış ama her zaman yakalanıp geri getirilmiş. Kısa süre önce Halep'e varmayı başarmış. Zavallı kız, yolda korkudan çok çekmiş, o kadar çekmiş ki, delirmiş. Şu anda biraz daha sessiz ama sebebi hâlâ belli değil. Zarife'nin dikkati dağınıktı ama şimdi düzeldi. Beyrut'ta hizmetçi olarak çalışıyor.
Kurumumuzdan 9 Haziran 1928'de ayrıldı.

1013 **Haroutun,** Sarkis, (...)
Aintab, 17, 20 Mayıs 1926

Haroutun, annesi, babası, bir kız kardeşi ve bir de küçük erkek kardeşiyle birlikte sürülmüş. Beliet Nehri'nin kıyısında Kürtler, kafilelerine saldırıp dağıtmış. Geriye kalanları toplayan jandarmalar, kafileyi Deyr-i Zor'a doğru ilerlemeye zorlamışlar. Deyr-i Zor'un yakınlarında kafile ikinci bir saldırıya maruz kalmış. Bu saldırıda annesi ile babası Arapların vicdansız saldırılarından kaçamayıp öldürülmüşler. Haroutun, kız ve erkek kardeşleriyle beraber bütün tehlikelere rağmen yürüyerek Cedide adlı köye ulaşmış. On bir sene orada kalmışlar. Bir gün onları koruyan adam, Haroutun'u, Deyr-i Zor'a kayıp oğlunu aramaya göndermiş. Haroutun, Deyr-i Zor'a vardığında temsilcimizle tanışmış o da bize göndermiş. Şimdi kardeşlerini de buraya getirmeye çalışıyoruz.
Kurumumuzdan 22 Mayıs 1926'da ayrıldı.

1014 **Mikayel Furundjian**
Artin, (...), Trabzon, 22, 26 Mayıs 1926

Mikayel'in babası savaştan önce ölmüş. Mikayel, iki erkek kardeşi ve bir kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Kız kardeşi bir Türk tarafından memleketlerinde bir eve götürülmüş. Ailenin geri kalanı yola çıkmış. Malatya yakınlarında kafileleri saldırıya uğramış ve dağıtılmış. Mikayel, bir Kürtün eline düşmüş. Bu adam için çiftçilik yaparak on bir sene çalışmış. Ermenilere Türkiye'den çıkış izni verildiğinde, şehirlerinden geçen bir kafileye katılmış. Halep'e kötü şartlarda ulaşmış. Yardımevimize aldık.
Kurumumuzdan 1 Haziran 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

1015 **Araksi Tirtzagian**, Hagop
Elmasd, Broussa, 20, 26 Mayıs 1926

Sürgünler başladığında bütün aile Deyr-i Zor'a sürülmüş. Halep'e vardıklarında kafileleri, birkaç günlüğüne dinlenmiş. Bir gün Araksi kampın dışında oynuyormuş. Bir Arap kadın, Araksi'yi evine götürmüş. Tchelebi adlı bu aile, zengin ve Halep'te itibarı olan bir aileymiş. Araksi, eve girdiğinde aynı kadın tarafından getirilen başka bir Ermeni kız daha görmüş. İkisi de hizmetçi olarak orada yaşamışlar. Bir gün bu diğer kızın erkek kardeşi, kız kardeşinin izini bulmayı başarmış ve uygun bir fırsattan faydalanarak kaçışını ayarlamış. Aynı gün Araplar, Araksi'ye kötü davranmaya başlamışlar ve hiç huzur vermemişler. Bu sıkıntılara daha fazla dayanamayan Araksi, üç kez kaçmışsa da hep bulunmuş ve ağır şekilde cezalandırılmış. Biz de kızı yardımevimize aldık.
Kurumumuzdan 29 Mayıs 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Evli.

1018 **Serpouhi Avakian**, Sdepan
Meyroube, İzmit, 15, 29 Mayıs 1926

Serpouhi, annesi, babası, iki erkek kardeşi ve dört kız kardeşiyle birlikte sürülmüş. Erkek kardeşlerinden biri Pozantı yakınlarında kaybolmuş, bir diğeri Hamidiye'de öldürülmüş, annesi de Islahiye'de ölmüş. Bab'a vardıklarında babası, Serpouhi'yi daha fazla acı çekmekten kurtarmak için bir Arabın yanına bırakmış. Kafile yola devam etmiş. Serpouhi büyüdüğünde, efendisi, Serpouhi'yi bir Araba veresiye satmış. Bu Arap, Serpouhi'yle evlenmiş ama ödeme günü geldiğinde borcunu ödeyememiş. Bu yüzden de Serpouhi'yi eski efendisine geri vermek zorunda kalmış. Serpouhi, efendisi için tarlada çok çalışmak zorunda kalmış. Bir gün aileden Halep'te hayatta kalan ikinci kişi olan kız kardeşi, Serpouhi hakkında bilgi almış. Bizim yardımımızla Serpouhi'yi kurtarmayı başardı. Kız kardeşini Halep'te bul-

du ve onunla beraber yaşamaya gitti.
Kurumumuzdan 29 Mayıs 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

1017 **Armen,** Sarkis, Enni
Adıyaman, 14, 1 Haziran 1926

Sürgünler başladığında bütün aile, güneye sürülmüş. Arab-Pounar'a vardıklarında Armen ile annesi bir tahsildarın evine götürülürken, babası ve akrabaları trenle daha ileriye gönderilmişler. Armen ile annesini yanına alan adam, Armen'in annesiyle evlenmiş. Armen de onlarla birlikte kalmış. Bir gün Armen, bizim Arab-Pounar'daki temsilcimizle görüşmüş. Temsilcimiz, onu kendi milletine dönmeye ikna etmeyi başarmış. Armen, eve geri döndüğünde annesine bu teklifi söylemiş ama annesi Türk kocasından olan çocuklarını bırakmak istememiş. Bu yüzden de Armen, annesini bırakarak bize gelmiş. Milletine geri döndüğü için kendisini mutlu hissediyor.
Kurumumuzdan 20 Ekim 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

1018 **Haroutun,** (...)-, Yeghsa
Malatya, 18, 1 Haziran 1926

Sürgün edilme emri geldiğinde bütün aile, Deyr-i Zor'a sürülmüş. Babası yolda öldürülmüş, annesi Deyr-i Zor'da ölmüş. Erkek kardeşi kaybolmuş. Kız kardeşi de bir Arap tarafından kaçırılıp adamın evine götürülmüş. Bu yüzden de Haroutun tek başına kalmış. Haroutun, komşu köylerden birine götürülmüş ama orada daha fazla kalamamış, çünkü efendisi kötü biriymiş. Şammar adlı başka bir Arap aşiretine kaçmış. On bir sene boyunca çok kötü şartlarda yaşamış. Bir gün Hasitşe'ye gelmiş. Orada temsilcimizle tanışıp onun tavsiyesiyle bize gelmiş.
Kurumumuzdan 8 Haziran 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

1019 **Giragos,** Apraham, Yakout
Urfa, 20, 2 Haziran 1926

Giragos'un babası Urfa katliamı sırasında öldürülmüş. Giragos, ailesiyle birlikte Harran'a sürgün edilmiş. Harran'da bir Arap, Giragos'u alıp çadırına götürmüş. Giragos, birkaç sene Arapların arasında yaşamış. Kötü muamele gördüğü için kaçıp başka bir Araba gitmiş, çoban olarak çalışmış. Bu yeni efendisi Giragos'a hiç para vermiyormuş, o yüzden de Giragos tekrar kaçma kararı almış. Deyr-i Zor'a ulaştığında kendisini Halep'e gönderen temsilcimizle tanışmış. Halep'te halasını buldu, onuna beraber yaşıyor.
Kurumumuzdan 17 Eylül 1926'da ayrıldı. Halep'teki akrabalar.

1020 **Hagop,** Khaçad ur, Varter
Geben/Maraş, 20, 2 Haziran 1926

Sürgünlerin başında Hagop, annesi, babası ve üç erkek kardeşiyle birlikte sürülmüş. Hasitşe'ye vardıklarında kafileleri, gece şehirden biraz uzakta kamp kurmuş. Ertesi gün, sabah erken saatlerde jandarmalar kadınları ayırıp erkekleri tarlalara göndermişler. Tarlalarda Çeçenler(?) (Çerkezler) onları bekliyorlarmış. Birkaç saat içinde bu savunmasız ve hiçbiri hayatta kalmayan insanların katliam emri verilmiş. Sonra da Çeçenler(?) kampa yönelmişler, kadınları ve çocukları soymuşlar, zorla bütün paralarını, değerli eşyalarını, kıyafetlerini vs almışlar. Hagop, bir Arabın eline düşmüş. Adamın evine götürülüp çok çalışmak zorunda bırakılmış. Abbas el-İsa adlı bu adamla on bir sene yaşadıktan sonra Hagop, bir gün temsilcimizle tanışmış. Temsilcimiz, Hagop'a kendisini takip etmesini söylemiş, o da öyle yapmış ve bu şekilde de Halep'e gelmiş. Biz de Hagop'u yardımevimize aldık.
Kurumumuzdan 7 Ağustos 1926'da ayrıldı. Beyrut'taki akrabalar.

1021 **Mariam Geogeian**, Khatcho
Varter, Şintil, Harput, 25, 3 Haziran 1926

Mariam'ın babası savaştan önce ölmüş. Sürgünler başladığında, Mariam ile kız kardeşi kendi memleketlerindeki Türklerin evlerine alınmışlar ama anneleri Deyr-i Zor yönüne doğru sürülmüş. Mariam, annesinden bir daha haber alamamış. Mariam, altı sene efendisiyle birlikte yaşamış ama hep kaçmak için fırsat kolluyormuş. Bir gün fırsatını bulup kaçmış ama geri götürülmüş, cezası da çok ağır ve çok fazla olmuş. Mariam, bu Türkle evli olsa da aslında onun kölesiymiş. Ama yine de Mariam'ın cesareti kırılmamış. Beş sene sonra bir kere daha kaçmayı denemiş ve Halep'e varmış. Zor durumda olduğu için yardımevimize aldık.
Kurumumuzdan 7 Ağustos 1926'da ayrıldı. Beyrut'taki akrabalar.

1022 **Bedros Elibeoyakian**, Vozgian
Akabi, Sivas, 20, 4 Haziran 1926

Bedros, annesi, babası, iki erkek kardeşi ve bir kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Babası yola daha fazla devam edememiş. Bu yüzden de yolda bırakmak zorunda kalmışlar. Ölmüş olduğuna şüphe yok. Bedros'un ağabeyi, Kürtler tarafından yapılan bir saldırı sırasında delirmiş, birkaç gün sonra da ölmüş. Birecik'e vardıklarında Bedros, bir jandarmaya biraz para vermiş. Jandarma bütün ailenin orada kalmasına izin verip diğerlerini daha ileriye göndermiş. Birkaç gün dinlendikten sonra Nizip'e gitmişler, orada da üç kız kardeşi Türkler tarafından götürülmüş. İki erkek kardeş Nizip'te bir Türk fırıncının yanında yaşamışlar. Fırıncı bunlara ekmeği de dayağı da aynı miktarda vermiş. Son Kürt ayaklanmaları sırasında kardeşiyle birlikte kaçmayı başarıp Halep'e ulaşmış. Şimdi annesi ile kız kardeşini kurtarmaya çalışıyoruz.
Kurumumuzdan 19 Haziran 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

1023 **Sdpean Elibeoyakian,** Vozgian
Akabi, Sivas, 18, 4 Haziran 1926

Bedros Elibeoyakian'ın (No: 1022) erkek kardeşi.
Kurumumuzdan 19 Haziran 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

1024 **Movses Boznonyan,** Garoudj
Yester, Antep, 28, 7 Haziran 1926

Movses, annesi ve babasıyla birlikte Deyr-i Zor tarafına sürülmüş. Habur'a vardıklarında kafileden ayrılıp bir Arabın çadırına götürülmüş. Bu çadırda bir başka Ermeni kız bulmuş (No: 1025). Çok çalışkan bir çocuk olan Movses, efendisinin sempati ve güvenini kazanmış. Bu yüzden de iyi muamele görmüş. İkisi de büyüdüklerinde, yardımevimizi duymuş olan kız, Movses'e kaçmayı teklif etmiş. Planı gerçekleştirmeye karar vermişler ve efendilerinin yokluğundan faydalanarak gece vakti Halep'e varmışlar. İkisini de yardımevimize kabul ettik. Kendi milletlerine geri dönmüş olmaktan mutlular. Movses Numara 1025'le evli.
Kurumumuzdan 7 Haziran 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

1025 **Marie Boznoonyan,** (...), (...), (...)
20, 7 Haziran 1926

Marie, kaçırıldığında daha minicik bir çocuk olduğundan geçmişine ilişkin çok şey hatırlamıyor. (Bakınız. No: 1024)
Kurumumuzdan 7 Haziran 1926'da ayrıldı. Evli.

1026 **Krikor Berberian,** Garabed
Nazli, Siverek, 17, 8 Haziran 1926

Krikor, annesi, babası, bir erkek ve iki kız kardeşiyle sürgün edilmiş. Meskene'ye vardıklarında babası hastalanıp ölmüş. İki kız kardeşi Araplar tarafından kaçırılmışlar. Kendisi de yolda bırakılmış, çünkü annesi açlık ve yorgunluktan bitkin düşmüş ve Krikor'u artık daha fazla sırtında taşıyamamış. Bir Arap, çocuğu çadırına götürüp evlat edinmiş. Krikor, on bir sene orada çobanlık yapmış. Bir gün kökeni ve yardımevimiz hakkında bir şeyler öğrenmiş. Üvey babasını bırakıp Deyr-i Zor'a ulaşmış. Deyr-i Zor'dan da arabayla bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 8 Haziran 1926'da ayrıldı. Halep'teki akrabalar.

1027 **Turfania Boghosian,** Bedros
Altoun, Yarpouz, Maraş, 25, 8 Haziran 1926

Sürgünlerin başında, Turfania, annesi, babası, bir erkek ve iki kız kardeşiyle birlikte sürülmüş. Deyr-i Zor'a doğru giderken önce küçük kız kardeşini, ardından babasını sonra da annesini kaybetmiş. Tek tek hepsinin ölümlerine şahit olmuş. Geri kalan iki kız kardeş ve bir erkek kardeş daha ileriye gitmeye zorlanmışlar. Kendisi ya da kız kardeşi yorulduğunda erkek kardeşi onları sırtında taşımış. Bir gün sırtında yine yük varken arkada kalmış ve bir jandarma bu savunmasız çocuğu sinirle neredeyse öldürüyormuş. O yüzden de hayatını kurtarmak için kız kardeşlerini yolda bırakmak ve yolculuğuna devam etmek zorunda kalmış. Yoldan geçen ilk adam Turfania'yı alıp çadırına götürmüş ve zorla orada tutmuş. Turfania, on bir sene boyunca dört çocuk doğurmuş ve dördü de ölmüş. Bir gün hayatını riske atarak kaçıp Halep'e gitmiş. Kadını yardımevimize aldık.
Kurumumuzdan 20 Temmuz 1926'da ayrıldı. Hizmetçi. Kolonimizde No: 797'yle evlendi.

1028 **Armenag,** Hadji Nazar
Rahel, Sis, 18, 7 Haziran 1926

Armenag'ın babası sürgünler sırasında öldürülmüş. Annesi, dört çocuğuyla birlikte Deyr-i Zor yakınlarında bir Arabın çadırına götürülmüş. Arap, bu kabilenin reisiymiş ve birçok karısı varmış. Çocukları her zaman gözlerinin önünde dövülüyormuş. Bu kötü muameleye daha fazla dayanamamış. Üç sene bu Arapla yaşadıktan sonra bir şekilde Amerika'daki uzak akrabalarından biriyle temasa geçmiş ve onun yardımıyla kaçışını ayarlamayı başarmış ama çocukları çok küçükmüşler ve hızlı kaçamamışlar. O yüzden de yakalanıp geri getirilmiş. İkinci kez çocuklarını bırakıp tek başına kaçmış. Halep'e varmayı başarmış ve efendisine çocukları için yalvaran mektuplar yazmış ama bir türlü çocuklarını alamamış. Sonunda yapacak bir şey kalmayınca Amerika'ya gitmiş. Kısa bir süre önce bizi durumla ilgili bilgilendirdi ama artık çok geçti. Çocuklardan sadece bir tanesini kurtarmayı başardık, çünkü diğerleri ölmüşlerdi. Hayatta kalan da Armenag'dı. Armenag, şimdi sabırsızca pasaportunun gelmesini bekliyor ki Amerika'ya sevgili annesinin yanına gidebilsin.

Kurumumuzdan 20 Ekim 1926'da ayrıldı. Beyrut'taki akrabalar. Amerika'daki annesi.

1029 **Siranoush,** Kevork, Shushan
Erzurum, 19, 11 Haziran 1926

Dikkatli bakan birisi, Siranoush'un gözlerinin uzun süredir yaşsız kalmadığını görebilir. Siranoush, zar zor hatırladığı annesi ve babasıyla birlikte sürgün edilmiş. Siranoush'u Belich yakınlarında kafileden kaçıran Arap, onu bir köpekten biraz daha hallice beslemiş. Kız, başından geçen o kadar acıya rağmen orada yaşamak zorunda kalmış, çünkü her zaman yakından takip edildiği için kaçamamış. Zorlu bir çalışma sürecinin ardından

bir Arapla adamın ikinci karısı olarak evlendirilmiş. Adamın ilk karısı, Siranoush'a karşı çok kötüymüş ama Siranoush sabırla karşılamış. Sonunda yaşadığı hayattan tiksinen Siranoush kaçıp şehre gitmiş. Siranoush yolda yürürken gören birkaç Fransız askeri acıyıp temsilcimize götürmüşler. Bize arabayla gönderilmiş.
Kurumumuzdan 10 Ağustos 1926'da ayrıldı. Akrabalar, Halep.

1030 **Efkaris Tcharminian**, Manoug
Mariam, Bursa, 25, 12 Haziran 1926

Efkaris, annesi, babası ve bir kız kardeşiyle birlikte sürülmüş. Erkek kardeşi İstanbul'a gidip saklanmış Bursa'dan Halep'e varmak yedi ay sürmüş. Yolda Islahiye yakınlarında Efkaris'in kız kardeşi bir Kürt tarafından kaçırılmış. Babası da Resulayn'da ölmüş. Nusaybin ile Mardin arasında kalan Moza köyünün yakınlarında bir Kürt, jandarmalara biraz mecidiye ödeyerek Efkaris'i kafileden çıkartıp köyüne götürmüş. Birkaç ay geçtikten sonra da Kheder Ağa adlı başka birisine vermiş. Efkaris, adamın karısı olarak davranmaya zorlanmış. Bu süre içinde çocukları olunca onların iyiliği için kaçamamış. Bu sırada ağabeyi İstanbul'da kız kardeşini kurtarmak için çok çaba sarf etmiş. Hatta Mardin'e bile gitmiş, ama tabii ki nafile. Sonunda durumdan biz de haberdar olduk ve zavallı kadını kölelikten kurtarmayı başardık. Şimdi akrabaları ve milletiyle takrar bir araya geldiği için mutlu.
Kurumumuzdan 13 Haziran 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Fransada'ki ağabeyi.

1031 **Satenig Bedrosian**, Bedros, Louzin
Bitlis, 28, 13 Haziran 1926

Satenig'in kocası, işkenceler başlamadan birkaç gün önce memleketlerinde öldürülmüş. İnsanların çoğu bir binaya toplanmış ve bina ateşe verilmiş. Bazıları canlı canlı yanmış, kaçmaya çalışanlar da vurulmuşlar. Dolayısıyla bu insanlar ya alevlerden ya da kurşunlardan dolayı ölmüşler. Satenig, zorla bir Türkün

evine götürülmüş ve oradan içlerinde annesinin de bulunduğu o masum insanların yanarak yok oluşlarını izlemiş. Türk Ordusu Rus Ordusu'na boyun eğdiği sıralarda efendisiyle birlikte Mardin'e gelmiş. Orada Ermeni Katolik rahibi tarafından kurtarılıncaya kadar efendisiyle kalmış. Sonra da bize gönderilmiş. Köleliği sırasında yanında tutmayı başardığı kuzeniyle (No: 1032) birlikte sağ salim bize ulaştılar. Satenig'i, Paris'teki amcasının yanına gönderdik.
Kurumumuzdan 22 Haziran 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Paris'teki amcası.

1032 **Noyem Kerkoyan**, Sempad
Persape, Bitlis, 20, 13 Haziran 1926

Satenig Bedrosian'la (No: 1031) aynı hikâye. Babasını Pariste bulduk. Noyem, onun yanına gitti.
Kurumumuzdan 22 Haziran 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Babası Paris'te.

1033 **Khanum Bamiayan**, Hagop
Horom, Urfa, 14, 14 Haziran 1926

Sürgünler başladığında babası öldürülmüş. Ailenin geri kalanı Islahiye'ye sürülmüş. O, çingeneler tarafından kaçırılmış. Görevi, develeri beslemekmiş. Khanum'um Halep'teki akrabaları, bizden kızı bulmalarına yardım etmemizi istediler ama hiçbir şekilde izini bulamadık. Bir gün temsilcimiz, yazı geçirmek için Arab-Pounar oraya gelen Çingenelerin yanında birlikte bir kız görmüş. Dik-

katlice bakınca tanımış, çünkü temsilcimiz kızın köyündenmiş. Khanum'u ikna edip Halep'e göndermek hiç zor olmamış. Kız, Halep'e vardığında yaşananlar çok duygusaldı. Kız ve erkek kardeş öylece durup gözlerinde yaşlar, kalplerinde sevinçle birbirlerine baktılar. Kardeşinin imzasını aldık ve Khanum'u ona teslim ettik.
Kurumumuzdan 14 Haziran 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Halep'teki ağabeyi.

1034 **Vertanes Zadje Arabian** Avedis, Pailadzu
Amasya, 11, 16 Haziran 1926

Sürgünler sırasında bütün aile Amasya'dan Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Tokat'a vardıklarında, Vertanes babasını kaybetmiş. Annesi Suruç'ta ölmüş. Birecik'e vardıklarında kardeşlerinden ayrı düşmüş. Vertanes'i kaçıran adam, onu Nizip'e getirmiş. Efendisi, bir hancıymış. Vertanes, orada on bir sene hiç para almadan çalışmış. Son Kürt ayaklanmasında durumdan faydalanarak kaçıp Djerablus'a ulaşmış. Oradan da temsilcimiz bize göndermiş. On bir sene süresince sadece bir kız kardeşinden haber almış. Kız, bir Araptan dul kalmış. Vertanes'in kız kardeşini bulmaya çalışacağız.
Kurumumuzdan 7 Temmuz 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

1035 **Harutiun Mouradian**, Sarkis
Fendek, Sivas, 20, 16 Haziran 1926

Harutiun'un annesi, o daha küçük bebekken ölmüş. Babası, savaştan önce Amerika'ya gitmiş. Üç çocuğunu babaannelerine bırakmış. Amerika'dan onlara para gönderiyormuş. Sürgünler sırasında Halep'e sürgün edilmişler. Malatya yakınlarında erkek kardeşini, Suruç yakınlarında da kız kardeşini kaybetmiş. Kendisi bir Kürt tarafından Urfa'ya götürülmüş ve ta ki temsilcimiz tarafından kurtarılana kadar on bir sene orada yaşamış. Bize geldiğinde

akrabalarıyla iligili sadece belli belirsiz fikirleri vardı ama son zamanlarda bilgi topladık ve babasıyla iki amcasının Amerika'da yaşadıklarını kesinleştirdik. Yerlerini bulmaya çalışacağız.

1036 **Dikran Tovmasian**, Hampartzum
Yeghsa, Çarsancak, 18, 16 Haziran 1926

Bu küçük çocuk bize, 70 yaşlarında çok fakir bir kadın tarafından getirilmişti. Bize, Dikran'ın babasının işkenceler sırasında memleketlerinde öldürüldüğünü söyledi. Annesi bir Türke verilmiş ve evlendirilmiş. Şu anda o adamdan birden çok çocuğu varmış. Bugüne kadar Dikran'a hep babaannesi, Amerika'daki amcasının yardımıyla bakmış ama adam ne yazık ki delirmiş. Onun için uygun ayarlamalar yapabilene kadar çocuğu geçici olarak aldık.

1037 **Mousa**, --, (...)
Mardin, 13, 16 Haziran 1926

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

13 yaşındaki küçük Mousa, bize Hasitşe'den gönderildi. Temsilcimiz, mektubunda çocuğun bir Arap çadırından alındığını yazmış. Arap, temsilcimize, Mousa'yı sürgünler sırasında yolda bulduğunu, hayır olsun diye evine aldığını söylemiş. Her ne kadar çocuğun çocukluğuna dair anıları ailesinin kimliğini tespit etmemize yetmeyecek durumda olsa da, eğer hâlâ hayattalarsa akrabalarını bulacağız.
Kurumumuzdan 20 Haziran 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

1038 **Vartan Hastadjian**, Toros
İzgi (Vozgi), Haçin, 20, 18 Haziran 1926

Vartan, Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Orada birkaç gün içinde bütün akrabalarını kaybetmiş. Ailesinden hayatta kalan tek ki-

şiymiş. Kendisini evlat edinen bir Arabın çadırında yaşamış. Bu sebeple bir Arap olarak büyümüş ve efendisine çobanlık yapıyormuş. Bir gün Hasitşe'de bir Ermeniyle tanışmış. Adam, Vartan'a uzaktan akrabalarının hâlâ hayatta ve Halep'te olduklarını söylemiş. Onlarla buluşması gerektiğini, bunu yapmanın da çok zor olmadığını, sadece Hasitşe de Miss Jeppe'nin işindeki temsilcimizi bulmasını söylemiş. Vartan, hiç tereddüt etmemiş ve arabayla bize gönderilmiş.
Bakımımızdan 25 Haziran 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

1039 **Akabi Elibeayakian**, Ohan
Heghine, Sivas, 55, 19 Haziran 1926

Bedros Elibeayakian (No: 1022) ile Sdpean Elibeayakian'ın (1023) annesi. No: 1023 temsilcimizin yardımıya Arab-Pounar'a gitmeyi ve annesini kurtarmayı başardı. No: 1022 de annesini bize getirmeyi başardı. Arab-Pounar'a gitti ve temsilcimizin yardımıyla ikisi de sağ salim buraya ulaştılar.
Kurumumuzdan 28 Temmuz 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Djerablus'ta hizmetçi.

1040 **Armaveni**, Hagop, Elmasd
Gemerek, 26, 19 Haziran 1926

Dünya Harbi'nin başladığı dönemde babası, birçok diğer Ermeniyle birlikte hapse atılmış ve öldürülmüş. Yola annesi, bir erkek ve bir kız kardeşiyle birlikte çıkmış ama kabileler arasındaki zorlu ve tehlikeli yürüyüşte sevdiklerini kaybetmiş. O bir Kürt tarafından kaçırılıp adamın Suruç'taki evine götürülmüş. Efendisi, Armaveni'yi ikinci karısı olmaya zorlamış. O yüzden de Armaveni, kötü kaderini değiştirmek için sabırla beklemeye başlamış. On

bir sene sonra kaçmayı başarmış. Arab-Pounar temsilcimiz tarafından Halep'e gönderilmiş.
Kurumumuzdan 28 Temmuz 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Cerablus'ta hizmetçi.

1041 **Khatoon,** Hanne, Mariem
Mardin, 22, 20 Haziran 1926

Sürgünlerin başında babası Türk Ordusu'na alınmış. Khatoon, annesi ve erkek kardeşleri sürülmüşler. Mardin'den bir Arap, yolda Khatoon'u kafileden ayırıp evine götürmüş. Khatoon, yıllarca ailesinden hiç haber almadan kendisini kaçıran adamla birlikte yaşamış. Bir gün Halep'te Ermenilerin yaşadıklarını duymuş ve akrabalarından birini bulmak umuduyla Hasitşe'ye kaçmış. Oradan da temsilcimiz tarafından bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 21 Haziran 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Babası Halep'te.

1042 **Garabed Kabakian,** Bedros, (...)
Karaman (İstanbul), 20, 21 Haziran 1926

Garabed'in babası Türk Ordusu'na çağırılmış. Garabed, annesi ve iki erkek kardeşiyle birlikte Habur'a sürülmüş. Orada Araplar kafilelerine saldırmışlar. Kafileyi dağıtıp ganimeti de aralarında paylaşmışlar. Zavallı çocuk, bir Arabın payına düşen ganimetmiş ve bu adamla birlikte on bir sene yaşamış. Sonra da fırsatını bulup kaçmış ve Hasitşe'ye ulaşmış. Oradan da temsilcimiz tarafından arabayla bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 30 Ağustos 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Bağdat'taki amcası.

1043 **Baidzar Gustgarian,** Melkon, Haiganush
Khouylou/Harpoot 18, 24 Haziran 1926

Baidzar'ın babası, sürgünler başladığında Amerika'daymış. Baidzar ile annesi sürülmemişler ama ikisi de bir Türkün evine götürülüp kendi memleketlerinde tutulmuşlar. Türk, Baidzar'ın annesiyle zorla evlenmiş. Bu süre zarfında kadın, gizlice Amerika'daki kocasıyla temasa geçmiş. Kocası, Baidzar'la birlikte kaçmasını öğütlemiş ama kadın yapamamış, çünkü efendileri onları büyük bir dikkatle takip ediyormuş. Sonunda kocası, Amerika'dan Halep'e ailesini kurtarmak için gelmiş ama nafile. Zavallı adam sinir ve üzüntüden ölmüş. Baidzar büyümüş. Türk adam, kızı Türklerle evlendirmek istemiş ama annesi bir fırsatını bulup Baidzar'ı Halep'e göndermiş.
Kurumumuzdan 15 Ekim 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Marsilya'daki amcası.

1044 **Garabed,** (...), Ovsanna
Maraş, 6, 21 Haziran 1926

Garabed, No: 913'ün oğlu. Annesi, uzun zaman önce oğlunu Arap kocasının yanında bırakıp yardımevimize gelmişti. Arap öldüğünde adamın kız kardeşi çocuğu yanında tutmayıp kapının önüne koymuş. Zavallı çocuğu yardımevimize aldık.
Kurumumuzdan 30 Haziran 1926'da ayrıldı. Miss Prearson'la beraber.

1045 **Levon Tehtekerian,** Haroutiun
Tervanda, Zeytun, 21, 1 Temmuz 1926

Sürgün sırasında Levon, annesi, babası, kız kardeşleri ve erkek kardeşleri Suruç'a sürülmüşler. Orada bir Türk, Levon'u onlardan ayırmış. Levon, ailesinden bir daha haber alamamış. Götürüldüğü evde bir Türk olarak büyümüş ve on bir sene efendisi

için çalışmış. 1926'da hükümet, Kürtlerle savaşmaya göndermiş. Bir gece askerler Suriye sınırına yakın bir yerde kamp kurmuşlar. Levon'un arkadaşlarından biri ona kaçmasını tembihlemiş, çünkü Levon'un yanında yaşadığı kişiler onun bir Ermeni olduğunun farkındaymışlar ve onu öldürmeyi planlıyorlarmış. Levon Suriye sınırından çıkıp bizim yardımevimizi bulmuş.
Kurumumuzdan 5 Temmuz 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

1046 **Asdghig,** (...), (...)
Urfa, 16, 7 Temmuz 1926

Asdghig, anne ve babasıyla ilgili hiçbir şey hatırlamıyor. Sadece adını ve doğduğu yeri biliyor. Sürgünler sırasında Deyr-i Zor yakınlarında bir Arabın çadırına götürülmüş ve o zamandan beri de orada kalıyormuş. Asdghig, aynı köyde Araplarla birlikte yaşayan Ermeni bir kadının yardımıyla kaçmış.
Kurumumuzdan 9 Eylül 1926'da ayrıldı. Cerablus'ta evlendi.

1047 **Dikran Goshgarian,** Hovhannes, Sirma
Harput (Huseinig), 21, 7 Temmuz 1926

Dikran, annesi, babası ve iki erkek kardeşyile birlikte Deyr-i Zor'a sürülmüş. Babasının açlık ve yorgunluktan ölmüş olması da tabii ki şaşırtıcı değil. Dikran, babasının ölümüne tanık olmuş. Kafileleri Deyr-i Zor'a ulaştığında, annesi ve erkek kardeşleri Dikran'dan ayırılmış, o da bir Arap tarafından adamın köyüne götürülmüş. Dikran, götürüldüğü bu köyde on bir sene çobanlık yaparak yaşamış. Neyse ki kötü muamele görmemiş. Bir gün yardımevimizi duymuş ve bir fırsatını bulup Hasitşe'deki temsilcimize kaçmış. Oradan bize gönderilmiş. Dikran'ın erkek kardeşlerinden birini Amerika'da bulduk. Şu anda uzun zamandır görüşemediği erkek

kardeşine kavuşabilmesi için pasaportuyla ilgili gerekli ayarlamaların yapılmasını bekliyoruz.
Kurumumuzdan 15 Kasım 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Ağabeyi. Amerika'da.

1048 **Mennoush,** Kevork, Gullu
Antep, 16, 7 Temmuz 1926

Mennoush, annesi ve babasıyla birlikte sürülmüş. Kafileleri Mardin'e vardığında bir Türk Mennoush'u kaçırmak istemiş. Annesi ile babası onu korumaya çalışırlarken hayatlarını kaybetmişler. Zavallı kız, kendisini birkaç sene tuttuktan sonra bir Araba satan bu zalim adamın acımasına kalmış. Mannoush'u satın alan adam, evinde köle olarak tuttuğu bir Ermeniyle evlendirmiş. Mennoush, kocasıyla birlikte üç sene yaşamış ve ikisi de efendileri için çalışmışlar. Bir gün kocası hastalanıp ölmüş. Hayatından nefret eden Mennoush, kaçıp Resulyan'a gelmiş. Oradan da temsilcimiz tarafından bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 15 Eylül 1927'e ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi.
Kolonimizde numara 0922'yle evlendi.

1049 **Marie Iskenderian,** Iskender
Gulenga, Antep, 18, 7 Temmuz 1926

Marie, akrabalarıyla birlikte Viranşehir'e sürülmüş. Orada bir Kürt tarafından kaçırılarak ailesinden ayırılmış ve adamın evine götürülmüş. Kürt, Marie'yi on bir sene yanında tutmuş. Son Kürt olayları sırasında efendisi, Marie'yi erkek kardeşinin evine bırakmış, Türkiye sınırından kaçmış, Suriye'ye mülteci olmuş ve Halep'e yerleşmiş. Marie'nin bir erkek kardeşi Halep'te yaşıyormuş. Kürtü pazarda görüp tanımış ve hemen koşup bize haber vermeye gelmiş. Kürtten insanlık namına Marie'yi kardeşine vermesini

istedik. Marie, sağ salim Viranşehir'den Halep'e ulaştı. Soluk yüzü, uzun zamandır görüşemediği kardeşini ofisimizde görünce aydınlandı.
Kurumumuzdan 10 Temmuz 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Halep'teki erkek kardeşi.

1050 **Khanem Boudjaklian**, Garabed
Kazmig, Diyarbakır, 22, 7 Temmuz 1926

Khanem, annesi ve babasıyla birlikte Viranşehir'e sürgün edilmiş. Orada da bir Türk, Khanem'i annesi ve babasından kaçırıp kendisiyle yaşamaya zorlamış. Sonra da bir başka adama satmış. Khanem, bu adamla dokuz sene yaşamış, sonra da Mardin'e kaçacak fırsatı olmuş. Mardin'de bir Ermeni Katolik rahibi, Khanem'i birkaç gün evinde tuttuktan sonra, Halep'teki yardım evimize göndermiş. Onu Musul'daki erkek kardeşinin yanına gönderdik.
Kurumumuzdan 1 Ağustos 1926'da ayrıldı. Musul'daki erkek kardeşi.

1051 **Marinos Kiredjian**, Minas
Mariam, Çarsancak, 14, 8 Temmuz 1926

Sürgünler sırasında bütün aile Siverek tarafına sürgün edilmiş. Babası Türk Ordusu'nda askermiş ve geri dönmemiş. Siverek'ten kısa bir mesafe uzaklıkta, bir Türk gelip Marinos'u evine götürmüş. Ailenin geri kalanı, annesi, iki erkek kardeşi ve bir kız kardeşi daha ileriye sürülmüşler. Marinos, on bir sene kendisini kaçıran adamın evinde kalmış, onu belirli bir ödeme karşılığında gizlice Arab-Pounar'a getiren bir katırcının yardımıyla kaçırmayı başardık.
Kurumumuzdan 15 Temmuz 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Halep.

1052 **Dikran Nalbandian**, Mrikor
Mariam, Diyarbakır, 25, 9 Temmuz 1926

Dikran, annesi ve babasıyla beraber önce Urfa'ya oradan da Mardin'e sürülmüş. Mardin'e yaklaştıklarında kafileleri Kürtlerin saldırısına uğramış. İnsanlar öldürülmüşler, perişan edilmişler. Dikran, bir Kürt tarafından alınıp Derik'teki evine götürülmüş. Üç sene boyunca hep akrabalarını bulma heyecanıyla yaşamış. Bir gün küçük kardeşinin yerini öğrenmiş ve onu efendisinin evine getirmeyi başarmış. İkisi de Kürte ağırbaşlılıkla hizmet etmişler ve bir gün kaçma fırsatı bulmuşlar. İki kardeş Hasitşe'ye ulaşmışlar, oradan da arabayla bize gönderilmişler. Kurumumuzdan 30 Eylül 1927'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Şoför. İki erkek kardeşi Amerika'da bulundu.

1053 **Hagop Nalbandian**, Krikor
Mariam/Diarbekir, 20(16), 9 Temmuz 1926

Dikran Nalbandian'ın (No: 1052) erkek kardeşi.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1927'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. İki erkek kardeşi Amerika'da.

1054 **Garabed**, Nishan, Gullu
Maraş, 20, 9 Temmuz 1926

Sürgünlerin başında Garabed, annesi, bir erkek ve bir kız kardeşiyle birlikte Halep'e sürülmüş. Azaz'a vardıklarında bir Arap, Garabed'i annesinden ayırmış. Ailenin geri kalanı Halep'e ulaşmış. Halep'e ulaştıklarında annesi bir akrabasının yardımıyla çocuklarıyla birlikte Beyrut'a kaçma fırsatı bulmuş, sonra da Yunanistan'a geçmiş. Garabed'e gelince, Azaz'daki efendisiyle sadece birkaç ay yaşadıktan sonra Deyr-i Zor'a giden bir Erme-

ni kafilesine katılmış. Deyr-i Zor'a ulaştığında zavallı çocuk, bir Arap tarafından adamın köyüne götürülmüş ve orada adam için çalışmak zorunda kalmış. Sürekli cezalandırılmış, dövülmüş, kötü muamele görmüş. Bir gün temsilcimiz, Garabed hakkında duyum almış ve çocuğa acıyıp onu Halep'e göndermiş. Dolayısıyla yaşadığı onca kötü şey yüzünden çocuk, akıl sağlığını yitirmiş. Yunanistan'da annesini bulduk, şimdi Garabed'i annesine göndermeye çalışıyoruz.
Kurumumuzdan 14 Kasım 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Yunanistan'daki annesi.

1055 **Ardash,** Khatshadur, Azniv
Bursa/Zengiler, 16, 9 Temmuz 1916

Ardash'ın ailesi, Halep-Deyr-i Zor tarafına sürülmüş. Anne ve babasının tek oğluymuş. Kafileleri Habur'a ulaştığında bir Çeçen(?) (Çerkez), çocuğu anne ve babasından kaçırmış. Zavallı annesi çocuğunu savunmaya çalışmış ama boğuşma sırasında öldürülmüş ve Ardash götürülmüş. Yıllarca orada kalmış. Bir Çeçen (Çerkez) olarak büyümüş. Üvey babasının ölümünden sonra üvey kardeşi ona sataşmaya başlamış ve kapının önüne koymuş. Ardash, kalacak bir yer bulmak amacıyla oradan oraya dolaşmış. Resulayn'a ulaşmış, oradan da temsilcimiz tarafından bize gönderildi.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1927'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Çiftçi.

1056 **Shushanig Balasian,** Kevork, Pepron
Erzurum, 25, 10 Temmuz 1926

Shushanig'in babası, işkenceler başlamadan önce Amerika'ya gitmiş. Sürgünler sırasında bir Türk, annesiyle evlenmiş. Shushanig de onlarla birlikte kalmış. Savaş bittiğinde babası, karısını ve kızını kurtarmak için Amerika'dan Halep'e gelmiş. Elinde ne varsa harcamış

ama nafile. Zavallı adam yapacak bir şeyi olmadığından tekrar Amerika'ya dönmüş. Shushanig büyüdüğünde Türk onu ilk karısından olan oğluyla evlendirmek istemiş ama Shushanig'in annesi temsilcimizin da yardımıyla kızını kocasının yokluğundan faydalanıp Halep'e göndermiş. Amerika'daki babasını bulmaya çalışıyoruz.
Kurumumuzdan 13 Temmuz 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Halep'teki kayınbiraderi.

1057 **Zihran Dergarabedian**, Garabed, Shammi
Diyarbakır, 23, 11 Temmuz 1926

Zihran'ın babası Halep'te. Sürgünler sırasında orduya alınmış ve ailesi sürülmüş. Savaş bittiğinde evine geri dönmüş ama ev harap haldeymiş, içinde de kimse yokmuş. Zavallı adam bir gün bize geldi. Kızını Mardin yakınlarındaki bir köyde bulmuş ama bir türlü alamamış. Bir katırcıya belirli bir ödeme yapan Ermeni Katolik rahibin yardımıyla girişimimiz başarılı oldu ve Zihran Halep'e gelmeyi başardı.

1058 **Karekin Sarkisian**, Sarkis, (...)
Urfa, 16, 11 Temmuz 1926

Karekin, Urfa'dan Mardin'e sürülmüş ve babası orada hastalanıp ölmüş. Annesi, kafileyle birlikte daha ileriye gönderilirken oğlunun hayatını kurtarmak amacıyla onu kendi rızasıyla bir Arap kadına vermiş. On bir senenin ardından Karekin'in hafızasında, annesinin sadece silik bir hatırası kalmış ama yine de büyüyünce annesinin izini bulmayı başarmış. Bir gün yorgun ve hırpalanmış bir halde Hasitşe'ye ulaşıp temsilcimizin kapısını çalmış. Temsilcimiz, Karekin'i bize göndermiş.
Kurumumuzdan 10 Eylül 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Zanaat.

1059 **Hovhannes Toromanian,** Giragos
Khanem, Urfa, 7, 12 Temmuz 1926

Hovhannes, Urfa'dan Mardin'e sürülen bir Ermeni kadının oğlu. Hovhannes'in annesi, Kürtlerin arasında bir Ermeniyle evlenmeyi başarmış ve çocuk da bu adamdanmış. Bir gün bir Ermeni Katolik rahip ikisini de Halep'e gitmeye ikna etmiş. Hovhannes'in annesi, babası çok fakirler, o yüzden çocuğa evimizde bakmak zorunda kaldık.
Kurumumuzdan 12 Eylül 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Halep.

1060 **Mariam Taturyan,** Levon
Lucia, Dörtyol, 12, 13 Temmuz 1926

Mariam ile erkek kardeşi, bize bir Ermeninin yardımıyla Viranşehir'in bir bölgesinden gönderildiler. Mariam, annesinin Viranşehir'de hayatta olduğunu ama üvey babasının gözü sürekli üstünde olduğundan kaçamadığını söyledi. Mariam, bize babasının da bir sene önce öldürüldüğünü söyledi. Daha fazla ayrıntı veremiyor.
Kurumumuzdan 28 Temmuz 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Halep.

1061 **Hovsep Faturayan,** Levon, Lucia
Dörtyol, 6, 13 Temmuz 1926

Mariam Taturyan'ın (No: 1060) erkek kardeşi.
Kurumumuzdan 28 Temmuz 1926'da ayrıldı.
Akrabalar. Halep.

1062 **Hovhannes,** Khatcher, Yester
Antep, 22, 14 Temmuz 1926

Hovhannes, annesi ve babasıyla beraber Antep'ten Deyr-i Zor'a sürülmüş. Orada annesini ve babasını kaybetmiş. Kız kardeşi bir Arap tarafından götürülmüş, kendisi de zengin bir adam olan Şammar aşiretinin reisinin eline geçmiş. Altı sene önce, kız kardeşi, Ermeni bir şoför tarafından kurtarılmış, Halep'te yaşıyormuş. Kardeşini kurtarmak için anlatılamayacak kadar çok çaba sarf etmiş ama nafile. Çünkü Hovhannes, kız kardeşinin öldüğünü düşünüyormuş. Bir gün kız bize gelip yardımımızı istedi. Kızın fotoğrafını temsilcimize gönderdik. O da fotoğrafı Hovhannes'e göndermiş. Hovhannes, ablasının yüzünü hatırlamış ve böylece kız kardeşine ve milletine dönmeye ikna olmuş.
Kurumumuzdan 21 Temmuz 1926'da ayrıldı. Halep'te kuzeni var.

1063 **Mardiros,** Misak, (...)
Nor Kugh/Bursa, 16, 15 Temmuz 1926

Mardiros, annesi onu bıraktığında çok küçükmüş. Bundan dolayı annesinin adını hatırlayamıyor. Resulayn yakınlarında bir Kürt ailenin yanında kalıyormuş. Babasının adı Misak'mış ve doğum yeri de Morki'ymiş. (Bursa yakınlarındaki Nor Kugh'tan bahsediyor olmalı.) Bu on bir sene boyunca çok kötü şekilde cezalandırılmış. Yaşadıkları çok uç şeylermiş. Bir gün kaçmayı planlamış ve başarmış. Resulayn'a ulaştığında temsilcimizle buluşmuş, o da onu arabayla bize göndermiş.
Kolonimizde, 20 Eylül 1926.

1064 **Armenouhi Mirekian,** Megerditch
Zarouhi, Harput, 14, 16 Temmuz 1926

Armenouhi, geçmişine ilişkin br şey hatırlamıyor. Halep'te bir Arabın evinde yaşıyor ve hizmetçilik yapıyormuş. Tarak satan

bir Ermeni kadın, evlerini pek çok kez ziyaret etmiş ve gizlice Armenouhi'yi ikna edip bize getirmiş. Kadın, bize anne babasının adını söyledi, çünkü onlar tanıyormuş.
Kurumumuzdan 30 Temmuz 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Halep.

1065 **Beatrice Bekiariam**, Krikor
Yester, Antep, 24, 17 Temmuz 1926

Beatrice, bütün ailesiyle birlikte Deyr-i Zor'a sürülmüş. Orada babası bir Ermeniyle evlenmiş ve hayatının tehlikede olduğunu fark edince Müslüman olmuş. Savaş bittiğinde Antep'e dönmüşler. Kocası tekrar kendi dinine dönmüş. Fransız güçleri Antep'ten çekildiğinde kocası ikinci kez Müslüman olmuş ve Ermeniler'in büyük bir kısmı Fransız güçleriyle birlikte Suriye'ye göç ederken, karısı ve çocuklarıyla birlikte Antep'te kalmış. Bir gün birkaç Türk, kocasını pikniğe davet etmiş. Şehrin dışındaki bahçeye vardıklarında da adamı öldürmüşler. Beatrice, yardım için Amerikalılara gitmiş. Onlar da kıza bir pasaport ayarlayıp üç çocuğuyla birlikte Halep'teki yardım evimize göndermişler. Beatrice, erkek kardeşiyle birlikte Halep'te yaşıyor.
Kurumumuzdan 20 Eylül 1926'da ayrıldı Akrabalar.

1066 **Adur Semerdjian**, Krikor
Beatrice, Antep, 8
17 Temmuz 1926

Beatrice Bekiariam'ın (No: 1065) çocuğu.
Kurumumuzdan 17 Ağustos 1926'da ayrıldı.
Miss Frearson'un yanında.

1067 **Avedis Semerdjian**, Krikor
Beatrice, Aintab, 6, 17 Temmuz 1926

Beatrice Bekiariam'ın (No: 1065) çocuğu. Kurumumuzdan 17 Ağustos 1926'da ayrıldı. Miss Frearson'un yanında.

1068 **Krikor Semerdjian**, Krikor
Beatrice, Antep, 2, 17 Temmuz 1926

Beatrice Bekiariam'ın (No: 1065) çocuğu. Kurumumuzdan 17 Ağustos 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Annesi.

1069 **Kevork,** Giragos, Mariam
Urfa, 19, 19 Temmuz 1926

Kevork, annesi, babası, bir kız kardeşi ve bir erkek kardeşiyle beraber Deyr-i Zor'a sürülmüş. Yolda babası öldürülmüş, erkek kardeşi Araplar tarafından kaçırılmış. Kendisi bir Kürt tarafından adamın Haytel adlı köyüne götürülmüş. Bir gün Halep'ten bir kadın bize, adı geçen köyde erkek kardeşini bulduğunu söyleyerek geldi, onu kurtarmadak için yardımımızı istedi. Resulayn'daki temsilcimize haber verdik. Temsilcimiz, özel bir araştırmayla Kevork'u bulup Halep'e gönderdi. Gözleri çok kötü durumdaydı. Halen bizim gözcümüz tarafından tedavi görüyor. Kevork gözünden ameliyat oldu. Şu anda çok daha iyi durumda.

1070 **Hagop Urfalian**, Avedis, Zabel
Adana, 18, 23 Temmuz 1926

Hikâyesini anlatacağımız çocuk, çok çekmiş çok zavallı. Annesi, babası ve iki kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Kafileleri Habur yakınlarına geldiğinde toplu katliam gerçekleşmiş. Neredeyse 400 erkek ve kadın bir saatten daha kısa bir sürede öldürülüp cesetleri nehre atılmış. Kurbanların arasında annesi, babası ve kız kardeşleri de varmış. İşte bu şekilde de bilindik bir tüccarın ailesi, tepeden tırnağa parçalanmış. Aileden hayatta kalan tek kişi olan Hagop, bir Arabın çadırına götürülmüş ve bir Arap olarak büyümüş. On bir sene boyunca efendisinin yanında Tel-Ermen yakınlarındaki Marmenda adlı bir köyde yaşamış. On bir sene de başına ne gelebilecekse gelmiş. Bir gün köylerinden geçen bir Ermeni seyyar satıcı Hagop'u kendisiyle gelmeye ikna etmiş. Hagop da adamla birlikte yola çıkıp Halep'e ulaşmış, oradan da bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 27 Temmuz 1926'da ayrıldı. Halep'te kuzeni var.

1071 **Andon,** Garabed, Mariam
Niğde, 20, 23 Temmuz 1926

Andon, Niğde'den annesi, babası ve iki erkek kardeşiyle birlikte sürülmüş. Kafileleri Resulayn'a vardığında babası hastalanıp ölmüş. İki erkek kardeşi de Araplar tarafından öldürülmüş. Andon, annesi ve kafileyle birlikte daha ileriye sürülmüş. Habur Nehri'ne vardıklarında annesi Çeçenler(?) (Çerkezler) tarafından öldürülüp cesedi suya atılmış. Andon'da bu acılardan nasibini almış. Nehirden karşıya sürüklenirken kaburgası yaralanmış. Bir Arap bu yarı ölü bedeni evine götürmüş. Adam, iyileşinceye kadar Andon'a bakmış. Andon, on bir sene kendisini kurtaran adamla onun çobanı olarak yaşamış. Bir gün Ermenilerden akrabalarıyla ilgili bilgi almış ve bir rahibin yardımıyla kendisini kurtaran adamdan izin almayı başarmış. Sonra da yardımevimize ulaşmış.

Kurumumuzdan 12 Ağustos 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Halep'teki amcası.

1072 **Souver,** (...), (...)
Adana, 20, 24 Temmuz 1926

Araplar arasında gördüğü kötü muamele yüzünden hafızasını kaybetmiş. Geçmişini hatırlayamıyor olmasının sebebi de hâlâ belli değil. Deyr-i Zor'dan gönderildi bize. Souver'i Ermeni kilisesine gönderdik.
Kurumumuzdan 26 Temmuz 1926'da ayrıldı. Kilise tarafından kabul edildi.

1073 **Gully Haynougian,** Krikor, Aghavni
Karsakh/Bursa, 24, 26 Temmuz 1926

Sürgünler sırasında Gully, bir Arap tarafından Deyr-i Zor'daki evine götürülmüş. Adam, Gully'yle evlenmiş ve iki çocukları olmuş. Annesi ile babası sürgün edilen kurbanların aralarındaymış. Beş senelik kölelikten sonra Gully'nün Arap kocası Halep'e yerleşmiş, oradan da Şam'a geçmiş. Gully, Halep'te o kadar Ermeniyi görünce ve hatta kendi memleketlileriyle karşılaşınca, Müslüman olan eşini bırakıp kendi milletine ve Hristiyanlığa geri dönmüş. Bir gün hava kararırken yardımevimizin kapısını çaldı. Bir Ermeni şoför, ona yol göstermiş.
Kurumumuzdan 8 Ağustos 1926'da ayrıldı. Bakımevinde.

1074 **Garabed,** Krikor, Mariam
Sivrihisar, 15, 26 Temmuz 1926

Garabed, annesi, babası, üç erkek kardeşi ve bir kız kardeşiyle birlikte Deyr-i Zor tarafına sürülmüş. Yolda kız kardeşi yorgunluğa, açlığa daha fazla dayanamayıp ölmüş. İki erkek kardeşi kaybolmuş, biri de öldürülmüş. Annesi ve babasıyla birlikte bu kor-

kunç yolculuğa devam etmeye zorlanmışlar ve Resulayn'a ulaşmışlar. Birkaç gün soluklandıktan sonra Habur'a kadar gönderilmişler. Garabed, Habur'da annesini ve babasını kaybetmiş. Kendisi de on bir sene bir Çeçen'in(?) evinde onun için çalışarak yaşamış. Bir gün birlikte yaşadığı kafile Deyr-i Zor yakınlarına gelmiş, orada da Garabed, onu bize gönderen temsilcimize kaçma fırsatı bulmuş.

1075 **Hovhannes,** Krikor, Nouritza
Bardizag, 15, 28 Temmuz 1926

Annesi, babası ve iki erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Yolda babası hastalanıp ölmüş. Annesi hastalandığı için Rydjan'da bırakılmış. Hovhannes, on bir sene Abu Heraara'da Arapların içinde yaşamış. Bir gün Hohannes'i gören Ermeni değirmenci, ona acımış. Çünkü çocuk genellikle akşama kadar aç kalırmış. Adam, Hovhannes'e kaçması için yardım bize getirmiş. 1928, Hovhannes çok hasta, frengi. 1930, iyileşti.
Kurumumuzdan Ocak 1930'da ayrıldı. Resulayn'da asker.

1076 **Meryem Arakelyan,** Arakel, (...)
Urfa/Besu, 22, 29 Temmuz 1926

Meryem de geçmiş hayatıyla ilgili hiçbir şey hatırlamayanlardan. Kürtlerin arasında gördüğü kötü muamele yüzünden de akli dengesi bozulmuş. Yardımevimize ulaştığında hastaydı. Kısa bir süre sonra yardımevimizde bir çocuk doğurdu ama çocuk birkaç gün içinde öldü.
Kurumumuzdan 31 Mart 1927'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi. Akrabaları Halep'te bulundu. Meryem, 1928'de kolonimizde Numara 1270'le evlendi.

1077 **Dikran,** (...), (...) Harput
14, 30 Temmuz 1926

Dikran, sürgünler sırasında çok küçükmüş. Annesini ve babasını hatırlayamıyor. Resulayn'a kadar sürgün edilmiş ve orada bir Kürt, Dikran'ı yanına almış. Büyüdüğünde temsilcimize kaçmış, o da, Dikran'ı arabayla yardımevimize göndermiş.
Kurumumuzdan 31 Mayıs 1927'de ayrıldı. Yetimhane. 3 Temmuz 1928'de erkek kardeşine (No: 888) gönderildi. Bir ya da iki sene desteklenmesi gerekiyor.

1078 **Parsegh Gurdanyan,** Garabed
Hamerd, Kayseri, 20, 30 Temmuz 1926

Sürgünler sırasında Parsegh, annesi, babası, bir erkek ve bir kız kardeşiyle birlikte Meskene'ye sürülmüş. Meskene'de annesi ile babası ölmüş. Kız kardeşi Abu Khamis adlı bir göçebe kabile tarafından kaçırılmış. Parsegh, kardeşinin öldüğünden emin. Erkek kardeşi, Mebrouk aşiretinden bir Arap tarafından kaçırılmış. Kendisi ise Anezeslerin eline düşmüş. Onların arasında, deve çobanı olarak on bir sene yaşamış. Bir gün efendisini akrabalarına dönebilmesi için kendisine izin vermeye ikna etmiş. Adam teklife razı olmuş ve Parsegh bu şekilde bizim yardımevimize ulaşmış. Kurumumuzdan 7 Temmuz 1927'de ayrılmış. Kendine bakabiliyor. Marangoz.

1079 **Meryem Arakelyan,** Krikor
Noushie, Van, 25, 30 Temmuz 1926

Savaş sırasında Meryem, bütün akrabalarını kaybetmiş. Kendisi de Viranşehir'den bir Kürtün eline düşmüş. Bu adam, korkunç biriymiş. Zaten dört karısı varmış, beşinci olarak da Meryem'i almış. Meryem, bu karanlık ıstırap uçurumundan kaçmak için her şeyi denemiş ama her seferinde yakalanarak geri getirilip cezalandırılmış. Meryem, bütün tehlikelere rağ-

men kaçmaya kararlıymış. Cehennemden kaçmak için yapılabilecek her şeyi yapmış. On bir senenin sonunda kaçıp Mardin'e ulaşmayı başarmış, sonra da temsilcimizin yardımıyla Halep'e gelmiş. Romatizması var.
Kurumumuzdan 28 Ağustos 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Hizmetçi.

1080 **Hovhannes,** Garabed, (...)
Sivas, 20, 2 Ağustos 1926

Sürgünler sırasında Hovhannes, annesi ve babasıyla birlikte sürülmüş. Deyr-i Zor'a ulaştıklarında kafileleri şehrin dışında kamp yapmış. Ertesi gün soluklanmalarına fırsat kalmadan daha ileriye gönderilmişler. Hovhannes'in annesi, kendi rızasıyla, çocuğunu bir Araba vermiş ve yolculuğuna devam etmiş ama nereye gitmiş, kimse bilmiyor. Hovhannes, Arapların çadırlarında kalmış ama sürekli annesini düşünüyormuş. On bir sene sonra büyüdüğünde kaçıp annesinin izini bulmak için her şeyi yapmış ama nafile. Ne yapacağını bilmez haldeki çocuk, bir gün Hasitşe'deki temsilcimizin kapısını çalmış ve oradan da bize gönderilmiş.
20 Eylül 1926'da kolonimize gitti. Numara 1264'le evlendi.

1081 **Celile,** Bedo, Meryem
Mardin (Piran), 23, 3 Ağustos 1926

Kız kardeşlerinden birisi, Mardin'de bir Ermeniyle evliymiş. Celile, onu ziyaret etmeye gitmiş. Oradayken Türkiye, İtilaf Devletlerine savaş ilan etmiş ve Ermeni katliamları ya da sürgünler başlamış. Evine geri dönemeyen Celile kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Derik yakınlarındaki bir köyde, farklı köylerden Kürtler kafilelerine saldır-

mışlar. Celile, kız kardeşiyle birlikte Derik'e götürülmüş. İkisi de zorla Kürtlerle evlendirilmişler. On bir sene boyunca efendisiyle yaşadıktan sonra Mardin'e kaçıp bir rahibin evine sığınmış. Oradan da Hasitşe'deki temsilcimize gitmeyi başarmış ve o da bize göndermiş.
Kurumumuzdan 8 Ekim 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Halep'teki amcası.

1082 **Garabed,** Hovhannes, Sared
(Kanderes) Sivas, 20, 5 Ağustos 1926

Garabed'in annesi ve babası, o daha çok küçükken ölmüşler. Garabed, yola babaannesiyle çıkmış. Ama yaşlı kadın çok geçmeden ölmüş. Garabed, Arapların arasında ne yapacağını bilmez halde kalmış. Birkaç Türk, yedi sene boyunca Garabed'i yanlarında tutmuş. Görevi evin su ihtiyacını karşılamakmış, o yüzden de efendilerinin çok işine yarıyormuş. Ondan sonra da dört senesini bir Arapla geçirmiş. Bu süre boyunca Mardin'deki rahip, Garabed'e çok kere, onun bir Ermeni çocuğu olduğunu, Halep'te yetimhaneler bulunduğunu, bu yetimhanelerde akrabalarını bulabileceğini ya da bir zanaat öğrenebileceğini söylemiş. Sonunda Garabed ikna olmuş ve bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 13 Ağustos 1926'da ayrıldı. Kendisine iş buldu ve kendine bakabilir hale geldi.

1083 **Varteres,** Krikor, (...)
Harput, 16, 5 Ağustos 1926

Ermeni katliamlarının ya da sürgünlerin başında Varteres'in babası ölmüş. Annesi de hastalanıp ölmüş. Varteres, Bembig köyünde Türklerin eline düşen kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Vartares'i, kafileyle yürümeye zorlamışlar ama küçük olduğu için hızlı yürüyemiyormuş. Bu sebepten de arkada kalıp bir Türkün eline düşmüş. Vartares, büyüdüğünde kız kardeşini hatırlamış, hep onu

bulmak istemiş. Birkaç katırcı Tootli köyünün dışında Varteres'i bulunca yanlarına alıp Arabpounar'a götürmüşler. Oradan da temsilcimiz tarafından bize gönderildi.
Kurumumuzdan 13 Kasım 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Kız kardeşi Halep'te.

1084 **Yusuf,** Garabed, Meryem
Mardin, 16, 7 Ağustos 1926

Yusuf'un ailesi, 1915'te Mardin halkıyla beraber sürgün edilmiş. Kafileleri Suriye Çölü'ne doğru yol almış. Acı dolu bir yolculuktan sonra Deyr-i Zor'a ulaşmışlar ama annesi yorgunluktan hastalanmış ve birkaç gün sonra da ölmüş. Yusuf, bir Arabın evine götürülmüş ve çok küçük olmasına rağmen çok çalışmak zorunda bırakılmış. Büyüdüğünde Ermeni bir ayakkabıcıyla konuşmuş. Ayakkabıcı ona Halep'e gidip bir zanaat öğrenmesini tembihlemiş. Temsilcilerimiz bilgilendirilmiş ve Yusuf bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 20 Kasım 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

1085 **Sarkis,** Mardiros, (...)
Sivas, 20, 8 Ağustos 1926

Ermeniler sürgün edildiklerinde, annesi ve babası memleketlerinde öldürülmüş. Sarkis, kız kardeşiyle birlikte Mardin'e kadar sürülmüş. Birkaç gün sonra daha ileriye sürülmüşler. Yolda bir jandarma kız kardeşini alıp, Mardin'e dönmüş. Sarkis, bir çalılığın arkasına saklanmış. Kız kardeşini bulabilmek için geri dönmüş ama başarılı olamamış. Bir Türk ailesinin hizmetçisi olmuş ve bu şekilde de günlük ekmeğini kazanmış. Sarkis, bir Ermeni olduğunu hiç unutmamış. On bir sene sonra Hasitşe'ye kaçmış, oradan da temsilcimiz tarafından Halep'e gönderilmiş.

Kurumumuzdan 15 Ağustos 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

1086 **Vartivar Manugyan**, Manoug, (...)
Döngeli, 20, 9 Ağustos 1926

Türkler, babasını katlettikten sonra ailesini Maraş'a sürgün etmişler. Kafileleri, Maraş'tan Antep'e doğru yola çıkmış. Yolda Sam köyü yakınlarında annesi ile iki kız kardeşi Türkler tarafından Vartivar tek başına kafileyle yola devam etmiş. Boumboudj'a vardıklarında bir Çerkez, Vartivar'ı evine götürmüş. O evde uzun yıllar çiftçi olarak çalışmak zorunda bırakılmış. Bir gün yetimhanemizi duymuş ve Ermeni bir şoförün de yardımıyla bize ulaşmış. Kurumumuzdan 16 Ağustos 1926'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

1087 **Garabed,** Hovhannes, Meryem
Zeytun, 20, 10 Ağustos 1926

Garabed'in vatanına saldırılmış ve birkaç ay sonra Türk Hükümeti'nin düzenli birlikleri tarafından direniş bastırılmış. Şehrin sakinleri esir alınmış. Bir kısmı yok edilip birçoğu Arap çöllerinde ölüme gönderilmiş. Garabed, bir Arap tarafından çadırına alınıp on bir yıl kaldığı yere, Deyr-i- Zor bölgesine kadar gitmiş. Bu zaman süresince çobanlık yapmış. Arap ona kötü davrandığı için Krikor kaçmaya karar vermiş. Gece, onu bize gönderen aracımızla karşılaştığı yere Hasitşe'ye varmış. Bizim koloniye gitti: 20 Eylül, 1926
Kurumumuzdan Ekim 1927'de ayrıldı. Kendisine bakabilir. Çiftçi. Numara 1420 ile evlendi.

1088 **Loris,** (...), (...), Harput
18, 19 Ağustos 1926

Babası, hapse atılmış. Daha sonra Loris, orada zehirlenip öldürüldüğünü öğrenmiş. Annesiyle birlikte sürgün edilmiş.

Mardin'de bir Türk, annesini evine alıp onunla evlenmiş. Kafileyle Resulayn'a gitmiş. Kürt bir ailede on bir yıl yaşamış. Aracımız birçok kez onunla Resulayn'da görüşüp ona Halep'e gitmesini tavsiye etmiş. Fakat delikanlı reddedip çiftçiliğe devam etmiş. Efendisi onu acımasızca dövünce hastalanmış. İyileştikten sonra onu bize getiren aracımıza kaçmış. Annesi hâlâ Kürtle Mardin'de yaşıyor. Loris, koyunları için biraz para almak üzere Araplar'a geri gitti. Dönmedi.
Kurumumuzdan 19 Eylül 1926'da ayrıldı.

1089 **Hovagim,** Mihran, Maritza
İzmir, 20, 15 Ağustos 1926

Sürgünler sırasında Hovagim, Bursa'ya halasına gitmişti. Anne ile babasının nereye gittiğini, kimse bilmiyormuş. Halasıyla birlikte sürgün edilmiş. Deyr-i -Zor'a vardıklarında halası hastalanıp sefaletin karanlık uçurumunda zavallı çocuğu terk ederek ölmüş. Hovagim, on ay sokaklarda kalmış. Bu süre zarfında başına gelebilecek ne varsa gelmiş. Bir gün bir Arap, onu evine almış. Orada on yıl boyunca kötü muameleye maruz kalarak ve azarlanarak yaşamış. On birinci yıl, Hovagim'i bir başka Arap, evine almış ve Araplar arasında köle olarak yaşayan Ermeni bir kızla (No: 1090) evlendirilmiş. Böylece çift, efendileri için çalışmaya başladımış. Hovagim, Telabyaz'da bir Ermeni değirmenci ile tanışmış. Onunla sohbet ederken Hovagim yardım evimiz hakkında bilgilendirilmiş. Değirmenci, karısıyla beraber Tel-Samen'e varmaları için yardım etmiş. Böylelikle ikisi de selametle bize ulaştı.
Kurumumuzdan 25 Kasım 1926'da ayrıldı. Kendisine bakabilir. Kolonimizde çiftçi.

1090 **Heghine,** Hovhannes, Khatoun
Karahisar, 20, 15 Ağustos 1926

Hovagim, Mihran'a (No: 1089) bakınız.
Kurumumuzdan 25 Kasım 1926'da ayrıldı. Numara 1089 ile evli. Kolonimizde yaşıyor.

1091 **Valentin,** Hagop, (...)
Diyarbakır, 20, 16 Ağustos 1926

Diyarbakır katliamı sırasında babası öldürülmüş. Annesi ve bir erkek kardeşiyle sürgün edilmiş. Viranşehir'de annesi ve kardeşi kafileyle önden giderken bir molla (bir Türk dini lider) onu evine almış. Türk, onu yıllarca alıkoymuş. Büyüdüğünde, 60 yaşındaki adam onunla evlenmiş. Evlilikten birkaç gün sonra kız delirince molla onu kapı dışarı etmiş. Bir Ermeni Katolik rahibin yardımıyla bize gönderildi. Ona geçmişi hakkında soru sorduğumuzda ofisimizde yere düştü, yüzü vahşi bir şekil aldı, vücudu titremeye başladı, gözleri büyük büyük açıldı, ağzından ve burnundan kan gelmeye başladı. Bir saat sonra birtakım ilaçlarla iyileşip normal haline gelince onu şehrin belediye hastanesine gönderdik.
Kurumumuzdan 8 Eylül 1926'da ayrıldı. Halep, Belediye Hastanesi. Doğum için hastaneye gitti. Bir daha haber alınamadı. Ona ne olduğunu bilmiyoruz.

1092 **Krikor,** Garabed, Meryem
Dörtyol, 20, 18 Ağustos 1926

Birkaç gün direnişten sonra Dörtyol, Türkler tarafından işgal edilince halk, Resulayn'a sürgün edilmiş. Krikor, kuzeniyle (No. 1093) şehirden üç saat uzaklıktaki bir köye götürülmüş. On bir

yıl boyunca zengin bir Kürt için çalışmışlar. Adam işleri için hiç para ödemiyormuş, bu yüzden kaçmaya karar verip bir fırsatını kovalamaya başlamışlar. Bir gün, Hasitşe'ye varmayı, yolda çok fazla sıkıntı yaşamadan başarmışlar. Temsilcimiz onları birkaç gün evinde tutmuş sonra yardımevimize yolladı. Krikor'u İskenderun'da annesi ile erkek kardeşinin yanına yolladık.
Kurumumuzdan 3 Eylül 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Annesi ve erkek kardeşi İskenderun'da.

1093 **Garabed,** Zakar, Meryem
Dörtyol, 20, 18 Ağustos 1926

Krikor, Garabed'ye (No: 1092) bakınız.
Kurumumuzdan 3 Eylül 1926'da ayrıldı. Akrabalar. İskenderiye.

1094 **Antranig,** (...), (...)
Urfa, 17, 18 Ağustos 1926

Sürgün başladığında küçük bir çocukmuş. Anne ve babasının rızasıyla bir Kürte verildiği yere, Resulayn'a gelmiş. Antranig'in efendisi yıllarca onu çoban olarak çalıştırmış ama o asla bir ailesi olduğunu unutmamış. Onları bulmayı arzu ediyormuş. Bir gün Araplardan kaçan iki Ermeni erkekle karşılaşmış. Onu da yanlarına almalarını rica etmiş, onlar da kabul etmişler. Aynı gece Hasitşe'ye ulaşıp temsilcimizin kapısını çalmışlar. Sonraki gün Halep'e gönderildiler.
Kurumumuzdan 21 Eylül 1926'da ayrıldı. Akrabalar. Halep'te babası var.

1095 **Nişan,** (...), Sara
Sivas, 17, 18 Ağustos 1926

Nişan'ın babası Türk Ordusu'nda askermiş ve orada ölmüş. Annesiyle sürgün edildiği Urfa'da, ondan koparılıp Nişan'ı kendi çocukları gibi gören bir Kürt aileye verilmiş. Bir yıl sonra Nişan, aynı şehirde bir Ermeni kadının bir Türk ile yaşadığını duymuş. Onu görmeye gitmiş. Şans eseri, o kadın annesiymiş, ama onunla yaşamasına izin verilmemiş. Annesini görmesi için yavaş yavaş birlikte yaşamalarına izin verilmiş. Bir gün annesi oğluna, Halep'e kaçmak için tavsiye edilen yardım evimiz hakkında bilgi verip para yardımı yapmış. Nişan, Halep'e vardı. Annesi onu takip edeceğine söz vermiş, şimdi annesini bekliyor.
Kurumumuzdan 20 Eylül 1926'da ayrıldı. Kendisine bakabilir. Akrabalar.

1096 **Harutyun Sarrafyan,** Sarkis
Markrid, Tomarza, 20, 20 Ağustos 1926

Harutyun, babasının öldürüldüğü, annesinin keder ve üzüntüden öldüğü Resulayn bölgesine, annesi, babası ve kız kardeşi sürgün edilmiş. O, kız kardeşiyle Tahlike köyüne götürülmüş. Orada kız kardeşiyle bir Çeçen(?) ile evlenmiş ve hâlâ orada yaşıyormuş. Harutyun, oradan Mezire-Kantar köyüne kaçmış ve Sofon Ali'nin evinde kalan çobanlık yapmış. Adam, bir göçebe aşiretine mensupmuş. Aşiret, bir gün Urfa yakınlarında kamp kurmuş. Orada Harutyun kaçma şansını yakalamış ve katırcılara katılarak Hasitşe'ye ulaşmış.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1927'de ayrıldı. Kendisine bakabilir.

1097 **Mikael Ayvazyan**, Hovsep, Shamam
Derik/Mardin 17, 22 Ağustos 1926

Sürgünün başlangıcında ailesi, Mardin'de yaşıyormuş. Oradan sürgün edilmişler. Şehrin biraz uzağında, bir Kürt tarafından alıkonan ve Derik'teki evine götürülen Armenag (?) hariç hepsi öldürülmüş. Çiftçi olarak on bir yıl boyunca orada çalışmak zorunda kalmış. Büyüdüğünde, Halep'te birçok Ermeni olduğunu ve yardım evimiz hakkında bir şeyler duymuş. Akrabalarını bulmayı umarak, Halep'e doğru yola çıkmış. Birkaç gün yürüyüp Hasitşe'ye varmış. Oradan da temsilcimiz vasıtasıyla bize gönderildi.
Kurumumuzdan 22 Kasım 1926'da ayrıldı. Halep'teki ailesiyle birlikte.

1098 **Mıgırdiç**, Hovhannes, (...), (...)
18, 22 Ağustos 1926

Sürgünler başladığında, ailesiyle Resulayn'a gönderilmiş. Babası, daha fazla acı çekmesini önlemek için onu bir Araba vermiş. Böylece ailesini korumayı umuyormuş. Ancak sürgünden kaçamayarak bilinmeyen bir yöne gönderilmişler. Mıgırdiç, çoban olarak on bir yıl boyunca sahipleri için Arapların arasında yapayalnız çalışmak zorunda kalmış. Büyüyünce, efendisinden kaçmış çünkü o çok zalimmiş. Bir defa şehrin dışında bir otomobilin aşırı hızla geçtiğini görmüş. Bir işaret olarak, şapkasını havada sallamış. Onu arabasına alan ve Hasitşe'de temsilcimiz vasıtasıyla bize teslim eden sürücü Ermeniymiş.
Kurumumuzdan 22 Eylül 1926'da ayrıldı. Akrabalar.

1099 **Hatun (Nesihe)**, (...), (...), (...)
17, 25 Ağustos 1926

Sürgün sırasında Hatun, annesi ve babası Deyr-i-Zor'a yollandı. Mardin civarlarında dağları geçerken kafileye Kürtler saldırmış.

Büyük kargaşa ve karışıklıkta ailesini kaybeden Hatun, bir Arabın eline geçmiş. Arap, zavallı kızı her türlü acıyı tattığı Mardin yakınlarındaki çadırına götürmüş. O, çok kez kaçma ihtimalini hesaplamış ama şartların içinden çıkılmaz halde olması onu engellemiş. Ne var ki bir gün, sahibinin onunla evlenmek niyetinde olduğu söylenmiş. Bunun üzerine, kendisini birkaç gün evinde saklayan Ermeni Katolik rahipe kaçmış, sonrada onu bize yolladılar. Kurumumuzdan 15 Temmuz 1927'de ayrıldı. Kendisine bakabilir. Hizmetçi. Numara 909 ile evlendi.

1100 **Flor Asaduryan**, Asadur, Yeghsa
Gemerek/Sivas 22, 25 Ağustos 1926

Babası, Türk Ordusu'na askermiş Sürgün yolunda erkek kardeşi onlardan ayrılmış. Bir daha ondan hiç haber alamamış. Flor, annesi ve iki kız kardeşiyle bazı Kürt ailelerin kendilerini bölüştüğü Nusaybin'e kadar gönderilmiş. Flor, Mardin'de Şeyh Hamid'in evine getirilmiş ve orada şeyhle on bir yıl kalmış. Önce kızı, sonra karısı olarak... Kürtler arasında onca yıl kalmasına rağmen alçak gönüllülüğünü ve dinini kaybetmemiş. Bir gün, onu bize yollamanın bir yolunu bulan rahibe kaçma şansını yakalamış.
Kurumumuzdan 15 Aralık 1927'de ayrıldı. Kendisine bakabilir. Halep'te evlendi.

1401 **Garabed,** Nazar, Meryem
Adana, 20, 22 Ağustos 1927

Garabed, annesi, babası, erkek kardeşi ve evli kız kardeşi ile birlikte Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. O şehre varıncaya kadar aylar geçmiş. Babası hastalanmış, annesi de katliamlar esnasında öldürülmüş. Şammar aşireti tarafından alınıp götürülen erkek ve kız kardeşlerine ne olduğuna dair hiçbir bilgisi yokmuş. Kendisi bir Arabın evine götürülmüş ve sahibinin çobanı

olmuş. Köydeki Müslümanlar, sürekli olarak "Hıristiyan köpek" diyorlarmış. Yaşadıklarına dayanamayıp akrabalarını bulmak ümidiyle köyden kaçmış. Geceleyin kaçıp çok yorucu bir yolculuktan sonra Suriye'ye gelmiş. Bazı Ermeniler, ona Halep'in ve Ermeni Kilisesi'nin yolunu göstermişler. Oradan da bize gönderildi.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1927'de ayrıldı. Kendisine bakabilir.

1402 **Garabed Karakehyan**
Dikran, (...), Sis, 19, 23 Ağustos 1927

Garabed'in annesi, kendi memleketinde ölmüş. Garabed, babası ve iki erkek kardeşiyle birlikte Halep bölgesine sürgün edilmiş. İki erkek kardeşi, bu şehirde çektikleri acılar nedeniyle ölmüş. Garabed, babasıyla birlikte Beyrut'a kaçmış ancak yolda yakalanarak yeniden Halep'e gönderilmiş. İkisi de sürgün kampına yollanmış. Buraya gelişlerinin hemen ardından babası hastalanıp Tifüs'ten ölmüş. Şammar aşiretinden bir Arap, Garabed'i alıp çadırına götürmüş. Garabed, her yıl bir deve yavrusu karşılığında Arabın develerinin çobanı olmuş. Arap, Garabed'e oldukça iyi davranmış ancak o kendi milletinin arasına dönmeyi arzuluyormuş. Mahallede başka bir Ermeni çocuğu daha varmış. Ona gidip kaçma isteğinden bahsetmiş ve onu kendisiyle birlikte kaçmaya ikna etmiş. Bir gün, sığınma evimize ulaştı. Beyrut'taki erkek kardeşinin yanına gitti.
Kurumumuzdan 22 Eylül 1927'de ayrıldı. Akrabalar.

1403 **Hayganuş Elikesikyan**, Manuk
Meryem, Maraş, 35, 28 Ağustos 1927

Hayganuş, kocası ve kayınbiraderiyle birlikte sürgün edilmiş. Maraş'tan Antep'e gönderilmişler, oradan da Birecik'e. Fırat Nehri boyunca Suriye çöllerini geçerek Habur bölgesine var-

mışlar. Orada, Çerkezler, erkekleri ve büyük erkek çocuklarını kafileden ayırarak öldürmüşler. Hayganuş, hiçbir şey yiyip içmeden günlerce nehrin kıyısında oturmuş. Kocasının ölümünden sonra, yaşamak istememiş. Hiçbir tehlike onu korkutamamış. Kendisiyle evlenmek isteyen bir Arabı reddetmiş ancak şiddete karşı kendini koruyamamış. Aşiretin reisine giderek onun hizmetçisi olmasına izin vermesini istemiş. Şeyh Cem'in teklifini kabul etmesinden sonra, on iki yıl süreyle onun yanında yaşamış, daha sonra genç bir Ermeni Hayganuş'un kaçmasına yardım etmiş. Hayganuş, hastalık sebebiyle yardım evimize sık sık gelmektedir.

Kurumumuzdan 19 Ekim 1927'de ayrıldı. Kendisine bakabilir. Hizmetçi

1929'da Müslümiye'deki (?) yetimhanede anne.

1930 yılında, Halep'te evlendi.

1404 **Grbo Garabed**, Garboush (Garbis ?)
Yaghsa, Kâhta/Adıyaman, 20, 24 Ağustos 1927

Garabed, annesi, babası, erkek ve kız kardeşleriyle birlikte sürgüne gönderildiğinde küçük bir çocukmuş. Hepsi "Boy Bağ" adlı Kürt köyüne sürgün edilmişler. Annesi, yolda hastalanarak ölmüş. Tifüs'e yakalanan kız kardeşi de birkaç gün sonra ölmüş. Baba ve iki oğlu, daha da ileriye gönderilmiş. Bir köye vardıklarında babası erkek kardeşi de ölmüş. Onu bir Kürt almış. Oldukça iyi bakılan Garabet, çoban olmuş. Büyüdükçe medeni hayata dönme isteği artmış, kaçmaya karar vermiş ve kaçmış. Üç gün başıboş dolaşan Garabed, bir gece Cerablus'a ulaşmış. Oradaki temsilcimiz, onun Ermeni olduğunu anlayınca derhal Halep'teki yardım evimize göndermiş.

Kurumumuzdan 15 Eylül 1927'de ayrıldı. Akraba Cerablus'ta amca[sı]

1405 **Vartanuş,** Sarkis, Meryem
Kangal/Sivas, 18, 26 Ağustos 1927

Vartanuş; annesi, babası ve iki erkek kardeşiyle birlikte sürgüne gönderilmiş. Sivas'a giderlerken hastalanan küçük kardeşi birkaç gün içinde ölmüş. Vartanuş, annesi ve babasıyla birlikte yoluna, Suriye çöllerine doğru devam etmiş. Kafile, Samusad bölgesine ulaştığında Duguer köyünden bir Kürt, Vartanuş'u annesinin kollarından alarak evine götürmüş. Vartanuş, son zamanlara kadar bu adamla yaşamış. O adamın tuğla ocağında çalışmış. Son günlerde Vartanuş, köyden uzakta çalışmaya başlamış. Ermeni bir şoför, onu Cerablus'taki temsilcimize teslim etmiş. Şimdi, annesine, babasına ve erkek kardeşine ne olduğunu bulmaya çalışıyoruz.
Kurumumuzdan 1 Haziran 1928'de ayrıldı. Kendine bakabilir. Hizmetçi.
Köyümüzde, No: 1165 ile evlendi.

1406 **Deruhi,** Khatsher, Nazlı
Sivas, 19, 29 Ağustos 1927

Deruhi, erkek kardeşi Garabed ve ailesi ile birlikte sürgün edilmiş. Yolda, erkek kardeşi firar etmiş. Nereye gittiğini bilmiyor. Deruhi, kafile Deyr-i Zor'a ulaşıncaya kadar yola devam etmiş. Bu şehirde Abdullah adlı bir Araba hizmet etmeyi teklif etmiş. Bunca yıl hiçbir maaş almadan çalışmış. Son zamanlarda Arap, onunla evlenmek istemiş, ancak Deruhi reddedip kaçmış. Şehirde temsilcimizle buluşmuş. O da kendisini Halep'teki misafirhanemize göndermiş. Deruhi, akrabalarına ne olduğunu bilmiyor, ancak onların hakkında araştırma yapıyoruz. Bir bebeği oldu fakat öldü.
Kurumumuzdan 19 Ocak 1928 günü ayrıldı. Kendisine bakabilir. Hizmetçi.

1407 Harutyan, Hovhannes, Makrig
Erzurum, 20, 29 Ağustos 1927

Harutyan'ın annesi savaştan önce ölmüş. Harutyan, babası, küçük erkek kardeşi ve kız kardeşi ile birlikte "Ruha" adlı bir Kürt kasabasına sürgün edilmiş. Kız kardeşi ile erkek kardeşi bu uzak mesafeleri yürüyemeyecek kadar küçüklermiş, çok geçmeden yorulmuşlar. Harutyan'da çok küçükmüş. Erkek kardeşiyle kız kardeşini taşıyamamış; babası da çok yaşlı olduğu için taşıyamamış. Bu nedenle onları yolda bırakmışlar. Baba ve oğul daha uzağa yönlendirilmişler. Uzun yürüyüşten sonra Rakka'ya varmışlar. "Hamo Habeş" adlı bir Kürt, onu babasından ayırmış. Babasına ne olduğunu bilmiyor. Harutyan, hiçbir karşılık almadan Kürtün çiftliğinde yıllarca çalışmış. Kürtün onun Müslüman olmasını istemesi üzerine yakın zamanda kaçmış. Tel-Lomen'e (?) ulaştığında temsilcimiz tarafından bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 20 Eylül 1927 günü ayrıldı. Kendisine bakabilir.

1408 Boghos (Muhammed), (...), (...)
Maraş, Ortahan, 18, 29 Ağustos 1927

Ermeniler memleketlerinden sürgün edildiklerinde Boghos 6 yaşındaymış. Sürgünün yorgunluğuna dayanamayacağını düşünen annesi babası, onu komşuları İbrahim Ali'ye vermişler. Böylece Boghos sürgün edilmemiş ama annesi ve babası sürgün edilmiş. Boghos, onların hakkında hiç konuşmamış. Söylenen işi yapıp hiç şikayetçi olmamış. Yıllar geçmiş ve Boghos büyümüş. Annesinin ve babasının dönmediğini gören Türk sahibi onu İslamiyeti kabul etmesi için zorlamış, ancak reddedince kötü davranmış. Geçtiğimiz yıl Türk Ordusu'na alınmış. Kaçmayı denemiş ancak başarılı olamamış. Sonra taburu Mardin ile Cizre arasında yol yapımına gönderilmiş. Bu sefer Suriye sınırından çok da uzak değilmiş. Kaçıp Hasitşe'ye ulaşmış. Oradan da temsilcimiz Halep'e gitmesine yardım etmiş.
Kurumumuzdan 10 Eyül 1927 günü ayrıldı. Kendisine bakabilir.

1409 **Kevork Mekhayan**, Sahag, Meryem
Kars, Cancage (?), 18, 29 Ağustos 1927

Türkler, Kars'ı kuşattıklarında Kevork, annesini ve babasını kaybetmiş. Türk Ordusu tarafından yaklaşık 200 Ermeni ile birlikte savaş suçlusu olarak tutuklanmış. Hepsi ordu için yapılmakta olan yolda çalıştırılmak için Sarıkamış'a gönderilmiş. Birkaç ay sonra Hasankale'ye götürülmüşler. Kevork, kaçarak Erzurum'a gitmiş. Orada bir kahvehanede garson olarak çalışmış. Dinini ve milliyetini itiraf etmemiş ancak kendisinin bir şekilde Ermeni olduğunun anlaşılacağından korkmuş. Bu nedenle de birkaç kişiyle birlikte Lice'ye kaçmış. Orada 6 yıl kalmış. Diyarbakır'da Suriye'deki Ermenilerden bahsedildiğini duymuş. Önce Mardin'e, sonra da Hasitşe'ye gitmiş. Oradaki temsilcimiz onu bulup Halep'teki yardım evimize ulaşmasını sağlamış.
Kurumumuzdan 18 Eylül 1928 günü ayrıldı. Kendisine bakabilir.

1410 **Lévon Yenguian**, Héno, Şemso
Derek/Muş, 19, 29 Ağustos 1927

Annesinin ölümünden birkaç gün sonra babası şehrin Kürtleri tarafından öldürülmüş. Levon, Megre ve Azade adlı iki erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Muş'tan birkaç günlük mesafeye kaçmayı başarmışlar. Yolda onları bir Çerkez bulmuş. Levon'u "Zaza" adındaki köyüne götürmüş. Erkek kardeşlerinden hiç haber alamayan. Levon, birkaç yıl sonra kaçıp "Zrekhad" adında bir köye gitmiş. Burada, yine bir Çerkez'in, Ahmed Ali'nin çobanı olmuş. Bir gün Lice hâkiminin oğlu onu babasına götürmüş. Sonra da Levon, yeni sahibinin hizmetlisi olmuş. İki yıl sonra birkaç erkek çocukla birlikte Diyarbakır'a gitmiş. Orada askeri fırında çalışmış. Gizli temsilcilerimizden biri, onu bulmuş. Yardım evimiz ve Halep'teki imkânlar hakkında bilgilendirmiş. Bir gün, işinden ayrılarak buraya gelmiş.

Kurumumuzdan 18 Eylül 1927 günü ayrıldı. Kendisine bakabilir.

1411 **Mihran Sakalyan**, Artin
Meryem, Sis, 20, 20 Ağustos 1927

Mihran, annesi, babası, kız kardeşi ve amcalarıyla birlikte Deyr-i Zor bölgesine sürgün edilmiş. Annesi ile babası yolda ölmüş. Kafile, katliamların düzenli olarak yapıldığı Habur'a varmış. Şammar aşiretinden bir Arap, Mihran'ı çadırına almış. O adamın çobanı ve hizmetlisi olmuş. Bir süre önce kendisine bizim yaptıklarımızı ve kurtarılan insanlara yaptığımız yardımları anlatan No: 1413'le (Yervant) tanışmış. Mihran, ikna olunca her ikisi birden misafirhanemizde kabul edildikleri Halep'e kaçmışlar.
Kurumumuzdan 7 Eylül 1927 tarihinde ayrıldı. Akrabalar. Beyrut'ta kız kardeşi var.

1412 **Hagopyan Hacı Kirkoryan**, Kirkor
Mayreni, Kürtbelen, 20, 20 Ağustos 1927

Annesinin ölümünden birkaç gün sonra babası şehrin Kürtleri tarafından öldürülmüş. Hagop, amcası, halası, erkek ve kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Deyr-i Zor'da erkek kardeşi hastalanıp ölmüş. Birkaç gün sonra Suriye çöllerine sürülerek katledilmek için Habur bölgesine sevk edilmişler. Katliamların yapıldığı yere giderken Hagop, annesini aramış ancak bulamamış. Sorularına, akrabaları dahil hiç kimse cevap vermemiş. Birisi annesinin yarım saat kadar önce nehre düştüğünü söylemiş. Belki de intihar etmiştir. Neherin-el-Şiraysin aşiretinden bir Arap, onu çadırına götürüp iyi bir çoban yapmış. Son günlerde No: 1411'le ve No: 1413'le tanışmış ve kendisini belki de bazı akrabalarını bulabileceği Halep'e kaçmaya ikna etmiş. 1928'de Hagopyan'nın Araplar'da bir miktar parası varmış. Onu almaya gitti. Bir daha dönmedi.

Kurumumuzdan 31 Aralık 1927 günü ayrıldı. Kendine bakabilir. Hasta olarak döndü.

1413 **Yervant Parsumyan**, Agop
Vartoni, Sis, 18, 20 Ağustos 1927

Bu çocuk annesi, babası, iki erkek kardeş ve iki kız kardeşi ile birlikte sürgün edilmiş. Her şeylerini memleketlerinde bırakmak zorunda kalıp Katma'ya doğru yola koyulmuşlar. Son derece yorucu bir yolculuktan sonra önce Bab bölgesine, oradan da Meskene'ye ulaşmışlar ve son olarak Deyr-i Zor'a varmışlar. Orada bir yıl kaldıktan, sonra Habur'a gönderilmişler. Orada daha önce binlerce Ermeni katledilmiş. İçinde bulundukları kafile de Arapların ve Kürtlerin saldırılarına uğramış. Şammar aşiretinden bir Arap, Yervant'ı çadırına alarak hayatını kurtarmış. Yervant, on iki-on üç yıl boyunca çok sıkı çalışmak zorunda kalmış. Son günlerde Deyr-i Zor'dan Musul'a kaçmış, oradan da temsilcimiz tarafından bize gönderilmiş. Daha önceleri tutuklandığı ve yıllarca kaldığı yerlere birkaç kez gitmiş. Şimdi yardım evimizin iyi bir üyesidir.
Kurumumuzdan 7 Eylül 1927 günü ayrıldı. Kendine bakabilir.

1414 **Elmas Daduryan**, Ohannes, Eghsa
Mencilik/Sivas, 38, 2 Eylül 1927

Türkler bu kadını, kocasını öldürdükten sonra üç kızı ve iki oğluyla beraber sürgün etmiş. Sürgün kafilesi Birecik üzerinden Bozander köyüne gitmiş. Elmas, yolda bir oğlunu ve iki kızını kaybetmiş. Araplar, onları çadırlarına sürükleyerek götürmüş. Elmas, onların nerede olduklarını biliyor. Elmas ve oğlu Armenak, Cerablus yakınlarındaki bir köye gelmişler. Orada bir Kürt, onunla evlenmiş. Armenak, civarda çobanlık yapmış.

Uzun süren esaret yıllarından sonra temsilcilerimiz onları bulup araba ile Halep'teki yardım evimize göndermişler. Cerablus'ta akrabaları bulununca Elmas ile oğlu Armenak'ı oraya gönderdik.
Kurumumuzdan 10 Eylül 1927 günü ayrıldı. Cerablus'ta akrabaları var.

1415 **Armenak Doduryan**, Minas, Elmas
Mencilik/Sivas 19, 2 Eylül 1927

Elmas Daduryan'ın (No: 1414) oğlu.
Kurumumuzdan 10 Eylül 1927 günü ayrıldı. Halep'te ve Cerablus'ta birer amcası var.

1416 **Asadur Belderyan**, Arakel, (...)
Zeytun, 18, 2 Eylül 1927

Babası Türk Ordusu'nda askermiş. Asadur, bütün hemşerileri, akrabaları, annesi, erkek kardeşi, iki kız kardeşi ve iki amcasıyla birlikte yola çıkmış. Kafile Deyr-i Zor'a varmış. Bir ay orada dinlendikten sonra babası çıkagelmiş. Çok mutlu olmuşlar. Ancak çok geçmeden Şedadiye bölgesine sevk edilmişler. Büyük bir katliam yaşanmış ve Asadur, bütün sevdiklerini kaybetmiş. Bağara aşiretinden bir Arap, onu çadırına götürmüş ve amcasının Halep'te yaşadığını duyduğu güne kadar çobanlık yapmış. Hasitşe'ye(?) kaçmış oradan da temsilcilerimiz bize göndermişler.
Kurumumuzdan 5 Eylül 1927 günü ayrıldı. Akraba: Halep'te amca.

1417 **Toros (Ali),** (...), (...)
Erzurum, 17, 6 Eylül 1927

Bu çocuk, çocukluğunun erken dönemlerine dair hiçbir şey hatırlamıyor. Bugüne kadar Urfa'da Şeyh Hasan Efendi'nin yanında yaşamış. Orada, Ali adı verilmiş, biz adını Toros koyduk. Çocuklar ona hep "Ermeni" demişler. Büyüdüğünde ne anlama geldiğini öğrenmiş. Bir gün bir Ermeni çocukla beraber Cerablus'a kaçmış. Oradan da temsilcilerimiz tarafından Halep'teki misafirhanemize gönderilmişler.
Kurumumuzdan 8 Eylül 1927 günü ayrıldı. Akrabalar.

1418 **Eva,** Minas, Meryem
Kerani/Harput, 20, 6 Eylül 1927

Babası Dünya Harbi'nin başlangıcında öldürülmüş. "Sabelvar" adlı komşu köyden bir Türk, Eva ile annesini sahiplenmiş. Birkaç ay sonra Eva, Molla Bekir adlı bu adamla evlenmeye zorlanmış. Yıllarca o adamla yaşadıktan sonra bir gün İstanbul'a gitmiş. Orada bir müddet kalmış. Eva'nın annesi hastalanıp ölmüş. Eva, kocası dönmeden kaçmak istemiş. Birkaç katırcıyla tanışarak sağ salim Halep'e kadar gelmiş. Orada yardım evimizden bahsedildiğini duyup bize gelmiş. Onun gelişinden elbette ki mutlu olduk. Şimdi güvenilir bir limanda.
Kurumumuzdan 1 Haziran 1928 günü ayrıldı. Kendisine bakabilir. Hizmetçi.
Harput'ta evli bir erkek kardeşi var.

1419 **Heranuş,** Manuk, Marie
Amasya, 25, 9 Eylül 1927

Annesi ve babası Dünya Harbi'nin başlangıcında öldürülmüş. Heranuş ile üç erkek kardeşi Harutyun, Kolust ve Giragos ka-

fileyle birlikte önce Deyr-i Zor'a oradan da katliamların çoğunlukla yapıldığı Habur'a gitmiş. Üç erkek kardeşi en acımasız şekilde öldürülmüş. Ebu-Bedran aşiretinden Mahmut-el-Ahmet adlı bir Arap, onu çadırına götürüp evlenmiş. On iki yıl onun kölesi olmuş ve kendisine kötü davranılmış. Sonunda maruz kaldığı davranışa daha fazla dayanamayıp iki çocuğunu babalarına bırakarak Musul'a kaçmış. Oradaki temsilcilerimiz da bize göndermişler.
Kurumumuzdan 1 Aralık 1927 günü ayrıldı.
Ermeni Kilisesi'nin akıl hastanesine kabul edildi.

1420 **Makruki,** Ohannes, Zoronki
Adapazarı, 22, 10 Eylül 1927

Türkler, babasını öldürdükten sonra Makruki'yi, büyükannesi ve iki kız kardeşi, Siranuş ve Vehanuş ile birlikte Deyr-i Zor'a sürgün etmiş. Kafile, çölde bir oraya bir buraya gönderilmiş. Annesi büyükannesi yoldaki güçlüklere boyun eğmişler. Jandarmaların yanında olan kız kardeşleri bazı Araplara satılmış. Bir gün Makruki'nin de sırası gelmiş. O da bir Araba verilmiş. Sobon (?) aşiretinden Osman. Makruki büyüdüğünde Osman onu Meslet adında Cabarlı bir şeyhe 35 Mecidiye'ye satmış. O adamın 12 Ermeni kadını ve kızı varmış. Makruki pek çok kez kaçmayı denemiş, ancak sahibi tarafından yakalanarak hep geri getirilmiş. Günün birinde bunu başarmış. Yolda bir arabaya seslenmiş, Ermeni şoför, onu alıp sağ salim Halep'teki yardım evimize getirmiş.
Kurumumuzdan 14 Ekim 1927 günü ayrıldı. Kendisine bakabilir. Hizmetli.
Kolonimizden No: 1087 ile evlendi.

1421 **Meryem,** Agop, Şamiko
Maraş, 18, 10 Eylül 1927

Meryem; annesi, babası, bir erkek ve iki kız kardeşiyle birlikte önce Deyr-i Zor'a oradan da Şedidiye'ye sürgün edilmiş. Yolda, Cesim-el-Hindi adında bir Arap, Meryem'i, kız kardeşlerinden birini ve annesini alarak çadırına götürmüş. Aşiret, o sıralarda Tenenir yakınlarında konaklıyormuş. Yıllarca sahiplerinin köleleri olarak yaşamışlar. Bir gün Levon (?) Bey adında bir Ermeni gelmiş ve Cesim'e, kızları alıp Ermeni Yetimhanesine götürebilir miyim, diye sormuş. Cesim, Meryem'in kardeşini 5 Sterline vermiş. İki yıl sonra da Meryem'i bir koyun karşılığında Aveyd-el-Zzone (?) adlı bir Araba satmış. Yakın zamanlarda, Kirkor Babikyan adlı Zeytunlu bir Ermeni Meryem'i bulmuş ve onunla evlenmek istediğini söylemiş. Arap, onun için 20 koyun istemiş. Kirkor, bu isteği yerine getirmiş. Sonra ikisi birden Hasitşe'ye kaçmışlar. Temsilcimiz, onları bulup bize göndermiş.
Kurumumuzdan 22 Ekim 1927 günü ayrıldı. No: 1424 Kirkor ile evlendi.

1422 **Hovhannes,** Sarkis, Kundakçı
Ünye/Trabzon, 18, 12 Eylül 1927

Hovhannes'in annesi Dünya Harbi'nden önce ölmüş. Babası, dört çocuğuyla, iki oğul ve iki kızıyla birlikte sürgün edilmiş. Küçük erkek kardeşi yorulup durmuş, jandarmalar dövmüşler ama daha fazla takati kalmamış. Ertesi gün babasını öldürmüşler. Kafile, Hekimhan'a ulaştığında, iki kız kardeşi aniden ölmüş. Zavallı çocuk binlerce Ermeninin arasında tek başına yapayalnız kalmış. Birkaç gün sonra bir Kürt, onu köyüne götürmüş. Dokuz yıllık kölelikten sonra Balolar adında bir köye kaçmış. Birkaç gün öncesine kadar çoban olarak çalışmış. Sonra tanıştığı bir katırcı, bizim yaptıklarımızdan bahsetmiş ve bize gelmeye

ikna etmiş. Katırcının, söylediklerini yapmış ve bize salimen gelmiş.
31 Ocak 1927, hâlâ bakımımız altında, hasta.
Kurumumuzdan 3 Mart 1928 günü ayrıldı. Kendisine bakabilir.
Haziran 1930'da geri geldi. Çok hasta. Sol bacağı kesilmiş.

1423 **Armenag,** Koko, Meryem
Garmondji (?)/Urfa 20, 12 Eylül 1927

Armenag; babası, iki erkek kardeşi (Boghos ve Patig) ve bir kız kardeşi ile birlikte yola çıkmış. Sürgün kafilesi, Rakka ve Deyr-i Zor'dan geçip Musul'a ulaşmış. Yolda, babası ve bir erkek kardeşi kaybolmuş. Bir Kürt, onu bir erkek kardeşiyle birlikte kafileden zorla çıkarmış. Bir gün bir başka Kürt, Armenag'ı köyüne götürmüş. Küçük yaşına rağmen çift sürmeyi ve tarla işlerini öğrenmek zorunda kalmış. On iki uzun yıl boyunca "sahibinin" yanında kalmış. Geleceğinden endişelenmeye başlayınca Kürtten kendisine aylık bağlamasını istemiş. Ancak Kürt çok sinirlenmiş ve "Seni Hristiyan köpek, aramızda yaşadığına şükretmelisin!" demiş. Armenag, o zaman Ermeni olduğunu hatırlamış. Aynı gece kaçarak Hasitşe'ye ulaşmış. Oradan da derhal bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 14 Eylül 1927 günü ayrıldı. Akraba. Halep'te amca.

1424 **Kirkor,** Babig, Selvi
Zeytun, 20, 12 Eylül 1927

Anne, baba, bir kız ve üç erkek çocuktan oluşan bütün ailesi büyük bir kafileyle sürgüne gönderilmiş. Bir gün erkekler ayırılıp birbirlerine bağlandıktan sonra katledilmiş. Ahmed-el Hasan adlı bir Arap, Grigor ile annesini alarak çadırına götürmüş. Kız kardeşine ne olduğunu bilmiyor. Altı ay sonra annesi Halep'e kaç-

mış, ancak Grigor sahibiyle on iki yıl kalmış. Bir gün No: 1421'le karşılaşmış, onu Abeyd-el-Zzone (?) adlı bir Araptan yirmi koyuna almış. Birlikte Hasitşe'ye kaçmışlar. Temsilcimiz tarafından tespit edilince de arabayla bir gün içinde bizim yardım evimize ulaştılar. Krikor'un annesi, İskenderun'da bulundu. Grigor ile Meryem'i onun yanına gönderdik.
Kurumumuzdan 22 Ekim 1927 tarihinde ayrıldı. Kendisine bakabilir.

1425 **Harutyan Nazaryan**, Agop, (...)
Kızıl-Kilise/Erzurum, 17, 13 Eylül 1927

Harutyan, annesi ve kız kardeşi ile birlikte kafilesiyle Arapgir'e sürülmüş. Babası ve amcaları, savaştan önce Rusya'ya gitmişler. O dönemde çok küçük bir çocuk olan Harutyan, annesinin ile kız kardeşinin adlarını hatırlayamıyor. Arapgir'de bir Türk, onu evine götürmüş. O da hiçbir karşılık almadan hizmetli olarak çok sıkı çalışmış. Uzun kölelik yıllarının ardından, bazı katırcıların yardımıyla kaçıp Malatya'ya gitmiş. Orada bazı Ermeniler seyahat masraflarını karşılamak için aralarında para toplamışlar, böylece Halep'e ulaşmış. Oradan da yardım için bize yönlendirmişler. Biz de onu aramıza aldık.
Kurumumuzdan 3 Mart 1928 tarihinde ayrıldı. Kendisine bakabilir.

1426 **Hatşo**, İshak, Cihan, Marmarun
(?)/Diyarbakır, 18, 17 Eylül 1927

Babası, savaştan önceki genel katliamlar sırasında bir Türk tarafından öldürülmüş. Çok geçmeden de annesi, iki erkek, bir kız çocuğuyla ve tüm hemşerileriyle beraber Mardin bölgesine sürülmüş. Bir gün Hüseyin adında bir Arap, onu annesinin yanından zorla alarak Diyarbakır'a götürmüş. Akrabalarına ne olduğunu hiç öğrenememiş. Hatşo, küçük bir çoban olmuş ve hiç kimse ona bakmamış.

Hasitşe'deki temsilcimiz onu bulmuş ve birkaç gün içinde Halep'teki misafirhanemize ulaştırmış.
Kurumumuzdan 22 Eylülde ayrıldı. Kendisine bakabilir.

1427 **Arşavir,** Setrak, Arşalus
Erzurum, 20, 20 Eylül 1927

Arşavir; annesi, babası, üç erkek ve bir kız kardeşiyle birlikte yola düşmüş. Kafile, Mardin tarafına gitmiş. Yorgunluğa ve açlığa daha fazla dayanamayan annesi yolda ölmüş. Çocukların onunla kalmasına izin verilmemiş, sürüklenerek daha uzağa gönderilmişler. Birkaç gün sonra babası ve iki büyük ağabeyi aileden koparılıp öldürülmüş. Vrojarir (?), kız kardeşi ve küçük erkek kardeşi daha ileriye sürülmüşler. Bir gün kafile Mardin'e yönlendirilmiş. Orada farklı Türkler, çocukları sahiplenmişler ve küçük çocuklar da sahiplerinin köleleri olmuşlar. İki yıl önce küçük kardeşi Kirkor bize kaçmış. Kız kardeşini kurtarabileceğini düşünen Arşavir, orada kalmış. İki yıl bekledikten sonra daha fazla beklemenin anlamsız olduğuna karar verip Mardin'deki temsilcimize müracaat etmiş. O da kendisini bize göndermiş.
No: 548'in kardeşidir.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1927'de ayrıldı. Kendisine bakabilir.

1428 **Kirkor Nalbantyan,** Harutyun
Markrid, Tokat, 20, 17 Eylül 1927

Dünya Harbi'nden önce annesi ölmüş, babası da hapse atılmış, işkence görmüş ve işkencecisinin ellerinde ölmüş. Kirkor, erkek kardeşi Kevo, kız kardeşi Meryem ve bütün hemşehrileriyle birlikte sürgün edilmiş. Zavallı küçük çocukların bakacak hiç kimseleri yokmuş. Yaya olarak yürümüşler, ayakları şişmiş; bîtap, aç ve susuz düşmüşler. Kafile Malatya'ya vardığında Kürtler saldırmış.

Kirkor'un erkek kardeşi öldürülmüş, kız kardeşi ise nehre atılmış. Kirkor, geride kalanlarla birlikte daha ileriye sürülmüş. Urfa bölgesinde bir Kürt, onu sürükleyerek evine götürmüş ve bugüne kadar da o adam için çalışmış. Son günlerde Türk Ordusu'na katılmaya zorlanmış. Bir gün askerler Cerablus yakınlarındayken Kirkor kaçmayı başarmış. Temsilcimiz kendisini bulmuş ve Halep'teki yardım evimize göndermiş.
Kurumumuzdan 5 Ekim 1927 günü ayrıldı.

1429 **Hripsime Kevorkyan,** Horesep
Meryem, Adana, 18, 19 Eylül 1927

Kilikya'nın Türkler'e geri verildiği dönemde pek çok Ermeni gibi Hripsime de erkek kardeşi Kevork ve kız kardeşi Sarah ile birlikte Suriye'ye kaçmış. Beyrut'a ulaşmışlar. Annesi ve babası Adana'da kalmışlar. Kız kardeşi çok geçmeden Beyrut'ta evlenmiş, Hripsime ile erkek kardeşi Şam'a gitmiş. Erkek kardeşi iş bulamayınca Fransız Ordusu'na yazılmış, böylece Hripsime'yi tamamen korumasız bırakmış. Dürzi ayaklanması sırasında pek çok kişi Şam'dan kaçmış. Hripsime de onların arasındaymış. Ancak yolda Muhammed Keblemi adlı bir Arap ve onu alıp götürmüş...
Kurumumuzdan 1 Ekim 1927'de ayrıldı. Akrabalar. Anne ve babası Beyrut'talar

---

1430 **Meryem,** (...), (...), (...)
16, 19 Eylül 1927

Meryem, zihinsel engellidir. Sürgün dönemine dair hiçbir şey hatırlamıyor. Dört yıl boyunca bir Kürt köyünde kalmış. Daha sonra kaçarak başka bir köye gitmiş ve orada da dört yıl hizmetli olarak kalmış. İkinci köyde kendisine iyi davranılmamış. Eziyete ve ağır işlere katlanamayıp Hasitşe'ye kaçmış. Temsilcimiz onu bulur bulmaz arabayla misafirhanemize göndermiş.
Kurumumuzdan 1 Aralık 1927 günü ayrıldı.

1431 **Hagop,** (...), (...)
Muş, 19, 23 Eylül 1927

Kurtarılacak Ermenileri arayan bir temsilcimiz, Hagop'u bir Kürt köyünde bulmuş. Onu Hasitşe'ye götürdükten sonra arabayla Halep'e göndermiş. Ermeni olduğunu sadece birkaç gündür biliyormuş. Kürt anne ve babası onu dövdüklerinde "Ermeni köpeği" demişler. Kendisine diğer kardeşlerinden neden daha farklı davranıldığını şimdi anlıyormuş. Sürgün hakkında hiçbir şey hatırlamıyor. Şimdi kendi insanlarının arasında olmaktan çok mutlu ve ticaret öğreniyor.
Kurumumuzdan 27 Eylül 1927 günü ayrıldı. Kendisine bakabilir.

1432 **Garbis,** Setrak, Aronsini
Mersin, 18, 27 Eylül 1927

Anne, baba ve erkek kardeşi Hagop ile birlikte Resulayn istikametine sürgün edilmiş. Babası orada öldürülmüş, annesi kaybolmuş. Bugüne kadar ona ne olduğunu öğrenememiş. Kendisi ve küçük erkek kardeşi, İsa el Süleyman adlı bir Arap tarafından alınmış. Kendilerine çok kötü davranılmış. Garbis'in kardeşi kaçmış, kendisi orada kalmış ve küçük bir çoban olmuş. Hiç kimse ona bakmamış. Kendisine yardım işlerimizden bahseden temsilcimizle karşılaşıncaya kadar bütün Ermenilerin öldürüldüğü söylenmiş. Temsilcimizin yardımıyla Hasitşe'ye kaçmış.
Kurumumuzdan 2 Nisan 1928 tarinde ayrıldı.

1433 **Sultan Kirkoryan,** Minas, Ane
Kharp Kourpe, 22, 26 Eylül 1927

Babası, Dünya Harbi'nden önce Amerika'ya gitmiş. Sultan, annesi ve bütün hemşerileriyle birlikte sürgün edilmiş. Günlerce, kendilerini soyan ve öldüren Müslümanların saldırılarına açık

bir halde, yaya olarak ilerlemişler. Zavallı kadınlar yarı çıplak, aç ve susuz kalmışlar. Sonunda Urfa'nın Sulkiye köyünün yakınlarındaki bir Kürt köyüne ulaşmışlar. Bir Kürt, Sultan'ı annesinin yanından çekip almış. Büyüdüğünde onunla evlenmiş. Burada, Halep'te yerleşen amcası, onun yaşadığını öğrenmiş. Bize gelerek yardım istedi. Bir Roman-Arap temsilcimiz onu bularak misafirhanemize gönderdi.
Kurumumuzdan 27 Eylül 1927'de ayrıldı. Akraba. Halep'te amca.

1434 **Penekis Nergararyan** (?), Soukias, Şerak
Şebinkarahisar İndere, 20, 20 Eylül 1927

Bu çocuğunun babası Dünya Harbi'nde ölmüş. Annesi, Penekis ve üç kızıyla birlikte sürgün edilmiş. Kafile, Agnin (Ağın?) ve Arapgir'den geçmiş. Orada Sarı Ali adında bir Türk, onu almış. Annesi ve kız kardeşleri daha ileriye sürülmüş. Penekis, onlara ne olduğunu bilmiyormuş. Altı ay o Türk ile birlikte kalmış. Daha sonra hükümet başka bir kafileyle onu Malatya'ya sürmüş. Malatya yakınlarında kendi insanları arasında yapayalnız dolaşmış. Bir Türk, onu köyüne götürmüş ve hiçbir karşılık almaksızın çok zor şartlarda sahibi için yaklaşık on iki yıl çalışmış. Kendisinin bir Ermeni olduğunu hatırlayan Penekis, sonunda kaçıp bazı katırcılarla önce Suriye'ye, oradan da yardım evimize gelmiş. Penekis'in gözleri çok zayıf 1970. Halen Basmacıyan'ın evinde ve bizden destek alıyor.
Vak'a.
Ameliyat.
Zayıf gözler, Heghnie(?), genel zafiyet.

1435 **Hagop,** Melkon, (...), Zeytun
Fernuz, 20, 1 Ekim 1927

Eftra: Hasitşe'ye gitti
Kurumumuzdan 1 Ekim 1927'de ayrıldı. Kendisine bakabilir.
Hasitşe'de yaşıyor.

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

1436 **Melkonyan,** (...), (...), Zeytun
Fernuz, 18, 1 Ekim 1927

Hagop, Melkon'un (No: 1435) eşi.
Kurumumuzdan 1 Eyül 1927'de ayrıldı. Evli.

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

1437 **Kaiane,** Hagop, (...), (...)
18, 2 Ekim 1927

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Kaiane, annesi ve babasıyla birlikte sürgün edilmiş. Yolda çok acı çekmiş. Suriye çölüne girdiklerinde Ahmet-el-Nasır adlı bir Arap şeyhi tarafından tutsak edilmiş. İki yıl onun çadırında yaşamış, daha sonra Şeyh Mesled Cihuri onu zorla ilk sahibinden almış. Tecavüz etmiş ve on yaşındayken onunla evlenmiş. Son zamanlarda acımasız sıkıntılara ve davranışlara katlanamayarak, aşiretten geceleyin kaçıp doğruca Hasitşe'ye gitmiş. Orada karşılaştığı temsilcimiz, kendisini süratle Halep'teki yardım evimize göndermiş. Anne ve babasına ne olduğunu bilmiyormuş ancak kız kardeşinin halen Arapların arasında yaşadığını söylüyor.
Kurumumuzdan 27 Ekim 1927'de ayrıldı.
Kolonimizde No: 822 ile evlendi.

1438 **Barkese,** Minas, Eva
Harput, 18, 4 Ekim 1927

Barkes, sürgün dönemini çok iyi hatırlamıyormuş. Bize annesiyle beraber Antakya bölgesinde "Kuser" adlı bir köye sürgün edildiklerini söylüyor. Annesi, orada hastalanmış ve çok acı çektikten sonra ölmüş. Kendisi, köyün Türkleri arasında yapayalnız kalmış. Köyden bir Türk, onu evine alıp çobanı yapmış. Bugüne kadar Müslümanların arasında yaşıyormuş ancak kendisine "Hristiyan köpek" dedikleri için çok kızıp köyü terk etmiş. Halep'e geldiğinde, bizim misafirhanemizi duymuş. Bize geldi ve onu kabul ettik.
Ocak 1930'da Basmacıyan'ın evine gitti
Terzilik öğreniyor.

1439 **Arsen (Ahmed),** (...), (...), (...)
18, 4 Ekim 1927

Arsen, çok küçük bir çocukken sürgün edilmiş. Babasıyla birlikte her şeyi geride bırakıp gitmek zorunda kalmış. İki ağabeyi, o dönemde Türk Ordusu'nda askermiş. Haftalarca süren yolculuktan sonra kafile Rakka'ya ulaşmış. Babası yolda hastalanmış ve birkaç gün sonra ölmüş. Bu bölgedeki bir bedevi, Arsen'i çadırına almış. Büyüdüğünde Arabın çobanı olmuş. Efendisi, Arsen'e çok iyi davranmış ancak diğer Araplar, onu Hristiyan olduğu için aşağılamışlar. Arsen, hayatını kurtarmak için kaçmış, No: 1366'yla karşılaşmış ve onunla beraber misafirhanemize gelmiş.
Kurumumuzdan 20 Temmuz 1928'de ayrıldı. Kendisine bakabilir. (?)

1440 **Şuşan Sinenyan,** Taso, Nazlan
Varto/Van 40, 4 Ekim 1927

Şuşan, kocası ve erkek kardeşiyle birlikte İran sınırına sürgün edilmiş. Orada iki yıl kalmışlar. İş bulamadıkları için Rusya'ya kaçıp bir müddet orada yaşamışlar. Daha sonra Bakü'ye, İstanbul'a ve Beyrut'a gitmişler. Beyrut'tan Musul'a sürgün edilmişler. Çok geçmeden bütün paralarını tüketmişler. Orada iş bulamayınca, kocası başka bir yerde iş bulmak için ayrılmış. O günden beri Araplar arasında yapayalnız yaşamış, kocasından hiç haber alamamış. Başına bir şey gelmiş olmalıymış. Musul'a gelmiş ve oradaki temsilcimizle karşılaşmış. O da onu doğrudan bize göndermiş.
Kurumumuzdan 6 Eylül 1927'de ayrıldı. Akraba. Eşi ve kardeşi Beyrut'ta.

1441 **Setrak,** Mardiros, Güzel
Karasu/Bitlis, 20, 5 Ekim 1927

Babası, savaştan önce ölmüş. Kendisi, annesi, kız kardeşi ve küçük erkek kardeşiyle beraber sürgün edilmiş. Mardin bölgesine gelmeleri aylar sürmüş. Bir Kürt köyü olan Arrada (?) yakınlarında kafileye Kürtler saldırmışlar. Annesi, kız kardeşi ve erkek kardeşi pek çokları gibi gözlerinin önünde öldürülmüş. Katillerden biri Setrak'ı köyüne götürmüş, orada onun için çalışmak zorunda kalmış. Yıllar geçmesine rağmen Setrak, Hristiyanlar ve Ermeniler hakkında bir tek kelime bile duymamış. Son zamanlarda efendisi ona: "Sen Ermenisin ve bizim aramızda yaşamak istiyorsan Müslüman olmalısın" demiş. Setrak, reddedince köylüler tarafından şiddete maruz kalmış. Setrak, geceleyin kaçarak Hasitşe istasyonuna varmış. Temsilcimiz, onu doğrudan misafirhahemize göndermiş.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1927'de ayrıldı. Kendisine bakabilir.

1442 **Hovhannes,** Nazar, Nazlan (?)
Zile/Sivas 17, 8 Ekim 1927

No: 1400'ün kardeşidir.
No: 1400 kardeşini karanlıktan kurtarmak için kaldığı yetimhaneden ayrılıp Müslümanların arasına gitmiş.
Kurumumuzdan 9 Ekim 1927'de ayrıldı. Akraba Halep'te amca.

1443 **Guiragor,** Kirkor, Manem
Tomarza, 18, 10 Ekim 1927

Guiragor, annesi, babası ve erkek kardeşiyle birlikte Meskene'ye sürgün edilmiş. Orada babası hastalanıp ölmüş. Birkaç gün sonra Suriye çöllerinde daha derinlere sürülmüşler. Babasının ölümünden çok geçmeden, annesi, çölde hastalanıp ölmüş ve gömülmeden bırakılmış. Guiragor, erkek kardeşi ve kalan birkaç sürgünle birlikte daha da ileri sürülmüş. O akşam çölde konaklamış olan bir Arap aşiretiyle karşılaşmışlar. Guiragor ile kardeşi, Arap reisin çadırına götürülmüşler. Reis, onların aşiret içinde tutulmaları için gerekli emirleri vermiş. Guiragor reisin hizmetlisi olmuş, kardeşi ise bir başka bedeviye verilmiş. Bu şekilde her ikisi de mutlak ölümden kurtulmuşlar. Guiragor, altı yıl hizmetin ardından aşiretten ayrılıp Kürtlere gitmiş ve orada çok ağır şartlarda çalışmış. Son zamanlarda koyun satmak için Arappınar'a gelmiş. Oradaki temsilcimiz, onu derhal misafirhanemize göndermiş.
Kurumumuzdan 20 Temmuz 1928'de ayrıldı. Beyrut'ta (?) erkek kardeşi var.

1444 **Nazar,** Kevork, Feride
Antep, 18, 11 Ekim 1927

Babası, sürgünden birkaç gün önce ölmüş. İki erkek kardeşi ise Dünya Harbi'nin başında ölmüşler. Nazar, annesiyle bir-

likte Rakka'ya sürgün edilmiş. Antep'ten Rakka'ya kadar haftalarca yürümüşler. Ölesiye yorgun bir şekilde geceleyin Rakka'ya varmışlar. Aynı gece Şammar aşiretinden bir Arap, sürgün kampına gelip annesini zorla reisleriyle evlendirmiş. Ertesi gün Nazar, bir başka kabileye götürülmüş ve orada çiftçi olarak çok zor şartlarda çalışmak zorunda bırakılmış. Oradayken annesinin kendisinden çok uzakta olmadığını duymuş. Hep kaçmayı denemiş ancak başarılı olamamış. Sonunda kaçmayı başarmış, ancak annesi kaçmanın her ikisi için de tehlikeli olacağını söyleyerek onunla gitmekten vazgeçmiş. Hasitşe temsilcimiz, onu bulup Halep'e göndermiş.
Kurumumuzdan 4 Kasım 1927'de ayrıldı. Akraba. Halep'te erkek kardeş.

1445 **Anna,** Karnig Khale (?), (...)
Diyarbakır, 23 (?), 11 Ekim 1927

Sürgün döneminde, bir köyden bir diğerine gönderilmişler. 1915'te Anna'nın kocası, Türk Ordusu'na alınıp bir yol inşa taburuna gönderilmiş. Bir dönem, bütün Ermeni askerler, ayrılıp yol inşaatına gönderildiklerinde, Türk arkadaşları tarafından sırtlarından vurulmuşlar. Bir yıl süren korkunç eziyetlerden sonra memleketlerine dönmüşler. Birkaç kez tutuklanmışlar ancak salıverilmişler. Anna, bir Türk ailesine hizmetçi olarak gitmiş. Çocuğunu bulabilmek için Türklerden gelen pek çok adaletsizliğe ve ithama katlanmak zorunda kalmış. Son zamanlarda bir Türk, zorla onunla evlenmek istemiş ancak çocuğuyla beraber önce Mardin'e kaçmış, oradan da yürüyerek Cerablus'a varmış. Temsilcimiz, onu misafirhanemize göndermiş.
Kurumumuzdan 11 Kasım 1927'de ayrıldı. Cerablus'ta akraba.

1446 **Karnig,** Manuk, Anna
Diyarbakır, 18, 11 Ekim 1927

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

No: 1445'e bakınız.
Anna'nın oğlu.
Kurumumuzdan 10 Kasım 1927'de ayrıldı.
Cerablus'ta akrabalar.

1447 **Hovhannes,** (...), (...)
Malatya, 18, 12 Ekim 1927

Hovhannes, ailesiyle birlikte sürgüne gönderildiğinde küçük bir çocukmuş. Ne memleketinin ne de anne ve babasının adlarını hatırlıyor. Anladığımız kadarıyla, annesi ve babası Malatya'dan geçmişler. Bu çocuk, orada kendisini taşıyamayacak kadar yorgun olan anne ve babası tarafından ya bir Kürt kadına verilmiş ya da yolda bırakılmış. Ancak Hovhannes, bugüne kadar günlük rızkını kazanabilmek için çok çalışmış. Son zamanlarda Kürtler, onu çok kötü bir şekilde aşağılamaya başlamışlar. Hristiyan olduğu için er ya da geç öldürüleceğini söylemişler. Böyle bir hayattan sıkılan Hovhannes, bir deve çobanına, kendisini kolaylıkla kaçabileceği Suriye'ye götürmesi için yanında çalışmayı teklif etmiş. Kabul edilmiş. Suriye'ye ulaşmış. Oradan da hürriyete.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1927'de ayrıldı. Müslimiye'de (?) halasıyla yaşıyor.

1448 **Kevork,** (...), (...)
Diyarbakır, 15, 14 Ekim 1927

Bu çocuk, sürgün hakkında hiçbir şey hatırlamıyor. Sadece adının Kevork, memleketinin de Diyarbakır olduğunu biliyor. Mardin bölgesi Kürtleri arasında yaşıyormuş. Orada kendisine çok kötü davranıldığı için kaçmış

ve bilmeden Hasitşe'ye gelmiş. O şehirdeki temsilcimiz kendisini bulup doğruca misfirhanemize göndermiş.
Kurumumuzdan 15 Ekim 1927'de ayrıldı. Akrabalar.

1449 **Ohan,** Kaço, Meryem, Leghert (?)
Bedvan, 17, 15 Ekim 1927

Annesi dört çocuğuyla birlikte sürgün edildiğinde, babası Türk Ordusu'nda askermiş. Birkaç gün sonra memleketlerine geri döneceklermiş. Bu sefer savaştan önce tanıdıkları iş ortaklarının evinde kalacaklarmış. Birkaç yıl sonra annesi ve iki erkek kardeşi ölmüş, çok geçmeden kız kardeşi bir Ermeni ile evlenmiş ve Ohan tamamen yalnız kalmış. Küçük bir çocuk olarak, Kürtlerin kendisini Müslümanlaştıracağından korkup evden kaçmış. Uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra "Degre" adındaki bir Kürt köyüne varmış. Bu köydeki Ahmet Eskim adlı bir çiftçi ona yiyecek karşılığı iş vermiş. Ohan, kabul etmiş ve bu Kürtün hizmetinde iki yıl çalışmış. Geçtiğimiz günlerde bir Ermeni şoför, onunla köyden uzakta bir yerde karşılaşmış ve birbirlerinin Ermeni olduğunu anlamışlar. Ohan, onunla birlikte Hasitşe'ye gitmiş. Temsilcimiz aracılığıyla bize gelmiş.
Kurumumuzdan 15 Ekim 1927'de ayrıldı. Akrabalar.

1450 **Kirkor (Ali),** Ohannes
Mayrik, (...), 17, 20 Ekim 1927

Söylediklerinden anladığımız kadarıyla Zeytun köylerinden birisinin yerlisi. Dünya Harbi'nin başlangıcında annesi ve babası ile birlikte Antep bölgesine sürgün edilmiş. Yolda, Türk jandarmalar tarafından alınan babası, ailesine bir daha hiç dönmemiş. Kirkor, annesiyle birlikte "Bedir" adındaki bir köye hapsedilmiş. Antep'ten gelen bir Türk, Kirkor'u annesinden kendi köyüne götürmüş.

Annesi, daha ileriye sürgün edilmiş. Kirkor, büyüyünce Türkün hizmetlisi olmuş. Son zamanlarda Ermeni olduğu için Türk çocukların saldırısına uğramış ve kendini korumak için birkaçını dövmüş. Çok geçmeden yakalanıp hapse atılmış. Ermeni olduğu için siyasi suçlu olarak hüküm giymiş. İstiklâl Mahkemesi'nde yargılanmak üzere Diyarbakır'a gönderilmiş. Kendisini götüren Türk jandarmalarına bütün parasını verince ...(?)... serbest bırakılmış, sonrasında Suriye'ye geçmiş ve daha sonra da Halep'e gelerek misafirhanemize katılmış.
Kurumumuzdan 17 Haziran 1928'de ayrıldı. Kendisine bakabilir. Deri dabaklayıcı.

1451 **Hayk (Ahmet),** (...), (...), (...)
16, 20 Ekim 1927

Türk efendisi tarafından Ahmet adı verilen Haig, ailesi sürgüne gönderildiğinde çok küçükmüş. Annesi, onu memleketlerindeki bir Türke vermiş. Türkler No: 1450'ye saldırdığında onun yardımına koşmuş; o da Türk Hükümetince tutuklanmış. Diyarbakır'a giderken, jandarmalar uyuyunca kaçmış. No: 1450 ile birlikte Suriye'ye misafirhanemize geldi.
Kurumumuzdan 20 Eylül 1928'de ayrıldı. Kendisine bakabilir. Deri tabaklayıcı.

1452 **Meryem,** (...), Meryem
Antep, 18, 23 Ekim 1927

Savaş sırasında annesi, babası, büyükannesi, erkek ve kız kardeşi ile birlikte Hasitşe bölgesine sürgüne gönderilmiş. Annesi yolda hastalanmış ve bir handa ölmüş. Suriye çöllerine ulaştıklarında Hamid-el-Helal aşiretinden bir Arap, onu ailesinden koparmış. Meryem, Habur'da efendisiyle birlikte tarlalarda yaklaşık on yıl çalışmış. Birkaç yıl önce Arap, onunla evlenmiş. Son zamanlarda ona

"Hristiyan köpek" diyerek kötü davranmaya başlamış. Bu aşağılanmalara daha fazla dayanamayan kaçıp Hasitşe'ye gitmiş. Onu bulan temsilcimiz, derhal misafirhanemize sevk etmiş.
Kurumumuzdan 22 Aralık 1927'de ayrıldı. Akrabalar. Halep'te hala.

1453 **Kirkor Taşçıyan**, Vartan
Meryem, Urfa, 20, 30 Ekim 1927

Babası, Urfa kuşatmasında şehirdeki Türklerle savaşırken aldığı yaralar nedeniyle ölmüş. Kirkor, annesini ve kız kardeşlerini bırakarak Garinunduş adlı bir köye kaçmış. Garinunduş, ahalisi sürgün edilmeden önce tam bir Ermeni köyüymüş. Kirkor da onlarla birlikte Suriye çöllerinin kuzeyinde yer alan Lapka'ya sürülmüş. Geceleyin kamptan kaçarak, sabahın erken saatlerinde Rakka'ya ulaşmış, oradan da Urfa bölgesine geri dönmüş. "Melik Veren"de bir Türk çiftliğinde iş bulup karın tokluğuna çalışmış. Türkün tarlalarında yaklaşık on üç yıl çalışan Kirkor, geleceğini hazırlayabilmek için hiçbir fırsatı olmadığını gördüğünde, kaçarak Arappınar'a gitmiş. Onu bulan temsilcimiz, arabayla kurumumuza göndermiş.
Kurumumuzdan 10 Kasım 1927'de ayrıldı. Beyrut'ta kızkardeşi var.

1454 **Hagop,** Narsis (Marsis ?), Oghadj
Sivas, 17, 2 Ekim 1927

Dünya Harbi'nin başlangıcında baba, anne, bir erkek ve bir kız kardeşten oluşan aile, Antep yakınlarında bir köye sürülmüş. Yolda, ne tür zorluk ve eziyet çektiklerini anlatmanın bir önemi yok. Antep'e varmaları aylarını almış. Adı geçen köye ulaştıklarında, yolda hastalanan babası açlıktan ölmüş. İki yıl sonra da annesi ölmüş. Hagop, kız kardeşi ile Türklerin arasında yapayalnız kalmış.

Her ikisi de Hüseyin Efendi'nin yanında hizmetlerinin karşılığını alarak çalışmışlar. Yaklaşık iki yıl önce efendilerinin şehir dışındaki tarlalarında çalışırlarken, Antep tarafından gelen atlı bir Türk, kız kardeşini zorla alarak Antep istikametine götürmüş. Hagop, ona ne olduğunu bilmiyor. Bir yıl önce kendisi de kız kardeşini aramak üzere Antep'e gitmiş, ancak bulamamış. Son zamanlarda Türk Hükümeti, Ermenileri sınırın ötesine gönderiyormuş. O da, Türk Ordusu'na alınacağını sanarak korkmuş. Geceleyin kaçarak Suriye sınırını geçmiş. Ancak sınır yakınlarında karşılaştığı Türk eşkıyalar her şeyini almışlar. Misafirhanemize çullara bürünmüş bir halde geldi.
Kurumumuzdan 5 Aralık 1927'de ayrıldı. Kendisine bakabilir. Fırıncı.

1455 **Dikranouki,** Gulbenk, Guleki
Rengona (?)/Yozgat, 27, 5 Kasım 1927

Dikranuki; annesi, babası, iki erkek kardeşi ve bir kız kardeşiyle birlikte Resulayn'a sürgün edilmiş. Kendi insanlarından binlerce kişinin katledildiği Resulayn, onlara hiç de yabancı değilmiş. O bölgede yedi ay kaldıktan sonra Araplar ve Türk jandarmalar tarafından katledilmek üzere çölün derinliklerine doğru sürülmüşler. Yolda bazı Araplar çıkagelip güzel kızları seçmişler, aralarında Dikranuki de varmış. Ailesinden zorla koparılarak "Kers adlı bir köye götürülmüş. Birkaç gün sonra Arap[lar] köyden ayrılmış gece geç saatlerde döndüklerinde kanlı ellerini ve hançerlerini gösterip "anne ve babalarınnızı öldürdük" diyerek, kendilerini Ermeni kızlarının kollarına atmışlar ve onlara tecavüz etmişler. Dikranuki, annesi ile babasının katilinin evinde yedi ay yaşadıktan sonra Mardin'e kaçmış. Bazı arkadaşlarının Müslüman olmayı reddettikleri için öldürüldüklerini biliyormuş. Dört Ermeni kızla birlikte kaçmış. Hepsi yakalanarak hapsedilmişler ama Dikranuki serbest bırakılmış. Birkaç ay boyunca farklı evlerde çalışmış ve sonunda bu şehirdeki bir Türk ile evlenmeye mecbur kalmış. O kadar çok [eziyete] maruz kalmış ki bir kişinin karısı olmayı kimbilir daha kaç kişinin karısı olmaya tercih etmiş. Dikranuki'nin, Türk kocasından iki çocuğu olmuş. Kocası,

askere alınacağı korkusuyla Suriye'ye kaçmış. Suriye topraklarına girdiklerinde Dikranuki, ondan kaçıp iki çocuğuyla birlikte bize gelmiş.
Kurumumuzdan 18 Mayıs 1928'de ayrıldı. Halep'te akrabalarıyla yaşıyor.

1456 **Sardouklt** (?) (Bacı),(...)
Dikranuki, (...), 3, 5 Kasım 1927

Dikranouki'nin (No: 1455) çocuğu.
Kurumumuzdan 15 Mayıs 1928'de ayrıldı. Annesi [var].

1457 **Ardenius (Haziré)**, (...)
Dikranouki, (...), 2, 5 Kasım 1927

Dikranouki'nin (No: 1455) çocuğu.
Kurumumuzdan 15 Mayıs 1928'de ayrıldı. Annesi [var].

1458 **Apraham,** Melkon, Meryem
Bitlis, 20, 13 Kasım 1927

Türkiye Dünya Harbi'ne girdiğinde babası Rus sınırından kaçmış. Ağabeyi Amerika'da yaşıyormuş. Kendisi, annesi ve erkek kardeşiyle birlikte Diyarbakır bölgesine sürülmüş. Diyarbakır yakınlarında Biro Abo adlı bir Kürt, sürgün kafilesine gelmiş ve Apraham'ı ailesinden zorla koparmış. Onu köyüne götürüp sürülerinin çobanı yapmış. Apraham, ailesinden hiç haber alamamış. Onlara ne olduğunu bilmiyor. Kaçıp karanlıktan kurtulmak istemiş ancak Suriye'den çok uzaktamış. Son günlerde iş için Hasitşe'ye gel-

miş. Kaybolan akrabaları hakkında araştırma yapmaya başlamış. Sorduklarından biri de temsilcimizmiş. [Temsilcimiz] onu derhal misafirhanemize göndermiş.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1927 günü ayrıldı. Kendisine bakabilir.

1459 **Babo (Kuyumcuyan)**, Garo, Vondeni
Hekimhan/Malatya 18, 19 Kasım 1927

Babası, Dünya Harbi başladığında Türk Ordusu'nda askermiş. Hiç haber göndermemiş ve hiç dönmemiş. Babo, onun öldüğüne inanıyor. Sürgün günü, kasabadan bir Türk gelip Babo'yu annesiyle birlikte kafileden alarak evine götürmüş. Kadına derhal tecavüz etmiş ve Babo'yu şehir dışına çıkarmış. Öldürmek için bir köprünün üstünden nehre atmış. Babo ölmemiş, dağlara kaçmış, ormanlarda saklanıp aylarca sadece otla beslenmiş. Küçük yaşta hayatını kazanmak için köyden köye dolaşmış. Sonunda katır kafilesine yardımcı olup Suriye yolunu öğrenmiş. Akranı olan iki Ermeni çocukla tanışmış. Anlaşıp kaçma planı yapmışlar. Hepsi de Türklerden çok çekmişler. Kaçmışlar ve başarmışlar. Onları kabul ettik.
Beyrut'a gitmek için ayrıldı. 20 Temmuz 1928. Kendine bakabilir.

1460 **Nişan**, Sarkis, Kundakçı
Ünye, 16, 19 Kasım 1927

Bu çocuk, ne ailesi ne de memleketi hakkında hiçbir şey hatırlamıyor. Kendisine, Ermeni olduğu için sürgün edildiğini söyleyen Ali Osman adında bir Türkün evinde büyümüş. Sürgünden beş yıl sonra birkaç Ermeni ile beraber Diyarbakır Mahkemesi'ne gönderilmiş. Yolda kaçmışlar ancak Türk Jandarmalar tarafından vurulmuşlar. Tarlalardaki tınazların içinde saklanmışlar. No: 1461'le

beraber "Zieli" adında bir köye sığınmışlar. Bir Türk, onları evine almış ve iyileşinceye kadar onlara bakmış; sonrasında onun çobanları olmuşlar. Daha sonra Babo'yla karşılaşmışlar ve üçü birlikte Türkiye'den ayrılmışlar. Ancak anlattığı hikâye No: 1422'nin hikâyesiyle benzerlikler gösteriyor. Her iki hikâye kıyasladığında onların kardeş oldukları hemen anlaşılıyor. Her ikisi de aynı memleketten ve aynı hikâyeyi paylaşıyorlar. İki kardeşin yardım evimizde bir araya gelmelerinden çok mutlu olduk.
Beyrut'a gitmek için ayrıldı. 20 Temmuz 1928. Kendisine bakabilir.

1461 **Mesrop,** (...), (...)
Ünye, 16, 19 Kasım 1927

Mesrop, ailesi ve sürgünler hakkında hiçbir şey hatırlamıyor. Türk efendisi pek çok kez ona bir Ermeni olduğunu, ailesini öldürülmüş halde yolda gördüğünü söylemiş. Sonradan bazı Ermenilerle birlikte sürgün edilmiş. Yolda, jandarmalar tarafından acımasızca dövülmüş. Kaçmış ve No: 1460'la birlikte saklanmış. No: 1459 ve No: 1460'la beraber sınırı geçmiş, temsilcimizi bulmuş. O da Halep'e ve oradan da misafirhanemize ulaşmasını sağlamış.
Kurumumuzdan 16 Mayıs 1928'de ayrıldı. Fırıncı.

1462 **Armenag,** Sarkis, Deruhi
Adana, 17, 20 Kasım 1927

Armenag, annesi, babası iki erkek kardeşi ve bir kız kardeşiyle birlikte Rakka'ya sürgün edilmiş. İki aylık dinlenmeden sonra Musul bölgesine sürülmüşler. Orada babası Türk Ordusu'na alınıp demiryolu yapımında çalıştırılmış. O zamandan beri babasından hiç haber almamış. Musul'da annesi, kız kardeşi ve erkek kardeşlerinden biri

Tifüs'ten ölmüş. Armenag, erkek kardeşine ne olduğunu bilmiyor. Çıkıp gitmiş ve hiç dönmemiş. Armenag, Arapların arasında kendine iş aramış. Bicel (?) aşiretinin şeyhi onu çadırına götürüp kölesi yapmış. Son zamanlarda kötü davranılınca Musul'a kaçmış. Onu orada bulan temsilcimiz, doğrudan misafirhanemize göndermiş.
Kurumumuzdan 9 Aralık 1927'de ayrıldı. Akrabalar. Beyrut'ta kız kardeş.

1463 **Vartuhi,** Ataryan (Bardiros ?), Takalie (?)
Diyarbakır, 20, 26 Kasım 1927

Savaş sırasında Türk Hükümeti, babasını ve erkek kardeşlerini Musul bölgesine sürgün etmiş. Mezopotamya ovasında katledikleri haberini almışlar. Vartuhi, annesi, ablası ve diğer pek çok Ermeni kadın ve çocukla beraber Resulayn'a sürgün edilmiş. Birkaç gün dinlendikten sonra Suriye çöllerinde daha ileriye sürülmüşler. Yolda, Sivaslı bir Türk olan Osman Nuri onu akrabalarından koparmış. Dört yıl sonra onunla zorla evlenmiş. Türkün önceki eşleri onu çok kıskanmışlar ve her gün ona kötü davranmışlar. Sonradan kocası Nusaybin'e nakledilmiş, yolda Suriye sınırına çok yaklaşmışlar. Vartuhi, bu şansı çok iyi kullanarak kaçmış ve Hasitşe yakınlarında bir Suriye köyüne varmış. Temsilcimize haber verilmiş, derhal gelerek onu arabayla Halep'e göndermiş.
Kurumumuzdan 31 Aralık 1927'de ayrıldı. Halep'te amcasıyla yaşıyor.

1464 **Hanım,** Nazar, (...)
Germenci/Urfa, 22
26 Kasım 1927

Kurumumuzdan 26 Kasım 1927'de ayrıldı.
Akrabar. Halep'te baba[sı var]

1465 **Dikran,** Sahak, Meryem
Hazro/Bitlis, 19, 28 Kasım 1927

Babası, memleketteyken öldürülmüş. Dikran, annesi, erkek kardeşi ve kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Yolda Kürtler annesini öldürmüş; "Kezo"lu bir kadın Dikran'ı evine almış ve onu orada tutmuş. Kardeşleri, başka bir Kürt köyüne götürülmüş. İki yıl sonra Kürt kadının yanından kaçarak kardeşlerinin tutulduğu köye gitmiş. Ona her ikisinin de öldüğü söylenmiş. Uzun bir seyahatten sonra memleketine dönmüş. Dört yıl sonra orada çıkan sıkıntılar nedeniyle yine kaçmak zorunda kalmış. Bu sefer Diyarbakır'a gitmiş. Türk Ordusu'na asker olarak alınmaktan korkmuş ve güneye giderek Suriye'ye ulaşmış. Bazı Ermeniler, onu misafirhanemize yönlendirmişler. Onu kabul ettik.
Kurumumuzdan 25 Nisan 1928'de ayrıldı. Kendisine bakabilir.

1466 **Manuş,** Garabed, Vardi
Diyarbakır, 20, 30 Kasım 1927

Manuş, annesi, babası ve erkek kardeşiyle birlikte Diyarbakır'a sürgün edilmiş. Bir Kürt, yolda onu ailesinden koparıp kendi köyüne götürmüş. Bu Kürt, onu sekiz yıl tuttuktan sonra Mardin'de yaşayan bir Arap ile evlendirmiş. Bu evlilikten bir çocuğu olmuş. Sonra kocası Türk Ordusu'na alınınca o da kocasının ailesiyle birlikte yaşamış. Bir gün evde kimse yokken kaçıp Hasitşe'ye ulaşmış. Temsilcimiz onun yardım evimize ulaşmasını sağlamış.
Kurumumuzdan 19 Mayıs 1928'de ayrıldı. Halep'te akrabalarıyla yaşıyor.

1467 **Imarduhi,** (...), Manuş
Diyarbakır, (...), 30 Kasım 1927

Manuş'un (No: 1466) çocuğu.
Kurumumuzdan 19 Mayıs 28'de ayrıldı

1468 **Gazar,** Hatşa, Verdi
Tatvan/Bitlis, 20, 30 Kasım 1927

Gazar, annesi, babası, erkek kardeşi ve diğer Bitlisli Ermenilerle birlikte Diyarbakır bölgesine sürgün edilmiş. Kafile, El Medine yakınlarında Türklerin ve Kürtlerin saldırılarına uğramış. Bu talihsiz insanların çoğu katledilmiş. Bu olaylar Gazar'ın gözleri önünde olmuş. Gördüğü korkunç manzara, onu kaçmaya zorlamış, nereye gittiğini bilmeden hep koşmuş. Babasını tanıyan bir Kürt, onu evine alıp hizmetçisi yapmış. Kürt-Türk çatışması sırasında efendisi Diyarbakır'a, oğulları da Konya'ya sürgün edilmiş. Gazar, elbette ki orada yalnız kalamazmış. Midyat'a gitmiş ve kaçtığı güne kadar bir işte çalışmış. Hasitşe'ye ulaştığında temsilcimiz, onu Halep'e göndermiş. 1928. Gazar hasta. Veremli. Bademcikleri iltihaplanmış.
Kurumumuzdan 28 Ekim 1928'de ayrıldı.
Gazar Hasitşe'ye gitti, orada akrabası var. 1930'da evlendi.

1469 **Hrant,** Piranian Garabed, Yrasdoon(?)
Amasya, 20, 30 Kasım 1927

Babası Türk Ordusu'nda görev yaparken, Hrant, annesi ve iki erkek kardeşiyle birlikte Malatya'ya sürülmüş. Annesi, sürgünün yorgunluğuna katlanamamış. Hastalanmış ve yolda ölmüş. Sivaslı bir Türk, iki erkek kardeşini kendi memleketine götürmüş. Hrant, bütün bu sürede, yıllarca tarlalarını işlediği Kürt efen-

disi tarafından bir Kürt köyüne götürülmüş. Sonraları bir katırcı, ona, yardım işimizden, misafirhanemizden bahsetmiş ve bize kadar getirmeyi teklif etmiş. Hrant, kaçıp onu bize getiren katırcının yanına gitmiş. Karanlıktan çıktığı için çok mutluydu.
Kurumumuzdan 30 Nisan 1928'de ayrıldı. Kendine bakabilir. Deri dabaklayıcı.
Hrant, 1929 sonbaharında yüksek ateşten öldü. Karısına ve küçük oğluna biz bakıyoruz.

1470 **Meryem,** Kaspar, Dona
Harput, 22, 5 Aralık 1927

Babası, savaştan önce ölmüş. O, annesi ve erkek kardeşinin eşiyle birlikte sürgün edilmiş. Erkek kardeşi o zamanlar Amerika'daymış. Nusaybin'e ulaşmaları, aylarını almış. Yolda bir Kürt, Meryem'i alarak köyüne götürmüş ve henüz on yaşındayken tecavüz etmiş. Meryem, bütün bu yıllar boyunca o Kürt ile beraber kalmış. Sonra Kamışlı'ya kaçmış. Onu, önce Hasitşe'ye, sonra da Deyr-i Zor'da bize gönderen temsilcilerimizden biriyle karşılaşmış. Kaçtığı sırada, büyük bir ihtimalle kuduz bir köpek tarafından ısırılmış. Geldiğinde umutsuz bir durumdaydı, El-Bünyan Hastanesi'nde öldü.
Kurumumuzdan 19 Aralık 1927'de ayrıldı. Öldü.

1471 **Karnig,** Nazar, Rahel
Sis, 19, 5 Aralık 1927

Bütün aile, önce Deyr-i Zor'a oradan da Hasitşe'ye sürülmüş. Bölgeye, Çeçenlerin(?) (Çerkezlerin) Ermenileri katlettikleri dönemde varmışlar. Babası öldürülmüş. Annesi, küçük çocuğuyla beraber, bölgede yaşayan bir Arap tarafından alınmış. Bir bedevi Karnig'i çadırına götürüp iki yıl kölesi olarak tutmuş. Daha sonra kaçan Karnig, Şammar aşiretine ulaşmış. Erkek kardeşi (Bizde No: 1028'de kayıtlı) bu aşiretle kalıyormuş ancak iki yıl

önce kaçmış. İki ay önce, No. 1028 ile Hasitşe temsilcimiz, birlikte Karnig'in yerini belirleyip kurtarmışlar. 5 Aralıkta bize ulaştı. Karnig, bize gelişinden hemen sonra bir kaza geçirdi. Yağmur oluğunu tamir eden ustasına yardım ederken çatıdan düştü. Uzun süre ona bakmak zorunda kaldık. Şimdi daha iyi ve yeniden çalışmaya başladı.
Kurumumuzdan 25 Haziran 1928'de ayrıldı. Kendine bakabilir.
Beyrut ve Amerika'da akrabalar[ı var].
Kırıkhan'da (?).

1472 **Garabed,** Khatsko, (...)
Bitlis, 18, 5 Aralık 1927

Ailesi ve yüzlerce Bitlisli Ermeniyle birlikte sürgün edilmiş. Yolda, babası diğer Ermeni erkeklerle birlikte ayırılmış, kadın ve çocukların gözleri önünde vurulmuşlar. Annesi birkaç gün sonra ölmüş. Yalnız kalınca, bir Kürt tarafından Aveyne köyüne götürülmüş. Garabed, Kürtün çobanı olmuş. Bir gün halen Suriye'de yaşayan Ermeniler olduğunu, Halep'te bir misafirhanenin bulunduğunu, kendi milletiyle beraber olmak isteyen herkese açık olduğunu söyleyen bir Ermeniyle karşılaşmış. Garabed, kaçıp derhal bize gelmiş.
Kurumumuzdan 24 Mayıs 1928'de ayrıldı. Kendisine bakabilir.
Hasitşe'de yaşıyor. Kürtçe biliyor.

1473 **Meryem,** Hosep Taşçıyan, Feride
Adana, 25, 9 Aralık 1927

Meryem'in babası savaştan önce ölmüş. Meryem, annesi ve üç erkek kardeşiyle birlikte Resulayn'a sürgün edilmiş. Yolda bir Arap, onu ailesinden ve akrabalarından zorla koparıp evlenmiş. Meryem, gördüğü kötü muamele ve aşağılanma nedeniyle kaçmak için fırsat kollamış. Sonra ona, Halep'te kendi kilisesine

ve milletine katılmak istediği takdirde bir misafirhane olduğundan bahsedilmiş. Kaçıp Hasitşe'ye ulaşmış. Temsilcimiz, onu arabayla derhal bize göndermiş.
Kurumumuzdan 19 Aralık 1927'de ayrıldı. Akraba. Halep'te amca.

1474 **Sarkis Bersogon**, Baghdo, Soorpig
Palu, 18, 9 Aralık 1927

Savaş sırasında annesi ile babasını Türkler katletmişler. İki kız kardeşiyle birlikte yetim ve yapayalnız kalmış. Bir Kürt gelmiş, onu kardeşlerinden koparark kendi köyüne götürmüş. Tarlalarda çalışmış. Kız kardeşlerinden hiç haber almamış ve onlara ne olduğunu bilmiyormuş. Kürt, çok fakir olduğu için ona iyi bakamamış, bu yüzden Sarkis kaçarak başka bir Kürt köyüne gitmiş ve orada çalışmış. Kürt-Türk çatışmasında Kürtlerin tarafında mücadele vermiş. Türkler, onu ve arkadaşlarını aradıkları için Türkiye'den kaçmış. Resulayn temsilcimiz, onu bulup misafirhanemize ulaştırmış.
Kurumumuzdan 20 Temmuz 1928'de ayrıldı. Kendisine bakabilir.
Demirci. Akraba.

1475 **Hovhannes Piloyan**, Kalost, Rako
Kale/Erzurum, 20, 9 Aralık 1927

Hovhannes, savaştan önce yetim kalmış. Dört erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş, ancak yolda kardeşleri Türkler tarafından öldürülmüş. Onu, salimen Palu'ya yakın bir köye ulaşmış. Orada bir Kürt çiftçisi olmuş ve son zamana kadar orada kalmış. Kürt-Türk savaşı esnasında Kürtlerin tara-

fındaymış. Türklerin tutuklamasından korktuğu için kaçarak Resulayn'a gitmiş. Oradaki temsilcimiz tarafından arabayla bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 12 Aralık 1927'de ayrıldı. Kendisine bakabilir.

1476 **Maritza,** Hacıyan, (...)
Siverek, 17, 9 Aralık 1927

Babası sürgün edildiğinde, Maritza küçük bir çocukmuş. Annesi sürgünden birkaç gün önce ölmüş. Babası, kafileyle sürgün edilirken, hayatını kurtarabilmek için onu bir Türke vermiş. Babası gitmiş ve bir daha dönmemiş. Türk, Maritza'yı kendi çocuğuymuşçasına sahiplenmiş. Her türlü ev işini yapmak zorunda kalmış ancak onu iyi davranılmış. Aynı evde hizmetçi olarak tutulan bir Ermeni erkek çocuğu da varmış. Sadece Maritza ve o Siverek'teki iki Ermeniymiş. Diğer hizmetçilerin aşağılamalarına maruz kalmışlar. Ermeni çocuk, Maritza'ya evlenme teklif etmiş ancak Türk, 10.000 kuruş ya da 10 yıl karşılıksız çalışmasını istemiş. Kızın başlığı buymuş. Dahası, her ikisinin de Müslümanlığı kabul etmelerini şart koşmuş. Maritza, bunları duyunca nişanlısına Müslüman olmamak için kaçmayı teklif etmiş. Birlikte kaçmışlar, biz de onlara Suriye'ye ulaşmaları için yardım ettik.
Kurumumuzdan 10 Aralık 1927'de ayrıldı. Akraba.

1477 **Vartan** (Torkom), Stephan, Veronika
Birecik, 16, 10 Aralık 1927

Bu çocuk, ne sürgünü ne ailesini ne Ermeni adını ne de memleketini hatırlıyor. Sadece, Türk "efendisi" söylediği için, sürgün kafilesinden çok küçük bir çocukken alınan bir Ermeni olduğunu biliyor. Yaşadığı köye iş için gelen bazı Ermeniler, onu Suriye'deki Ermenilerden, misafirhanemizden ve Halep'e gittiği takdirde kendisini bekleyen

huzurlu özgürlükten bahsetmişler. Vartan, kaçıp onlarla beraber Hasitşe'ye gitmiş. Oradaki temsilcimiz onu derhal bize göndermiş.
Kurumumuzdan 20 Temmuz 1928'de ayrıldı. Kendisine bakabilir. Demirci. Hasitşe.

1478 **Adelina,** Sarkis, Ornik
Bursa Balıkesir, 20, 10 Aralık 1927

Bütün ailesi Sapka(?) bölgesine sürgün edilmiş. Suriye steplerinden geçerken çoğu hastalanmış. Babası ve kız kardeşi ölmüş, katliamlar sırasında annesi öldürülmüş. Kız kardeşiyle birlikte evine götürdükleri bir Çeçen'in(?) kölesi olmuşlar. Sonradan bir Kürte altı altın Türk Lirası'na satılmış. Kürt, onunla evlenmiş ve bu evlilikten bir çocuğu olmuş. Adelina, beş kez kaçmaya çalışmış, ancak her defasında yakalanarak geri götürülüp şiddetle cezalandırılmış. Bir gün kocası iş için ayrıldığında, bu şansı değerlendirmiş ve kaçarak Hasitşe'ye ulaşmış. Oradaki temsilcimiz onu derhal misafirhanemize göndermiş.
Bize gelirken attan düşmüş. Çok acı çekti. Bir çocuk doğurdu. Evlat edinildi.
Kurumumuzdan 26 Haziran 1928'de ayrıldı. Hizmetçi.

1479 **Mıgırdiç,** Donabed Merabyan, Agharsi
Erzurum, 20, 14 Aralık 1927

Mıgırdıç, memleketinden annesi, babası ve iki erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Yaya olarak Erzincan, Kemah, Harput, Diyarbakır ve Siverek'ten geçerek Urfa'ya ulaşmışlar. Annesi yolda ölmüş. Harput'ta Türk jandarmaların götürdüğü babası, bir daha hiç dönmemiş. Kafilenin geri kalanı Urfa'da birkaç gün dinlendikten sonra daha ileriye, Suruç'a sürülmüş. Yolda bir Kürt gelip Mıgırdıç'ı kafileden almış, köyüne götürmüş ve

onu hizmetçisi olarak tutmuş. Diğer iki erkek kardeşi daha ileriye sürülmüşler. Mıgırdıç, son zamanlara kadar Kürtün tarlalarında çalışmış. Bir yıl önce efendisi 200 Mecidiye'ye (£18) bir Ermeni satın almış. Bu kız, sürgünden beri başka bir Kürtün evinde tutuluyormuş. Mıgırdıç, bu kızla evlenmiş ve bir çocukları olmuş. Bir gün Kürtlerin karısını elinden almayı planladıklarını duyunca geceleyin derhal kaçarak sınırı geçmişler. Temsilcilerimizden biri, onların Halep'e ulaşmalarına yardımcı olmuş.
Kurumumuzdan 18 Aralık 1927'de ayrıldı. Şam'da. Akraba.

1480 **Meryem Beropyan** (I), Sarkis
Haykanuş, Maraş, 18, 14 Aralık 1927

Mıgırdiç'ın (No: 1479) eşi.
Meryem, annesi ve anneannesiyle birlikte sürgün edilmiş. Haftalar süren yolculukları sırasında Fırat üstünde Türk Hükümeti için çalışan babasına rastlamış. Orada kalmışlar. Birkaç gün sonra babası hastalanıp hastaneye nakledilmiş, aynı gün Meryem yeniden sürülmüş. Serence(?) vadisinde bir Kürt gelerek onu annesinden zorla koparmış.
Mıgırdiç (No: 1479) onu alıncaya kadar Kürtlerin arasında yaşamış.
Kurumumuzdan 18 Aralık 1927'de ayrıldı. Akraba. Şam'da baba[sı var].

1481 **Hanım Beropyan**, Mıgırdiç
Meryem, Urfa, (...), 14 Aralık 1927

Mıgırdiç'in (No: 1479) kızı.
Kurumumuzdan 18 Aralık 1927'de ayrıldı. Akraba. Şam'da babas[ı var].

1482 **Bedros,** Missak, Martha
Sivas, 17, 15 Aralık 1927

Babası Türk Ordusu'na askerlik hizmeti için alındığında, annesi, yedi erkek ve iki kız çocuğuyla birlikte sürgün edilmiş. Yollarda ve bozkırda aylarca yürüdükten sonra Suriye'ye varmışlar. Bab yakınlarında Araplar kafileye saldırmış. Bedros, bunlardan birinin evine götürülmüş ve kurtarılıncaya kadar orada kalmış. Bedros, Arabın çobanı olmuş. O bölgede bulunan Ermeni bir asker kaçmasına yardım etmiş. Bize geldiğinde onu kabul ettik. Erkek ve kız kardeşlerinin isimlerini hatırlamıyor; onlardan hiç haber alamamış. Bize geldiği köyde halen, zorla tutulan bazı Ermeni kızları olduğunu söylüyor.
Yardımımızdan 13 Mart 1929'da ayrıldı. Asker.

1483 **Levon,** Yegnia Palancıyan, Meryem
Erzurum, 20, 24 Aralık 1927

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Levon, aileleri başka bölgelere sürülen Ermeni çocuklarıyla beraber sürgüne gönderilmiş. Bugüne kadar anne ve babasından hiç haber alamamış. Onların başlarına gelenler hakkında hiçbir şey bilmiyor. Yaşayıp yaşamadıklarını da. Uzun bir yolculuktan sonra, çocuk kafilesi Malatya'ya ulaşmış. Çocuklar Kürt ve Türk ailelere verilmiş. Levon, "Kullu Mağara" adında bir köye götürülmüş, orada efendisi olan Kürtün tarlalarında çalışmış. Bir müddet sonra kaçarak Arapkir'e gitmiş. Ermeni olduğu için Türkler tarafından çok kötü davranılınca batıya kaçarak Adana'ya varmış, oradan da Kilis'e gitmiş. Bilmeden yavaş yavaş Kürt-Suriye sınırına yaklaşmış. Orada her şeyini, elbiselerini bile alan Türk jandarmaların saldırısına uğramış. Bize geldiğinde neredeyse çırılçıplaktı. Ona bakıyoruz.
Kurumumuzdan 1 Ocak 1928'de ayrıldı. Kendisine bakabilir.

1484 **Artin,** (...), Satenig
Sivas Hançenek, 11, 31 Aralık 1927

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Artin, sürgün dönemine ait hiçbir şey hatırlamıyor. Sadece bir yıl önce ölen annesini hatırlıyor. O zaman bir Çerkez, Artin'i evine almış ve son zamanlara kadar onu orada tutmuş. Fransız Ordusu'nda görev yapan bir Ermeni asker, çocuk hakkında duyum alınca konuyla ilgilenmiş. Bomboş(?) yakınlarındaki köye giderek çocuğu Çerkez'den alıp bize getirmiş. Artin, şimdi kurumumuzda.
Kurumumuzdan 31 Ocak 1928'de ayrıldı. Bir Ermeni yetimhanesince kabul edildi.

1701 **Aroussiag,** Panos, Mariam, Hadjin, 24
14 Ocak 1928

Aroussiag'ın babası savaştan önce ölmüş. Aroussiag, annesi iki erkek kardeşi ve bir kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Annesi ile kız kardeşi yolda ölmüşler. Halep'ten çok uzak olmayan bir yerde, bir Kürt kafilelerine saldırıp Aroussiag'ı kaçırmış. Aroussiag, onunla evlenmek zorunda kalmış. Erkek kardeşlerinden haber almaya çalışmış, bir tanesi Beyrut'ta hayattaymış, bir doktor onları birbirleriyle görüştürmüş. Aroussiag, kaçmış ve dokuz gün boyunca karın altında Suriye sınırını bulmak için dolaşmış. Oradan arabayla bize gönderildi.
Kurumumuzdan 19 Şubat 1928'de ayrıldı. Beyrut'taki erkek kardeşine gönderildi.

1702 **Baydsar,** Meggrditch, Manoush
Diyarbakır, 30, 19 Ocak 1928

Baydsar'ın kocası, sürgünler sırasında kaçmak zorunda kalmış. Bir şekilde Fransa'ya ulaşabilmiş. Baydsar, kocasından bir mektup almış. Sonrasında hiçbir haber alamamış. Bir Türk,

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Baydsar'ı ele geçirmiş o yüzden de kızı güvendeymiş ama kız büyüdükçe aynı kader onu da bekliyormuş. O yüzden Baydsar kaçmış ve bize Mardin üzerinden ulaşmış. İki çocuğuyla geldi.
Kurumumuzdan 21 Şubat 1928'de ayrıldı. Halep'teki akrabalarıyla yaşıyor.

1703 **Djenevieve Raghbetian**, Baydzar, Khoren
Diyarbakır, 14, 19 Ocak 1928

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Baydsar'ın (No: 1702) kızı.
Kurumumuzdan 21 Şubat 1928'de ayrıldı.

1704 **Souren Raghbetian**, Khoren, Baydzar
Diyarbakır, 8, 19 Ocak 1928

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Baydsar'ın (No: 1702) oğlu.
Kurumumuzdan 21 Şubat 1928'de ayrıldı.

1705 **Nevart Ghogoyan**, Enok, Rebekka
Hani, 20, 19 Ocak 1928

Nevart'ın babası Türk Ordusu'nda askermiş. Nevart, annesi ve iki küçük erkek kardeşiyle sürgün edilmiş. Bir Türk, Nevart'ı

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

tekrar Hani'ye götürmüş. Nevart, o Türkün evinde adam ölene kadar yaşamış. Sonrasında yapabildiği en iyi şekilde hayatını idame ettirmeye çalışmış. Birkaç sene boyunca Diyarbakır'daki yetimhanede kalmış. Sonra orada bir Ermeniyle evlenmiş. Kocası, Türkler tarafından öldürülmüş, o yüzden de görümcesiyle (Numara 1706) birlikte kaçmak zorunda kalmış. İkisi birlikte Mardin üzerinden geldiler.
Kurumumuzdan 21 Şubat 1928'de ayrıldı. Halep'teki akrabalarıyla birlikte yaşıyor.

1706 **Nevart Gagoyan**, Markar, (---)
Erzincan, 25, 19 Ocak 1928

Nevart, annesi, babası, bir kız kardeşi ve iki erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Bir erkek kardeşiyle birlikte, yolda gerçekleşen katliamdan kaçmış. Diyarbakır'a sürülmüşler, orada da bir Türk, Nevart'la evlenmiş. Böylelikle erkek kardeşi kurtulmuş. Sonrasında erkek kardeşi Numara 1705'le evlenmiş ama çok geçmeden Türkler tarafından öldürülmüş. İki genç kadın birlikte kaçıp Mardin üzerinden ulaşmışlar.
Kurumumuzdan 24 Şubat 1928'de ayrıldı. Compatriotic Union.

1707 **Mariam Sahakian**, Ghazer, Eva
Diyarbakır, 25, 25 Ocak 1928

Mariam, savaş çıktığı sırada bir yetimmiş. Ablası Khatoon ve iki erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Bir Kürt, iki kızı da yanına alıp Khatoon'la evlenmiş. Mariam, onlarla birlikte dört sene yaşamış, sonra da bir Kürte satılmış. Son zamanlarda kocası Türkiye'den kaçmak zorunda kalmış. Suriye'ye geldiklerinde, Mariam kocasından

kaçıp yardım evimize gelmiş. Yanında küçük bir kızı var ve çocuk çok zayıf.
Kurumumuzdan 16 Mayıs 1928'de ayrıldı. Halep'teki arkadaşlarıyla yaşıyor. Sonrasında Hasitşe'de bir Ermeniyle evlendi.

1708 **Emine,** (...), (...), (...)
5, 25 Ocak 1928

Mariam Sahakian'ın (No: 1707) kızı.
Kurumumuzdan 6 Mayıs 1928'de ayrıldı. Babasına geri verildi.

1709 **Gurdji Kerlidjian,** Nazar, Mariam
Maraş, 26, 21 Şubat 1928

Gurdji, annesi ve babasıyla beraber Şam bölgesine sürgün edilmiş. Orada annesi de babası da açlıktan ölmüşler. Saliha'dan Molla Yussuf adlı bir Kürt, Gurdji'yi evine almış ve iki sene sonra onunla evlenmiş. Sonra adam ölünce bir başka Kürt (Emin Mazbda) Gurdji'yi almış. Bu sefer de bu adamla evlenmiş. Zavallı kadın bütün Ermenilerin öldüğünü düşünüyormuş. O yüzden de Kürtlerin arasında kalmak zorunda olduğunu sanıyormuş. Bir gün Şam'a kocasıyla birlikte gittiğinde Ermenileri, Ermeni kilisesini bulmuş ve anında kocasını bırakmış. Kilise, Gurdji'yi bize gönderdi. Kürt, kızı geri almaya çalıştı ama işe yaramadı.
Kurumumuzdan 22 Şubat 1928'de ayrıldı. Erkek kardeşiyle birlikte Halep'te yaşıyor.

1710 **Hagop Basmadjian**, Bedros, Khanoum
Urfa, 16, 2 Şubat 1928

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Hagop'un babası Türk Ordusu'nda askermiş ve diğer birçok Ermeni asker gibi o da ortadan kaybolmuş. Hagop, annesi ve iki kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. İlk hedefleri Rakka'ymış ama küçük kız kardeşlerinden biri Chab Bedros yakınlarında yolda ölmüş. O da annesi ve diğer kız kardeşinden ayırılmış ve tamamen birbirlerinin izlerini kaybetmişler. Yıllarca Arapların arasında yaşamış, taa ki kolonimizi duyana kadar. Sonra da kendi milletinden insanlara katılmak için buraya geldi
Kurumumuzdan 2 Şubat 1929'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Kolonimizde.

1711 **Mariam,** Sarkis, Lucia
Diyarbakır, 27, 29 Şubat 1928

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Ailesi, aslen Diyarbakırlıymış ve savaştan önce Mardin'e göçmüşler. Mariam, annesi ve babasıyla birikte sürgün edilmiş, ama şehirden iki saat uzaklıkta, Mardinli bir Arap olan Abdul Resah, Mariam'ı zorla evine götürmüş. İki sene sonra da onunla evlenmiş. Mariam'a bütün akrabalarının öldüğü söylenmiş. Son zamanlarda Mariam, hastalanmış. Frengi hastalığına yakalanmış, sonra da verem çıkmış. Adam, o zaman kızı göndermiş ve Mariam'da bize gelmiş. Onu belediyenin hastahanesine yerleştirmek zorunda kaldık.
Kurumumuzdan 2 Mart 1928'de ayrıldı.

1712 **Hrant Sheshedjian,** (...), (...)
Gürün, 18, 6 Mart 1928

Arapların arasında, Humus bölgesinde yaşıyormuş. Bize hasta halde geldi, zatürree. İyileşince Beyrut'taki kız kardeşine gönderdik. Kurumumuzdan 6 Haziran 1928'de ayrıldı. Beyrut'ta kız kardeşiyle yaşıyor.

1713 **Yeghsa,** Sarkis, Eva
Adıyaman, 40, 13 Mart 1928

Yeghsa'nın kocası Urfa'ya kaçmış. Yeghsa, oğluyla beraber aynı şehre sürgün edildiğinde, kocasıyla birlikte yaşamışlar. Sonra tekrar oğluyla birlikte sınır Nizip bölgesine sürgün edilmiş, orada da bir Türk, Yeghsa'yla evlenmiş. Bu sayede oğlu kurtulmuş. Ama oğlu büyüdüğünde artık Türkiye'de güvende değilmiş. Suriye'ye kaçmışlar. Biz de onların Halep'e yerleşmelerine yardımcı olduk. Oğlu, kızlarımızdan biriyle, Numara 578 evlendi.
Kurumumuzdan 14 Mart 1928'de ayrıldı. Halep'te oğluyla yaşıyor.

1714 **Kevork,** Chetshor, Yeghia
Adıyaman, 18, 13 Mart 1928

Kevork'un (No: 1713) oğlu.
Kurumumuzdan 14 Mart 1928'de ayrıldı. Annesiyle Halep'te yaşıyor.
Hayata başlamaları kolay olsun diye biraz yardımda bulunduk.

1715 **Manushag Sahakian**, Manug, Yester
Diyarbakır, 28, 17 Mart 1928

Manushag'ın babası askermiş. Annesi, Hani'ye, dört çocuğuyla birlikte erkek kardeşlerinin yanında yaşamaya gitmiş. Sürgün edilmemişler ama seçkin bir Türk, Manushag'ı kendisiyle evlenmeye zorlamış. Annesi, diğer çocuklarıyla birlikte Diyarbakır'a geri dönmüş. Dokuz sene boyunca Memdo Bey, Manushag'a çok iyi davranmış ama sonra bir kadınla daha evlenince Manushag'a kötü davranmaya başlamış. Kürt sorunu sırasında Memdo Bey İzmir'e sürgün edilmiş. Sonra iki karısını da aynı yere getirmiş. Altı ay sonra Hani'ye geri dönmelerine izin verilmiş. Manushag'ın Halep'e gelen annesi, onların geri döndüğünden haberdarmış. Bize haber verdi, biz de tren geçerken kızını kurtarmasın yardımcı olduk.
Kurumumuzdan 18 Mart 1928'de ayrıldı. Annesiyle birlikte Halep'te yaşıyor.

1716 **Mariam,** Tomas, Lulu
Sari near Mardin, 25, 31 Şubat 1928

Mariam'ın babası ve erkek kardeşleri Türkler tarafından öldürülmüş. Köylerinde bir katliam varmış. Mariam'ın halası gece vakti Mariam ve kendi kızıyla birlikte kaçmış. Bir şekilde de Mardin'de bir yetimhaneye yerleştirilene kadar iki kızı da korumuş. Mariam, orada birkaç sene yaşamış, ama yetimhane kapanınca bir Türk onunla evlenmiş. Birkaç sene taa ki temsilcimiz sınırdan kaçıp bize gelmesine yardım edene kadar kocasıyla kalmak zorunda kalmış.
Kurumumuzdan 1 Nisan 1928'de ayrıldı. Akrabalarıyla Halep'te yaşıyor.
Başlangıçta ufak bir yardımda bulunduk.

1717 **Chenum Berberian**, Kevork, Yeva
Urfa, 33, 6 Nisan 1928

Chenum, kovuşturmalar patlak verdiğinde Urfa'da evliymiş ve üç çocuğu varmış. Kocası öldürülmüş. Chenum, akrabaları ve kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Diyarbakır üstünden Mardin'e gönderilmişler. En küçük çocuğu yolda ölmüş. Kürtler, küçük oğullarından birini almışlar ve aynısı kız kardeşine de olmuş. Görümcesi ve en büyük oğlu David'le yalnız kalmış. Sonunda çok yorulup yürüyemeyecek hale gelmiş. O anda bir Kürt Chenum'u alıp götürmüş. David, kafileyle birlikte kalmış. Chenum, uzun bir süre akrabalarından haber alamamış, ama annesi ve kız kardeşi hayatlarını kurtarmayı ve milletlerine geri dönmeyi başarmışlar. Biz de küçük David'i kurtarabildik (Numara 297). O, şimdi Beyrut'ta yaşayan müreffeh bir adam. Sonunda Chenum'un nerede olduğu da bulundu ve temsilcimiz onu bize gönderdi. Hep birlikte Beyrut'ta yaşıyorlar.
Kurumumuzdan 7 Nisan 1928'de ayrıldı. Beyrut'tan onu almak için gelen kız kardeşine teslim edildi.

1718 **Artin Badian**, Mardiros, Gulle
Haçin, 18, 9 Nisan 1928

Artin, çok büyük bir ailedenmiş. Annesi, babası, üç erkek kardeşi ve üç kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. İki erkek kardeşini Deyr-i Zor'a varamadan kaybetmiş. Geri kalanı mütarekeye kadar birlikte yaşamışlar ve sonra da Haçin'e geri dönmüşler. Sonra başlarına kötü şeyler gelmiş. Annesi ve babası öldürülmüş, kardeşi kim bilir nereye kaçmış ve kız kardeşleri de Türkler tarafından tecavüze uğramışlar. Artin, sadece bir tanesinin yerini biliyormuş. Türklerin arasında yaşamayı başarmış ama her zaman tehlikedeymiş ve sonunda Suriye'ye kaçma yolunu bulmuş. Bize geldiğinde erkek kardeşlerini Beyrut'ta tespit ettik. Şimdi birlikte yaşıyorlar.

Kurumumuzdan 24 Nisan 1928'de ayrıldı. Kardeşleriyle Beyrut'ta yaşıyor.

1719 **Valentin,** Hagob, (...)
Diyarbakır, 20, 13 Nisan 1928

Valentin'in babası öldürülmüş. Valentin, annesiyle birlikte sürgün edilmiş. Viranşehir'de bir Türk, onu evine almış. Sonra altmış yaşındaki yaşlı adam, Valentin'le evlenmiş. Yıllarca onunla zorunda Valentin, sonunda temsilcilerimizden birinin yardımıyla sınırdan geçmeyi başarmış. Annesini burada, Halep'te bulduk, şu anda onunla yaşıyor.
Kurumumuzdan 13 Nisan 1928'de ayrıldı. Annesiyle Halep'te yaşıyor.

1720 **Hagob,** (...), Chasal
Muş, 18, 16 Nisan 1928

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Kurumumuzdan 17 Nisan 1928'de ayrıldı. Halep'te akrabalarıyla yaşıyor.

1721 **Chanum,** Asadur, Chatun
Adıyaman, 35, 17 Nisan 1928

Kurumumuzdan 19 Nisan 1928'de ayrıldı. Halep'te oğluyla birlikte yaşıyor. Başlangıçta ufak bir yardımda bulunduk.

1722 **Kevork,** Sarkis, Chanum
Adıyaman, 17 Nisan 1928

Chanum'un (No: 1721) oğlu.
Kurumumuzdan 19 Nisan 1928'de ayrıldı. Annesiyle Halep'te yaşıyor.

1723 **Hovsep,** Mikael, Yester
Hani, 20, 20 Nisan 1928

Hovsep'in babası öldürülmüş. Hovsep, annesiyle birlikte sürgün edilmiş. Şehrin dışında bir Kürt, Hovsep ve annesini evine almış. İkisi de Kürtün evinde hizmetçiymiş. Sonra annesi Diyarbakır'a gitmiş. Hovsep, evde kalmış ama bir çeşit köleymiş. "Hristiyan köpeği" olduğu için kötü muamele görüyormuş, o yüzden de Mardin'e kaçmış. Oradan da temsilcimiz Hovsep'i bize göndermiş. Birkaç gün bizimle kaldı. İş bulmasın yardımcı olduk. Şu anda kendine bakabiliyor.
Kurumumuzdan 25 Nisan 1928'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Halep'te akrabaları var.

1724 **Rebekka,** Nazar, (...)
Urfa, 15, 23 Nisan 1928

Rebekka'nın babası öldürülmüş. Rebekka, önlüğünde aç bir çocukla çöller boyunca sürülen annesinin bir kolundaymış. Hasitşe'de bütün gücü tükenen annesi yol kenarında ölmüş. Bir Arap, küçük kızı çadırına götürmüş. Rebekka'nın erkek kardeşi de yola devam etmiş. O da yıllarca Arapların arasında ya-

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

şamış. İngiliz işgali olmasına rağmen kardeşi Rebekka'yı aramaktan hiç vazgeçmemiş. Ona yardım ettik ve sonunda Rebekka bulunup kardeşine geri verildi.
Kurumumuzdan 26 Nisan 1928'de ayrıldı. Kardeşiyle birlikte yaşıyor.

1725 **Sahag,** Hagob, Mariam
Besni, 18, 26 Nisan 1928

Sahag, savaş çıktığında yetimmiş. Halasıyla birlikte sürgün edilmiş. Halası yolda ölmüş ve Sagah çöle sürülmüş. Orada bir Arap, onu alıp Humus'tan çok uzağa götürmüş. Sagah, senelerce, bir şekilde yaptığı işten dolayı ödüllendirileceğini düşünerek bu adam için çalışmış. Ancak hiçbir şey gelmeyeceğini farkedince Humus'a kaçmış, oradan da bize gönderilmiş. Halalarından birini Halep'te buldu, şu an onunla yaşıyor.
Kurumumuzdan 27 Nisan 1928'de ayrıldı. Akrabalarıyla Halep'te yaşıyor.

1726 **Ghazar,** Avedis, Khan
Siirt, 18, 27 Nisan 1928

Ghazar'ın annesi ile babası yolda çocuğun gözlerinin önünde öldürülmüş. Hâlâ o korkunç görüntüyü hatırlıyor. O, amcalarıyla birlikte yola devam etmiş. Bir Kürt köyünde hepsi köle ya da hizmetçi olarak kalmış. Elbette para almıyorlar sadece hayatlarını kurtarabiliyorlarmış. Kısa bir süre önce çoğu öldürülmüş. Ghazar aynı şeyin kendi başına da geleceğinden korkarak Suriye'ye kaçmış. Ghazar'ı yardım evimize kabul ettik ve yeni bir hayata başlamasın yardımcı olduk.
Kurumumuzdan 18 Haziran 1928'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

1727 **Annig,** Harutiun, Mariam,
Malatya, 22, 29 Nisan 1928

Annig'in annesi ile babası yolda ölmüş. Erkek kardeşi öldürülmüş. Sonunda küçük kız bir yetimhaneye kabul edilmiş. Sonrasında Türklerin eline düşmüş ve taa ki genç bir Ermeni kendisiyle evlenene kadar onlarla yaşamış. Ancak kocası, zulme uğrayınca Türkiye'den ayrılmak zorunda kalmış. Kocasını yardım evimize aldık (Numara 1469) ve ona burada iş bulmasına yardımcı olduk. Sonrasında karısını getirebilmek için çok uğraştı ve sonunda başarılı oldu. Şu anda Halep'te yaşıyorlar ve kendilerini idare ediyorlar.
Kurumumuzdan 30 Nisan 1928'de ayrıldı.

1728 **Garabed,** Hrant, Annig
Malatya, 2, 29 Nisan 1928

Hrant (No: 1469) ile Annig'in (No: 1727) oğulları.
Kurumumuzdan 20 Nisan 1928'de ayrıldı. Annesiyle Halep'te yaşıyor.

1729 **Vartan,** Hovagim, Sara
Diyarbakır, 18, 30 Nisan 1928

Vartan'ın babası yolda öldürülmüş. Annesi, çocuğunu yanında tutabilmek için uzun zaman bir Kürtün evinde hizmetçi olarak çalışmış. Birkaç yıl sonra ölmüş. Vartan, Kürtün yanında karşılıksız çalışıyormuş. Sonunda bu durumdan sıkılıp Suriye'ye kaçmış. Temsilcimiz Vartan'ı bize göndermiş. Şimdi bir zanaat öğreniyor.

Kurumumuzdan 24 Mayıs 1928'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Kırıkhan ve 30, 31 yollarında çalışıyor.

1730 **Harutiun,** Chatscho, Sulfo
Muş, 18, 2 Mayıs 1928

Harutiun'un babası ile annesi yolda ölmüş. Erkek kardeşleri ile kız kardeşlerini Kürtler almışlar. Bir kız kardeşiyle birlikte uzun bir süre kalmış. Sonra hayatını idame ettirmeye çalışmış ama çok kötü muamele görmüş, çünkü "Hrisiyan köpeğiymiş." Sonunda Suriye'ye özgür bir insan olarak yaşamaya gelmiş. Onu yardım evimize kabul ettik.
Kurumumuzdan 17 Ağustos 1928'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

1731 **Harutiun,** Aharon, Sultan
Kayseri, 18, 4 Mayıs 1928

Harutiun'un babası öldürülmüş. Harutiun, annesi, erkek ve kız kardeşleriyle birlikte sürgün edilmiş. Erkek kardeşleri, Resulayn yakınlarında öldürülmüşler, annesi de üzüntüsünden ölmüş. Kız kardeşiyle birlikte Mardin'e doğru sürülmüş. Yolda bir Türk, kız kardeşiyle evlenmek istemiş. Küçük Harutiun, kardeşini korumak isteyince bir çukura atılmış. Birkaç Kürt, onu çukurda bulmuşlar. O zamandan beri de onların kölesiymiş. Sonunda Suriye'ye kaçmış.
Kurumumuzdan 20 Haziran 1928'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

1732 **Vardeni,** Beshro, Victoria
Mardin, 19, 6 Mayıs 1928

Vardeni'nin babası, annesi, erkek kardeşi ve birkaç arkadaşı Türkler tarafından öldürülmüş. Her şeyi hatırlıyor. Bir Arap,

Vardeni'yi evine almış. Sonra babasını tanıyan bir Kürtün eline geçmiş. Vardeni'ye iyi davranmışlar, taa ki adam onu bir Kürtle evlendirmek isteyene kadar onlarla yaşamış. Sonra Mardin'e kaçmış, oradan da bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 16 Mayıs 1928'de ayrıldı. Halep'te akrabalarıyla yaşıyor.

1733 **Antranig,** Mado, (...), Hertir
Erzurum, 18, 10 Mayıs 1928

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Annesi savaştan önce ölmüş. Antranig, babası ve iki kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Ablası ile ve diğer yetişkin erkekler yolda öldürülmüşler. Urfa'ya kız kardeşleriyle ulaşmış. Kız kardeşleriyle Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Bir Türk, Antranig'i evine götürmüş ama Urfa savaşı sırasında göndermiş. Sürgün edilen Antranig, kız kardeşlerini Deyr-i Zor'da bulmuş. İkisi de Araplar tarafından alınmışlar. Kız kardeşleri, daha sonra çöle sürgün edilmişler. Antranig, Arap efendisiyle kalmış. Arkasından Sincar'a gitmiş ve senelerce orada çobanlık yapmış. Musul üstünden kendi milletine geri dönmüş.
Kurumumuzdan 25 Mart 1928'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

1734 **Toros,** Sarkis, (...)
Bilecik, 18, 11 Mayıs 1928

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Annesi savaştan önce ölmüş. Toros, babası ve kız kardeşiyle sürgün edilmiş. Asker olan ağabeyisi şimdi Romanya'da yaşıyor olabilir. Babası ve kız kardeşi ölmüş. Taa ki Musul'a gelip oradan bize gönderilene kadar, birkaç sene Araplarla birlikte çobanlık yapmış.
Kurumumuzdan 25 Mayıs 1928'de ayrıldı. Halep'te arkadaşlarıyla yaşıyor. Kendine bakabiliyor.

1735 **Sarkis,** Hagop, Mariam
Pertak Muş, 16, 12 Mayıs 1928

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Sarkis'in annesi babası Türkler tarafından öldürülmüş. Bir Kürte gitmiş ve onun kölesi olmuş. Şehir şehir giderek Suriye'ye kaçmış. Temsilcimiz, sınırı geçmesine yardımcı olmuş ve Hasitşe'den buraya gönderilmiş.
Kurumumuzdan 28 Mayıs 1928'de ayrıldı. Halep'te arkadaşlarıyla yaşıyor. Kendine bakabiliyor.

1736 **Arshlous Basmajian,** Hovhannes, Pertoush
Hayni/Diyarbakır, 30, 14 Mayıs 1928

O ve annesi hariç, bütün ailesi sürgün edilmiş. Bir Türk, Arshlous ile annesini korumak için onunla evlenmiş. Arshalous'a karşı kibarmış ama Arshlous onu bir türlü sevememiş. Kürt sorunları sırasında kocası öldürülünce Arshalous Suriye'ye kaçmış. Annesini Halep'te tespit ettik. Şimdi onunla yaşıyor.
Kurumumuzdan 18 Mayıs 1928'de ayrıldı. Annesiyle Halep'te kalıyor.

1737 **Krikor,** (...), Mariam
Shiro, 18, 15 Mayıs 1928

Krikor'un babası savaştan önce öldürülmüş. Krikor, annesi, anneannesi ve birkaç akrabasıyla birlikte sürgün edilmiş. Annesi ve diğer akrabaları gece kaybolmuşlar. Anneannesiyle yalnız kalmış. Nizip'te bir Türk, anneannesiyle evlenince ve Krikorda bir süre onlarla kalmış. Sonra köyde kendi parasını kazanmaya başlamış. Sonra da Suriye'ye kaçıp bize gelmiş.
Kurumumuzdan 1 Ocak 1930'da ayrıldı. Basmacıyan'ın evinde kalıyor.
23 Mart 1931. Hâlâ destek oluyoruz. Hasta.

1738 **Yeghsapet Ghazarian**, Artin, Mariam
Tchargara/Bursa, 27 (30), 21 Mayıs 1928

Yeghsapet, savaştan önce bir Ermeniyle evliymiş. Kocası, Türk Ordusu'nda askere alınmış. Sonra Yeghsapet, birkaç akrabasıyla sürgün edilmiş. Nusaybin'den çok da uzakta olmayan bir yerde bir Kürt, Yeghsapet'i on polis-askerlerden satın almış. Yaghsapet, bu adamın karısı olmuş ve ondan kaçamamış. Bu yakınlarda çatıdan düşüp bir bacağını kötü şekilde yaralayınca. Kamışlı'ya doktora götürülmüş. Orada rastladığı birkaç Ermeni tarafından buraya gönderilmiş. Üç sene önce kocası buraya ona bakmaya gelmişti. Yeghsapet'in öldüğüne inanarak başka bir kadınla evlenip Yunanistan'a gitti. Yeghsapet, Halep'te hizmetçi olarak çalışıyor.

Kurumumuzdan 2 Temmuz 1928'de ayrıldı. Halep'te hizmetçi olarak yaşıyor.

1739 **Setrak Arakelian**, Arakel, Mariam
Paloo, 19, 27 Mayıs 1928

Setrak'ın annesi savaştan önce ölmüş. Babası Türkler tarafından öldürülmüş. Setrak, kendisinden birkaç yaş büyük olan ağabeyiyle birlikte sürgün edilmiş. Bir şekilde bir Türk, Setrak'ı evine almış. O zamandan beri onun için çalışıyormuş. Setrak, aslında bir köle olduğunu farkettiğinden Suriye'ye kaçmış. O şehirden bu şehire yürüye yürüye Mardin'e ulaşıp Adana'ya pasaport almış. Suriye'ye geldiğinde trenden gece inip bize gelmiş. Ağabeyini burada, Halep'te bulduk. Şimdi birlikte yaşıyorlar.

Kurumumuzdan 28 Mayıs 1928'de ayrıldı. Kardeşiyle Halep'te yaşıyor.

1740 **Yeghiasapet Zabiaa**, Boghos, Tamam
Deengyueli/Bursa, 35, 1 Haziran 1928

Kocası askermiş. Kızı ve oğullarıyla birlikte sürgün edilmiş. Halep'e vardığında zaten zayıf durumdaymış. Ama çocuklarında ayrılmamak için kendisini neredeyse Meskene'ye kadar zar zor taşımış. Orada yolda bayılmış. Çocukları kafileyle kaybolmuşlar. Bir Arap, Yeghiasapet'i çadırına almış. İyileştiğinde adamın dördüncü karısı olmuş. Kocası baharda ölünce serbest kalıp Halep'e haber göndermiş. Oğlunu bulduk, Yeghiasapet'in de buraya gelmesine yardımcı olduk. Şimdi birlikte yaşıyorlar.
Kurumumuzdan 2 Haziran 1928'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Arkadaşlarıyla yaşıyor.
Oğluyla Halep'te yaşıyor.

1741 **Nazo**, (...), (...), (...)
14, 3 Haziran 1928

Nazo, bize Mardin'den gönderildi. Babası Türkler tarafından öldürülmüş, annesi de bir Müslüman'la evlenmiş. O da aynı kaderi yaşamaktan kurtarıldı.
Kurumumuzdan 15 Ocak 1929'da ayrıldı. Ermeni Dostları evinde kalıyor.

1742 **Movses Khatchoyan**, Tchatshe Yakout, Khentzorig/Sason
19, 4 Haziran 1928

Babası, annesi ve ağabeyi köy halkının kalanıyla beraber öldürülmüş ve sonra her şey ateşe verilmiş. Movses, yanan bir evden kaçmış. Sonunda Suriye'ye ulaşmış.

Kurumumuzdan 5 Haziran 1928'de ayrıldı. Arkadaşlarıyla Halep'te yaşıyor. Kendine bakabiliyor. Kırıkhan Numara 43, 44

1743 **Kevork,** Guiro, Hripsime
Sason, 18, 4 Haziran 1928

Babası ve ağabeyi dağlara gitmişler. Kadınlar ve çocuklar sürgün edilip yolda öldürülmüşler. Kevork, cesetlerin altında kalmış. Sonra taa ki Türkler tarafından öldürülene kadar Kürtlerle yaşamış. Kaçıp Suriye'ye gelmiş.
Kurumumuzdan 5 Haziran 1928'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Arkadaşlarıyla Halep'te yaşıyor.

1744 **Kango,** Magar, Noure
Belov Sason, 18, 4 Haziran 1928

Köylerindeki katliam sırasında annesiyle birlikte kaçmış. Hani'ye gelmişler. Bir Kürt, annesini evliliğe zorlamış. Kısa süre sonra da annesi ölmüş. Kango, Kürtle birlikte onun kölesi olarak kalmış, sonra da Suriye'ye kaçmış.
Kurumumuzdan 5 Haziran 1928'de ayrıldı. Arkadaşlarıyla Halep'te yaşıyor. Kendine bakabiliyor.

1745 **Meaoush,** Garabed Yeghsa
Bsherig, 30, 9 Haziran 1928

Meaoush'un kocası öldürülmüş. Küçük çocuğu da elinden alınmış. Kendisi de annesinden ayırılıp zorla bir Kürtle evlendirilmiş. Meaoush, Ermenilerin Suriye'de serbest olduklarını duyduğunda, en küçük çocuğuyla birlikte geceleri ilerleyip gündüzleri sakla-

narak kaçmış. Diyarbakır'da bizimle temas kurdu. Onu Halep'e getirdik. Burada da son çocuğu öldü. O da çok hastaydı ama iyileşti.
Kurumumuzdan 23 Haziran 1928'de ayrıldı. Arkadaşlarıyla Halep'te yaşıyor. Başlangıçta ona biraz yardım ettik.

1746 **Khatchadour,** Selin, (...)
Adıyaman, 13, 10 Haziran 1928

Khatchadour'un babası Türkler tarafından öldürülmüş. Annesi, bir Müslümanla evlenmiş. Böylece de çocuğunu kurtarmış. Annesinin ölümünden sonra Khatchadour köy sokaklarında yaşıyormuş. Bölgeye gelen Ermeniler, onu bize göndermişler. Sonra burada, Halep'te amcasını bulduk. Şimdi onunla yaşıyor.
Kurumumuzdan 24 Haziran 1928'de ayrıldı. Amcasıyla Halep'te yaşıyor.

1747 **Vartivar Avakian,** (...), Teshkloale
Göksun/Zeytun, 20, 14 Haziran 1928

Vartivar, annesi ve babasıyla birlikte önce Konya'ya sonra da Deyr-i Zor'a sürgün edilmiş. Deyr-i Zor'da yetişkinler öldürülmüş. Vartivar Şammarlarla birlikte kalmış. Halep'e Ermenileri bulmak için gelmiş. Sonra koyunlarını ve develerini satmak için geri döndü.
Kurumumuzdan 19 Haziran 1928'de ayrıldı.

1748 **Mesrob,** Garabed, Ferdak
Haçin, 17, 14 Haziran 1928

Vartivar Avakian'la (No: 1747) aynı hikâye.
Kurumumuzdan 19 Haziran 1928'de ayrıldı. Koyunlarını satmak için Araplara geri döndü.

1749 **Armen,** Hagob, (...)
Urfa, 17, 21 Haziran 1928

Armen'in babası Türkler tarafından öldürülmüş. Armen, annesi ve iki kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Habur bölgesinde bir Şammar bedevisi Aram'ı çadırına almış. Sonra aşiret Musul çevresinde gezmeye başlamış. Armen, sekiz sene Arapla birlikte yaşamış ve iyi bir çoban olmuş. Arap ölünce aşiretten başka bir Arap, Armen'i kölesi olarak almış. Sonra Armen, Musul'a kaçmış ve oradan da bize gönderilmiş. Amcasını Beyrut'ta bulduk.
Kurumumuzdan 15 Temmuz 1928'de ayrıldı. Beyrut'taki amcasıyla beraber olmak için gitti.

1750 **Stephan,** (...), (...)
Erzurum, 15, 22 Haziran 1928

Stephan'ın Nusaybin'de birlikte yaşadığı Türk, Stephan'a bir Ermeni olduğunu ve onu sadece üç sterline satın aldığını söylemiş. Stephan, kendi milletine geri dönmek isteyince Kamışlı'ya, oradan da bize kaçmış.
Kurumumuzdan 22 Haziran 1928'de ayrıldı. Hayırseverler Birliği evine yerleştirildi.

1751 **Minas,** Hovhannes, Rakel
Maraş, 18, 23 Haziran 1928

Minas'ın babası, ailesinden ayrı bir şekilde sürgün edilmiş ve aile, babanın öldüğüne inanıyormuş. Sonra annesiyle yola çıkmış. Deyr-i Zor'a varmışlar ve biraz zaman geçtikten sonra Çeçenler(?) tarafından öldürülmeleri için çöle sürülmüşler. Minas'ın annesi de bu şekilde kaybolmuş. Resulayn'a kadar kafileyle birlikte yalnız gitmiş. Resulayn'da babasıyla karşılaşmış. Sonra tekrar sınır ışı edilmişler. Habur bölgesinde açlıktan ölmeye mahkûm edilmişler. Babası, çocuğunu açlıktan ko-

rumak için Minas'ı bir Araba vermiş. Minas, o zamandan beri bu Arapla kalıyormuş ama Müslüman olmak istememiş. Bu yüzden de Hasitşe'ye gitmiş ve oradan da bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 23 Haziran 1928'de ayrıldı. Hayıreverler Birliği evine yerleştirildi.

1752 **Siranuş,** Sarkis, (...)
Malazgirt, 23, 24 Haziran 1928

Siranuş'un babası, savaştan önce Amerika'ya göç etmiş. Siranuş, annesiyle birlikte sürgün edilmiş. Kafilelerine Kürtler saldırıp kadınları ve çocukları öldürmüşler. Annesi, Siranuş'u korumaya çalışmış. Genç bir Kürt, Siranuş'u farketmiş ve alıp götürmüş, annesi de oracıkta ölmüş. Siranuş, uzun bir süre bu adamla birlikte yaşamış. İki sene önce adam, Siranuş'u bir başka Kürte satmış. Siranuş, bu yeni adamı sevmemiş ve kaçmaya çalışmış. En onunda başarıp Hasitşe üstünden bize ulaşmış.
Kurumumuzdan 25 Ağustos 1928'de ayrıldı. Evlatlık verilen bir çocuk doğurdu. Şimdi hizmetçi olarak yaşıyor.

1753 **Digran,** Boghos, Mariam
İzmir 19, 26 Haziran 1928

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Digran, annesi ve babasıyla birlikte Ankara'ya sürgün edilmiş. Annesi ile babası orada öldürülmüş. Bir Kürtle hiçbir karşılık olmadan çalışmış ve bundan sıkılınca da Suriye'ye kaçmış.
Kurumumuzdan 20 Temmuz 1928'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

1754 **Bedros,** Barsam, Lucia
Siverek, 18, 26 Haziran 1928

Annesi ile babası sürgün edilmiş. Bir Türk, Bedros'u evine almış. Durumunu anlayacak yaşa gelene kadar onun kölesi olarak kalmış ve sonra da Suriye'ye kaçmış.
Kurumumuzdan 20 Temmuz 1928'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

1755 **Manug,** Khazarian, Soultan
Palu, 17, 26 Haziran 1928

Manug, annesi ve babasıyla birlikte Maden'e kadar sürgün edilmiş. Orada bir Kürt, Manug'u evine almış. Manug, altı sene bu adamla yaşamış, sonra da adam ölmüş. Efendisinin karısı kısa sürede tekrar evlenmiş. Manug, köylerde çalışmış ve taa ki geleceğini düşünmeye başlayana kadar bu şekilde yaşamış. Sonra da Suriye'ye gelmiş.
Kurumumuzdan 20 Temmuz 1928'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor.

1756 **Vartan,** (...), (...)
Chenouss by Erzurum, 15, 26 Haziran 1928

Vartan, annesini, babasını ve evini hatırlamıyor ama birlikte yaşadığı Kürt, Vartan'a annesinden ve babasından ayıranın kendisi olduğunu ve aslen Khenouss'lu olduğunu söylemiş. Bunca sene bu adamla kalmış ama kısa bir süre önce içindeki Ermeni açığa çıkmış. Bunun üzerine Suriye'ye gitmiş. Ağabeyi burada bulundu, Vartan'ı vücudundaki bazı izlerden tanıdı.
Kurumumuzdan 11 Temmuz 1928'de ayrıldı. Ağabeyiyle Halep'te yaşıyor.

1757 **Mardiros,** Tate, Rhan
Siirt, 18, 29 Haziran 1928

Mardiros'un babası savaştan önce ölmüş. Bir Türk, bütün aileyi evine almış. Sonra hep birlikte bir köyde yaşamışlar. Mardiros, Hristiyanlara geri dönmek isteyince Suriye'ye gelmiş.
Kurumumuzdan 9 Ağustos 1928'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Kırıkhan.

1758 **Chatcho,** Hagob, Chatun
Siirt, 18, 29 Haziran 1928

Babası Türkler tarafından öldürülmüş. Chatcho, annesi ve kız kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Küçük kız kardeşi ölmüş. Chatcho, annesiyle birlikte Diyarbakır'a varmış. Bir Türk, Chatcho'yo evine almış. Taa ki Hristiyanlara dönmek isteyip de Suriye'ye gelene kadar bu Türkle yaşamış.
Kurumumuzdan 9 Ağustos 1928'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Kırıkhan.

1759 **Serope,** Manug, Chemlo
Sason, 16, 5 Temmuz 1928

Babası Türkler tarafından öldürülmüş. Serope, annesi, kız kardeşi ve erkek kardeşiyle sürgün edilmiş ama hepsini kaybetmiş ve başka bir kafileye katılmış. Diyarbakır ile Mardin arasındaki bir köyde yolculuğu sona ermiş ve bir Kürt Serope'u evine almış. Serope, çobanlık yaparak bu adamla yaşamış. Sonra Suriye'ye kaçmış.
Kurumumuzdan 15 Ağustos 1928'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Kırıkhan.

1760 **Garabed,** Kevork, (...), Sason
19, 8 Temmuz 1928

Kurumumuzdan 19 Temmuz 1928'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Kırıkhan.

1761 **İsa,** Sahak, Margrit
Başköy/Diyarbakır, 19, 10 Temmuz 1928

Kurumumuzdan 10 Temmuz 1928'de ayrıldı. Halep'te kız kardeşiyle yaşıyor.

1762 **Djerdjis,** Garabed, Gulsun
Khozli/Muş, 18, 10 Temmuz 1928

Kurumumuzdan 16 Temmuz 1928'de ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Kırıkhan.

1763 **Azad,** Musak, Akroon, (...)
19, 15 Temmuz 1928

Kurumumuzdan 1930'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Asker.

1764 **Ma iam,** Hagob, (...), Yaghpous Zeytun
35, 18 Temmuz 1928

Mariam, kocası ve üç çocuğuyla birlikte sürgün edilmiş. Bir çocuğu Kilis'te, kocası Halep'te ve bir diğer çocuğu da Deyr-i Zor'da ölmüş. Deyr-i Zor'dan geçen çölde, kafileleri Çeçenler(?) (Çerkezler) tarafından saldırıya uğramış. Son çocuğu da gözlerinin önünde öldürülmüş. Bir Kürt, Mariam'ı Sincar'a götürmüş. Adamdan kaçamamış ama yakın bir zaman önce adam, bir Kürt kadınını kaçırınca hapse atılmış. Mariam da fırsattan faydalanıp hemen Hasitşe üstünden bize ulaşmış.
Kurumumuzdan 26 Temmuz 1928'de ayrıldı. Halep'te bir Ermeniyle evlendi.

1765 **Pampulik,** Ohanian, (...)
Bursa, 25, 18 Temmuz 1928

Pampulik, annesi, babası, erkek kardeşleri ve kız kardeşiyle birlikte Mardin'e sürgün edilmiş. Mardin'e ulaşamadan Pampulik'in vücudu iflas edince yolda yarı baygın yatar bir halde kalmış. Diğerleri daha ileriye sürülmüşler. Mardin'den bir Arap, Pampulik'i bulup evine getirmiş. İyileşir iyileşmez de Pampulik'le evlenmiş. Adamın bu şekilde evlendiği ikinci Ermeni kızmış. Her ne kadar adam ona kibar davransa da Pampulik, kendi milletine geri dönmek istemiş. Bir fırsattan faydalanıp sınırdan kaçmış. Hasitşe'den bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 6 Ağustos 1928'de ayrıldı. Halep'te akrabalarıyla yaşıyor. Hizmetçi.

1766 **Hamparzum,** (...), (...)
Diyarbakır, 18, 3 Ağustos 1928

Sürgünler sırasında Hamparzum, tahminen dört yaşlarındaymış. O zamanlardan çok bir şey hatırlamıyor ama Diyarbakır'da

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

doğduğunu, annesi ve babasıyla birlikte Urfa'ya geldiğini hatırlıyor. Annesi ile babası Diyarbakır'da kaybolmuş ve bir Türk, Hamparzum'u evine almış. Hamparzum, yedi sene bu adamla yaşamış. Efendisi ölünce Hamparzum'a bakacak kimse kalmamış. Bir kahvehanede üç sene çaycılık yapmış. Sonrasında Suruç'a gitmiş. Yakın bir zaman önce bizim Halep'teki yardım evimizi duymuş. Arab-Pounar'a gitmiş, orada arkadaşlarımızdan biri Hamparzum'un sınırı geçmesine yardımcı olmuş.
Kurumumuzdan 10 Ağustos 1928'de ayrıldı. Halep'te kendi memleketinden insanlarla yaşıyor.

1767 **Jegsa,** Pjerrorian, (...)
Erzurum, 30, 7 Ağustos 1928

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Jegsa'nın kocası Türk Ordusu'na asker olarak alınmış. Jegsa, ondan bir daha haber alamamış. Jegsa, annesiyle birlikte yola çıkmış ve Araplarla Kürtlerin saldırısına uğramış. Genç bir Kürt, Yegsa'yı farketmiş ve alıp götürmüş, sonra da onunla evlenmiş. Birkaç sene sonra kızı Antioch'a giden bir Türke satmış. Jegsa, bu adamla uzun yıllar yaşamaya zorlanmış. Kötü muamele görüyormuş. Durumdan haberimiz olunca Jegsa'yı kurtarmayı başardık.
Kurumumuzdan 7 Ağustos 1928'de ayrıldı. Halep'te arkadaşlarıyla yaşıyor. Hizmetçi.

1768 **Vartuhi,** Der Sahagian, (...)
Arapkir, 37, 7 Ağustos 1928

Vartuhi, kocası ve iki oğluyla sürgün edilmiş. Mihran, yeni doğmuş. Ertesi gün kocası, kafiledeki diğer yetişkin erkeklerle birlikte bir kenara ayırılıp öldürülmüş. Vartuhi, kendisini ve çocuklarını saklamayı başarmış. Kafile ayrıldıktan sonra da tekrar Arapgir'e dönmüş. Arapkir'de bir Türk, Vartuhi'yi evine almış ve Vartuhi orada yedi ay kalmış. Sonra Vartuhi, adamı

bırakıp dokumacılık yapmaya başlamış. Bu sayede de uzun yıllar hayatını idame ettirebilmiş. Oğulları büyüyünce çevrelerindeki Türkler onları Müslüman yapmaya çalışmışlar. Oğullarının Hristiyan kalmasını isteyen Vartuhi, bizden yardım istedi. Biz de onun Halep'e ulaşmasına yardım ettik. Kız kardeşi burada ve şimdi Vartuhi onunla yaşıyor.

Kurumumuzdan 8 Ağustos 1928'de ayrıldı. Kız kardeşiyle yaşıyor. Başlangıçta biraz yardım ettik.

1769 **Garabed,** Der Sahagian, (...)
Arabkir, 16, 7 Ağustos 1928

Vartuhi'nin (No: 1768) oğlu.
Kurumumuzdan 8 Ağutos 1928'de ayrıldı. Annesiyle Halep'te yaşıyor.

1770 **Mihran,** Der Sahagian, (...)
Arapkir, 13, 7 Ağustos 1928

Vartuhi (No: 1768)'nin oğlu.
Kurumumuzdan 6 Ağustos 1928'de ayrıldı. Annesiyle Halep'te yaşıyor.

1771 **Vartan,** Garabed, (...)
Adana, 16, 9 Ağutos 1928

Vartan, annesi ve babasıyla birlikte sürgün edilmiş. Kafileleri, Musul yakınındaki bir köy olan "Tel-Afar'a" ulaşmış. Orada korkunç bir katliam gerçekleşmiş. Vartan'ın annesi ile babası öldürülmüş. Vartan da kendisini senelerce çoban olarak kullanan bir Arabın eline düşmüş. Zavallı çocuk çok kötü muamele görmüş ve kaçmak istemiş ama nereye gidebilirmiş ki? Bir gün Musul'a kaçmayı düşünen bir Ermeni çocukla tanışmış.
Kurumumuzdan 10 Ağustos 1928'de ayrıldı. Hayırseverler Birliği evine yerleştirildi.

1772 **Arshaluis,** Tateossian, (...)
Harput, 30, 10 Ağutos 1928

Babası, savaştan önce Amerika'ya göç etmiş ve orada ölmüş. Annesi, tekrar evlenmiş ve Arshaluis ve Arusak adlı iki kızını dedelerinin evine yerleştirmiş. Sürgünler sırasında hep birlikte yola çıkmışlar. Arshaluis'in üvey babası ile dedesi öldürülmüşler. Kız kardeşi kaybolmuş. Kafile Suruç'a varmış ve annesi de orada ölmüş. Yakınlardaki bir köyden bir Kürt, Arshaluis'i evine almış. Arshalous, adamla evlenmiş ve dört çocuğu olmuş. Adamın Arshaluis'e çok kötü davranan başka bir karısı daha varmış. Bir gün Arshali's kaçmış ve Ermenilerin sınırı geçmesine yardım ettiği bir köye ulaşmış.
Kurumumuzdan 8 Ağustos 1928'de ayrıldı. Müslümanlara geri döndü. Orada çocukları vardı.

1773 **Ardashesh,** Habeshian, (...)
Arapkir, 14, 13 Ağustos 1928

Babası Dünya Harbi'nin başında öldürülmüş. Bir Türk, Ardashesh ve annesini evine almış. Ardashesh, evin hizmetçisiymiş.

Efendisi her zaman Ardashesh'i İslâm'a döndürmeye çalışmış. Kısa bir süre önce, eğer Müslümanlığa geçmezse onu öldüreceğini söylemiş. Ardashesh çok korkmuş ve bir Ermeninin yardımı sayesinde birkaç katırcıyla birlikte Halep'e gelmiş, sonra da bizim yardım evimizi bulmuş.
Kurumumuzdan Kasım 1930'da ayrıldı. Akrabalarıyla Halep'te yaşıyor.

1774 **Hrant,** Matheossian, (...)
Dörtyol, 16, 16 Ağustos 1928

Hrant, babasının yolda öldürüldüğünü hatırlıyor. Annesiyle birlikte Tel-Afar'a kadar sürülmüşler. Tel-Afar'da annesi hastalanıp ölmüş. Hassan Abdullah adlı bir Arap, Hrant'ı sahiplenmiş. Hrant, yıllarca bu adamın çobanlığını yapmış ama o kadar çalışmasının karşılığını hiç alamamış. Bir gün tanıştığı bir Ermeni şoför Hrant'ı Musul'a getirmiş, oradan bize gönderilmiş.
Kurumumuzdan 17 Ağustos 1928'de ayrıldı. Hayırseverler Birliği evinde yaşıyor.

1775 **Vahan,** Givilian, (...)
Antep, 18, 16 Ağustos 1928

Vahan, annesi, babası, kız kardeşi ve erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Babası yolda ölmüş. Kafile Deyr-i Zor'a varmış. Annesi, biraz su almak için gitmiş ve bir daha dönmemiş. Vahan'ın kız kardeşiyle erkek kardeşi de yok olmuşlar. Bir Arap, Vahan'ı zorla yanında götürmüş. Vahan, bu adamdan nispeten iyi muamele görmüş ama hiçbir zaman bir Hristiyan ve bir Ermeni olduğunu unutmamış. Kendi milletine dönme arzusuyla yanıp tutuşuyormuş. O yüzden bir gün, bir Ermeni şoförle buluşmuş ve ondan

kendisini Halep'e götürmesini istemiş. Şoför, hemen kabul etmiş. Biz de kız kardeşini bulmayı başardık. Şimdi birlikte yaşıyorlar.
Kurumumuzdan 17 Ağustos 1928'de ayrıldı. Kız kardeşiyle birlikte Halep'te yaşıyor.

1776 **Sarah,** Karayan, (...)
Rumkale, 19, 17 Ağustos 1928

Annesi, babası sürgün edilirlerken, Sarah'ı ikisinin de Rumkale'de kalmalarını umarak babaannesiyle bırakmışlar. Ancak zavallı yaşlı kadın da emri alıp başka bir kafileyle gitmek zorunda kalmış. Kadıncağız korkmuş, hastalanmış ve hemen ölmüş. Zavallı Sarah, yalnız kalmış. Zengin bir Türk memur, acıyıp Sarah'yı evine almış. Adam, Sarah'yı kızı olarak tutmuş. Kısa bir süre önce Türk, Urfa'ya taşınmak zorunda kalmış. Aynı zamanda da Sarah'nın anne ve babasının hâlâ hayatta oldukları ve Halep'e ulaştıkları haber gelmiş. Türk, Sarah'a anne ve babasının yanına mı dönmek, yoksa kendisiyle mi kalmak istediğini sormuş. Sarah, anne ve babasını seçmiş. Türk, Sarah'ı Birecik'te yaşayan ve Sarah'yı Halep'e göndereceğine söz veren başka bir Türk arkadaşının yanına göndermiş. Ama adam yalancıymış, kızı yanında tutup kötü muamele etmiş. Bunu duyan annesi, babası da Sarah'ı kurtarmamız için bize geldiler, biz de kurtarabildik. Zavallı kız hemen hastaneye gönderildi ve orada çocuk oldu(?).
Kurumumuzdan 18 Ağustos 1928'de ayrıldı. Annesi ve babasıyla birlikte Halep'te yaşıyor.

1777 **Martha,** Srigorian, (...)
Mesjavka/Malatya, 15, 3 Eylül 1928

Martha, annesi, babası ve iki erkek kardeşiyle birlikte Sivas tarafına sürgün edilmiş. Kafileleri Darande'ye varmış. Orada bir Türk, bütün aileyi evine almış. Babası kısa süre sonra ölmüş. Annesi, Türkle evlenmiş. On ay sonra Martha ve erkek

kardeşleri kendi şehirleri olan Mesjavka'ya geri dönmüşler. Martha büyüdüğünde bir Türk, onunla evlenmek istemiş. Bunun üstüne Martha, birkaç katırcıyla kaçıp Halep'e ulaşmış.
Kurumumuzdan 15 Ocak 1929'da ayrıldı. Ermeni Dostları Evinde.

1778 **Hamgash Tchapraguian**, Mardiros, Vartoug
Alahan/Sivas, 17, 7 Eylül 1928

Annesi ile babası savaştan önce ölmüşler. Hamgash ileArtin, babaanneleriyle yaşıyormuşlar. Sürgün emri geldiğinde, diğer birçok Ermeniyle birlikte Deyr-i Zor tarafına sürgün edilmişler. Birçok zorluktan sonra kafile Arapgir'e ulaşmış. Orada babaanneleri yok olmuş. İki kardeş bir Türk yetimhanesine yerleştirilmiş, bir ay orada kaldıktan sonra da farklı köylere gönderilip Türklerin köleleri olmuşlar. Yıllar sonra Hamgarsh, kardeşinin bulunduğu köye kaçmış. Birkaç sene geçmiş. Kendi milletlerine dönmeyi çok istiyorlarmış ve bir gün birkaç katırcıyla kaçmayı başarıp Halep'e gelmişler. Kısa süre sonra da yardım evimizi bulmuşlar. 22 Ocak 1931. hâlâ destekliyoruz. Hasta.
Kurumumuzdan 1 Ocak 1930'da ayrıldılar. Basmadian'ın evinde yaşıyorlar.

1779 **Artin Tchapropian**, Mardiros, Vartoug
Alahan/Sivas, 14, 7 Eylül 1921

Hamgash Tchapraguian'ın (No: 1778) erkek kardeşi.
Kurumumuzdan 1 Ocak 1930'da ayrıldı. Kendine bakabiliyor. Basmadian'ın evinde yaşıyor. Artin, 1931'de Cerablus'a gitti.

1780 **Mariam,** Hovhannes, (...)
Malatya, 22, 7 Eylül 1928

Sürgünler sırasında, annesi ile babası öldürülmüş. O, bir Kürt tarafından alınıp zorla adamın Malatya yakınındaki Meschana adlı köyüne götürülmüş. Mariam, o zamanlar sekiz yaşındaymış. Neyse ki efendisi ve hanımı iyi insanlarmış. Mariam'a iyi davranmışlar ve büyüdüğünde onu aynı köyde yaşayan bir Ermeniyle evlendirmişler. Birkaç sene birlikte yaşamalarına izin verilmiş ama sonra Türklerle Kürtler arasında savaş başlayınca kocası askere gitmiş. Mariam, kocasını bir daha hiç görmemiş. Bir Kürt, onunla evlenmek istemiş, bunun üzerine Mariam, iki çocuğuyla birlikte kaçmış. Birkaç katırcı Mariam'ı Halep'teki yardım evimize getirdi, şimdi burada kalıyor.
Kurumumuzdan 4 Nisan 1929'da ayrıldı. Kocası geri geldi, Halep'te yaşıyor.

1781 **Warteni,** Hovhannessian, (...)
Malatya, 3, 7 Eylül 1928

Mariam'ın (No: 1780) kızı.
10 Mart 1929'da öldü.

1782 **Garabed,** Hovhannessian, (...)
Malatya, 1, 7 Eylül 1928

Mariam'ın (No: 1780) oğlu.
Kurumumuzdan 4 Nisan 1929'da ayrıldı. Annesiyle yaşıyor. Öldü.

1783 **Yester,** Hagopian, (...)
Urfa, 23, 17 Eylül 1928

Babası Dünya Harbi'nin başında öldürülmüş. Yester, annesi, bir kız kardeşi ve bir erkek kardeşiyle yola çıkmış. Birkaç ay oradan oraya sürüklenmişler. Açlık ve susuzluk çekmişler. Yester, annesini yolda bırakmak zorunda kalmış. Kız kardeşi ile erkek kardeşi Müslümanlar tarafından alınmış. Bir gün kendisi de yorgunluktan bîtap yolun kenarında kalakalmış. Kafile yola devam etmiş. Bir Arap kadın Yester'i evine almış ve dokuz sene sonra oğlu Ali'yle evlendirmiş. Yester, dört sene boyunca bu adamla yaşamış. Hiç çocuğu olmamış. Kocası, ona karşı nazikmiş ama başka bir karısı daha varmış ve kadın Yester'e kötü davranıyormuş. Bir gün kocası Halep'teyken Telebyaz'a kaçmış ve oradan da bir Ermeni, kızı bize göndermiş. Kurumumuzdan 17 Ekim 1928'de ayrıldı. Erkek kardeşiyle Halep'te yaşıyor.

1784 **Agavni Rashmadjian,** Markar, Yugaper
Erzurum, 26, 20 Eylül 1928

Agavni, Ermenilerin, savaş zamanı özellikle çok sıkıntı yaşadıkları Erzurum'dan annesi ve üç erkek kardeşiyle birlikte sürgün edilmiş. Diyarbakır yakınlarında Kürtlerin ve Arapların saldırısına uğrayıp soyulmuşlar, öldürülmüşler. Kadınlar ve çocuklar da kaçırılmış. Göğsünden yaralanan Agavni, bilincini yitirerek yere düşmüş. Bir Kürt, ona acımış ve demiş ki "Ben katil değilim, korkma" ve Agavni ile annesini evine götürmüş. Birkaç sene bu adamla kalmışlar, sonra annesi ve hemen ardından da kendilerine yardım eden adam ölmüş. Ondan sonra Agavni, genç bir Kürtle evlenmeye zorlanmış. Bir gün tarlada çalışırken Mardin'den bir Ermeni rahiple tanışmış. Rahip, Agavni'ye bayan Jeppe'nin evinden bahsetmiş ve Suriye sınırından geçmesine yardım etmiş. Agavni, şu anda küçük kızıyla birlikte bizim yardım evimizde kalıyor. Kurumumuzdan 24 Ocak 1931'de ayrıldı. Halep'te evlendi.

1785 **Azniv,** (...), (...), 1
20 Eylül 1928

Agavni Rashmadjian'ın (No: 1784) kızı.
Kurumumuzdan 24 Ocak 1931'de ayrıldı. Annesiyle kalıyor.

1786 **Azniv Khedeshayan,** Artin, Tarantzen
Bitlis, 27, 2 Ekim 1928

Dünya Harbi'nin başında Azniv'in babası ve beş erkek kardeşi Türkler tarafından öldürülmüş. O, annesi ve iki kız kardeşiyle birlikte Türkler tarafından ele geçirilmiş ve Türk evlerine götürülmüşler. Azniv'in Avenk Efendi adlı efendisi, onu Avek'te hizmetçi olarak bir Türkün yanında çalışan Hagop adında genç bir Ermeniye vermiş. Azniv ve Hagop evlenmişler. Kevork adında bir oğulları olmuş. Biraz zaman geçtikten sonra Hagop, askere alınmış ve Azniv kocasını bir daha görememiş. Birkaç sene Türkün evinde kalmış ama adamın kendisiyle evlenmek istediğini anladığı için kaçıp Halep'e gelmiş. Burada kendine bir sığınak buldu; oğluyla birlikte yardım evimizde kalıyor.
Kurumumuzdan 11 Nisan 1929'da ayrıldı. Hizmetçi.

1787 **Kevork Khedeshoyan,** Hagop
Azniv, Bitlis, 8 (10), 2 Ekim 1928

Azniv Khedeshayan'ın (No: 1786) oğlu.
Hâlâ burada. Bizim Alman kurumumuzda.

1788 **Ebros Haleblian**, Guiragos, Khatoon
Kilis, 20, 18 Ekim 1928

Ebros, annesi, babası, üç erkek kardeşi ve Kilis'teki diğer akrabalarıyla birlikte, Halep tarafına sürgün edilmiş. Annesi ile babası yolda çok hastalanmış ve orada ölmüşler. Ebros ve halası daha ileriye, Meskene'ye sürülmüşler. Meskene'de kafilelerine Araplar saldırmış. Ebros'un yaşadığı kabilede hizmetçi olarak çalışan bir başka Ermeni daha varmış. Bu Ermeninin efendisi olan Arap, Ebros'u birkaç koyuna satın almış. Ebros, birkaç sene orada yaşamış, sonra adam ölmüş. Ebros'un hayatta olduğunu öğrenen halası, bizden yardım istedi ve Ebros kısa süre içinde Halep'e ulaştı.
Kurumumuzdan 18 Ekim 1928'de ayrıldı. Akrabalarının Ebros'u bulmalarına ve alıp götürmelerinde yardımcı olduk.

1789 **Zabel Boyadjian**, Artin, Sara
Adıyaman, 14, 24 Ekim 1928

Zabel, daha iki aylıkken Türkler onu almışlar. Annesi ile babası büyük ihtimalle öldürülmüş. Zabel, bu konuda hiçbir şey bilmiyor. Zabel, büyümüş ve bir gün bir Ermeni ona kendisinin de bir Türk değil bir Ermeni olduğunu söylemiş. Beyrut'ta yaşayan bir kız kardeşi yardım için bize geldi. Zabel'i buraya getirmeyi başardık sonra da kardeşiyle yaşaması için Beyrut'a gönderdik.
Kurumumuzdan 6 Kasım 1928'de ayrıldı. Akrabalar. Beyrut'taki kız kardeşi.

1790 **Garene**, Djerdji, Marie
Kilis, 20, 26 Ekim 1928

Babası savaştan önce ölmüş. Garene, küçük kardeşi ve binlerce Ermeniyle birlikte yola çıkmış. Kafile Idlib'e varmış. Garene,

daha fazla yürüyemediğinden yolun kenarına yığılmış. Bir Kürt gelip kızı evine taşımış ve birkaç sene sonra onunla evlenmiş. Garane iki sene boyunca bu adamla yaşamak zorudna kalmış. Sonra bir gün tanıştığı bir Ermeni, onu iki sterline satın almış. Birikte Halep'e gelmişler ve şimdi birlikte yaşıyorlar.
Kurumumuzdan 29 Ekim 1928'de ayrıldı. Akrabalar. Evli.
[Küçük bir bebek fotoğrafı, kayıt edilmemiş mi?]

1791 **Gulizar,** Djerdji, Mariam
Urfa, 20, 29 Ekim 1928

Kurumumuzdan 29 Ekim 1928'de ayrıldı. Halep'teki akrabalar.

1792 **Vartanous Der Avedissian,** Hovhannes
Hadji Gul, Arapgir, 34, 14 Kasım 1928

Vartanouş, savaştan altı ay önce genç bir Ermeniyle Erzincan'da evlenmiş. İstanbul'da yaşayan annesi, babası ve bir kız kardeşi Vartanuş'u ziyarete gelmiş. Sonra savaş çıkmış. Vartanuş'un kocası askere alınmış. Annesi, babası ve kız kardeşi de Adıyaman tarafına sürgün edilmişler. Yolda annesi ile babası öldürülmüş. Vartanuş ile kız kardeşi Adıyaman'a ulaşmışlar. Orada da Türkler kardeşleri ele geçirmiş. Üç sene sonra kız kardeşi ölmüş ve zavallı Vartanuş, ona çok kötü davranan kötü bir Türkün elinde yapayalnız kalmış. Bir oğlu olmuş ve kısa bir süre sonra da öl-

müş. On iki sene sonra kaçmasına yardım eden birkaç katırcı onu ardım evimize getirdiler. Vartanuş, uzun bir süre hastaydı ve frengi tedavisi görüyordu. 1930 baharında Muslemi'ye gitti. Bir Fransız yetimhanesinde anneydi.
Kurumumuzdan 1 Eylül 1931'de ayrıldı. İstanbuldaki Akrabalar. Onlarla bir arada olmak için İstanbul'a gitti.

1793 **Zekie,** Djerdjis, Habo, Mardin
18, 25 Aralık 1928

Zekie, annesi, babası, iki erkek kardeşi ve iki kız kardeşiyle sürgün edilmiş. Mardin'den çok da uzakta olmayan bir yerde bir Kürt, Zekie'yi kafileden alıp götürmüş. Anne ve babasına ne olduğunu bilmiyor. On üç sene boyunca o Kürtün kölesi olarak kalmış. Kısa bir süre önce adam Zekie'yi 20 sterline başka bir Kürte satmak istemiş. Zekie kaçıp Mardin'e gitmiş Orada yardımcımız olan Ermeni Rahiple tanışmış. Rahip, Zekie'yi arabayla yardım evimize göndermiş.
Kurumumuzdan 1929'da ayrıldı. Zekie, şu anda kolonimizde Numara 834'le evli.

1794 **Manush,** Hovhannes Arayan, Ebros
Antep, 24, 26 Aralık 1928

Dünya Harbi'nin başında Manush'un babası ve amcası hapse atılmışlar. İşkencecilerin ellerinde ölmüşler. Manush, annesi ve erkek kardeşiyle yola çıkmış. Deyr-i Zor'a gitmişler. Sonra çölün üzerinden Habur'a sürülmüşler. Orada bütün aile Sallal adlı bir bedeviye iki Mecidiyeye satılmış. Ertesi gün annesini ve erkek kardeşini öldürüp on bir yaşındaki Manush'la evlenmiş. İki gün sonra kız Djabugh adlı başka bir bedevi aşiretine kaçmayı başarmış. Bu aşirette de Chalaf-el-Mullah adlı bir adam kızı çadırına almış. Üç sene sonra adam Manush'la evlenmiş ve ona karşı her

zaman kibarmış. İki sene önce adam ölünce adamın kardeşi, Manush'u bir Arapla evlendirmek istemiş. Bunun üzerine Manush, Hasitşe'ye kaçmış ve orada Antep'den bir Ermeniyle tanışmış. Ermeni ona, halası ve kuzeninin Halep'te hayatta olduklarını söylemiş. Bu insanlar fakirdiler, bunun için Manush'un buraya gelmesi için gereken masrafları biz karşıladık.
Kurumumuzdan 26 Aralık 1928'de ayrıldı.

1795 **Azniv,** Garabed, Mariam
Diyarbakır, 20, 29 Aralık 1928

Azniv'in katırcı olan babası, Dünya Harbi'nin başında kaybolmuş. Annesi yolda öldürülmüş. Azniv'i de bir Kürt alıp köyüne götürmüş. Birkaç sene sonra başka bir Kürte 100 Piaster'e satmış. Azniv, dört sene boyunca bu adamla yaşamaya zorlanmış. Sonra da adam askere alınmış. Azniv, Mardin'e kaçmış. Birkaç sene Ermenilerle birlikte orada kalmış. Sonra Hasitşe'ye gelmiş. Bizim eski çocuklarımızdan şoför olan biri, bir gün Azniv'i görünce bize getirmiş.
Kurumumuzdan 15 Haziran 1929'da ayrıldı. Şam'daki kocasının yanına gitti.

1796 **Koudsie Antepian,** Kevork, Khanoum
Urfa, 35, 9 Ocak 1929

Koudsie'nin kocası, Dünya Harbi'nin başında öldürülmüş. Koudsie akrabalarıyla birlikte sürgün edilmiş. Bu zavallı insanlar oradan oraya sürülmüşler. Yürüyerek aylarca dolaşmışlar. Koudsie'nin akrabaları da bir bir kaybolmuş. Ya öldürülmüşler da ya Müslümanlar tarafından alınmışlar. Bir gün Koudsie de bir Kürt tarafından alınmış ve Kürtün köyü olan Grebiah'ya getirilmiş. Koudsie, birkaç sene bu adamla yaşamaya zorlanmış sonra da üç Mecidiyeye başka bir Kürte satılmış. İki sene sonra efendisi,

Koudsie'nin aynı köyde yaşayan bir Ermeniyle evlenmesine izin vermiş. Ancak iki sene sonra kocasını, öldürülen Kürt Koudsie'yi yine kendisiyle yaşamaya zorlamış. Kısa bir süre önce iki çocuğuyla birlikte kaçmayı başarıp evimize ulaşmış. Babası Ermeni olan Feride, babası Kürt olan Sultan.
Kurumumuzdan 1930'da ayrıldı. Halep'te evli.

1797 **Feride,** Nerses, Koudsie, (...)
10, 9 Ocak 1929

Koudsie Antepian'ın (No: 1796) kızı.
Biz destek oluyoruz. Annesiyle kalıyor.

1798 **Soultan,** (...), Koudsie
(...), 6, 9 Ocak 1929

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Koudsie Antepian 'ın (No: 1796) kızı.
Kurumumuzdan 1930'da ayrıldı. Annesiyle kalıyor.

1799 **Zevart Tomassian**, (...), (...)
(...), 18, 30 Ocak 1929

Ermeni kilisesi, Zevart'ı Türklerden kurtarmış. Masrafları biz karşıladık. Buraya gelmedi. Kurumumuzdan 30 Ocak 1929'da ayrıldı. Beyrut'taki akrabalar.

1800 **Karekin Gabendian**, Garabed
Altin, Haçjin, 20, 30 Ocak 1929

Kayıtlarda fotoğraf yoktur.

Karekin, annesi, babası ve dört erkek kardeşiyle birlikte Rakka'ya sürgün edilmiş. Orada kısa bir süre sonra annesi ile babası, onlardan bir ay sonra da iki erkek kardeşi ölmüş. Karekin ve iki küçük çocuk tek başlarına kalmışlar. Bir gün bir Arap, kardeşlerinden birini almış, diğeri de kaybolmuş. Karekin daha ileriye, Telebyaz'a sürülmüş. Telebyaz'da Türkmenlerden bir Arap, Karekin'e el koymuş. İki sene bu adamın evinde kalan Karekin, evin hanımı tarafından kötü muamele görmüş. Bir gün kadın, Karekin'i kapının önüne koymuş. Karekin, Urfa yakınlarındaki bir köye kaçmış. Orada bir Kürt, onu evine almış. On iki sene sonra Tel-Samen'e kaçan Karekin, oradan da bize gönderilmiş. Karekin hep hasta. Hâlâ burada Basmadian'ın evinde Şubat 1931'de St. Louis Hastanesi'nde.

No.	Name	Father's name	Native country	Age	Admission Date
20	[illegible]	[illegible]	Mardin	21	

[illegible] Hygodisus [illegible] was Orthodox
early [illegible] 1915 [illegible] was deported with her parents
One day after the father was killed and because the mother
died soon in Mardin Tamina [illegible] Hygodisus a younger
sister was carried off by the Kurds.

Tamina herself, the daughter Victoria Hygodisus and her brother Hygodisus came so far as Cilicia where the Arabs separated Tamina and Boidsar was for her sake kept between Arab Hygodisus.

In this spring Tamina fled to the French troops the Arabs tried to entice them to get them back but finally they came safe to Aleppo where we took them in.

No.	Name	Father's name	Native country	Age	Admission Date
566	Horsep	Hoxhannes	Farkhin Diabkin	16	22 June 1924

When Armenians were deported his father was killed in his native town. Horsep was deported with his mother and two brothers. After a walk of four hours, Kurds attacked the caravan and most of the unhappy people were killed.

Horsep however succeeded in fleeing and he returned to his native town. The chief of the village gave him the permission to stay in his house and Horsep became his servant.

Horsep lived eight years among the Kurds but remembered that he was an Armenian. He tried once but was obliged to return because he had no money and cannot continue his journey. When Armenians were emigrating he tried again joined a caravan of leaving Armenians. In Aleppo he met one agent who sent him directly to us.—

PRESENTATION

Last years of the Ottoman Empire, as of the last quarter of the 19th Century, took its place, in its most literal sense, as the most tragic era of all the Ottoman subjects. Every single group had its share under the prevailing sufferings. One of these is the Armenians.

During and after the "transfer and resettlement" of Armenians, implemented under the perturbations of threat to the Ottoman State at the fronts and at home, realized in mid-1915, in the first year of the World War I, hundreds of thousands of Ottoman subject Armenians were compelled to abandon their homes, neighbors, and even their families lost their lives in this arduous journey.

Tehcir [relocation], being a stage for numerous bitter and tragic events, does not only constitute a vast field of research for both the native and international academia but is a highly controversial subject of disagreement. Moreover, the political statements far from understanding and interpreting the pain suffered are another aspect of the issue. However, this study, beyond all the chronic and cliché statements and far from all the political assertions, embodies the personal narratives of 1184 Ottoman Armenians who lived through the tehcir and survived.

In Aleppo, today in the Syrian territory, various relief organizations such as orphanages, hospitals, vocational schools were established for the Armenians coming into the region due to tehcir. The social and economic welfare activities undertaken by the Ottoman administrators in the region were launched and conducted as of the very first days of the World War I. After the war various relief organizations engaged in certain activities in the region as well. One such an organization was the Near East Relief Foundation. The activities launched by the foundation were led by Karen JEPPE, a Danish philanthropist and a Commissioner at the League of Nations.

Our study embodies the narratives of 1184 people whom the Near East Relief Foundation helped in the period given. (Although Karen Jeppe claims to have had rescued 1700 people, some of

the records are not found in the archives.) The information taking place in the records found at the League of Nations Archives not only contains the names of the people, their parents' names, hometowns, ages, and their acceptance to the relief foundation, but the stories they lived throughout the period after the relocations. In preparing the records to publication the original texts, in English, and their Turkish translations were put together. It is possible to witness and feel the misery lived in those personal narratives. We have to admit that these stories witnessing the tormenting effects of wars on people, regardless of the era or period, do also reveal the unrecorded tragedy of the people who lived through the same tragedy in the same period under different identities, in other words the "common tribulations" of the humanity. The narratives not needing any further interpretation do help us in understanding the reality of war and the events of 1915.

He records found at the League of Nations Archives in Geneva would not have been brought to daylight were it not for our dear researcher Mehmet Şükrü Güzel. We are indebted to him.

Dr. Ahmet Tetik
Cihan Güneş

001 **Setrag,** Hagobian,
Tchemishguezek, Harpoot, 14, March 20, 1922

Deported in 1915, came with his mother and 2 brothers to Rakka. During the famine, his mother gave him to a Kourd from Souroudj of tbe tribe Hoerdjo Bey. He served him as shepherd through all these years. Hearing that his people were still alive, one day he left the sheep in the mountains and fled to Rakka, where he met our organization, and was sent to Aleppo. Here he found his uncle and learnt from him, that his father were in America. Uncle supports him, until he can be sent to his father.
Setrag was in our care for five days.
Left our care: March 25, 1922. Relative.

002 **Krikor,** Djirdjinian
Erzouroum, 14, March 20, 1922

Came to Urfa with the caravan of deportation. A Turc took him to his house. He had heard that his brother were alive in Aleppo and once, where he had to follow his master to a village, he found an opportunity and fled to Rakka, from where he was sent to Aleppo by our organization. After searching his brother in some time, he succeeded in finding him and he went to live with him.
Krikor was in our care from March 20 to April 2, 1922.
Left our care: April 2, 1922, Relative.

003 **Serkis,** Hagobian
Adiaman, 14, April 1, 1922

Came to Urfa with the caravan of deportation, fled from there to Garmudj and stayed with the Armenians of this village until they in their turn were deported too. From that time he lived among the Arabs in Tel-Abiat as shepherd. When the French came to Tel-Abiat, a Christian Dragoman sent him to Rakka, and our organization took him on to Aleppo. His sister is living in Adiaman in very poor conditions, his younger brother is in the orphanage in Urfa. As he has no other relatives, he remains in our care.
Serkis learned a trade and became self supporting.
Left our care: Dec. 31, 1922, Self supporting. Trade.

004 **Choren,** Boghosian
Harpoot, 14, April 8, 1923

Deported, but succeeded in fleeing and remained 4 years with the Kourdish tribe Karagetshili in Karatshadagh. Hearing, that his cousin were alive, he fled to Harpoot and not finding her there went of to Aleppo in search of her. He had a little money, but was robbed entirely on the road. In Urfa he found the organization of the Harpoot-people, who sent him on to Aleppo. We paid half the expenses of the journey. Finding that his father were alive in America, he was placed in orphanage of the Near East Relief until he could be sent away.
Choren was in our care for one day and then placed in the Near East Relief orphanage.
Left our care: April 8 1922. Relative.

005 **Nigoros,** Hagop Badrigian
Village Harpoot, 20, 8. IV. 1922

Deported to Malatia, fled to Harpoot again. He was sent away 3 times, but always came back, until at last he remained by a Turk. He came to Aleppo in search of his

relatives and found out the address of his father, who is in America. We paid half the expenses of the road and are providing for him until news can arrive from his father. It is expected, that the expenses should be repaid by his father.
Nigoros came to us the 8th of April and became selfsupporting on the 8th of May.
Left our care: May 8. 1922, Self supporting. Relative.

006 **Garabet,** Ghazar Der Ghazarian
Harpoot, 16, April 8, 1922

Deported until Djulab, belonged to the last caravan that came on naked. Succeeded in fleeing to Urfa and from there to Aleppo. His brother and uncle are in America, and after having been with us some days we succeeded in placing him into the orphanage, until he could be sent of to America. We paid half his fare from Urfa.
.... was in our care from April 8th, to the end of the month.
Left our care: April 30, 1922. Relative.

007 **Krikor,** Hagop Der Ghazarian
Village near Harpoot, 14, April 8, 1922

Deported until Urfa where he lived with a Turk, Hadji Ghalil. During the British occupation the Armenians once get hold of him, but he escaped and ran back to the Turk, crying furiously, that he were a Turk. Now he has become big enough to understand that he is an Armenian, and he ran the risk of fleeing and endured the hardship of the road to get back to his own people. Krikors father is living in America, and we succeeded in placing him in the orphanage, until the father could sent for him. We paid half his fare from Urfa.
Krikor was in our care from April 8th to the end of the month.
Left our care: April 30, 1922. Relative.

008 **Hagop,** Shallkhané
Kara-Hissar, 14, April 10, 1922

Deported until Diarbekir where he had been living in a Turkish house. In this spring he came with his mother to Bab and was somehow deserted there, whereupon an Armenian sent him on to Aleppo We took good care of him, but he was rather "Turkish" in his way. Finally he found his old master and went back to him.
Agop was in our care from April 10 to April 20.
Left our care: April 20 1922.

009 **Hagop,** Ohannesian
Eski-Shehir, 20, April 28, 1922

Deported until Der el-Zor, living among the Arabs. Until this spring he fancied his people all perished having been told so by the Arabs. Then however he heard that there should still be Armenians left in Aleppo and he resolved to go and look for himself, promising the young Armenians all around, that he would surely come back and tell them, if their people were living in this case they all would try to leave and come in to Aleppo. We are in search of his relatives now and intend for the present to employ him as a messenger to his compatriots, south of Der el-Zor Soon afterwards we sent Hagop and Krikor to Der el-Zor but we never heard anything about them.
Left our care: May 31, 1922.

010 **Krikor,** Baronian
Pandırma, 20, April 28, 1922

Left our care: May 31, 1922.

011 **Krikor,** Ghasarosian
Zeitoon, 14, May 1, 1922

Deported until Der el-Zor, where he remained among the Arabs. His parents are both dead, but he has two uncles in Beirut, whom we are now trying to find. Their names are Nouri and Krikor Krdojan and they are from Giebeni near Zeitoon. Krikors younger brother was living in the American orphanage in Marash, and both believed that the other was dead. When the American orphanage passed Aleppo for Beirut the brothers found each other and were both very much moved. The Americans would not separate them once more and took krikor with them to Beirut.
Left our care: June 25. 1922. Orphanage, V.E.R

012 **Kalust,** Garabedian
?, 12, May 2, 1922

Deported until Soorodj, where he had been living in one of Hussein Pasha's villages. He knew very well that he was an Armenian and wanted to return to his own. Kalust was placed in the orphanage and was only one day in our care.
Left our care: May 2, 1922. Orphanage V.E.R

013 **Barsom,** Papasian, Shiro
Harpoot, 15, May 2, 1922

He was not deported, but stayed by Hassan Tshavush and 6 years later he came to Harpoot where he found the address of his uncle in America. The uncle sent him money, that he might come out of Turkey and try to reach America; but coming out, he was entirely robbed on the road. The money is gone and so is the address, we must begin to find it out again. Barsom's brother is in the American orphanage and has the address of their uncle. Barsom found a place as servant in a Christian house here in Aleppo, where he can support himself until money can come from his relatives in America.
He is already in contact with them.
Left our care: June 20 1922. Relatives

014 **Ohannes,** Mygrditshian
Derik/Mardin, 18, May 4, 1922

Fled from the deportation and came to Sindjar. Has no relatives but came to Aleppo in search of his people. The Armenians in Sindjar believe, that nobody is left. He wants to go back to get them out. He had been in Aleppo 9 days, sick and left to himself, until we found him. Ohannes was sick when he came to us. After Ohannes was recovered he found some work and became selfsupporting.
Left our care: June 4. 1922. Selfsupporting.

015 **Chatshadur,** Digranian
Erzouroum, 18, ?

Deported until a place, 12 hours from Urfa where the caravan was killed or in other ways done with. His whole family died there. He himself succeeded in fleeing together with another little boy until the village Misagh in the neighbourhood of Diarbeker inhabited by the tribe Ras-Cota. There he became a Kourd and lived with them as a shepherd. In this spring he heard that the Armenians were gathering, he walked to Diarbeker and from there having succeeded in getting a passport under a Turkish name, he walked again to Aleppo His elder brother may be alive. Before the war he lived in the village Gendsch near Tiflis. Chatshadur learnt to make sandals

and after 3 months was able to earn his living.
Left our care: Sept. 1. 1922. Selfsupporting. Trade.

016 **Catshadur,** Stepanian Leuleus(?)
Bursa, 18, June 1, 1922

Deported until Ras-el-Ain, where the caravan was killed. His family died there, but he together with 3-400 other children was sold like sheep in the village. A Sasa-Kourd bought Chatshadur for 3 medjidie and carried him on to his house near Diarbeker in the village Fari. In the last time he heard that the Armenians were gathering, and the Kourd tried hard to revent Chatshadur from hearing it, but finally the news reached him and he fled to Diarbeker. There he met No: 15 and they walked together to Aleppo Chatshadur wanted to return to his native village, where his family had properties. Some friends helped him and he started on his journey.
Left our care: Oct. 1, 1922. Relatives.

017 **Antranig,** Mygrditjian
Harami/Erzouroum, 12, June 1, 1922

Antranigs parents were killed in their village, but a Kourd took the little boy with him and carried him on to Hené, where he gave him to another Kourd. In this place he stayed some time until an Armenian woman took him and fled with him to Diarbeker. There the Turkish government got hold of the woman and killed her. The boy would have been killed too, but as he was crying a Kourdish woman sprang forth claimed him as her boy. Afterwards she sold him to a Turkish barber for two Medjidie. Antranig in the meantime had quite forgotten his parents, and did not even know his name or nationality, when once on the street an Armenian girl seized and kissed him and told him his identity. She had recognized him as her cousin. After this time she took care of him, as she could best, she found a place in a better Turkish house for him and afterwards she helped him to flee to Mardin, where he came to live among Armenians. Nobody however was able to or wanted to take care of him, so he took to the road again and went on to Ras-el-Ain, from where the French soldiers helped him on to Aleppo. There seems to be some hope, that one uncle of his should be living in America. Antranig was accepted in the American orphanage June 15
Left our care: June 15, 1922. Orphanage... V.E.R.

018 **Serkis,** Nigorosian Hendsor
(Harpoot), 15, 1.VI.1922

Deported until Tsoli near Malatia, where his father was killed and the body thrown in the Euphrate. His step mother gave him to a Kourd. With him he stayed til the Karvest work finished, after which time the Armenian boys were gathered together, conducted to the mountains and killed. Serkis served his wife by hiding himself in a hollow tree and afterwards found a place by a Kourdish woman. 2 ½ years after she sold him for 2 ½ OKs tobacco to a man, whose shepherd he was for 3 years. Then he was big enough to feel that he was an Armenian, and fled to Harpoot to the American orphanage. He was not accepted there, because they thought he was a Kourd, as he he had forgotten his own language. A Turk took him as his servant, and he stayed there for about a year, until he finally fled, and over Diarbeker and Mardin reached Aleppo. His elder brother is in America. Serkis remains for a period of time in our Reception house. Serkis got in connection with his relatives, who provided for him.
In our care from June 1 to Nov. 1, 1922.
Left our care: Nov. 1, 1922. Relatives.

019 **Bedros,** Yeghisha Kesirian
Herdif/Khari, 19, June 1, 1922

Deported until Khari, where he remained by a Turk four years, afterwards he came to Hassan Agha in Harpoot, by him stayed 3 years doing farmwork. In this spring finally he succeeded in reaching Aleppo. His mother and other relatives died on the road, but his father was living in Caucasus before the war, and there is reason to believe, that he is still alive.
... learned a trade (Carpenter) and became selfsupporting.
Left our care: Oct. 01, 1922. Selfsupporting. Trade.

020 **Ighsa,** Bedrosian
Harpoot, 18, June 1, 1922

Deported to a village near Harpoot, where a Turk took her. Later he brought her to Urfa, from where she succeeded in fleeing to Aleppo with a cousin. (No: 21) He has relatives in America. Ighsa succeeded in getting in contact with her relatives. They now provide for her.
Left our care: Aug. 1922. Relatives.

021 **Krikor,** Hagobian
Harpoot, 16, 1.VI.1922

Deported until a village near Harpoot, where the whole caravane was slaughtered. The Kurds took some of the boys among them Krikor he served as shepherd until this spring, when he came with his master to Urfa, from where he fled to Aleppo. Krikor's relatives took him to America.
Left our care: Aug. 1922. Relatives.

022 **Mardiros,** Mamigean
Mashgerd/Tshimisguezek, 17, June 1, 1922

The whole family deported, father Manoog Khatshadourian killed. Mother left a little girl 4-5 years old near Maden. Between Diarbekir and Mardin a Kurd took the boy, later the caravan disappeared. Mother most probably killed. Mardiros lived with the Kurd in Karajaghoum until this spring when he heard that an Armenian in Urfa was sending Arm. boys off to Aleppo. He fled and finally reached Aleppo 24th of May. His only living relative is his father's brother, Garabed Khatshadurian in America. Mardiros learned a trade (Carpenter) and became selfsupporting.
Left our care: Dec. 31, 1922, Selfsupporting. Trade.
Relatives. Married to Nu: 84.

023 **Hovhannes,** Yeghian
Severek, 15, ?

Came to Urfa to his grand-mother before the deportation, and was later deported with her to Der-el-Zor. An Arab took him there, but treated him very badly, so finally he fled and found a place in another tent, both Arabs being nomads. The latter was very fond of him and treated him very well, but finally, when he grew up, he wanted to return to his people. He came to us and we succeeded in finding his relatives here in Aleppo. He is now living with them. Hovhannes is living with his relatives in Aleppo
Left our care: June 1922. Relatives.

024 **Chatshadur,** Der Krikorian
Khari, 20, ?

Deported until Samsat(?), where a Kourd took him from the caravane. He stayed with him until this spring and fled over Urfa to Aleppo. He has relatives in America. We gave Chatshadour a little help in the beginning until he was able to find some work, so that he could support himself until news could come from his relatives.
Left our care: June 1922 Selfsupporting.

025 **Sakar,** Geloian
Khari, 18, ?

Deported until Palu near Harpoot where he stayed with a Kourd til this spring he fled over Urfa to Aleppo. He has relatives in Amerika. We helped him in the beginning, later he found some work and is self supporting now. Has written to his relatives in America.
Left our care: June 1922. Selfsupporting.

026 **Hagop,** Kesserian
Urfa, 16, 23.V.1922

Deported until Der-el-Zor, where he stayed with an Arab. By an accident he was mutilated and lost some fingers on each hand. In this spring he fled to Aleppo and we took him in in, until some relatives could be found. Hagop was in our care from May 23 until June 7, after which time a cousin of his was found, who took care of him.
Left our care: June 7. 1922. Relatives.

027 **Margrit,** Arakelian
?, 30, ?

Margrit Arakelian was married to Setrag who is living in America. Deported until Urfa, where a Kourd from one of the villages took her as his wife. Her little son, Askat was with her, and the Kourd took him too. In this spring they both succeeded in fleeing over Urfa to Aleppo. Margrit's husband who is in America had been inquiring for her several times, we took her in until he could send for her. Left with her son for America.
Left our care: Aug. 1922. Relatives.

028 **Askot,** Setrakian
Khari, 11, ?

Son of Nu: 27
Left with his mother for America in order to join his father.
Left our care: Aug. 1922. Relatives.

029 **Turna,** Ohanesian
Diarbekir, 29, ?

Her husband Giragos Barrutdjian was killed early in 1915, later she was deported with her whole family. One day after the father was killed, in Severek the mother died and so did Turna's little children, a younger sister was carried off by the Kourds. Turna herself, her daughter Victoria, her sister Baidzar and her brother Mygrditsh came as far as Rakka, where the Arabs married Turna and Baidzar and for their sake kept Victoria and Mygrditsh. In this spring they fled to the French Troops the Arabs tried in every way to get them back, but finally they came with a

convoy to Aleppo, where we took them in. Turna and Baidzar set up a home. They are living on their sewing.
Left our care: Sept. 1922. Selfsupporting. Sewing.

030 **Baidzar,** Ohannesian
Diarbeker, June 25

Sister of Nu: 29.
See Nu: 29
Left our care: Sept. 1922. Selfsupporting. Sewing.

031 **Mygrditsh,** Ohannesian
Diarbeker, 16, June 10, 1922

Brother of Nu: 29.
Mygrditsh learned a trade (shoemaking) and became selfsupporting
Left our care: Dec. 31, 1922. Trade.
Went to South-Armenia, is doing well.

032 **Viktoria,** Giragorian
Diarbeker, 12, June 12, 1922

Daughter of Nu: 29
Learned embroidery.
Left our care: Oct. 1922. Selfsupporting,.

033 **Awedis,** Karaoghli Missakian
Shabin Kara Hisar, 18, 17.VI.1922

Deported until the region about Mardin, where the caravane in which he and his relatives were found was killed by the Kurds. He himself became several wounds and lay as dead among the deads for two days. Afterwards he scrambled to his feet and succeeded in finding a Kurd who took him to his home. With him he stayed there for 7 years until this spring, he ade his way to Aleppo walking all the time in company with some Armenians from Harpoot. His mother's name was Warteni, and her brother, Boghas Bornigian is supposed to live in merika. Avedis was taken severely ill opon which we took him in our reception house. We helped him in the beginning and we found a place for him in a garage. Avedis is working with an automobilist and is learning this trade. After a few months Avedis became a learned Chauffeur and is selfsupporting.
Left our care: Dec. 31, 1922. Selfsupporting. Trade.

034 **Garabed,** Hagobian
Sivrihissar, 15, ?

Deported in 1915 with his family until Eski Shehir there the father became a soldier in the Turkish Army and the family was sent back to the villages surrounding Sivri-Hissar. After the Armistice they returned to their house in the city. Father came back from the army sick, and as they had become very poor, he could not be taken care of and died. Then came the second deportation in 1921 as the Greek were approaching this region. This time only men and boys were deported and brought over Yosghat, Sivas and Malatia to Kiaghta. Nobody was killed, out of 69 persons, who left Sivri-Hissar together, 55 reached Kiaghta 5 being dead and 9 left in other cities. About a month ago these people were again gathered and driven off towards Diarbeker. Garabed however had managed not to be inscribed on the lists, and later

he fled from the Moslem House, where he had been living, and came over Urfa to Aleppo. Garabed's mother and 2 younger sisters are living in very poor conditions in Eski-Shehir, where the Greeks brought them to, after the occupation of Eski-Shehir and Eski-Hissar. His mothers brother is in Adiaman it is to be hoped that he can come out to take care of them. They have nobody else. Garabed learned a trade and found an opportunity to return to his family.
Left our care: Dec. 31, 1922. Relatives.

035 **Arakel,** Mardirosian Paporasian
Sivri Hisar, 16, June 15, 1922

Companion of No: 34 The Moslems in Kiaghta tried very hard to convert him to Islam, for which reason he fled twice and was brought back. The third time he succeeded and came over Urfa to Aleppo. His father fled too and is now in Urfa, it is to be hoped that he can find a way to come out too. They have relatives in Constantinople who are rather well off. The mother is in Eski-Shehir, so it may be, that the family could yet be reunited. Arakel worked in a baker shop and earned some money, so he could help his father, who finally came from Urfa. They became news, that their family was in Saloniki. Arakel and his father went to join them.
Left our care: Dec. 31, 1922. Relatives.

036 **Toros,** Boghosian
Chagh/Harpoot, 15, June 15, 1922

Remained at the time of the deportations with a Turk of his village, who treated him well. In all these years he has been his shepherd. Now, however he wanted to come back to the Armenians. He left the Turk and made his way to Aleppo. He has an uncle in Constantinople, Dentist Digran Effendi Yeghigian, and uncles in America too, although he does not know their names. Toros went with a transport of the American orphans to Beirut from where he hoped to be able to go on to Constantinople to find his uncle. He left on his own account, and we do not know, whether he succeeded or not.

Left our care: Sept, 1922. Orphanage. R

037 **Asadur,** Boghosian Chatshoian
Kesrik/Harpoot, 16, June 15, 1922

Was saved from death in 1915 in a peculiar way. He and some other small boys from the village had out of pure curiosity followed a military transport of munitions and the soldiers had let them have their way. The boys made themselves useful and the soldiers brought them further and further on, until after some months they turned back to Harpoot. At this time the Armenians of the village were all killed, Asadur found some of his relatives, but a Turk took him to his house. In all these years he worked for him and now finding that it had lasted long enough he found his way back to the Armenians. Asadur has two uncles in America. Asadur did not behave well, he left our house on his own account.
Left our care: Oct. 1922.

038 **Misak,** Seropian Hajrabedian
Hassanova/Mush, 18, ?

Remained with a Kourd at the time of the deportation and stayed with him these 7 years. This spring he sought back to his own people. He came over Urfa to Aleppo. He has an uncle in Canada, but the address is lost, we must try to find him out. We

helped him to find his relatives. Became selfsupporting.
Left our care: July 1922. Selfsupporting.

039 **Harutiun,** Digranian Atarogalian
Erzouroum, 17, June 15, 1922

Deported until Rakka. In the region about Malatia the caravane was partly killed and he himself was severely wounded and lay unconscious among the deads. In the evening after dark he awoke, heard fearful noises of men being almost killed and women crying, naked man came running with gaping wounds and the blood streaming down. He found his mother dying and by and by lost all his relatives. His father's brother in Constantinople and his sister has come so far as to Moussul where her uncle found her. We are now trying to get his address. His name is Arshavir Atarogalian. Haroutioun went with a transport of American orphans to Beirut from where he hoped to be able to get on to Constantinople. He left on his own account and we had no news from him whether he he succeeded or not.
Left our care: Sept. 1922. Relatives.

040 **Howagim,** Krikorian Biredjiklian
Urfa, 16, June 10, 1922

Deported until Chudana where he remained by an Arab. During the war he changed his place several times, and finally reached Urfa again from where he came to Aleppo. His relatives are mostly dead, but he has a cousin in Bagdad, to whom we are going to write. Howagim learned a trade (carpenter) and became selfsupporting.
Left our care: Dec. 31, 1922 Selfsupporting. Trade.
Went to South America. Relatives in Bagdad.

041 **Suren,** Garabedian
Sivas, 16, ?

Deported until Der-el-Zor, where he stayed with an Arab and worked for him as a shepherd until this spring. When he heard that his people are still alive, he left the tent and made his way to Aleppo. Sivas people took care of him.
Left our care: July 1922. Relatives.

042 **Choren,** Tatos Aslanian
Erzouroum, 16, June 19, 1922

Deported until Rakka, where his mother died and he remained the last of all his relatives he had left their city together. He came to an Arab, with whom he stayed for a long time. During the British occupation the Arabs heard, that Armenian boys were gathered, and they sent Choren off to the Armesey(?) Arabs far away into tbe plains. Later he succeeded in reaching Harran and from there finally fled to Urfa. He came to Aleppo June 19. His elder brother is said to have survived too and at present to be living in Beirut. His name is Apet. We helped Choren in the beginning and he very soon became selfsupporting.
Left our care: July 1922. Selfsupporting.

043 **Howsep,** Garabed Howsepian
Mezreb/Harpoot, 20, ?

Deported until Malatia, where his family was killed. He himself stayed by a Kourd and has from tbis time been living in different Moslem houses until this spring. He finally reached Aleppo. He has relatives in America. We helped Howsep in finding

the address of his relatives in America and we supplied him with food for a short time. Howsep very soon became selfsupporting.
Left our care: July 1922. Selfsupporting.

044 **Serkis,** Margoian
Harpoot, 15, ?

Deported until Severek, where a Kourd took him. He stayed with him until this spring. He fled and succeeded in reaching Aleppo. We succeeded in placing Serkis in the American Orphanage.
Left our care: July 1922. Orphanage. V.E.R

045 **Nishan,** Tatosian
Khari, 14, July 1922

Deported until Biredjik, where he came to a Turkish gardener and stayed with him until this spring, when he made his way to Djrablous from where our man sent him to Aleppo. He has a cousin in Amerika. Nishan found some relatives and went to live with them.
Left our care: March 31, 1923. Relatives.

046 **Howhannes,** Stepan Nalbandian
Mezrek/Harpoot, 16, July 1922

Deported until Beshig, 8 hours east-ward from Urfa on the road to Weranshehir. His mother died from disease on the road, and so did his brother and sister. One brother, Aram, disappeared among the Kourds around Weranshehir. The caravan finally was stripped entirely naked. Howhannes remained by a Kourd. These 7 years, ploughing and doing other village-work of course without any recompense. In this spring he heard, that The French had entered Tel-Abiat, so he fled and reached this place in two days, from where an American utomobilist took him to Aleppo. There are 7 Armenian boys yet in the village, a woman and two girls. The boys and the younger 2 girls want to come, but they are afraid of the flight. Howhannes' father is living in Amerika, he left 4 years before the war, when Howhannes was a little boy. We will try to find him out. Howhannes has come into connection with his relatives. His father is dead but has left no small amount of money.
Howhannes learned a trade, entered our camp Febr. 28, 1923.
Left our care: Febr. 28.1923 Selfsupporting. Trade.

047 **Sarkis,** David Krikoryan
Tshermouk, 20, ?

Deported with his whole family until Yeni Keni where the caravan was entirely killed. A Kourd however took Sarkis with him to Adieman and he stayed with him until this summer. Then his master took Sarkis to Urfa on some business and from there he succeeded in fleeing to Aleppo. Sarkis could not adapt himself to the life of the city and ran away from the Reception house.
Left our care: Aug. 1922.

048 **Narig,** Nishanian
Andres/Zeitoun, 20, ?

Narig's father was killed in Zeitoun, and she was deported with the family, whose members all died on the road, she alone reached Biredjik. There she lived in a Turkish house. The names of her parents she has quite forgotten, but she knew very

well, that she was an Armenian girl, and when she found an opportunity, she fled to the church of her people, from where she was sent to Aleppo. She only remembers the name of her native village and that she had an uncle named Vahan who was a soldier. Narig learned embroidery and became selfsupporting entered our camp.
Left our care: May 1, 1923. Selfsupporting.
Embroidery. In 1926 she found her brother in Mancille(?) and joined him. Later she married.

049/39a **Vartouhi,** Der Mikaelian
Malatia, 16, July 1922

Vartonhi's father was killed in Malatia and she was deported with the family. In Samsat her sister her sister was taken by a Kourd, the others died on the road, she alone reached Biredjik, where she was brought to a harem. Finally she succeeded in fleeing from the harem and found a shelter in the Armenian church until she could be sent to Aleppo. Vartouhi found her relatives and went to Damascus to live with them.
Left our care: Febr. 20, 1923. Relatives.

050/32a **Aronsyag,** Sarkis Yaghoobian
Severek, 16, July 21, 1922

Aronsyag's father and brother were killed in their town but she and her mother were deported to Urfa. Her mother died there and a Turk took her to his home where she lived until June 15. 1922. She heard that there are orphanages in Aleppo, she found an opportunity to flee and succeeded in reaching the Armenian church, from where she was sent to Aleppo. Aronsyag has no relatives.
Aronsyag became engaged and went to Canada to marry.
Left our care: March 1, 1929 Relatives.

051 **Siranoosh,** Harotinne Kayghousizian
Sivas, 16, ?

Deported with her family, after her parents were killed on the road, a Kourd took her to his house where she lived for along time. She fled to Urfa after the British occupation of this city. She saw that she was unable to support herself and so she went to a Turkish house where she remained for 3 years as a servant. She was treated very badly there. She fled now to the Armenina Church where from she was sent to Aleppo. We accepted her in our reception house. We found a place for Seranoosh in a good house as a servant.
Left our care: Aug. 1922. Selfsupporting. Servant.

052 **Heghina,** Bosoian
Severek, 30, ?

Deported with her mother until Der-el-Zor where her mother died. She married a police-man there and went afterwards with him to Aleppo. She lived with him until the British occupation. After the British occupation she fled to the Armenian Church. After a short time she went to Urfa hoping to find some of her relatives there. Arriving there she could not find anyone, she was short with money and so she was obliged to act as a servant in a Turkish house. She was looking for a chance to come to Aleppo she succeeded and received in our reception house. Hegina soon found some work and became selfsupporting.
Left our care: Aug. 1922. Selfsupporting. Servant.

053/1a **Khazal,** Howhannes Sarksiain
Khums, 22, July 20, 1922

Her family was killed by Kourds in their native town. Her mother escape to Russia. She was married to a Kourd with whom she lived for 7 years. She tried several times to flee but she was not successful they brought her back and treated her very badly. One day some young Armenian men went to their village on business, she found a chance and fled with them to Urfa from where she was sent to Aleppo. Her mother and her mothers brother are in Russia, and she has an uncle in Constantinople. Khazal was married to an Armenian here in Aleppo.
Left our care: Aug. 1923. Married.

054/18a **Lucia,** Hagobian
Adijaman, 12, July 19, 1922

Deported until Biredjik where her mother died. A Turc took her to his house where she remained until July 15. The Turc treated her badly so she decided to flee and she could reach the Armenian Church from where she was sent to Aleppo. Lucia has no relatives. Lucia learned embroidery, became self-supporting and entered our camp. Later she was engaged to an Armenian here in Aleppo and went to live with her new relatives.
Left our care: May 1, 1923. Relatives by marriage.

055/30a **Nushanush,** Krikorian
Nighsar, 13, July 20, 1922

Deported with her family until Souroodj where here parents were killed. She and her sister were taken to two different Turkish houses. Nushanush lived for 6 years there. She fled afterwards to an Armenian house from where she was sent to Aleppo. She does not know what happened to her sister and she has no relatives. Nushanush went to live with her countrymen. Later she was married to an Armenian here in Aleppo.
Left our care: May 1, 1923. Relative by marriage.

056/33a **Siranoush,** Vosgehan Koresian
Zara, 16, July 20, 1922

She came with her elder sister to Urfa. Her father was killed in a village around Urfa. She ignores what became of her sister. She lived in a Turkish house for six years as a servant. She desired to escape many times but she was afraid because they treated her very cruelly. Later an Armenian woman helped her and she went to the Armenian Church from where she was sent to Aleppo. Her uncle is in Amerika. Siranoush came into contact with her relatives, who sent her money and are preparing to take her to America. Siranoush entered our camp and is living on her own account.
Left our care: Febr. 28, 1923. Relatives.

057/13 **Minas,** Manoug Vanlian
Yalva, 16, July 19, 1922

His father was killed his mother died on the road during the deportation. He came to Kirkis with his brother. He was taken to a Turkish house where he remained 7 years as a servant. As his master was very cruel to him he fled to Jirablous where he met a man of our organization, who sent him to Aleppo. Mina's uncle and younger brother are in Yalva, his elder brother is in Kirkis. Minas became selfsupporting, he learned a trade. In our camp.
Left our care: Febr. 28.1923. Selfsupporting, trade

058 **Homoyag,** Sevopian
Moosh, 15, 20.VII.1922

He lost his mother on the road during the deportation. Homoyag was living with a Turc. Once he heard about orphanages in Aleppo and he fled to Urfa. From Urfa to Jirablous, but he was cought several times by Turkishpolice-men and gendarmes. He was put in prison for a short time, and fled afterwards to Jirablous. His brother is in Russia. Humayag could not adapt himself to the life in the city and ran away very soon.
Left our care: Aug. 1922.

059/12(?) **Zuwart,** Ghazar Karghanian
Erzouroum, 16, July 27, 1922

Her parents died before the war. Her sisters and brother died on the road during the deportation. She came to Samsat and lived in a Kourdish house. She was engaged by force, she refused and fled to Urfa from where she was sent to Aleppo. Her brother is in Russia. Zuwart learned embroidery, became selfsupporting Entered our camp Later she found a good place as a servant
Left our care: May 1, 1923. Selfsupportring. Servant.
Later she found relatives in Marseille and joined them.

060 **Hagop,** Garabed Tashdjian
Urfa, 14, ?

His father was a soldier in the Turkish army. His mother cruelly burnt and killed. He and his brother were deported until Harran. He went to live in a Turkish house. Hagop heard that some of his relatives are alive in Aleppo. Of course he desired to see them he fled to Urfa and from there to Aleppo. Other Armenian boys accompanied him. Hagop found his aunt here in Aleppo and went to live with her.
Left our care: July 1, 1922. Relatives.

061 **Sahag,** Kavork Ekmanian
Severek, 15, July 27, 1922

Sahag's father died in his native town, before the deportation, he and his mother were deported until Urfa. Sahag lost his mother then, and went to live in a Turkish house. Some years afterwards he looked for his mother and he succeeded in finding her in Biredjik. Unfortunately his mother was unable to support him and so he went again to a Turkish house. He was accepted as a servant but very badly treated. Sahag fled to Urfa and was sent from there to Aleppo. His mothers two brothers are in Amerika. Sahag went to live with his relatives in Beirut.
Left our care: March 31, 1923. Relatives.

062/20 **Sarkis,** Howhannesian
Urfa, 13, July 27, 1923

During the deportation his father was a soldier in the Turkish Army. He lost his mother on the road when they were exiled to Harran. Sarkis lived there all those years as a shepherd. One day he lost one of his Turkish masters sheep, he was afraid to go home and fled to Urfa and from there to Aleppo. Sarkis has no relatives. We could place Sarkis in the Armenian orphanage.
Left our care: May 1, 1923. Orphanage, V.E.R.

063/5 **Vertanes,** Ghazarian
Shaghshagh, 16, June 27, 1922

Deported with his family till Aghbey where his parents died. He was taken to a Turkish house and kindly treated. His sisters went back to their village but he could not escape. This spring he fled to Jirablous, where he met our organization. He was sent from there to Aleppo. His brother is in Shaghsagh. Vertanes became selfsupporting and entered our camp.
Left our care. Febr. 18.1923. Selfsupporting. Trade.

064 **Nishan,** Howhannesian
Harpoot, 13, 27.VII.1922

He was deported with his mother until Shabaghjour, where a Kourd took his mother and was left alone. He came to Saf where he lived with a Kourd until this spring. Knowing that there are Amenians in Urfa and Aleppo he fled from his masters house, and travelling at night time with some other Armenian boys he reached Urfa and later Aleppo. He has an uncle in America. Nishan could not adapt himself to the life in the city and ran away very soon.
Left our care: May 1922.

065 OKUNAMIYOR

066 **Sisak,** Mugurditsh Demirdjian
Erzeroum, 12, July 27, 1922

His father was a soldier in the Turkish Army when the deportation startet, he was deported with hs mother until Rakka. Sisaks mother was unable to support him and so she gave him to an Arab who was supposed to take care of Sisak. After a few days the Arab changed his mind and sold Sisak to an other Arab for a handful flour. Sisak lived 7 year with his second master. One day he was sent to a mill with wheat, on the road he saw an Armenian who recognized him. He left everything and fled with the other Armenian to Aleppo. Sisaks uncle and grand-parents are in Russia. Sisak was accepted in the Near East Relief Orphanage.
Left our care: April 10, 1923. Orphanage V.E.R.

067/6(?) **Davlet,** Garabedian
Isanli, 10, July 29, 1922

He was deported with his family until Souroudj where he lost them. He was taken into a Kourdish house and he remained there for 7 years. Davlet was acting as a shepherd all these years. Some day a few Armenian business man were passing in his village, they recognized him and took him to Garmoudji where he remained until July 26. From there he came to Rakka and was sent by our organization to Aleppo. His mother is supposed to be in Baghdat. Davlet entered the Near East Relief Orphanage
Left our care: April 10, 1923. Orphanage V.E.R.

068 **Sarkis,** Yeremian
Aintab, 15, July 19, 1922

Sarkis parents were very poor and so they gave him before the war to a man in Oroul(?). At that time Sarkis was 3 years old, he lived with his step-parents until 1915. The deportation order was given and he was exiled with his step-parents to

Biredjik. After his step-parents died he had absolutely nobody and he returned to Oroul(?) where he found a place as a servant in a Turkish house. Sarkis remained 7 years there. As he was always treated very badly he could not endure it any longer and he fled to Aintab. After a few days he came to Aleppo. Sarkis could not adapt himself to the life in the city and he run away very soon.
Left our care: Aug. 1922

069/62 **Tznko,** Sarkis Kasabian
Diarbeker, 12, August 2, 1922

His mother was killed in their town. Tznko was deported till Severek early in 1915 where a Kourd took him to his house and kept him for 7 years there. Tznko was the vineyard guard of that Kourd. Many times he tried to escape but he could not succeed. His master treated him very badly. One day he received the order to take some grapes to Urfa for selling, this was the unique chance for him to flee. He reached the Armenian Church remained a few days there and ...(?)... after a little rest, with some other Armenian boys for Jirablous. Of course he could only travel at night time and walking all the time. They all together reached safly Jirablous and were sent by our organization to Aleppo. Tznko has no relatives. Received in the Near East Relief Orphanage. April 10, 1923
Left our care: April 10, 1923. Orphanage V.E.R.

070/64 **Krikor,** Kevork Turkmenoghli
Mosleg (Andren), 12, August 2, 1922

Deported with his family until Malatia, where he lost them. He went on to Roum Kalé where he lived 7 years as a farmer with a Turk. His work was too painful for him, he could not endure it any longer and he fled to Biredjik. There he met an Armenian priest and so he met after 7 years a man of his nation and people. He was supported several days and afterwards sent through him to Jirablous where he met our organization. Krikor was sent by our man to Aleppo. His elder brother is supposed to be in some environing village of Urfa. Krikor was received in the American Orphanage March 31, 1923

Left our care: March 31, 1923. Orphanage V.E.R.

071/67 **Hayig,** ?, Sis
14, 8.VIII.1922

His parents died when Hayig was a little baby, he does not remember their names. His uncle took care of him all the time, and they were deported together until Rakka where his uncle died. Hayig lived with an Arab for 7 years. Hayig became a farmer and remained 7 years with the Arab who persuaded him that there were no Armenians left and Hayig believed it. One day several Armenian businessman came to Rakka, they thought that Hayig was an Armenian and they told him about the Armenian Orphanage in Aleppo. At the first opportunity he fled from the Arab and came with the help of our Rakka organization to Aleppo. Hayig has no relatives. We found some of Hayig's relatives in Alexandrette. Hayig went to live with relatives March 31
Left our care: March 31, 1923. Relatives.

072/12 **Yesav,** Varteresian, Bushmush
16, August 14, 1923

His father was a soldier in the Turkish Army when he was deported with his mother until Gueuk-Tepe where Yesav was badly wounded. His mother left him alone

thinking that her son was dead. A woman from the Arab tribe found Yesav she could not endure the pity and she took him to her house. She took good care of him in within a few months Yesav was healed. He remained for 7 years with that Arab family and worked for them as a farmer. One day he heard about orphanage, he fled to Rakka and came from there to Aleppo. His younger brother and sister are in the American Orphanage. Yesav learned a trade became selfsupporting and entered our camp.
Left our care: Febr. 28, 1923. Selfsupporting. Trade.

073/14 **Edward,** Parsegh Der Hovhannesian
Bitlis, 15, August 20, 1923

Deported with his mother and brothers until Sert where the whole caravan was killed. He was able to escape from the murders and reached a Kourdish village late in the evening. The village was composed of farmers, Edward came just in the busiest season. They were reaping wheat. A Kourd took Edward to his house in order to have a help. Edward was not badly treated by his master and so he remained there for two years. The Kourd was taken to the Army and went to war against Russia but Edward could not stay any longer at this place, and he went to Mardin where he became a servant of Adjoun Pasha. As he was treated very badly by his new master he fled to Diarbeker. There he was put in prison for several days and set free because he had a Turkish name. He went on to Urfa and came from there to Aleppo. His father is in America and his uncle in Constantinople. Edward learned a trade and afterwards went to look up his relatives.
Left our care: June 1, 1923 Selfsupporting. Trade.
Relatives found in Marseille.

074/16 **Masis,** Danabed Manooselian
Erzingian, August 1922

His father died before the war. Masis was deported with his mother and sister until Agyin. From there they were exiled again and they started for Harpoot. His mother became sick and could not go further so she was left behind. Later he lost his sister too and finally came to Harpoot where he became a farmer. This spring he came to Urfa and fled from there to Aleppo. Masis uncle is in America. Masis was ill and we took him in.
Masis recovered and became selfsupporting.
Left our care: Sept. 1, 1922. Selfsupporting

075 **Hovsep,** Hovhannesian
Karabash, 15, August 24, 1922

His family was killed on the road during the deportation and he was taken to a Turkish house where he lived for 7 years as a servant. Hovsep knew that there are American Orhanages in Western Turkey, he fled from his master and came to Diarbeker, unfortunately he was not accepted in the orphanage. He begged a Turkish muleteer to take him to Aleppo, promising him to be useful on the road. The men agréed and took Hovsep with him to Baalbeck, where he met Miss Jeppe. He was sent by Miss Jeppe to Aleppo His brother is supposed to be found in Djebel.
Hovsep found his uncle and went to live with him.
Left our care: Aug. 1922. Relatives.

076/15 **Krikor,** Toros Soahbetian
Chepni/Kaisseri, 15, August 24, 1922

His mother died before the deportation. His father and two brothers were killed, and Krikor exiled to Almanig near Souroudj where he lived with a Kourd 7 years as a shepherd. He tried many times to escape in order to come back to his nation but he did not succeed. He came on business to Djrablous and fled finally to Aleppo. Krikors brother is in Constantinople. Krikor found his uncle and went to live with him on Dec 16.
Left our care: Dec. 16, 1922. Relatives.

077 **Garabed,** Melkon Tashdjian
Diarbeker, 17, 24. VIII. 1922

His father died before the deportation. He was exiled with his mother to Thgolaghan where his mother died. Garabed became a servant in one of the Turkish houses. He was treated badly. One day he succeeded in fleeing to Diarbeker. There he met a Turkish muleteer, to whom he paid two Turkish gold pounds for his journey to Jirablous. Arriving there he met people of our organization and was sent by them to Aleppo. Garabed's cousin is in Constantinople. Garabed could not adapt himself to the life of the city and ran away very soon. Left our care: Sept. 1922.

078/8 **dis,** Manoog Kasabian
rig/Harpoot, 18, August 24, 1922

His father died before the war. Avedis was deported until Saf where he lived with a Kourd as a shepherd. When permission came for Christians to travel in Turkey he fled one night to Biredjik. From there he was sent to Djablus and later reached Aleppo. His elder brother is in Russia and has married sister in Constantinople. Avedis has succeeded in getting in connection with his relatives. The sent him a little money. Avedis learned a trade and became selfsupporting.
Left our care: Febr. 28, 1923. Selfsupporting. Trade.

079 **Krikor,** Deloian
Aintab, ?, ?

The whole family was deported. When they came to Biredjik two of Krikors brothers died. The survivors went on to Der-el-Zor. Krikors parents died there. Krikor's brother and sister and he himself went to live among the Arabs. They were told by them that there was nobody alive. Krikor and his brother and sister believed that and remained at Der-el-Zor until this summer. When they heard that there are Armenians left who are living in Aleppo, they fled and succeeded. We helped him for a short time and he became selfsupporting.
Left our care: Aug. 1922. Selfsupporting.

080 **Hagop,** Deloian
Aintab, ?, ?

Brother of Nu: 79.
Left our care: Aug. 1922. Selfsupporting.

081 **Mariam,** Deloian
Aintab, ?, ?

Sister of Nu: 79 and 80.
Selfsupporting
Left our care: Aug. 1922. Selfsupporting.

082 **Kevork,** Howhannessian
Aintab, 16, ?

Kevork was deported with his family. On the road he lost his family and he could not succeed in finding them. He lived in Rakka for several years with an Arab by whom he was appointed as a farmer. When he heard that his relatives are alive he fled and came to Aleppo. We sent Kevork to Alexandrette in order to turn him over to his mother.
Left our care: Aug. 1922. Relatives

083/11 **Kevork,** Nazar Domalanian
Urfa, 16, August 26, 1922

His parents died during the war. His elder was killed in the French Army. Kevork became a servant in a Turkish house in Urfa. He asked several times for permission to go back to his nation but his master refused directly. One day he was sent on business to a village. He knew how to profit of this occasion and he fled to Garmoodj and from there to Aleppo. Kevork has learned a trade and became self-supporting. Kevork had an epileptical attack we could not keep him here and so he was sent to Beirut.
Left our care: Febr. 28. 1923. Later we have heard that he died.

084/50a **Hamesd,** Kachadour Kazazian
Erzeroum, 17, August 25, 1922

The whole family was deported in the direction of Marden. Her father was killed on the road she and her sister were taken away by the Kourds of that country. Hamesd was in the village Amoud near Mardin. She was informed by some friend that her mother was in Mossoul. The same night she fled to Marden, where she had a relative of hers. From Marden she was send to Mossoul where she met her mother after a cruel separation of several years. Hamesd came with her mother to Aleppo with the intention to continue their journey to Constantinople where she has an uncle. They were both short of money so we took them in our house. Hamesd learned emvroidery and became selfsupporting. Entered our camp May 1, 1923
Left our care: May 1, 1923. Selfsupporting. Embroidery.
Later she married to Nu: 22.

085 **Barkev,** Hovsep Boyadjian
Marash, 14, August 28, 1922

His parents were killed during the French War in Marash. Barkev fled to Arabdagh and lived with an Arab as a shepherd. When the war was finished he came with his master to Aleppo in order to sell wheat. Once here he went directly to the Armenian Church and remained there he was sent to us. His uncle is in America. Barkev could not adapt himself to the city life in the city and ran away.
Left our care: Sept. 1922

086/12a **onika,** Gebriel Andonian
g/Tokat, 21, August 29, 1922

Veronika was deported with her father and mother, the later died in Siroudj and her father was killed on the road. Veronike became sick and could not go further. When living in a little town named Girasor an Arab took her by force to his house and in a short time she became his wife. She lived with the Arab until August 27. One day she went with a load of wheat to the mill not far away from the town. The miller

being an Armenian helped her to flee to Aleppo. Veronika's elder brother was a soldier in Salonik and the younger was in their native town when they were deported. Veronika is living on sewing Entered our camp
Left our care: Dec. 31, 1922 Selfsupporting. Sewing.
Later she was engaged and went to America to marry.

087/68 **Haroutiune,** Bedrossian
Guel-Dagh/Broussa, 18, August 30, 1922

His father died during his military service in the Turkish Army. Haroutiune was deported with his mother until Meskene where she died. From Meskene Haroutiune went to Sabka where he lived with the Arabs as a farmer. One day he met some Armenian carriage drivers and he asked them to help him in fleeing. They agreed, he fled at night time and joined the Armenian drivers on the road. With their assistance he could reach this city. Haroutiunes mother brothers were soldier in the Turkish Army in Constantinople. Haroutiune learned drawing and is working in our embroidery-department.
Left our care: Dec. 31, 1923 Selfsupporting, Trade
Married 1929 to Mariam Nu: 1021.

088/18 **Aram,** Garabed Terzian
Mounjasoun/Caisseri, 15, August 30, 1922

After his father was killed in his native town he was deported with his mother and sister until Bilegh, where he lost the caravan. An Arab took him from there to Shah-Haisa where he lived as a farmer. He was badly treated. He fled from the Arab went to Anaze's tribe and lived with them for a time. Aram became very ill at once but nobody took care of him, there were a few Armenians working in the mill of this tribe, they took care of him and when recovered they sent him to Rakka and send him to Aleppo. His mothers brother is in America. Aram suffred severely from malaria but finally recovered and learned a trade.
Left our care: Aug. 1923. Selfsupporting. Trade.

089 **Yervant,** Abrahamian
Broussa, 15, September 19, 1922

Shortly before the war his father died. Yervant was deported with his family until Ras-el-Ain where the whole family was killed. He was leaving with an Arab doing agriculture. His cousin was in Meskeni, he met him once on the road, and learned from him that he could be sent to Aleppo by a man of his village. He fled from the Arab supported by the ..(?).. to came to this city. Jervant has no relatives. Yervant was a bad character, hateful against his own people. He left us after a few days to return to Moslems and surely to become a Moslem himself.
Left our care: Oct. 1922.

090/11a **Nazeni,** Kevork Karamanougian
Sivas, 23, ?

Her father died before the deportation but she was deported with other scholars from the American School of Sivas. –Two American teachers followed the girl until Malatia. As long as they were with them, the girls have been in safe. At Malatia the Turkish government forced these teachers to leave the caravan, after what the girls have been illtreated. Many of them have been taken away by force by Turcs or Kourds. Nazeni went as far as Kulic(?) where a Kourd took her to his house. She fled from the Kourd and went to Hadji Osman Pasha who as in Tsgharis(?) at that time.

Hadji Osman Pasha treated her very kindly but he soon died. His daughters went to Urfa and took Nazeni with them as a servant. After five years Nazeni learned that her sister was alive in Constantinople. She asked for permission to go but her master refused for quite a long time but set her free at the end. Nazeni found her relatives and went to live with them.
Left our care: May 1, 1923. Relatives.

091/40a **Meriye,** Avedis Chaghmakdjian
Aintab, 30, August 5, 1922

Meriye was deported with the whole family until Der-el-Zor where all of them were killed except herself and her daughter. An Arab took both of them to his house and sold them after one month to one of his friends for one pound gold each. Merije was married to the second owner and she lived with her daughter in the Arab's tent for seven years. One day she heard that her brother was in Aleppo. With the help of two Armenians she fled and succeeded in reaching this city. Unfortunately she could not find her brother here. As she was not able to suport herself and her daughter we received her in our Reception house. Meriye is living on sewing. Entered our camp.
Left our care. Dec. 31, 1922. Selfsupporting. Sewing.
Later she married an Armenian in Aleppo.

092/41a **Beatrice,** Moses Chakmakdjian
Aintab, 11, August 5, 1922

Daughter of Nu: 91.
Beatrice was given to her mother
Left our care: June 1, 1923. Relatives.

093/19a **Erhen,** Garabed Koseian
Harpoot, 17, July 15, 1922

During the war her father was a soldier in the Turkish Army. Erhen was given by her mother to a Turc in order to safe her life. The Turc took her to his village where she lived 10 days. Erhen fled from there to her grand mother who was in a Turkish house of an other aillage. She could not be received there and so she was abandoned in the streets. A Turkish policeman saw her and within a few minutes she was encorporated to a leaving caravan and exiled to Mardin. There again a Turc took her to his house as a servant. Erhen became ill and the Turc send her away. A Kurdish woman took her to her tent and took care of her. Erhen remained all the time there, one day the Kourdish woman wanted to merry her to a Turc, Erhen refused and fled to Urfa. The Armenians from Urfa helped her and send her to Aleppo. Erhen has 2 brothers in America. Erhen was not able to learn embroidery she has been replaced as a servant.
Left our care: June 1, 1923. Selfsupporting. Servant.
Married and left the city.

094/10a **Anna,** Kessirian Buzmishan
Harpoot, 17, July 15, 1922

Anna was deported with her family until Toghris where all were killed excepting herself.. She fled with an other girls to the mountains and lived there for 10 days suffering horribly. An Arab found her there and took her to his tent. He supported her one year and sold her afterwards for two Kele wheat to an other Arab who wanted to marry her. Anna knew that and fled at night time to an other village There she met

again the same difficulties she could not flee any longer because it was dangerous. The Arab married her by force and she lived with him until she found the opportunity to fley to Urfa, from where she was sent to Aleppo. Has a sister in America Anna's relatives sent her money, and she is living on her own account.
Left our care: Dec. 31, 1922. Relatives.

095/2a **Armenoohi,** Haroutioun Leblebdjian
Geive (Ismidt), 30, September 17, 1922

Her husband was a soldier in Constantinope when the deportaion started. She was deported with her only son and her parents to Islahijé where her parents and her son died. She was exiled to Der-el-Zor where an Arab took her to his house as his servant and she remained there for 7 years. Armenoohi tried to escape several times but she could not succeed. She was so ill treated that she lost nearly the sight of one eye. One day selling strow in one of the environing villages of Der-el-Zor, she met some Armenians she begged them to help her, so they did and she finally succeeded.
She has no relatives.
Left our care: March 31, 1923. Selfsupporting. Servant.

096/28a **Filor,** Krikor Pamboukdjian
Broussa, 30, September 17, 1922

During the deportation Filors husband was a soldier in Constantinople. She was exiled with her father, brother and daughter until Nisebin, where her father was killed. Filor was taken by a Kourd to a village and her brother and daughter too. One day her brother was beaten very badly by the Kourd and he became ill and died within a short time. The Kourd wanted to marry Filor, but she not and she fled to an other place. Again her second master wanted to marry her. Filor wanted to flee but the Kourd did not gave her, Yeghsabeth, her daughter. Filor was sold to an other Kourd for 500 piastres. She was supposed to be a servant of her new master, but in fact she became his wife. After searching for six years she succeeded in finding her daughter. She fled with her to Mardin. There she was supported by an American Missionary for several days who helped her on her way to Aleppo. After a walk of twenty days crossing the endless desert of Mesopotamia she came to Aleppo and was received in our reception house. Her daughter is with her. Filor's husband is in Constantinople. Filor found a place as a servant and became selfsupporting.
Left our care: June 1, 1923. Selfsupporting. Servant.

097/27a **Yeghsapeth,** Mangasarian
Broussa, 10, September 17, 1922

Daughter of Nu: 96.
Yeghsabeth was received in the Danish orphanage. Left our care: Dec. 31, 1923. Orphanage Danish. Later she joined her mother, who was living in Egypt, but in 1927 we heard that she had died there.

098 **Lucia** O. Bedoian, Tovmas Kasabian
Diarbeker, 27, September 15, 1922

Her husband was killed in the native town and she was deported with her family and son until Severek where a Turkish Major married her. Lucia lived for 7 years with him and fled afterwards to Diarbeker but the major caught her on the road and broth her back. Once hearing her vacations in a village near Severek, where

she was send with her daughter by the Turkish major. She risked once more and succeeded this time to flee to Mardin. She went directly to the American orphanage, but as she could not be received there she went on to Der-el-Zor. After crossing the endles pleins and deserts she came to Aleppo. She was received with her son in our Reception house. Lucia found some relatives here in Aleppo and she went to live with them.
Left our care: Oct. 1922. Relatives.

099 **Antranig** B. Zanzareadjian, Bedros Kasabian
Diarbeker, 8, September 15, 1922

Son of Nu: 98.
Left with his mother Nu: 98.
Left our care: Oct. 1922, Relatives.

100 **Yeghia,** Hovaginian, Keledsh
12, September 26, 1922

During the deportation he lost his mother and his father was killed on the road. An Arab from Serin took Yeghia to his house and he lived with the Arab for 7 years. Later he came to his sister who was married to an Arab but her husband did not received Yeghia. His sister advised him to go to his brother who was supposed to be in Abou-Jebbar, arrived there he was told that his brother had gone to Aleppo. Yeghia was supported by an Armenian miller for a few days and the later helped him on his way to Aleppo. Yeghia could not find his brother in this city. Yeghia was always worrying about his sister, and one day we found that he had run away to bring her out. We did not allow him to go, because we thought, he would be killed, but he did so on his own account.
Left our care: Oct. 1922. He never came back.

101 **Panos,** Shadarevian, Giebeu
19, September 26, 1922

His father was killed in Adana a few years before the war. His mother married for the second time and Panos moved to live with his grandparents. At the beginning of the deportation they were all together exiled to Der-el-Zor. His grandparents were killed there, Panos could escape. An Arab took him to his house and Panos lived there for seven years. Some other Armenian boys were there too and all of them wanted to return to their people but nobody knew the truth if there were Armenians left or not. Panos decided to go to Aleppo to find out if yes or no and he left them promising to bring them news. Once here he could not return, being afraid of his cruel master.
Panos has no relatives.
Panos has learned a trade, became self supporting.
Left our care: Feb. 28, 1923. Self supporting, Trade.

102 **Vartevar,** Manong Balian Dougala/Zeitoon
19, September 26, 1922

His parents died before the war. Vartevar was adopted by an Armenian family. At the beginning of the deportation, he was exiled with his new parents until Sufara. Vartevar was taken to an Arab for labor. He worked there for years as a farmer. His relatives were all killed in that town. This spring his master gave him the permission to look for his relatives. Vartevar came to Aleppo but could not find any of them.

Has no relatives.
Vartevar learned a trade and became self- supporting.
Left our care: Feb 28, 1923. Self supporting. Trade.

103 **Harontiome,** Bogborian
Adiaman, 16, October 4, 1922

After his father was killed in his native town Harontiome was deported with his mother and brother to a village near Biredjik. He lost his brother on the road. Harontiome's mother was married to Turk at Biredjik and he went to another village living in a Turkish house until his mother's husband died. As soon as Harontiom learned about it, he returned to Biredjik and fled with his mother to Aleppo. As his mother is in very poor condition we received him in our reception house.
Learned a trade and became self-supporting.
Left our care: Aug. 13 1923 Self-supporting. Trade.

104 **Noyenzar,** Hairabedian
Sivas, 24, October 7, 1922

At the beginning of the war, her husband was killed in their town. Noyenzar was deported with her family to Ras-el Ain. Within a short time the whole family died. She was married to an Arab, with whom she lived for seven years. Going to the fountain of the village an Armenian chauffeur saw her and advised her to make herself ready to come early in the morning to the same place promising her that he was going to help her. Early in the morning N and evening Noyenzar went as usual to the fountain, the chauffeur came with the motor car and so she succeeded in coming. Worked in the reception house.
Noyenzar found a place as servant and left our house.
Left our care: Dec. 21, 1922. Self supporting. Servant.
Later she married an Armenian in Aleppo.

105 **Mardiros,** Hagob Souragian
Arabkir, 15, October 18, 1922

His fatber was a soldier in the Turkish Army when Mardiros was deported with his family until Derdjivan. Mardiros lived for seven years with a Kourd. An Armenian woman was married with the chief Kourd of the village pleased her husband to let Mardiros go with his servants to Aleppo. One day they came to Aleppo. Mardiros did not go back but came to us. His mother returned to Arabkir.
Mardiros learned a trade and became self supporting.
Left our care: Feb. 28, 1923. Self supporting, Trade.

106 **Araksi,** Chraian
Adiaman, 11, October 22, 1922

When the deportation started her father was in the Turkish army. She was exiled with her mother to Chin-Polad. Her mother knew all the misery of the deportation and so she gave Araksi to a Kourd in order to save the life of her only child and she went further out. The Kourd was very poor and could not support her. Araksi lived on begging almost for 7 years. One day the Kourd took her to Urfa with the intention to sell her. Nobody wanted to buy this little girl and the Kourd did not want to bring her back to the village and so he left her alone in he street of Urfa. Araksi begged again. One day a rich Turk took her to his house and she stayed there for four months. An Armenian woman going to Aleppo took her to Aleppo and turned

her over to us. Araksi did not know anything about her relatives.
Araksi was received in the Near East Relief orphanage
Left our care: April 10, 1923. Orphanage N.E.R.

107 **Haroutionne,** Sahag Parsaghian
Erzeroum, 15, October 21, 1922

The whole family was deported to Malatia, where his father was killed. His mother and sister were exiled with him to Urfa. His mother died after her arrival in Urfa. On October 1915 he was deported for the third time and so he lost his sisters. On Souroudj a Turkish police man sold him for eight piastres to a Kourd. Haroutionne fled after 10 days from there to Roum-Kale where he lived 7 years as a shepherd with a Kurdish family. When he heard about Armenian orphanage he fled at night time from there to Biredjik and then to Aleppo. He came to us looking like a Turkish boy. As far as we know he has no relatives. Haroutionne went to live with his uncle in Jirablous. Haroutionne returned on July 29th 1923 to us bringing with him Ohannes Nadjarian n: 333 who was living among the Muslims in the region of Jirablous. Haroutionne left our care and went back to the region in order to bring his sister out.
Left our care. March 31, 1923. Relatives.
2nd left our care Aug. 15, 1923.
Later he brought his mother from the Moslems and supported her.

106 **Garabed,** Khachadour Yezujian
Bafra, 16, October 19, 1922

Garabed's father died in this town, he himself was deported with his mother until Kiaghta where he lost her. Garabed went on to Besni where he lived in a Turkish house. At the beginning the Turkish family took good care of him and they sent him to school but as soon as he was big enough to help them in their work he was not sent to school any longer. One day his mother beat him very cruelly. Garabed could not endure this life and fled to Malatia. There he became the servant of a Turk. Some Aintab muleteer saw him in Malatia and proposed him to work for him. The muleteer proposed him nine meojidie a month and Garabed did agree with him. One day he came with his master to Aleppo. Here he heard about the orphanages. As soon he decided to remain here in order to come back to his people. Garabed has no relatives. Garabed was a bad charioteer and returned to the Muslims no doubt to become a Muslim himself.
Left our care: Oct. 1922.

109 **Gulebang,** Movses Ghazarian
Sivas, 18, October 26, 1922

At the beginning of the deportation his mother was taken away by force to a Turkish house. He and his father were exiled to Aleppo. Gulebang's father became ill on the road and died here in Aleppo a few days after their arrival. Gulebang went to Enterli where he lived one year after his father's death. As he was badly treated he fled from there to Hamam. He found a place as servant in an Arabic family and he stayed for six years. Gulebang wanted to learn a trade, he asked his master to be permitted to return to his nation but the Arab was angry and began to treat him badly. One night he fled from there to Aleppo and asked us to protect him for a time.
Gulebang found some work and became self supporting.
Left our care: Nov. 1922. Self supporting.

110 **Garabed,** Pirages Koudouradjian
Diarbekir, 20, 28.X.1922

He was deported with his family until Alia where his father, mother and two brothers were killed. Garabed was sent on to a village near Mardin where he lived in a Turkish house for 7 years as a servant. During this period he lost his sight of one of his eyes. (somebody shot at him) In Mardin he heard that the Americans opened some orphanages in the biggest cities of Syria. At night time he fled from the Turks and started for Der-el-zor. Arrived there he found his brother in the surrounding villages. In an instance they were decided to go to Aleppo. After a work of 10 days they crossed the desert and came to us.
Garabed learned a trade and became self-supporting. Left for America.
Left our care: Feb. 28, 1923 self-supporting.

111 **Hovhannes,** Koudouradjian
Dierbekir 18 October 28, 1922

Brother of nu: 110
After the family was killed, Hovhannes and jis younger brother Mihran were sent to Talik. An Arab took both of them to his tent. Within 10 days they fled to the chief Arab's house. They were received by him and they had a good treatment all the seven years, they were there. Came to Aleppo with his brother nu: 110 Hovhannes learned a Trade and is self supporting now.
Followed his brother to South-America
Left our care: Feb. 28, 19023, Self supporting. Trade.

112 **Mihran,** Koudouradjian
Dierbekir, 15, October 28, 1922

Brother of Nu: 110 and 111. Camp.
Left our care: July 31, 1923. Self supporting. Trade.
Followed his brothers to South-America

113 **Tovmas,** Ekmekdjian
Urfa, 15, October 28, 1922

His father was killed during the deportation. Tovmas with his mother and younger brother were deported to Boz-Khater where a Kourd killed his mother and brother and took Tovmas to his farm. Tovmas lived there for 7 years as his shepherd. Later he fled to a Christian village named Golia. There he learned that the French army occupied Aleppo and that Armenians are living in their city. Within a few months he earned some money in Golia and after that he came to Aleppo travelling only at night time. Tovmas has an old aunt who is the house-mother of our reception house. Relatives have been located
Left our care: Aug. 13, 1923. Relatives.

114/14a **Mariam,** Haroutionne Derderian
Kighi/Harpoot, 16, Nowember 8, 1922

Mariam was deported with her family to Palou, there her father was killed and the rest of the family were sent to Diarbekir. She was taken away from her mother and brought to a Turkish family where she lived for 7 years as the maid-servant of the house. Where permission to travel came for Armenians some of her relatives came from Harpoot. They were going to Aleppo. One of them went to Mariam's master and asked him to permit Mariam to join their party. The Turk agreed and so she

could come to Aleppo. Mariams uncle Malghas and her brother Zaven Derderian are in Constantinople. She has also an uncle named Persegh Derderian in America. Has an uncle in America. Left our care: Aug. 13, 1923. Relatives.

115/32 **Simon,** Hovsep Sookiasian
Sivas, 18, Nowember 14, 1922

Simon's father died before the war. He was deported with his mother and sister to Tel-Abiat. There he lost his sister and his mother died. Simon went to a Turkish house and lived there for years as a servant. As he was growing up, his master did not want to keep him any longer and he was discharged from there. Simon went to a Kourdish village and lived for 5 years there, being a farmer. He was treated badly there. He fled at night time to Urfa and finally reached Aleppo. Simon learned a Trade and is Self-supporting
Left our care: Feb. 28, 1923. Self-supporting. Trade.

116/35 **Souren,** Hovhannes Hagtzian
Kighi (Harpoot), 15, Nowember 15, 1922

The whole family was deported to Palou, where all the members were killed, excepting Souren and his brother Garabed whe were living there in Kourdish houses in Tsharsandjak as servants. During the war the life was getting more expensive from day to day and they could not find enough food in their master's house, so they fled from there to Gemery near Harpoot. They lived again in Turkish houses after the Armistice the Americans near East Relief opened orphanages for Armenians in Harpoot. Souren knew about it, took his brother and so they started together for their way to Harpoot. They were received there and came later with the orphanages to Aleppo. Souren's uncle named Khacbadour is living in America. Souren learned a trade and became self supporting. Camp.
Later their relatives were found and they brought both of them to Canada.
Left our care: June 1, 1923. Self supporting. Trade.

117/36 **Garabed,** Hovhannes Hagtzian
Kighi/Harpoot, 16, Nowember 15, 1922

Brother of Nu: 116.
Garabed found some work and became self supporting. Dec. 16, 1922.
Left our care: Dec. 16, 1922. Self supporting, Trade.

118/33 **Krikor,** Benjamin Garabedian
Khogh/Harpoot, 18, Nowember 15, 1922

His father left for America before Krikor was born. Krikor was deported with his mother about two hours from their town. In a garden the whole caravan was killed. His mother promised all her money and her properties to a Kourd if he would save her son. The Kourd took Krikor to his house where he lived for seven years acting as their servant. Krikor learned about orphanages and fled from the Kourd's house and succeeded in coming to Aleppo. Krikor came into connection with his father, who sent him some money so that he is now living on his own account.
Left our care: Dec. 31, 1922. Relatives.

119 **Mouofar,** Kalajian
Severek, 14, 13.XI.1922

During the deportation his father was killed. He was given by his mother to the chief

Turk of the town. His mother was exiled and he never knew what happened to her. Mouofar lived for 7 years in that house. When the Turk died he met some Armenians in the market, who were leaving for Aleppo. He asked them if there were orphanages in Aleppo, they said yes. At once Mouofar was decided to follow them they accepted and he came to us. Mouofar has no relatives. Mouofar was not a boy fit for the life in an orphanage so we sent him away.
Left our support Dec. 8, 1922.

120 **Alexan,** Abraham Akinjian
Van, 17, Nowember 10, 1922

His father died before he was born. After his father's death his mother married again. His uncle took care of him until the insurrection of Van. Some of the population of their state were killed some of them fled to Russia. Alexan was taken to a Kourdish house where he lived until a few days before the Russian occupation of Van. Alexan was exiled with his master to Urfa where they lived for 7 years as farmers. When he heard about the orphanages he fled to Jirablous and was sent from there to Aleppo. Alexan has no relatives Alexan did not submit himself to the rules of the orphanage so we sent him away.
Left our care: Dec. 9, 1922.

121/6a **Nazli,** Abraham Zakoian
Tsharsandjak/Harpoot, 18, Nowember 14, 1922

At the beginning of the deportation her father was killed in his native town. Before her mother was deported she gave Nazli to a Turk in order to save her life. Nazli lived one year there but being treated very badly she run away and went to a Kurdish village where she lived for six years. She fled again being undecided where to go. On the road she met an Armenian boy and they decided to go to Aleppo. After traveling 15 days day and night she reached this city. Nazli has no relatives. Worked in the reception house. Nazli's sister has been found, she is married and living here in Aleppo. She had some disturbances, Nazli was placed temporarily in an asylum in the city.
Left our care Aug. 31, 1923. Relatives.

122/41 **Levon,** Sarkis Toutelian
Vasgerd/Harpoot, 16, Nowember 16, 1922

Levon was deported with his mother and younger brother to Pera where a Turk took him to his house. His mother and brother were sent further on and he never became news of them. Levon lived 3 years with that Turk but as he was ill-treated he fled from there to Pashagbag where he went to a Kurdish family being their servant. When Armenians were allowed to travel he went to Harpoot joined a caravan there and came to this city. Levon has his father in America. We received him in our reception house and he remains here until he can get news from his father. Levon came into reconnection with his relatives in America, he sent him money so that he could live in his own account.
Left our care: Dec. 31, 1922. Relative.

123/37 **Haroutionne,** Bagdasar Tatoian
Ertmonig Harpoot, 17, Nowember 17, 1922

Haroutionne's father died before the deportation. When Haroutionne's mother was exiled with her son she gave him to a Kourd to save his life. Five months af-

terwards all Armenian children were collected by Turkish government and sent to different caravans to be deported. Haroutionne's caravan was sent to Rome-Kale, where he came to a Kurdish house. He became a shepherd and lived 7 years with the Kourd. When he heard about the orphanages he fled at night time to Jirablous. He was sent from there to us. Haroutionne has a cousin named Santrias in America. Haroutionne was received in the orphanage of the Near East Relief.
Left our care: April 10, 1923.

124 **Krikor,** Kachedjian
Adiaman, 15, Nowember 17, 1922

His mother died before the deportation, his father during the war, Krikor with his three brothers was deported until Aleppo. Krikor was adopted by a Turk and lived seven years with him being his servant. He fled to Jirablous and was sent to us. Krikor learned Trade and became self-supporting
Left our care: June 1, 1923. Self supporting. Trade.

125 **Vartouhi,** Havhames Darakdjian
Tokad, 16, 17.XI.1922

Vartouhi's father was a soldier in the Turkish army when she was deported with her mother and sister to Biredjik. In this town a Kourd took her to his house and she ignored what became of her mother and sister. Vartouhi was in Denis-Baji for seven years. She was told that there were no Armenians alive, she believed that 7 years. One coming to Briedjik she met the Armenian priest of this town, who told her that there are many Armenians alive, and orphanages to care for these who had lost their relatives. Her national feelings were still alive in her and she decided to come back to her people by any means, the priest helped her to flee and she came to us Nov 17 Vartouhi became self-supporting embroidery
Left our care: June 1, 1923. Self supporting. Embriodery.
Later she married an Armenian in Aleppo.

126 **Abraham,** Mardiros Kasaian
Sivas, 15, Nowember 17, 1922

Abraham's father was killed during the deportation. He was exiled with his sister to Tsharmoug where he lost her. Abraham met a muleteer going to Urfa, he went with him to his city where he became the servant of a Turkish butcher. He was very ill-treated there and fled the third year to another house where he remained under the same condition four years. When Armenians were allowed to travel he fled from Urfa to Jirablous, where he met a man of our organization who sent him to our institution. The people of Sivas took care of Abraham so he stayed only a few days with us.
Left our care: Nov. 1922 Relatives.

127 **Setrag,** Hooroian
Kighi/Harpoot, 13, Nowember 17, 1922

Setrag's father died before the war he was deported with his mother and two sisters to the villages or Harpoot where he lost his relatives. Setrag went back to his village and lived with a Turk 7 years when all Armenians were allowed to leave Turkey he fled from the Turk and went to Harpoot, where he met an Armenian cara-

van going to Aleppo he was permitted to go with them. After a journey of several weeks he reached this city. His cousin Hovagim is in America Setrag was no good character and we found that the life in our orphanage-house was no good to him so we sent him away.
Left our care: Dec. 1922.

126 **Avedis,** Kautzanagian
Khozad/Marsovan, 16, Nowember 16, 1922

His parents died before the war. Avedis was living with his elder brother. At the beginning of the deportation they were exiled to Portag where the children were deported from the caravan and given to different Turks. Avedis was taken to a Turkish family at Fetamet where he lived 3 years as a farmer. During the war living was getting more and more expensive and the house could not keep Avedis any longer at his charge. Avedis went to Shintill and found a place in this town as a shepherd. He remained four years there. When Armenians were going to Aleppo, he fled to Harpootjoined a caravan and reached finally Aleppo. His mother's brothers Hagop and Hovhannes Tashdjian are in America. Avedis came into connection with his relatives and supported him
Left our care: May 1, 1923. Relatives.

129 **Djemile,** Frances Batami
Diarbeker, 30, ?

Djemile was deported with her husband and three children. On the road her husband was killed. A rich Turk took her with her children back to Diarbeker and she became his wife living seven years with her. Djemile fled several times to Mardin hoping to be protected by the Americans, but she could not succeed because the Turk was following her every time and she had to return with him. She was advised to flee to Aleppo and so she did. The Turk followed her again. He came to Aleppo and wanted to take her back to Diarbeker. Seeing all these troubles we sent her with her children to Beirut. We are informed that Djemile was received with her three children in a Catholic orphanage in Beirut.
Left our care: Oct. 1922. Orphanage Catholic.

130 **Sofia,** Frances Batani
Dierbeker, 14, ?

See Nu: 129.
Catholic Orphanage Beirut.
Left our care: Oct. 1922 Orphanage Catholic

131 **Levon,** Frances Batami
Dierbeker, 12, ?

See Nu: 129.
Catholic Orphanage Beirut
Left our care: Oct. 1922.

132 **Eugenie,** Frances Batami
Dierbeker, 10, ?

See Nu: 129.
Catholic Orphanage Beirut.
Left our care: Oct. 1922.

133 **Khasvart,** Hagob Topalian
Kighi (Harpoot), 15, November 18, 1922

Her father and brother fled at the beginning of the deportation from their native town. Khasvart does not know where they went. She was deported with her mother and sisters to Dierbeker. Her mother died there. Her sisters were taken away by Turkish man and she by another Turk to Severek where she lived seven years being considered as a member of the Turkish family. Khasvart has tried to flee several times thinking that she could meet some of her relatives but she did not succeed. An Armenian lady helped her in fleeing to Aleppo and so she came to us. Her cousin Nishan Kurumurian is in America. Camp.
Left our care: Feb. 1 1924. Self supporting. Embroidery.
Living with her relatives.
Married.

134 **Soultan,** Markar Mothoian
Kighi/Harpoot, 15, November 17, 1922

She was deported with her family. Her father was killed in Harpoot. The rest were dispersed to different caravans. Soultan was exiled to Urfa. A Kourd took her from there and went with her to Severek. She lived seven years with the Kourd being his maid-servant. Several Armenian families were allowed to go to Aleppo, they promised Soultan to take her with them if she could manage to flee. Soultan fled at night time from the Kourd and started early in the morning, (with the above named families for Aleppo.)
Soultan found her relatives and went to live with them.
Left our care: June 1, 1923. Relatives.

135/20a **Marin,** Hagob Meychandjian
Severek, 15, November 17, 1922

Her father died before the deportation. Marin was deported with her mother, brother and sister until Mardin where she lost all of them. She was taken to a Turkish house where she lived seven years as a maid servant. Marin desired very much to flee to the orphanage in Mardin but she was afraid of doing so because her master was the chief of this city. Armenians were going to Aleppo almost every night of course without permission. Marin fled at night and joined such a party and finally reached this city. Marin learned embroidery and became self-supporting.
Later she was engaged in to go to America.
Left our care: June 1, 1923. Self supporting. Embroidery.
Married in America.

136 **Nishan,** Garabed Bairakdarian
Palau, 12, November 17, 1922

When the deportation started his mother gave him to a Kourd in order to save his life. He does not know what happened to his mother. Nishan was considered as a member of the Turkish family. When he grew up and he was big enough to work, he became a shepherd of his master. When Armenians were allowed to travel, one of his relatives wanted the Turk to let her take Nishan to Aleppo. The Turk refused at the beginning but when his relatives went to the government, then later gave her Nishan and so they came together to Aleppo. Nishan was received in the Near East Relief orphanage

Left our care: April 19, 1923 Orphanage NER

137 **Mary,** Koshkerian
Mersina, 18, November 17, 1922

Mary's father died before the war. She was deported with her mother to Der-el-Zor where her mother was killed. Mary was taken by force to an Arab where she lived for 3 years. When the life was getting more and more expensive the Arab gave her to a Tshatshan. For a long time she was the servant of her new master and later they married her. Mary did not want to stay there in these conditions and she fled to Kashine where she found Armenians who protected her for a few days and then they sent her to Aleppo. Mary learned embroidery and became self-supporting Later she was married to an Armenian here in Aleppo.
Left our care: june 1, 1923. Relatives by marriage.

138 **Khoumar,** Musegh Ohaboian
Harpoot, 18, 17.XI.1922

Her father died before the war. Her mother and sister were killed in the beginning of 1915 in their native town. Khoumar was deported with her uncle's wife to Tshaktabak near Urfa. Khoumar was taken by an Arab to his house where she lived seven years as a servant and worker. One day going to pick up some wood for the Arab, she met an Armenian woman who told her that there were orphanages in Urfa. Khoumar fled and reached safely Urfa from where she was sent to us. Khoumar found her relatives and went to live with them.

139 **Nishan,** Der Arsenian
Palou, 18, 18.XI.1922

Nishan was deported with his family to Pakhon where his father was killed. A Kourd took his mother to Aleppo. During the time that her mother was busy selling sheep. He heard that there are orphanages in this city. He did not return but came to us on Nov 18. His uncles Krikor, Kevork and Giragos are in America Nishan did not want to work and learn a trade, we did not keep him and sent him away. Than he found a place by a miller where he is now earning his living. Later his relatives in America were found and took care of him
Left our care: Dec. 1922. Self supporting.

140 **Karekin,** Armenag Manougian
Havar/Palou, 23, November 17, 1922

In the beginning of the deportation Kourds attacked their village. All Armenians left their houses and fled to the environing villages and mountains. Karekin went to a village named Gozarag where he lived one year with a Kourd but being ill-treated he fled to Bedevi and lived there for five years as a shepherd. Karekin tried many times to flee but could not succeed. Some kourds of his village were going to Aleppo on business he left the whole flock in the mountain and followed them. His uncle Haig is in America. Karekin soon found some work and became self-supporting. Left our care: Dec. 31, 1922. Self supporting.

141 **Armenag,** Dikran Derderian
Osnag/Harpoot, 23, November 17, 1922

His father died before the deportation. His mother married again. Armenag was adopted by his uncle. Wben the deportation started the whole family was ex-

iled to Mulikan. Arrived there they were attacked by Kourds. Armenag fled to the mountains and was saved in this way. He remained two weeks in the mountains living on grass and wild fruits. Armenag saw that he could not endure it any longer and went back to the village where he lived with a Turk being his shepherd. When the Russian Army attacked and occupied Erzeroum he tried to reach this city but he could not succeed. He changed direction and went to Dersim. He lived there until he found an opportunity to flee to Aleppo. His uncle Khatshadour, Krikor and Vahan Derderian and his mother's brother Hovhannes Mosigian are in America Armenag found work for himself and became self-supporting.
Left our care: Dec. 1922. Self supporting.

142 **Vahardshag,** Kachakdjian
Erzeroum, 14, 22.XI.1922

Vaharshag was deported with his family until Harpoot. His father was killed there and his 3 sisters were taken away by Turks from Dierbekir. Vaharshag was exiled again with his mother to Ashar Boojagh, before reaching this place his mother died on the road. Vaharshag became ill, an Arab took him to his house and treated him during his illness. After his recovery he lived there seven years as a farmer. When he heard that there are Armenians alive, he did not want to live any longer among the Muslims and he fled to Aintab. Vaharshag was received in an Armenian family who brought him to Aleppo. As far as we know he has no relatives. Camp.
Learned a trade and became self supporting
Left our care: Jan. 31, 1924. Self supporting. Trade.

143 **Jester,** Khachadour Postajian
Charsanjiak, 11, November 25, 1922

Her father was killed during the deportation in his native town. Jester was deported with her mother until Peri, where her mother was killed. Jester was taken to a Turkish house where she lived 7 years as their child. An Armenian family of this town were coming to Aleppo, they promised Jester to take her with them if she would flee at night time to them. Jester fled the same night and started early in the morning her journey with her new protectors.
She has no relatives. Jester was received in the Near East Relief Orphanage.
Left our care: April 10, 1923. Orphanage NER.

144 **Mardiros,** Arten Keledjian
Adana, 18, November 23, 1922

His father died before te deportation. Mardiros went with his mother to Aintab where his grandmother was living. Within one year his mother married again and Mardiros was placed in the Armenian Orphanage. During the war the Turkish government separated the bigger boys and deported them. Mardiros was exiled to Asitshe, where he lived seven years as a farmer. When Armenians were allowed to travel he fled to some Armenian carriage drivers and with their help he succeeded in coming to Aleppo. As far as we know he has no relatives Mardiros found work for himself and became self-supporting in a few weeks
Left our care: Dec. 1922. Self supporting.

145 **Mariam,** Garabed Demerdjian
Chinkoosh, 13, 21.XI.1922

Her father was a soldier in the Turkish army when the war started. Mariam was de-

ported with her mother and brother until Severek. In this town Mariam was taken to a Turkish house as a maid-servant. Sometime after the Armistice the Turkish family was going to Diarbekir, they wanted to take Mariam with them. When Mariam's aunt heard about it, she advised the girl to flee. Mariam fled at night time to her aunt's house, but the Turk followed her, Mariam could not remain with her aunt but had to flee. So one night she fled to Urfa and from there to Aleppo. She was received here Nov. 21 1922 Mariam found her relatives here and went to live with them.
Left our care: Dec. 1922. Relatives.

146 **Avedis,** Torigian
Shiro, 18, November 21, 1922

When the deportation started his father was killed in his native town and the rest of the family deported till Urfa. His mother died there. Avedis was taken to a Turkish family and became their servant. After two years he returned to Shiro where he lived five years as a farmer and as a Moslem boy. He met a Greek gentleman who told him that there were many Armenians in Aleppo and besides that Armenians orphanages. When Avedis heard that he fled to Malatia there he met Armenians who were going to Aleppo. He asked them to take him with them, they agreed and so he could reach this city after a long painful and perilous journey. Avedis came into connection with his relatives and went to live with friends in Beirut.
Left our care: Feb. 28, 1923. Relatives.

147 **Karekin,** Arabkirlian
Arabkir, 13, November 18, 1922.

Karekin's father was a soldier in the Turkish army and died there. He was deported with his mother to Killis. Karekin's mother died there and the boy was taken to a Turkish family. Karekin was the servant of the Turks for seven years. An Armenian woman who was living in the same house was going to Aleppo, she took the boy with her to Aleppo. Karakin was received by us on Nov 18 1922 As far as we know he has no relatives.
Karakin was received in the orphanage of the Near East Relief
Left our care: April 10, 1923. Orphanage NER.

148 **Garabed,** Japoodjian
Tzeta/Palou, 11, November 18, 1922

During the deportation his father was killed in his native town. Garabed lost his mother too. A Kourd came and took Garabed to his house where he was considered as a member of the family until he was big enough to help his master as a shepherd. He was informed that Armenians from Palou were going to Aleppo, he fled to there and came with them to Aleppo on Nov 18 1922 Garabed was received in the orphanage on the Near East Relief
Left our care: April 10, 1923 Orphanage NER.

149 **Boghos,** Hampartzomian
Khoubeg, 16, November 13, 1922

His father fled to Russia in the beginning of the deportation. Boghad was deported with his mother until Khas Keuy where they were put in a house to be sent further on the next day. Boghos fled at night time to Hap, a village not far away from Khas Keuy. A Kourd received him and Boghos was there for a year being a shepherd. During the war food prices were growing higher every day, the Kourd was poor and so

he could not take good care of Boghas. Boghas went to Kighi and lived in a Turkish house for one year. He was ill-treated there and he went back to his Kourdish master who received him. Boghas lived with him until Armenians were allowed to leave Turkey. With the permission of his master he left Turkey and came to Aleppo. His uncles Philos, Paravou, Mihran and Mygerditch Hampartzoumian are in America Boghas came into connection with his relatives who are supporting him.
Left our care: June 1, 1923. Relatives.

150 **Krikor,** Markarian
Sivas, 13, December 2, 1922

After his mother's death the whole family was deported to Malatia. His father fled but Krikor does not know where. He lost his step-mother too. Krikor was taken with his sister to the Turkish orphanage in Malatia. After a few days they were both taken to a Turkish house where they lived a year. Krikor's sister died, the Turk did not want to keep him any longer. Krikor went to another Turkish house and stayed there until Armenians were leaving the city, he fled from the Turk and followed the Armenian caravans and arrived finally here. As far as we know he has no relatives. Krikor was received in the orphanage of the Near East Relief
Left our care: April 10, 1923. Orphanage NER.

151 **Iskoohi,** Avedis Kasabian
Khas Keuy/Harpoot, 13, December 2, 1922

Her family was deported. Iskoohi was given by her mother to a Turk in order to save her life. Iskoohi lived seven years in this Turkish family working for them. She fled with an Armenian family to Harpoot, where she met a group of refugees. Iskoohi followed them until Jirablous from where she was sent to us on Dec 2 1922. As far as we know she has no relatives. Iskoohi learned embroidery, became self supporting.
Left our care: June 1, 1923. Self supporting. Embroidery.
Found her father in America, who took her over.

152 **Hovhannes,** Khachadour Melkonian
Khou-Beg/Harpoot, 12, December 3, 1922.

In the beginning of the deportation his father was killed. He was deported with his mother to Khoubus where a Kourd took him to his house. Hovhannes lived 3 years there and fled afterwards to Harpoot. His aunt was in a Turkish house and Hovhoannes fled to her. When Armenians left Harpoot, they both joined a party and came to Aleppo. As far as we know he has no relatives. Hovhannes was received in the orphanage of the NER. Left our care: April 10, 1923. Orphanage NER.

153 **Ovsama,** Hovhanneses Kalaidjian
Biredjik, 13, December 2, 1922

Her father was a soldier in the Turkish army when the deportation started. Ovsama was exiled with her mother to Rakka. After two months, they were allowed to return to Biredjik because they were a soldier's family. Two years after their return her mother became ill and died. Ovsama was left all alone and so she was obliged to go to a Turkish house where she lived as a maid-servant. When Armenians were leaving Turkey she fled to the Armenian priest who sent her to Jirablous and from there to our organization. Ovsama has no relatives. She was received in the Near East Relief orphanage Aleppo
Left our care: April 10, 1923. Orphanage NER,

154 **Takoohi,** Bedros Kopoian
Akerge/Harpoot, 16, November 28, 1922

Takoohi Kopoian was deported with her mother and brother to Hillar where she lost both of them. After that she lived in a Turkish house for seven years. She was all the time the servant of this Turkish family. When Armenians were allowed to travel she went to Harpoot and joined there a party of Armenians who were going to Aleppo and so she came here. As far as we know she has no relatives Takoohi learned embroidery and became self-supporting
Left our care: June 1, 1923. Self supporting. Went to Marseille with her relatives.

155 **Mariam,** Manoug Maskarian
Khas-Keny/Harpoot, 18, December 1, 1922

Her father was a soldier in the Turkish army when the deportation started. Mariam was deported with her mother until Varto where she lost her. Mariam lived in a Turkish house for seven years as a worker. When she heard that Armenians were allowed to travel she fled to her native village. There she met some Greek Refugees who were going to Aleppo, she followed them and came to us on Dec 1 1922. Her uncle Mikail is supposed to be in Constantinople Mariam learned embroidery and became self-supporting. Later she found her relatives and went to America to live with them.
Left our care: May 1, 1923. Relatives.

156 **Boghos,** Mardirosian
Moosh, 16 November 28, 1922

His father died before the war. During the insurrection of Moush a Kourd took him with his mother and his uncle's family to his house in order to save them and their properties. They lived all together in Portag until the Russian army occupied Erzeroum, after that they were all deported to Tsharsandjak. His mother died there, Boghos lived with the Kourd until he met some muleteers with whom he came to Diarbekir. At Diarbekir he met some Greek refugees he came with them to Aleppo. As far as we know, he has no relatives Boghos went to join his country war in Damaskus, where work is more easily found. He is now here in Aleppo again and a very good condition.
Left our care: June 1923, Self supporting. Trade.

157 **Jeghiazar,** Oban Kharoutunian
Moush, 18, November 28, 1922

In the beginning of the deportation, his father fled to Russia, in the meantime Kourds were attacking the village, most of the Armenians were killed and only a few succeeded in fleeing to Russia. Jeghiazar was taken to a Kourdish village named Galesig. He lived about three months there. When the Russian Army was occupying this region he was deported with his master. After a few months, he went back to his native town and lived there with a Turk being the servant of the house. In November 1922 he fled to Harpoot, he joined a caravan of Greek Refugees there and came together to Aleppo. Jeghiazar went to join his countrymen in Damaskus. Work is more easily found there. Is now living in Beirut and doing very well for himself.
Left our care: June 1923. Self supporting.

158 **Ghazar,** Kaloushian
Oror/Harpoot, 17, November 24, 1922

Ghazar was a baby when his father died. He was deported with his mother to Palou. On the road he lost her and he himself was taken to a Turkish family where he lived

four years as a shepherd. Ghazar fled from Palou and went to Khighi. There also he became a shepherd. Finally he succeeded in coming to Aleppo in company with some Kourds. He did not return but came to us on Nov. 24 Has a cousin in America Ghazar was a bad character and we were obliged to send him away after two weeks.
Left our care: Dec. 1922.

159 **Vahan,** Setrag Avedisian
Haransig, 16, November 28, 1922

Vahan's parents died before the war. He was supported by his uncle. When the deportation started, his uncle fled to Russia. Vahan was exiled with his uncle's wife to Tshabaghtshoor. His aunt died there. After his aunt's death Vahan returned to his village and lived with a Turkish family for 7 years being their shepherd all these years. When Armenians were allowed to travel in Turkey, he fled from his master joined a party of Greeks going to Aleppo and so he succeeded leaving Turkey. His uncles Missak and Avedis are in America. Vahan was received in the orphanage of the Near East Relief. Left our care: May 1, 1923. Orphanage NER.

160 **Osgahan,** Hamportzoom Rhanian
Kerbos, 18, December 1, 19922

His parents died before the war. His grandmother supported him. They were both together deported to Paloo where his grandmother died. Osgahan was sold for six pistres to a Kourd. He lived seven years in his house being his servant. One day his master came to Aleppo for a business and he brought Osgahan with him. When the boy saw that there are Armenians alive he fled and came to us. His brothers Khoren and Sahag are in America. Osgahan found his relatives.
Left our care: Feb. 28, 1923. Relatives.

161 **Hovhannes,** Haroutiounne Djeldjelian
Malatia, 14, December 2, 1922

Hovhanne's father was killed during the deportation. He himself was deported with his mother. On the road he was taken away from the mother and later was dragged to a Kourdish village where he lived three years as a farmer. Hovhannes fled from the Kourd and went to Malatia. He could not find any Armenian family where he could be sheltered. He could not support himself and he went to a Turkish family. Within a few months his master adopted him as his son and after this he was treated very nicely. Armenians were allowed to leave Turkey and many were passing Malatia. Hovhannes asked his master to let him go, the Turk agreed and Hovhannes came with them to Aleppo. As far as we know he has no relatives. Hovhannes learned a Trade and became self supporting.
Left our care: June 1, 1923. Self supporting Trade.

162 **Arsen,** Mardiros Parghamian
Asdeg-Pert (Harpoot), 15, November 27, 1922

Arsen was deported until Paloo with hundreds of Armenians. On the road Kourds attaked the caravan and most of this unfortunate people were killed or wounded. Arsen was taken away by a Kourd who took him to his village named Meremet. He lived seven years in this village working for the Kourd. Some shepherds of this village went to Aleppo, he followed them and came to this city. As far as we know he has no relatives. Arsen became self-supporting His countrymen took him to Canada as he is of a very good family. Left our care: Feb. 28, 1923. Self supporting.

163 **Haroutionne,** Khachadour Krikorian
Moosh, 17, November 27, 1922

In the beginning of the deportation a Kourd took the whole family to his house to protect them. The Kourd was a poor man and he could only take care of them for three months and gave them afterwards to the chief of the village who turned them over to the deportation department. They were all deported excepting Haroutionne who lived with the Kourd. After three years the Kourdish family went to Harpoot and they took Haroutionne with them. One day he tried to go to Russia but he could not succeed, he was not able to support himself. He stopped at Tulghan and worked for a Turk there until he could flee to Aleppo. Has no relatives. Haroutionne became self-supporting.
Left our care: Feb. 28, 1923. Trade.

164 **Garabed,** Sarkis Muggerian
Sivri/Angara, 17, December 1, 1922

His father died before the deportation, he was exiled with his mother to Der-el-zor. His mother died there and he was taken to the tents of the Arab tribe. Garabed worked as a farmer for seven years and succeeded finally in fleeing to Rakka. There he met an Armenian carriage driver, who took him to Aleppo. As far as we know he has no relatives. Camp.
Garabed learned a trade and became self-supporting
Left our care: Feb. 1, 1924. Self supporting. Trade.

165 **Karekin,** Sarkis Charikian
Hassan Ova, 20, November 25, 1922

In the beginning of the deportation Kourds attacked the village part of the people could flee to the mountains the rest was killed. One of the Kourds took Karekin to his house where he lived one year, he was deported with his master because the Russian Army was coming. When the Russian Army was leaving Turkish Territory they could return to their town. Karekin lived seven years there being the shepherd of the Kourd. He fled from there and came to Aleppo as a Muslim boy. His cousin is in America. Karekin found a work and became self supporting after a few days.
Left our care: Dec. 1922. Self supporting.

166 **Habet,** Arakel Zakorian
Tzerouk/Moosh, 17, November 28, 1922

His father died during the deportation. Habet was deported with his mother until Khartoos where he was dragged away from his mother by a Kourd who took him to his village. Habet fled after one year from this place and went to Diarbekir, sometime later to Harpoot. In Harpoot he met Armenians who were emigrating, he joined them and succeeded in coming to Aleppo. Has his brother in America. Habet found some work and became self-supporting
Left our care: Dec. 1922. Self supporting.

167 **Khoren,** Krikor Bormousian
Mazgerd, 16, December 12, 1922

His mother died before the deportation. The rest of the family was exiled to Tzoli. His father and step-mother were killed in this town. A Turk from Sourgi took Khoren to his house where he lived four years as a shepherd. Khoren fled to Khosad

where he met his uncle's daughters who were married with Turks of that town. He lived with them until he could find an opportunity to flee with some other Armenians to Aleppo. Near Kara Dagh the caravan was attacked by Kourdish brigands, they were absolutely robbed and they came almost naked to their town. He finally succeeded in finding relatives and he left.
Left our care: June 1923. Relatives.

168 **Harotiounne,** Derderian
Harpoot, 16, December 10, 1922

When his family was deported he was taken to a Turkish family in? Where he lived four years as a farmer. Being ill-treated, he fled to Severek. There he went to a Turkish house and served them as a shepherd. When Armenians were going to Aleppo he left the flock in the mountains and joined a party of Armenian refugees and came with them to Aleppo. Harotioume learned a trade and became self supporting.
Left our care: June 1, 1923. Self supporting. Trade.

169 **Mikael,** Manoog Vartian
Khoshmad (Paloo), 15, December 12, 1922

His father was killed in the beginning of the deportation. After a short time the village was attacked by the Turks and most of the people were killed. Mikael was wounded, a Kourd took him to his house and took care of him. When he recovered, he lived five years with the Kourd. Mikael was doing the work of a farmer. His work was too hard. For him and he could not endure it. He intended to flee one day he had the opportunity and he fled to Albatya. He remained there until Armenians were allowed to leave Turkey. By a chance he fled to Adiaman. There he became the helper of a Turkish muleteer in a few days they started and came to Aleppo. Mikael left the muleteer alone and came to us. His brother is in America. Did not behave well. He finally found his relatives and is now living with them.
Left our care: Jan. 31, 1923. Relatives.

170 **Krikor,** Nishan Albarian
Marash, 13, December 7, 1922

Krikor was deported with his family. After a walk of several hours he lost them all. Two days afterwards he met his mother's brother and lived with him in Tendedjak until the insurrection of this village. During this time a Turk took Krikor to his house. He lived several years as a shepherd with the Turk. He fled from there thinking to find a better place, on his way he met some Kourdish camel caravans. When he saw them he spoke with them, and they believed that he was a Turk and they took Krikor with them to this city. As far as we know he has no relatives. Krikor was received in the NER orphanage.
Left our care: April 10, 1923. Orphanage NER.

171 **Haigas,** Asadoor Koshkerian
Peterga (Harpoot), 16, December 3, 1922

His father being a carpenter was saved by a Kourd who took him with his family to his house. After two years his father and mother died. After his parent's death, Haigas went to live with a Tsherkes Family for five years. He was the gardener of this family. When he knew that Armenians could leave Turkey, he fled to Severek, there he joined a party and came to Aleppo. His uncle Garabed is in America. Hai-

gas found some relatives here and went to live with them.
Left our care: Feb. 28, 1923. Relatives.

172 **Khosrof,** Artin Chetedekian
Malatia, 16, December 12, 1922

His father was killed during the deportation. He and his mother were exiled to Samsat. A Kourd took him to his house to Kayali. Khosrof fled 3 times but was always caught by his master who punished him severely. After seven years he found a good opportunity and fled to Adiaman, and afterwards to Aleppo being dressed like a Kourd. His brothers are in America. Khosrof came into connection with his relatives who sent him money, so that he entered a camp.
Left our care: Feb. 28, 1923. Relatives.

173 **Zarouhi** Armenag Hovsepian
Jeghig/Harpoot, 32, December 12, 1922

Zarouhi's husband was killed during the deportation. She was taken with her child to a Turkish house and married with a Turk. Zarouhi tried to flee but the Turk followed her and wounded her on the road. He brought her back and sent her to a Hospital. She was not ecovered when two young Armenians sent her by carriage to Aleppo. She was admitted in our Reception house Dec 12 1922 and her child too. Her mother's brothers are in America. Zarouhi came into connection with her relatives and is now supported by them.
Left our care: Aug. 13, 1923. Relatives. Married.

174 **Mariam,** Armenag Hovsepian
Jeghig/Harpoot, 10, December 12, 1922

See Nu: 173.
Left our care: Aug. 13, 1923. Relatives.

175 **Khachadoor,** Hovsep Djabaghtzanian (?)
Paloo, 12, December 13, 1922

His father died before the war. His mother was deported but gave him to a Turkish family in their town to save his life. Khachadour lived seven years there being the servant of this family. When Armenians were leaving this town, he fled to Harpoot, where an Armenian priest received him. A few days later, the priest went to Aleppo and took Khachadour with him. His mother's brothers are in America. He was received in the orphanage of the Near East Relief.
Left our care: April 10, 1923. Orphanage NER.

176 **Vartanoush,** (...)
Harpoot, 16, December 8, 1922

Vartanonsh was a baby when her parents died. After her parents' deatb she was received in the Armenian orphanage of Harpoot. When she was grown up her older brother took her in his home and they lived together until the deportation started. In the beginning of the deportation they were both deported to Malatia. Her brother was killed there. Vartanoosh was taken to a Turkish home in Bileg where she lived all the time as a maid-servant. An Armenian young man came in business to their village. He saw Vartanoosh and advised her to flee. She fled the same day to Malatia and came from there with a caravan to Aleppo. She found a place as a servant.
Left our care: June 1, 1923. Self supporting. Servant.

177 **Lucia,** Hagob Mihmarian
Diarbekir, 30, December 12, 1922

Lucia's husband was killed during the deportation. She was exiled with her child until Mardin where a Turk took her to his house and married her. Lucia lived seven years with the Turk. When Armenians started to leave Turkey she paid some money to a Turkish muleteer and he took her and her child to Hesishe. Hesishe is a Christian village the people from there helped her and sent her with her child to Aleppo. Her cousin is in America. Worker in our reception house. Found a place as a servant and left.
Left our care: March 1, 1924. Self support. Servant.

178 **Rakel,** Khoren Mihmarian
Diarbekir, 11, December 8, 1922

See Nu: 177.
Rakel was received in the Danish orphanage.
Left our care: Dec. 31, 1923. Orphanage.
Is now living with her mother.

179 **Jeghsa,** Dashdjian
Severek, 13, December 13, 1922

Her father died during his service in the Turkish Army. Jeghsa was deported with her mother until Urfa where she lost her. She was taken to a Turkish family. For five years she was the maid-servant of this house. During the British occupation, an Armenian young man took her from that family and sent her to Severek hoping that she would be able to locate some of her relatives. As she could not find and, she was obliged to go again to a Turkish family as a worker. When Armenians started to emigrate she fled to the Chan and from there she went with a caravan to Urfa and finally she reached this city. She was very poor so we received her on 13. Dec 1922. As far as we know she has no relatives. She was received in the Near East Relief orphanage.
Left our care: April 10, 1923. Orphanage NER.

179 **Simpat,** Simon Khourian
Peterge/Malatia, 15, December 10, 1922(?)

His father was killed during the deportation. He was deported with many others of a distance of 3 hours from the city a Kourd came and took him to his house. Simpat lived two years there but he was ill-treated. He fled to a Turkish house. His master was a muleteer and so he worked five years with him. Once coming to Urfa on business he did not return to his master but fled to Aleppo and came to us. His uncle is in America.
Camps.
Simpad learned a trade and became self-supporting.
Meanwhile his relatives were found and he went to live with them.
Left our care: Dec. 31, 1923. Self supporting. Relatives.

181 **Gadar,** Garabed Terzian
Diarbekir, 30, December 8, 1922

Her husband was killed during the deportation. Gadar was deported with her four children to Mardin. On the road she lost all of them. In mardin she became the wife of a Turk. One year after her marriage with the Turk from Mardin, she found one of her sons. The boy lived with her in the Turk's house. When Armenians were allowed to leave Turkey, she gave her son to the American orphanage there and 3 months af-

terwards she fled to Aleppo paying a muleteer for showing her the road. Gadar found her relatives and went to live with them.
Left our care: June 1, 1923. Relatives.

182 **Manoosh,** Dikran Terzian
Diarbekir, 19 (?), December 8, 1922 (?)

During the deportation her husband was killed and she exiled with her children to Mardin. She was married with a Turk and lived seven years with him. In 1922 Armenians were allowed to leave Turkey but she could not leave her husband was against it. She knew a muleteer, she promised him a big amount of money if he would take her with her child to Aleppo. The muleteer agreed and brought them to this city. Manoosh fled from the Turk to the muleteer's house and started from there her dangerous journey. Worked in the reception house. Manoosh found a place as a servant and left.
Left our care: Feb. 1, 1924. Self supporting. Servant.

183 **Toorna,** Dikran Terzian
Diarbekir, 12, December 8, 1922

See Nu: 182.
Toorna was received in the Danish orphanage.
Left our care: Dec. 21, 1923. Orphanage.
Is now living with her mother.

184 **Yezmig,** Giregosian
Harpoot, 12, December 18, 1922

Yezmig was a little baby when he became an orphan. He was adopted by an Armenian family and deported with them. On the road a Kourd took him from his step-parents to his house. After four years they put him out-door and Jezmig made his way to Harpoot, where he lived three years as a farmer. When Armenians were starting for Aleppo, he fled from his master and came with a caravan to this city. As far as we know he has no relatives. Jezmig was received in the orphanage of the NER
Left our care: April 10, 1923. Orphanage NER.

185 **Lucia,** Garabed Berberian
Severek, 13, December 18, 1922

Her father was killed during the deportation. Lucia was deported with her mother until Jeddi-Khouljie from where she was taken away from her mother by a Kourdish shepherd. The Kourd brought her home and she lived with them seven years as their child. An Armenian woman came once to this village to locate her daughter, Lucia followed her and came to Urfa. After a short time she fled from Urfa and came to this city on Dec 18. Lucia was received in the orphanage of the Near East Relief
Left our care: April 19, 1923 Orphanage NER

186 **Margrit,** Khachadour Mazmanian
Harpoot, 29, 18. XII. 1922

During the deportation, her father was killed she and her mother were exiled until one day far from the city. There, a Turk took her to his village. Margrit lived seven years with the Turk's family being their maid-servant. An Armenian woman helped

her in fleeing and she succeeded to come to Harpoot. There she joined an Armenian party of refugees who was coming to Aleppo. Margrit came to us Dec 18. As far as we know she has no relatives. Turned over to her brother in law.
Left our care: Aug. 13, 1823 Relatives by marriage.

187 **Araksi,** Abraham Mooseghian
Harpoot, 14, December 22, 1922

In the beginning of the deportation. Her mother gave her to a Turk in order to save her life. She lived with the Turk's family for 7 years being their servant. Araksi tried to flee several times but she did not succeed. Her master followed her and punished her very cruelly. Her mother was put in prison by the Turkish government and Araksi had the best opportunity to flee. She went to the Armenian church. The priest helped her and she finally reached this city. Her father is in America
Left our care: Aug. 12, 1923. Relatives.

188 **Beg-zade,** Krikor Margosian
Paloo, 30, December 20, 1922

Beg-zade's husband was killed during the deportation and she herself was deported with her 5 children. After a walk of three hours four of them were lost. Her last child fell into the uphrate. In this critical moment a Kourd came and took her by force to his house and married her. Beg-zade lived seven years with the Kourd. She could not adopt herself to the lifeamong the Kourds and she fled. Her husband followed her and wounded her badly. The Kourd took her back to the village. When she was recovered she begged her husband to take her to Harpoot explaining him that she wanted to locate her children. The Kourd agreed with her and they went together to Harpoot. Beg-zade succeeded in finding two of her children who were in Turkish houses. She placed both in the American orphanage. After that she fled to the Armenian church. The Armenian bishop took care of her and sent her to Aleppo. As far as we know, she has no relatives Found a place as servant and left.
Left our care: Aug. 13, 1923. Self supporting. Servant.

189 **Vartoohi,** Levon Hagopian
Khighi/Harpoot, 12, December 1, 1922

Vartoohi was deported with her mother and her aunt. On the road she lost her mother. A Kourd took her and her aunt to his village named Khawali and they both lived two years there. They fled together to Backer Maden where they lived among a Turkish family. In the summer of 1922, they fled to Harpoot. After one month Armenians could leave Turkey, they joined a party and came to this city. Her father is in America. When he heard that his family persisted he became a lunatic. Vartoohi left to live with her mother at the same time she is supporting herself by embroidery.
Left our care: Aug. 13, 1923. Relatives. Her relatives took her to America.

190 **Abraham,** Arakel Zakarian
Moosh, 17, November 1, 1922

When deportation started, Kourds attacked this city. His father was killed and he himself with his aunt taken to a Kourdish village. Abraham lived one year there, shortly before the Russian occupation he was deported with his master. This time Abraham fled from the caravan and went to Diarbekir. A Turkish backer of this town took him to his shop and Abraham became little by little an expert backer. The Turkish government authorized Armenians to leave Turkey, many caravans

were passing Diarbekir. Abraham fled and joined one of them and came to Aleppo on Nov 1. As far as we know he has no relatives. Abraham became self-supporting. Left our care: Feb. 10, 1923. Self supporting. Trade.

191 **Khatshkhatoor,** Hovhannes Zakarian
Harpoot, 15, December 26, 1922

Khatshkhatoor was deported with her mother to the village environing Urfa. She lost her mother there. An Arab took to his village after a rest a four days. The Turkish government was collecting all Armenian children and so she came to Urfa. She lived for two years in a Turkish house and fled from there to Besni with the intention to go to her native town, she could not succeed but went again to a Turkish family where she lived five years as a maid-servant. A group of Armenian refugees was passing this town, she fled, joined them and came finally to this city. Her father is in America. Came into connection with her father, who is supporting her. Left our care: Aug. 13, 1923. Relatives.

192 **Kaspar,** Bedros Basmadjian
Urfa, 15, December 26, 1922

Kaspar's father was killed during the insurrection of Urfa. He himself was deported with his mother to Mardin. His mother gave him to a Turk of Mardin in order to save his life. Within two months Kaspar became ill, the Turk did not want to keep him any longer and sold him to one of his friends for one Medjidi. Kaspar went with his new master and lived three years with him. All expenses were growing daily, his master was not rich and decided to send Kaspar away. Kaspar was working in the villages near Mardin until he succeeded to flee in Syrian Territory. He came to us on Dec 26. As far as we know he has no relatives. Kaspar was received in the NER orphanage. Left our care: April 10, 1923. Orphanage NER.

193/81 **Hagop,** Nigoghos Kalian
Palou, 17, December 26, 1922

Hagop's father died before the war. He himself was deported with his mother to Urfa. Hagop lost her there and he lived in a Turkish house seven years as a servant. When Greek refugees were passing Urfa going to Aleppo, he fled and joined them and reached this city. As far as we know he has no relatives.
Left our care: June 1923. Self supporting.

194 **Zevart,** Nishanian
Kighi/Harpoot, 14, December 28, 1922

Her parents were deported but she was taken to a Turkish family, where she lived one year. When her master died she was taken by the government to the Turkish orphanage. After one year she was given to another Turk and she was 4 years his maid-servant. Her second master's house was in Gumush Maden An Armenian woman going to Aleppo helped her to flee and took her with her to this city. Her mother's brother is in America. Zevart found relatives here in Aleppo and went to live with them.
Left our care: March 31, 1923. Relatives.

195 **Aram,** Krikor Mardigian
Harpoot, 16, January, 1923

His father was killed during the deportation. Aram was exiled with his mother to a town about one day far from Harpoot. The whole caravan was killed or wounded.

Aram wounded fled to his brother who was already living with a Turk. The boy was received there and his older brother gave him a good treatment. After his recovery the Turk gave Aram to a Kourd. He lived seven years with him being his shepherd. One day he was with the flock in the ountains, he saw a passing caravan going to Aleppo, he left the flock and followed the caravan. He reached this city on Jan 2. Aram came into connection with his relatives, who provide for him.
Left our care: Feb. 28, 1923. Relatives.

196 **Manoog,** Sarkis Marashlian
Zeithoon, 16, January b, 1923

His parents died in Der-el-zor the city where all the family was deported to. Manoog was taken by an Arab to Khaboor. He lived one year with him but he was ill-treated and fled to the Anejis tribe where he lived 6 years as a shepherd. After that he fled to Der-el-zor with the intention to become a soldier. Arriving to Der-el-zor he met an Armenian who told him that there are orphanages in Aleppo and he advised him to go there. He agreed and came to us in January. As far as we know he has no relatives. Left our house in his own account. Afterwards he found his relatives and is now living with them. Left our care: June 24, 1923. Relatives.

197 **Yenook,** Garabed Kazandjian
Orta Keuy/Geyve, 15, January b, 1923

Yenook was deported with his sister and mother to Der-el-zor where he lost all of them. An Arab took him to his tent, Yenook lived seven years with him being his shepherd. He was ill-treated and fled to Der-el-zor. There he met an Armenian soldier who helped him in fleeing to Aleppo. He succeeded and came to us. As far as we know he has no relatives. Camp.
Learned a trade and became self-supporting.
Left our care: Jan. 31, 1924, Self supporting. Trade.

198 **Nishan,** Haroutinne Derderian
Palou, 8, January 3, 1923

After his father was killed, he himself was deported with his mother to Malatia. A Turk married her and kept also Nishan there. Mother and son lived seven years with the Turk. When permission was granted for all Armenians to leave Turkey, his mother fled with him, and came with a caravan of Armenians to this city. She was too poor to support her child so we took him in. Went to live with his mother.
Left our care: July 22, 1923. Relatives.

199 **Floritza,** Haroutionne Garabedian
Paloo, 16, January 2, 1923

Her father was killed during the deportation. Floritza was deported with her mother until Malatia where she lost her later. A Turk of this town took her to his house where she lived seven years as a maid-servant. Armenians helped her in fleeing and helped her on her journey to Aleppo. As far as we know, she has no relatives. Later her mother came to Aleppo and Floritza went to live with her.
Left our care: Jan. 31, 1924. Relatives.

200 **Margaret,** Abkar Baghdigian
Harpoot, 22, January 5, 1923

In the beginning of the deportation her father was killed. Margaret was taken by

force to a Turkish house. Within a few days the Turk obliged her to marry him. She lived seven years with him. An Armenian woman who was in the same town helped her in fleeing and came with her to Aleppo. Margaret found some of her relatives and she went to live with them.
Left our care: June 1, 1923. Relatives
Married in America.

201 **Sahag,** Hagop Keshishian
Severek, 12, January b, 1923

When his parents were deported they gave Sahag to a Kourdish friend, hoping to save his life. Sahag lived seven years among the Kourds but he never heard about his family. He saw a muleteer who was going to Aleppo, he followed him and reached this city. As far as we know he has n relatives. Sahag located some relatives in Beirut and sent to live with them.
Left our care: March 31, 1923. Relatives.

203 **Sisak,** Vagharshag Sanosian
Erzeroum, 18, January 9, 1923

The whole family was deported to Kemagh. The father was killed there, mother and children went on to Mardin, where the mother was killed. Sisak and Pailazoon (203) were taken to different Turkish houses. Brother and sister lived one year in Mardin. Sisak fled at night with his sister to Diarbekir. There again they went to a Turkish house both as servants. They lived six years there but again this Turk also asked his sister to marry him. Sisak refused and fled with his sister to the American orphanage. Pailazoon was received there, Sisak was looking for an opportunity to take his sister to Aleppo. Armenians started to emigrate, he took his sister, joined a party and reached this city. We received both of them in our neutral house. His uncle is in America Left for Paris, has an uncle there.
Left our care: Sept. 12, 1923 Relatives.

203 **Pailazoon,** Vaharshag Sanosian
Erzeroom, 15, 9. I. 1923

See Nu: 202 (sister).
Uncle in America.
Left with her brother for Paris. Left our care: Sept. 12, 1923. Relatives.

204 **Haroutionne,** Arshag Shahoian
Erzeroom, 17, January 7, 1923

Haroutiome's father was killed in Ashklaha and his mother died in Malatia. Haroutionne lived 3 years in Malatia being the servant of a Turkish Family. Later he went to Harpoot where he worked for a Turkish druggist for one year. He met some Armenian boys who decided to flee. He asked them to let him come with them, they agreed and fled together with the intention to come to Aleppo, but on the road they were attacked and robbed by Kourds. Some of the boys went back to Harpoot. He himself with some others went on to Diarbekir where he lived 3 years in a Turkish house. He found an opportunity and fled at night, joining a party of Greeks going to Aleppo. He succeeded in coming to Aleppo of a walk of 3 weeks. His brother is to be found in America. Haroutionne found some work and became self-supporting.
Left our care: Feb. 28, 1923. Self supporting.

205 **Kevork,** Krikor Marlosian
Adiaman, 15, January 16, 1923

His father was killed during the deportation. Kevork was deported with his mother and brother to Nizib. His mother died there and he himself went to live among the Turks. He took his brother Sarkis with him. After one year they returned with some Kourds to their native town. Of course they went again to Turkish houses where they lived six years as servants. After the Armistice some Armenian families lived in this town. Kevork and Sarkis fled to one of those families sometime later they joined a party of Armenians refugees and reached this city. As far as we know he has no relatives. Camp.
Kevork learned a trade became self supporting and left.
Left our care: Jan. 31, 1924. Self supporting, Trade.
Relatives found

206 **Sarkis,** Krikor Marlosian
Adiaman, 13, January 16, 1923

See Nu: 205 (brother).
Has no relatives. Camp.
Sarkis learned a trade and became self supporting.
Left our care: Jan. 31 1924. Self supporting. Trade.
Relatives found.

207 **Ayraz,** Nighoghosian
Palou, 12, January 16, 1923

Ayraz's father died before the deportation. He himself was deported with his mother to Tiz-Kharab. He was too small to continue to road, the place of exile was not fixed; so his mother gave him to a Kourd in order to save his life. Ayraz lived seven years with the Kourd being his shepherd. One day he met a caravan going to Aleppo, most of the people were Armenians. He left the flock into the mountains and followed the caravan. He came to us on Jan 16. Has no relatives. Ayraz was received in the orphanage of Near East Relief.
Left our care: April 10, 1923. Orphanage NER.

208 **Ghazar,** Manoog Zoornadjian
Tsharsandjak, 16, January 15, 1923

During the deportation his father was killed. Ghazar was deported with his mother to Demirdji where a Kourd took his mother and married her. Ghazar came to the Kourd's house where he lived 7 years as his shepherd. Later he met an Armenian group of refugees who was going to Aleppo. He left the flock and went with the group of refugees. He reached this city and came to us on Jan 15. Has an uncle in America. Camp.
Ghazar went to live with his relatives.
Left our care: March 1924. Relatives.

209 **Khatoon,** Krikor Solaghian
Adiaman, 12, January 15, 1923

Her father became ill and died during the restless walk of the deportation. Khatoon was sent further on with her mother and sisters. In Biredjik she lost all of them. She herself lived in a Turkish house as their child. After seven years an Armenian party passed this village, one of the refugees recognized her and took her with him to Aleppo.

She was received in our house on Jan 15. Khatoon was received in the NER orphanage.
Left our care: April 10, 1923. Orphanage NER.

210 **Mariam,** Donabedian
Vank/Harpoot, 30, January 18, 1923

Mariam's husband was killed during the deportations. She herself was exiled with her two children, on the road a Kourd took her by force to his village named Miadoon. Mariam lived even years with the Turk being his wife. When Armenians and Greeks were allowed to leave Turkey the priest of the village notified her to make herself ready to go with the caravan to Aleppo. A few days later her husband went to one of the environing villages in business. Mariam fled with her children to the priest's house and they started in the morning their journey. When her husband returned town and found that Mariam had gone he telegraphed to all the bigger cities that she has stolen 200 Pounds. The caravans were hold up but nobody could find 200 pounds. In fact Mariam had not stolen the money but the Turk made this up so the government might send her back. All refugees took good care of her on the road and she finally reached this city. Her brother and brother-in-law are in America. Worker in the Reception house. Mariam came into connection with her relatives and she and her children are now supported by them.
Left our care: March 1924. Relatives.

211 **Antika,** Tatos Der Bedrosian
Vanks/Harpoot, 10, January 18, 1923

See Nu: 210 (daughter).
Left our care: March 1924. Relatives.

212 **Hovhannes,** Tatos Der Bedrosian
Vanks/Harpoot, 8, January 18, 1923

See Nu: 210 (son).
Left our care: March 1924. Relatives.

213 **Sera,** Kevork Garian
Pertshens/Harpoot, 15, January 19, 1923

Her father was a soldier in the Turkish army and is supposed to be in Russia. Sera was deported with her mother to Mardin. Sera was taken to a Turkish house where she became a servant and later she was married to the Turk. Her mother was taken to another house and was acting as a maid-servant. One month after Sera's marriage, Armenians were allowed to leave Turkey, she fled to Diarbekir, took a passport and fled with some Greek refugees. Her uncles are in America Sera found relatives here in Aleppo and went to live with them.
Left our care: March 31, 1923. Relatives.

214 **Tervis,** Simpad Azoian
Moosh, 23, January 28, 1923

During the Armenian Turkish rebellion of Moosh, her husband was killed. A policeman took her with her baby to Paloo where he married her later. After six months she fled to Bakir Maden but the Turk followed her and obliged her to return with him. Tervis lived five years with the Turk, when she saw that it was impossible to flee from that place she poisoned her husband. The body was examinated by the government and when they found out that Tervis poisoned her husband she was

sent to prison and 6 months later sent to Harpoot. She knew an Armenian there who was living with the governor, this man helped her, he persuaded the governor that the girl set free, she joined an Armenian party who were going to Aleppo and she came with them to this city. Her brother and brother-in-law are in America Tervis came into connection with her relatives and in now supported by them.
Left our care: Aug. 12, 1923. Relatives.
Married in America.

215 **Haiganoosh,** Sarkis Delalian
Dierbekir, 20, January 23, 1923

Her husband was killed in the beginning of the Armenian massacres. Haiganoosh was deported with her mother in law until Mardin. A Kourd took her back to Diarbekir and sold her to a Turk. Within a few days, she was married to him. Haiganoosh lived seven years with the Turk being his wife. She was ill-treated all the time and so she decided to flee. Two Armenian boys were going to Aleppo, she fled at night, joined them and reached safely this city. As far as we know she has no relatives. Haiganoosh found her relatives and is now living with them.
Left our care: Aug. 13, 1923. Relatives.

216 **Orsanna,** Hovhannes Der Khacherian
Urfa, 15, January 28, 1923

During the massacres of Urfa her father was killed. Orsanna was deported with her step-mother to Harran from were an Arab took her to his tent and Orsanna lived among the Arab for seven years being a maid-servant. When she heard that there are Armenians alive in Urfa she fled to her native town and from there she succeeded in coming to Aleppo. As far as we know she has no relatives. Orsanna learned embroidery and became self-supporting.
Left our care: Aug. 13, 1923. Self supporting. Embroidery.

217 **Aghavni,** Mousegh Aharonian
Harpoot, 15, January 23, 1923

Her father died before the deportation. Aghavni with her brother and mother were deported to Tsoli a Kourd of this town took them to his house and lived there seven years there being the servant of the Kourd. When Armenians were allowed to leave Turkey, some Armenian caravans passed their village, Aghavni and her brother joined them and came to this city. Her mother's brother is in America Found some relatives here and went to live with them.
Left our care: Feb. 10, 1923. Relatives.

218 **Agha** Bab, Mousegh Ahoronian
Harpoot, 12, January 23, 1923

See Nu: 217 (brother).
Found some of his relatives here and he went to live with them.
Left our care Feb. 10, 1923. Relatives.

219 **Boghos,** Donabedian
Kessrig,/Harpoot, 16, January 22, 1923

During the deportation his father was killed, his mother gave him to a Turk when she was deported, hoping to save in this way the life of her only child Bogbos. Two months afterwards the Turkish government collected all Armenian children and

exiled them with the last party. The caravan was passing Ziaret, some Kourds attacked the caravan and Boghos became a prisoner of them. A Kourd took him to his village and he lived seven years in the Kourd's house being a shepherd. When Armenians were immigrating to Aleppo, he fled to Siroudji. An Armenian party of refugees was passing, he joined them and reached in this way this city. His uncle is in America Left for Marseille on July 1 1923 from there probably to America.
Left our care: July 1, 1923. Relatives.

220 **Garabed,** Avedis Berberian
Harpoot, 17, January 23, 1923

Garabed's father died during the deportation. His step mother gave him to a Kourd where she was deported. The Kourd employed Garabed as a shepherd for seven years. When Armenians were permitted to go to Aleppo, he fled to Muzrel and joined a party there. Garabed came to Aleppo on Jan 23. His uncles are in America Left our care on his own account Came into connection with his relatives is now supported by them.
Left our care: Sept. 17, 1923. Relatives.

221 **Araksi,** Khachadourian
Harpoot, 9, 25.I.1923

Araksi was deported with her mother and aunt. Her mother died on the road. The survivors came to Karadja. They lived in Turkish houses for seven years. When her aunt learned that Armenians were allowed to go to Aleppo, she asked her master to let her go, the Turk granted her this favor Araksi came with her aunt to Harpoot, and they joined a leaving party and reached this city on Jan 25. Her father is in America Araksi was received in the orphanage in Near East Relief.
Left our care: April 10, 1923. Orphanage NER.

222 **Khanoom,** Garabed Kalaidjian
Urfa, 17, February 15, 1923

Her father was killed during the deportation. Khanoom was deported with her mother until one day far from the city. A Turk took her to his house in Kara-Keupri where she lived six years as a maid servant. Later they married her. Khanoom asked her husband to let her go to the bath in Urfa. She was allowed and went to Urfa but she did not return. An Armenian helped her and sent her to Aleppo. As far as we know she has no relatives. We located her uncle coming here and turned her over to him.
Left our care: Aug. 13, 1923. Relatives.
Married in Aleppo.

223 **Bedros,** Nazar Nalbandjian
Bashourik/Diarbeker, 17, February 9, 1923

His father was a soldier in the Turkish army when he was deported with his mother to Dierbekir. Bedros's mother was killed there and he himself taken to a Kourdish family where he lived seven years as a farmer. Some Arab muleteers were passing the town, they knew that Bedros was an Armenian they told him that there were many Armenians alive in Aleppo and that they would take him with them if he could flee. Bedros agrees immediately and joined them. After a long journey across Anatolia and Northern Mesopotamia he reached Aleppo. As far as we know he has no relatives. Went to Beirut. Later we met him there, he is doing very well.
Left our care: July 7, 1923. Self supporting.

224 **Yeprem,** Hagop Laklakian
Broussa, 19, February 13, 1923

When deportations started, his father was a soldier in the Turkish army. The whole family was deported to Res-el-Ayn. His mother, brothers and sisters were present when Kourds attacked the caravans. Most of these unfortunate people were killed or wounded. Yeprem succeeded in fleeing to a Kourdish house. He was kept there for seven years doing the work of a shepherd. Once he learned that there are Armenians in Aleppo, he fled at night and came to this city. Yeprem received news from his father who was living in Bulgaria. Went to live with his father.
Left our care: June 1 1923. Relatives.

225 **Sirooni,** Minas Boghosian
Khounoos/Moosh, 15, February 24, 1923

Her father died when she was a little child. During the Turkish-Armenian rebellion a Kourd took her mother and married her. Sirooni was allowed to come with her mother to the Kourd's house. During the Russian offensive of that section they were all together deported to Diarbekir. The Kourd and Sirooni's mother became ill and died a few days after their arrival in Diarbekir. Sirooni was taken by the government and put in a Turkish orphanage where she stayed one year. After this a Turk took her to his house and Sirooni lived six years there being the maid-servant of tbe Turkish family. When Armenians were allowed to travel and leave Turkish territory, caravans of refugees, Greeks and Armenians were passing the city. Sirooni fled to an Armenian family who protected and sent her to Aleppo. Sirooni came with a party of Greeks. Her uncles are in Russia Engaged Married to an Armenian here in Aleppo.
Left our care: March 31, 1923. Relatives by marriage.

226 **Mardiros,** Krikor Nadjarian
Severek, 12, March 1, 1923

Mardiros was deported with his family to Tel-Baghad where he lost all his relatives. A Turk took him to his house and Mardiros lived seven years in this place being the Turk's servant. As he was ill-treated he fled to an Armenian family who received him. They also told him about orphanage in Aleppo. After a few days, Mardiros decided to go Aleppo. The Armenians helped him a little and Mardiros succeeded in coming He was received on March 1 1923 As far as we know he has no relatives. Mardiros was received in the orphanage of the Near East Relief.
Left our care: April 10, 1923. Orphanage NER.

227 **Abraham,** Kevork Tashdjian
Erzeroom, 12, March 5, 1923

His father died before the deportation. Abraham was deported with his motber to Diarbekir where a Turk took both of them to his house under the condition tbat they will be his servants. Mother and son desired to flee but they were not able to make the necessary arrangements. An Armenian young man who was the Turks secretary was going to Aleppo. He informed Abraham and his mother of the fact and proposed them to leave the place immediately and that they should wait for him on the road. So they did, the Armenian came with his carriage and took both of them in and surmounting many difficulties they succeeded in reaching this city. Abraham was received in the orphanage of Near East Relief..
Left our care: April 10, 1923. Orphanage NER.

228 **Yeghsabet,** Hagopian
Adiaman, 14, March 5, 1923

After her father was killed, she was deported with her mother to Urfa. A Turk of that town took her to his house and treated her very nicely. Yeghsabet was not at all disposed to flee. Her mother's family came to Aleppo; they took her with them. The Armenian prelature heard about her, they made arrangements with the local government and the result Yeghsabet was given back to her nation. The Armenian prelature sent her to us. Went to live with her sister here in Aleppo.
Left our care: Aug. 13, 1923. Relatives. Married in Aleppo.

229 **Khachadour,** Avedis Boroian
Harpoot, 20, March 10, 1923

In the beginning of the deportation of Armenians his father was killed. Khachadour was exiled with his mother to Veran-Shehir where he lost her. A Turk from this town took him to his house and took care of him. After 3 months the Turkish government collected all Armenian children and sent them with a caravan of deportation to the region of Mesopotamia. On the road a Turk saw him and took him to his farm. Khachadour lived 7 years with him doing farmer work. One day some merchants were passing his town, he heard from them that Armenians and foreigners have opened orphanages for Armenian boys and girls, he decided to go back to his nation, and he fled, joined the leaving merchants and came to Aleppo. He was received in our house on March 19 1923. His brother is in America. Khachadour found his relatives and is supported by them.
Left our care: June 1, 1923. Relatives.

230 **Zaghig,** Hagob Kooyumdjian
Seghert, 35, March 16, 1923

Her husband was killed in the beginning of the war, she was deported with her children. About two hours away from the city she lost all of them, a Turk forced her to come with him to his village, a few days afterwards he married her. She lived seven years with the Turk, by and by she succeeded and found all her children who were dispersed in different Turkish houses. Zaghig was intended to flee but she could not find the opportunity. One day she went to Mardin, there she remembered the Armenian church. After a short conversation with the priest, she decided to flee. She took her children and went to the Catholic church. She was protected and later sent to us. Found relatives.
Left our care: March 31, 1923. Relatives.

231 **Serop,** Ablahat Basmadjian
Seghert, 12, March 16, 1923

See Nu: 230.
Found relatives.
Left our care: March 31, 1923. Relatives.

232 **Kerop,** Basmadjian
Seghert, 10, March 16, 1923

See Nu: 230.
Found relatives.
Left our care: March 31, 1923. Relatives.

233 **Mariam,** Basmadjian
Seghert, 8, March 16, 1923

See Nu: 230.
Found relatives.
Left our care: March 31, 1923. Relatives.

234 **Yeva,** Stephan Chakmakdjian
Seghert, 35, March 16, 1923

Yeva's husband was a soldier in the Turkish army and he died there. She herself was deported with her two little children to Moussoul where the later died. She became the maid servant of a Turkish family and remained seven years there. Her daughter Delile was dragged away by a Turk on her way to Moussoul. The Turk took her to his village named Seghert. Yeva came with her master's family to Mardin there she met her daughter. A few days later she fled with her to Aleppo. Relative found.
Left our care: March 31, 1923. Relatives.

235 **Delile,** Mourze Berberian
Seghert, 19, March 16, 1923

See Nu: 234.
Relative found.
Left our care: March 31, 1923. Relatives.

236 **Nebibe,** Berberian
Seghert, 3, March 16, 1923

See Nu: 234.
Found her relatives.
Left our care: March 31 1923. Relatives.

237 **Khanoom,** Baghdasar Hampoian
Moosh, 25, March 22, 1923

In the beginning of the deportation, her husband was a soldier in the Turkish army but she could not get any news from him. During the insurrection of Moosh a Turk took her to his house, she lived one year with him. When the Russian army occupied this region, the Muslim population was deported to Diarbaker. Christians and Muslims came to Diarbeker. The Turk did not want to keep her any longer because he was too poor to keep her. Khanoom was obliged to live among the Kourds, she was too poor to support herself. The Kourds also were poor, the proposed her to go to a Turkish family as a servant. She agreed and succeeded in finding a shelter. She remained 7 years there. She desired to flee but she was threatened with death if she would try. Khanoom was working very hardly and ill-treated, she could not endure it and so she fled to Diarbeker. On the road she met a Greek party of refugees she joined them and reached this city on March 22 Worker in reception house. Found a good place as a servant and became self-supporting.
Left our care: Jan. 31, 1924. Self supporting. Servant.

238 **Yester,** Sarkis Dejermendjian
Urfa, 16, 21.III.1923

During the insurrection of the city her father was killed. She was deported with her mother who threw herself into the water and died. An Arab from Zudia took Yester to his house and Yester became his servant remaining seven years there. When she

heard that there are Armenians alive, she fled to Ainarooz. The village of Ainarooz was occupied by French Troops, one of the officers sent her to this city. We received her on March 21. As far as we know she has no relatives. Yester's relatives are alive she got in connection with them and is living with them at the present time.
Left our care: May 1, 1923. Relatives.

239 **Antranig,** Garabed Kazandian
Dortyol, 11, March 21, 1923

Antranig's father died before the deportation. He himself was exiled with his mother to Der-el-Zor. His mother found a place as a worker in a Turkish house, she was allowed to take Antranig with her. His mother was inquiring if there were Armenians alive in this region when she heard that yes, she asked her master to let her go but the latter refused her. She decided to send Antranig first, hoping that she could flee sometimes later. An Armenian automobile driver took care of him on the road and when he reached Aleppo, he sent Antranig to us. We received him on March 21. Antranig was received in the orphanage NER
Left our care: April 10, 1923. Orphanage NER.

240 **Surpouhi,** Kodjabashian
Broussa, 25, March 24, 1923

Surpouhi's husband was a soldier in the Turkish army when she was deported with her mother and little children to Meskene. As a result of the long and painful journey, her mother and children became ill and died. She herself became ill too. An Arab took her to his house and treated her as well as he could. After her recovery he wanted to marry her. She refused and fled to a Turkish family where she lived seven years as a servant. Her master's family came to Aleppo and they took Surpouhi with them. At her arrival she fled to the Armenian church, from there she was sent to us. Working as a servant in the city. Left our care: June 4, 1923, Self supporting. Servant.

241 **Hagop,** Krikor Nadjarian
Adiaman, 16, March 24, 1923

His father was killed during the deportation. On the road to Urfa, he lost his mother. A Turk took him to his house and made a servant of him. Hagop lived two years there, but as he was ill-treated he fled to another Turkish family. Here he lived five years as a servant. He tried to flee three times but he was caught by hid master and punished very cruelly. He met a muleteer, paid him one gold for his journey and reached in this way Aleppo. As far as we know he has no relatives. Found his brother and left for Beirut. Left our care: Sept. 19, 1923. Relatives.

242 **Anna,** Boghos Dashdjian
Severek, 15, March 26, 1923

During the deportation her father was killed. When her mother was going to be exiled she gave her to a known Turk hoping to save live in this way. Anna lived seven years in this Turkish family doing the work of a maid-servant. An Armenian woman saw her and told her about the orphanages in Aleppo. She also promised her to take her there if she wanted to come with her. Anna asked her mistress to allow her to go, the latter accepted and started her journey next day early in the morning. She reached safely this city on March 26. As far as we know she has no relatives. Found a place as a servant in the city.
Left our care: July 8, 1923. Self supporting. Servant.

243 **Boghos,** Serop Yovsephian
Garmeroog Arses, 17, March 27, 1923

Boghos' father was poisoned by a Turk and died. Boghos was a child of 3 years then. When the deportation started he was exiled with his mother. Both came to Malatia. His mother died there and he went on with the caravan. In Surudj the caravan was stopped and they were supposed to pass the night there. A Kourd came and took Boghos to his house where he lived seven years as a servant. He fled two times but he was caught by his master who beat him very cruelly so he became ill. After his recovery he fled to Urfa and from there a few weeks later to Aleppo. His cousins are in America. Came into connection with his relatives who are supporting him.
Left our care: Jan 31, 1924. Relatives.

244 **Hagop,** Hovhames Tshilingerian
Severek, 11, March 27, 1923

During the deportation, his father was killed in the most terrible way. He himself was deported with his mother to Karajia Dagh. A Kourd took him by force to his house. Hagop lived seven years there being considerated as the child of the Kourd. He was informed that his aunt was alive in Severek, he fled from the Kourdish family and went to search his aunt. He succeeded and found her and a few days later they both fled to Aleppo. Hagop's aunt was too poor to support herself and him so we took Hagop in our care. Hagop was received in the orphanage of the Near East Relief.
Left our care: April 10, 1923, Orphanage NER.

245 **Zakia,** Garabed Halladjian
Urfa, 16, March 27, 1923

After her father's death her mother gave her to a Turk before she went to the place of her exile. Zakia was the servant of the Turkish family for one year. Later her mother came back and took her to Urfa. Mother and daughter lived in Urfa until the French Army left this city. Then they went to their village. Within a few months a Kourd wanted to marry Zakia by force. In the most critical moment a young Armenian saved her and brought her to Aleppo and left her in our care. Learned embroidery and became self supporting.
Left our care: Jan. 31, 1924. Self supporting. Embroidery.

246 **Farfure,** Manoog Amoershadjian
Khunoos, 28, April 4, 1923

In the beginning of the war her husband was killed, she was deported with her mother in law about two hours far from the city the caravan of deportation was attacked by Kourds. Most of these unfortunate were killed or wounded. Farfure could flee with another Armenian lady. They went together to one of the environing village but there they have been caught by officers of Turkish government and exiled them again. On the road she fled again, this time she did not go to a village but she made herself a shelter under the ground where she lived few months. Again the Turkish government located her and this time she was sent to Haini. A ourd from there married her and Farfure lived seven years with him. When Greeks and Armenians were permitted to leave Turkey, she fled from the Kourd joined a party of Greek Refugees and came to Aleppo. Her cousin is in America Servant in the city Later she was married to an Armenian here in the city.
Left our care: June 29, 1923. Relatives, Marriage.

247 **Hormig,** Hagop Mughtzian
Severek, 35, 2. IV. 1923

Hormig's husband was killed in the beginning of the war. She was deported with her children. On the road Kourds attacked the caravan, many of the deported women and children were killed only a few could flee, during this horrible time she lost her children. She herself was kept as a prisoner among the Kourds. Later she was set free and she went to Karadja-Dagh there she found her children but she could not take them, they were living in different Muslim houses as servants. Her older daughter was married to a Kourd. Once going to Severek on business, she met an Armenian who was going to Aleppo he proposed her to join him, and promising her to send her children later to Aleppo. She agreed and went with him. Worker in the reception house She found a place as a servant in the city.
Left our care: Jan. 31, 1924. Self supporting. Servant.

248 **Zuvart,** Khachadour Markarian
Kerasound, 18, April 4, 1923

Zuvart was deported with her mother and sisters to a distance of three days from her native town. The third day her caravan was attacked by Kourds who after robbing them killed most of them. Se lost her mother and sisters there. Some Armenian women could flee, Zuvart too, and all of them led during the night to Agin. A few days after her arrival in Agin they were deported to Veran-Shehir. An Arab of this town took her to his house and she lived seven years there being his servant. The Arab of this town are nomads. Soon they left this place and she could not flee. Veran-Shehir was destroyed during the war and her master went to Diarbekir taking her with him. Zuvart fled at night and joined a party of Greek refugees who were going to Aleppo. She succeeded this time and reached this city without troubles. Her father is in America. Learned embroidery and became self-supporting. At the same time she came into connection wit her relatives, who sent her some money.
Left our care: Januray 31, 1924. Self supporting.
Embroidery. Relatives. Living in Paris.

249 **Sookias,** Amodj Demerdjian
Yarasar, 18, April 2, 1923

Sookias' father died before the deportation. He was deported with his mother and sisters to Samsat, where he lost all of them. A Kurd took him to his house but Sooskias fled after the third month. He went walking at night to Zeg and entered a Kurdish house as a servant. He was well treated but not paid. When the Turkish government heard about him, they sent for him because he was of the military service age. Sookias knew that his master could not safe him, so he fled with some other boys to Aleppo. As far as we know he has no relatives. Sookias left our care on his own account. He has found work and is doing very well.
Left our care: May 1, 1923. Selfsupporting.

250 **Hovsep,** Dikran Kusterian
Adabazar, 18, April 3, 1923

Hovsep was deported with his mother, brother and sisters, his father was a soldier in the Turkish army. Hovsep lost all of them in Ras-el-Ain. He was taken to a Turkish house and became a farmer. After seven years he learned that there are Armenians in this city. He was looking for a chance. One day he met a driver who knew the road, Hovsep fled with him and reached this city. We received him in

our house on March 3 As far as we know he has no relatives Learned a trade and became self-supporting
Left our care: June 7, 1923. Self supporting. Trade.

251 **Krikor,** Magar Barsomian
Yarasar/Sivas, 18, April 3, 1923

He was deported with his family until Samsat where his two elder brothers were killed. His father threw himself into the river. He lost his mother and never heard about her. Krikor went to a Kurdish family and became their servant. He lived three years there but he was ill-treated and fled to Adiaman. There he found some work again in a Kurdish house and he remained four years there. The Turkish government was collecting soldiers for the army, Krikor was of age to enter in military service. Being afraid of it, knowing the poor conditions of soldiers, he fled to Aleppo. We received him because he is unable to support himself. As far as we know he has no relatives. Became selfsupporting. Learned tanning.
Left our care: July 16, 1923. Selfsupporting. Trade.

252 **Roopen,** Bedros Vartanian
Moosh, 13, 7 April 1923

His father was killed during the insurrection of the city. Roopen fled and hid himself in the fields and looked for a chance to flee to another town. A Kurd followed him, in a few minutes he located him and wanted to kill him. Another Kurd came and protected him and took him to his house. Roopen was working for his Kurdish master. When the Russian army occupied this region he was deported with the Kurd to Diarbekir. After three years the Kurd became very poor and he could not keep him any longer. Roopen went to another house and worked four years there. Once walking in the town, he met his mother and recognized her. The same night he fled to her, a few days afterwards both fled to Aleppo. Roopen was received in the Near East Relief orphanage.
Left our care: April 10, 1923. Orphanage N.E.R.

253 **Kevork,** Melkonian
Ausha/Diarbekir, 13, April 11, 1923

His father and elder brother were killed in the beginning of the war. He himself was deported to Diarbekir, his mother too. Both were living in a church for two months. His mother became ill and died there. Kevork returned to his native village and lived in a Kurdish house for seven years. He was the shepherd of the Kurd. When Armenians started to travel he fled, joined a party of refugees who were going to Aleppo and came with them without having difficulties on the road. Has no relatives. Kevork was received in the orphanage of the Near East Relief.
Left our care: May 1, 1923. Orphanage, N.E.R.

254 **Sema,** Krikor Kalaidjian
Adana, 15, April 13, 1923

Sema was deported with her parents and brothers until Killis. All her relatives became ill and died there. She could endure her illness and after her recovery she lived in a Turkish house and remained three years there. Her master's family came to Aleppo and Sema was taken with them. She lived four years in their house being the servant of the family. Sema desired to flee but she could not succeed, she was not allowed to leave the house alone. An Armenian woman who was

asking for work saw her and promised her to help her if she wanted to flee. One day her mistress went to the market and Sema was alone at home. The woman came and helped her to flee and brought her directly to our Reception house. As far as we know she has no relatives. Has been adopted in an Armenian family in Alexandrette.
Left our care: June 13, 1923. Relatives by adoption.

255 **Nighogos,** Abraham Goloian
Urfa, 18, April 17, 1923

Nighogos was deported with his family until Khabur where all died except himself. He could not support himself and went to the Arab tribes asking for work. They engaged him as a shepherd and he lived seven years with them. He was very anxious to flee and get back to his nation but it was impossible. They were always living in the deserts far away from the cities. At the end of the seventh year his tribe was concentrated near Mosul. Nighogos did profit of this unique chance and fled to Mosul and from there to Aleppo. His mother's sister is in America. Learned a trade and became selfsupporting.
Left our care: July 11, 1923. Selfsupporting. Trade.

256 **Bedros,** Nishan Shirinian
Khighi (Harpoot), 18, April 18, 1923

He was a baby when he lost his father. In the beginning of the deportation, he was exiled with his mother, brothers and sisters to Kooleken where all were killed. He succeeded in fleeing to Seghank where he went to a Kurdish house, the Kurds received and kept him as a shepherd for two years. When the Russian army occupied this region he fled to Serig where an Arab took him to his farm. Bedros worked six years as a farmer. Some Armenians were passing this village on business. He heard from them about the orphanages in Aleppo. He asked them if he would be received there, when they said yes, he fled from the Arab, joined them and came to Aleppo. His cousins are in America. Became selfsupporting.
Left our care: August 13, 1923. Selfsupporting. Trade. Relatives.

257 **Pariz,** Kaspar Garoian
Khighi/Harpoot, 18, April 19, 1923

Her father went to America and died there. Pariz was deported with her mother to Harpoot. She was received in the American orphanage and lived there. Later her mother took her from there and married her to an Armenian gentleman. After two months, Pariz understood that her husband was already married but was denying his first marriage. She wanted to go back to the orphanage but he was forced to live with him until he came to Aleppo. In Aleppo she fled from him but he pursued her every time. We could not protect her outside and so we received her in our house. Her mother's brother is in America. Pariz went to live with her relatives in America.
Left our care: May 10, 1923. Relatives.

258 **Benjamin,** Sarkis Makhanadjian
Kaisseri, 15, April 21, 1923

The whole family was deported to Aleppo. His mother became ill and died in this city. The survivors were sent on to Ras-el-Ain. His father was too old and could not endure this long and painful walk, he became ill and could not go further. Benjamin never heard what became of his father. Benjamin and his brothers and sisters were

sent on to Nisibin. He was taken to a Kurdish house but his brothers and sisters were killed there. Benjamin lived eight years with the Kurd doing farm work. He fled several times but he could not succeed. He simply was a slave. His master was put in prison by two French policemen, Benjamin found an opportunity and fled to the Railway Station and from there to Aleppo. As far as we could understand he has no relatives. We located his uncle in Beirut and sent Benjamin to him.
Left our care: June 23, 1923. Relatives.

259 **Hampartzoon,** Garabed Yosepian
Broussa, 15, April 21, 1923

His father was a soldier in the Turkish army when Hampartzoon was deported with his mother and three sisters to Deir-el-Zor. All became ill and died there. He was recovered and came to an Arab house and lived seven years there being his master's shepherd. His master's son was growing up. For this reason they did not want to keep him any longer on their charge. Hampartzoon could not find work there and came to Aleppo on April 21. His father is supposed to be found in Damascus. Hampartzoon went to live with his father in Damascus.
Left our care: June 1, 1923. Relatives.

260 **Garabed,** Hovhannesian
Mardin, 15, April 21, 1923

His parents died during the deportation. A Kurd took him to his farm in Hamzidja where he lived seven years as a shepherd. His master treated him very badly. He could not endure this life and fled to Mardin. There he met a muleteer and offered him his services. The muleteer gave him some work, and on his first trip to Der-el-Zor he took Garabed with him. In Der-el-Zor he fled from the muleteer and lived among French soldiers for two months. Later he came with them to Aleppo and we received him on April 21. As far as we know he has no relatives. Learned a trade and became selfsupporting.
Left our care: Easter 1924. Selfsupporting. Trade.

261 **Erhen,** Garabedian
Adana, 30, April 21, 1923

Erhen was deported with her husband until Mosul. The latter was killed there. A Kurd from this town married her and she lived seven years with him. Some day she heard that there are Armenians in Aleppo. She wanted to come back to her nation. She fled at night and reached safely Der-el-Zor. An Armenian who knew about our organization, took her to his house and took care of her for a few days and then he sent her to us. Her father is supposed to be found in Adana. Erhan came in connection with her father who is living at present in Syria. Went to live with her father in Homs.
Left our care: June 1, 1923. Relatives.

262 **Sarkis,** Hovhannes Khachadurian
Kerassound, 14, April 24, 1923

His father died being a soldier in the Turkish army. Sarkis was deported with his mother, brothers and sisters to Malatia. On the road his two elder brothers were killed. After this horror a Kurd took him to his village named Imamli where he lived seven years as his farmer. Some Armenians came on business to the village and informed him that Armenians have permission to leave Turkey. He immediately joined

a muleteer and came to Aleppo. We took care of him and received him on April 24. As far as we know he has no relatives. Learned a trade and became selfsupporting.
Left our care: Easter 1924. Selfsupporting. Trade.

263 **Tooma,** Avedis Demirdjian
Severek, 16, April 30, 1923

After her father was killed she was deported with her mother. After an half hours walk a Turk took her to his house. Tooma lived seven years as a maid servant in this place. Later the Turk wanted to marry her but Tooma refused and fled to her grand mother. Both of them fled to Aleppo. We received her on April 30. As far as we know she has no relatives. Tooma's mother in the meantime had come to Aleppo. Tooma took a place as a servant and is supporting her mother too.
Left our care: February 24. Selfsupporting. Servant.

264 **Siranoosh,** Mugerditsh Minasian
Tshemishguezek/Harpoot, 22 [26?], April 30, 1922

Siranoosh became an orphan before the war started. She was deported with her brothers and sisters until Surudj. A Kurd from there took her and her brother to his tent. The Kurd was belonging to the nomadic tribe. In the desert the Kurd married her and her young brother was considered as a shepherd. Her other brothers and her sisters have been sent further on and she never heard anything from them. Siranoosh tried several times to flee but she could not succeed because the Kurd's tribe was staying most of the time in the desert or endless plains. Once her husband came near Severek she fled and went to a Turkish house working as a servant. Later when Armenians left Turkey she fled to an Armenian house and came with this family to Aleppo. Her cousins are in America. Siranoosh became selfsupporting, embroidery. At the same time she receives a little money from her relatives in America.
Left our care: Easter 1924. Selfsupporting. Embroidery. Relatives.

265 **Antranig,** Hovsep Tsharshafdjian
Diarbekir, 14, May 1, 1923

Antranig was deported with his family until Kara-Djaroom. All the members of his family were killed there. He could flee and succeeded to arrive safely in Cheltoug. A Kurd from that town took him to his house. Antranig was for four years his servant. As he was ill-treated. He fled from there at night and went to another house. His master gave him soure wheat to be sold in Urfa, he went on donkey to Urfa, sold wheat and donkey there, did not return but went straight on to Djerablus. From there he went to Homs and lived three years in a Turkish house. When he heard that there are Armenians and also orphanages in Aleppo. He fled from there and came to this city. As far as we know he has no relatives. Antranig left our house in his own account. Afterwards his relative were found, he is living with them.
Left our care: May 13, 1923. Relatives.

266 **Avak,** Gostan Garabedian
Dersim, 17, May 2, 1923

His family was deported in the beginning of the deportation but Avak not. A Kurd from his village took him to his house and Avak lived seven years with the Kurd being his shepherd. Avak was told that all Armenians were killed, he believed it and then never wanted to return to his nation. Once he heard some Kurds talking about

Armenians in Aleppo, he felt a will of fleeing. He fled the same night joined some muleteers and came with them to Aleppo. As far as we know he has no relatives. Avak went to live with his friends in Aleppo.
Left our care: May 10, 1923. Relatives.

267 **Khachadur,** Babig Kehyeian
Terd January/Erzingian, 16, May 4, 1923

When the deportation began his family fled to Dersim. During nine months all the family was there, later they returned to their native town. After their arrival his father was killed, his mother died. The Russian army was occupying the region of Erzingian when Khachadur was deported to Malatia. He met a muleteer and asked him for a work, the Turk offered him work as a muleteer. Khachadur followed him and worked seven years with him. When he saw that Armenians are leaving Turkey he fled and joined a party of Armenian refugees and came with them to Aleppo. As far as we know he has no relatives. He was weak. Found his relatives in Beirut an aunt and a brother and went to live with them.
Left our care: June 31, 1924. Relatives.

268 **Nishan,** Hovagim Booloodjian
Khoga/Harpoot, 12, May 5, 1923

His father was killed in the beginning of the deportation. He himself was deported with his mother. On the road a Turk came and took him by force to his village named Ibish. Nishan lived five years with the Turk being his servant. Armenians started to emigrate, daily servants were passing his village. Nishan fled from the Turk joined a leaving caravan and came with them to Aleppo. Has no relatives located. His relatives were found and he went to live with them.
Left our care: January 31, 1924. Relatives.

269 **Boghos,** Stepan Sertoian
Khonloo/Harpoot, 15, May 5, 1923

In the beginning of the deportation his father was killed. He was exiled with his mother and two little brothers to Malatia. After a short rest, he has been separated from his relatives and put in prison. His mother and brothers have been sent further on. In the prison he met many boys of his age as he understood from them, the Turkish government was intended to throw all of them in the Euphrates. Boghos fled at night from the window and went to Hadji Mamon. He succeeded in entering in a Kurdish house where he lived two years as a servant. He was ill-treated and fled from there to Harpoot. There also he worked for a Kurd as a farmer. He lived five years with the Kurd. When Armenians were emigrating to Aleppo, he joined a party and came to Aleppo. We received him on May 5. His uncle is in America. Found relatives here in Aleppo.
Left our care: September 13, 1923. Relatives.

270 **Stepan,** Hovnan Stepanian
Zove/Harpoot, 18, May 5, 1923

In the beginning of the deportation his father fled with some other Armenians to the mountains of Dersim. Three months later the Turkish government located them and all were killed right there. Before his mother was deported she gave Stepan and Garabed to a Turkish friend to safe their life. The mother was exiled with her two little daughters. The Turk kept the boys seven years. Both of them were doing

farmer work. When Armenians left Turkey, Stepan feld with his brother to an Armenian family. Early in the morning they joined a leaving party and so they succeeded in coming to Aleppo. Has a cousin in America. Left to join his relatives in America.
Left our care: March 25, 1924. Relatives.

271 **Garabed,** Hovnan Stepanian
Zave/Harpoot, 14, May 5, 1923

See Nu. 0270 (brother).
Cousin in America. Garabed learned a trade and became selfsupporting.
Left our care: June 1, 1924. Selfsupporting, Trade. Relatives.

272 **Nighogos,** Garabed Megigian
Itshme/Harpoot, 18, May 5, 1923

His father was killed in the beginning of the deportation. He was deported with his mother. About one hour away from his native town, a Turk took him away from his mother and brought him to his house. Nighogos lived seven years with the Turk being considered as the son of the latter. Nighogos was grown up and understood that he was an Armenian. He wanted to learn a trade and also return to his nation. He asked his master to allow him to go to Aleppo. The latter agreed and Nighogos left Turkey with an Armenian party. He reached safely this city. His cousin is in America. Left to join his relatives in America.
Left our care: March 31, 1924. Relatives.

273 **Sahag,** Garabed Nasydjian
Diarbekir, 13, May 7, 1923

Deported with his family until a distance of three hours from the city. A Turk came and took him to his house where Sahag lived seven hours as a prisoner and then as the Turk's servant. When Armenians started to leave Turkey he fled and joined a party of refugees and came with them to Aleppo. As far as we know he has no relatives. Found relatives here in Aleppo, went to live with them.
Left our care: January 31, 1924. Relatives.

274 **Kevork,** Artin Domboian
Sivri Hissar/Angora, 20, May 8, 1923

The whole family was allowed to remain in their town because they were a soldier's family. Kevork's father was a soldier in the Turkish army for good many years. When the Greek army occupied Sivri-Hissar the whole family was deported to Angora where Kevork was separated and exiled with another caravan to Harpoot. A Turk engaged him as a servant. After one year Kevork could not endure his work which was too heavy for him. He fled at night time from the Turkish house. After a long time of travelling only at night he reached Aleppo. Unfortunately he could not locate any relatives, and having no money he was obliged to enter in service for an Arab at Djidad. Kevork was working as a farmer, when one day several Armenian merchants were passing this little town. He found an opportunity and talked with these Armenians and conferred them that he was an Armenian too. These merchants knew about organizations and orphanages founded for orphans and detained women and children, they told him about and advised him to flee to Aleppo, where he would surely be received. Kevork fled the same night and after a long and perilous journey he came to us. As far as we know he has no relatives. Went to Greece.
Left our care: August 31, 1923. Selfsupporting. Relatives found in Greece.

275 **Yester,** Avedissian
Baker Maden, 18, May 8, 1923

One year before Turkey entered in war, Yester went to Harpoot where she had some relatives. In the beginning of the deportation she was exiled to Izoli. A Turkish policeman took her from the caravan and engaged her as his servant. The Turk was living in Mezereh near Harpoot, so he took her to his town. Yester lived three years with him being his servant. She fled to the American orphanage and was received there. Later she was sent to the American Hospital where she was trained as a nurse for two years. When all orphanages of the N.E.R. were transferred to Syria especially to Beirut she came with a group of orphans to Aleppo. She was between these who were not taken to Beirut. Yester could not find a job but was obliged to go to a Turkish house where she lived as a servant. The Turk wanted to marry her but Yester refused and fled to us. As far as we know Yester has no relatives. She found a place as a nurse here in Aleppo.
Left our care: January 31, 1914. Selfsupporting. Servant.

276 **Heghine,** Sarkis Paloolian
Andjerti, 22, May 9, 1923

Heghine's father died before the deportation, she was deported with her family. On the road to Malatia she lost all her relatives excepting her little brother. She found a place as a servant in the Turkish orphanage and she was allowed to bring her brother there. Later she found some Turkish woman who gave her the same job under better conditions, so she went there. She lived seven years in this Turkish family. When Armenians started to leave Turkey, caravans of refugees were passing the town. Heghine asked her mistress to let her join such a leaving party of Armenians, the latter agreed and so Heghine took her brother and came to this city. Has an uncle in America. Found a place as a servant and left.
Left our care: November 8, 1923. Selfsupporting. Servant.

277 **Varvar,** Sarkis Paloolian
Andjerti, 13, May 9, 1923

See Nu: 0276 (sister).
Uncle in America. Found a place as a servant and left.
Left our care: October 9, 1923. Selfsupporting, Servant.

278 **Surpoohi,** Markar Kasabian
Paloo, 12, May 9, 1923

Surpoohi's father was killed in the beginning of the deportations. Her mother was married to a Kurd from their native town, who allowed her to bring her children to his house to be saved and kept away from the deportation. They have been three years in the Kurd's house, after that they fled to a Turkish family and remained four years there, being servants of this family. When permission was granted to Armenians to leave Turkey caravan were passing their city. They asked their master to let them go. The Turk accepted and paid the travel expenses for them. As their mother is in very poor condition we took Surpoohi and her brother Vahan in our house. Received in the Danish orphanage.
Left our care: December 31, 1923. Danish Orphanage. Mother.
Placed in "the Friends of Armenia Hostel" April 20, 1928.

279 **Vahan,** Markar Kasabian
Paloo, 10, May 9, 1923

See Nu: 0278 (brother). Living in the village.
Left our care: December 31, 1923. Danish Orphanage. Mother.

280 **Bedros,** Boghos Manoian
Shoogh Hadji, 13, May 10, 1923

His father died before the war. Bedros was deported with his mother and little sisters to Baker-Maden. He himself was taken away by force, a Turk took him to his house and later to his farm. Bedros lived four years as a farmer in Baker Maden. He never heard anything from the rest of his family who were sent further. He was treated very badly and so he fled to Itschme a little town six hours far from Harpoot. There he became the servant of a Turk who promised him to give him a good salary. After three years he asked his master for his salary but the latter refused to pay him. Bedros fled again but joined this time muleteers who were coming to Aleppo. He made himself useful to them, so they took him to Aleppo. Uncle in America. Came into connection with his relatives and is supported by them.
Left our care: January 31, 1923. Relatives.

281 **Vartanoosh,** Garabedian
Khoshkard/Harpoot, 14, May, 11, 1923

The whole family was deported, her father was killed in Keuy Nuok and the rest went on to Baker-Maden. Vartanoush was taken to a Turkish house where she was a servant for seven years and her mother was dragged away by some Kurds. Vartanoosh never heard about her mother. A Greek woman was working in the same house with Vartanoosh. When she understood that Vartanoosh was an Armenian girl she wanted to safe her. The Greek woman persuaded her that her mother was in Harpoot and she promised her to take her there if Vartanoosh would follow her. The latter agreed and they fled both together to a Greek family in this town. Vartanoosh was dressed like a Greek farmer and started with the Greek women her journey. In fact the women didn't know where Vartanoosh's mother was, but this was the only way to persuade Vartanoush to flee. They took not the direction of Harpoot's but they came after travelling ten days to Aleppo. Vartanoosh was looking for her mother here in Aleppo but she could not locate her, and so she came to us and we received her in our house. As far as we know she has no relatives. Later the mother came to Aleppo and she went to live with her, at the same time she is supporting herself with embroidery.
Left our care: January 31, 1924. Self supporting, Embroidery. Married in Aleppo.

282 **Khosrof,** Hovhannes Arzoomanian
Paloo, 12, May, 12, 1923

Khosrof was a little child when his mother died. In the beginning of the deportation his native town was attacked by Kurds. Some of the Armenian people were killed, others departed and a few succeeded in fleeing to the mountains. Khosrof's father took him and they fled together to the mountains. A group of Turkish policemen followed them and killed every men they could. Khosrof's father was killed right there but he himself was admitted in the Turkish orphanage of Harpoot, where he lived seven years. When Armenians started to leave Turkey, he fled to his step-aunt who was in Paloo. He stayed a few days with her, and then they fled together and reached this city. We located his relatives here in Aleppo and gave him to them.
Left our care: January 31, 1924. Relatives.

283 **Ovsanna,** Krikor Kooyoumdjian
Severek, 14, May 2, 1923

Her father was killed during the deportation. A Turkish friend took her to his house, but her mother and elder sister were deported to Aleppo. Her mother died there and her elder sister entered as a worker in an Armenian house. Ovsanna lived seven years in the Turk's house being the servant of the latter's family. When Armenians left Anatolia she fled to an Armenian family an came with them to Aleppo. She located her sister but as she is a servant with a very small payment she was obliged to come to us. As far as we know she has no relatives. Found an aunt in Latakia and went to live with her. Left our care: June 7, 1923. Relatives.

284 **Abraham,** Hovsep Tuetuendjian
Diarbkeir, 12, May, 17, 1923

Abraham was deported with his mother to Ghuterbull. His mother died there. His father was a soldier in the Turkish army at this time. His elder brother was living in a Turkish house, he himself was kept in the American orphanage in Mardin. After three years he went to live with his brother. The later made some arrangements with an Armenian who was leaving for Aleppo and both fled at night and came with the Armenian merchant to Aleppo. His elder brother is supposed to be in Constantinople. Was adopted by a good, Armenian family.
Left our care: June 5, 1923. Relatives by adoption.

285 **Khatchig,** Hovhannes Mukhalian
Ismidt, 18, May 20, 1923

The whole family was deported to Meskene. His parents and his sister died there. After his family's death he went to Sabuka. An Arab took him to his house in Surudj where he lived two years. The Arab was too poor to support him and so Khatchig went to a Kurdish house where he lived five years as a shepherd. The Kurd did not pay him anything for his work, Khatchig decided to flee but he was waiting for a chance. When Greeks were emigrating to Aleppo he fled from the Kurd joined a party and came with them to Aleppo. His elder brother is in Constantinople. Located his aunt, she is supporting him. Left our care: August 12, 1923. Relatives.

286 **Kevork,** Roopen Balookdjian
Keramet (Broussa), 14, May 21, 1923

Kevork was deported with his family. On the road his parents died. He was too small to endure the long walk and he sat down for a rest. His two elder brothers were sent further by force. When Kevork was resting a Kurd came and took him to his house where he lived seven years working as a farmer. He fled several times from the Kurd but his master followed him and obliged him to return to his farm. Once Kevork was beaten very cruelly by his master, he could not endure it any longer and he fled once more. He succeeded this time and reached Hasitşe. There he met an Armenian carriage driver who after recognizing him took him to Aleppo. He was received on May 21. Received in the Danish orphanage, because his health was not reliable.
Left our care: December 31, 1923.

287 **Khatshatoon,** Minasian
Tshisguezek, 13, May 23, 1923

Her parents were deported but she was kept in a Turkish house. A Turkish friend of her parents kept her as their own child. She lived five years in this family but later

the Turk could not support her any longer because he was very poor. Khatshatoon was obliged to work at a low payment in different Turkish houses in order to gain her daily breath. At night she could sleep in the house of a poor Armenian family. This family came to Aleppo with other refugees, they took Katshatoon with them and we received her in our house on May 23. As far as we know she has no relatives. Left our care on her own account. Her relatives were found, she is living with them. Left our care: June 27, 1923. Relatives.

288 **Surina,** Baghdasar Boghosian
Tshimish-Guezek, 16, May 23, 1923

In the beginning of the deportations she fled with her parents to Dersim. Turkish troops followed them and killed her father there. She stayed four years there, her mother also. After the deportations stopped she went back to her native town taking her mother with her. The latter became ill and died there. Surina was left all alone and was obliged to work in order to support herself. One of her neighbours allowed her to sleep in his house as long as he was there. When Armenians were allowed to emigrate they left Turkey and took Surina with them. As far as we know she has no relatives. Later her relatives were found and she is now living with them.
Left our care: June 3, 1923. Relatives.

289 **Verjin,** Tarosian, Karavar (Harpoot)
12, May 23, 1923

Her parents were exiled in the beginning of the deportation. She does not know what happened to them. Verjin with her two sisters and brothers were not deported but lived in different Turkish houses as servants. She does not know what happened to them. An Armenian family was leaving for Aleppo, she begged and cried very bitterly, the family was moved very much and took her with them. She arrived in Aleppo on May 23. As far as we know she has no relatives. Has been adopted in an Armenian family in Alexandrette.
Left our care: June 19, 1923. Relatives by adoption.

290 **Baizar,** Avedis Nadjarian
Diarbekir, 16, May 23, 1923

Her father was killed during the deportation. Baidzar was exiled with her mother, brother and sister. On the road she was taken away from her relatives by a Turk from Sham who took her to Severek. Baidzar lived eight years in Severek being the Turk's servant. Two Armenian neighbours were intended to go to Aleppo. Baizar begged them to take her with them. They were willing to take her with them if she could flee from the Turk's house. The same night Baizar fled to the Armenian family. Early in the morning they left Severek taking Baizar with them. She succeeded in coming to Aleppo without having many troubles on the road. As far as we know she has no relatives. Engaged. Left for America to be married there.
Left our care: February 2, 1924. Relatives by marriage.

291 **Setrag,** Garabed Serabian
Khighi (Harpoot), 16, May 21, 1923

Setrag was deported with his family to Agh Poonar where the whole family was attacked by Kurds. His father was killed in this town, his mother was lost. He

himself escaped from this horror and fled to Paloo. There he went to a Turkish house. The Turk was a muleteer, he took Setrag in and made an assistant of him. Setrag worked seven years with his master. He fled several times but he was caught by his master. One day he came in company with his master to Djerablus. He saw French soldiers there and decided to flee. He went to the Railway Station master who was an Armenian, the latter protected Setrag and sent him to Aleppo. His uncle is in America. Came into connection with his relatives and is supported by them.
Left our care: January 31, 1924. Relatives.

292 **Kevork,** Minasian
Adiaman, 15, May 23, 1923

Kevork's father was a soldier in the Turkish Army when he was deported with his mother, brothers and sister. After a restless journey walking accross the endless plains they came to Rakka. In this town an Arab married his sister and took Kevork also with him. The rest have been sent further on. Some Armenians came on business to Rakka, when they returned to take Kevork and his sister with them to Urfa. His sister married an Armenian there and he himself fled to Aleppo. Went to live with his brother in Aleppo.
Left our care: June 24, 1923. Relatives.

293 **Azadoohi,** Baghdassar Tooroondjian
Harpoot, 13, May 24, 1923

Azadoohi's father was killed in the beginning of the Armenian deportation, but she herself with her brother were not deported but kept in different Turkish houses. Both of them have been adopted as children in Turkish families. Azadoohi's elder sister married a Turk. When the Near East Relief came to Harpoot she fled to this organization. Later she succeeded in locating her mother in Harpoot, she also was living in a Turkish house. Permission was granted to Armenians who wanted to leave Turkey. Azadoohi asked her master to let her go, he permitted her and paid the expenses of her journey to Aleppo. She took her brother with her and came to this city. Her mother was found here in Aleppo and both children are now living with her. Azadoohi is doing embroidery.
Left our care: January 31, 1924. Relatives.

294 **Vargesn,** Baghdasar Tooroondjian
Harpoot, 11, May 24, 1923

See Nu: 0293.
Left our care: January 31, 1924. Relatives.

295 **Armenouhi,** Mygrditch Nadjarian
Erzeroom, 17 (22), May 30, 1923

Her mother died before the war. Her father was a soldier in the Turkish army when Armenouhi herself was exiled to Harpoot. Turks and Kurds together were intended to kill her caravan. She fled at night from her group. She succeeded in finding a place as a worker in a Turkish family. Armenouhi remained seven years in this family. When Armenians emigrated to Aleppo, she fled to the Catholic church. The priest received and protected her for a few days and then they sent her to Aleppo. Her mother's brothers are in America (Russia). Armenouhi learned embroidery and became self supporting.

Left our care: January 31, 1924. Selfsupporting. Embroidery.
November 1930 she married Boros No. 0702.

296 **Kaspar,** Garabed Kooyoumdjian
Severek, 14, May 30, 1923

After his father's death, he was exiled with his mother, elder brother, and sister to Karadjia Dagh. His mother and brother became ill and both died there. His sister was dragged away from him and brought to a Turkish harem. Kaspar was taken to a Kurdish family where he lived three years being their farmer. His master became very ill and his wife was too poor so she could not keep Kaspar any longer. Kaspar left the Kurdish family and went to Severek looking for a work so he might be able to earn his bread. There he entered in a Turkish house and became a servant. He remained four years there. Kaspar was anxious to learn a trade and also anxious to get back to his nation. He wanted to flee but he had to wait for a chance. One day some muleteers were going to Aleppo, he followed them and reached this city on May 30. Kaspar found his uncle and went to live with him.
Left our care: January 31, 1924. Relatives.

297 **David,** Hovhannes Berberian
Urfa, 13, May 30, 1923

His father died in the Turkish Army. David was deported with his mother, brother and sister to the villages around Diarbekir. His mother died there, he was exiled to Nisibin while his brother and little sister were detained among the Muslims in Diarbekir. He never could get any news from them. When he heard that there are Armenians in Urfa, he fled and went to this city hoping to find some of his relatives there. Arriving there he found nobody, he went to an Armenian family he was received, protected and later sent to Aleppo by them. As far as we know he has no relatives. We located David's relatives in Beirut and he went to live with them.
Left our care: January 21, 1924. Relatives.

298 **Yeghsapet,** Hadji Bab Kehycian
Erzeroom, 17, May 30, 1923

She was deported with her family, on the road her father died. The survivors were sent to Diarbekir. Yeghsapet was taken by force to a Turkish house where she became a servant remaining there for seven years. When Armenians started to emigrate she fled from the Turk to the Catholic church. The priest took care of her until she could come to this city. Her grand mother is in Russia. Learned embroidery and became selfsupporting.
Left our care, January 31, 1924. Selfsupporting. Embroidery, Married 1927

299 **Ardash,** Manoog Markarian
Khighi/Harpoot, 9, May 30, 1923

He and his mother were deported to Dersim. Both remained five years there living in a Kurdish house. His mother was doing the work of a maid-servant there. His mother fled several times with him hoping to pass the frontier, but the Kurd followed them and caught Ardash and brought him back to the village, of course his mother was also obliged to return. Some times later they fled once more and succeeded this time in reaching Harpoot. There they met some companions and they started all together for Aleppo. Ardash was received by us because his mother is unable to support herself with the child. Ardash is living with his mother and both

are supported by their relatives in America.
Left our care: February 28, 1924. Relatives.

300 **Simon,** Sarkisian
Dortyol, 12, May 30, 1923

Simon was exiled with his family to Meskene. The roads were very tireful and Simon could not endure it. His parents gave him to an Arab hoping that Simon's life would be saved in this way. An Arab took him to his house and the rest of the family went further on. Simon never got news from them. He lived seven years with the Arab being his servant. Simon was ill treated and overworked all the time and so he made the decision to flee by any means. He fled to Boomboodj and from there he succeeded in coming to Aleppo. As far as we know he has no relatives. We located his uncle in Alexandrette. Simon is living with his uncle.
Left our care: August 15, 1923. Relatives.

301 **Armenoohi,** Arsen Der Stepanian
Khighi/Harpoot, 12, May 30, 1923

Her father died in America before the deportation. She was banished with her mother and brother to Malatia. Her mother became ill and died there. Armenoohi's aunt was living in Harpoot. When she heard about the death of her sister, she sent a muleteer to Malatia and brought them to Harpoot where she could take care of them. Armenouhi came to Harpoot and lived with her aunt. Unfortunately the latter died within a few months and Armenoohi remained helpless. She was obliged to take shelter in a Turkish house. Her mistress was an Armenian, always kind and good toward her but her master a fanatic Turk. One night the Turk tried to strangle her with difficulty Armenouhi could flee to an Armenian house. She could only pass the night there and fled early in the morning to Malatia. After a tiresome and perilous journey walking across the mountains she came at night to Malatia. Some Armenians took care of her for several months until the emigration order came. Later the Armenian colony of Malatia collected the necessary money for her trip and sent her to this city. Came into connection with her relatives and went to live with them.
Left our care: June 12, 1923. Relatives.

302 **Prapoian,** Garabed Isbirian
Baker Maden, 16, June 1, 1923

After her father death she was exiled with her mother to Diarbekir. Prapion was too small to endure the restless walks, so her mother gave her to a Turk, hoping to save the life of her child in this way. Her mother was sent further on. Prapion lived seven years in the Turk's house being his servant. When she was grown up a little she desired to go back to her nation and to save her honour. In the maintime Armenians were permitted to leave Turkish territory. Prapion fled to an Armenian family within a few days she got a "passport" and started for Aleppo. Learned embroidery and became selfsupporting.
Left our care: January 31, 1924. Selfsupporting. Embroidery. Cousin in America.

303 **Siranoosh,** Avedis Aghzigian
Pere, 18, June 1, 1923

Her father went to America and died there before the deportation started. Siranoosh was deported with her mother to Diarbekir. There she was separated from her mother and taken by force to a Turkish house where she lived seven years as

a maid-servant. When Armenians were emigrating to Aleppo she desired to go too, but she did not find the opportunity. A young Armenian helped her in fleeing and protected her until she could get a "Passport" for her and later he sent her with a caravan to Aleppo. Her mother's brothers are in America. Learned embroidery and became selfsupporting. Went to Marseille 1926.
Left our care: May 1, 1924. Selfsupporting, embroidery. Went to Marseille in 1926 and married there.

304 **Sara,** Ghazar Manoogian
Pere, 15, June 2, 1923

Sara's father died before the war. She was deported with her mother to Karadja Dagh, the whole caravan was attacked by Kurds. Most of the deported people were killed and the remainders wounded. During this attack Sara was wounded too. A Kurd took her to his house and took care of her. After her recovery he sent her to a Turkish family in Diarbekir. She became the servant of the house and remained seven years there. In her neighbour's house two Armenian girls were servants, again in a Turkish house. They were intended to flee and asked Sara's opinion. The latter decided to join them immediately. In the next morning before sunrise they started for Aleppo and reached this city after a long and dangerous journey. Her uncle is in America. (Caucasus)
Learned embroidery and became selfsupporting.
Left our care: May 1, 1924. Selfsupporting. Embroidery. Married in Aleppo.

305 **Lucia,** Boghos Tashdjian
Severek, 17, June 1, 1923

Lucia's father was killed in the beginning of the massacres. After her father's death, her mother was on the list of those who were going to be deported within a few days or hours. Her mother gave her to a known Kurd in Severek for the only reason to safe the life of her child. A few hours later her mother was deported with hundreds of Armenian women, girls and children. Lucia lived seven years in the Kurd's house being the maid-servant of his family. She never heard what happened to her mother. After the Armistice her master wanted to marry her to his Turkish servant, but Lucia refused knowing that she is an Armenian girl and not a Muslim. There was only one way to save her honour and this was to flee to an Armenian family. Lucia fled and succeeded in getting a "passport." She came with a caravan composed of Armenian refugees to Aleppo. A Greek of this town engaged her as a servant, but he did not pay her any salary. Lucia had no place where to stay and so she went to the Greek's house. After a short time she became ill and was transported to the Hospital. After her recovery she went back to her mistress but the latter did not want her services any longer. Lucia looked for some work but she could not find any and so she came to us and we received her on June 6th. Found her relatives in Beirut and went to live with them.
Left our care: February 25, 1924. Relatives.

306 **Noyemzar,** Aroosh Pirindjian
Severek, 15, June 1, 1923

Her father was killed, she and her family were deported from Severek. After a walk of one hour a Turk came and took her away from her family and brought her to his house. Noyemzar lived seven years as a servant. Later her uncle heard about her and sent a muleteer to bring her out. When she heard about it she fled to an Armenian family and met the muleteer and came with him to Aleppo. Arriving here she heard

that her uncle had gone to Beirut but nobody could tell her her uncle's address. She came to us and we are taking care of her until we can locate her uncle. Her uncle is supposed to be in Beirut. Noyemzar learned embroidery and became selfsupporting. By this time her mother too had come to Aleppo, she is now living with her.
Left out care: May 1, 1924. Selfsupporting. Embroidery.

307 **Lucia,** Mardiros Yemendjian
Severek, 15, June 5, 1923

After her father and brother were killed, she was deported with her mother to Karadja-Dagh. The whole caravan was attacked by Kurds. As the result most of them were killed or wounded. A Kurd robbed the dead bodies and survivors and went away. A Turk passed from there and took Lucia back to Severek. Lucia was living in his house for seven years being considered as his child. Her mistress wanted to marry her to a Turk but Lucia did not agree with the proposal of her mistress and looked out for a chance to flee. The opportunity came, an Armenian caravan passed the city, Lucia fled and joined the leaving caravan. She reached this city on June 5. As far as we know she has no relatives. Married to an Armenian here in Aleppo.
Left our care: October 18, 1924. Relatives by marriage.

308 **Abraham,** Panos Koshkerian
Zeitoon, 13, June 5, 1923

According to the order of the Turkish government he was exiled with his mother and elder brother to Ras-el-Ain. His mother became ill and died. In this critical moment he lost his brother too. Abraham was crying helpless on the road. A Kurd who was passing there took him to his house and used him as his shepherd. Once being in the mountains with his herd, a Kurd saw him and shot at him wounding him in his arm. Abraham became a cripple. After his recovery he fled to Veranshehir, from there to Hasitşe and finally to Aleppo. His father died before the deportation. Being a cripple he was received in the Danish orphanage. The community takes care of him now.
Left our care: December 31, 1923. Danish Orphanage.

309 **Nuvart,** Movses Kasabian
Bitlis, 20, November 8, 1923

Shortly after the beginning of the Russian-Turkish war all Armenians were deported. Thousands and thousands were massacred, the survivors taken as slaves, women and girls taken by force to the Muslim Harems. Novart, her mother and brother were deported together. In Kharzan a Turk took Nuvart to Diarbekir. The rest of the family was sent further on. Novart lived seven years in the Turkish family being a servant. She never got news from her family. When Armenians started to emigrate, she asked her mistress to allow her to go back to her nation. The later agreed. Novart sold some of her clothes made some cash money, paid a muleteer for her journey and came to Aleppo. Her father died before the war. Nuvart's mother's brother is in America. (Corrected later: not brother but sister.)
Left our care: September 12, 1924. Selfsupporting, Servant. Went to Marseille where she is now working in a factory and trying to join her relatives in America.

310 **Garabed,** Sarkis Koyoumdjian
Adiaman, 18, June 10, 1923

The deportation order came from Constantinople and within a few hours most of the Armenians from Adiaman were deported to Urfa. Garabed was deported

with his mother and little brother to this town. His mother succeeded in placing him in the American orphanage. She was sent on to Aleppo. During the insurrection of Urfa, Turks occupied the orphanage, collected the boys, exiled them to Mardin. A policeman of this town took him to his house where Garabed lived one year as his servant. Afterwards the policeman gave him as a present to another Turk and there Garabed became a carriage driver. Once he came to Aleppo in business. He looked everywhere for his mother but could not find her and returned to his master, living six years with him. Once more he came with his master to this city. This time he saw Aleppo differently. He saw many Armenians in the town, he talked with them and heard from their about orphanages and our reception house. He decided to flee knowing that if he could not find his mother he could at least come back to his nation and religion. He left his master and came to us on June 8. His brothers are in America. Went to live with his aunt in Beirut.
Left our care: September 17, 1923. Relatives.

311 **Nubar,** Roopen Gharibian
Kara-Hissar, 17, June 11, 1923

Nubar was deported with his mother, brother and sister. On the road he became ill and could hardly reach Malatia. Arriving there his health condition became more and more difficult and he could not go any further. He was brought to a hospital. A Kurd from Izoli took him to his village and Nubar became his servant, living seven years with him. Some Armenians who were passing Izoli recognized him as a boy of their nation. They advised him to flee at the first chance to Aleppo, telling him that he would be admitted in an orphanage or some foreign administration. Nubar knew some muleteers who were going regularly to Aleppo, he proposed to them that he would work for them if they wanted to take him with them. Each other agreed with the condition made on both sides and Nubar could deliver himself in this way from the Muslims. As far as we know Noobar has no relatives. Relatives found, brother in Greece.
Left our care: December 31, 1924 Selfsupporting. Trade. Chauffeur.

312 **Vahan,** Yeghia Derarian
Divrig, 18, June 11, 1923

His father died before the deportation. The rest of the family was banished to Maden. On the road a Kurd threw him into a passing river: Within a few minutes Vahan was driven to the bank of the other side. He could not see his family. Another Kurd came and helped him out of the river, took him home and made a farmer of him. Vahan lived seven years with the Kurd working for him without any pay. Tchermoog, the Kurd's village, is not far away from Arabkir, Vahan fled to Arabkir joined a party of leaving emigrants and came with them to Aleppo. His cousin is in America.
Left on his own account. Has found work and is now selfsupporting.
Left our care: July 6, 1923.

313 **Bedros,** Hovhannes Nadjarian
Diarbekir, 17, June 2, 1923

His father was killed in the beginning of the Armenian massacre. The government inspected every Armenian house. Turkish officials found a gun in their house. As a result of it Bedros' mother was deported. Bedros himself was taken to a Kurdish

family where he remained seven years being a shepherd. Armenian merchants had come from Aleppo and they knew about our reception-house. Armenians collected the necessary money for his journey and Bedros was sent by them to this city. As far as we know he has no relatives. His sister later was rescued by us. No. 0486.
Left our care: September 16, 1924. Selfsupporting. Trade.

314 **Azniv,** Melkon Shehresian
Haine, 20, June 12, 1923

When Azniv was deported with her mother and baby, her husband was a soldier in the Turkish army. After a walk of one day from her native town she was dragged away from her mother and taken to a Turkish house. The Turk married her but did not want her baby and gave it to someone else. Azniv lived three years with the Turk then he became ill and died. Shortly after the Turk's death they wanted to marry her again to a Turk but she refused and fled to her sister who was at the time in Diarbekir. From there she fled with her sister and came to us on June 12. Her husband is supposed to be alive in Constantinople. Her husband came from Constantinople, Azniv is living with him here in Aleppo.
Left out care: August 20, 1923. Relatives.

315 **Hormig,** Harutiun Nalbandian
Diarbekir, 25, June 12, 1923

In the beginning of the war her husband was taken in the Turkish army. When deportation started she was exiled with her mother and brother to Resneg. A Kurd of this town took them all to his house and married Hormig. After two years her mother and brother became ill and died. Hormig fled at night to an Armenian house, the family kept her one month there. The Kurd was looking for her but he could not find her. An Armenian of that town got a "passport" for her and she started with a caravan of refugees for Aleppo. As far as we know she has no relatives. Became selfsupporting (servant).
Left our care: June 28, 1923. Selfsupporting. Servant.

316 **Oghda,** Sarkis Nalbandian
Severek, 14, June 12, 1923

Her father was a soldier in the Turkish army when her mother was deported. Her mother gave her to a known Turk in order to safe her life. Oghda remained seven years in the Turkish family acting as a maid-servant. She could never got any news from her relatives. When she heard about the Armenian emigration to Syria, she fled at night to an Armenian family. She sold all her clothes to make some money for her journey. A group of Armenian was going to Aleppo, she followed them and reache safely this city. As far as we know she has no relatives. Learned embroidery and became selfsupporting. In the meantime her relatives were found here in Aleppo, she is now living with them.
Left our care: May 1, 1924. Selfsupporting. Embroidery. Later she took a place as a servant here in Aleppo.

317 **Antranig,** Manoog Vanlian
Shaghshagh/Broussa, 19, June 18, 1923

The whole family was exiled to Islahiye. His mother became ill and died there. A few days later the survivors were sent to Kara Baba. Antranig's father died in this town. His sister married an Armenian in Nizib and he himself went on to Kirkis taking his

brother with him. Antranig and his little brother were working in different Turkish houses as farmers. In June 1922 his little brother fled from there and came to us. Minas his little brother went back in order to safe his brother from there. He went to Kirkis paid two pounds gold to his borther's master and came to us. His uncle is in Shaghshagh. Learned a trade (tannery) and became selfsupporting.
Left our care: May 1, 1924. Selfsuppporting. Trade.

318 **Khoren,** Baghdig Lagtzian
Khighi, 15, March 19, 1923

Khoren's mother died before the war. After his father's death, his sisters were taken to different Turkish houses. Khoren with his two brothers and his aunt was deported to Permos. A Kurd of this town took him to his houses but the rest of the family was sent further. Khoren could never get any news from his relatives. He lived eight years with the Turk being his farmer. When Armenians were leaving Turkey they passed their village and Khoren was charged to sell milk to them. Once one of the emigrants recognized Khoren and advised him to follow him to Aleppo, persuading him that he would be received in an orphanage. Khoren agreed and joined the leaving caravan, his master followed him but he could not find him among the large caravan. His uncle is in America. Left for America.
Left our care: September 18, 1923. Relatives.

319 **Hripsime,** Sarkis Kekedjian
Azil/Diarbekir, 14, June 17, 1923

Her father was killed in the beginning of the Armenian massacres. Hripsime was deported with her mother and grand-mother. On the road a Turk took her mother away from the caravan telling her that he had the intention to marry her. Hripsime was crying very bitterly. Another Turk took her to his house and adopted her as his own child. Hripsime lived eight years with the Turk's family. Once she heard that her brother was living in Urfa, she was very anxious to join him but her mistress did not allow her to go. Hripsime fled to Diarbekir and came later with a caravan of emigrants to Urfa. Unfortunately she could not locate her brother. A family of her native town was going to Aleppo and they took Hripsime with them to this city. Was sent to her brother in Rakka. Left our care: July 12, 1924. Relatives.

320 **Sarkis,** Mugerditsh Emerkhanian
Arabkir, 16, June 22, 1923

Sarkis was deported with his mother. On the road going to Malatia they were attacked by Kurds and robbed. After great troubles they could return to their town. He lived two years with his mother in his native town, then the latter died. He could not support himself and so he had to go to a Turkish house working for his daily bread. Sarkis went to Kizne and lived six years among the Muslims doing farmer work. When he heard about the Armenian emigration he fled to an Armenian family and hid himself there until a party started for Aleppo then he joined them and came to this town. When Sarkis was deported his father served in the Turkish army. Learned a trade and became selfsupporting. Left our care: May 1, 1924. Selfsupporting. Trade.

321 **Mesrob,** Soghomon Der Mardirosian
Zag (Arabkir), 13, June 22, 1923

Mesrob was deported with his mother and sister to Arabkir. He and his sister were taken to Turkish house but the mother was sent further on. Mesrob and his sister

remained seven years in the Turk's house being considered as his children. When Armenians were emigrating, he fled with his sister to an Armenian family who adopted his sister as their child. Mesrob joined a party of leaving Armenians and came with them to Aleppo. As far as we know he has no relatives. Learned a trade and became self supporting.
Left our care: May 1, 1924. Self supporting. Trade.

322 **Vartanoush,** Kevork Jindorian
Khumar, 17, July 4, 1923

In the beginning of the deportation her father fled to Russia. Vartanoush and her mother were banished to Diarbekir, the latter died there. Vartanoush was sent with a party of refugees to Severek. She came to a Turkish house and remained eight years there being the servant of the Turkish family. During this time she found out that her uncle's wife was also a servant in a Turkish house. When Armenians started for Aleppo her aunt advised her to flee to her the same night. Vartanoosh did so. A few days afterwards her aunt engaged a muleteer and they came together to Aleppo. Her aunt cannot support her being too poor so we took her in. Vartanoosh has no relatives. Found an aunt in Beirut, she is living with her.
Left our care: August 12, 1923. Relatives.

323 **Almasd,** Sarkis Kemandjian
Urfa, 17, July 4, 1923

Her father died before the war. She and her mother were deported to Remdji near Urfa. Her mother became ill and died. Almast could not support herself and went to an Arab's house. She lived seven years in the Arab family being a servant. She was illtreated and fled for this reason to Rakka. There also she went to an Arab house working for one year. An Armenian who was living there recognized her as a member of his nation. He promised her to safe her if she would flee and come to his house. Almast fled and the Armenian sent her by carriage to Aleppo. Found a place as a servant and became self supporting.
Left our care: March 12, 1924. Self supporting. Servant.

324 **Araksi,** Abraham Khaloonian
Kesrig/Harpoot, 19, July 10, 1923

After the Turks had killed her father, she was deported with her mother, brother, and sister to a village near Adiaman. Shortly after their arrival her mother became ill and died. Araksi and her sister were taken to different Turkish houses. Both of them came to Mezreh not far from their native town. The Turks who had taken them were living there. Araksi was living four years as a servant, later when she grew up a little the Turk married her so she lived four more years with him. Once her husband was coming to Aleppo, she asked him to take her with him, promising him that she would return with him. The Turk agreed and they came together to this city. Not far from Aleppo they stopped at an inn. Some Armenian merchants were there, they heard about Araksi. They had a chance to talk with her. They proposed her to follow them if she wanted to return to her nation. Araksi accepted and the merchants brought her to us. Has an uncle in America. Came into connection with her relatives, who are supporting her and preparing to bring her to America.
Left our care: May 31, 1924. Relatives.

325 **Lucia,** Ohan Koulahian
Diarbekir, 24, July 13, 1923

Lucia's husband was a soldier in the Turkish army when she herself was exiled and deported with her mother. On the road a Turk came and took her to his house and married her. She does not know what became of her mother. Lucia attempted to flee but could not succeed. Her brother was living in Beirut. She asked her husband to let her go to visit her brother, promising him to return after one month. The Turk agreed and sent her, but she never returned but came to us asking us to protect her. Has a brother in Beirut. Went to live with her brother in Beirut.
Left our care: July 28, 1923. Relatives.

326 **Viktor,** Garabed Yaghoobian
Arabkir, 17, July 15, 1923

The whole family was deported to Malatia. Her father was killed there, her mother sent further on. Viktor and her aunt were taken to the Turkish orphanage. Two years afterwards they succeeded in going back to their native town, but there also they were living in different Turkish houses. Her aunt has a brother in law in Egypt who sent her the necessary money for her passage to Egypt. Her aunt went to Egypt and Viktor was all alone in the Turkish house. Soon after her aunt had left Arabkir, her mistress wanted to marry her with a Turk. Viktor refused and looked for a chance to flee. She met a muleteer, paid him the expense for her journey and came to Aleppo. Viktor learned embroidery and became self supporting. In the meantime she had had found relatives here in Aleppo and she now went to live with them.
Left our care: May 1, 1924. Self supporting, Embroidery. Married in Marseille.

327 **Sarkis,** Abraham Gojigian
Adiaman, 11, July 16, 1923

His father was killed during the deportation. His mother and sister and he himself were deported to Homs. His mother was working in different Turkish houses and supported her children for five years. Later she was permitted to return to her native town. One year after her arrival she became ill and died. The children were taken to different Turkish houses. One of his relatives sent him to Aleppo. He was not able to support himself and so we took him in. His sister is still living in the Turkish house. Received in the Danish orphanage.
Left our care: December 31, 1923. Danish Orphanage. Is now living with his relatives.

328 **Hagop,** Onnig Boyadjian
Paloo, 17, July 17, 1923

His father was killed in the beginning of the Armenian massacres. His mother and sister were deported. Hagop was taken to a Turkish house and lived eight years there being a shepherd. Hagop desired very much to return to his nation but he could not flee, the danger was too great. Once when he met an Armenian muleteer, he asked him to take him away of this place. The muleteer promised him to take him to Aleppo if he could flee at night and come to his house. Hagop fled and they started their journey early in the morning. As far as we know he has no relatives. Hagob learned a trade and became self supporting.
Left our care: June 1, 1924. Self supporting. Trade.

329 **Khanoom,** Matios Otrakdjian
Diarbekir, 17, July 17, 1923

Khanoom's father died before the war. Her mother was deported with her little children. Khanoom was admitted in a Turkish family with all her property. After two years the Turks put her out door refusing her to let her take her property or the value in exchange for it. Khanoom was obliged to go to another Turkish house, this time working as a servant in order to gain her daily breath. After a few months the Turk married her with a policeman and she lived six years with him. When Armenians were emigrating she provided herself secretly a passport. Unfortunately her husband was informed of it and so the flight was almost impossible. She had to be very careful. One day she went to a village telling her husband that she was going to a party. There she found a muleteer, paid him for her journey and came with him to Aleppo. As far as we know she has no relatives.
Became selfsupporting (Servant Dr. Tchiradjian).
Left our care: July 20, 1923. Selfsupporting. Servant.

330 **Yeghsabeth,** Giragos Baghdasarian
Harpoot, 17, July 22, 1923

In the beginning of the deportation her father was a soldier in the Turkish army. Her mother was deported with her child but Yeghsabeth was taken to the chief's family and lived eight years with this family being considered as their child. Later when Yeghsabeth grew up her mistress wanted to marry her to her son. When she heard about it she wanted to flee and she prepared herself. She spoke with some Armenians. They promised her to protect and take her to Aleppo if she would flee to them. Yeghsabeth fled from the Turkish family in order to save her honour. The Armenians kept their promise and took her with them to this city. Learned embroidery and became selfsupporting.
Left our care: January 31, 1924. Selfsupporting. Embroidery.
Married in Marseille.

331 **Harutiun,** Sarkis Sarafoghlian
Tomarza/Averek, 18, July 30, 1923

He was deported with his family to Ras-el-Ain. His parents became ill and died there. Harutiun and his sister went to Talie where he lost her. So he went to Kulebin and worked eight years as a farmer. He heard about the French occupation of Syria. He fled to Urfa and from there with a camel caravan to this city. We received him on July 30. His brother is in America. Came into connection with his relatives and is now supported by them.
Left our care: January 31, 1924. Relatives.

332 **Raphael,** Hagob Chahianian
Chunkoush, 12, March 29, 1923

His mother died before the Armenian massacred and his father was killed during the deportations. His cousin married a Turk during the war. She asked him to take them to their house in order to save their life. The Turk granted her this favor and both were protected by the Turk. When Armenians were emigrating they fled to an Armenian house. Later they came with a caravan to Aleppo. Raphael the smaller brother was not able to support himself so we took him in our Reception house. Entered the Near East Relief orphanage here in Aleppo.
Left our care: August 18, 1923. Orphanage N.E.R.

333 **Hovhannes,** Dikran Nadjarian
alatia, 15, July 30, 1923

His father was a soldier in the Turkish army and died during the Russian-Turkish war. His mother gave him and his sister to a well-known Turk hoping to save their lifes in this way. His mother was deported with many other women. When Hovhannes saw his mother going away he cried bitterly. The Turk could not endure it and allowed them to follow the caravan. Hovhannes took his sister and run after the leaving mass of people designed to exil and death, hoping to meet once more his mother. Unfortunately, he was too little, the caravan had already made miles and miles. On the road some Kurds were coming when they saw Hovhannes and his sister the came towards them. Within a few moments they took both of them to their village. One of them married his sister and he himself was given as a present to the chief of the village. Hovhannes worked eight years as a farmer in that village. An Armenian boy who was going to Aleppo told him about the orphanages here. Hovhannes fled from the Turk and came with the boy to this city. He was not able to support himself so we took him in our reception house. Hovhannes' sister is still living in the village. Hovhannes went to find his sister and bring her to us, but he did not not return.
Left our care: --

334 **Mardiros,** Krikor Bairakdjian
Paloo, 9, July 30, 1923

Mardiros' father went to America and died there. When the Armenian deportation started his mother went with him to a Kurdish family and became a servant. She lived eight years among the Kurds. Mardiros was allowed to stay with her. After the Armistice Armenians were allowed to emigrate his mother made the bargain with a muleteer and started with Mardiros for Aleppo. Both arrived safely. His mother could not support him so we took him in our reception house. His mother is a servant in an Arab's family. Mardiros found his mother and went to live with her.
Left our care: January 31, 1924. Relatives.

335 **Khatchadoor,** Hovhannes Bakdemerdjian
Girason, 17, July 30, 1923

His father died before the war. He himself was deported with his mother, brother, and sister to a town named Arabkir. His mother became ill and died there. Khatchadoor, his brother and sister were sent to Harpoot. Arriving there he was separated from them and taken by a Turk to his farm where he lived six years as a farmer. As he was ill-treated most of the time, he fled to Mezreh there he tried to work and support himself. Unfortunately he could not succeed and so he went to a village named Miadoon. There he worked one year as a farmer with a Kurd. When the Armenian emigration started, he fled to a Christian family, hid himself for several days and then fled with a caravan of emigrants to Aleppo. As far as we know he has no relatives. Learned a trade and became self supporting.
Left our care: March 31, 1924. Self supporting. Trade.

336 **Avedis,** Hovhannes Kaihyaian
Marash, 18, August 4, 1923

In the beginning of the Armenian massacre Turks killed his father. He and his mother, brother and sister were deported to Hasitşe. In Hasitşe he and his brother were separated from the family and both were taken to different Arab houses. The

rest of the family was sent further on and Avedis remained eight years among the Arabs, all the time as a shepherd. When he heard that there are many Armenians in Aleppo, he wanted to return to his nation. He asked his master to let him go. The latter permitted him and Avedis came to Aleppo. We received him in our house on August 4, 1923. As far we know he has no relatives. Sister was found in Baghdad, he went to live with her. Left our care: May 1924, Relatives.

337 **Arakel,** Asadour Tateosian
Paloo, 18, August 4, 1923

In the beginning of the Armenian massacres his father fled to a village Khamil. There he had some Kurdish friends who brought his family there too. Later the Turkish government heart about it. Soldiers surrounded the village and his father was caught. Arakel remained one month with his step-mother in this village. Some day a Turk passed there, he saw Arakel and asked him to come with him to Paloo. Arakel went and became his servant. For eight years he was living in Paloo. When Armenians went to Aleppo he fled from his Turkish master and looked for a chance to go to Aleppo. He wanted to learn a trade. He met a muleteer who was going to Aleppo. Arakel offered him his aid on the road. The muleteer was glad to have a helper and took him with him. As far as we know he has no relatives. He was weak for a long time but at last he learned a trade and was able to support himself.
Left our care: July 5, 1924. Selfsupporting. Trade.

338 **Giragos,** Sarkisian
Tepe/Paloo, 10, August 5, 1923

Giragos' father was killed during the Armenian massacre. His mother went as a servant to a Kurdish family. At this time Giragos was a little baby. His mother lived eight years among the Kurds, later the married an Armenian who was in the same house also working as a servant. After the Armistice his step-father and mother came to Aleppo. His parents are very poor. His father could not find any job here. His mother brought him to us. When we saw that they really cannot support him we took him in. Went to live with his mother.
Left our care: August 17, 1923. Relatives.

339 **Satenig,** Andou Garabedian
Khoonoos, 31, August 6, 1923

In the beginning of the Armenian deportation her village was attacked by Kurds, most of the people were killed, her husband included. Women and girls were taken to Turkish houses or harems. Satenig's neighbour, a Turk, took her to his house and married her by force. She lived six years with the Turk. Later she fled to Divrig, there she knew an Armenian family, who was islamized in the beginning of the deportation. She remained two years there doing the work of a maid-servant. After the Armistice Armenians started to emigrate she fled Diarbekir, there she joined a leaving party and came to Aleppo. As far as we know she has no relatives. Became selfsupporting. Servant
Left our care: July 2, 1923. Selfsupporting, Servant.

340 **Mary,** Hovhannes Shekerian
Adiaman, 16, August 6, 1923

Her father was killed in the beginning of the Armenian massacres. She, her mother and sisters were deported to Urfa. Turks of this town separated them from the fam-

ily and Mary with her sister were taken to different Turkish houses. Mary lived two years in Urfa. Later the Turkish family went to Diarbekir and took her with them. She could never get any news from her family. Armenians were emigrating. Mary wented to leave Turkey too. She asked her master for permission to go, the latter granted her this favor. Mary went to an Armenian family and waited until they got their passport and finally came with the family to Aleppo. As far as we know she has no relatives. Left our care: May 1, 1924. Selfsupporting, Embroidery. Living in Beirut as a servant.

341 **Garabed,** Krikor Jamgotzian
Mardin, 15, August 6, 1923

When the deportation started his father was a soldier in the Turkish army. Garabed was deported with his mother and sister. In Diarbekir his mother became ill and died. Garabed and his sister were sent further on. After a long walk they came to Harpoot. His sister died there. Garabed went to a Turkish house and became a servant. After six years of service he fled to Diarbekir. There he lived three years with a blind woman. During the Armenian emigration he joined a caravan and came with Armenian refugees to Aleppo. Has no relatives. Garabed's eyes were in a very bad condition and he was threatened with blindness. After having been tended in 10 months, his eyes are so much better that he can earn his living, although he was not able to learn a trade.
Left our car: June 6, 1924. Selfsupporting.

342 **Dikran,** Hampartzoom Baligian
Paloo, 18, August 9, 1923

During the deportation his [father] was killed. When his step-mother was going to be deported, she gave Dikran to the chief of the village, hoping to save his life in this way. Dikran lived for eight years in the chief's house doing the job of a shepherd. When Dikran grew up he wanted to go back to his nation, he wanted to learn a trade. The opportunity appeared when Armenians were leaving Turkish territory. He fled first to Harpoot and hid himself among Armenian refugees and later started with them for Aleppo. He reached this city after long journey across western Turkey. As far as we know he has no relatives.
Left our care: July 1, 1924. Selfsupporting. Trade.

343 **Mardiros,** Kaloosd Mughtzian
Paloo, 18, August 9, 1923

A few days before the deportation his father had gone on business to Adana and never returned. Probably he was killed on the road. Mardiros was exiled with his mother. After a walk of three hours the caravan was attacked by Kurds. Most of the deported people were killed. The rest wounded, women and girls were taken to Turkish and Kurdish houses. Some of them as servants, some as workers, others were put in harems. Mardiros' mother was taken to a village named Kel-Khassa, where she became a servant. Mardiros [went] to a Turkish family in Aldoom and remained three years there. Later his mother located him and took him to her village. Mother and son lived four years together in Kel-Khassa. After the Armistice his mother became ill and died. The Armenians emigration had started, Mardiros fled from the Turkish family, joined a part of emigrants and came with them to Aleppo. -He was not able to support himself and so we took him in. No relatives.
Left our care: July 2, 1924. Selfsupporting. Trade. Went to Marseille.

344 **Hadjemi,** Zakaria Garabedian
Tomarza/Sivas, 16, August 13, 1923

The whole family was deported to Rakka. Father and mother became ill on the road and died in Rakka. His brother and sister died a few days after tbeir arrival. An Arab took Hadjemi to his house and adopted him as his child. Three years later the Arab became very poor and could not support him. Hadjemi went to the Anezes' tents and lived five years among the Arabs, being a shepherd. Later he became ill. The Arabs did not want him any longer about them and they sent him away. Hadjemi went to the mill near Rakka, there he met some Armenian millers. He told them about his hard life, how he lost all the members of the family. The millers sheltered him for a few days among them and later they sent him directly to our Reception house here in Aleppo. His uncle is in America. His sister was found in Damascus and he went to live with her.
Left our care: January 31, 1924. Relatives.

345 **Zumroot,** Garabed Godjanian
Urfa, 28, August 16, 1923

Her father was killed, her mother, two sisters and she herself were deported to the region of Rakka. From there the caravan was directed toward Urfa. Zumroot and her mother hid themselves in a pit under the ground until the caravan had disappeared. After this they went to Hasitşe and found a shelter in a mill. Soon afterwards her mother became ill and died. Arabs came and found her in the mill. They took her to the village and one of them married her. Four months later she was sold for five sheep to another Arab with whom she lived eight years. A Turkish carriage driver was passing there, by chance he talked with her, telling her that he was an Armenian and that he would save her from the Arabs if she wanted to marry him. Zumroot believed in his words and went with him to Rakka. Arriving there she was told by Armenians that the man was a Turk and not an Armenian. Zumroot fled the same night from her new husband and went to an Armenian family. She was kept there for several days and later she was sent to our Reception house. As far as we know she has no relatives. Is working in the sewing-room here in our house.

Left our care: February 28, 1925. Selfsupporting. Married to an Armenian farmer in Tel Samen.

346 **Rebeka,** Stepan Berberian
Arslan Beg/Ismidt, 15, August 16, 1923

Rebeka's family was deported to Meskene. An Arab from there took her away from her parents. The Arab adopted her as his child and she lived six years with him. Her uncle had come once to see her and informed her that her parents were alive. They had returned to their town. He wanted to take her to them, but Rebeka could not flee. It was too dangerous. Years have passed since then and the Arab married her. After the Armistice a Catholic merchant passed this town, when he understood that Rebeka was an Armenian girl. He talked with her and promised her to take her to Aleppo if she wanted to return to her nation. The Arab had listened to the conversation and beat her cruelly. But the merchant was an energical man. He went to the chief of the village and took her by force and saved her in this way. We received her in our reception house on August 16th. Left our care on her own account. Is now living as a servant.
Left our care: September 2, 1923. Selfsupporting, Servant.

347 **Boghos,** Garabed Mughtarian
Sivas, 17, August 17, 1923

The whole family was deported to Germik. His father was killed in this town. His sisters were taken away by Kurds, and later they married them. The survivors were sent to the different villages of Urfa. His mother became ill and died. Boghos could not support himself and so he went to a Kurdish family in Dodash. He remained eight years there doing the duty of a shepherd. When he grew up he desired to become an Armenian again. He wanted to learn a trade for his life. He fled to Urfa. There he met a shep merchant, who was going to Aleppo. He worked for him, the merchant thought that Boghos was a Kurd. He took him with him to Aleppo. Arriving here he fled to us and we received and protected him. His brother is supposed to be in America. His relatives were found in Beirut and he went to live with them.
Left our care: April 5, 1924. Relatives.

348 **Varter,** Boghos Bozoian
Harpoot, 67, August 17, 1923

Varter Bozoian is the grand mother of Anahid and Ardghig No. 0349 and No. 0350. Her daughter was exiled but her children could remain with Varter. Varter was working in Husseinig near Harpoot. She had to support her daughter's children. Surrounding many difficulties she could shelter both of them in different Turkish families for six years. After the Armistice all Armenians were leaving Turkey, Varter engaged a muleteer, paid him for their journey and came with the children to Aleppo. Varter is too old she can't work any longer as a servant and has no money to support herself and the children, she came to us and we took them in our reception house. Varter's son is in America. Worker. Is supported by her relatives.
Left our care: May 1924. Relatives.

349 **Anahid,** Arshag Zaboonian
Agin, 10, August 17, 1923

See Nu: 0348.
Received in the Danish orphanage.
Left our care: December 31, 1923. Danish Orphanage. Living with her relatives.

350 **Asdghig,** Arshag Zaboonian
Agin, 12, August 17, 1923

See Nu: 0348.
Received in the Danish orphanage.
Left our care: December 31, 1923. Danish Orphanage. Living with her relatives.

351 **Mikael,** Janig Kalaidjian
Kirmas/Broussa, 20, August 22, 1923

Mikael was deported with his parents to the villages near Mardin. His sisters were allowed to remain because her elder brother was a soldier in the Turkish army. Arabs of the Mardin region took Mikael to their village and he worked in an Arab's family as a farmer for eight years. He never heard from his parents. When Armenians were emigrating he asked them if there are orphanages in Aleppo. When he knew that he could be protected by some foreign organization, he fled from the Arabs, joined a leaving caravan and came to this city. He first went to Der-el-Zor and from there to Aleppo. Mikael's sister are supposed to be in Tarsus. Learned a trade and became selfsupporting.

Left our care: December 2, 1923. Selfsupporting. Trade.

352 **Satenig,** Arakel Eldjanian
Mezreh/Harpoot, 28, August 18, 1923

In the beginning of the deportation her husband was a soldier in the Turkish Army. There he became ill and died. Satenig, her child, mother in law and sisters were deported to Souroodji. Her mother in law became ill on the road and died in Surudj. The survivors were sent to Rakka. There her sisters were dragged away by Turks and she with her child went to Nissibin. An Arab of that town took her to his house and married her. Satenig lived eight years with the Arab all the time in Mosul. She received a letter from her brother who is in America. She fled to the American mission. She was received and protected by this organization until Armenians got a passport for her. Later an Armenian committee sent her to us. Learned embroidery and became selfsupporting. Later she came into connection with her relatives in America, who sent her a little help.
Left our care: January 31, 1924. Selfsupporting. Embroidery. Went to Jerusalem as teacher October 20, 1925. Married in America 1927.

353 **Sarkis,** Hagop Hamasian
Paloo, 15, August 27, 1923

His father was killed in the beginning of the deportation. Sarkis was deported with his mother and sisters to Urfa. They all lived in different Turkish houses for two years. Afterwards they returned to their native town. One year after their arrival his mother became ill and died. His sisters were married with Armenians and Sarkis lived six years with them. During the Armenian emigration one of his sisters came to Aleppo. She took Sarkis with her. She was not able to support him so she sent him to us. Left our care: September 14, 1924. Relatives.

354 **Hagop,** Melkon Derderian
Mardin, 11, August 23, 1923

In the beginning of the deportation his father was taken to the Turkish army. A few months later his mother was exiled. Hagop and his brother were taken to Turkish families as servants. After two years his mother returned to Mardin and located both of them. She was working in Turkish houses and supported in this way her two children. Later a Turk married her by force. The children were put out door. Hagop and Jerdjes decided to flee to Deir-el-Zor. They did so and there they met Armenians who sent them to Aleppo. Uncle in America. Received in the Danish orphanage.
Left our care: December 31, 1923. Danish Orphanage.
Left September 15, 1925. Mother in Aleppo.

355 **Yerdjes,** Melkon Derderian
Mardin, 12, August 23, 1923

See Nu: 354. Uncle in America. Received in the Danish orphanage.
Left our care: December 31, 1923. Danish Orphanage.
Left September 15, 1923. Mother in Aleppo.

356 **Markar,** Krikor Garmmoogian
Keremet/Broussa, 16, August 27, 1923

Markar was deported with his family to Rakka. During the long journey he lost his four sisters on the road. His old parents could not endure the restless walks. They

became ill and died soon after their arrival in Rakka. An Arab of the tribe of Aneze took Markar to his tent and kept him for eight years there. Markar was doing the work of a shepherd for all the time. When he heard that there are Armenians in Aleppo, he fled to Der-el-Zor. Armenians protected him against the Arabs, and later they sent him directly to our Reception house here in Aleppo. As far as we know he has no relatives.
Left our care: May 1, 1925. Relatives.

357 **Hagob,** Krikor Djooboushian
Agin, 16, September 4, 1923

His father was a soldier in the Turkish army when the war started. In the beginning of the deportation his two elder brothers fled to Russia. Hagob with his mother and sister were exiled to the villages near Urfa. His mother and sister were killed there. An Arab from Shoogh-Djoobou took him to his house and Hagob remained eight years there. He became the shepherd of the Arab. As he was ill-treated most of the time, he fled twice but he could not succeed. His master followed him and punished him cruelly. Later he fled to an Armenian family, there he was protected and sent to Aleppo. Hagob's brothers, Nigoghos and Ohan are supposed to be in Russia.
Left our care: September 16, 1924, Selfsupporting. Trade.

358 **Harutiun,** Simon Kalashian
Amazia, 16, September 12, 1923

His father died before the Great War. Harutiun was deported with his mother. After a walk of three hours the later became ill and died on the road. Harutiun was obliged to follow the caravan of deportation. After one month he arrived in Rakka. An Arab who was looking for a shepherd, saw Harutiun. He took the boy out of the caravan and brought him to his tent. Harutiun lived eight years with him. He desired very much to return to his nation, but the flight was rather dangerous. He had to wait for a chance. Once several Arab boys were going to Mosul, he followed them and reached Mosul. There he met an Armenian chauffeur, he explained him his actual situation and his plan of the flight in order to come back to his nation. The diver had a free place and so he took him to Aleppo and sent him directly to us. As far as we know Harutiun has no relatives. Relatives in South America where he went.
Left our care: September 2, 1924. Relatives.

359 **Mariam,** Garabed Maghakian
Haboosa/Harpoot, 20, September 12, 1923

Her father was killed in the beginning of the Armenian massacres. She with her mother and sister were exiled. About three hours from the village a Turk came and took her by force to his house. She does not know what happened to her mother and sister. Mariam lived four years with the Turk's family. Later she was received in the Amenican orphanage in Harpoot. After two years she was discharged because she was too old to be kept in the orphanage. (This according to the order of the Mustafa Kemal government.) She had no relatives there and no money to cover her daily expenses, she had to become a servant. Armenians were too poor to keep her and so she went to a Turkish family and lived two years there. When Armenians were emigrating for Aleppo, she joined a caravan and came to this town. She is not able to support herself and so we are taking care of her. Mariam's uncle is in America. Found a place as a servant and left.
Left our care: April 15, 1924. Selfsupporting. Servant.

360 **Aroosyag,** Sahag Kilerdjian
Liidje/Diarbekir, 13, September 15, 1923

Aroosyag's father was a soldier in the Turkish army and he died there. Her mother was deported. Aroorsyag was taken to a known Kurdish family in order to be saved from the horrors of the deportation. A few days after her mother had been sent away with the caravan of deportation, the Turkish government collected all Armenian children and deported them separately. On the road a Kurd from Kanesti took her from the caravan and brought her to his house. Aroosyag lived eight years in the Kurd's family being considered as his child. Some Kurds were going to Diarbekir, she followed them and came to Diarbekir, there she went to an Armenian family. After several days she was sent with a caravan of emigrants to Aleppo. She has no relatives and is not able to support herself she came to us and we take care of her. Has no relatives. Found her relatives and went to live with them.
Left our care: January 31, 1924. Relatives.

361 **Elmas,** Setrag Gostanian
Liidje, 15, September 15, 1923

Her father was killed in the beginning of the Armenian massacres. Her mother was deported Elmas herself was given to a known Kurdish family who had promised to protect her during the deportation. Elmas lived eight years among the Kurds. She never got any news from her mother. After the Armistice Armenians had come to her village. Those who knew her advised her to flee from the Kurdish house. She was ready to do so but she had to wait for an opportunity. Once when the Kurds were not at home she fled to an Armenian family. Elmas was kept there until she could be sent to Aleppo. She came to us on September 15th. As far as we know she has no relatives. Later she found her relatives and went to live with them.
Left our care: January 31, 1924. Relatives.

362 **Zaroohi,** Melkonian
Saaden/Diarbekir, 12, September 12, 1923

Zaroohi's father was a soldier in the Turkish amry. She was deported with her mother and sister. On the road when they were passing Tepe, a Kurd came and took Zaroohi by force to his house. Her mother and sister were sent further on. Zaroohi lived eight years among this Kurdish family being considered as a member of them. Later she fled to Mardin with the intention to return to her former own nation. A rich Turk who was intended to go to Constantinople, adopted her as his child and when he left Mardin he took her with him. When they passed Aleppo, Armenians recognized her. They took Zaroohi from the Turkish family and brought her directly to us. As far as we know she has no relatives. Received in the Near East Relief orphanage.
Left our care: February 12, 1924. Orphanage, N.E.R.

363 **Bahar,** Gostan Terzian
Harpoot, 25, September 17, 1923

During the deportation her husband became ill and died. She and her mother were deported to Islime, a little town six hours westwards of Harpoot. A Turk from this town took her to his house. Her mother was sent further on. After two years she fled to Mezre and entered the American orphanage. She was for two years in the orphanage and then discharged because she was over the prescribed age of orphans. Unfortunately, she knew nobody who could help her in her critical situation. She could not support herself and so she went again to Turks. She lived for three years

in a Turkish family being a servant. When Armenians were leaving Turkey, she joined a caravan and came with them to Aleppo. She is not able to support herself and so we took her in. As far as we know she has no relatives.
Left our care: April 18, 1924. Relatives.

364 **Takoohi,** Ohan Mugerdishian
Van, 36, September 22, 1923

In the beginning of the Armenian massacres Kurds attacked the city. Most of the Christian colony were killed and wounded. The survivors became prisoners and were deported, woman and girls were taken to Muslim houses. Takoohi had lost her son, she and her daughter were taken to known Kurdish family. When the Russian Army occupied this region she was exiled with the Kurdish family to Urfa. During the war everything was getting more and more expensive and the Kurds could not support her. Takoohi went to work on farms in the environing villages of Urfa in order to gain her daily bread. An old Kurd married her by force and she lived for four years with him. Once she came with him on business to Urfa. She did not return but went with her daughter to the Armenian church asking the priest to protect her. She was received and protected there and later sent with her daughter to our Reception house. Takoohi's brother and husband are in America. Came into connection with her relatives and is supported by them.
Left our care: January 31, 1924. Relatives.

365 **Vartanoosh,** Avedis Der Manelian
Van, 12, September 22, 1923

See Nu: 0364.
Father and uncle in America. Supported by her relatives.
Left our care: January 31, 1924. Relatives.

366 **Aghavni,** Melkon Movsessian
Khunus, 18, September 26, 1923

Aghavni's father died before the war. When Armenians were deported her mother gave her to a known Turk, hoping to save her life in this way. Four months later the Russian army occupied that region, Christians and Muslims were exiled to Harpoot. In Harpoot Aghavni located her uncle's daughter who was a servant in a Turkish family. The Turkish friend of her mother became too poor to support her and so she was given to another Turkish family. Aghavni served eight years in this family. When Armenian were emigrating she fled from the Turk, joined a caravan and came to this city. She has a cousin in Hama, but he is not able to support her, so she found a place as a servant and left.
Left our care: March 28, 1924. Selfsupporting, Servant. Relatives.

367 **Garabed,** Hagop Demerdjian
Urfa, 23, October 2, 1923

Garabed was deported with his parents from Urfa. On the way to Nisibin his parents were wounded and policemen intended to kill Garabed but he succeeded in fleeing to Amood. He never became free but always worked for Kurds in order to save his life. After the Armistice French troops had come to the region of Boyoudar, Garabed heard about this and fled by night to Der-el-Zor. Armenians recognized him and sent him to us. We received him here on October 2. Found his relatives and went to live with them.

Left our care: January 31, 1924. Relatives.

368 **Altoon,** Krikor Coroian
Paloo, 30, October 5, 1923

Her husband was killed in the beginning of the deportation. Altoon was exiled. After a march of three days a Turk from Paloo reached the caravan of deportation and took her back to Paloo. A few days afterwards he married her and so Altoon lived seven years with the Turk. A known girl was also married with a Turk in her neighbourhood. This girl had a brother in America and he sent her money from time to time. This girl promised Altoon to help her to escape. Altoon fled with her companion by night and reached safely Aleppo. Being too poor to support herself we took her in. Learned embroidery. In the meantime relatives were found here in Aleppo, she is now living with them but supporting herself.
Left our care: May 1, 1924. Selfsupporting. Embroidery. Relatives.

369 **Toorfanda,** Kevork Mesoian
Moosh, 14, October 5, 1923

During the insurrection of the city, Armenians were attacked by Kurds. Most of the people were killed. A few men could flee to Russia and the rest of the survivors was deported. During the deportation, Toorfanda lost her mother and she herself was taken to a Circassian family. Being ill-treated, she fled from there and went to Harpoot. She was adopted as a child in a Turkish family and lived eight years among the Muslims. Toorfanda growing up understood that she would be married one day to a Turk and so looked out to flee. Some Armenian caravan was starting for Aleppo. She fled from her Turkish parents, joined the leaving party and reached this city. Came into connection with her relatives and went to live with them.
Left our care: January 31, 1924. Relatives.

370 **Armenoohi,** Simon Tashdjian
Tokat, 25, October 5, 1923

In the beginning of the deportation she was exiled with her parents, brother and sisters. In Hassan Tshelibi her father and brother were killed. The next her mother threw herself in a river and her sisters were dragged away. Armenoohi was left all alone, when a Kurd came and took her to his house. After living four years with the Kurd she fled to Urfa. Finding no Armenians there, she was obliged to enter a Turkish family as a servant in order to be supported and protected. There she lived until the beginning of the Armenian emigration, fled later to an Armenian family who sent her to Aleppo.
Left our care: August 8, 1924. Relatives in Egypt.

371 **Hagop,** Hovhannes Charkdjian
Tekerdagh, 16, October 8, 1923

He was deported with his family to Der-el-Zor. In this city children were separated from their parents and kept in an inn while their parents were deported in the deserts and killed there. Of course Hagop does not know what happened to his parents. Weeks later, these children were given to different Arab families, in order to educate them in the Muslim way. Hagop and his brother were living among Arabs in Shumati for four years. Hagop's elder brother was alive when the British troops occupied this region and so he returned to his native town. Hagop wanted to return with his brother too but they were told that English troops killed every

Armenian who came from the Muslims so he was afraid and remained four more years as a shepherd. Some day nomadic Arabs were going to a village near Aleppo, he joined them and entered by night Aleppo. He joined our Reception house October 8th. Went to live with our agricultural colony as a farmer.
Left our care: June 7, 1924. Selfsupporting. Farmer.

372 **Anna,** Ghazar Dabaghian
Severek, 12, October 5, 1923

Her father is in America. She was deported with her family to Aman when Kurds came and took her to their village. Her relatives were sent further on. Anna lived eight years among the Kurds. A woman who knew her informed her that her parents are alive in Baghdad but Anna did not remember that she was an Armenian. After the armistice some of her relatives came to Severek and took her by force and brought her directly to Aleppo. We took her in and will keep her until she can be turned over to her parents. Her mother came from Baghdad and her father is alive in America, so we could give her back to her parents.
Left our care: November 13, 1923. Relatives.

373 **Faride,** Abdul Musegh
Mardin, 12, October 13, 1923

In the beginning of the deportations her father was killed in his native town. Her mother became [ill] and died within one month. Faride lived with her grand-mother. Life was becoming more and more expensive during the war and the grand-mother was too old to support her. They went together to Der-el-Zor there her grandmother died, some Armenians brought her to our agent who sent her to us. We found her relatives and she went to live with them.
Left our care: November 8, 1923. Relatives.

374 **Hamparzoon,** Ohan Der Adourian
Khosmat/Paloo, 18, October 11, 1923

During the war his father was killed. When his mother was deported she gave her son to a rich Turk in order to save his life. Not very long afterwards, his mother returned and became the servant of the Turk. She lived one year in this house, became ill and died. Hamparzoon lived eight years there acting as a farmer. When Armenians began to emigrate he joined a caravan and fled to Aleppo. His mother was found and he went to live with her.
Left our care: January 17, 1923. Relatives.

375 **Matios,** Toros Zobian
Bingöl ?, Sivas, 21, October 19, 1923

In the beginning of the war his father was taken to the Turkish army. His mother was ill and died before the Armenian massacre. Matios was deported with his brothers and sisters to the villages near Urfa. Matios looked for water, he was very thristy, a Kurd saw him and took him to his village and kept him there. In this way he was separated from his brothers and sisters. After doing eight years hard farming work he fled to Urfa and from there to Aleppo. His eyes were in a very bad condition an total blindness seemed unavoidable. However after having nursed them for half a year and more, they are now beyond danger. He was not able to learn a trade, but he has found other work and is supporting himself.
Left our care: June 12, 1924. Selfsupporting.

376 **Philip,** Kevork Touroondjian
Mezreh, 15, October 19, 1923

His family had been in America, and Philip was born there. One year before the general war they had returned to Mezreh. The father of course was killed in the beginning of the war. His mother was deported with Philip. On the road his mother was killed. Philip was so tired that he could not continue to walk and he set down. A Kurd from Maktalen took him to his house and kept him during eight years as his child. A young Armenian was leaving for Aleppo, he took Philip with him and brought him to us. Found relatives here in Aleppo and went to live with them.
Left our care: May 1, 1924. Relatives.

377 **Misak,** Vartevar Cholakian
Tshepni Sivas, 14, October 29, 1923

After his father had become a soldier of the Turkish army, Misak was deported with his mother and little brother to Hama. After staying six months in Hama his relatives were deported to Homs while Misak begged in the market. Misak could not locate his relatives and lived on begging. Soon he became ill, an Arab who saw him pittied him and took him to his home where he lived eight years as a member of the family. He met later some Armenians who sent him to Aleppo, hoping that he could find his relatives. We found his relatives and he went to live with them.
Left our care: January 12, 1924. Relatives.

378 **Garabed,** Hovhannes Tutundjian
Veranshehir/Urfa, 12, October 23, 1923

Garabed's father was killed by some officials of the Turkish government. Garabed and his mother were deported to Der-el-Zor and remained seven years there supporting themselves working in Arab houses. Garabed's mother died in Der-el-Zor and he remained with his aunt. The latter was too poor to support him, an Armenian man pitied him and sent him to us. His mother was living with her brother in Deir-el-Zor, and he went to live with them. Left our care: February 28, 1924. Relatives.

379 **Vartanoush,** Dikran Djibiulian
Adiaman, 16, October 23, 1923

During the war her father was killed. She and her mother and sisters were deported. On the road she was taken away from her relatives, and brought to a Kurdish family. One year later a policeman took her from there and brought her to Marash where she lived several years as his servant. She was very illtreated by her mistress and so she decided to flee. Vartanoush fled to an Armenian family who helped her on her way to Aleppo. Sister in America. Came into connection with her relatives and was supported by them. Left our care: March 15, 1924. Relatives.

380 **Aghavni,** Arshag Berberian
Tomzara/Shabin Kara Hissar, 19, October 27, 1923

Her mother died when she was a child of six years. She was deported with her grandmother to Agin. There her grandmother died. After two years Aghavni was married to a Turk. She lived four years with him and fled later to the American orphanage. When Armenians were allowed to emigrate she came with a caravan to Aleppo. Being unable to support herself she came to us. Aghavni's father is in Bulgaria and her brother in Rumania.
Left our care: August 7, 1924. Married.

381 **Garabed,** Sarkis Ghoshgagarian
Agin/Harpoot, 17, November 2, 1923

His mother died before the war and his father was killed during the deportation. Garabed was deported with his step-mother. On the road he was separated with other children and given to Muslim families. He remained eight years as a servant. After the Armistice an Armenian woman recognized him and brought him to Aleppo. Being unable to support him, she brought him to us and we will keep him until relatives will be located. Learned a trade and became selfsupporting.
Left our care: June 1, 1924. Selfsupporting. Trade.

382 **Kevork,** Abraham Kara Gavorian
Mama Hatoon, 16, November 2, 1923

The whole family was deported to Arabkir. A policeman of that town took Kevork to his house and the rest of the family were sent further on. Kevork never got news from them, he only heard that his father was killed. Kevork lived eight years in this Turkish policeman's house being a servant. One night he fled to Harpoot and worked three months in a Turkish store as a servant. Later he paid a muleteer the necessary money and fled with him to Aleppo. After his arrival he came to us, being unable to support himself. Kevork became selfsupporting and left.
Left our care: March 19, 1924. Selfsupporting.

383 **Garabed,** Hovhannes Nadjarian
Agin/Harpoot, 16, November 2, 1923

Garabed was a little child when his father died. His mother married again and left her children to her sister. They were supported by her until the beginning of the war. In the beginning of the war his sister's husband was taken to the Turkish army and so the women could not support them being too poor. Garabed had to work in order to support himself and his little brother. Later both were taken to Turkish houses where they worked for their bread. After one year his brother became ill and died. Garabed worked eight years as a farmer and finally fled when Armenian caravans were emigrating to Syrian territory. Found his relatives and went to live with them.
Left our care: November 10, 1924. Relatives.

384 **Martha,** Manoog Avoian
Terge/Paloo, 17, November 2, 1923

Her father died before the war. During the deportation her mother became Muslim and married a Turk and Martha lived with them. After several months her mother became ill and died. The Turk did not keep Martha after her mother's death and so she was sent away. Martha went to another Turk's house and lived there until they wanted to marry her to a member of the family. Martha fled to an Armenian family who sent her to Aleppo. Being unable to support herself she came to us. Found a place as a servant and left.
Left our care: January 10, 1924. Selfsupporting. Servant.

385 **Dovlet,** Hovhannesian
Zeitoon, 16, November 6, 1923

In the beginning of the deportations he was exiled with his family to Konia where his parents became ill and died. Dovlet with his little sister were sent with a caravan of deportation to Biredjik. In this town he lost his sister, he himself was taken

to a Kurdish village named Obaba. Dovlet remained years in the village being a shepherd. Once he met an Armenian from Aleppo, he told him about his life and how it happened that he was in the village. The Armenian took him to Aleppo and turned him over to us.
Left on his own account, probably returned to the Muslims.
Left our care: November 10, 1923.

386 **Setrag,** Hagop Avedisian
Hassale, 17, November 9, 1923

The whole family was deported to Rakka. However, they found the way to escape from the massacres there and went to Depsin. Their horror was great when they stood on the river they could not pass when an Arab came and saw them. The Arab understood in what condition they were and so he told them that he would help them crossing the river if they would give him Setrag. They agreed and found it better to give Setrag instead of perishing all together. In fact, the Arab provided a boat and all passed excepting Setrag who went with the Arab to his house where he remained eight years. After eight years of hard work he decided to flee and succeeded in coming to us. He found his uncle in Alexandrette, and he went to live with him. Left our care: January 18, 1924. Relatives.

387 **Mardiros,** Asadour Mirigian
Ishme/Harpoot, 17, November 10, 1923

His father died when he was a little boy. During the deportations he was exiled with his mother and aunt to a distance of three hours when a Turk came and took him to his house where he was living seven years. The Turk had married two Armenian girls and so Mardiros was quite comfortable there because they took good care of him. Both of the girls fled from the Turk and came to Aleppo. Mardiros live one year longer there and the Turk died so he had an opportunity to return to his nation. He fled and came also to Aleppo. Having no relatives he came to our Reception house. Learned a trade and became selfsupporting.
Left our care: May 1, 1924. Selfsupporting, Trade.

388 **Verjine,** Krikorian
Adana, 18, November 12, 1923

Her father was killed by a Turk before the war. Verjine was deported with her mother two sisters and brother. On the road her mother and one sister died. Her sister and brother could not go further and were left behind. In Khabur an Arab of a nomadic tribe took her to his tent. She never heard anything about her relatives during the eight years she was there. An Armenian young man was serving in her neighbour's tent. He wanted to marry Verjine but his master did not agree. Verjine loved the Armenian boy too and so they decided to flee to Der-el-Zor. They succeeded and were sent from there to Aleppo. She was married to No. 0389, who brought her from the Arabs.
Left our care: November 16, 1923. Relatives by marriage.

389 **Vartan,** Hagop Parshagan
Kiragia, 22, November 12, 1923

He was deported with his family to Der-el-Zor, where his parents and sisters were killed. He and his three brothers were sent further on to a town named Khabur. There the caravan was attacked by nomadic tribes and almost all of them were

killed. Vartan had some money and gave it to an Arab who took him to his tent as a prisoner. In the meantime he met the servant of his neighbour who also was an Armenian. They recognized each other as Armenians and soon the boy told her about his intention of marrying her. Vartan asked his master for the permission but he refused. Vartan informed the girl and both fled to Der-el-Zor and from there they were sent through our agent to this city. Found work and settled down with his wife here in Aleppo. Left our care: November 16, 1923. Selfsupporting.

390 **Yeghsa,** Khachadur Garabedian
Tshiflik/Erzeroom, 19, November 16, 1923

Yeghsa's father died before the war. When the deportation began Yeghsa was kept in her neighbour's house and so she does not know what became of her relatives. Yeghsa remained for four years in the Turkish house. During the Russian occupation of this region they were exiled to Harpoot. After one year they were allowed to return but Yeghsa did not want and entered as a servant in another Turkish house. One year later Near East Relief orphanages were opened in Harpoot and she was taken in. After three years she was discharged from the orphanage, having no relatives and no money to live on she became once more the servant of a Turk. When Armenians were emigrating to Syria she joined a caravan and came to this city. She was not fit for the life in our house and was received in the Armenian asylum here in Aleppo.
Left our care: November 25, 1923. Asylum.

391 **Araksi,** Hovagim Boghosian
Erzeroom, 16, November 16, 1923

Her parents died when she was a child. She and her aunt were deported to Gumush-Maden. Her aunt was killed there and she herself taken to a Turkish family living there as their child. When she heard about the American orphanages in Harpoot she fled by night and reached safely Harpoot where she was admitted in the orphanage. After two years she was discharged and so she went to a Turkish house and became a servant. During the Armenian emigration she fled from there, joined a caravan and reached Aleppo. Having no money and no knowledge of local languages, she was unable to support herself and so she came to us. She was not fit for the life in our house and was received in the Armenian asylum here in Aleppo.
Left our care: November 25, 1923. Asylum.

392 **Mary,** Abraham Der Sarkisian
Urfa, 17, November 19, 1923

During the Turkish-Armenian rebellion in Urfa her father was killed. She with her mother and grandfather were deported to Dooden where her mother and grandfather were killed and afterwards thrown in a river. A Turk took Mary back to Urfa and kept her during five years in his house. Later he married her to one of his relatives. After one year her husband became ill and died. She had the opportunity and fled to an Armenian family. Armenians provided her a passport and she started for Aleppo. In Djerablus she became ill and one month later she reached this city. Unable to work she came to us and we received her. We found her relatives and she went to live with them. Left our care: November 25, 1923. Relatives.

393 **Oghda,** Stepan Bashbashian
Broossa, 17, November 23, 1923

Oghda, with her parents and brothers were deported to Ras-el-Ain. Her rela-

tives were killed and she sent to the Turkish orphanage in Mardin. She never had any news from her other relatives. After being two years in the orphanage she was placed in a Turkish family as a servant. The Turkish family was very kind and gentle to her so she never thought of fleeing. However an Armenian woman who knew her told her about the orphanages in Aleppo and persuaded her to flee from the Muslim house. Oghda fled at night, sold her clothes, paid a muleteer who brought her to us. She was engaged and went to live with her new relatives.
Left our care: December 30, 1923. Relatives by marriage.

394 **Ovsanna,** Sarkis Berberian
Vartabil/Harpoot, 11, November 23, 1923

Ovsanna's father was killed by a Turk before the war. During the deportation a Kurd married her mother and so both were living in the Kurd's house for a period of eight years. Later the Kurd became ill and died. Ovsanna fled with her mother in the same night and reached a caravan of emigrants. Both of them reached Aleppo, but her mother being very poor and weak could not support her so we took her in. Received in the Danish orphanage.
Left our care: December 31, 1923. Danish Orphanage. Has been living with her mother since September 23, 1926.

395 **Ghazar,** Markar Markarian
Harpoot, 17, November 21, 1923

His father died when he was three years old. Ghazar was deported with his mother to Paloo where they entered a Turkish house as servants. After two months his mother married his master's servant and lived eight years with him. Ghazar later persuaded his mother to flee with him to Aleppo in order to return to their nation. Some day his mother's husband went on business to a village. Ghazar and his mother fled the same day, engaged a muleteer and reached safely this city. His mother has become a servant here but cannot support Ghazar so we took him in. His relatives were found in Beirut and he went to live with them.
Left our care: May 1, 1924. Relatives.

396 **Simon,** Abkard Sahagian
Kara Hassan (Erzeroom), 19, December 21, 1923

His father died before the war. He was deported with his mother, little brother and sister to Harpoot. In Harpoot his mother was killed, his brother and sister taken to Turkish families. He himself was deported through the desert to Der-el-Zor. In Murad he was taken to an Arab family where he lived eight years as a farmer. Simon desired very much to return to his nation but it was dangerous to flee. During November he made his way back to Der-el-Zor and was sent from there by our agent to Aleppo. Found work for himself and became selfsupporting.
Left our care: January 31, 1924. Selfsupporting.

397 **Makroohi,** Avedis Seferian
Erzeroom, 30, November 23, 1923

Makrouhi was deported with her husband and family to Ashkala, where her husband was separated from her. She never had any news from him and does not know if he was killed or not. Makrouhi was sent with the rest of the caravan to Urfa. In Urfa she was taken to the house of a policeman who married her and so

she lived eight years with him. After the Armistice her husband went on business to Angora. During his absence she fled with her child to the Armenian church. There she was protected and later they provided a passport for her and so she could escape of the Mohamedisme. We received her in November. Makrouhi found a place as a servant, where she could have her boy with her, so they both left.
Left our care: May 1924. Selfsupporting. Servant.

398 **Antranig,** Yeghishe
Erzeroom, 10, November 23, 1923

See Nu: 397.
Left with his mother.
Left our care: May 1924, Relatives.

399 **Krikor,** Avedis Derderian
Paloo, 17, November 26, 1923

His father died before the beginning of the general war. During the deportations Kirkor was taken to the chief man's house, while his mother was exiled to Harpoot. There his mother married a Turk. Krikor remained eight years in this house. As he was growing up he remembered that he was an Armenian and he prepared himself to flee from the Muslim's house and go to Aleppo to look out for Armenians. By hazard he met some merchants who were going to Aleppo to sell sheep. He promised them to help them on the road if they would take him with them. The Turks agreed, having a servant for nothing in this way. During the journey he helped them and once here in Aleppo he joined our Reception house. His mother was found in Aleppo and he went to live with her.
Left our care: May 1, 1924. Relatives. Trade.

400 **Bedros,** Setrag Djismadjian
Erzeroom, 17, December 2, 1923

The whole family was deported to Harpoot. There men were separated from women and children and afterwards directed to the mountains where they were killed. The rest of the caravan went on to Urfa. There many died exhausted of power and Bedros lost his step-mother. A Turk from Joot took him to his village where he remained seven years as a farmer. In the meantime his mistress died, the Turk married again and the Turk's second wife was very unkind to him so he fled. He worked with a Turkish muleteer, once they came to Aintab there he met some boys who were coming to Aleppo. Bedros fled from his master joined the leaving Armenian boys and came with them to this city.
Left our care: February 28, 1923. Relatives. Trader.

501 **Anna,** Harutiun Terzian
Adıyaman, 22, May 4, 1924

During the deportation Anna's father was killed. She herself with her mother, two sisters and two brothers was exiled to Urfa. Several months after their arrival a rebellion movement took place in this city and they were all deported to a town named Surudj. On their way to this town a Kurd came and took her and her sister Vartanoosh to his village and not very long afterwards the Kurd married her. Her sister was taken away by a Turk who married her by force. She is still living with him in a town named Nizib. Anna's husband died there after being married three years with her. Anna rejoined her married sister and lived with her five years and

fled afterwars to Urfa. There she joined a caravan and reached Aleppo. Having no relatives she came to us and we took her in with her child.
Left our care: April 15, 1925. Selfsupporting. Servant Married.

502 **Nazaret,** Khalafian
(...), 6, May 4, 1924

See Nu: 0501.
Left our care: January 1, 1926. In the colony Danish orphanage.
Given back to his mother May 1, 1928.

503 **Zarouhi,** Zakaria Bedoyan
Pazmashen Harput, 16, May 9, 1924

Zarouhi's father was a soldier in the Turkish army and was killed there when she was deported with her mother. Her mother married a Kurd in a village named Tshor Keuy and both remained there. After two years her mother became ill and died. Zarouhi became the servant of the house and remained five years more there. Zarouhi was growing up and the Kurd wanted to marry her. An Armenian young man wanted to save her from the Kurd's house but he was afraid being the only Christian in the town. A few months later the young man came to Aleppo. Not long afterwards he was informed that the Kurd had married her. He engaged a Turkish muleteer, paid him the expenses for the journey of the girl and brought her in this way to Aleppo. Having no relatives here in Aleppo, she was sent to us.
Left our care: October 25, 1924. Relatives.

504 **Yeghsapet,** Garabed Minarakian
Haboussi Harput, 30, May, 12, 1924

Her husband was put with many other unfortunate men in prison for the only reason of being Armenian. During their presence in the prison, the place was burnt down with the prisoners. Yeghsapet with her children and many other families was deported to Malatya. There she succeeded in placing her children in the Turkish orphanage and she was deported to Deyrizor. In this town she found a place as a servant in an Arab family. Several months after her arrival, Armenian children were collected and killed outside the city in the most cruel way. Later Armenian women were collected too. Yeghsa was among them. Being on her way to death, a man who was sent by her mistress cane and saved her and brought her back to Deyrizor. The rest of the unfortunate caravan was killed or burnt in the desert. After three years of service in the Arab family she married the son of the family with whom she lived five years. One year after her marriage she went with her husband to Djerablus. Once her husband went to a village on business, Armenians who knew her sent her by automobile to our Reception house here in Aleppo. Found relatives here in Aleppo and went to live with them.
Left our care: May 13, 1924. Relatives.

505 **Artin,** Nishan Tutundjian
Ovadjik/Izmid, 20 (14), May 16, 1924

Artin was deported with his father, mother and two sisters to Katma. There his father became ill and died. On the road his mother became ill too and died. The children remained alone. A policeman came and took one of his sisters and married her. The two children were deported to Deyrizor and entered two different Muslim families as servants. Both of them were ill-treated, so they fled to a village named

Dovooshan where his sister remained. Artin went to Nizib and remained six years in a Turkish house as a farmer. Once he went to Djerablus on business. Once there he did not return but went to the Armenians who sent him to our Reception house.
Left our care: April 12, 1925. Selfsupporting.

506 **Hovhannes,** Nerses Kiledjian
Urfa, 18, May 16, 1924

During the war time his father was killed. Hovhannes was deported with his mother and sister. On the road his mother became ill and died. The two little children were sent further on and came to Mardin where they were given to different Arab families. His sister was married with her Arab master and is still living with him. Hovhannes was illtreated and fled to an Assyrian family where he remained for six years acting as a weaver. He was not satisfied with his living conditions and went to another family and was working two years in a tannery. When he heard that the Armenian priest was sending orphans to Aleppo, he went to him and asked him to sent him to Aleppo. The Armenians priest sent him to our Deyrizor agent who sent him to us. As far as we know he has no relatives.
Left our care: September 27, 1924. Relatives.

507 **Menoush,** Krikor Safoyan
Peran/Mardin, 30, May 16, 1924

In the beginning og the Armenians massacres her husband was killed in a town named Shamra. She herself was taken to the house of a chief of the village where she served two years as a maid-servant. Later her master married her with one of his servants. Menoosh lived six years with her Kurdish husband. An Assyrian man who knew about our Reception house here in Aleppo told her about it and promised her to take her to our agent if she wanted to return to her nation. Menoush was of course willing to return and joined the man who took her to our agent who sent her later by automobile to us. As far as we know she has no relatives.
Left our care: July 4, 1925. Selfsupporting. Servant.

508 **Hagop,** Kevork Youssouf Piche
Tel-Ermen/Mardin, 12, May 16, 1924

Hagop's father was a soldier in the Turkish army and killed during his service. The mother was exiled with her two boys and two daughters. On the road the eldest daughter became ill and died. The remainders were deported to Deyrizor, where they remained four years working in different Muslim houses. Later they were exiled from Deyrizor to Mardin. There the mother became ill and died, the children were taken to the Turkish orphanage. Not long afterwards the orphanage was closed up and the children send away. The Armenian priest of Mardin, knowing their being Armenian sent him and his brother to us and kept their sister in his house. As far as we know he has no relatives.
His mother came from Mardin and settled down here in the city with her children.
Left our care: June 6, 1924. Relatives.

509 **Abraham,** Kevork Youssouf Piche
Tel-Ermen/Mardin, 10, May 16, 1924

See Nu: 508.
Left our care: June 6, 1924. Relatives.

510 **Harutiun,** Hagop Ganimian
Maraş, 18, May 15, 1924

Harutiun was deported with his family to a town named Biredjik where his mother and sister became ill and died. He and his father were sent to Rakka. Harutiun being a little boy was very tired from the long walks that he could not continue the way to Deyrizor. He remained all exhausted in an Arab home of Hamra and his father was driven on to Deyrizor. Harutiun remained eight years with the Arab family doing farmer's work. Many times he wanted to flee but having heard that all Armenians were killed he did not dare. From his father he had no news. Once he went to Rakka on business. There he met an Armenian coachman who told him about our Reception house and all the Armenians in Aleppo. Harutiun was instantly ready to flee, he joined the coachman and came to us on May 15th.
Left our care: July 27, 1924. Relatives.

511 **Dikran,** Garabed Tatarian
Kesirig/Harput, 14, May 15, 1924

His father was killed by the Turkish government and the whole family was deported. Only Dikran was given to a Turkish family who kept him in their house during eight years. Dikran was treated very well, they had adopted him as their son. During these eight years he could not get any news from his relatives. About two years ago he fled from the Turkish family and went to a city named Mezreh. There he was admitted in an Armenian orphanage, but two years alter the government sent him back to the Turkish family. Later when Armenians were allowed to travel, he fled to Harput, joined there a caravan of leaving Armenians and came in this way to Aleppo. Left our care: September 26, 1924. Relatives in America.

512 **Lousia,** Meguerditch Casoyan
Diyarbakır, 20, May 15, 1924

Lousia's fahter was killed in the very beginning of the Armenian Massacres. Her mother gave her to a Turk in order to safe her from further sufferings. The Turk married Lousia and kept her mother, sister and brother in his house and in this way they were not deported. Two years after her marriage, her brother became ill and died. Lousia lived eight years with the Turk and had two children. Some of her relatives saw her in Diyarbakır and told her about our Reception house in Aleppo. Lousia was anxious to return to her nation. She sold her properties, collected the necessary money for her journey and left her husband and children alone and fled at night time. Her mother and younger sister are still in Diyarbakır.
Left our care: May 10, 1925. Relatives. Married in Şam.

513 **Avedis,** Panos Karamanian
Kars-Bazar/Adana, 23, May 17, 1924

Avedis' father died before Avedis was born. He grew up with his mother and elder brother. In the beginning of the deportation he was exiled with his mother and brother to Deyrizor. Soon after their arrival, his mother and elder brother became ill and died. Avedis was adopted by an Arab of the Shemmar tribe. He lived eight years in the Arab family. Once he came with his master to Mosul on business an Armenian carriage-driver recognized him and told him about his relatives being alive in Aleppo. Avedis asked for the permission to return to his nation and the Arab agreed. He went at once to our Deyrizor agent who sent him to us on May 17th. Sent him to his relatives in İskenderun. Left our care: May 18, 1924. Relatives.

514 **Vartouhi,** Nerses Boyadjian
Biredjik, 12, May 17, 1924

Her mother's first husband was from Adıyaman. He came with her to Aleppo with the intention to go to Jerusalem, but suddenly he became ill and died. After six months her mother married Vartouhi's father. Vartouhi was a little child when the Armenian deportation began. They went all to Biredjik but life was getting more and more expensive and work more and more difficult to find. The whole family was suffering. Vartouhis' father became ill and died. Her mother was so short of money that she could not support her and so she gave her to a Turk. After the Armistice, when Armenians were allowed to leave Turkey, she took Vartouhi from the Turk and came to Aleppo. Being unable to support herself, Vartouhi was admitted in our Reception house.
Left our care: January 1, 1925. Danish Orphanage.
Left the orphanage September 1, 1925. Relatives.

518 **Mansoura,** Youssouf Madigian
Mardin, 30, May 21, 1924

Mansoura's husband was killed in the beginning of the deportation. She herself with her son and daughter were exiled to Deyrizor. After a very long and difficult journey through the Syrian desert they reached Deyrizor. Soon after their arrival the great Deyrizor massacre was organized by Turks and Arabs of this town. An Arab who knew her, married her and took her children to his house, in order to guard them from the massacre. Mansoura lived one year with the Arab and fled later to a village named Sindjar. There she found some of her friends and worked two years with them in different Kurdish houses in order to support her children. After two years she had made some money and started with fifty other Armenian women and men for Mardin, her native town. On their way they were attacked by Arabs who robbed them completely. All of them were again in a cery critical position. They continued their journey until Nisibin. There they found work, of course, at very low payment. They were working for a German rail Road Company. Mansoura earned enough for herself and her little son. She could even make some little economies. Later she went on to Mardin. Her house was restored to her by the Turkish government and she lived four years there. When Armenians began to emigrate to Syria, her house was again seized by the Turkish government and used as a Police Station. Some policeman wanted to marry her, but she went to the priest who sent her at once to our Hasitşe agent, who sent her via Deyrizor to our Reception house. Her little daughter is still living among the Arabs.
Left our care: June 2, 1924. Relatives.

516 **Amsih,** Mikhael Taze
Mardin, 12, May 21, 1924

See Nu: 0515.
Left our care: June 7, 1924. Relatives.

517 **Mariam,** Mikhael Froondjian
Lidje/Diyarbakır, 15, May 22, 1924

Mariam's father was killed in the beginning of the Armenian massacres. Some time later her mother was deported very early in the morning without the knowledge of her children. When they got up in the morning they were very afraid being alone and they started to cry. One of the Turkish neighbours pitied them and took them

to his house, where they remained eight years among the Kurds. In Lidje their aunt was living when Armenians began to emigrate. She found the children and sent them with a leaving caravan to Aleppo. Having no relatives here they were obliged to come to us.
Left our care: Şubat 12, 1925. Relatives.

518 **Khanoom,** Mikhael Froondjian
Lidje/Diyarbakır, 14, May 22, 1924
See Nu: 0517.
Left our care: February 12, 1925. Relatives.

519 **Nazli,** Krikor Antoyan
Habousi Harput, 16, May 27, 1924
Her parents were exiled with her brother, all of them perished on the road. Nazli was taken to the chief of the village and kept there eight years as a maid servant. Nazli was growing up and her master wanted to marry her. Armenians from Harput advised her to flee and she did so one night and went to Harput. There an Armenian family protected her and sent her some weeks later to this city. Nazli has no relatives in this town and so we took her in until relatives of her can be located.
Left our care: March 8, 1925. Relatives.

520 **Baidzar,** Gulkhas Tchoyan
Haboosi/Harput, 17, May 27, 1924
In the beginning of the Great War, her father was taken to the Turkish army. There he became ill and died. When Armenians were deported a Turkish policeman married her mother and so they were allowed to remain in their house. Several years after the policeman wanted to marry Baidzar to one of his friends but her mother was against it and asked the Armenians to assist her in sending Baidzar to Aleppo. Few days afterwards a caravan of emigrants was starting for Aleppo. They took Baidzar with them and in this way she reached Aleppo. Her mother is still living with the Turk.
Left our care: February 19, 1925. Relatives.

521 **Margrit,** Avedik Matoyan
Haboussi/Harput, 17, May 27, 1924
In the beginning of the Armenian massacres her native town was surrounded by policemen and soldiers. All men were collected and deported. On the road one after one was killed. A few days later women and children were also deported. Margrit after a two hours walk from her town fled and returned to the village. On the road a Turk saw her and took her to his house and kept her as a slave during eight years. Once she went with her mistress to a town named Itshme. Tbere she met some Armenians who told her to flee. One week after she fled to this town, met a leaving caravan and came to Aleppo. Having no relatives she came to us.
Left our care: May 20, 1925. Selfsupporting. Embroidery. Married in Beirut.

522 **Bedros,** Yemendjian
Peuturge/Malatya, 12, May 27, 1924
The father of Bedros was put in prison at the beginning of the Armenian deportation. With the help of a Turkish friend he fled from the prison, and the Turk kept him and his family in his house. Bedros' father was afraid of the situation of his

family and nation. Not long afterwards he became ill and died. After his father's death Bedros was deported with the rest of his family. Being very young at that time he does not remember what happened to his relatives. Bedros was a slave among the Arabs and rescued by the efforts of our agents. His little brother (see No. 0523) was rescued with him. His country-men took care of him.
Left our care: May 28, 1924. Relatives.

523 **Mardiros,** Yemendjian
Peuturge Malatya, 10, May 27, 1924

See Nu: 0522.
Left our care: May 28, 1924. Relatives.

524 **Mariam,** Sarkissian
Peuturge Malatya, 12, May 27, 1924

Mariam was deported with her parents and brothers. When the caravan passed a river, Kurds attacked them and killed most of them. Women and children were thrown in the river. Only a few nice girls were separated and taken in the Kurdish houses of a near village. Mariam's sister was married to a Kurd and she herself was kept in the same house. After two years her sister died and Mariam was adopted as child in another family. By an by Mariam understood that she is an Armenian and her only desire was to return to her family's nation. She knew an Armenian family in Malatya and she fled at night there. The Armenian family in Malatya collected the necessary money for her journey and send her to this city. Has no relatives.
Left our care: December 31, 1924. Danish Orphanage.
Placed in "the Friends of Armenia Hostel" April 20, 1928.

525 **Krikor,** Hagop Malkhassian
Arabguir, 17, May 28, 1924

Most of the people from Arabguir were Armenians when the Armenian deportation was organized by the Turkish government. Armenian men were collected and put in prison and a few days later they were massacred in the surrounding villages. Krikor's father, however, paid some money to a policeman and escaped from the prison. He went to his family and started in the same night to Harput. A few days after their arrival the father was killed by a gendarm. His family fled from Harput to Malatya hoping to find a quite place. In Malatya, Krikor's mother and elder brother became ill and died. Krikor remained alone with his little sister. Some day his sister went to the market in order to buy some food but she did not return. Krikor looked for her but could not find her. A Turk from Malatya took Krikor to his house as a servant. He was treated well and remained nine years in that family. But the Turks intention was to Islamize Krikor. He promised him to marry him to a nice Turkish girl, but Krikor wanted to know nothing about it and fled with some other Armenians to this town. Having no relatives we took him in.
Left our care: August 12, 1924.

526 **Maritza,** Hovsep Kalaïdjian
Diyarbakır, 20, May 28, 1924

Her father was killed with other men of the some town in the beginning of the Armenian massacre organized by the Turkish government. Her mother and two elder brothers were deported while Maritza was adopted in a Turkish family as their child. After five years had passed the Turk wanted to marry Maritza. She

refused in the beginning but the Turk forced her to accept. Maritza married the policeman and lived four years with him being his wife. Maritza was unhappy in her marriage and looked for an opportunity to flee. Once her husband was called by the government to Angora and he went. A few days later she fled to an Armenian family and from there started her journey to Djerablus. There her money was all. Our agent met her and sent her to us. Has no relatives. Found relatives here in Aleppo and went to live with them. Came back 1927, she was very ill.
Left our care: June 6, 1924. Relatives.
Placed in the "Friends of Armenia Hostel" 1928.

827 **Yeghia,** Setrak Chirpidjian
Vartadel/Harput, 16, May 28, 1924

In the beginning of the war his father was a soldier in the Turkish army. When Armenians were deported a Turk married his mother by force. Later his sister was also married to a Turk and Yeghia remained all alone. By and by all Armenians were deported and he came in this way to Mardin. There he was taken to a Kurdish family where he worked nine years as a farmer. Yeghia never got any news from his relatives and does not know if any of them are alive. As he was ill-treated he fled to a village named Gullia. There he heard about our agent in Hasitşe and he fled there. Our agent sent him by way of Deyrizor to our Reception house. His uncles are in America (not found).
Left our care: August 31, 1925 Selfsupporting. Trade joiner.

528 **Nevart,** Masri Sayeghian
Veran Shehir, 26, May 29, 1924

Nevart was married in Diyarbakır. Before the deportation had started she had gone to visit her family in Veranshehir, being there Turkey declared war to the Allied powers and Armenians were massacred or deported. Nevart could not return to her husband but was exiled with her parents to the region of Mardin. Kurds of different villages attacked the caravan of deportation and she was taken with her sister to a Kurdish village. After two years Nevart was sold by her owner to another Kurd who married her. Later her Kurdish husband bought also her sister and they lived together nine years among the Kurds. When Armenians were leaving Turkey she went to the Armenian priest who sent her and her sister to our Deyrizor agent. Brother in law in U.S.A. Found relatives here in Aleppo and went to live with them.
Left our care: June 8, 1924. Relatives.

529 **Habbe,** Masri Sayeghian
VeranShehir, 12, May 29, 1924

See Nu: 528.
Found relatives in Aleppo and went to live with them.
Left our care: June 13, 1924. Relatives.

530 **Abraham,** Boghossian
Goeksoon/Zeitoon, 19, May 29, 1924

Abraham was a little child when his father died. In the beginning of the deportation he was at school in Zeitoon and so he does not know what happened to his mother. Later he was exiled with the Zeitoon people, coming to Abou-Kamal he was bitten by a dog of the village and so he could not continue his journey. The dog's owner, a Turk, took Abraham to his house and cared for him. After his recovery

Abraham remained nine years in that village as a farmer. During this time he found his brother among the village people. When Armenians were emigrating he left Abou-Kamal for Aleppo. He asked his brother to accompany him but his brother's master refused him. Abraham went to Deyrizor and our agent sent him to Aleppo.
Left our care: July 16, 1924. Relatives in Baghdad.

531 **Partam,** Toros Kermanigian
Zeitoon, 23, May 29, 1924

Partam's parents died when he was a little child. When Armenians were deported he went with his grandparents until Deyrizor. There he was given by them to an Arab family who kept him as their son during nine years. Partam remembered his being an Armenian and felt the desire to return to his nation in order to remain Christian and to learn a trade. When he heard that there are Armenian orphanages in Aleppo and the possibility to learn a trade, he asked his Arab parents to permit him to return to his nation. He was allowed to do so and he went to our agent who sent him to this city. As far as we know he has no relatives. Found relatives here in Aleppo and went to live with them.
Left our care: June 5, 1924. Relatives.

532 **Krikor,** Sarkis Demirdjian
Veranshehir, 15, May 29, 1924

In the beginning of the war his father was taken to the Turkish army. His mother, two brothers and he himself were deported to Hama. In Hama his younger brother died and the rest remained three years in that town. Afterwards they returned to their native town and took again possession of their house. After one year, his mother became ill and died also. Krikor and his brother were obliged to work in different Turkish houses in order to earn their daily bread. Krikor had the intention to flee but did not carry out having absolutely no money, but he remained anyhow an Armenian. When Armenians had to emigrate he fled to the Armenian priest who sent him through our agent to our Reception house.
Left our care: August 15, 1924. Relatives at Şam.

533 **Hovsep,** Serop Toorondjian
Diyarbakır, 17, May 30, 1924

In the beginning of the Armenian massacres Hovsep's father was killed with many others. His mother died before the war. Hovsep was taken to the American orphanage when deportations began. Two years after he was discharged, being unable to work he was obliged to live among the Turks. Some Turk kept him as a servant during six years. When Armenians were emigrating to Syria, he fled to the Armenian priest in Mardin and asked him to be sent to Aleppo. The Armenian priest of Mardin sent him to our Hasitşe agent who sent him via Deyrizor to us. As far as we know he has no relatives. Found work for himself and left.
Left our care: June 3, 1924. Selfsupporting.

534 **Aghavni,** Manoog Demrikian
Karamanli/Maraş, 15, May 30, 1924

Aghavni's father was a soldier in the Turkish army when the deportation of Armenians was started by the Turkish government. Her father succeeded in fleeing from the army and he went to a town named Entilli and hid himself there. After a few months he was located with some other Armenians by some officials and

they were exiled. On the road most of them were killed. In the meantime Armenian families from Maraş were deported to the Deyrizor region. Most of these unhappy people perished in the Syrian desert. On the road to Hasitşe crossing the Syrian desert, Aghavni was separated from her family and taken to an Arab tent. The Arab adopted her as her daughter, with the intention to sell her later with a profit. However, our agent of the Hasitşe-Deyrizor line was making good propaganda among the nomadic tribes and villages of the region. Aghavni heard about it and remembered suddenly that she was also an Armenian girl. She fled at night from the Arab camp and came to the agent who sent her the next morning by motor car to our institution.
Left our care: May 29, 1924. Relatives.

535 **(...)**- 12 years
May 28, 1924

The boy that was given away in a hurry. Found relatives here in Aleppo and went to live with them.
Left our care: May 29, 1924. Relatives.

536 **Bedros,** Harutiun Terzian
Choroom, 20, June 1, 1924

While his father was serving in the Turkish army, Bedros was deported with his mother and sister to Rakka. After a very tiresome journey they reached Rakka and lived there two years. An Arab of a nomadic tribe came and took him by force from his mother. Bedros lived one year with the Arab and run away after being ill-treated. He could not return to Rakka so he went to another tribe and lived six years among them as a shepherd. As he grew up, he remembered his being an Armenian and he desired to return to his nation and to learn a trade. Once going to Deyrizor he met some Armenians there who told him about our Rescue-home. He was quickly decided to come to Aleppo. Bedros was sent to us by the Armenian church.
Left our care: September 17, 1925. Trade.

537 **Yester,** Sarkis Sarimamjian
Maraş, 18, June 3, 1924

Yester was deported with her mother, brothers and sisters to the Antep region. Her father with other men of Maraş, was massacred in the town. Yester was taken away from her relatives by a Turkish soldier who married her. She lived seven years with him. Her husband fled from the army and came with her to Aleppo, but never allowed her to leave the house. One day he went to the market and Yester went out too. She met a countryman and asked him to take her to the Armenian church. The man agreed and took her there. The Armenian church of Aleppo has a special "asylum for women" and kept her there. However, the Turk found out where she was and requested his wife from there. The church could not keep her there any longer and so they sent her to us. We took her in and care for her. As far as we know she has no relatives. Found a place as a servant and left.
Left our care: June 12, 1924. Selfsupporting. Servant.

538 **Astoor,** Toros Sagherian
Hassan-Beyli, 24, June 3, 1924

His father was a victim of the first Armenian massacres which took place in Adana several years before the war. His mother died also before the war and Astoor

became very early an orphan. When the Armenian deportation started in 1915 he was deported with other Armenians to a town named Nizib. In this town he was taken to a Turkish family and he remained nine years there as a farmer. His cousin was in Aleppo and heard about Astoor's being in Nizib. He wrote him several times explaining him that he is an Armenian and that some of his relatives are alive in Syria. Astoor asked his master to permit him to go to Aleppo. The Turk allowed him and he came to Aleppo and did not return to Turkey. Sent him to his relatives in Kirk Chane.
Left our care: June 4, 1924. Relatives.

539 **Asdoor,** Kasbar Sagherian
Hassan-Beyli, 20, June 3, 1924

Asdoor was deported with his parents, brothers and sisters to a town named Boomboudj. After six motnhs the whole family was sent further on to Rakka. The parents became ill and died on the road to Rakka. In Rakka Asdoor was taken away from his sister by a police-man who took him to his house in Biredjik. Asdoor remained nine years in the house of the policeman as a gardener. His elder brother had found out his address and sent him the necessary money for his trip to Aleppo. Asdoor fled from Biredjik and came to Aleppo on June 3rd. His brother was unable to support him so we took him in. As 0538.
Left our care: June 4, 1924. Relatives.

540 **Touma,** Garabed Ovigian
Egil/Diyarbakır, 17, June 4, 1924

Touma's family was living in Diyarbakır and they were deported from there. At a distance of four or five miles from this town the caravan was attacked by Kurds and Tooma was taken to a Kurdish village. The man who robbed her from her relatives kept her six years. He treated her as his daughter and married her afterwards. Touma lived two years as his wife but she felt the desire to return to her church and to her nation, but fleeing was conneceted with good many difficulties. She needed somebody to help her. Her neighbour was an Armenian. She asked him to help her, and he did so. Tooma fled early in the morning to the Armenian's house. The man kept her a few days and sent her later by automobile to our Rescue-home.
Left our care: September 23, 1924. Relatives.

541 **Satenig,** Dikran Avedissian
Kaghgig-Khenous/Muş, 20, June 5, 1924

One year before the war her father had gone to Russia. Satenig, her mother, brother and four sisters were deported to a village named Gouik. There she was separated from her family and given to a Kurd. After six months this town was occupied by the Russian army and before her arrival the whole population had to leave. Satenig and the Kurdish family she lived with came to Ghendja. After being three years in that family the Kurd married her and two years later he died. After her husband's death she worked during three years in different houses in order to earn her daily bread. Satenig went with some people to another town, but on the road became ill and could not continue her journey. After her recovery she came with some other women to Aleppo and we took her in because she is unable to support herself.
Left our care: June 21, 1924. Relatives.

542 **Zanazan,** Kasbar Merdeyan
Kara Choban-Khenouse/Muş, 25, June 5, 1924

Her native village was surrounded by Kurds in the first days of the Armenian massacres, but the village people resisted against them during the first days. As they had no supply for their guns they were beaten and Kurds occupied the village, killing men, women and children. Several girls were married by Kurds, some sold as slaves. However, Zanazan and her sister Anoosh were taken as servants to a Kurdish family and they remained nine years among the Kurds. She remembers that her brother was taken to the Turkish army in Erzurum and she believes that her brother is to be found in Russia. When Armenians began to emigrate to Syria, Zanarzan and her sister went to Diyarbakır and from there they came to Aleppo. Having no relatives and being unable to support themselves, they were taken in by us.
Left our care: June 21, 1924. Relatives.

543 **Anoosh,** Kasbar Merdeyan
Kara-Chobam-Khenouse/Muş, 35, June 5, 1924

See Nu: 542.
Left our care: June 20, 1924. Relatives.

544 **Sara,** Sarkis Doneyan
Kamer/Muş, 35, June 5, 1924

Sara's husband was a soldier in the Turkish army and died during the Great War. When Armenians were deported, the Kamer people fled to the surrounding mountains and fought against the Kurds. There was fighting during several weeks, but as the Armenians had no supplies and their food began to finish they were obliged to surrender themselves. The Kurds killed men, women and children, only a few of the nice women and children were put separately and taken to their villages, sold or married by Kurds. Sara also was married to a Kurd. Six months after her marriage, Kurdish people also had to leave that region because the Russian army was occupying the region. She came with her husband to a village near Mardin and lived six years with him. Later her husband died. Sara was working in different Turkish houses in order to earn her daily bread. Among Turks and Kurds she heard about Armenians in Aleppo. She left her place and came to Aleppo hoping to find some relatives here. She could not locate any relatives here and being unable to support herself she came to us. Brother in America. Left our care: June 20, 1924. Relatives.

545 **Hovsep,** Armenag Dalkeranian
Bafra, 21, June 6, 1924

The whole family was deported to Hassan-Tshelebi. On the road men were separated from the caravan and were killed. His mother could not endure to see her husband been massacred. She became ill and died a few days later. The survivors of the caravan of deportation were conducted to Malatya. Hovsep was put into the Armenian church of that town and his two sisters to another church. In this was Hovsep was separated from his sisters and he never got news from them. After a few days' stay in the church Hovsep was taken to a Kurdish village where he remained nine years as a farmer. Hovsep remembered his being an Armenian but he controlled himself very well. Kurds were going and coming to Malatya quite often. They were talking among themselves about politics and the last news they brought home. Once or twice Hovsep heard a speach about Armenians who were emigrating to Syria. Once a Kurd from his village was going to Malatya, and Hovsep did accompany him. On the road

the Kurd attacked and robbed Sarkis at once and even wounded him. The fanatical Kurd intended to kill him but Sarkis threw himself into a river and saved in this way his life. After an hour or two Sarkis continued his way to Malatya and reached the city late in the evening. An Armenian recognized him and took him to his house and took care of him until he was recovered. After his recovery he came with a caravan of Armenians to this city. Left our care: April 30, 1925. Relatives.

546 **Mariam,** Boghos Demirdjian
Shiro, 17, June 6, 1924

Mariam's father and elder brother were both soldiers in the Turkish army when the General War started. Her father became ill and died. From her brother she has no news. In the beginning of the Armenian deportation, Mariam had gone with her mother and little brother to see her grand-parents. Of course they could not return but were deported with them to a village named Yedi-Koule. There a Kurd who had no children took her to his house and kept her eight years as his daughter. An Armenian young man passed there on business and saw Mariam and desired to restore her to her nation. In fact, he went to her mistress and told her that her relatives are alive and demanded her. Her mistress permitted her to go and Mariam went with the Armenian to Malatya from there she came with a caravan of emigrants to this city. Having no relatives she came to us.
Left our care: January 31, 1926. Selfsupporting. Embroidery.

547 **Harutiun,** Beniamin Keshishian
Ak-Seraï/Konia, 19, June 7, 1924

His father was a soldier in the Turkish army and fought against the English army in the Dardanelles when Armenians were deported from Ak-Seraï. Harutiun was deported with his step-mother, his sister and brother. On the road his mother and sister became ill and died. His brother was somehow lost and he came alone to El-Hamman. There an Arab from a nomadic Anaze tribe took him to his tent and Harutiun live nine years there being a camel driver. Harutiun was getting tired of this job and fled to Deyrizor hoping to find a better work there. He was recognized by some Armenians there and sent by our agent to our Reception house. Learned a trade and left our care. Left our care: August 25, 1925. Selfsupporting. Trade.

548 **Krikor** Setrakian
Erzurum, 14, June 7, 1924

Krikor's family was deported in 1915 with the whole population of Erzurum. Caravans of thousands of Armenisn were directed to Mardin and the Syrian deserts. On the road his father and his two elder brothers were killed by gendarms. After a very long and painful journey the unhappy survivors reached Mardin. His mother was exhausted and died a few days later. Krikor was adopted as son in a Turkish family and lived eight years there. He remembered his being an Armenian and desired very much to flee but he was too small and had no money. He was waiting for an opportunity. When Armenians begun to emigrate he fled to the Armenian priest who sent him at night to our Hasitşe agent. From there he was sent via Deyrizor to Aleppo. No relatives. Left our care: July 10, 1927. Selfsupporting. Joiner.

549 **Abel,** Panos, Keledjian
Albistan, 19, June 7, 1924

Abel was deported with his parents, two brothers and sisters to Deyrizor. His fa-

ther and mother died of exhaustion. A few days after their arrival the massacres by thousands began. Armenians were driven by force into the desert of Syria and killed by thousands in the most savage way. Abel fled with another little boy to a valley and hid themselves several hours. An Arab was passing there and saw them. He wanted to kill them but they threw themselves in the Euphrates and saved themselves in this way. On the other river [bank?] two Arab women were standing and when Abel crossed the river they took him to their house. Abel lived nine years among the Arabs as a shepherd, but he remained Armenian until the end. He heard about our agent in Hasitşe and fled by the first opportunity to him. Our Hasitşe agent sent him later by motor-car to our Reception house here in Aleppo.
Left our care: June 14, 1924. Relatives.

550 **Sarkis,** Bedros Mardoyan
Hazro/Diyarbakır, 15, June 10, 1924

Sarkis was working in a Kurdish shop when the deportation started. At noon he came home and found his house empty. He asked his Kurdish neighbour about his parents and he was told by him that all Armenians are deported. He returned to the shop and told his master what he had seen and heard. The Kurd kept him in his house for two years. As he was ill-treated he fled to a town named Hazro. There he found a place as a servant in a Kurdish family and he remained six years there. Sarkis could not endure the Kurdish life and fled for ever from the Kurds. In Diyarbakır he met some Armenian refugees who were coming to Aleppo, he joined them and came to Aleppo. Having no relatives he came to us and we took him in.
Left our care: July 4, 1924. Self supporting. Trade.

551 **Karnig,** Manoog Hovsepian
Gemereg/Sivas, 17, June 11, 1924

In the beginning of the deporation of Armenian families, his father was killed by a Turk. Karnig, his mother, four brothers and sisters were deported. At a distance of about four hours from their native town, the caravan was attacked, robbed and killed. Only boys of eight years were separated and taken to Kurdish villages, there all of them became servants of Kurds. Kanig was for five years the shepherd of his Kurdish master. Later the Kurd became a soldier of the Turkish army and Karnig had a chance to flee. In fact, Karnig fled from the village and went to a town named Gemereg. There he became a farmer of rich Turk. In the same village, Karnig met another armenian boy and together they fled at night and passed the Turkish frontier and came safely to this city. Left our care: October 1, 1926. Self supporting. Joiner.

552 **Mateos,** Avak Der Kirkorian
Sis, 20, June 11, 1924

Mateos was deported with his family to Aleppo. Three months after their arrival they were sent further on to Deyrizor and they lived two months there. Afterwards an order came from Constantinople that all Armenians should be deported to the Syrian deserts. Deyrizor had been the center of hundred thousand Armenians who had come from all parts of the Turkish Empire. Thousands and thousands of Armenians were sent to the Hasitşe region and most of them were massacred on the road. Mateos, however, fled to a nomadic tribe and was received there. He became a shephered and lived six years among the Arabs. Being ill-treated he fled to a village named Golia near Mardin, there he lived three years. When Armenians were emigrating he fled to Hasitşe, our agent met him there and sent him to us.

Left our care: June 15, 1924. Selfsupporting, Trade.

553 **Abraham,** Asdoor Arslanian
Malatya, 12, June 13, 1924

Abraham's father was a soldier in the Turkish army when the Armenian deportation started. His mother gave him to a Turk in order to save his life and she herself was deported to Adıyaman. His sister was married to a Turk and is still living with him. Abraham lived nine years with the Turk being considered as his shepherd. When Armenians were emigrating, Abraham fled to his uncle's sister in Malatya. She kept him three months and sent him afterwards to Aleppo. His sister is still living in Malatya. Abraham having no relatives here came to us. He is unable to support himself and so we took him in. His cousins are in America. Abraham went to Cyprus.
Left our care: March 1, 1926. Received in the Armenian orphanage at Cyprus.

554 **Krikor,** (...), Shabin Karahissar
18, June 17, 1924

His native village was attacked and destroyed by the Turks. Many people were killed, others fled to the mountains, some were deported and Krikor was among them. He does not know what became of his parents and he never had any news from them. In Malatya a Turk took him to his house and he worked four years for him. The Turk ill-treated him and so Krikor decided to flee. He went to another Turkish family and lived five years among them as a servant. When Armenians were emigrating he asked his master for the permission to go. As he was permitted he joined a caravan of leaving Armenians and reached safely this city. As far as we know he has no relatives. Krikor learned a trade and left our care.
Left our care: May 17, 1925. Selfsupporting, Trade.

555 **Antranig,** (...), Farghin
iyarbakır, 10, June 17, 1924

Antranig being a little baby was deported with his family. On the road his parents died and a Kurd took him to his family and kept him nine years as his child. Kurdish boys of the village told him several times that he is a Giaour which means that he is not believing in God. By and by Antranig understood the meaning of it and it was clear to him him that he was an Armenian. However, he also heard about orphanages in Aleppo, and he fled to Hasitşe. An Armenian woman coming to Aleppo found him in Hasitşe and took him with her. The woman was poor and unable to support him so she brought him to our Rescue-Home. As far as we know he has no relatives.
Left our care: September 21, 1924. Relatives.

556 **Sarkis,** Hagop
Kom/Diyarbakır, 16, June 18, 1924

His father was killed in the beginning of the Armenian massacres. He was given to a Kurd in order to save his life. His mother, sister and two brothers were deported by the Turkish government. Sarkis never got any news from his relatives. He lived nine years with the Kurd doing the work of a shepherd and farmer. With him were some other Armenian boys and they advised him to flee to Aleppo. He tried but could not succeed in the beginning. Later Armenians were enigrating from Turkey, he fled at night, joined a leaving party in the next morning and reached safely this

city. As far as we know he has no relatives. Sarkis went to the village Tel-Samen and is there learning farmer-work.
Left our care: March 25, 1925. Farmer.

557 **Mariam,** Anto, Kilis
10, June 18, 1924

Mariam's mother died before the deportation. Her father was killed in the beginning of the war. Her grandmother took care of her until the Armenian deportation. When her old grandmother was deported she gave her to a Gypsy woman in order to save her life. Mariam was living seven years with the Gypsy wife under a tent. However it happened that the Gypsies camped in Aleppo. An Armenian girl saw her at the fountain carrying water for sale. She recognized her as an Armenian girl, took a carriage and came right away to our Rescue-home. We also find out that she is Armenian and so we admitted her in our neutral house. As far as we know she has no relatives.
Left our care: February 2, 1925. Relatives.

558 **Elmas,** Kirkor
Hasan Ova/Erzincan, 18, June 21, 1924

Her father was killed in the beginning of the war. She, with her mother, two brothers were exiled to Arabkir. There she lost her two brothers, later [the] children were separated from their parents and given to different families. Elmas was sent to Dersim and fled with another Armenian girls three years afterwards to Agn. There she entered a Turkish family as a servant. After five years she was married to a Turk. Six months after her marriage her husband was taken to the Turkish army. Elmas did profit of this chance and fled from the Turk's house, joined a caravan of emigrating Armenians and came to this city. Having no relatives and being unable to support herself she came to us. Left our care: May 22, 1925. Selfsupporting. Servant.

559 **Beatris,** Nazar Ghazarian
Choroom, 21, June 22, 1924

Beatris was deported with her parents, two sisters and one brother to Deyrizor. There her parents and sisters were killed. She was sold by a gendarm to a Turkish from Muş who married her. She was living five years with him and brought him a child in Mardin. However her husband became a soldier. This was a good opportunity for her to flee and to return to her own nation. Beatris took her child and fled to Hasitşe where she met our agent. She was sent to Deyrizor and from there to Aleppo. Having no relatives and no money we took her in. As far as we know she has no relatives. Left our care: June 25, 1924. Relatives.

560 **Garabed (Rifat),** (...), (...)
5, June 22, 1924

See Nu: 559.
Left our care: June 25, 1924. Relatives.

561 **Araksi,** Azniv Kehiayan
Broossa, 18, June 22, 1924

Araksi and her sister were deported with their parents and brother to Bozanti. Her father was ill and died there. The rest of the family was sent further on to Resulayn. There her mother and brother died of fatigue. A Turkish muleteer took

Araksi to Mardin to his house and gave her sister Hermine to another Turkish family. The Turk wanted to marry Araksi but she refused and fled to the Governor's wife who was an Armenian. The Governor's wife protected her during eight years. Later her mistress became ill and went to a doctor. During this time Arakasi located her sister. Both of them went to the Armenian priest and asked him to sent them out of Turkey. The priest sent them on horse-back to our Hasitşe agent who later sent them via Deyrizor to our Reception house. Having no relatives and no money to live on we took both in. Found Araksi's uncle in America and she went there October 17, 1925. Her sister Hermine No. 0562 went with her. Left our care: October 17, 1925. Relatives America.

562 **Hermine,** Aznive Kehiayan
Broossa, 14, June 22, 1924

See Nu: 561.
Left our care: October 17, 1925. Relatives.

563 **Serma,** Hagop, Chemisgezag
12, June 22, 1924

She was deported with her parents, sister and brother to the region of Tchimishgezek. Her brother died on the road being too small for such long journeys. In a village named Oghzar she lost her parents and her sister and she found herself alone among Turks. The chief man of the village took her to his house and kept her two years. Then he gave her as a present to a Turkish officer living in Mardin. Serma lived three years in the officer's house but she was ill-treated and fled to the priest, asking him to protect her. The priest could not keep her but he sent her at night to our Hasitşe agent. From there she was sent to Deyrizor. Our Deyrizor agent got a passport for her and sent her to us. As far as we know she has no relatives.
Left our care: December 31, 1924 Danish orphanage, Relatives.
Placed in "The Friends of Armenia Hostel" April 20, 1928.

564 **Kishmish,** Dono Dalvorian
Kar-tzor Muş, 21, June 22, 1924

The people of the village Kar Tzor were deported to Muş. Men were separated and put in large buildings which were burnt afterwards. Some of these unfortunate people succeeded in running away from the flames and paid large sums to escape from the Kurds. Women and girls were taken to different Kurdish houses, some were kept as servants, other married to Kurds and several were sold. Kishmish was among those who were married to Kurds. She was refusing in the beginning but she could not flee being all alone. The Kurd married her and she lived eight years with him. Kishmish was getting tired of the life among the Kurds, she wanted absolutely to return to her own nation. She fled at night and went to Diyarbakır, there she met some known Armenians who protected her against the Kurd. Later she was sent to Mardin. The Armenian priest sent her right away to our agent in Hasitşe. Kishmish remained several days in the house of our agent and was sent later to Aleppo. She has no relatives. Left our care: September 15, 1927. Relatives.

565 **Vahan,** Mourad, Bashka
Slivan/Diyarbakır, 12, June 22, 1924

During the deportation his father killed, he with his mother, brother and sister was exiled. His brother and sister were lost on the way. Vahan was separated from his

mother and taken to a Kurdish village. A few days later his mother was brought to the same house. Vahan's mother married the Kurd who had stolen her boy. However, Vahan and his mother lived eight years among the Kurds. Last year his mother became ill and died. Vahan was afraid to stay alone among the Kurds and he fled to Mardin. There he met the Armenian priest who sent him to our Refugee Station in Hasitşe and from there he was sent by motor-car to us. As far ar we know he has no relatives.
Left our care: June 26, 1924. Relatives.

568 **Hovsep,** Hovhannes
Farkhin Diyarbakır, 16, June 22, 1924

When Armenians were deported his father was killed in his native town. Hovsep was deported with his mother and four brothers. After a walk of four hours, Kurds attacked the caravan and most of the unhappy people were killed. Hovsep, however, succeeded in fleeing and he returned to his native town. The chief of the village gave him the permission to stay in his house and Hovsep became his servant. Hovsep lived eight years among the Kurds, but remembered that he was an Armenian. He fled once but was obliged to return because he had no money and could not continue his journey. When Armenians were emigrating he fled again joined a caravan of leaving Armenians. In Hasitşe he met our agent who sent him directly to us. Hovsep died the 15th April 1924. His mother came and nursed him the last days. She is still staying on our house nursing another boy.
Dead, April 15, 1925.

567 **Hovsep,** Dono, Farkhin
Diyarbakır, 15, June 22, 1924

After massacring his father, Turks deported him with his mother and brother. On the road a policeman from Hosh-keuy took all of them to his house. After a few days the policeman wanted to marry his mother but she refused. The Turkish policeman angry of his misfortune killed Hovsep's mother and brother. He intended to kill Hovsep too, but the boy run away and sheltered himself in another Turkish house. He became the servant of that family and lived eight years among them. Hovsep heard about our orphanage in Aleppo and from that time he was decided to return to his nation. He fled to Hasitşe our agent met him in the street and sent him to us. Has no relatives.
Left our care: April 30, 1925. Selfsupporting, Trade.

568 **Hovhannes,** Hagop Ananian
Eguin Dzag, 10, June 24, 1924

His father was a soldier in the Turkish army. A few days before the Armistice he became ill, came home and died. The Armenian deportation began and Hovhannes was deported with his mother. Not very far from their native town a Kurd took them to his house and married Hovhannes' mother a few days later. After the Armistice, Armenians returned to this village and they wanted to rescue both. His mother, however, did not want to leave the Kurd, so they took Hovhannes by force and sent him to Aleppo. We find out that he has no relatives here in Syria and we took him in and are going to care for him. Found his relatives and went to live with them.
Left our care: December 31, 1924. Danish Orphanage. Relatives.
Left our care: September 11, 1925. Relatives.

569 **Yeghia,** Manzoyan
Harput, 19, June 24, 1924

The whole family was deported from Harput to Baker-Maden. On the road his father was killed by some Kurds. His mother refused the offer of marriage of a Turk and so the latter killed her on the road. Yeghia and his brother were taken as servants to the house of a Turkish official in Mezreh. They tried to escape but were caught and brought back again. Both of them were illtreated and desired to return to their nation. However, Armenians emigrating after the Armistice and so they fled to Diyarbakır. The could not come further having no money. We heard about them and sent them some of the travelling expenses and so they could reach Syrian territory and we took them in our Reception house.
Left our care: June 25, 1925. Relatives.

570 **Hovhannes,** Mazoyan
Harput, 16, June 1924

See No. 569.
Left our care: June 25, 1925. Relatives.

571 **Lucie,** Nordikian
Harput, (...), 18 June 1924.

Her parents were killed near a lake named Giueldjuk seven hours away from Harput. Loucie was taken to a Turkish family and adopted as their child. Year after year passed and Lucie became a nice girl. The brother of her step-father wanted to marry her and the Turk without asking her agreed at once. Lucie was married and lived about one year with the Turk. Later she was received with our financial support by some Armenian Catholic organization of Diyarbakır. She was sent by this organization to Aleppo where some of her relatives were located.
Left our care: June 25, 1925. Relatives.

572 **Manoosh Safoyan**
Ghazar, Garmeroog Harput, 10, June 26, 1924

Manoosh was deported with her parents to Harput and all of them remained several months there. Her father paid some money to a known Turk who conducted them back to their village. However, her father had suffered much in the deportation time, became ill and died within a few months after their return. Her mother married a Turk of the same village and so they lived there until lately. Her mother had some economics, paid a coachman the necessary money and sent Manoosh to Aleppo in order to save her from eventually marriage with a Turk. Manoosh having nobody here in Syria was admitted in our house. Her mother is supposed to come later.
Left our care: December 31, 1924. Danish orphanage.
Placed in "The Friends of Armenia Hostel" April 20, 1928.

573 **Krikor,** Kevork Kazandjian
Adıyaman, 15, June 28, 1924

His father was a soldier in the Turkish army when he was deported with his mother and sister and grandmother. Near Karooli Kurds attacked the caravan of deportation and killed most of them. Krikor however fled to a village named Koondrali. A Kurd from there took him to his house and kept him five years as a servant. Afterwards his master became ill and died. He was discharged from that family and had to work in different houses in order to earn his living. Working in different places,

he understood that he was an Armenian and not a Kurd. He worked for some time with a Kurdish blacksmith, made some money and fled to Nizib and later to Aleppo. Having no relatives and being unable to support himself he came to us and we took him in on June 28th. Learned a trade, shoemaker, and left our care.

Left our care: September 21, 1925. Selfsupporting, Trade.

574 **Horom,** Movses Balvorian
Kor-Tzor Muş, 48, June 29, 1924

Her husband fled with other Armenians to the mountains in order to escape from the massacre organized by the Turkish government. Kurdish friends provided them with food but some day they were surrounded by Turkish soldiers and killed there. Horom was deported with her little daughter and two boys. Her girl died in a few days. It was winter-time and very cold. Near Kored both sons died of hunger and cold. Horom had no money and no relatives. She was obliged to work in different Kurdish houses in order to earn her daily bread. However, Armenians began to flee to Syria. Horom fled too. Coming to Hasitşe our agent saw her and sent her to our Reception house. As far as we know she has no relatives.
Left our care: September 5, 1924. Selfsupporting, Servant.

575 **Mariam,** Arakel Yazidjian
Deurt-Yol, 18, July 2, 1924

During the Armenian deportation her family was in Deurt-Yol. However, the Armenians were collected by the Turkish government and sent walking to Deyrizor. Many of these poor people perished in the deserts. Mariam's family reached Deyrizor. Arriving there mariam was taken to the Turkish orphanage. Her family like thousand others were massacred between Deyrizor and Hasitşe. Mariam lost her relatives in that massacre. A Turkish gendarm from Baghdad took her from the orphanage and adopted her as his daughter. They went together to Baghdad. After six years the gendarm married her by force. Mariam wanted to flee but she could not, having no money on hand. She met once an Armenian in Baghdad and she asked him if he could help her to flee. The gentlemen told her to come in the morning and he waited for her on the corner of the street. Mariam came in due time and he took her to the Armenian church. The Armenian priest kept her three weeks and sent her later to us.
Left our care: July 4, 1924. Relatives.

576 **Siranoosh,** Simon
Hadjin, 16, July 5, 1924

Siranoosh's father died two years before the deportation, her brother killed a few days before the banishment. Her relatives, mother, sister and aunt were exiled to Resulayn. Her mother was married to an Armenian from Resulayn and she lived with her aunt. They were living in a village near Resulayn transformed in some kind of a camp not allowed to enter the city. Within a few months they were exiled again and so they lost each other. The greatest amount of the deported people were killed in the valley of the Euphrates. Siranoosh being a child was taken to an Arab family and kept there during nine years. In the meantime she was married to a Turk with whom she came to Hasitşe. Our agent recognized her as an Armenian girl, informed the government of this fact and as the result she was given back to her nation by the Governor of Deyrizor. Relatives in Italy.

Left our care: June 5, 1925. Relatives. Married in Şam.

577 **Mariam,** (...), (...)
12, July 6, 1924

Does not remember her family name being deported being a little child. Her mother and sister were taken to Arab houses in Resulayn. She was sold for 20 £. to an Arab slave-dealer. She with No. 0576 were taken to Hasitşe for sale. Our agent succeeded in rescuing both of them with the help of the "French" governor of the town.
Left our care: December 31, 1924. Danish orphanage.
Self supporting Servant. In the "Friends of Armenia" Hostel since 1928.

578 **Koodsi,** Avedis Nalkrian
Adıyaman, 14, July 8, 1924

The whole family was deported to Aleppo. The father became ill and died here. The survivors were sent on to a town near Biredjik and they lived there for two years. Her mother married an Armenian there. Koodsi was taken with her elder sister and brother to Adıyaman where they earned their living working in different Turkish houses. Three years afterwards her mother came also to Adıyaman being afraid of the Turkish she took her little son and went with him to Antep hoping to put him in the American orphanage. Koodsi, however, was left with her sister. When Armenians were emigrating, the elder sister came to Aleppo and found a place as a servant here, later she paid a muleteer who brought her sister out of Turkey. Being unable to support her, she sent Koodsi to us.
Left our care: January 31, 1925. Relatives.

579 **Ovsanna,** Khatchadour Avakian
Mezire Harput, 25, July 11, 1924

Her father was a lawyer in Paloo. He was well known by the Turkish government and he even acted several times as governor during the absence of the Turkish governor. However, 15 days before the Armenian deportation he was put in prison and after killed near Paloo. Ovsanna's husband and brother were killed a few days afterwards. The Armenian deportation started but Ovsanna was not deported because some Turkish official wanted to marry her. Ovsanna resisted with all her power. Later an officer came and married her by force and went to Mardin taking her along. Her husband was changing his place quite often and always took her with him. From Mardin she wanted to flee but she did not succeed, later they went to Resulayn and after two years they returned to Mardin. At once her husband became ill and died. Ovsanna was relieved and fled to the Armenian priest, who sent her on horseback to Hasitşe. Our agent met her on the road and took her to Deyrizor and from there she came to Aleppo. We located her mother and one brother here in Aleppo.
Left our care: July 12, 1924. Relatives.

580 **Viktoria,** Ghazaros Djenevizian
Mezire Harput, 8, July 11, 1924

Daughter of No. 579. Left our care: July 25, 1925. Relatives. Mother.

561 **Margrit,** Kasbar Azguijian
Mezire Harput, 28, July 11, 1924

Margrit was deported with her parents and brothers. At Kizin-Khan Turks killed her father and the others had to continue their way to Mardin. In Mardin the cara-

van was ordered to continue to the Syrian desert. A few hours from Mardin, the caravan was attacked and robbed by Turks. Margerit however, was married to a Turk from Mardin and she lived ten years with him. One month ago she fled from the Turk and went to the Armenian priest who sent her to our agent in Hasitşe. Several days after she was sent by motor-car to Aleppo. As far as we know she was no relatives. Margrit was carried off to the Muslims in an insidious way through a Syrian policeman.
Left our care: September 2, 1924.

582 **Vartoohi,** Guiragos Der Harutiunian
Pere Tchar Sandjak, 20, July 11, 1924

Vartoohi's father was in prison, when she was deported with the rest of Armenian people of her native town. On the road, men were separated from their families and killed in front of them. Her father was killed two hours far from the city. A gendarm who was in charge to protect the caravan took Vartoohi to his village and married her. Vartoohi could not endure this life with a man who had killed so many of her nation. She asked him to take her mother to his house. He went to Paloo and looked for her mother. During his absence she fled to Mardin and with the help of the Armenian priest she came to Hasitşe. Our agent met her there and sent her directly to us. As far as we know she has no relatives here in Syria.
Left our care: February 14, 1925. Relatives in Beirut.

583 **Elmas,** Meguerditch Mikhsi Baghsarian
Urfa, 30, July 11, 1924

Her husband was a soldier in the Turkish army when she was deported with her three children and mother. When the caravan of deportation reached Severek she was obliged to leave one of her children on the road, being unable to carry it. Coming to a town named Djezire six hours from Severek she had to leave her second child on the road being exhausted from the fatigue of carrying her child. In that moment a Kurd came and took her to the village. He wanted to marry her but she fled to the government asking for protection. An official of the village took her to his house. Her disappointment was great when she saw that this one had the same intention. In fact she was married to him. After a few days he took her last child from her and threw into a river. Her destiny was cruel she had to live with the murderer of her child. During seven months she was kept like a prisoner in the official's house. Later the Turk went on business to Mardin. During his absence she fled from this village and went to Gavoor. There she found a place as a servant in the house of a rich Turk. She worked six years there. About two years ago she received news from her husband who was in Aleppo. She fled at once hoping to pass the frontier but the was arrested by Turkish soldiers and sent back to Mardin. There she became the servant of the director of agriculture and remained two years there, after the Armenian priest helped her financially and she succeeded to go to Hasitşe. Our agent met her there and sent her later to us.
Left our care: July 12, 1924 Relatives. Husband.

584 **Garabed,** Ghouzar Nalbandian
Harput, 23, July 11, 1924

In the beginning of the deportation his father was put in prison and killed a few days later. The whole family was deported to Mardin. In Diyarbakır a Turk took Garabed to his house and employed him as a servant. His relatives were sent further

on and Garabed knows nothing about them. Garabed was working nine years in the Turk's house without payment. Besides that he is an Armenian and he decided to flee. He went to Mardin there he asked the Armenian priest to help him. The Armenian priest recognized him as an Armenian and kept him for some time in his house. Later he was sent to our Hasitşe agent who sent him by motor-car to this city.
Left our care: July 14, 1924. Selfsupporting. Relatives.

585 **Saïd,** Youssoof Djebo
Sighert, 16, July 11, 1924

His father and elder brother were put in prison and killed there. Armenian women and children were deported to the Mardin region. Arriving in Zor the whole caravan was robbed by Kurds and Turks. After robbing these unhappy people they began to massacre them. Saïd lost his mother and sisters at that time and he remained alone in a unknown place. An Arab from there took him to his farm and kept him as a farmer and sometimes as a camel-driver. He was well treated by his master but he remembered his nationality and desired to return to his people. He fled to Mardin and with the assistance of the Armenian priest he came to Hasitşe and our agent sent him to us.
Left our care: July 18, 1924. Relatives.

586 **Souren,** Garabed Nalbandian
From the villages of Caïsari, 14, July 11, 1924

Souren's father was put in prison and killed with other Armenians of Caiseri. His family was deported to Resulayn. There most of the caravan were massacred by Kurds and Turks. An Arab took Souren to his family and his sister was taken by a Christian man from Mardin. Souren was living five years with the Arab being his shepherd. Later the Arab sent him away and Souren went to another tribe again as a shepherd. At once he remembered that he was an Armenian. He fled to Mardin looked there for his sister but could not find her. He asked the Armenian priest to sent him to Aleppo. The priest recognized him as an Armenian and sent him directly to us. Souren's sister is in America but he does not remember her name.
Left our care: January 10, 1926. Selfsupporting, Trade

567 **Takvor,** Nazaret Stamboolian
Afion Kara Hissr, 17, July 11, 1924

Takvor and Maksood were deported with their parents and brothers early in 1915. When they arrived at Islahie their mother became ill and they could not help her. The only thing they did, was renting a carriage for her until Meydan-Ekbez. They hoped to reach her in the evening there. But they came to this town in the next day and they could not find her there. The caravan was ordered to stay there for ten days, camping outside the city in tents. They were poor and in a few days they had nothing to eat. Their father gave them to a Kurd and promised them to come to take them if he would be alive after the war. Their father was sent further on and two weeks later the Kurd died. Takvor and his brother were all alone in the world and they had to beg their daily bread. A Turk of the village who had no children adopted Takvor as his child and used him as a shepherd. Several weeks after wards Takvor brought his brother also in the Turk's house and they lived there until their escape. The Turk's wife and mother were against them and so Takvor took his brother and fled to Hammam. Armenians from there sent him to the compatriotic union of Bur-

sa and from there he was brought to us. Takvor is very sick. He is always staying in a hospital. Died September 1925.
Left our care: May 6, 1924. Given to the Armenian Community.

568 **Maksood,** Nazaret Stamboolian
Afion Kara Hissar, 12, July 11, 1924

Brother of Nu: 587.
Found relatives and left our Danish Orphanage.
Left our care: December 31, 1924. Danish Orphanage.
Left our care: October 12, 1925. Relatives.

569 **Vosguetel,** Meguerditch Torossian
Divrig, 23, July 18, 1924

Her mother died before the deportation. Her father was put in prison and killed. Vooguetel was deported with her sister. At Veran Keuy she was separated by a tax-collector from her sister and taken to another village. He promised her to return after a few days, telling her that he was going to take her to Baker-Maden. She remained eight days in a Turkish house and when the tax-collector returned to take her the Turk refused him telling that he is going to keep her as his daughter. This Turk also went later to Baker Maden and took her with him there. She was treated very well by this Turkish family but Vooguetel wanted to return to her nation. After the Armistice Armenians were emigrating from Harput to Syria. Caravans were passing near her house every day. One day she fled from the Turk's house, joined a caravan and came to Aleppo. She was sent to us by the compatriotic union of Armenians from Divrig. She has three uncles in America.
Left our care: May 20, 1925. Embroidery, Relatives. Married in Aleppo 1929.

590 **Varde,** Melke Khatche
Mardin, 18, July 21, 1924

In the beginning of the Armenian massacres her father was killed. Varde was deported to Resulayn. A gendarm from Mardin took her to his house, kept her several days and later sold her to a Turkish officer who married her by force. She went with her husband to Diyarbakır and later they went to Urfa. After two years they returned to Mardin. Varde wanted to return to her nation but she could not flee having nobody who would help her. Once her husband received an order to come to Angora. He left Varde at home and went. During his absence she saw the Armenian priest a couple of times and he promised to help her. The priest made the necessary arrangements with a muleteer and sent her to our Hasitşe agent, from where she was sent to us.
Left our care: July 24, 1924. Relatives.

591 **Vardane,** Youssouf Keledj
Mardin, 20, July 21, 1924

Her father died before the deportation. Other men of the town were collected and killedin the city. Young women and girls were married to Turks, old women and children left to themselves. Vardane's mother and brother have been saved in this way. She herself was taken to the house of a Turk named Mouhamed Deri. She was married to him and had a terrible time through ten years. Vardane escaped four times from his house hoping to be sheltered at the American orphanage but they did not admit her there because she was the wife of a Muslim. Vardane returned again. Later

she went to the Armenian priest, he helped her passing the frontier and she came to Hasitşe where she met our agent throught whom she was sent to Aleppo. She has a brother in Şam and a sister in Aleppo. Left our care: July 24, 1924. Relatives.

592 **Tutube,** Hovhannes Gumuşian
Gan/Erzeroum, 16, July 27, 1924

Her father died before the deportation. Tutube was deported with her mother, sisters and brothers to a place named GuMuş-Maden. This town was a central place for all deported Armenians coming from the eastern region of Turkey. All men were separated from their family and massacred by the gendarms. After this their mother became ill and died. Tutube with her sisters and brothers were all alone without any money and without food. Tutube went to a near village to beg for her relatives, when she came back she found nobody there. They had been detached to a unknown place. Gendarmıs from GuMuş-Maden find her in the streets and took her to the governor's house. She was kept there for some time and afterwards deported with a caravan of Erzurum people. The caravan was conducted to Mardin without passing any town. In Mardin a Turkish officer took her to his house and kept her as a servant. When she was twelve years old the officer married her by force and she lived with him until one month ago. Tutube wanted to go to Aleppo, her husband being away for long times, but she could not obtain a passport. Later she went to the Armenian Catholic priest, he helped her financially and sent her on horseback to our agent in Hasitşe. From there she was sent to us. Has no relatives.
Left our care: July 24, 1924. Relatives.

593 **Vartanoosh,** Iguid
Muş, 13, July 21, 1924

Vartanoosh has no relatives and does not remember anything about her family or of her past. She was found by our Hasitşe agent and sent to us by him on July 21st.
Left our care: July 24, 1924. Relatives.

594 **Krikor,** Dirkan Tertzagian
Albistan, 18, July 21, 1924

In the beginning of the war his father became a Turkish soldier in a labour battaillon in Antep. When Armenians were deported the population of Albistan was sent to Deyrizor. There he was taken by some Armenians who kept him several days, later an Arab of a nomadic tribe took him away in the desert and he became a shepherd. His mother, however, found a place as a servant near a German or Swiss employee. Later the employee went to Aleppo and took his mother with him. She wrote him several time to Krikor to flee and join her but he was [too] afraid to escape. After the Armistice some Armenians were passing from there and they persuaded him to return to his nation. They promised him to help him on the way if he wanted to escape. Krikor left the shepps in the desert and went to Hasitşe. Our agent recognized him as an Armenian and sent him to our Reception house. His mother is in Aleppo but unable to support him.
Left our care: July 28, 1924. Relatives.

595 **Arshag,** Minas
Sbarta [Isparta], 16, July 21, 1924

His father was an employee of the Turkish government. In the beginning of the war he was put in prison and killed there for the reason of being an Armenian.

When Armenians were deported from Sbarta he also with his mother and brother were exiled to Khabur near Deyrizor. His mother could not endure the fatigue of the desert and died on the road. His brother was killed by Arabs and Arshag remained all alone among strangers. An Arab of a nomadic tribe named Shammar took him to the camp and he became a shepherd. An escape from the desert was impossible for he did not know where to go to. Once the tribe came close to a village named Tel Samen he came to the village and found Armenians there. One of our employees was there and he sent him to us.
Left our care: September 22, 1924. Relatives.

596 **(...)** (...) (...) (...) (...) (...)

Does not remember the name of his family and knows only that he is an Armenian. His being an Armenian is approved by several people who are reliable. Was found by our agent and sent to us by him.
Left our care: July 26, 1924. Relatives.

597 **Haiganoush,** Miridjan Panossian
Sivas, 16, July 22, 1924

Haiganoush was deported with her mother, sister and brother during the military service of her father. Her younger sister died the first day of deportation. Her mother shortly afterwards remained alone on the road suffering from rheumatism. Haiganoush with her brother were driven on to some village near Urfa. From there they were sent on to the Rakka region. Sister and brother had spent their last money and were travelling hungry. When they met nomadic tribes of Arabs they went to them asking for bread. They were received by them, even kept as servants for nine years. One Chauffeur told them about our Reception-house here in Aleppo. Both of them were only too glad to come and so they fled at night from the Beduin camp and reached safely our station on July 22.
Left our care: January 13, 1926. Selfsupporting. Embroidery.
Living together with her brother and father.

598 **Nishan,** Miridjan Panossian
Sivas, 20, July 22, 1924

See Nu: 597.
Left our care: August 17, 1925. Selfsupporting, Trade.
Living with his sister and father, who came to Aleppo 1929.

599 **Minas,** Serop Torossian
Yenidhe-Kale Maraş, 17, July 24, 1924

Minas was deported with his parents and other village people to Maraş. There the caravan of deportation was separated and sent to different villages. Minas' family was sent to Boumboudj and from there to Meskene. After a stay of several days they were sent to Hammam. His mother became ill on the road and died in Hammam. The father was separated from the caravan and escorted to the Rakka region. From that time Minas had no news from him. It is probable that he was killed by the gendarms. Minas being left alone, went to an Arab farmer and worked five years. Afterwards he went to Surudj and from there to Nizib and worked in different houses to earn his living. However, he remembered his being an Armenian, he was tired of the Muslim world and smuggled himself into Syria. In Djerablus he met

some Armenians who sent him to Aleppo. As far as we know he has no relatives.
Left our care: September 5, 1924. Relatives.

600 **Sarkis,** David Degirmendian
Diyarbakır, 16, July 25, 1924

The Turks of Diyarbakır married his three sisters in the first days of the Armenian deportation. Sarkis was deported with his family. Near Severek Turks and Kurds attacked the caravan. Men were separated from their families and killed in front of them. Sarkis with his mother continued their way to Aleppo and remained in this city until one year before the Armistice. His mother died of typhus and he went to Urfa where he had a cousin. One year afterwards his cousin married but being poor could not support him. Sarkis went to Surudj and lived with a Kurdish family until two weeks ago when he came to Aleppo. Having no relatives he came to us. Left our care: September 3, 1924. Relatives.

601 **Krikor,** Sarkis Kesmikian
Zeitoon, 20, August 1, 1924

Krikor's mother died when the whole family was deported over Antep to Deyrizor. On the road through the Syrian desert his father and brother became ill and died. After a few hour days the same caravan was exiled to Hasitşe. A few hours from Deyrizor all men were massacred in the presence of woman and children. Krikor was a child that time and fled to an Arab tribe. He remained two years there and did the work of a shepherd. Afterwards he fled to another tribe named Ibu-About, there he became a farmer and received a payment of ten sheep yearly. During these years he made an economy of ten Turkish Gold pounds. He went to Deyrizor with the intention to start a little business, on his way he was attacked by brigands who took him all the money. Krikor wenton to Deyrizor an Armenian recognized him in the town and took him to the house of our agent who sent him by motor-car to this city. As far as we know he has no relatives.
Found work for himself, learned a trade.
Left our care: August 16, 1924. Selfsupporting. Trade.

602 **Garabed,** Aroush Denkdjian
Severek, 20, August 1, 1924

Garabed's father and elder brother were put in prison and afterwards killed. Garabed was deported with his mother two brothers and one sister. Near Tshorroom a Turkish officer took his sister from the caravan and married her. Several hours later his two brothers were taken by Kurds to a village and he does not know of course, if they are alive or killed. Garabed arrived with his mother to Urfa and a few days afterwards they were again deported to Aleppo. In Aleppo he lost his mother and was taken to an Arab family from a village not far from here. He remained several years there and came out by himself. Having no relatives here he came to us. Garabed learned a trade. He is a carpenter and is supporting himself.
Left our care: August 8, 1924. Selfuspporting. Trade
Returned because of sickness, Left October 1, 1926.

603 **Anastas,** (...), Hazro/Diyarbakır
14, August 1, 1924

In the beginning of the Armenian massacres her father was killed in his native town by some Turkish soldiers. Anastas with her mother were deported to a village near

Mardin. On the road a Turkish officer wanted to marry her mother, as she refused the officer killed her. Anastas went all alone to Mardin. She had no relatives who could take care of her. An Arab saw her in the market, he needed a cheap servant and so took her to his house. Anastas lived none years in the Arab family. Her master treated her well but her mistress was very much against her and beated her almost every day. Anastas knew that she was an Armenian, she always was called "Giaour" she went to the Armenian priest who sent her to our Hasitşe agent, from there she came by motor-car to our Reception-house.
Left our care: October 14, 1924. Relatives.

604 **Hovhannes Sinekian,** Mihran
Yeni-Bazar/Brousa, 20, August 6, 1924

Hovhannes was deported with his parents and brother to Aleppo. After a little rest in this town, the caravan was sent further on to the region of Deyrizor. Between Aleppo and Meskene, the caravan of deported Armenians was attacked by Arabs. Hovhannes was taken to an Arab family and kept there nine years as shepherd. Hovhannes remembered well that he was an Armenian and looked only for a chance to return to his nation. An Armenian fellow had passed by his village going to Aleppo. Hovhannes asked him to take him with him to Aleppo. The Armenian fellow agreed and both came walking during the night time to this city.
Left our care: August 15, 1924. Relatives in Beirut.

605 **Hovhannes,** Khatcher Mardirossian
Zeitoon, 15, August 7, 1924

During the Armenian massacres, Hovhannes' father and elder brother were killed with most of the male people of Zeitoon. The rest of the family and Armenians of Zeitoon were deported to Maraş and Antep and then conducted through the deserts to Deyrizor. After a rest of two months passed in misery these unhappy people were sent to the region of Hasitşe where all of them perished in a horrible way. Hovhannes, however, left his mother and went to an Arab tribe and remained there during all the war until now. He had an opportunity to come to Deyrizor, once there he fled to the house of our agent. From there he was sent to us.
Left our care: August 14, 1924. Relatives.

606 **Abraham,** Boghoss, (...)
17, August 8, 1924

Abraham's father was living in Constantinople when the Armenian massacres began. Abraham was deported with his mother, brother and sister to the region of Rakka. Between Rakka and Tel-Abiat the caravan of deported Armenians was attacked by an Arab tribe. Abraham was taken as slave to the tents of the chief and employed as camel driver. He does not know what happened to his relatives. He remained nine years among the Arabs. He suffered in the beginning, but by and by became an Arab himself. Nevertheless he always remembered his being an Armenian. When once the tribe camped near Deyrizor he fled to the city at night. Our agent of that town sent him by motor-car to us. Abraham has been sick for a long time. He is learning a trade, but is not yet able supporting himself. He has relatives, who are not able to take care of him.
Left our care: October 11, 1926. Relatives in Beirut.

607 **Gulbeng,** Sarkis Khetemian, Indje-Sou
Evereg, Caïsarie, 22, August 8, 1924

Husband of Nu: 608, Eugenie Khetemian.
Gulbeng's father died before tbe war. He himself with his family was deported to Aleppo. After a walk of several months they reached Aleppo. His mother, one sister and one brother died on the road. They were not allowed to make them a grave not even to be near them in their last moments. They were simply driven forward. From Aleppo they were sent on to Deyrizor the great deportation centre of Armenians. On the road his elder sister was married by force to an Arab. His young sister was lost on the road. Gulbeng came all alone to Deyrizor and was then put in another caravan destined to be massacred in the desert. Going to face the terrible moment, an Arab took him away from the caravan and engaged him as his servant. Gulbeng was working hard. The Arab liked him and especially his working power. After some years of service the Arab gave him a camel and some money. Gulbeng went to another tribe. There he met Eugenie (No. 0608) who was going to be married to an Arab. Gulbeng protested against and asked the chief of the tribe to permit him to marry the girl in question. The chief accepted his camel and six Turkish gold pounds as the counter-value of Eugenie and in this way they were married together. A few years later Gulbeng fled with his wife to Deyrizor. Surmounting many dangers he succeeded in entering our agent's house in Deyrizor. Our agent engaged a motor-car and sent both of them to us.
Left our care: September 9, 1924. Selfsupporting. Relatives.

608 **Eugenie Khetemnian,** Mihran Puzantion
Tekir Dagh, 17, August 6, 1924

Wife of Nu: 0607 Gulbeng Khetemian.
Eugenie was deported with her parents to Aleppo. There were passing every large town of Anatolia, the Turks' purpose being nothing else than to make suffering the Armenian deported people. From Aleppo she was sent to Deyrizor still in company with her parents. In Deyrizor her father became ill and died. Her mother was married to an Arab and she herself was taken to an Arab family. The Arabs wanted to marry her to one of their people but she fled to another tribe. Five years later Gulbeng (No. 0607) came also to this tribe and so they married each other. Both fled to Deyrizor from where our agent sent them to our Reception-house. Eugenie is married now.
Left our care: August 19, 1924. Married.

609 **Kevork,** Artin Ghazarian
Serbagh/Tokad, 18, August 13, 1924

His father was killed in the beginning of the war. Kevork was deported with his mother and brother. Near Surudj his brother was taken by some Kurds to their village. The caravan has been attacked by Kurds and everyhting had been taken from them so they were hungry and had nothing to eat. Kevork's mother was obliged to give her son to a Kurdish wife in order to save him from hunger death. In this way he was separated from his mother and he never had any news from her. Kevork lived four years with the Kurdish wife being her shepherd. He was illtreated by her and so he went to another village near Biredjik. He was a farmer for five years and earned his daily bread. One he heard about Armenians in Aleppo, he desired to return to his nation. Some sheep merchants were coming to Aleppo. He went to them and asked to be admitted as a shepherd. They agreed, he worked on the road, once in Aleppo he left them immediately and came to us. Having nobody here and

being unable to support himself we took him in.
Left our care: August 18, 1924. Relatives in Aleppo.

610 **Vagharshag,** Monas Boghossian
Adapazar, 16, August 13, 1924

Vagharshag was deported with his parents, one brother and one sister to Meskene. In Meskene his father and sister died of exhaustion. On the road going to Deyrizor he lost also his mother and sister. An Arab took him to his house and kept him two years as his servant. Later the Arab died and Vagharshag had to look for another work. He went to a Kurdish village and worked seven years as a farmer. The Kurds did not pay anything to him and so he fled to Djerablus. Our agent there saw him and asked him if he has no work and the boy answered that he was an Armenian orphan boy. The agent sent him by motor-car to our Aleppo Reception house. As far as we know he has no relatives. Vagharshag learned the trade as a baker and has left our care. Left our care: August 29, 1924. Selfsupporting, Trade.

611 **Mariam,** Guiragos Guiroian, Hamana
Peuturgue Malatya, 30, August 14, 1924

Mariam's husband was taken to the Turkish army and a few days later she was deported with the Armenians of her town. After a walk of several hours a Kurd from her village came and took her to his house. The Kurd married her by force and she escaped one year afterwards to the chief man's house. However, her husband knew where she was and he went and took her back. Mariam lived eight years with him but could not flee. Once she went to Malatya to see one of her Armenian friends. There she was informed that a Turkish muleteer was smuggling Armenians over the frontier. Mariam did not return but paid the money to the Turk who took her to Djerablus. There she met our agent who sent her to us. As far as we know she has no relatives. Mariam is always sick and cannot work.
Left our care: July 2, 1925. Selfsupporting. Servant. Is married in Aleppo

612 **Juher,** Gueragos Kasbarian
Keferdahg Zhero/Malatya, 18, August 14, 1924

Four months before the Armenian deportation her father returned from America. As soon as he came to Turkey he was taken to the Turkish army. Juher was deported with her mother and her brother to a town named Severek. Her mother was killed there. She and her brother were taken to a village named Gerger. There they were taken to a Turkish family and lived seven years among them. After seven years they were sent to Severek to some relatives of the former family. There they were illtreated and so her brother ran away. Juher who fled to a village named Peterghi, there she met a muleteer and came with him to this city.
Left our care: August 19, 1924. Selfsupporting. Servant.

813 **Haiganoush Pompoul,** Hivahannes Demirdjian
Sivas, 18, August 16, 1924

Sent by our agent and turned over to Sivas people.
Left our care: August 19, 1924. Relatives.

614 **Garabed (Ghasarus),** Karekin
(...), 14 (16), August 16.1924

Garabed does not remember the name of his native town. He only knows that he

was deported with his mother, father and sisters to Bab. An Arab from there took his sister by force and married her. His father died a few days later. After a stay of two months in Bab, they were sent on to Djesire. There another Arab married his mother and took his second sister with him. Garabed was left all alone in the village. However, an Arab from Roomanie saw Garabed and pittied him. He took him to his house and adopted him as his son. Garabed remained ten years in the Arab's house. About three months ago an Assyrian officer came to the village on business. He recognized Garabed as an Armenian and he took him to his house. During the time Garabed was in the officer's house, he fell from the roof of the house and broke his leg. As there was no good physician he sent him to Aleppo. Having nobody in this town who would care for him we took him in. 1927. Ghasarus (Garabed) has been in a hospital for a long time and is still sick. he is now in our house and is every day going to the doctor. 1929 he had several operation Ghazaros is learning a trade. January 1930 he left our house and is now in Dr. Basmadian's home. We support him.

615 **Hovaguim,** Nishan Tellakian
Amassia, 18, August 20, 1924

His father was a soldier in the Turkish army when he was deported with his mother to the Antep region. He and his mother were working three years in different Turkish houses in order to earn their bread. An Armenian from Surudj took both of them to his village, hoping to help them. In Surudj a Turk took Hovagium to his house. He remained there until his master was taken to the Turkish army. Hovaguim fled to a village named Nizib and became the servant of the chief of the village. During five years he was there he fled three times, but he was caught and brought back. The last time he fled to Djerablus. Our agent saw him and sent him immediately to or Reception house here in Aleppo. Found his mother and went to live with her. Left our care: August 21, 1924. Relatives (mother).

616 **Mardiros,** Abraham
Urfa, 17, August 25, 1924

His father was killed during the Urfa rebellion. His brother being ill was admitted in the Swiss Hospital. About one month later Urfa people were deported to the Deyrizor region and Mardiros with his sister too. In Deyrizor an Arab took him to his house and kept him nine years as his servant. His sister was sent further on to Hasitşe and was very probably massacred with other Armenians. Mardiros desired to return to his nation. He wanted to learn a trade and not remain a servant for the rest of his life. He asked the Arab to let him go to look for relatives. The Arab gave him the permission to go and Mardiros came to our agent in Deyrizor who sent him to us. Has his uncle in Syria. Left our care: November 22, 1924. Relatives in Damascus.

617 **Kirkor,** Hagop Papazian
Hadjin, 22, August 26, 1924

In the beginning of the deportation he lost his father who became ill and died. Krikor was deported with his mother and brother sold for one medjidie to an Arab of a nomad trive. The next day he came to see his mother but she had been driven further on. Kirkor during the years lived among the nomadic tribe as a shepherd. He fled several times with the intention to return to his nation but he could not succeed being caught. Finally he came to Aleppo with some Arabs who were coming to this city. Once here, he came to us instead of returning to his tribe. As far as we know he has no relatives.

Left our care: September 27, 1924. Selfsupporting.

618 **Hagop,** Boghos Demirdjian
Urfa, 16, August 28, 1924

His father died in the Urfa war. Hagop, his mother, two sisters and three brothers were deported with the Urfa Armenians to a town named Rakka. The caravan was ordered by the Turkish government to continue her way to Deyrizor crossing the Syrian desert. Before leaving for Deyrizor his mother gave him to an Arab in order to save his life. Hagob became a shepherd of the Arab and stayed nine years with him. After nine years of unpaid service and ill-treatment he became tired and fled to Rakka. Some Armenian chauffeur recognized him and brought him directly to our Reception-house. As he has no relatives we took him in.
Left our care: August 6, 1927. Selfsupporting. Joiner.

619 **Garabed,** Nazaret Khantroohian
Kiredj-Keuy Maraş, 22, August 29, 1924

Garabed was deported with his family to Hasitşe. His father was killed there, his mother died of emotion. He himself was taken to the tent of a nomadic Arab who kept him as a shepherd. His brother and sister too were taken to different Arab families. Garabed lived nine years among the Arab tribe always working for his living. Unfortunately, he could not locate his brother and sister because they were at different tribes. Garabed desired to flee but in the desert it seemed impossible. Once the tribe camped in Khabur near Deyrizor. Garabed fled at once to our agent's house. Once there he was sent by motor-car to Aleppo. As far as we know he has no relatives.
Left our care: September 4, 1924. Selfsupporting.

620 **Khachadur,** Movses
Ardjesh/Van, 16, September 1, 1924

Khachadur's father and brothers were killed in their native town. He with his mother were protected by a Kurdish friend who kept him in his house. Several months after the Armenian massacres his mother became ill and died. After two years the Russian army occupied the region of Van and everybody from there fled to the interior of Anatolia. The Kurd took Khachadur with him to Severek but there he became so poor that he could not support Khachadur any longer. Khachadur went to some Kurdish village and worked seven years as a shepherd. In July his master came with him to Aleppo in order to sell sheep. Khachadur met some Armenians here who took him to the Armenian church and from there he was sent to us having no relatives.
Left our care: September 4, 1924. Selfsupporting.

821 **Minas,** Hovhannes
Ovadjik/Bursa, 15. September 7, 1924

Minas was deported with his family to a town named Khabur. Thousands of miles away from his native town. There he was dragged away from his relatives by an Arab who took him to his tent in the desert. Minas became soon the shepherd of the Arab and lived nine years with him. However, it happened that the tribe camped once near Khabur. Minas was sent to the mill on business. The miller was an Armenian and recognized Minas as a compatriot. He told him about Aleppo and the Armenian orphanages and so on and persuaded Minas to flee and return to

his nation. Minas returned to his tent and fled at night to the mill. The miller took him to the Armenian church and from there he was sent to us. As far as we know he has no relatives.
Left our care: September 20, 1924. Relatives.

633 **Simon,** Haïrabed, Zeitoon
15, September 25, 1924

Zeitoon people were deported to Maraş. His family too, Simon's mother died there a few days after her arrival. The caravan of deportation was sent further on to Khabur, a town near Deyrizor. In Khabur his father was killed with some other Armenians by Arabs who attacked the caravan. On their way to Deyrizor, Arabs came and selected several children from the caravan and took them to their tents and made servants out of them. Simon was taken to one tribe and his sister to another one. In this way they lost communication and no one of them had ever had any news from each others. Simon became a shepherd of the Arab. Once being with the flock in the desert another Arab of a different tribe came and forced him to follow him. Simon became in this way the slave of another tribe, and remained nine years there working again as a shepherd. However an automobile was passing in the district of Simon's place. The car stopped to fill water in the radiator and Simon approached to see motor-car. The driver who was an Armenian asked him about his nationality and found out that he was an Armenian. The chauffeur took him in his car and went to Mosul. There he delivered Simon to the Armenian church, from there he was sent to our agent in Deyrizor and finally reached Aleppo. As far as we know he has no relatives.
Left our care: June 9, 1925. Selfsupporting.

623 **Nishan,** Bedros Millet-Vekelian
Severek, 19, September 25, 1924

In the beginning of the war his father was put in prison and later sent to Diyarbakır. On the road Turkish gendarms killed him. Nishan with his mother and brother were deported to Mardin. At a distance of about two hours from Severek a Kurd took his mother away from the caravan. Nishan ignores what happened to her being driven away with the rest of the caravan. Nishan and his brother reached Mardin but nobody knew them, they had no money no food and no relatives. A Turk of this town took them to his house and took care of them during nine years. The Armenian priest of Mardin recognized them as Armenians and sent them to our Hasitşe agent from there they were sent to us.
Left our care: August 28, 1924. Relatives.

624 **Hovhannes,** Bedros Millet-Vekilian
Severak, 14, September 25, 1924.

Brother of Nu: 623.
Left our care: September 28, 1924. Relatives.

625 **Vartivar,** (...), Zeitoon
15, September 25, 1924

Vartivar's family was deported with Zeitoon people to the Syrian desert. Near Kara-Tepe men were separated from their families and killed. Women and children were sent to Kara-Tepe. Vartivar was separated from his relatives and taken to a Turkish family where he was kept nine years as a servant. After the Armistice he heard

that there are Armenians still alive. He fled at night from the Turkish house and smuggled himself into the train going to Baghdad. He had a success and arrived safely in Baghdad. In the city he located his aunt. He lived seven months with her there and came afterwards with her to
Aleppo. By and by his aunt became too poor to support him and she sent him away. Having no other relatives he came to us and we took him in.
Left our care: October 18, 1924. Relatives.

626 **Nazaret,** (...), Fendijak Zeitoon
18, October 7, 1924

Nazaret's family was deported to Jaffa. His parents were old and could not endure all the fatigues of the long road they had made so they became ill and died. Nazaret was left alone with his two younger brothers. Being unable to work at his age he could not support his brothers. He wanted to save them anyhow and so he gave them to some Arabs from Hama. Later he himself was put in a Turkish orphanage here in Aleppo. Once going to the market an Arab from Oufere took him in a carriage and drove off with him. Nazaret became his servant and shepherd and was kept nine years among the Muslims. However an Armenian came to Oufere on business. He saw Nazaret there and recognized him as an Armenian, on his return to Aleppo he took him to this city and brought him to us. His father's brother is in Beirut and his mother's brother n Damaskus. Found relatives in Damaskus and went to live with them.
Left our care: October 29, 1924. Relatives in Şam.

627 **Hagop,** Meguerditch Baronian, Shukhuotz
Erzerooom, 18, October 8, 1924

Hagop's father is living in America since many years. He was deported with his mother, two sisters and brother. On the road all of them became ill and his mother, brother, and one sister died. Hagop with his little sisster came to Nizib. Hagop and his sister went to a Turkish house and worked there for several years. After they were put out door and were starving in the streets of Nizib. His sister was adopted in a Turkish family and he had to work in different houses in order to earn his living. Year after year passed and Hagop had a miserable time. He remembered that he was an Armenian and hoped to return some day to his nation. He worked hard and made a little money, then he fled to Djerablus. There he met one of our agents, who sent him to Aleppo. No relatives. Hagop went to Djerablus in order to bring his sister here. He has not returned.
Left our care: January 17, 1925.

628 **Manoug,** Soghoman Der Meguerditchian
Soursour/Harput, 18, October 8, 1924

His mother died when he was a little boy. Manoog was living in his uncle's house and grew up there. When the Armenian deportation started his father was taken to the Turkish army where he became ill and died. Manoog was deported with his uncle's family and Harput people to Zoonar. On the road the caravan of deportation was attacked and most of the unhappy people were murdered by Kurds and Turks. A few survivors were sent on to Mardin. Manoog was taken to an Arab family where he lived nine years as a servant. Once he came with his "owner" to Mardin where he met some Assyrian people, who advised him to flee to Syrian territory. Manoog wanted to escape from the Muslims, he fled at night to Hasitşe, there he

met our agent who sent him by motor-car to Aleppo. As far as we know he has no relatives. Left our care: October 9, 1924. Relatives.

629 **Asadour,** Hagop
Shamanahi Harput, 19, September 8, 1924

Being a little child he lost his father. During the general war, he with his mother were deported with Harput people. On the road his mother became ill and died. He continued his way with the caravan. Near Mardin the caravan was attacked by Kurds. Men were killed, young ladies and children dragged to Kurdish villages. Asadour came to a farmer and worked with him nine years. He was not paid and ill-ltreated so he fled to Mardin. The Armenian Catholic church helped him financially and so he reached Syrian territory. Our Hasitşe agent found him near the town and sent him immediately to Aleppo. As far as we know he has no relatives. Found work for himself and left our care.
Left our care: November 7, 1924. Self supporting Trade.

630 **Veronika,** Artin Avakian
Bursa, 16, October 8, 1924

Veronika's father and mother died on the road during the Armenian deportation. She with her two sisters and brothers arrived at Adana. There her two sisters were taken from her by Turks who married them. Veronika and her brother went with the caravan on to Djbaoor. On their way through the Syrian desert they suffered terribly from hunger. Both of them were almost exhausted when an Arab came and took both of them to his tent. Several [??] after their arrival, the Arab sold her brother to a nomadic tribe and she could never get news about him. After three years she was married to an Arab from Anboo-Serail who sold her after five months so somebody else. However, Veronika fled from her third "owner" and went to Deyrizor and worked several years as a servant in an Arab family. There again they wanted to marry her, but Veronika had knowledge of our Rescue-Station there and she fled to our agent's house who protected her and kept her there for several days until he sent her with an Armenian automobile driver to this city.
Left our care: November 12, 1924. Self supporting. Servant.
Later her relatives were found in Marsilya and she joined them there.

631 **Anna,** Bedros Panian, Gurun
14, October 8, 1924

Anna's father died in the beginning of the general war. She herself was deported with her mother, brother and sister. After a very long journey they arrived all together in Nizib. She and her mother were working in different Turkish families and supported themselves nine years. Her mother was married to a Turk and is still living with him. Her mother is still with the Turk waiting for an opportunity to save her older sister. Once they came to Djerablus, our agent saw Anna and sent her by motor-car to our Reception-house. Having nobody here we admitted her until her mother comes out of Turkey.
Left our care: October 21, 1924. Relatives.

632 **Kasbar,** Hovhannes Khalboudjian
Herak/Tokad, 17, October 14, 1924

Kaspar's father died many years ago, he himself was deported with his mother after Turks had killed his brother and married his sister. Tokad Armenians were

deported to Tel-Hamam. On the road they were attacked and robbed several times. Only a few survivors of the caravan came to Tel-Hamam. The rest was killed at different places. Kaspar was taken away by Arabs and became a servant or better said their slave. During the last nine years he was used as a shepherd. He fled when Arabs were camping near a city. He met one of our agents, who recognized him and sent him directly to us. As far as we know he has no relatives.
Kasper left our care: December 7, 1924. Came back again February 28, 1925.
Left our care: April 26, 1925.

633 **Levon Kupelian,** Sarkis
Hadjin, 21, October 14, 1924

The whole family was deported with all Hadjin Armenians. On the road to Rakka one of his brothers became ill and died. Levon and his brother fled together from Rakka and went to a village named Room-Kale. On their way Arabs attacked them. They were robbed and his elder brother killed. Levon went as servant to a Kurdish family after two years he went as farmer to another village and remained seven years there. An Armenian from Aleppo passed in that village and saw Levon. He told him about the Armenians in Aleppo and about the orphanages here. Levon desired to return to his people hoping to find his relatives. He fled at night passed the Turkish frontier and came to this city. Having no relatives located he came to us on October 14th.
Left our care: October 22, 1924. Relatives.

634 **Yeghsabet Panian,** Khatchig Fermanian
Gurun, 48, October 14, 1924

Mother of Nu: 631.
Went back to Turkey in order to rescue her elder daughter. Brought also her son one year ago.
Left our care: December 25, 1924. Relatives in America.

635 **Sarkis Hammalian,** Garabed
Urfa, 18, October 22, 1924

Deported in 1915 with mother, two sisters and three brothers to Mardin. Father died before the war. In Mardin Sarkis was separated from his relatives and given to a Kurdish family. Several hours afterwards the caravan of deportation was sent further on into the Syrian desert. The Kurd had taken Sarkis to his village Kabala, where he lived nine years as farmer. He was told by Kurdish boys that there are Armenians in Aleppo Sarkis fled a few days later to Mardin. He went to the Armenian priest who is our agent. From there he was sent to Hasitşe in Syrian territory our agent of that district sent him right away to us. Sarkis does not know what happened to his relatives. Learned a trade and left.
Left our care: August 17, 1925. Selfsupporting. Trade. Relatives.

636 **Benyamin,** David Boghossian
Tzeghag/Erzurum, 20, October 22, 1924

In the beginning of the Armenian deportation Turks killed his father in the town. His mother being very ill was allowed to remain in the village-but when the Russian army was approaching the region of Erzurum Turks and Armenians were deported to the region of Diyarbakır. His mother died on the road, but Benyamin and his brother reached Diyarbakır. They were very poor and had to work to earn their

bread. One morning they went to look for work and in the evening they could not find each other. Benyamin, after a few days, went to a village near Veranshehir hoping to locate his brother, but he did not succeed in it and went to a Kurdish family where he became a farmer. After eight years he heard that his brother is alive in a town named Sindjiar. Benyamin passed the Turkish frontier and came to Hasitşe with the intention to join his brother. However our agent met him in Hasitşe and persuaded him to go first to Aleppo. Benyamin agreed and came to us. We are going to investigate about his brother. Benyamin found work for himself, learned a trade.
Left our care: October 26, 1924. Selfsupporting. Trade.

637 **Tovmas,** Kas-Paulausian
Seghert, 17, October 22, 1924

Shortly after his father's death the Armenian deportation started and Tovmas was deported with his mother, sister and two brothers. One the road a Kurd from Mairi took him apart and kept him five years in the village. Tovmas was working as a farmer, but of course, without payment. He was illtreated by the Kurd and fled to another Kurdish family and worked four years for them. Several weeks ago he was told by an Armenian woman that his brother was alive in Constantinople. Tovmas fled from the Kurds and went to the Armenian Catholic priest in Mardin who sent him to Aleppo. Tovmas could not obtain the permission to enter Constantinople, having no money and no relatives here, he came to us.
Left our care: May 1, 1924. Relatives.

638 **Khanum,** Avak
Kighi, 22, October 22, 1924

Khanum was on a change of air in Arek when the door of her room was opened by a policeman who told her to prepare herself for the deportation that would take place after a few hours. Khanum was in the house of her grandparents and was deported with them. She could not even return to her parents because the caravan was directed on another side. In Zoommar the caravan was attacked by Kurds who killed most of the Armenians. Khanum and some other girls were taken to village and married to Kurds. However, Khanum lived nine years with her Kurdish husband who illtreated her most of the time. Once she heard about the Armenian priest in Mardin, she fled from the Turkish territory with the help of the priest to Syria. One Hasitşe agent met her in the village and sent her by motorcar to this city. Has no relatives. Khanum has left our care. She had relatives in Aleppo and a father in America.
Left our care: December 3, 1924. Relatives.

639 **Djerdjis,** Eyoub, Tel Ermen
Mardin, 12, October 22, 1924

After his father has been killed by the Turks, he was deported with his mother to a town named Resulayn. Near this town the caravan of deported Armenians was attacked by Kurds and Arabs. Most of these poor people were killed and robbed. His mother, however, succeeded in fleeing with him. They came to Mardin, but his mother died two months afterwards. Djerdjis was taken to a Turkish family who kept him two years and put him afterwards out-doors. A Kurd from Zimmar took him as servant, but being ill-treated he fled again to Mardin. An Assyrian from there employed him as office-boy. After five years of service he was told that there are Armenian orphanages in Aleppo. Djerdjis went to our agent who sent him to us, having no relatives.
Left our care: October 5, 1924. Danish Orphanage.

Left our care: October 19, 1925. Relatives. Came back June 8, 1926. Left October 10, 1926. Living by his relatives in Hasitşe.

640 **Varter,** Boghos Nadjarian
Myre/Severek, 25, October 31, 1924

Her husband was massacred in the first days of the Armenian deportation. She with her mother in law was exiled. On the road to Shoch-Khan they were passing a river. A gendarm who escorted the caravan shot her [mother in law] and she was thrown by him into the river and perished. In Shoch-Khan she was working in different Kurdish-houses and earned her daily bread. After the British Armistice she went to Urfa and remained there until Armenians emigrated to Syria. With a caravan of emigrants she left Urfa and came to Ain-Arous, a small village not far from the Turkish frontier. Having no money she remained there and married afterwards an Islam French soldier. However, as Muhammedans are, her husband ill-treated her. Once she went to Rakka one of our employes saw her there and persuaded her to follow him to Aleppo, she agreed and came with him to our Reception-house. Has no relatives.
Left our care: March 15, 1925. Relatives.

641 **Verkine,** Mardiros Guiragossian
Room Tekrek/Erzincan, 20, November 5, 1924

Verkine's father was killed in his native town. Her three brothers were taken to the Turkish Army and she, her mother and sister were deported with her brothers wife and family. On the road to Mezre Verkine was taken by a Turk from her relatives, and brought to Malatya. The Turk adopted her as his daughter and married her later to one of his friends. Verkine was married against her will to a Turk in Malatya. From the first day she looked for a chance to flee but she could not succeed. She asked her Armenian neighbour to help her to escape. The Armenian asked her if she wanted to go to Aleppo. When she said yes he took her to his house and kept her several weeks. After he engaged a Turkish muleteer to take her to Aleppo. The Turk knew about her plan of escape and sent soldiers to prevent her flight, but the muleteer was a brave fellow and protected her against the agressors by fighting against them many hours. He finally had to victory against them and brought her safely to us. Being separated from her relatives since 1915 and having absolutely no news from them she is unable to state if she has any relatives. Found relatives in Marsilya and went there. Verkine is married now, we have had a letter from her.
Left our care: August 30, 1925. Relatives.

642 **Artin (Harutiun),** Hovhannes Hadji Hovaguimian
Beynil Bursa, 18, November 8, 1924

Artin's father died before the war. In the beginning of the deportation he was exiled with his mother to Boonas near Mardin. At a short distance from Roonas the caravan of deportation was attacked and robbed by Kurd and Arabs. Most of the people were killed, some kept as slaves others married to Kurds and Arabs and only a few continued their way. Artin, however, with his mother were not hurt and went on to Mardin. They stopped at a village named Khatshoog and remained there nine years. Artin became the servant and farmer of a Kurd. Once he was sent to Mardin on business. There he met the Armenian priest and asked him to help him on his escape. The priest is an agent of us and sent him to Syrian territory. Later our Hasitşe agent met him and sent him by automobile to our Reception-

house. Left our care: April 15, 1925. Selfsupporting.

643 **Imasdoon,** Avedik, Antep
20, November 18, 1924

Imasdoon was deported with her parents and little brother to Deyrizor. There children were separated from their families and put in a Turkish orphanage. A few ays later the Armenian families were collected and sent by thousands into the desert where they were massacred without exception. The children from the orphanage were given to an Arab family as servants or slaves. Imasdoor came with a farmer family to El-Boobel and was kept there eight years. Imasdoor was tired of this sort of life and fled to Deyrizor with the intention to become a soldier in the French army. He asked some Armenians to advise him on this point. They advised him to see our agent. He met him but the agent him to return first of all to his nation and sent him to us. Hoping to find some of his relatives he came to us and we are making enquiries about them. Left our care: November 20, 1924. Relatives.

644 **Setrak,** Kasbar Tombologhlian
Deurt-Yol, 20, November 18, 1924

Setrak was deported with his parents, four brothers and two sisters to Aleppo. Here they were living together one year. His father and brothers were working on the rail-road. During their absence they were exiled to Deyrizor. On the road he lost his sisters and his mother died. An Arab from El-Boomer took him to the village and kept him as a farmer. In the beginning of this month he fled to Deyrizor with the intention to become a soldier in the Syrian Army. Armenians from Deyrizor did not allow him but took him toour agent who sent him to Aleppo. As far as we know he lost all his relatives but we are making enquiries as usually.
Left our care: November 20, 1924. Relatives.

645 **Garabed,** Hagob, Maraş
19, November 18, 1924

The whole family was deported with Maraş people to the Deyrizor region. Passing the Syrian desert hundreds of people died of thirst and hunger. His parents and sister were among them. Garabed with his brothers arrived in Deyrizor and were taken to different Arab families. Garabed himself went to a nomadic tribe and lived there almost nine years. Being tired of this kind of life he fled to a city. There he met Armenians who told him about our work and orphanage. Garabed came directly to Aleppo and to our reception house. Having no relatives and no money we took him in and are sending him to an artisan where he learns a trade. As far as we know he has no relatives. Left our care: April 2, 1925. Relatives.

646 **Khanum (Nevart),** Sarkis
Adıyaman, 6, November 23, 1923

Khanum was born during the deportation and has no history of herself. Armenians from Adıyaman approve that she is an Armenian. Went to live with her mother in Djerablus. Left our care: October 19, 1925. Relatives.

647 **Hovhannes,** Garabed
Seuleuse Bursa, 17, November 25, 1924

His father was a soldier in the Turkish army when Armenians were deported. Hovhannes with his mother and brother were deported to the Resulayn region.

Arriving in the town his mother became ill and died a few days afterwards. Hovhannes and his brother were working in different Muslim houses in order to earn their living. After some time he was sent to a village named Miadoon, where he lived nine years as a shepherd. His elder brother was taken to an Arab family in Khabur but Hovhannes never got any news from him. Once an Armenian chauffeur was passing near his village. Hovhannes asked him to take him to Aleppo, hoping to locate some relatives. Having no relatives and no money to live on, he came to us. Found relatives and joined those.
Left our care: August 4, 1925. Relatives.

648 **Garabed,** Hagob Mouradian
Paghshank/Dersim, 13, November 27, 1924

His father was killed in the beginning of the Armenian massacres. Garabed was deported with his mother. On the road, his mother was killed and thrown into a river. Being very small at this time he does not remember any details about his past and his family. Garabed's uncle took care of him during several years. They were living in Shoushnag. After some years he became a shepherd in this town and lived in a Turkish family. During the Armenian emigration a woman took him to Aleppo and turned him over to us. As far as we know he has no relatives.
Left our care: December 5, 1924. Relatives.

649 **Aram,** Stepan Tcherganian
Esgui Shehir, 16, December 12, 1924

Aram's three brothers were killed on the road during the Armenian deportation. His mother was killed in a town named Shuddadi. Aram was left alone on the road. An Arab from Bugara took him to his village and used him as a shepherd. He was also sent to work in different houses, being not paid all the time of his servitude, he fled to Deyrizor. There he worked twenty days as a farmer. Later he met our agent who sent him to us. His uncle is living in Vienna. Aram went to Austria to live with his relatives. We have had news from him. He is very well.
Left our care: July 1, 1925. Relatives in Austria.

650 **Asadoor,** Napo Manoogian
Bezhout/Sassoun, 17, December 14, 1924

Asadoor's father was a baker in Aleppo when the war started. Asadoor was deported with his mother and brother. On the road his mother became ill and died a few days later. Several years ago his brother was rescued through his father, who sent a muleteer to take him out of Turkey. Asadoor, however, remained nine years in a Kurdish village as a farmer where he worked for Kurds. His father had made some money and helped him also to flee. Asadoor received the money from his father, paid the money to a muleteer who brought him to Syria. Asadoor's father is still living in Aleppo and tokk him to his home.
Left our care: December 14, 1924. Relatives (Father).

651 **Setrak,** Hagop Stepanian
Pershant Sassoun, 18, December 14, 1924

His father was a soldier in the Turkish army and died there. His mother died before the war. Setrak was taken to a Kurdish family, who kept him until now as a shepherd and farmer. Setrak wanted to flee several times but did not succeed. After the Armenian emigration he fled from the Kurd's house and started Aleppo. Having no

money he worked in different places, coming always nearer to the Syrian frontier. At least he reached to Djerablus, our agent met him there and sent him to us. He has relatives here in Syria and we hope to be able to locate them.
Left our care: December 14, 1924. Relatives.

652 **Aziz,** Mourad, Tege/Muş
22, December 14, 1924

Aziz became an orphan before the war. During the Armenian deportation from Muş people were exiled to the western region of Turkey. Aziz, however, was admitted with his brother in a Kurdish family and both worked as farmers there. Aziz being illtreated fled from the village to another town and remained there until the beginning of this month. An Armenian from Aleppo told him about this city, the possibilities of living in Syria and so on. Aziz desired to return to his nation, he fled from his master and came to Syria. Arriving in Aleppo he came to us and we took him in. Relatives found.
Left our care: December 14, 1924. Relatives (Brother).

653 **Varaztad,** Vertanes Dakessian
Kishlash Yalova/Broossa, 19, December 14, 1924

His father was a soldier in the Turkish army when war was declared. He himself was deported with his mother, brother and sister to Resulayn. An Arab from Safiya took him to his house and used him five years as a shepherd. In the last years of war, food supply became very expensive in Turkey and so the Arab sent Varaztad away. Varaztad went to another Kurdish village and worked four years in a family as farmer. Once he was told about our reception house in Aleppo, with the help of our agent he fled from the Kurdish village and came to Hasitşe. Our agent sent him to Aleppo Station and we admitted him. As far as know he has no relatives.
Left our care: July 2, 1925. Selfsupporting, Trade.

654 **Louisa,** --, Broossa
20, January 7, 1925

Louisa lost her father when she was a little child. During the war she was deported with her mother to the region of Bab. A few days after their arrival her mother became ill and died in Bab. A Turk from a village near Bab took her to his house and kept her five years there, considering her as his daughter and later married her to one of his relatives. During the British occupation, Louisa fled to Aleppo but was caught by the Turkish husband and brought back to Bab. Some years later she had a baby with the Turk and lived with him. Some Armenians helped her. She left the baby in the Turk's house and fled with her helpers to our Reception house. As far as we know she has no relatives.
Left our care: January 10, 1925. Selfsupporting. Servant.

655 **Kevork,** (...)
Urfa, 13, January 9, 1925.

Kevork does not remember anything about his past and social connection. He cannot remember the name of his parents. He only remembers that he is an Armenian. He lived for about ten years among the Arabs on a little town near Hama. He was mostly illtreated by his owner and when punished surnamed "Giaur," this remembered him always his nationality and religion. He knew very well that he was of

another culture and people. Some Maraş Armenians were passing by that village on business and one of them claimed to know this boy and the same night he fled with him to the Railroad Station and came to Aleppo. Having no relatives he was admitted to our Reception House.
Left our care: February 24, 1924. Relatives (Father).

658 **Garabed Tchoolhayan**
Hovhannes, Sasoon, 18, January 13, 1925

In the beginning of the Armenian deportation his father was killed, his brother was taken to the Turkish army. Garabed with his mother and sister were deported. On the road some Turks wanted to marry his mother and sister, as both of them refused, they were killed by them. Garabed was taken to an Arab family and became the servant of them. As he was illtreated by them he fled to another town and worked there four years in order to support himself. There he heard about our orphanage, fled to Hasitşe, met our agent there, who sent him to us. As far as we know he has no relatives. Garabed is now in the colony.
Left our care: April 2, 1925. In the colony. Self supporting.

657 **Arshaloos,** Miri Khandjian
Yeni Khan/Sivas, 20, January 13, 1925

As soon as the deportation began, her father was killed in the prison. Arshaloos with her mother, three brothers and two sisters were deported. As they had money, they could engage a carriage. They arrived safely in Malatya. There the boys were taken away from their families and sent on in a separate caravan. On their way to Harput the caravan was attacked by Kurds who robbed them every penny and took their horses and carriages and forced them to continue their way. Arshaloos' mother tried to kill herself but she did not succeed. She with the remaining children had to go further on. Near a town named Veranshehir Arshaloos was taken away from the caravan by an Arab who kept her five years. A Turkish officer saw Arshaloos and bought her from the Arab. Five years later he married her and was living with her in Tell-Abiat. Our representative of the agricultural colony near that town saw her and recognized her as an Armenian. He spoke with her and arranged for her flight. Arshaloos desired to return to her nation, followed his instructions and reached safely our Reception house. Found her brother in Marsilya and went to live with him April 20, 1926.
Left our care: July 12, 1925. Self supporting, servant. Relatives.

658 **Lootfi,** (...), (...)-, (...)
January 16, 1925

Lootfi and his sister Mariam were brought to us by a Syrian tailor who was working in Sabit. The man claimed to be a friend of the deceased father of the children and wanted to place both in some orphanage in Aleppo. According to his conversation we could understand that both of the children were taken to a Mohammedan family in Idlib. The mother of the children was dead, the father perished in a storm and so both became orphans. The Mohammedan family was living in the same house and so they took the children. However, we took to our house and are trying to locate their relatives in Turkey. We have been informed that their uncle is living in Constantinople.
Left our care: April 1, 1925. Relatives.

659 **Mariam,** (...)-, (...)-, (...)
January 16, 1925

Sister of Nu: 658.
Left our care: April 8, 1925. Relatives.

660 **Kirkor,** Baghdasar Berberian (Kelishoglian)
Adana, 17, January 26, 1925

Krikor's father died when he was a little boy. When the war broke out in Turkey his sister was placed in an Armerican orphanage. Soon Armenians were massacred or deported to far distances away from their homes and property. Kirkor with his mother were exiled to Sabka a town between Aleppo and Deyrizor. His mother an elderly woman could not support all the sufferings inflicted upon the caravan of thousands of helpless women and so she became ill on the road and died the day after her arrival at Sabka. Krikor with the survivors of the caravan were sent further on to the Syrian desert. On their way to the unknown place the caravan was attacked by Arabs and Turkish gendarms, robbed and most of them killed. Krikor, however, could flee, he went to an Arab village and asked for admission as a servant. In this way he became the servant of an Arab chief who employed him as shepherd and he remained nine long years there. His master was quite satisfied with him and wanted to marry him to an Arab girl in order to attach him more, but he refused and fled to Deyrizor where our agent sent him by motor car to our reception house.
Left our care: February 24, 1925. Relatives in Beirut.

661 **Anna Sarkissian,** (...), (...)-
(...)-, (...)-

Her father died before the war. Her brother was teacher in the American Mission School and she was living with him. During the deportation of the Armenians, men were selected and killed. Anna's brother fled to a village near Harput and kept himself away from anybody. Anna's mother and aunt were also in Harput and so Anna went to join them. Within a short time women and children were also deported. Anna with her mother and aunt went to their brother who was out in a village. After a few days the Turk proposed her to marry him promising her to keep her brother and mother. If she refuses, he will render her brother to the government. Anna being afraid married the man. The Turk kept his word and protected her brother until the end of the war. As Malatya seemed to be a difficult place for keeping him he sent him with some men to Dersim. Anna, however, was living with the Turk all these years, with her kind love and Christian feelings succeeded in changing the character of her husband. By and by she did win, she had a great influence upon him. Her husband after the Armistice promised her to become Christian himself and both of them would leave Turkey for ever. In fact, they left Malatya and came to Syria. Here Anna met her mother who is living in Beirut. Her husband accompanied her to Beirut and looked around for a job but knowing no other language then Turkish he could not earn his living and was obliged to return to Turkey. Anna remained by her mother.
Left our care: January 14, 1925. Relatives.

662 **Hovhannes,** Minas
Osmanie, 18, February 1, 1925.

Hovhannes was living with his uncle in a little town named Boolanik, about six hours far from his native town when the Armenian massacre was ordered by the Turkish government. His father was killed in the beginning of the deportations.

Not long afterwards his uncle with the whole family were deported too. Hovhannes followed them but never got any news from his mother, sister and father. On the road the caravan became smaller and smaller, many died from starvation and sickness, good many were killed by Turkish gendarms. He himself went ot Biredjik and worked nine years there for a miller. An Armenian serving in the French army saw him and brought him to Syria. His mother seems to be here in Syria. Having no relatives and no money to live on we took him in until relatives can be located.
Left our care: February 7, 1924. Relatives. Living with his mother in İskenderun.

663 **Victoria,** Arakelian
Erzurum, 15, February 3, 1925

Victoria's father died when she was but a little child. Her mother died a few months before the deportation. She remained with her aunt, who gave her to a Turk, when she herself was exiled. The Turk lived in Erzurum at that time, but later he went to Constantinople and brought Victoria there also. She lived there five years as their daughter. Then a Turk from Beirut came to Constantinople on business. By a chance he saw Victoria and persuaded her to follow him to Beirut. She stayed there five years, then she fled to an Armenian family, because her master wanted to marry her to a Turk. Her master found her and brought her back, but a few days later she fled again to the Armenian church. There they protected her till they were able sending her to our house in Aleppo. Her younger sister is in her former place in Constantinople.
Left our care: April 2, 1925. Relatives.

664 **Hovhannes,** (...)-
Sivas, 14, February 5, 1925

Hovhannes' father was killed in the beginning of the deportation. He was exiled with his mother and older brother. Both of them became ill on the road and died. Hovhannes remained alone. The caravan reached Khonih, there a Kurd took him to his house. There he lived five years as a shepherd. He was illtreated and fled to an Arab village, Yughran, where he stayed four years as a servant. In that village he heard about the rescue home in Aleppo, and one night he fled to Bab from where he was sent to us. Hovhannes fled from our house May 1, 1925 and is now living with Armenians in Boumboudsch.
Left our care: May 1, 1925. Returned July 12, 1925. Father. Left again July 20, 1925 in Arapounar.

665 **Hovagim,** Khatcho Demirdjian
Urfa, 17, February 11, 1925

His father was killed in the Urfa war. He himself, his mother and two sisters were deported. Near Harran an Arab took Hovagim and brought him to his tent. He became a shepherd of the Arab and stayed nine years with him. After nine years of unpaid service and illtreatment he became tired and fled to Tel-Abiat to a French soldier, who sent him further on to Tel-Samen. Afterwards our Chaffeur brought him to us. Left our care: May 3, 1925. Selfsupporting. Trade.

666 **Victoria,** Hovhannes Moukhsi Boghossian
Adıyaman, 23, February 16, 1925

Victoria's father was killed in the war. Her mother, three sisters, and two brothers and she herself were deported. On the road her mother and some of her sister became ill and died. One day the caravan reached the water near Hishe. Victoria

departed from the caravan in order to drink and suddenly she was surrounded by some Arabs who wanted her. She threw herself into the water and wanted to die, but an Arab caught her and took her to his tent and kept her one year. Afterwards he died and Victoria was taken by another Arab and brought to Tel-Samen. There she remained eight years. At that time some Armenians came to Tel-Samen, from those she heard that some of her relatives were alive and she decided leaving the Arabs and return to her own nation. One day she fled to our orphanage in Tel-Samen and afterwards was sent to us.
Left our care: July 12, 1925. Relatives in Beirut (Brother).

667 **Gulizar,** Parsegh Demidjian
Yozghad, 40, February 19, 1925

Gulizar's husband was a soldier in the Turkish army. She herself and her child Hagop were deported. After four months she was allowed to return to her city Yozghad where she found work in a rich Greek family and stayed there as a servant eight long years. Later she heard that her husband was alive and lived in Şam. She went there but after a year he was killed by a Turk. She again became a servant and earned so much money that she was ablejoining an Armenian high priest, who was going to Aleppo, with some orphans. In Aleppo she became a servant maid by a Turk, who wanted to marry her and make her boy a Turk. She did not agree and was looking for a chance to flee. One day she succeeded and fled to us.
Left our care: March 25, 1925. Selfsupporting. Servant in Beirut.

668 **Hagop,** Garabed Tanielian
Yozghad, 11, February 19, 1925

Child of Nu: 667.
Left our care: January 1, 1926 in the colony Danish orphanage. Living with his mother.

669 **Eliza,** Nazar Nalbandian
Urfa, 17, February 20, 1925

Eliza's father was killed in Urfa in the beginning of the deportation. She was exiled with her mother, three sisters and three brothers to Bara-Bura. She was there taken to an Arab house where she remained eight years as their daughter or more as a servant until she could become of age and be profitably sold for marriage. An Armenian youth however who was living as a slave in a neighbouring tent, rescued the girl before she was sold and brought her to us. Left our care: July 12, 1925. Selfsupporting. Servant. Relatives.

670 **Avedis,** Garabed Curdek-Oghlian
Deurt-Yol, 18, February 20, 1925

Avedis was deported with his father and mother. After a long walk in the desert they came to Meskene where his parents died. Avedis was sent to Hamam with the caravan. There an Arab brought him to his tent in Surin. Avedis who was but a child eight years old was happy there because he got bread enough. Before he had always been hungry and thirsty. Three months after, his mistress died and the Arab sent him away. Avedis went to another tent, where he remained three years as a shepherd. Afterwards he fled to a rich Arab family, where he was seven years as their servant. He was ill-treated and wanted very much to return to his nation and learn a trade. One morning he fled and reached Djerablus from where he was sent to us.
Left our care: March 15, 1925. Relatives in Aleppo.

671 **Garabed,** Hovhannes Yeteyan
Zeitoon, 16, February 21, 1925

Garabed was deported with his parents two sisters and two brothers to Deyr-izor, where the father became ill and died. The caravan was sent on to Hasitşe where all men were killed. The women and children walked some days, came to Chubese, where many of them were robbed and killed. Garabed who was only a little boy fled into an Arab's tent where they received him and kept him ten years. As he grew up, he mentioned his nation and relatives and decided to flee. One day he left the camels in the desert and fled to Resulayn. An Armenian recognized him and sent him to us.
Left our care: April 12, 1925. Relatives in Beirut.

672 **Antranig Uvezian,** Khatcher
Yapalten Sivas, 18, March 1, 1925

Antranig was deported with his parents, three sister and a brother. On the road the men were separated from the women and children and killed. So Antranig lost his father. The family continued the road until Surudj, where a Kurd took Antranig away from his mother and brought him to his tent. After this he does not know what became of his family. Antranig served the Kurd as a shepherd but was ill-treated by him, so he fled and tried to return to his homeland, but did not come further as to Mesreh, where he had to enter the service of another Kurd. With this man he stayed eight years not seeing the way to return to his nation until an Armenian doctor from Djerablus found him and told him about the Armenians in Aleppo and about our home. Shortly afterwards Antranig made up his mind to flee and came to our station at the Syrian frontier from where he was sent on to us.

Left our care: April 26, 1925. Relatives. In the colony. Selfsupporting. Chauffeur.

673 **Serpuhi,** Mikael Torossian
Indje Sou Evereg Caïserie, 21, March 20, 1925

Serpuhi's father was taken to the Turkish army in the beginning of the deportation. She was exiled with her mother, two brothers and two sisters to Resulayn, where a Turk from Mardin took her to his house, where she remained three years. Later she was married and lived six years with her husband. Her brother was in Aleppo. He sent many letters, even his photo, but the muleteers did not give it to her. Finally she heard from our agent that her brother was alive and she was looking for a chance to flee. One day her husband went to a village on business. Serpuhi paid a muleteer, who took her to Resulayn by night. From there she was sent to us with her baby at March 20.
Left our care: July 18, 1925. Selfsupporting. Servant. Relatives.
Has come back: Married in Marsilya.

674 **Semaan,** Habib Hekimian
Diyarbakır, 17, March 20, 1925

Semaan and Youssouf were exiled with their parents in the neighbourhood of Mardin, where their parents and elder brother were killed. The two boys were taken to Kurdish houses in different villages one hour far from each other. They were named Mus-Kantor and Gur-Mozan. The elder one lived with his master nine years as a shepherd. Last year it was a very hard winter and many sheep died. For this reason Semaan was beaten cruelly, so one night he and his brother fled to Resulayn, where an Armenian sent them to us. Semaan and Youssouf returned to us again in July

1925. Their relatives had used all their money, went away to another city and left the boys here.
Left our care: March 21, 1925. Relatives. Returned July 1925. Finally left October 1925. Selfsupporting, taken care of his brother.

675 **Youssouf,** Habib Hekimian
Diyarbakır, 13, March 20, 1925

Brother of Nu: 674.
Left our care: March 21, 1925. Relatives. Returned July 1925.
Left. Living with his brother.

676 **Nazig,** Setrak Kazandjian
Erzeroum, 16, March 30, 1925

Nazig was exiled with her parents and elder sister to Mardin. Her brother was taken to the Turkish army. In Mardin her parents gave Nazig to an Arab and her elder sister to a Kurd in order to save them from being killed. The parents were sent further on. Nazig did not seem them again and did not know what happened them. She remained in that Arab family nine years as their daughter. Later they married her. After six months she fled to Hasitşe to a Syrian family, where she stayed a month. She was afterwards sent to us.
Left our care: July 12, 1925. Relatives.

677 **Artin,** Garabed
Tekir keuy/Maraş, 20, March 30, 1925

Artin's mother died, when he was born. He had four brothers and they soon got a stepmother. They were all deported. On the road near Deyrizor his father died. Later his four brothers also died of hunger. An Arab took Artin to his tent, where he remained nine years as a shepherd. One day the boy brought a sheep to Hasitşe. An Armenian saw and recognized him and sent him to us.
Left our care: October 12, 1925. Relatives.

678 **Ovsanna,** Sarkis
Urfa, 17, March 30, 1925

In the beginning of the deportation Ovsanna's father was taken to Diyarbakır with other prominent men and was later killed. Afterwards she was exiled with her mother and three sisters. In the road near Mardin her mother was robbed and killed by Kurds and she was taken to Mardin by a Turk. She remained there eight years as a servant. Later the Turk married her to another Turk and she lived with him two years. Her mother's sister was in Aleppo. She heard about Ovsanna and sent a letter to her through our station in Hasitşe. When she received the letter, she left her baby two months old and fled to a Syrian house from where she was sent to Hasitşe then to Deyrizor and afterwards to us.
Left our care: April 1, 1925. Relatives.

679 **Dikran,** Hampartzoum
Erzeroum, 13, March 30, 1925

Dikran's father was killed by the Turks. He himself was deported with his mother and younger brother. On the road the caravan was attacked by Kurds and Arabs and was robbed. Many of the people were killed. Dikran's mother gave him to a Kurd in order to save him from a cruel death. After two months a Syrian sheep

merchant went to the villages near Mardin. He also went to that village where Dikran was, saw him, and bought him and took him to his house in Hasitşe, where he remained eight years. Afterwards he was sent to our house in Aleppo.
Left our care: April 26, 1925. Danish Orphanage. Selfsupporting. Chauffeur.

680 **Donig,** Manoug Doniguian
Kourt-Belen/Adapazar, 18, March 31, 1925

Donig was deported with his parents and two brothers to a village near Bab. His father fled to Bab in order to save his life. His two brothers died on the road and his mother was sent to Deyrizor with him. There an Arab took him to Muşerefe to his house where he lived ten years as a shepherd and sometimes as a farmer. One day he want to Bab on business. There an Armenian automobile driver saw and recognized him. He informed him about the Armenians in Aleppo and promised to take him there if he wished. They then fled in the night and came to our station in Aleppo.
Left our care: June 15, 1925. Returned. In our colony April 22, 1926. Came back. Left finally January 1927. Selfsupporting, Chauffeur.

681 **Anna Melkon Bishar**, Melkon Hamamdjian
Diyarbakır, 40, April 3, 1925

Anna's husband was taken to theTurkish army in the beginning of the war. She never saw him again. After one year she was exiled with her daughter and two sons to Amrdin. There she supported her children seven years by working in different Turkish hoses. later she married her daughter to an Armenian. When things got dearer she was not able to support them, so she had to marry a Turk in order to save her children from famine. Two years ago she sent her sons to us, and she herself was always looking for an opportunity to save herself too. At last the chance appeared. One day she took permission from her, her husband to visit her sister-in-law, where she got an opportunity to flee to Hasitşe. Afterwards she was sent to Aleppo. Anna has two sons here in our house. She herself went tas a servant in Aleppo. January 26. Now she is getting money from America so that she is able to support her two sons.
Left our care: May 2, 1925. Selfsupporting, Servant, Relatives.

682 **Kalousd,** Takavor, Nor Kugh
Bursa, 20, April 3, 1925

Kalousd was exiled with his parents and sister to Resulayn, where his father was killed. At a short distance from Turgadish the caravan was attacked and robbed by Kurds and Arabs. Most of the people were killed, some kept as slaves, others married to Kurds and Arabs and only a few continued their way. A Kurd brought Kalousd and his sister to his house. Kalousd became a shepherd and his sister a servant-maid. Five years after she was married to her master. Kalousd grew up and wanted to return to his nation with his sister, but she did not want to leave her child. So he intended to come alone. He asked his sister's husband, who permitted him to go to our station.
Left our care: April 28, 1926. Selfsupporting. Soldier. Sister has come.

683 **Hovnan,** (...), Gaban/Zeitoon
15 (13), April 3, 1925

Hovnan does not remember anything about his parents and family. Only he knows that an Arab from the villages near Khabur brought him to his tent, where he re-

mained ten years as a farmer. He got there tired of this and wanted very much to learn a trade. One day he fled to Deyrizor where our agent found and recognized him as an Armenian and sent him on to us.
Left our care: April 12, 1925. Relatives.

684 **Djemile,** Garoudje Vanessian
Antep, 9, April 3, 1925

The fate of this poor girl has been very sad, she was in fact rescued from a brothel, and sadder still, she had been brought thither by her own mother. The poor woman has suffered much during and after the war, that has wrought upon her mind and after the death of her husband she finally gave up her honour and her conscience and went to the brothel. Other Armenian women living in this horrible place, still had so much feeling of decency left that they could not bear to see the little girl there, they brought her to the church. Afterwards we took charge of her and the mother now has no claim upon her whatever. But still of course she is her mother. She might use every kind of subtle means to lay hold of her child, for which reason we thought it more suitable to place Djemile in an orphanage in another part of the country, and Miss Frearson very kindly received her in her home. Djemile is now is Miss Frearson's orphanage in Beirut, supported from "Friends of Armenia."
Left our care: April 15, 1925. Miss Frearson's Orphanage.

685 **Khatoon,** Arakel Yeghiar
Herseg/Harput, 35, April 6, 1925

Khatoon's husband was a soldier in the Turkish army and killed during his service. She was exiled with her four children, one daughter and three sons. The youngest but one and a half years old. In the beginning she had an ass, whereupon the children rode, but very soon the ass was taken away from her, and she had to leave the youngest child on the road. The caravan reached Zareg near Djerablus, where they encamped some days. A Kurd took there her eldest son Harootiun away, and Khatoon herself with a son and a daughter were by another Kurd brought to his house and kept as slaves. He soon after sold the daughter to a Kurd, the poor girl had suffered much and after a year she died. After two months Khatoon and her son got very ill and when she recovered she heard that her son was thrown out alive and eaten by the dogs. Khatoon served two years, later she was married to a Kurd, with whom she lived eight years. Her son Harootiun grew up, and very much wanted to leave the Kurds, so one day he fled to us. He was anxious to find his relatives, so he twice returned to the Kurdish village. he succeeded bringing two Armenians boys, and at last also his mother.
Left our care: August 15, 1925. Relatives, Djerablus.

686 **Vartanoosh Sherbetjian**
Kevork Jarayan, Kighi, 25, April 16, 1925

Vartanoosh's husband served in the Turkish army three years, then he fled and Vartanoosh kept him clothed as a woman six months. He was also deported in a woman's dress with his wife and son, but soon he was discovered by the soldiers and killed. The caravan was sent on to Hachim, where an Arab took her and brought her in his tent, where she served three years and was then sold to another Arab, who married her. She lived with him four years, he was then killed by a Kurd, and poor Vartanoosh had to marry another Arab in Raka. That man had a wife and three daughters and those were very jealous on Vartanoosh and determined killing

her. One day the Arab went away on business, the chance was then there and they beat and illtreated Vartanoosh in that way that she got unconscious. Thinking her dead they threw her in a tomb and covered her with soil. She succeded in coming out and fled to Rakka where our agent saw and sent her and her son on to us.
Left our care: April 25, 1925. Country-men. Dead January 1926.

687 **Aghabeg,** Sarkis Sherbetjian
Kighi, 14, April 16, 1925
Son of Nu: 686.
Left our care: December 5, 1927. Self supporting. Joined relatives Marsilyas.

688 **Vosgi,** Mardiros Arpiguian
Kemakh, 22, April 26, 1925
Vosgi's father had stayed in America many years and just came to see his family one year before the deportation. He returned six months after and is now living in America. Vosgi her mother and a brother were exiled to Harput. One day her brother went to the market in order to buy some food, there a Turk saw him and did not allow him to go to his family. Vosgi and her mother were sent to Diyarbakır, where a Turk took Vosgi from her mother. The poor woman was sent further on, and Vosgi never saw her again. Vosgi remained one month in her master's house, but being illtreated she feld to another Turkish family, where she stayed nine years. She then fled, because the Turk wanted to marry her to another Turk. She came to the Americans, who protected her till she found an opportunity to go to Hasitşe, from where she was sent to us. Vosgi's father is in America.
Left our care: July 10, 1925. Self supporting. Servant. Joined her relatives.

889 **Mesrob,** Gergho Boyajian
Kouglou/Harput, 18, April 26, 1925
Mesrob's father was killed in the beginning of the war, and his mother became ill and died three days before the deportation. Mesrob's sister was deported, but a Turk took Mesrob and his older brother to his house and kept them there. Three months after, all Armenian children who were in the Turkish houses, were collected and exiled to the villages near Mardin. The caravan was attacked by Kurds and a Kurd robbed Mesrob and his brother. Three days after he sold them to an Assyrian. They lived there four years. The elder brother then succeeded in going to America, where two brothers were living. Mesrob stayed in his master's house ten years as their son. He got many letters from his brother, who advised him to go to Aleppo in order to be able to go to America. He asked permission and his master allowed him to go to us.
Left our care: April 29, 1925. Relatives in America.

690 **Kevork,** Kermo Ziani
Berig, 14, April 26, 1925
In the beginning of the Armenians massacres Kevork's father was killed and his mother was exiled. Kevork and his elder brother were taken by a Kurd and brought to a village. There they stayed ten years and had to work very hard as shepherds and farmers. Kevork's master sold him to another Kurd, where he was illtreated. He then one day fled to Mardin where he met with an Armenian who told him about our Reception house here in Aleppo and promised to take him to our agent if he wanted to return to his nation. Of course Kevork was willing and joined the man who brought him to our agent and he sent him by automobile to us.

Left our care: June 2, 1926. Selfsupporting. Trade. Joiner.

691 **Khatoun and Yegsabeth**, Krikor Tcholakian
Eurzerli/Deurt Yol, 25, April 29, 1925

Khatoon's father died one year before the war and her brother was taken as a soldier. She herself, her moth and two sisters were exiled to "Katma." There her mother became ill and died. The rests were sent on to Resulayn. At a short distance from there the caravan was attacked and robbed by Kurds and Arabs, most of the people were killed, some kept as slaves others married to Kurds and Arabs. Only a few continued their way. Khatoon was taken by an Arab, who brought her to his house and married her. This Arab had two other wifes. Those illtreated Khatoon and used her to every hard work in the house also she had to take care of the sheep and other animals. One day a cow was lost, her husband sent her to look for it. She walked till midnight but being not able to find it, she was beaten cruelly. In the same night, she fled to Hasitşe, from there they sent her and her child to us. Khatoon's child was baptized May 21, 1925 and got the name Uersabeth.
Left our care: December 2, 1925. Relatives in İskenderun.

692 **Sarkis,** Mateos Barsiguian
Ala Kilisa/Sivas, 23, May 5, 1925

Sarkis was deported with his parents and sister to Malatya. There the father was taken away and killed. The rest of the family were sent further on to Urfa. On the road they were attacked and robbed several times and they suffered terribly from hunger and thirst. The caravan stayed three days in Urfa and was then sent to Rakka, where they encamped three months. Afterwards they were sent to Deyrizor. The most of the poor people were ill and no help was given to them. One day an Arab took Sarkis to his tent and kept him as a shepherd one year. He then sold him to another Arab, where he remained nine years. His master, who loved him, allowed him to marry an Armenian girl, who was kept as a slave in the village. But his mistress who was angry with Sarkis intended killing him and his wife. So they fled to Tel-Samen where an Armenian protected them, till he was able sending them to us. Sarkis and Annig were married here in our house and their little daughter baptized May 21, 1925.
Left our care: May 25, 1925 Selfsupporting. Inspector in a village.

693 **Annig Barsiguian**, Krikor
Mourad-tchai/Esgui-Shehir, 19, May 5, 1925

Wife of Nu: 692.
Left our care: May 25, 1925. Married.

694 **Asaduhi (Sakia),** (...),(...)-
1, May 5, 1925

Child of Nu: 692.
Was baptized May 21, 1925 and got the name Asaduhi.
Left our care: May 25, 1925.

695 **Turvanda,** (...), Zeitoon
15, May 5, 1925

Turvanda does not remember her father's name only she knows that he became ill and died before the deportation. She was exiled with her mother two brothers and

a little sister. The brothers and the little sister were robbed on the way, and she does not know what happend them. She and her mother were sent on to "Kushla" with the caravan. There she went into a garden and played with some other children. When she returned the caravan had gone and she was alone. She cried and an Arab brought her to his tent where she stayed six months, but being illtreated she fled to a family in the neighbourhood. Here she stayed seven years as a maidservant. afterwards she was sold to an old Arab, who married her. After a short time she fled and came to us.
Left our care: April 16, 1926. Selfsupporting. Servant. Married in our village with one of our older hoys.

696 **Assadour,** Ilig
Arkevank/Muş, 18, May 9, 1925

Assadour's father died two years before the deportation. His mother married again and Assadour and his elder brother were supported in their uncle's family. Soon after the order of deportation came, the village was attacked by soldiers and all men were killed. The women and children fled to another village, where most of the were slaughtered and thrown into the river. It succeeded some of them to flee so Assadour did came to a Kurdish family. He was there gladly received, because they had no children, so he remained with them ten years as their son. He used going to Amood [Diyarbakır] for buying all the necessary things for the family. One day he there met with an Armenian merchant who recognized him and persuaded him to go to his own people. He one day fled to Hasitşe and from there he was sent to us.
Left our care: May 20, 1925. Relatives.

697 **Takoohi,** Krikor
Mezre/Harput, 18, May 9, 1925

Takoohi was exiled with her parents. One sister had gone to America a year before the deportation and was married there. The caravan went on to Rakka, there an Arab took her by force and brought her to his tent. She stayed there two years then her master died and Takoohi was illtreated by his wives. She fled to another Arab village, where she remained four years. Afterwards they sold her to an Arab with whom she married and lived with him seven years. Takoohi does not know what became of her family, but she knew that her sister was living in America and of course she wanted to join her. She had heard that there were living Armenians in Ras el Ain. So one day she asked permission to go there for buying something. She went to an Armenian family who protected her till they were able sending her to us. Takouhi's brother is in America and she has a grandmother and aunt in Aleppo with whom she went to live.
Left our care: January 20, 19. Relatives.

698 **Annar Korkoyan,** Donabed Hoohannessian
Farghin/Diyarbakır, 45, May 9 1925

The family of Anna's husband were prominent people. There were five brothers, they had an inn in a large village and much cattle. Anna was married when she was 13 years old and she became seven sons. The eldest son Hovsep was ten years old when the order of deportation came. The whole family was exiled to Deyrizor. On the road the men were slaughtered and by and by she lost her six sons, she had to leave them on the road. Her eldest son was taken away by a Kurd. The caravan came to Mardin, and there she herself was taken by a Kurd. She became a slave and

had to stay there ten years working very hard. One day she met with a muleteer, who told her about hour home and promised taking her to our reception-home in Aleppo. Of course she wanted to go and came just in due time seeing her son Hovsep before he died. She is now nursing a sick boy here in our house. The boy who Anna nursed died. Anna has got a fost-mother, who is sending her so much money, that she is able to support herself. She is living in our sewing-room in the city.
Left our care: April 20, 1926 Selfsupporting. A sort of doorkeeper in sewing-room and office.

699 **Kevork,** Mamfare Balounian
Kighi, 14, May 16, 1925

Kevork's father went to America one year before the deportation and is still alive there. Kevork was exiled with his mother and young brother to Deyrizor where an Arab took them all to his house. Two weeks after, his mother died and the two brothers remained in that house. Some of their relatives were her in Aleppo. They twice went to Deyrizor and tried to persuade the boys to follow them and told them about their father in America and that they were Armenians. They succeeded in persuading the elder brother but the younger one did not like to leave the Arabs. He was but a few months old, when he came to the Arabs and of course he things that he is their son. Kevork is now living with his relatives in Aleppo.
Left our care: May 23, 1925. Relatives. Father in America.

700 **Kevork,** -- -
Adana, 14, May 25, 1925

Kevork does not remember his father's name. He recollects that his father one day was sent away with many other men, and that he himself, his mother, two sisters and one brother came on the road and walked and walked till they reached Deyrizor. There his sisters were taken away by Arabs. The caravan was sent further on and on the road a Turk carried his mother off. The two brothers walked three days, then an Arab stole Kevork and brought him to his tent. Kevork lived with him two years as his child and was rather well treated. Afterwards that Arab died and Kevork was taken by another Arab, where he became a shepherd. He stayed there eight years. Then an Armenian automobil-driver saw him and promised to take him to our rescue-home in Aleppo if he wanted. Kevork decided to follow that Armenian and was brought to us.
Left our care: December 31, 1927. Selfsupporting. Baker.

701 **Garabed,** Artin Boyadjian
Maraş, May 27, 1925

Garabed's father was taken to the Turkish army. His mother, a younger brother, a sister and he himself were deported to Deyrizor. They passed the river, and on the other side they were attacked bt Arabs, who selected several children from the caravan and took them to their tents. The remaining parts of the caravan were unclothed and thrown into the river. So happened to Garabed's mother and sister, who was but a little baby. Garabed was taken to one tribe and his brother Kourken to another one. Some days after his brother was killed by Arab boys, and one day also Garabed was surrounded by Circassian boys, who began to stone him till he fell down as a dead and remained there three days without any food. An Arab found him and brought him to his tent where he soon recovered. He stayed ten years with the Arab and worked as a shepherd and servant. Garabed grew up and wanted very much to learn a trade and return to his own nation. He asked his master, and he being a good man

permitted Garabed who went to Hasitşe. From there our agent sent him to us.
Left our care: June 25, 1925. Relatives.

702 **Boghos,** Krikor Bozouklian
Nevshehir/Konia, 18, June 3, 1925

Boghos' father went to Adnaa four years before the war on business. Boghos was with him. His father was killed, and Boghos was brought to an American orphanage in Everek. When the order of deportation came, Boghos was sent to his mother in Nevshehir and from there exiled with her and his sister. One the way to Katma his mother became ill and died and he and his sister were sent further on to Resulayn. There the caravan encamped six months, and every day people from there were robbed by Arabs, Kurds, and Circassians. Boghos also was taken away by a Kurd and brought to his house. Some days afterwards he was sold for two pounds to another Kurd, where he stayed as a shepherd ten years. He was always looking for an opportunity to flee and one night he succeeded. With another Armenian boy he fled to Resulayn. The two boys did not know where to go and they sat down on the beack of Khabur. Some Armenians passed, and when they saw that the boys were Armenians they protected them till they were able sending them to us. Boghos has had a big operation he has stayed in a hospital six months. After coming out he is still going to the doctor for treatment.
Left our care: 1929 after having a big operation. he is now cured. November 1930 he married Armenuhi No. 0295. Boros is a sugar-baker.

703 **Hagop,** Arakel
Fernoug/Zeitoon, 18, June 2, 1925

In the beginning of the deportation Hagop was exiled with his father, brother and stepmother to Hasitşe. There the men were separated and killed. The caravan was sent on to Shadede. There the Arabs attacked the poor people began to rob, violated and kill the unprotected women. An Arab took Hagop and his brother far away and left them in the field. They waited there till the next day, then two Arab woman passed and saw the children. One of them brought Hagop till her house and the little brother remained alone. Three years after Hagop saw his brother in Djuboor since that they have had no communication with each other. Hagop remained in Shemmars ten years as a slave. Then he got an opportunity and fled to our station in Hasitşe and from there our automobil-driver brought him to our rescue-home in Aleppo.
Left our care: June 4, 1925. Relatives.

704 **Kirkor,** Dikran
Ibistan, 16, June 2, 1925

His father was a soldier in the Turkish army, when he was deported with his mother and younger sister to the villages near Mardin. There a Circassian took Krikor and his mother to his house and kept them one month. He then decided to sell Krikor's mother to a Turk. She did not like and fled in the night and Krikor did not know but when he awoke in the morning and could not find his mother, he also fled. He came to a Kurdish village and remained there ten years. he always desired to return to his nation and to learn a trade. He fled two times but was caught and brought back to his master. The third time he succeeded and came with two other Armenian boys to Hasitşe. There our agent saw him and sent him immediately to our home in Aleppo.
Left our care: June 4, 1925. Relatives (Mother in Aleppo).

705 **Sarkis,** Kevork Kazandjian
Antep, 18, June 3, 1925

Sarkis was a rather grown up boy, when the order of deportation came. He came on the road with his parents, two brothers and a sister. His father soon was taken away and killed with many other Armenian men. The caravan went on, and by and by his mother, brothers and sister were robbed by Arabs. He himself also one day was taken away by an Arab, who kept him ten years as a shepherd and farmer. The Arabs had always told him that all Armenians were killed, and he believed so. One day, however, an Assyrian shepherd came to the village where Sarkis lived. He told him about our home and that many Armenians were living in Aleppo. He asked permission of his master, who allowed him to go to us.
Left our care: June 4, 1925. Relatives (Three uncles in Aleppo).

706 **Kevork,** Roupen
Bursa, 18, June 5, 1925

Kevork was exiled with his parents and two brothers to Konia. There the caravan encamped four months. During that time his parents became ill and died. A few days after the three brothers were sent further on with the caravan to Pozanti. There they all were taken by Kurds in different villages. Kevork lived three years in Mez Kanter as a shepherd. One day a sheep was lost and he was beaten cruelly. Therefore he fled taking a little eleven years boy with him, who was as a slave in the neighbour's house. They started at midnight and walked two days till they reached Hasitşe. There our agent found them and sent them further on to our house in Aleppo. His elder brother is in Constantinople.
Left our care: June 28, 1926. Selfsupporting. Soldier.

707 **Iskender,** Manoug Sourabenian
Boolanik-Bagtche/Adana, 17, June 5, 1925

In the beginning of the deportation Iskender was exiled with his parents and four brothers to Resulayn where the caravan encamped one year. His father died and his elder brother fled to Aleppo. Iskender was sent further on with the rests of the family to Mardin. On the road Arabs attacked the caravan and began to rob and kill. Many children and young women they took away with them. Iskender was also taken by an Arab and lived in his house three years. Then famine came in the country, and he was put out and went to another Arab, where he served eight years as a shepherd. He was always longing to see his brother in Aleppo, so one day he fled with some camel-drivers, who brought him to our house. His mother and two brothers are in Greece.
Left our care: July 6, 1925. Relatives (Aunts in Beirut).

708 **Azad,** (...), (...), 12
June 5, 1925

A boy that has no any knowledge about himself. This boy was but been two or three years old when the order of deportation came. So he does not know anything about his parents, family, birth-place or even not his name. We call him Azad. He has been living by a Kurd in Mez Kanter and has been a shepherd. Always he was beaten and illtreated so when one day an Armenian boy asked him to flee with him, he was ready and they both reached Aleppo.
Left our care: March 2, 1926. Went to Cyprus.

709 **Hagop,** Avedis Boyadjian
Keller/Adana, 18, June 10, 1925

Hagop was deported with his parents and two sisters. Near Maraş his mother became ill and could not walk any longer, so they had to leave her on the road. Hagop was sent further on with his father and sisters to Deyrizor. There the two sisters became ill and died, and his father was killed. Later Hagop was sent with the remainder of the caravan to another city. On the road he was taken away by an Arab from the Shemmar tribe. He was there but one month, then he was sold to another Arab, where he remained ten years as a shepherd. He was always longing for his nation, so one day he asked permission from his master to leave for Aleppo. The Arab being a good man allowed him, and Hagop came to us.
Left our care: June 16, 1926. Relatives in Beirut.

710 **Barkev,** Minas Varjadbedian
Erzincan, 15, June 13, 1925

This boy does not know anything about his parents, birth-place or even not his Christian name. He but knows that he always has been living in an Arab family in Tubune near Deyrizor. He was called Adjel. He always thought that he was an Arab till one day some children told him that he was an Armenian. He tried to flee three times but his master followed and found him. The fourth time he suceeded and came to Deyrizor, where our agent found him and sent him to us. His aunt is here in our house and she has told us, who he is. Left our care: October 17, 1925. Relatives. Returned and left finally July 24, 1926. Joiner.

711 **Hemayak,** (...)
Muş, 18, June16, 1925

Hemayak became an orphan before the war. During the Armenian deportation from Muş people were exiled to the western region of Turkey. Hemayak, however, was admitted with his brother in a Kurdish family and both worked as farmers there. Hemayak being illtreated fled from the village to another town and remained there until the beginning of this month. An Armenian from Aleppo told him about this city, and he very much wanted to return to his nation. One day he fled from his master and arrived here. Left our care: June 16, 1925. Relatives Aleppo.

712 **Marie,** Hovhannes Hovhannessian
Tcharsandjak/Harput, 12, June 17, 1925

Her mother died when she was a litle baby. Marie was living in her aunt's house and grew up there. When the Armenian deportation started her father was taken to the Turkish army, where he became ill and died. Marie was deported with her aunt's family and Harput people to Mardin. On the road the caravan was attacked by Kurds and Arabs. Marie was taken to an Arab family where she lived some years. Marie wanted to escape from the Muslims, so one night she fled to Hasitşe. There she met our agent, who sent her by motor-car to Aleppo. Here she has found her grandmother and is living with her.
Left our care: July 1, 1925. Relatives.

713 **Krikor,** Garabed Keoleyan
Evereg, 15, June 17, 1925

Krikor's father went to America two years before the deportation. He was deported with his mother and two brothers to Resulayn. The caravan encamped there three

months. His mother and one brother became ill and died. Krikor and his brother were stolen by Kurds and brought to their house. There they lived nine years, then Krikor's brother was sold to an Arab, and he himself fled to Mardin. An Assyrian informed him about the reception house in Aleppo and advised him to go there. So he went to Hasitşe. Our agent found him and sent him to us. Krikor has relatives in America and Egypt. Left our care: November 15, 1926. Selfsupporting, Trade.

714 **Sarkis,** Avak Deguirmendjian
Hassan-Beyli, 12, June 20, 1925

Sarkis was exiled with his parents, two sisters and one brother. He remembers that his parents became ill and died a few days after its other. He does not know what became of his sisters and brother, he but knows that an old Arab woman took him to a tent near a river. There he lived eight years. They treated him rather well, until a young wife came in the house. This woman treated him very badly so he fled to Deyrizor and lived there two years. During that time he understood that he was an Armenian. One day our agent heard about him, spoke to him about our house and persuaded him to go to us. So one day he came. Found his father in Krekan and Sarkis went to live with him. His step-mother treated him badly and he came back to us after a short time.
December 31, 1927. In the colony. Danish Orphanage.
Left our care: February 25, 19. Relatives. Came back 1928. In February 1930 he went to Beirut. He has learned the baker-trade.

718 **Serpouhi,** Krikor
arput, 30, June 22, 1925

The other day a girl came here. I recognized her immediately. She stayed many years in one of the German orphanages in Mezreh. In the beginning of the war it was necessary for want of money to send many of our children to their relatives in the villages. The order of deportation came so quickly, that it was impossible for us to get our girls back. Most of those were deported. So Serpouhi also went with her aunt. She came near Deyrizor, where an Arab brought her to his tent. She lived there as a slave for many years. One day she fled to our agent, who brought her to us.
Left our care: July 2, 1925. Relatives.

716 **Aroossiag,** Etmekdjian
Antep, 13, June 22, 1925

Aroossiag's father was a soldier in the Turkish army. Her poor mother came on the road with her two little children, a boy and a girl. They suffered dreadfully on the road from hunger and thirst. At last they reached Mardin where an Arab brought them all three to his tent. After a few days he wanted to marry Aroossiag's mother to another Arab. She did not want and fled in the night. In the daybreak, Aroossiag awoke, and when she saw that her mother was away she also fled to a Kurdish village, where she stayed for many years. She never forgot her mother and tried to flee many times. Three times she was caught and brought back to her master. The fourth time she succeeded and came to us in Aleppo, where she has found her mother.
Left our care: July 2, 1925. Relatives Mother in Aleppo.

717 **Rosa,** Yakoub Kolandjian
Alep/Urfa, 12, June 22, 1925

One day a father brought his three children here, two girls and a little boy. Once it was a happy family, father, mother and two girls. They came on the road with a

large caravan the man clothed as a wife. On that way his life was saved. One day they fled from the caravan and hid themselves in a cave. After a few days they were found and driven further on. One day the caravan was attacked by Arabs. Our family came to a village where they stayed many years. The husband [worked] as a shepherd and farmer, and the wife as a servant in the Arab's house. After the death of his wife, the man got very melancholic and his only thought was to bring his children back to the Christians. One day some muleteers helped him and he succeeded in coming to Hasitşe. From there our agent sent them to our home in Aleppo. The three children Rosa, Bedia and Naim have a father and grandfather in Aleppo. Left our care: sept. 7, 1925. Father and grandfather in Aleppo.

718 **Bedia,** Yakoub Kolandjian
Alep, 10, June 22, 1925

Sister of Nu: 717.
Left our care: September 7, 1925. Father in Aleppo.

719 **Naim,** Yakup Kolancıyan
Alep, 5, June 22, 1925

Brother of Nu: 0717.
Left our care: August 7, 1925. Father in Aleppo.

720 **Souren,** Toross Hagopian
Paloo, 9, June 22, 1925

Souren's father was a soldier in the Turkish army and was killed there. When he was a little baby [he] was deported with his mother. His mother was taken away from the caravan by a Kurd and had to marry him. Souren and his mother remained in a village named Tchor-Keuy four years, there his mother became ill and died. The poor little boy remained alone and was often illtreated by the Kurd's second wife. An Armenian boy, who was living in the same village, one day fled with him and they came to Tel-Samen, where they were received by our people and per auto send on to us in Aleppo.
Left our care: [no date]. Relatives uncle in Aleppo aunt in America.

721 **Harutiun,** Toross
Evereg/Kayseri, 18, June 23, 1925

Harutiun was deported to Resulayn with his parents. There they encamped three months. His mother became ill and died. Harutiun was also ill, so when the caravan started his father could not take him with but left him in the city. He recovered and went into an Arab tent. There he remained ten long years as a shepherd. The Arabs promised giving him wages, but when he asked they got angry and beat him. So he went away and came to Deyrizor where our agent found him and sent him further on to us. Harutiun has a sister and an older brother in Rumania. They went there before the deportation. ound relatives in İskenderun and went to live with them.
Left our care: December 25, 1925. Relatives. İskenderun.

722 **Ovsanna,** Hagop Keosseyan
Biredjik, 6 (9), June 25, 1925

Ovsanna's father was a soldier in the Turkish army and killed during his service. The mother was exiled with her baby. The caravan came to Deyrizor, there Ovsanna's mother fled and hid herself and her baby. She supported herself by working in

different Muslim houses. Later they were exiled from Deyrizor to Mardin. There the mother became ill and died. The child was taken to the Turkish orphanage. Not long afterwards the orphanage was closed and the children sent away. The Armenian pastor knowing Ovsanna being an Armenian kept her a time and then send her to us in Aleppo. Left our care: July 3, 1925. Relatives.

723 **Kegham,** Hagop Kasbarian
Ismail/Tcharsandjak, 11, June 26, 1925

Today three children has come to us. They are not relations, but from the same village near Harput, and they have the same story. Their fathers come in prison and were tortured, till they died. Their mothers came on the road with their little ones. They reached Harput and wer sent further on to Malatya. From there they had a dreadfull walk up and down the mountains. The mothers had to leave many of the children on the road. The caravan came to Urfa. There they encamped some weeks and were afterwards driven forward. On the road they were attacked by Arabs, who robbed and killed and brought many of the boys and girls to their villages. The three mothers came to the same village near Rakka with their three children: Kegham, Kevork and Nevart. The women were treated as slaves and had to work very hard. They all had married sisters in Aleppo, and their only thought was that sending their children there to be educated among Christians. By assistance of our agents the children fled to Rakka from there to Tel-Samen and were forwarded to us in Aleppo. Left our care: October 4, 1925. Relatives.

724 **Kevork,** Nigoghos, Shevnokh/Tcharsanjak
10, June 26, 1925

The same story as Nu: 723.
Left our care: October 8, 1925. Relatives.

725 **Nervart,** Hagop Antaramian
Pere/Tcharsanjak, 12, June 26, 1925

The same story as Nu: 723.
Left our care: July 6, 1925. Relatives.

726 **Parantzem,** Khatchadour Kalayjian
Paloo, 11, June 27, 1925

Parantzem's father was put in prison in the beginning of the Armenian deportation. She was deported with her mother and young brother Khatchadour. Being very young the two sisters do not remember much of what happened on the road. Parantzem was taken by an Arab in one village and her brother in another. They were both rescued by the efforts of our agent and brought to our rescue-home in Aleppo.
Left our care: October 6, 1925. Relatives.

727 **Khatchadour,** Khatchadour Kalaydjian
Paloo, 10, June 27, 1925

Brother of Nu: 721.
Left our care: January 6, 1925. Relatives.

728 **Vartkes,** Avedis Vartarian
Ferman/Kighi, 13, June 27, 1925

This boy does not know anything about his parents, birth-place or even not his Christian name. He but knows that he always has been living in an Arab family in a village

near Resulayn. He always thought that he was an Arab till one day some children told him that he was an Armenian. He tried to flee twice but his master followed and found him. The third time he succeeded and came to Deyrizor, where our agent found him and sent him to us. His uncle is here in Aleppo and he has told us about Vartkes.
Left our care: November 14, 1925. Relatives.

729 **Herand,** Dikran Bozian
Paloo, 13, June 27, 1925

Herand is from Paloo near Harput. He was deported with his mother but lost her on the road. A Kurd took him away and brought him to a village near Hasitşe, there he stayed several years. He was always beaten and illtreated, so one day he fled to Hasitşe where an Armenian took care: of him and sent him here.
Left our care: October 5, 1925. Relatives.

730 **Sarkis,** Mikael Kerdoyan
Ismail/Tcharsandjak, 15 (17), June 28, 1925

Newly came two boys here to our rescue-home in Aleppo. They were not relatives but from the same village near Harput. They were deported with their relatives and reached Mardin. There the caravan was attacked by Arabs, and the two boys were brought to a village and treated as slaves. They stayed there ten years as shepherds and servants. One day they met with some muleteers who told them about our house in Aleppo. They immediately left the sheep in the desert and fled to Deyrizor, from there they were sent to us. Went to Marsilya September 14, 1925. He has a sister there.
Left our care: September 14, 1925. Relatives. Sister in Marsilya.

731 **Boghos,** Krikor Der Margossian, Ak-Mezre/
Tcharsandjak, 15 (17), June 23, 1925

The same story as Nu: 730.
Left our care: October 5, 1925. Relatives.

732 **Apkar,** Mardiros Gharebian
Mezre/Harput, 14, June 29, 1925

Some muleteers newly brought two boys from a village near Diyarbakır. An Armenian in Aleppo had heard that several boys were there, also his nephews. He had asked the muleteers to bring them here. By a mistake they brought two older boys whom we new support. Apkar and Vahe are both from Mezreh. They were deported with their parents. Those were killed and Kurds took the boys and kept them till the muleteers came and helped them to flee.
Left our care: September 15, 1925. Relatives.

733 **Vahe,** Assadour Yeghoyan
Mezre/Harput, June 29, 1925

The same story as Nu: 732.
Left our care: September 25, 1925. Relatives. Mother in Aleppo.

734 **Vartouhi,** Kevork Ladjian
Paloo, 12, June 29, 1925

Vartouhi's mother died two years before the war. Her father was killed. An aunt took her in her house and Vartouhi was deported with her. Near Mardin the cara-

van was attacked by Arabs. One Arab brought Vartouhi to his tent. She remained there two years and was then sold to another Arab. That man went soon to Deyrizor with his whole family and Vartouhi was with them. In Deyrizor she heard about our home in Aleppo and one day she fled to our agent and asked him to bring her to us. He did so. In Aleppo she found her grandmother and is living with her.
Left our care: October 4, 1925. Relatives.

735 **Haiganoush,** Assadour Ouroyan
Ismail/Tcharsandjak, 13, June 28, 1925

Haiganoush's father was taken to the Turkish army. The poor mother came on the road with her two little ones. They suffered dreadfully on the road. At length they reached Mardin. There an Arab took them all in his tent. A few months afterwards he wanted to sell Haiganoush's mother to another Arab. Therefore she fled in the night. When Haiganoush awoke in the morning and did not see her mother she also fled and came in a Kurdish village, where she remained many years. She never forgot her mother and several times she tried to flee but was always fetched by her master. One day, however, she succeeded in getting away with some muleteers who brought her to Hasitşe. From there our agent sent her to our rescue-home in Aleppo.
Left our care: October 22, 1925. Relatives.

736 **Mardiros,** Krikor Aghadjanian
Arabguir, 12 (14), June 29, 1925

Mardiros was deported with his parents. The father was killed on the road and the mother got ill and they had to leave her on the road. Two months after the caravan reached Hamam. There an Arab took Mardiros in his tent. Mardiros was but a little boy and was happy to get bread enough. On the road he had suffered from hunger and thirst. Soon famine came in the country and the Arab sent him away. Mardiros went to another tent where he remained three years. He was illtreated so one day he fled and came to us.
Left our care: October 7, 1925. Relatives.

737 **Apraham,** Boghos Terzian
Arabguir, 13, June 29, 1925

Abraham's father was killed in the beginning of the war. He was deported with his mother and older brother. Those died on the road, and Abraham was alone. The caravan came to Rakka, there a Kurd took Abraham and brought him to his house. He remained there five years. He was illtreated and fled to another village Jerghran, where he lived four years. One day he heard about our home in Aleppo and fled to Bab from where an Armenian sent him to us.
Left our care: October 22, 1925. Relatives.

738 **Vartanoush,** Shakar Kalousdian
Arabguir, 12, June 30, 1925

Vartanoush is from Arabkir, she was in the wartime deported with her family and relatives. The caravan reached Mardin there her mother gave her to a Turk. She thought it better than that Vartanoush might suffer on the road. Vartanoush grew up and the Turk wanted to marry her to another Turk. She then fled to an Armenian family. They hid her till they were able sending her to Deyrizor. From there our agent sent her per Auto to our home in Aleppo.
Left our care: September 29, 1925. Relatives.

739 **Kevork,** Shakar Kalousdian
Arabguir, 14, June 30, 1925

Attention family confusion with No. 738 [??]
Those two boys Kevork and Krikor have till now been in a Kurdish village near Diyarbakır. They were taken out of the caravan by a Kurd who treated them as slaves. The boys had to do hard work, were shepherds and servants. They were often beaten cruelly. Also they suffered on account of their being among Mohammedans. Several times they tried to flee but were always caught again and brought back to their owner. One day they succeeded and reached Resulayn. There our agent found them and sent them on to us. Krikor is very ill. He has the consumption.
Left our care: Sept. 29, 1925. Relatives.

740 **Krikor,** Manoug Djinoyan
Arabguir, 17, July 1, 1925

The same story as Nu: 739.
Left our care: Sept. 29, 1925. Relatives.

741 **Khatchadour,** Hagop Minassian
Durek/Tcharsanjak, 15, July 1, 1925

Khatchadour's father went to America before the war. He himself, his mother and two brothers were sent on to Resulayn. There the caravan stayed three months. His mother and one brother got ill and died. Khatchadour was one day dragged away by an Arab by whom he lived nine years. He then fled to a Beduin with whom he went away and came near Hasitşe. He one day went into the town, in the market he met with an Armenian pastor who is our agent. He who immediately saw that Khatchadour was an Armenian, asked the boy to go with him to his home. There he told him about our rescue-home. Khatchadour very much wanted going there and the agent sent him with an auto to Aleppo.
Left our care: October 7, 1925. Relatives.

742 **Antranig,** Haroutiiun Ohanian
Paloo, 10, July 1, 1925

Antranig does not remember anything himself about his parents. His aunt has told us, who he is. Antranig but knows that he always has been in a village Jughran near Rakka and till now he always has thought that the Arabs with whom he lived were his parents. One day some children told him, that he was an Armenian. From that day he always wanted fleeing and one day he succeeded and reached Rakka. There our agent found him and sent him on to our rescue-home in Aleppo.
Left our care: October 7, 1925. Relatives.

743 **Anna,** Manoug Tatoyan
Paloo, 12, July 1, 1925

About the same story as Nu: 742.
Left our care: October 20, 1925. Relatives.

744 **Kapriel,** Kapriel Palakhian
Ourtz/Tcharsanjak, 11, July 1, 1925

The same as No: 743.
Left our care: October 20, 1925. Relatives.

745 **Kerop,** Hovhannes Mahramadjian
Maraş, 16, July 4, 1925

Kerop was exiled with his mother. One evening the caravan rested near a Kurdish village. The people went to sleep. The next morning Kerop could not find his mother, probably she had been taken away by a Kurd. Kerop went further on with the caravan until he one day was robbed by an Arab, who brought him to his tent. There he stayed ten years. Afterwards he fled and reached our home.
Left our care: July 1925. Relatives.

748 **Anna,** Ouzounian
Adıyaman, 35, July 5, 1925

Anna's husband was a soldier in the Turkish army and was killed. She hrself adn her two sons came on the road. The caravan reached Nizib there her sons got ill and died. She hid herself, when the caravan went on. A Turk took her in his house, there she stayed until now. One day she heard about our house and fled to us.
Left our care: October 6, 1925. Relatives.

747 **Hagop,** Parsegh Totoyan
Kiridj-Keoy/Maraş, 18, July 6, 1925

Hagop was twelve years old when he was deported with his parents. The caravan reached Deyrizor. After a while they were sent on. On the road they were attacked by Arabs, who killed the most of the people, among those were also Hagop's parents. He himself wa taken away by an Arab and brought to a village Abdul Aziza where he stayed ten years. He was always longing to be among Christians and to learn a trade so one day he fled with two other Armenians Yeghia No. 748 and Gudji No. 749. They all reached safely here. Hagop married Gurdji No. 749 and left our house. He is living in Aleppo.
Left our care: July 10, 1925. Selfsupporting. Living in our colony.

748 **Yeghia,** Garabed Kassabian
Kayseri, 18, July 6, 1925

Yeghia came on the road with his parents and four brothers. One day when the caravan was near Resulayn, he and his mother were taken away by a Kurd and brought to Harrot. After three years his mother fled to Mardin. Yeghia stayed many years in the Kurdish village then he fled and reached Aleppo.
Left our care: August 15, 1925. Relatives. Cousin in Beirut and mother in Greece.

749 **Gurdji,** Artin
Yarpouz/Adana, 16, July 6, 1925

Gurdji was eight years old, when she was exiled with her parents. Her brother was taken as a soldier in the Turkish army. In the caravan she lost her parents and the poor child was left alone. After a time an Arab took her and brought her to his tent in a village Abdul Arirha two years after he sold her to another Arab, who married her. Often she was illtreated. One day she heard about our home in Aleppo and fled to Deyrizor from where she was sent to us.
Left our care: July 10, 1925. Married to Nu: 0747. Living in our colony.

750 **Assadour,** Missak Ayvazian
Tchabaktchour, 16 (18), July 9, 1925

Assadour's parents died when he was but a baby. He then was brought up by his

uncle with whom he also was deported. The caravan reached the river Murad there they were attacked by Kurds, who robbed, violated and killed. Many threw themselves in the river, Assadour also. A Kurd drew him up again and brought him to a village nearby. He stayed there three years then one day the Kurd said: "I will bring you with me to Diyarbakır, there perhaps you may find some Armenians with whom you may live." He did so, but Assadour, not finding any Armenians, went to stay with a Turk. There he remained eight years then he fled with some muleteers and reached us safely.
Left our care: July 28, 1925. Trade. Baker.

751 **Hovhannes,** Artin Donajian
Zeitoon, 19 (20), July 12, 1925

Hovhannes was deported with his parents and an elder brother that was soon killed by the Kurds. His father also after some days. Hovhannes and his mother reached Khabur there the mother got ill and died. An Arab brought Hovhannes to his tent, where he remained ten years. He one day heard that many Armenians were living in Aleppo. He fled and reached Deyrizor from where our agent sent him further on to our rescue-home in Aleppo. Went to our village April 22, 1925. Came back.
Left our care: 25, 1926. Self supporting. Trade.

752 **Yeghsa,** Nshan Apoyan
Geuztepe/Tcharsanjak, 15, July 13, 1925

Yeghsa is from a village near Tcharsandjak, she was exiled with her mother and brother. They reached Mardin where they succeeded in hiding themselves. The mother became a servant in a Turk's house. Some months after she got ill and died. Yeghsa and her brother were staying some years in the Turk's house. Then Yeghsa fled because the Turk wanted to marry her to another Turk. She reached Resulayn from where she was sent on to our home in Aleppo.
Left our care: August 8, 1925. Relatives.

753 **Khatoon,** Ohan Vosgueritchian
Geuztepe/Tcharsandjak, 14, July 13, 1925

In the days of deportation Khatoon's parents brought her in a Turk's house in Mardin. She does not know anything about her dear ones. Two years ago, Khatoon tried fleeing to Rakka, but on the road she was taken by an Arab and brought to his tent. Two years she stayed there and then succeeded in fleeing to Aleppo.
Left our care: August 9, 1925. Relatives.

754 **Aghavni** Maghakian, Manoug Khelolian
Husseinig/Harput, 33, July 13, 1925

Aghavni was married very young with an Armenian. A year after the war broke out, and he was killed. A Turk brought Aghavni to his house. Some time after she was exiled with many other Armenians, and they were driven towards Malatya. There a Kurd took Aghavni out of the caravan and she was forced to live with him two years, the he sold her to an Arab, wbo brought her to a village near Rakka. There she stayed three years and had two children. One day some muleteers came to the village. Those told her about our rescue-home in Aleppo and promised her to take her with them. In the night she fled and reached us safely.
Left our care: January 20, 1925. Relatives.

755 **Aroussiag,** Krikor Tutundjian
Antep, 35, July 13, 1925

Aroussiak's husband was killed in the war time. She was deported with her little son. The caravan reached Deyrizor there they stayed some months. Afterwards they were sent further on. On the road a Kurd took her and her child and brought them to his village. She was forced to marry him. After three years he got ill and died and (her son) she fled to Rakka. A Turk took here in his house. He wanted marrying her then she fled and reached Aleppo safely.
Left our care: August 13, 1925. Relatives.

756 **Karnig,** Avedis Tutundjian
Antep, 12, July 13, 1925

Son of Nu: 755.
Left our care: August 13, 1925. Relatives.

757 **Boghos,** Setrak Krikorian
Tzita/Paloo, 16, July 13, 1925

Boghos is born in a village near Harput. He was exiled with his mother but lost her on the way. One day a Kurd took him and brought him to his house. He became a shepherd and stayed many years there. One day a sheep had been lost, and Boghos was beaten cruelly. He then ran away and reached Hasitşe from where he was sent on to us.
Left our care: October 7, 1925. Relatives.

758 **Raffi,** Mourad Kalousdian
Zara/Sivas, 12, July 13, 1925

In the time of deportation Raffi may have been two years old. He does not remember anything himself about his dear ones. An aunt with whom he is staying now, has told us his name and native town. Raffi has until now been among the Arabs in a village near Rakka. When he heard that he was an Armenian, he fled to us.
Left our care: October 4, 1925. Relatives.

759 **Nevert,** Vartan Der Stepanian
Harput, 15, July 13, 1925

Nevart's father was thrown in prison and killed. A Turk took her mother and married her. Nevart and her brother were deported with some relatives. The caravan reached the Euphrates. There they were attacked by Kurds who killed the most of the people. A Kurd brought Nevart and her brother with him in his village. There they stayed some years. One day the brother fled and reached our house. He wanted after a time to go back to fetch his sister and succeeded.
Left our care: October 5, 1925. Relatives.

760 **Manoug,** Guiragos Missakian
Tcharsanjak, 13, July 13, 1925

Confusion here? [??]
Brother of Nu: 759.
Left our care: October 5, 1925. Relatives.

761 **Apraham,** Aharon Kalayjian
Pazmachen/Harput, 15, July 13, 1925

Abraham was deported with his parents to Deyrizor. After a stay of three months

the caravan went further on, leaving Abraham and his mother in the city as they were very ill. After some days the mother died and an Arab brought Abraham to his house. There he stayed ten years as a servant. One day he heard about our rescue-home in Aleppo and fled to our agent in Deyrizor, who sent him per auto to us. Found relatives in Marsilya and went to live with them.
Left our care: October 12, 1925. Relatives.

762 **Vahan,** Sarkis Bogossian
Sheikh-haji/Harput, 14, July 10, 1925

Vahan was deported with his parents, two brothers and one sister. The caravan was always surrounded by Arabs and Kurds, who robbed, killed and dragged people away with them. One day an Arab took Vahan away and brought him to his tent. As he grew up and heard that he was an Armenian, he did not like to stay longer among the Muslims, so one day he fled to us.
Left our care: October 12, 1925. Relatives.

763 **Diran,** Kalousd Massoyan
Paloo, 18, July 13, 1925

Diran lost his parents when he was but a baby. He lived with his relatives and was deported with those. The caravan was attacked by Kurds who dragged many women and children along with them. So also Diran was among those. He lived many years in a Kurdish village and was treated as a slave. At last he fled and reached Deyrizor from where he was sent on to us.
Left our care: October 9, 1925. Relatives.

784 **Apel,** Hairabed Zadoorian
Sheikh-haji/Harput, 15, July 13, 1925

Those two boys Apel and Melkon came on day here together. Until now, they had been among the Kurds. They were taken out of the caravan and brought to a village near Mardin. There they stayed ten years as servants and shepherds. Sometimes they tried to flee but were caught again and beaten very much. At last they succeeed and reached our house.
Left our care: October 12, 1925. Relatives.

765 **Melkon,** Krikor Terzian
Pere/Tcharsandjak, 18, July 13, 1925

The same story as Nu: 764.
Left our care: October 12, 1925. Relatives.

766 **Varvar,** Pilibbos Takvorian
Antshati/Agin, 14, July 13, 1925

Varvar's father was killed in the beginning of the war. She was exiled with her mother, grandmother and three brothers. They were driven here and there. One day the brothers were carried away by some Kurds. What cries of desolation when the children were taken away from their mother and carried towards an unknwon destination. The grandmother got ill and they had to leave her on the road. The caravan reached Deyrizor. There Varvar was taken away by an Arab and brought to his tent, where she lived ten years. One day she asked permission to go to Deyrizor. There our agent found her and seht her further on to us.
Left our care: September 9, 1925. Relatives.

767 **Hovhannes,** Najarian
Malatya, 17, July 13, 1925

Hovhannes' father was thrown in prison and died there. His mother was taken by a Turk. Hovhannes and his sister were exiled with many people from Malatya. The caravan reached the Euphrates, there the most of the people were killed and thrown in the water. A Kurd dragged him away and another took his sister. Hovhannes stayed with that Kurd ten years as a shepherd. He sometimes saw his sister. One day some muleteers saw Hovhannes and persuaded him to follow them to Aleppo. He came to our house, but after a while he wanted to go back to bring his sister. Went away to try bringing his sister with him.
Left our care: July 30, 1925. Did not come back.

768 **Vartanoush,** Garabedian
Yegheki/Harput, 25, July 13, 1925

The other day one of my old girls from Mezreh came here. Her condition was dreadful, she was almost blind. In the year 1915 she had gone to live with her relatives in her native village. She was also exiled with those. Ten years she has suffered among the Arabs, by whom she was taken. One day she succeeded in fleeing to us.
Left our care: September 9, 1925. Relatives.

769 **Manoug,** Gazar Aghabeguian
Aguin, 15, July 13, 1925

Manoug was exiled with his parents, two brothers and two sisters. The caravan came near Deyrizor. There the father became ill and died. The caravan was sent further on. Some days after Arabs attacked the people and dragged many of them away with them. Manoug also was brought to a village. He had to work very hard but was treated rather well. He never forgot that he was a Christian and was always longing to come back to his nation. One day he left the sheep in the desert and fled to Hasitşe from where he was sent on to us.
Left our care: September 12, 1925. Relatives.

770 **Meriam,** (...), Teldjin
Aleppo, 13, July 14, 1925

The fate of this poor girl has been very sad. She was in fact rescued from a brothel and sadder still, she had been brought thither by her own aunt. Meriam's mother died, when she was but a little child and her aunt took care of her. The poor woman has suffered much during and after the war, and after the death of her husband she gave up her honour and conscience and went to the brothel. Other Armenian women living in this horrible place still had so much feeling of decency left that they could not bear to see the little girl there and they brought her to us.
Left our care: August 25, 1925. Relatives Aleppo.

771 **Manouch,** Arisdakes Dalkeanian
Zile/Amassia, 19, July 15, 1925

Manouch was nine years old when he was deported with his mother and two brothers. The father was killed before the deportation. They reached Bab, there the mother died, and his brothers were taken as soldiers. An Arab took Manouch and brought him to his tent. He was always treated very well. One day when he heard that Armenians were living in Aleppo he fled and reached our rescue-home in Aleppo. Went to out colony April 22, 1926.

Left our care: October 1927. Selfsupporting. Peasant. Has a brother in Greece.

772 **Khatchadour,** Sarkis Tufenkjian
Harput, 18, July 16, 1925

Khatchadour was exiled with his parents. The caravan reached Malatya, there the parents were killed. Khatchadour went further on with the caravan. They reached Severek. There a Turk took him and brought him to his house. He stayed five years there, then fled to a Kurdish village where he remained five years. One day he met with some muleteers. Those told him about our house in Aleppo and promised taking him with them, he did so and reached us safely. Found his sister relatives and left our home.
Left our care: July 29, 1925. Relatives.

773 **Minas,** Ghazar, Youlouk-Dere/Bursa
17, July 18, 1925

Minas was deported with his parents. The caravan stopped in Bab. There one day the father died and four days after also the mother. Minas was sent further on with the caravan. They came near Deyrizor. There an Arab dragged Minas away and brought him to his tent. He stayed there seven years, then he fled to another village, where he remained three years. At that time some Armenians came to that village, they recognized Minas and brought him to our rescue-house in Aleppo. Minas found his uncle in Baghdad and went to live with him.
Left our care: August 13, 1925. Relatives.

774 **Souren,** Arakel
Mezre/Harput, 18, July 22, 1925

Souren was about eight years old when he was deported with his parents. They came near Malatya. There the father was killed. Souren and his mother were sent further on. They came near Djerablus, there the mother was killed by a Kurd, who afterwards dragged Souren away to his village. He but stayed there four years, because he was illtreated he then fled to Biredjik. There he stayed as a shepherd six years. One day he heard about our home in Aleppo and fled to us.
Left our care: October 1, 1926. Selfsupporting. Trade Living with his brother. Farmer.

775 **Melkon,** (...), Izmir, 16 (18)
July 26, 1925

Melkon does not remember the name of his father. The poor boy has suffered very much. In the time of deportation, he was dragged away by an Arab, who lived near Deyrizor. Melkon was illtreated and fled from one village to another. One day he came to Hasitşe, where our agent found him and sent him on to us. Went to our colony April 22, 1926. Left our care: October 1927. Selfsupporting.

776 **Garabed,** Parsegh
Tomarza/Kayseri, 17, August 1, 1925

Garabed was about seven years old, when he was exiled with his mother and sister. The father was kiled before the deportation. The caravan came near Resulayn there Garabed was taken by an Arab. He remained with him two years, then fled to another village, where he lived eight years. He then fled to Resulayn, where our helper sent him on to us.
Left our care: October 23, 1925. Relatives.

777 **Yervant,** Mardiros Arabian
Akrag/Sivas, 16, August 1, 1925

Yervant came on the road with his parents. The caravan reached Assishe. There they were attacked by Arabs who killed the most of the people. Yervant's father was among those. Yervant and his mother were sent further on. The mother got ill on the road and Yervant had to leave her there. An Arab took Yervant to his tent, where he stayed five years. He then fled to a Kurdish village, where he remained five years. He then fled to Rakka where our agent found him and sent him here. Went to our colony April 22, 1926. Came back, sick.
Left our care: June 17, 1928. Selfsupporting.

778 **Hagop,** Agob Bederian
Antep, 19, August 2, 1925

In the beginning of the war hagop was deported with his parents, two brothers and a sister. They came near Resulayn. There Hagop's father and brothers were killed. An Arab dragged Hagop away. He stayed with him ten years. Then fled to Resulayn, where an Armenian found him and sent him on to us.
Left our care: August 3, 1925. Relatives Aleppo.

779 **Garabed,** Nishan
Maraş, 17, August 2, 1925

The war-time Garabed's father was thrown in prison and killed. Garabed came with his mother and a sister on the road. The caravan reached a river, there Kurds attacked the people, killed and threw many in the water. So also Garabed's mother and sister were drowned. Garabed was taken away by an Arab, who always treated him well. He never forgot his dear ones and that he was a Christian. He also was longing to learn a trade. He asked permission to go to Aleppo and the Arab allowed him that. He then one day came to our house. Found his mother in Greece and went to live with her.
Left our care: In the village. Joined his mother in Greece.

780 **Noemie,** Artin Tchobanian
Feke/Adana, 26, August 3, 1926

That girl we have for a long time tried to save and at last we succeeded. Her father lives in Şam. In the wartime he was a soldier in the Turkish army and fled to that town. He wrote to us about his daughter and our agents searched for a long time, and at last they discovered her in a village near Resulayn. As she got the message that her father wa alive, she left her two children and fled. Our agent helped her to reach our home, from where we sent her further on. Noemi's father a pastor was living in Damaskus, and she went to live with him.
Left our care: August 3, 1925. Relatives.

781 **Jehrail,** Nicola vasil oghlou
Selfui/Adana, 20, August 4, 1925

Four years ago the Greeks also were deported and suffered much from the Turks. Jebrail came on the road with his parents and other relatives. The caravan was driven along and reached Diyarbakır. His dear ones were killed there. After staying two years in that town, Jebrail was sent on to Mardin. After two years he fled with some friends to Aleppo and found our home.
Left our care: August 15, 1925. Relatives.

782 **Armenouhi,** Arakelian, (...)
Muş, 25, August 4, 1925

In the year 1915 the Turks set the Armenian quarter in Muş in fire. Armenouhi was lying among the ruins. There Kurds found her and brought her to their village. She was there married to a Kurd. The Kurds in that village were afterwards exiled, and Armenouhi was among them. As they came near Mardin, an Arab dragged Armenouhi away and brought her to his tents. There she stayed eight years. Newly she succeeded in fleeing with some muleteers and reached Deyrizor from where our agent sent her on to us.
Left our care: August 30, 1925. Relatives.

783 **Kevork** Takvorian, Hagop
Urfa, 15, August 5, 1925

In the Urfa war Kevork's father was killed. His mother died in the famine year 1917. A Turk took Kevork in his house, where he stayed till now as a servant. One day he fled and reached Tell-Samen, from where he was sent to us. Found his relatives an uncle in Aleppo and went to live with him. Left our care: August 1925. Relatives.

784 **Setrak,** Artin Goshgarian
Deurt-Yol, 16, August 5, 1925

Setrak was exiled with his parents. Those died on the road. Setrak and a sister came with the caravan near Urfa. There an Arab brought him to his tent. He stayed there ten years as a shepherd. One day he heard that Armenians were living in Aleppo, he then fled and reached Rakka. There our agent sent him on to us.
Left our care: Oct. 1927. Selfsupporting, peasant. October 20, 1925. We rescued his sister Eliza (No. 0846). She is now married to Nu: 0888. One of Setrak's friends and the three are living together in our village.

785 **Siranoush,** Harutiun Gueyrelian
Balikessir, 21, August 5, 1925

In the time of deportation Siranoush was exiled with her parents and a sister. The caravan reached Rakka. There the father was killed and the mother became ill and died. An Arab took Siranoush and her sister away and brought them in his tent. Afterwards she came in the house of Hadjim Pasha. There Siranoush was married to an Arab. One day Hadjim Pasha sent her on to our rescue-home in Aleppo.
Left our care: August 17, 1925.

786 **Loucia,** Kevork Meguerditchian
GarMuş/Urfa, 20, August 5, 1925

Loucia's father was a soldier in the Turkish army and was killed. She came on the road with her mother. They suffered very much from hunger and thirst and especially from the rude soldiers. The caravan reached Deyrizor, there an Arab took Loucia from her mother and brought her to his tent. She stayed there one year, was then sold to a Kurd. Afterwards she was (again) sold to an Arab, where she stayed eight years. At length she succeeded in fleeing to us. Loucia is tattooed in an awful manner not even the whole face and chest, but also the hands and fingers. Those are almost paralysed from that treatment. We are now doing our best helping her. January 1926. Loucia has had an operation in her right arm. 1928 she had a big operation her right hand was amputated.
January 21, 1930. Sick, still in our care.

787 **Sarkis,** (...), Zeitoon
13, August 5, 1925

We have given the name Sarkis to him. Till now he has been called Alin, a Kurdish name. Sarkis may have been two or three years old in the time of deportation. He does not remember anything about his parents he but knows that he always has been in a Kurdish village Aley Kantar. One day some children told him that he was an Armenian and a Christian. He then fled to Hasitşe from where our agent sent him on to us. Was sick for years, but finally became selfsupporting as a carpenter.
Left our care: July 20, 1928.

788 **Margos,** Melkon, Karahisar/Gurun
17, August 6, 1925

Margos was deported with his parents. His father immediately was killed, the mother became ill and Margos had to leave her on the road. An Arab one day brought him to his tent. There he stayed five years. Later he fled to another village, where he lived five years. Newly some muleteers told him about our rescue-home in Aleppo and offered to take him with there. Margos consented and reached our home safely.
Left our care: August 25, 1925. Relatives.

789 **Levon,** Boghos Djigueriguian
Maraş, 18, August 6, 1925

Two years before the war Levon's father had gone to Adana on business. The boy was with him. The father was killed and Levon came in an American orphanage. As the order of deportation came, Levon was sent to his mother in Maraş and was exiled with her. The caravan reached Resulayn, there Levon was taken away by a Kurd. He stayed with him ten years as a shepherd. Newly some muleteers brought him here. Found his his uncle in Aleppo and went to live with him.
Left our care: Relatives.

790 **Israel,** Hagop, Tchoroum
19, August 7, 1925

Israel was in the time of the deportation sent to Konia with his parents and two brothers. There the parents became ill and died. Some days after, Israel and his brothers were taken away from Kurds and brought to different villages. Israel stayed ten years with a Kurd near Hasitşe. He was illtreated, so one day he left the sheep he took care of and fled to Hasitşe from where our agent sent him further on to us. Israel has relatives an uncle in Aleppo and an uncle in Baghdad.
Left our care: Relatives. Came back. In our colony September 20, 1926. Left our care:
September 1927. Joined his relatives.

791 **Hovhanness,** Vartan Ozgoyan
Paloo, 13, August 10, 1925

Hovhannes is born in Paloo, from there he was deported with his parents. His father was killed on the road. An Arab took Hovhannes and his mother, and she was forced to marry that Arab. Some years ago she died, and Hovhannes who knew that he was a Christian fled and reached Hasitşe. There our agent sent him on to our rescue-home in Aleppo.
Left our care: September 10, 1925. Relatives.

792 **Annagul,** Krikor Takvorian
Ontcherti/Kharput, 12, August 10, 1925

The two sisters Annagul and Loussaper do not remember anything about their parents. In the time of deportation they may have been 2-3 years old. Till now they have been among the Arabs. An elder Armenian boy, who was in the same caravan and lived in the same village as the two sisters, has told us about their relations and native town. Our agent succeeded in finding the two sisters and brought them here.
Left our care: October 2, 1925. Relatives.

793 **Loussaper,** Minas Khanoyan
Terd/Erzincan, 13, August 10, 1925

The same story as Nu: 792.
Left our care: October 2, 1925. Relatives.

794 **Araksi,** Matteos Nalbandian
Erzroom, 30, August 14, 1925

Araksi came on the road with her husband and her little daughter. The caravan was driven to and fro. From Erzeroum to Surudj near Urfa it took nine months. In Surudj her husband was killed. A Kurd brought her and her daughter to a village nearby. There she was forced to marry him, and she lived with him ten years. One day she met with some muleteers, who told her that her brother was living in Aleppo. She then one day fled, but when she arrived here her brother was died, and she came in our house. Araksi's daughter Sartenig No. 0795 is in our colony in the Danish orphanage. Araksi's husband is alive and lives in America. He has married again. Her daughter Sartenig No. 0795 is in the hostel of "Friends of Armenia"
Left our care: January 1926. Selfsupporting. Servant.

795 **Sartenig,** Levon Nalbandian
Erzeroum, 10, August 14, 1925

Daughter of Nu: 794.
Left our care: December 31, 1925. Danish orphanage in our village. Received in "The Friends of Armenia Hostel" on April 20, 1928.

796 **Garabed,** Kevork Sourenian
Zeitoon, 20, August 16, 1925

Garabed was exiled with his parents and two sisters. They were driven from Zeitoon to Deyrizor. after staying there some weeks the caravan was sent further on. On the road they were attacked by Kurds, who killed the most of the people, so also Garabed's father and mother. Garabed was brought to a village Sjemek. There he stayed ten years by different Kurds. One day he fled to Deyrizor there our agent found him and sent him further on. Was very weak and hat to undergo several operations.
Left our care: December 31, 1926. Selfsupporting. Joiner.

797 **Hagop,** Mikael Mozaretian
Gaban/Zeitoon, 18, May 16, 1925

Hagop came on the road with his parents. The caravan was driven on to Mardin. There his father was killed, his mother became ill and died. Hagop fled in a tent, where there was an Arab family. There he stayed ten years as a servant and shepherd. One day muleteers told him about our rescue home here in Aleppo and persuaded him to follow them. He did so and reached our home safely. Went to our colony April 24, 1926.

Left our care: October 1927. Selfsupporting. peasant. Married to Nu: 1027.

798 **Missak,** Hagop Djenneyan
Gaban/Zeitoon, 17, August 16, 1925

Missak's father died before the war. He was deported with his mother and a brother. The caravan came near Mardin there Missak was taken by an Arab and was forced to stay there ten years. He was always longing to go away to learn a trade and join his own nation. One day an Armenian doctor came to the village. he told Missak about our rescue-home in Aleppo and helped him to flee.
Left our care: August 18, 1925. Relatives.

799 **Yeghisaphet,** Boghos Darakjian
Yarpouz/Albistan, 28, August 19, 1925

Yeghisapet's father died in the beginning of the war. Her husband was a soldier in the Turkish army. She and her little son Avedis were deported with their relations. Some motnhs after the caravan reached Resulayn, there an Arab took her and brought her to his tent. She was forced to marry that Arab and lived with him many years. Yeghisapet was illtreated and had to do all the hard work in the house and on the field. After ten years she succeeded in fleeing to us. Found relatives in Aleppo and went to live with them.
Left our care: August 19, 1925. Relatives.

800 **Avedik,** Nishan Aghababian
Yarpouz/Albistan, 12, August 19, 1925

Son of Nu: 799.
Left our care: August 19, 1925. Relatives.

801 **Garabed,** Kalousd Kaplanian
Kayseri, 15, August 20, 1925

Garabed's father was a soldier in the Turkish army. He himself, his mother and two brothers were exiled. They came to Djani, stayed there two months, then they were driven towards Mosul. On the way, the mother and the brothers were taken away by Kurds. An Arab took Garabed and brought him in his tent. He stayed there one year, fled then in another, at last he fled to Mosul, where an Armenian pastor met with him and sent him to us.
Left our care: July 20, 1927. Selfsupporting. Joiner. Smith.

802 **Missak,** Hagop Broushian
Adapazar/16, August 20, 1925

When Missak's parents were deported, they gave him to a Kurdish friend, hoping in that way to save his life. Missak lived eleven years among the Kurds and he has never heard about his family. One day he met with a muleteer, who was going to Aleppo. He followed him and reached our home. Went to our colony April 22, 1926.
Left our care: August 1927. Selfsupporting. Carriage-driver in Tel-Abiad.

603 **Nervart,** Melkon Hamajian
Diyarbakır, 27, August 22, 1925

Her father became ill and died during the deportation. Nevart was sent further on with her mother and sisters. Near Deyrizor she lost all of them. She herself lived in a Turkish house as their servant. The Turk wanted to give her to another Turk. She

did not like and fled one day to Deyrizor to our agent, who sent her to our home. Nevart went to live with her sister in Aleppo.
Left our care: October 8, 1925. Relatives.

804 **Djemil,** (...), Kelebel-Diyarbakır
13, August 22, 1925

Djemil does not know anything about his relatives. He but knows that he always has been in an Arab village near Rakka. One day some children told him that he was an Armenian boy, so he fled to Rakka, from where he was sent further on to us.
Left our care: July 23, 1926. Relatives.

805 **Hagop,** Kovhannes Avedissian
Harput, 12, August 22, 1925

Hagop's father was a soldier in theTurkish arıny. He himself was deported with his mother. The caravan reached Deyrizor, where the mother hid herself and her child. She was a servant many years in a Turkish family. Later she fled to Aleppo, she was very ill and is in the hospital. Her boy she sent to us.
Left our care: 1927. Living with his mother.
Left our care: October 10, 1926 Living with his mother

826 **Marie,** Hagop
Maraş, (...), August 26, 1925

Marie's father was a soldier in the Turkish army and was killed. Marie was deported with her mother, two brothers, and a sister. The caravan reached Deyrizor. There the mother and brothers were killed. An Arab took Marie to his tent and a Kurd took her sister. Marie was forced to live with that Arab eleven years. She was always longing to see her nation again, so one day she fled with some muleteers and reached Hasitşe. From there our agent sent her to us.
Left our care: October 23, 1925. Selfsupporting. Servant.

807 **Levon,** Krikor Achdjian
Ilidje/Erzeroum, 18, August 28, 1925

His father was killed, and Levon was exiled with his mother to Diyarbakır. Levon's mother. was killed there, and he himself taken to a Kurdish family, where he lived 11 years as a farmer. Some muleteers were passing the towns, they knew that Levon was an Armenian. They told him that many Armenians were alive in Aleppo, and that they would take him with them, if he could flee. Levon immediately agreed and joined them. An Armenian girl Serpouhi also fled with him and after reaching our house Levon married her. Found his mother in Aleppo and went with his wife Seruhi No. 0808 to live with her.
Left our care: October 1, 1925. Relatives.

606 **Sepouhi,** Kerop
Hintzk/Erzeroum, 18, August 28, 1925

Wife of Nu: 807.
Left our care: September 1, 1925. Married. Relatives.

809 **Krikor,** Babig, Zeitoon
17, August 28, 1925

During the deportation his father was killed, his mother gave him to a Turk, when

she was deported. Two months afterwards the Turkish Government collected all Armenian children and exiled them. The caravan came near Mardin, there they were attacked by Kurds. One Kurd took Krikor and brought him to his village. He lived there as a shepherd eleven years. One day he fled and reached Resulayn from there he came by Auto to us. Found his mother and went to live with her.
Left our care: September 7, 1925. Relatives. In İskenderun.

810 **Khoren,** Garabed Tashdjian
Urfa, 17, August 28, 1925

Khoren was a baby when he lost his father. In the beginning of the deportation he was exiled with his mother, brothers and sisters. On the road they all were killed except Khoren and one brother. An Arab took them and brought them to his village. They were shepherds ten years. One day Khoren's brother got ill and died soon after. Khoren did not like to stay longer among the Muslims and fled to Hasssitshe from where our agent sent him to our rescue-home in Aleppo.
Left our care: November 13, 1925. Relatives.

811 **Tavit,** Khatcher
Adapazar/17, September 2, 1925

His father was a soldier in the Turkish army, when he was deported with his mother. The caravan reached Meskene. There his mother became ill and died. An Arab took him to his house and kept him two years as his servant, later the Arab died and Tavit had to look for another work. He went to a Kurdish village and remained there eight yers as a farmer. The Kurds did not pay anything to him and so he fled to Djerablus. Our agent there saw him and took care of him, till he was able to send im to our rescue-home in Aleppo.
Left our care: November 30, 1926. Selfsupporting. Baker.

812 **Marie,** Iskender Berberian
Trebizond, 16, September 4, 1925

Marie's mother died when she was but a child. Her father was a soldier in the Turkish army. A Turk took her to his house, she grew up and her owner wanted to marry her to another Turk. So Maried fled and reached Resulayn. Her left eye is very bad, she is almost blind. The doctor says there is no hope, that it may be rescued. Has a father in Bab and went to live with him.
Left our care: October 16, 1925. Father.

813 **Karekin,** Artin Lalayan
Antep, 18, September 4, 1925

Karekin was exiled with his parents, one sister and relatives to Mosul. There the caravan was attacked by Kurds and Arabs. His parents and relatives were killed and the two little ones were alone in the caravan. One day an Arab took them both and brought them to his tent. Karekin stayed there as a shepherd eleven years. One day he heard about our house and fled. He reached Deyrizor and was from there sent to us. Left our care: September 7, 1925. Relatives. Uncle in Aleppo.

814 **Krikor** Takvor, Guemereg/Sivas
18, Septemberl 6, 1925

Krikor was deported with his parents. They reached Surudj. There the parents became ill and died. A Kurd took Krikor to a village Jedir, there he stayed one year,

then he fled to another village, where he served in different families eleven years. He was longing to learn a trade, so one day he fled and reached Aleppo. Went to our colony April 22, 1926.
Left our care: October 1927. Selfsupporting, peasant. Married to Nu: 848.

815 **Mariam,** Nemsik Demirdjian
Urfa, 19, September 6, 1925

Mariam was exiled after the Urfa war. Her father was killed there, and she came on the road with her mother a brother and a sister. They reached Resulayn, there an Arab took her and brought her to his village. She remained there two years, then fled to Mardin, where she stayed by Arabs six years. Her old owner from the village sought her in Mardin and found out where she was. She then fled to Hasitşe with some muleteers. In Hasitşe she stayed some years. One day she heard about out rescue-home in Aleppo and asked our agent to sent her there. He did so, and she reached our house safely.
Left our care: September 26, 1925. Relatives. Uncle.

816 **Minas,** Sarkis
Harput, 17, September 11, 1925

The two brothers Minas and Raphael are born in a village near Harput. Their father was a rather prominent man, and the two boys had a happy childhood. Suddenly all was changed: They remember how one day the soldiers came and took their father to the prison where he was tortured and later killed. Sometime after the order of deportation came and they had to leave their nice home and came on the road with their mother, two sisters and the remainder of the village. They walked and walked, suffered from hunger and thirst. In the night they slept on the bare ground and n the day they walked under the burning sun. They reached the villages near Mardin, there they were surrounded by Arabs and Kurds, who began to rob, violate and kill the people. Their mother was taken away by a Kurd and they had to see how their sisters were killed. They themselves were dragged away by an Arab to a village Djuburr. They came in different houses and were treated as slaves in the most cruel way. They became more blow than bread and had to be with the sheep, even if the weather was very bad. Also they suffered much, because the Mohammedans wanted to convert them to Islam, but they knew that they were Christians. My heart was aching, when I saw the two poor lads, meagre and scarcely able to walk. The sufferings are written on their faces. Minas specially has been beaten so cruelly that his spine is hurt. A great operation is needed. By Raphael the legs are hurt, but by nursing we hope it will be all right.
Left our care: July 20, 1928. Selfsupporting.

817 **Raphael,** Sarkis
Harput, 15 [16], September 11, 1925

Brother of Nu: 816.
Went to our colony April 22, 1926.
Left our care: October 1927. Selfsupporting. Peasant. Sister found in America.

818 **Yacoub,** Khatcher Oondjian
Antep, 18, September 18, 1925

Yacoub was a rather grown up boy, when the order of deportation came. He was exiled with his parents, two brothers and a sister. His father was soon killed. The

caravan went on and by and by his mother, brothers and sister were robbed by Arabs. He himself was also one day taken away by an Arab, who kept him ten years as a shepherd and farmer. One day he heard that many Armenians were living in Aleppo. He then fled and reached our rescue-home.
Left our care: September 19, 1925. Relatives. Aunt in Aleppo.

819 **Avedis,** Kevork Kapukian
Antep, 18, September 18, 1925

Avedis was exiled with his parents in the direction of Deyrizor. There they stayed some days, were then driven towards Mosul. On the road Kurds and Arabs attacked the caravan. Avedis parents were killed and an Arab took him away and brought him to his house. That Arab was a rather rich man and treated Avedis as a son. Avedis grew up and was longing to be among his own people, so one day he fled and reached Hassitsche. From there our agent sent him on to us. Went to his sister in Beirut.
Left our care: September 27, 1925. Sister in Beirut.

820 **Dikranouhi,** Panos
Adana, 16, September 18, 1925

Dikranouhi's father was a soldier in the Turkish army and was killed there. She was deported with her mother. On the road a Kurd took them both, and the mother was forced to marry him. After two years her mother became ill and died. Dikrannouhi became the servant of the house and remained eight years there. She was growing up and the Kurd wanted to marry her. She fled to another village, but was there taken by an Arab and brought to his house. That Arab had another wife, who ill-treated Dikranouhi and used her to every hard work in the house and on the field. So one day, she fled with some muleteers and arrived safely in Hasitşe, from there she was per Auto sent to our rescue-home in Aleppo.
Left our care: Living as a servant in an Armenian family in Arab Pounar.

821 **Daniel,** Hagop Vartanian
Feke, 19, September 18, 1925

Daniel's father was killed in the beginning of the war. He himself, his mother and two brothers were exiled to Deyrizor. The caravan arrived Sis, there the Kurds and Arabs attacked the people. Daniel's mother and the brothers were killed, he fled to an Arab village where he remained eleven years. One day he heard about our rescue-home in Aleppo and that many Armenians were living in that city. He then fled and arrived us safely.
Left our care: November 15, 1926. Relatives in America.

822 **Hagop,** Assadout Tembelian
Guemereg, 18, September 18, 1925

In the war-time Hagop's father went to Constantinople. His mother got ill and died. Hagop stayed then with his aunt with whom he also was exiled. They arrived near Rakka. Hagop's aunt was killed there and he himself dragged away by an Arab to a village nearby. Hagop stayed with that Arab eleven years. One day he heard about Tel-Samen and fled there. Afterwards he was sent on to us. Went to our colony April 22, 1926.
Left our care: October 1927. Selfsupporting. Peasant. Married to Nu: 1437.

823 **Ghazaros,** Garabed
Kahrppot, 15, September 20, 1925

Ghazaros' father was taken as a soldier in the war and was killed. Ghazaros came with his mother, two brothers and two sisters on the road. The caravan reached Surudj near Djerablus. There a Kurd took him away, he does not know anything about his dear ones. Ghazaros stayed ten years by the Kurds, then he fled to Djerablus where an Armenian hid him till he was able sending him to our rescue-home in Aleppo.
Left our care: April 18, 1927. Relatives in Aleppo. Joiner.

824 **(...),** (...), 13
September 20, 1925

We have called the boy Garabed. He does not remember anything about his relatives. He always thought that he was staying with his parents an Arab family near Hasitşe. One day some children told him that he was an Armenian. From that day he always thought on flight and one day he fled to Hasitşe from where he was sent on to us. Garabed immediately found his relatives and went to live with them.
Left our care: September 20, 1925. Relatives.

825 **Krikor,** Harutiun Devedjian
Urfa, 19, September 21, 1925

Krikor's parents were killed in the beginning of the war. He and his brother were deported with their relatives. The brother disappeared on the road, probably taken away by an Arab or Kurd. Krikor was one day by a Kurd brought to his village, near Rakka. That man kept Krikor 11 years as a slave, he then fled and reached Hasitşe from where our agent sent him on to us.
Left our care: September 21, 1925. Father.

826 **Nishan,** Asadurian
Harput, 17, September 21, 1925

Nishan's father was a soldier in the Turkish army. He himself was deported with his mother. The caravan reached Deyrizor. There the mother died. Nishan fled in a tent of an Arab, with whom he stayed ten years. One day Nishan met with an Armenian, who told him about our rescue-home in Aleppo. He very much wanted to come there and learn a trade. The Armenian helped him to flight and one day he reached our house safely.
Left our care: *September* 26, 1925. Relatives.

827 **Mardiros,** Hagop
Mezre, 17, September 24, 1925

Mardiros' father was a soldier in the Turkish army and was killed. He was exiled with his mother and a sister. The caravan reached a village near Urfa. There they were attacked by Kurds and Arabs. One Arab took Mardiros and brought him in his tent. Another Arab took his sister. He does not know anything about his mother. Mardiros stayed three years with his owner. He was ill-treated, so one day he fled to another tent, where he stayed seven years. One day he came with some Arab to Resulayn. There our agent found him and persuaded him to flee to our house. So he did. Went to our colony April 22, 1926.
Left our care: October 1927, Selfsupporting. Peasant. Married to Nu: 1008.

828 **Garabet,** Nazaret
Arslan Beg/Izmit, 18, September 24, 1925

Garabed was exiled with his parents and two sisters. They reached Biredjik. There the mother got ill and died. Garabed's father was taken as a soldier and disappeared. An Arab dragged Garabed out of the caravan. He was forced to stay with that man ten years, then he fled to Resulayn, where an Armenian found him and kept him till he could send him to our rescue-home in Aleppo.
Left our care: October 3, 1925. Selfsupporting. Baker in Bumbudj.

829 **Hagop,** Avedis Khereshian
Albistan, 19, September 26, 1925

Hagops' father was taken as a soldier in the Turkish army. Hagop was exiled with his mother, brother and relatives to Deyrizor. They stayed there a month, were then sent on in the direction of Mosul. Hagop and his brother were taken away by some Arabs. Hagop stayed with his owner eleven years as a shepherd, he then fled to Mosul. There an Armenian found him and sent him on to us. Found his mother and went to live with her.
Left our care: September 30, 1925. Relatives.

830 **Ghazaros,** Apel, Kaledji Keuy/Brousse
17, September 26, 1925

Ghazaros' father died before the war. The poor mother was deported with Ghazaros and his three little sisters. Those were dragged away by Kurds and one day a Kurd also took Ghazaros and brought him to his house. Ghazaros stayed with that Kurd eleven years and was treated rather well. One day he met with some muleteers. Those helped him to flee. He reached Hasitşe where our agent put him in a car and sent him on to our home in Aleppo.
Left our care: August 1927. Selfsupporting.

831 **Khatchig,** Panos Selloyan
Adana, 19, September 26, 1925

His father was a soldier in the Turkish army, where he was deported with his mother in the direction of Antep. He and his mother were working three years in different Turkish houses in order to earn their bread. An Armenian took both of them to his village hoping to help them. In the village a Turk took Khatchig to his house. Some years he stayed there till his master was taken to the Turkish army. Khatchig fled to a village and became the servant of the chief there. During five years he stayed there, three times he tried to flee, but was caught and brought back. At last he succeeded and reached Djerablus, from where our agent sent him on to us. Found his father in Damaskus and went to live with him.
Left our care: December 13, 1925. Relatives.

832 **Maritza,** Hovhannes Tchelebian
Maraş, 22, September 26, 1925

One day a young Armenian came to our rescue-home in Aleppo and asked us to rescue his little sister, who was by force married to an Arab in a village near Deyrizor. A year before the deportation he had gone abroad. How awful for him, when he heard that his father had been thrown into the prison and tortured in the most cruel way. His mother and sisters were exiled. For years he did not hear anything about them, but one day he heard that one of his sisters was alive. I showed him our house and children and he was especially looking at the girls. I thought that

he was perhaps seeking a bride among those. Suddenly he turned to me with tears in his eyes and with an expression in his face I late shall forget and said: "Oh is it possible in that way tattoed as those poor girls." His sister was rescued. Here you all his little sister.
Left our care: *September* 27, 1925. Mother in Aleppo.

833 **Panos,** Bedros, Euzerli/Deurt Yol
17, September 27, 1925

Panos was deported with his parents, one brother and six sisters. When they reached Aleppo the parents became ill and died. The brother and the sisters were by and by taken away by Arabs. An Arab took Panos and brought him to his tent. He stayed with his owner eleven years as a shepherd. One day he heard about our house in Tel-Samen. He fled there and afterwards he was sent on to us in Aleppo. Found his relatives in İskenderun and went to live with them.
Left our care: December 2, 1925. Relatives.

834 **Missak,** Bedros, Adana
15, September 27, 1925

Misak's father died before the war. He himself was deported with his mother, two brothers and a sister from Adana to Deyrizor. They stayed there two months, later the caravan went further on to Mardin. There the sisters and the brother were taken away by Arabs. Misak and his mother walked some days, then he lost her and was soon taken away by a Kurd, where he stayed ten years. One day he met with some muleteers, who told him about our rescue-home and offered taking him with them. Misak went with them and reached our home safely. Went to our colony April 22, 1926.
Left our care: October 1927. Selfsupporting. Peasant.
[H.K. married to 1793]

835 **Mariam,** Toros Yazidjian
Divereg/Kaisserie, 35, September 28, 1925

Mariam's husband went to America before the war. She herself was deported with her parents and two children. The caravan reached Osmanie. There her father was killed. They went further on and came near Deyrizor. Mariam's mother and little ones became ill and died. One day Mariam was taken by an Arab and she was forced to marry him. After eleven years she succeeded in fleeing to us. Mariam has had a letter from her relatives in America. One of her brothers wants her very much. Mariam's husband is also in America four years ago he came to Syria trying to find his wife, yet in vain, and thinking her dead he married again. It makes Mariam's heart ache. Mariam is legally divorced and married to an Armenian in Aleppo. April 14, 1928

836 **Mariam,** Setrak, (...)
16, September 29, 1925

Mariam does not remember much from her earliest childhood. She may have been four years, when she was deported with her parents. She grew up in a Kurdish village and when she was twelve years old she was sold to a Kurd, who married her. That man had another wife, who treated Mariam very badly. After four years she fled to us. Mariam's eyes are very bad, and operation is necessary. Mariam has had to operations. Her eyes are so much better now.
Left our care: December 2, 1925. Selfsupporting. Servant.

837 **Aghavni,** Nerses, (...)
18, October 8, 1925

We call her the little bride. She has been forced to marry an old Arab, yet eight days after the marriage she succeeded in fleeing to our house. A beautiful girl is she, but tattoed in an awful way. She remembers that she was deported with her parents. One day the caravan reached a valley near Rakka. The Arabs came over them. Aghavni's father was killed, she does not know anything about her mother. An Arab dragged her away and brought her in his tent. She remained there ten years, was then sold to another Arab, with whom she was married.
Left our care: October 20, 1925.

838 **Varter,** Remsih Bogossian
Mardin, 30, October 8, 1925

Newly came a woman here, she had her little daughter with her. Varter was deported with her husband who was dressed as a wife, therefore his life was saved, as the other men were killed.
An Arab one day brought that family to his tent. The man served as a shepherd and the wife as a servant. They had both to work hard but were rather well treated. One day Varter's husband died, and soon after Varter fled with her child with the help of some muleeters and reached Hasitşe, from where she was sent further on to us. Found her relatives in Aleppo and went to live with them.
Left our care: *October* 15, 1925. Relatives.

839 **Aydanoosh,** Assadour
Mardin, 7, October 8, 1925

Child of Nr. 838.
Left our care: *October* 15, 1925. Relatives.

840 **Ustian,** Zadi Keleshoglouyan
Erkek/Caïsserie, 24, October 9, 1925

Ustian was deported with her little boy Kevork. Her husband was a soldier in the Turkish army. The caravan reached Mardin and stayed some weeks. As the people were sent further on, Ustian hid herself and remained in Mardin by a Turkish family ten years. Later she was married to a Kurd. One day she fled and reached Resulayn. There our agent found her and sent her on to our rescue-home in Aleppo. When Ustian arrived here she had her little boy Kevork with her. Some days after the father, a Kurd, came and claimed the child. We gave it to him.
Left our care: June 26, 1926. Selfsupporting. Servant.
Her father is living in America. Married in our colony.

841 **Kevork,** (...),(...)-, 5,(...)

Child of Nu: 840.
The father a Kurd claimed his child and we gave it to him.
Left our care: October 20, 1925. Returned to his father.

842 **Avedis,** Panos
Maraş, 16, October 14, 1925

Avedis came on the road with his mother, one brother and a sister. They were with the caravan driven along till they reached a river, there his mother and sister were

thrown in the water and drowned. Avedis was taken away by an Arab and brought to his tent. Another Arab took his brother. Some years after the boy died. Avedis stayed eleven years by his owner, then he fled to Rakka, where our agent sent him by motor-car to us. Went to our colony April 22, 1926.
Left our care: October 1927. Selfsupporting. Farmer. Married to Nu: 847.

843 **Marie,** Mardiros Buldeyan
Gurun, 27, October 14, 1925

The two sisters Marie and Vartanoush were exiled with their mother, two brothers and two sisters. The caravan came near Deyrizor. There Marie's husband was killed, they were newly married. When the caravan reached Killis, the people were attacked by Arabs who killed and took many of the young women and children with them. So also Marie and Vartanoush were brought to different tents. After some motnhs Marie fled to a Kurdish village, yet she was brought back by the Arab. After a year she and the sister fled and came in a Turkish family, where they stayed eight years. That Turk went to live in Aleppo, Marie and Vartanoush were with him. Here they succeeded in fleeing to our rescue-home.
Left our care: November 5, 1925. Relatives in Egypt.

844 **Vartanoush,** Mardiros Buldeyan
Gurun, 25, October 14, 1925

Sister of Nu: 0843.
Left our care: November 5, 1925. Relatives in Egypt.

845 **Farha,** Davood, Tel-Ermen/Mardin
18, October 20, 1925

Farha's parents were killed in the beginning of the war. She herself and her brother were deported with the remainder of their native town. The brother was killed and an Arab took Farha to his home. There she stayed eleven years, she then fled, because the Arab wanted to marry her to another Arab. She reached Deyrizor from where she was sent on to our home.
Left our care: October 21, 1925. Selfsupporting servant.

846 **Eliza,** Artin, (...) [Deurt Yol]
17, October 20, 1925

Eliza came on the road with her parents and a brother. The caravan reached Baraha, there the people were attacked by Arabs and Kurds. Eliza's parents were killed. An Arab brought Eliza away with him. The poor child was treated badly and fled in another tent, from where she was brought back and forced to stay with her owner eleven years. One day she had opportunity to flee and reached Tel-Samen. After staying there some weeks she was sent on to our rescue-home in Aleppo. When Eliza arrived here she was very ill of syphilis. She has now recovered. In our home she found her brother, No. 784.
Left our care: October 1927. Married in our colony No. 888.

847 **Medjide,** (...), (...), 16
October 20, 1925

Medjide, as she was called by the Arabs with whom she has lived till now, does not remember anything neither her father's name nor her native town. Newly she heard from some children that she was an Armenians. She then wanted to join her

nation and one day she fled to Tel-Samen. From there she was with some other girls sent on to us.
Left our care: October 1927. Married to Nu: 0842 in our colony.

848 **Hripsime,** Garabed
Edinjik/Balikessir, 22, October 26, 1925

Hripsime was exiled with her parents and a brother. They walked and walked, suffered from hunger and thirst, and were from the rude gendarms driven on towards an unknown destination. In the night they slept on the bare ground. The caravan was surrounded by Arabs and Kurds, who robbed, violated and killed. Hripsime's father was also killed, her mother got ill and she had to leave her on the road. Hripsime and her brother reached Bab. There a Turk dragged her away, she was forced to remain in his house three years then she fled to Ermish and stayed in an Arabs tent five years. Afterwards she was sold to a Kurd and was married to him three years. She then heard about our house and fled to Aleppo.
Left our care: November 11, 1926. Selfsupporting. Servant. Married in our colony to Nu: 814.

849 **Kevork,** Nazaret Djelladian
Zeitoon, 18, October 26, 1925

Kevork was deported with his parents, two brothers and two sisters. They went from Zeitoon to Khabur, there an Arab dragged away with Kevork. The boy was forced to stay with that Arab eleven years. In a neighbouring village there lived some Armenians. Those told Kevork about our rescue-home in Aleppo. He very much wanted to come here and one day he fled to Hamah, from where some Armenians sent him on to us. Found his father and uncle and left to live with them.
Left our care: December 2, 1925. Relatives in Kerk-Khan.

850 **Yeghsa,** Toros, Certmenig/Kharppot
21, October 26, 1925

Yeghsa is born in a village near Harput. She came on the road with her parents, two brothers and one sister. The caravan came near Mardin there the parents were killed and Yeghsa was dragged away by an Arab and brought to his tent. Two years after she was sold to an Arab and married with him. One day she fled to Mardin where she went the American orphanage. From there she was sent on to us.
Left our care: June 10, 1926. Selfsupporting. Servant. Yeghsa has come back several times, because she was sick. Finally however she recovered the necessary strength and is now living with relatives supporting herself by embroidery.
Left our care: July 22, 1928. Went 1929 to Marsilya to relatives.

851 **Perouza,** (...)-, (...)
13, October 26, 1925

Perroza see other list
Perouza may have been two years old in the time of deportation. She does not remember neither her parents nor her native town. She but knows that she always has been with Arabs in Mardin. The Arab children often called her "Giaur." One day she asked why and they told her that she was an Armenian. From that day she always wanted to join with her nation. She fled one evening to an Armenian family, who kept her for a while. Afterwards our helper in Mardin sent her on to our home in Aleppo. Found her aunt in Aleppo and went to live with her.

Left our care: January 23, 1926. Relatives.

852 **Donabed,** Boghos Votchayan
Argheni/Diyarbakır, 15, October 27, 1925

Donabed's father was killed in the war. His mother died on the road. A Turk took his brother in his house. Donabed and his aunt came near Rakka. There Donabed was taken by an Arab and he stayed ten years by his owner. One day he went with him to Aleppo, there he met with a Turk, who persuaded him to go with him to his house and stay there as a servant. He did so. After a year he fled to our rescue-home in Aleppo.
Left our care: December 2, 1925. Relatives.

853 **Sara,** Arouch Tachdjian
Urfa, 6 (8), October 27, 1925

Sara was newly sent to us, she has till now been among the Kurds. In the wartime her parents were rescued by a Kurd. Later the parents died, and Sara stayed by the Kurdish family some years. One day an Armenian persuaded the Kurd to give Sara to him, as he wanted sending her to our rescue-home in Aleppo that the child might be among Christians. The Kurd consented. We found Sarah's aunt in Aleppo and gave the child to her.
Left our care: December 2, 1925. Relatives.

854 **Turvanda** Husoyan
Melkon, Itchme, 35, October 27, 1925

One day, two women, Turwanda and Margaret were sent to us from our agent Resulayn. Once they stayed in an orphanage in Mezreh. They were married and lived in a village near Harput. In the wartime their husbands were killed, and the two women were deported with the remained of the village. One day they were dragged away by Arabs and forced to marry those. After staying eleven years they one day fled and reached our home safely. Left our care: November 1, 1925. Selfsupporting.

855 **Margarit** Assadourian
Assadour, Pertchendj, 23, October 27, 1925

The same as Nu: 854.
Left our care: November 15, 1925. Selfsupporting.

856 **Meguerditch,** Setrak Biredjiklian
Paloo, 13, October 29, 1925

Meguerditch does not remember anything about his dear ones. An aunt, who is living in Aleppo hs told us about him. His father went to America, before the war. He was deported with his mother, who died on the road, and Meguerditch was taken away by an Arab and brought to his tent. After three years his owner died and Muguerditch was very sorry because he had always been treated well. He came in another tent, where he was treated as a slave. After eight years he fled to us. Megerditch went to live with his aunts in Aleppo.
Left our care: December 15, 1925. Relatives.

857 **Stephan,** Asdour
Behesni/Adıyaman, 19, October 28, 1925

These two brothers, Stephan and Sahag have till nowbeen among the Kurds, Arabs. They were dragged out of the caravan and brought to an Arabs tent. They has to

work very hard and suffered under that, their being among Mohammedans, who always tried converting them to Islam. One day they met with some muleteers, who helped them to flee to Resulayn, from there our agent sent them on to us.
Left our care: July 21, 1926. Relatives in Beirut. Staying with an uncle in Beirut.

858 **Sahag,** Asdour
Behesni/Adıyaman, 15, October 28, 1925

Brother of Nu: 857.
Left our care: July 21, 1926. Relatives in Beirut. Staying with an uncle in Beirut

889 **Hovsep,** Aghahab Demirdjian
Sivas, 16, November 1, 1925

Hovsep was exiled with his parents. After walking 14 days, the caravan reached Surudj. There the mother died. Hovsep and his father were driven further on. They reached Biredjik. There the father disappeared. A Kurd took Hovsep to his house, the poor boy ws ill-treated and fled in a house of a Turk. There he became a servant and stayed some years till he one day got an opportunity to flee to our home. Hovsep was very ill, when he arrived here. Now he has recovered. By an accident he lost the sight on one eye. Several times he had attacks of severe illness, but finally he left our care, May 4, 1928. Selfsupporting. Shoemaker.
1930 living in a village near Aleppo shoemaker there.

860 **Kasbar,** Garabed Nalbandian
Adıyaman, 17, November 2, 1925

Kasbar's father was killed in the wartime. He and his mother were taken by a Turk. Later they were deported and reached with the caravan Javruk. There they hid themselves. Kasbar's mother then earned their living by working in different houses. She was later ill and died. A Turk took Kasbar in his house and kept him as a servant several years. Kasbar who always was longing to join his own people, one day fled to Rakka from where our helper sent him per auto to our rescue-home in Aleppo. Kasbar went to his relatives in Beyrut. Left our care: December 3, 1925. Relatives.

861 **Archag,** Hovhannes Hovaguimian
Urfa, 12, November 3, 1925

Archag's and Marie's father was killed in the war time. The mother was deported with her little ones. On the road a Kurd took her and her children and she was forced to marry him. The poor mother always told her children that they were Armenians and Christians. Unfortunately the mother died after some years and Archag and Marie were very sorry. In the neighbouring village were living some Armenians, those helped the children to flee and they reached Bab. There they were put in an Auto and sent on to our home in Aleppo. We found their aunt in Aleppo, and the children went there.
Left our care: November 15, 1925. Relatives.

862 **Marie,** Hovhannes Hovaguimian
Urfa, 7, November 3, 1925

Sister of Nu: 861.
Left our care: November 15, 1925. Relatives.

863 **Vartouhi** Sousian, (...)
Diyarbakır, 40, November 5, 1925

Vartouhi's husband was killed before the deportation. She was exiled with her two sons, those were killed in the road by Kurds. Vartouhi went further on with the caravan. They came near Deyrizor, there she was taken away by a Kurd and lived with him eleven years. Newly she fled to us.
Left our care: November 10, 1925. Selfsupporting.

864 **Garabed,** (...)
Sivas, 16, November 6, 1925

Garabed does not remember the name of his father. Yet he remembers that one day he came on the road with his parents and sisters and they were driven on and on. Garabed also remmbers that one day his father was killed and thrown into the water. The caravan reached Biredjik. There a Turk brought Garabed to his house and he stayed there eleven years. One day some Armenians told him about our rescue-home in Aleppo amd om the night he fled and reached our home safely.
Left our care: December 18, 1925. Selfsupporting. Tailor.

865 **Yessai,** Samson Karaguian
Samsoun, 19, November 9, 1925

Yessai's father was killed in the beginning of the war. He himself, his mother, three sisters and a brother came on the road. The caravan came near Surudj. There a Kurd dragged Yessai away with him. He was illtreated and fled in anoher village, where an Arab took him in his tent. There he stayed eight years. Yessai was always longong to go away and join his nation. One day he fled to Resulayn where our agent met him and sent him on to us. Left our care: November 9, 1925. Selfsupporting, Trade.

868 **Serop,** Hagop
Diyarbakır, 14, November 9, 1925

Serop's father was a soldier in the Turkish army and was killed. Serop was exiled with his mother. They reached Mardin, where a Turk took his mother away by force. The caravan went further on. On the road Serop was dragged away by an Arab, where he stayed eight years. Once the tribe came near Deyrizor. He fled in the city and came in the house of a Turk. Three years he lived there, was then found by our agent and sent per motor-car to our rescue-home in Aleppo.
Left our care: November 20, 1925. Relatives.

867 **Azniv,** Hampatzoon Der Manouelian
Pere/Tcharsandjak, 14, November 10, 1925

Azniv does not remember anything about her relatives. Azniv's aunt has told us about her. Those two were taken away by an Arab and brought to his tent. As Azniv was thirteen years old, she was sold to another Arab and married to him. Newly Azniv and her aunt had opportunity to flee with some muleteers and reached our house safely.
Left our care: November 20, 1925. Relatives.

868 **Berdjuhi,** Simon Simonian
Pere/Tcharsandjak, 16, November 10, 1925

Berdjuhi was deported with her mother and a brother. When the caravan reached mardin, Berdjuhi and her mother hid themselves. The mother died some months

after and a Turk took Berdjuhi in his house. As she grew up the Turk wanted marrying her to another Turk. She then fled and reached Resulayn, from where our agent sent her further on to us.
Left our care: December 11, 1925. Relatives.

869 **Akabi,** Bedros Shebetian
Pere/Tcharsandjak, 14, November 10, 1925

As Akabi's parents were deported, they gave their child to a Turk, hoping in that way to save her life. Two years ago she fled from that Turk, but on the road she was taken by an Arab and brought to his tent. Newly she fled to Tel-Samen. After staying there a while she was sent on to our rescue-home in Aleppo.
Left our care: November 25, 1925. Relatives.

870 **Boghos,** Khatchadour Katerjian
Paghrik/Tcharsandjak, 16, November 11, 1925

Boghos lost his parents as he was but a child. He was educated in an uncle's house. In the time of deportation he came with his relatives on the road. The caravan reached Murad (Euphrates), there they were attacked by Kurds. With many others, Boghos threw himself in the river, but he was drawn up by a Kurd and brought to his house. After three years Boghos fled to Diyarbakır where he came in the house of a Turk. He stayed in that house eight years. One day he heard about our rescue-home in Aleppo. Some Armenians helped him and he reached our house safely.
Left our care: December 11, 1925. Relatives.

871 **Elias,** (...), Urfa, 16
November 11, 1925

Elias' father was a soldier in the Turkish army an was killed. Elias was deported with his mother and a younger brother. One day Kurds attacked the caravan. A Kurd took Elias with him in his tent. He was illtreated and after three years he fled in the night and came in another village. There he stayed eight years as a servant by an Arab. He was always longing to join his nation, and one day he fled and reached Hasitşe, from where he was sent on to us. Found his aunt and went to live with her.
Left our care: November 19, 1925. Relatives.

872 **Avedis,** Kevo Nadjarian
Deurt-Yol, 16, November 13, 1925

In the time of deporation Avedis was exiled with his parents. They went from Deurt-Yol to
Rakka in 14 days. There the parents became ill and died. A Kurd dragged Avedis away. Nine years he stayed with that man, then he fled in another village where he stayed two years. He then fled to Kohani. Some Armenians there helped him to flee to us. Found relatives in İskenderun and went there.
Left our care: December 3, 1925. Relatives.

873 **Nishan,** Mikael Deranian
Hussenig/Kharppot, 18, November 16, 1925

Nishan is born in a village near Harput. His father was killed in the beginning of the war. Nishan was deported with his mother and two sisters. They came near Resulayn. There they were attacked by Arabs. Nishan was dragged away by an Arab and stayed with him two years. Then he fled in another tent, where he stayed nine

years. One day his owner went to Resulayn. Nishan was with him. There our agent met him and persuaded him to follow him. After a time he was sent on to our rescue-home in Aleppo. Went to live with his brother in Marsilya.
Left our care: November 18, 1925. Relatives. Living with his brother in Marsilya.

874 **Asdghik** Hagopian, Serop
Gan/Erzeroum, 28, November 18, 1925

Asdghik's husband was killed in the beginning of the war. In the time of deportation Asdghik was taken by a Turk and stayed with him some months. Later she was deported and came on the road to Deyrizor. A Kurd dragged her out of the caravan and kept her two years, then sold her to an Arab. She lived with him nine years, then fled and reached Resulayn from there she was sent on to us.
Left our care: November 20, 1925. Relatives.

875 **Khatoon,** (...)
Urfa, 14, November 18, 1925

Khatoon's mother died before the war. She came with her father and sister in the road. They reached Krassan. There the father disappeared. A Kurd brought Khatoon and her sister to his house. Khatoon he kept as his child, the sister was sold to an Arab. Newly the Kurd died, and Khatoon was by the help of some Armenians sent on to our rescue-home in Aleppo. Khatoon has an aunt in Aleppo and went to live with her. She has also a sister, who is married with an Arab.
Left our care: December 2, 1925. Relatives. Sister.

876 **Loussaper,** Vartivar Demirdjian
Everag/Konia, 27, November 22, 1925

In the beginning of the war Loussaper's parents were killed. She and her husband were deported. The caravan passed Adana, Aleppo and went on in the direction of Resulayn. There her husband was killed. Loussaper was dragged away by an Arab and forced to marry him. Once the Arab went to Hasitşe, she got opportunity to flee to Resulayn. There our agent found her an sent her on to us.
Left our care: March 8, 1926. Relatives in Beirut.

877 **Khatoon,** Avak Sevadjian
Urfa, 22, November 21, 1925

Khatoon's father was killed in the Urfa war. She herself came with her mother on the road. One day she was taken away by an Arab and brought to his house. She was forced to stay there eleven years. Then she succeeded in fleeing to Rakka, from where she was sent on toour rescue-home in Aleppo. Found her brother in Aleppo and went to live with him. Left our care: November 21, 1925. Relatives.

878 **Hagop,** Garabed Garabedian
Diyarbakır, 13, November 21, 1925

Hagop does not remember anything about his dear ones. An acquaintance of his father has told him about him. Hagop was deported with his parents, those were killed and Hagop taken by a Kurd with whom he stayed eleven years. One day as he heard that he was an Armenian, he fled and reached our house safely. Hagop did not come in our house. The chauffeur had left him in the city. Probably the boy has found his relations or friends and went to live with those.
Left our care: November 21, 1925. Relatives.

879 **Artin,** Garabed
Bitlis, 19, November 29, 1925

Artin's father was killed before the war. He himself was exiled with his mother and a brother. That latter became ill on the road and they had to leave him there. The caravan came near Mardin, there the mother was dragged away by a Kurd. Artin one day was taken by an Arab. He stayed there eleven years, had then opportunity to flee and reached Deyrizor. There our agent found him and sent him per motor-car on to us.
Left our care: November 29, 1925. Relatives.

880 **Sofia,** Yorgu, Ordou
18, November 29, 1925

Sofia is Greek. She was born in a village near Trebizond. Six years ago her father was killed. Sofia was deported with her mother and five brothers. The caravan went on the way Harput and Diyarbakır, the brothers were all killed or taken away by Mohammedans. The mother got ill and died. Sofia herself was taken by a Turk, four years she stayed with him, was then married to another Turk. After two years she fled to Mardin, where an Armenian priest sent her on to our rescue-home in Aleppo.
Left our care: June 27, 1926. Married in Deyrizor.

881 **Meguerditch,** Ghazar
Urfa, 19, November 30, 1925

The father was killed in the beginning of the war. Meguerditch came on the road with his mother. The caravan reached Khabur, there they were attacked by Arabs and Kurds. An Arab brought Meguerditch to his tent, where he stayed eleven years. One day he heard about our rescue-home in Aleppo and soon after he fled to us. Found relatives in Aleppo and joined them.
Left our care: December 2, 1925. Relatives.

882 **Vazkanoush,** Krikor Varjabedian
Urfa, 12, December 3, 1925

The two sisters Vazakanoush and Arshavir do not remember anything themselves about their earliest childhood. Relations have told us about them. Their parents were deported and killed on the road. The two children were taken by an Arab and brought near Deyrizor. One day our agent succeeded in rescuing them and sent them per motor-car on to our rescue-home in Aleppo.
Left our care: December 3, 1925. Relatives.

883 **Arshavir,** Krikor Varjabedian
Urfa, 9, December 3, 1925

Brother of Nu: 882.
Left our care: December 3, 1925. Relatives.

884 **Levon,** Avedis Balmanouguian
Antep, 19, December 4, 1925

Those two brothers Levon and Puzant were deported with their parents. Those were soon killed and the brothers were taken away by a Kurd and brought to a village near Deyrizor. The poor boys were ill-treated and suffered under that their being among Islams. They never forgot that they were Christians. Sometimes they tried to flee, but were brought back by their owner and punished. One day they however succeeded in reaching Deyrizor. There our agent found

them and sent them further on to Aleppo. The same day relatives were found, and the boys went to live with those.
Left our care: December 4, 1925. Relatives.

885 **Puzant,** Avedis Balmanouguian
Antep, 14, December 4, 1925

Brother of Nu: 884.
Left our care: December 4, 1925. Relatives.

886 **Armenag,** Yeghia, Khorzli/Khenous
18, December 4, 1925

Armenag was exiled with his parents. The caravan reached Kouih. There Kurds attacked the people and killed the most of them. Some they dragged away with them, so also Armenag. He stayed with his owner three years, then fled to another house, where he remained two years. He was illtreated and fled again in another village, where he lived six years as a shepherd. Newly he heard about our rescue-house and fled to us.
Left our care: April 23, 1926. Selfsupporting. Soldier.

887 **Elias,** (...)
GarMuş/Urfa, 14, December 6, 1925

Newly a poor, sick boy came to our house. Our helper in Bab had sent him per motor-car to our home in Aleppo. Till now Elias has been among the Beduins and treated very badly. He was a little shepherd and had always to be among the shep day and night. He was often beaten cruelly and was always hungry. As Elias came here his breast was one wound. The women had put burning rags on, thinking in that way to cure him from Malaria and stomach ache. The same day he came here he got a bath, and we never forget his smile as he said: "How wonderful! Never I have been nursed in that way, one is washing me and another is pouring water over me, never in my life anybody has been kind to me." Elias was very ill when he arrived to us. After some days we sent him to the hospital. He stayed there four days and then died.
Died December 16, 1925.

888 **Stephan,** Dzeron Boyadjian
Kayseri, 19, December 6, 1925

Stephan was exiled with his parents and two brothers. They came near Bab. There the parents disappeared, probably killed. The brothers were dragged away by Arabs, and one day an Arab also brought Stephan to his tent. He was always treated well, but always he was longing to join his nation, and never he forgot, that he was a Christian. Once he went with his owner to Djerablus. Our agent met with and told him about our rescue-home in Aleppo. Stephan who very much wanted to come here, was one day sent per motor-car to us. Went to our colony August 20, 1926.
Left our care: October 1927. Selfsupporting/Farmer. Married to Nu: 846, Brother 1077.

889 **Nishan,** Meguerditch Mardirossian
Haïni/Diyarbakır, 14, December 10, 1925

Nishan himself does not remember either his father's name or his native country. An Armenian has told us about them. Nishan but knows that he always has been in a village near Hasitşe and thought till now that he was an Arab. As he knew about his being an Armenian. He did not like staying among the Muslims, so one day he feld to Hasitşe, from where our agent sent him further on to us.

Left our care: December 10, 1925. Relatives.

890 **Siranoosh,** Beniamin Boyadjian
Haïni/Diyarbakır, 14, December 10, 1925

Siranoush's father was a soldier in the Turkish army and was killed. Siranoush came on the road with her mother, who soon became ill and Siranoush had to leave her on the road. After some days an Arab took Siranoush and brought her to his tent, where she stayed eleven years. Then she fled, because the Arab wanted her to marry another Arab. One day she came to us in Aleppo.
Left our care: December 25, 1925. Relatives.

891 **Hagop,** Yeprem Pilibossian
Haïni/Diyarbakır, 15, December 10, 1925

Hagop's father died before the war. He himself, his mother and two brothers were exiled with the remainder of the city. They reached a river, there the Kurds attacked the people and killed the most of them. Some they dragged away with them. Hagop was also brought to a Kurd's house where he stayed eleven years. One day he heard that Armenians were living in Aleppo, he fled, and people showed him our rescue-home. Left our care: December 15, 1925. Relatives.

892 **Pertoush,** Harutiun Djyharian
Haïni/Diyarbakır, 13, December 10, 1925

Pertoush's father was a soldier in the Turkish army and was killed. She was deported with her mother, two brothers and a sister. The children became ill and the poor mother had to leave them on the road. The caravan came near Deyrizor, there Pertoush was dragged away by an Arab, where she stayed nine years. She then fled to Deyrizor, where a Turk took her in his house. After two years she fled to our helper in that own, and he sent her on to us.
Left our care: December 16, 1925. Relatives.

893 **Boghos,** Kirkor Baroushian
Haïni/Diyarbakır, 12, December 10, 1925

The three children Boghos, Shemavon No. 0894 and Manoushag 0895 do not remember anything themselves about their earliest childhood. Armenians from Haine have told us about their parents and ntive town. They have all been among Arabs and thought that they also were Arabs till one day they were told that they were Armenians. From muleteers they heard that many Armenians were living in Aleppo, also they heard about our home and were happy, when the muleteers offered bringing them to us. So one day they reached our house safely.
Left our care: December 30, 1925. Relatives.

894 **Shemavon,** Hagop Hagopian
Haïni/Diyarbakır, 12, December 10, 1925

The same story as Nu: 0893.
Left our care: January 2, 1926. Relatives in Beirut.

895 **Manoushag,** Stephan Topdjian
Haïni/Diyarbakır, 13, December 10, 1925

The same story as Nu: 0893.
Left our care: January 4, 1926. Relatives in Marsilyas.

896 **Bedros,** Hagop Giragossian
Garmoudj/Urfa, 18, December 10, 1925

Bedros' parents died before the war. Bedros himself and his two brothers were deported with the people in their village. The caravan came near Deyrizor, there the three brothers were taken away by different Arabs. Bedros was forced to stay with his owner eleven years, then an Armenian met with him and told him about our home in Aleppo. He also helped him to flee to us. Bedros went to our colony but soon he came back again because he was ill.
Left our care: June 1927. Living among his countrymen in our colonisation-district. Selfsupporting.

897 **Melek,** Garo, Veranshehir
17, December 10, 1925.

Melek is a Syrian girl. Her father and a brother went to America some years before the war. Her mother died, and an Armenian family brought the child to her home. In the time of the deportation she was deported with the family. On the road she was dragged away by an Arab. She stayed in his tent two months she then fled in another tent. When she grew up she was married to an Arab and lived with him some years. She then fled and rached Tel Abiat. There our helper sent her on to our rescue-home in Aleppo.
Left our care: January 31, 1926. Selfsupporting. Servant.

898 **Karekin,** (...)
Urfa, 12, December 14, 1925

Karekin himself does not remember anything about his parents or native town. The Arabs by whom he stayed have told him that his name was Karekin and that he was born in Urfa. He was always treated well but when he heard that he was an Armenian he fled to Resulayn. There our agent found him and sent him on to our home Aleppo.
Left our care: March 20, 1926. Danish Orphanage. Living with his relatives in Aleppo.

899 **Garabed,** Meguerditch, Boulanik
Bagkhtche Adana, 13, December 14, 1925

Those two boys Garabed and Kevork do not remember anything themselves about their earliest childhood. Relations have told us about them. One day, as they from other children were told, that they were Armenians, they fled and reached Deyrizor. From there our agent sent them per motor-car on to us.
Left our care: December 20, 1925. Relatives.

900 **Kevork,** Megueridtch, Boulanik Baktche/
Adana, 10, December 14, 1925

The same story ar Nu:. 899.
Left our care: December 25, 1925. Relatives.

901 **Hemayag,** Minas Teghdoyan
Haïni/Diyarbakır, 14, December 19, 1925

Newly the muleteers have brought us three boys from Diyarbakır. Their relatives have been partly murdered or deported so the little boys were taken by Turks as house-servants or slaves, but they took information from other Armenians that they also were Armenians and Christians. Therefore they resolved to escape and

meet their own nation and they succeeded. Now they are very happy in our rescue-house in Aleppo. They wish learn a trade.
Left our care: December 25, 1925. Relatives.

902 **Yervant,** Meguerditch Kousherian
Haïni/Diyarbakır, 13, December 19, 1925

The same story as Nu: 901.
Left our care: December 19, 1925. Relatives.

903 **Manoug,** Arakel Kaplanian
Haïni/Diyarbakır, 13, December 19, 1925

The same story as Nu:. 901.
Left our care: January 2, 1926. Relatives.

904 **Vergine,** Hovsep Boyadjian
Haïne/Diyarbakır, 17, December 22, 1925

In the beginning of the war her father was taken into the Turkish army. When the deportation started she was exiled with her mother, brother and relatives. On the way her brother became ill and died. When they came near Mardin the Turks took them to their houses. Verkine was also taken away by a Turk. She was obliged to stay there eleven years, then she fled and arrived Deyrizor from where she was sent per motor-car to us.
Left our care: January 4, 1926. Relatives.

905 **Baidzar,** Garabed Tchavoushian
Haïni/Diyarbakır, 14, December 19, 1925

In the beginning of the war Baydzar's father was taken as a soldier in the Turkish army, further we do not know anything about him. Baydzar was deported with her mother and two sisters. When they reached Resulayn, the caravan was attacked by Arabs. Baydzar was dragged away by an Arab and remained in a village for eleven years, then she fled to Rakka from where she was sent to us.
Left our care: December 22, 1925. Relatives in Bab.

906 **Nevart,** Donabed Tchalghedjian
Haïne/Diyarbakır, 15, December 19, 1925

Nevart was exiled with her parents. Soon after her father was killed. Her mother was unable to continue the journey, so she was left behind and lost. By an Arab Nevart was brought to his tent, where she lived eleven years. Once she got opportunity to flee to Deyrizor and was sent to us by our agents.
Left our care: December 26, 1925. Relatives.

907 **Yeghia,** Hovhannes Eghoushian
Haïni/Diyarbakır, 14, December 19, 1925

Yeghia was deported with his parents. They came till Surudj where they were attacked by Kurds during this attack Yeghia lost his parents for ever. A Kurd took Yeghia to his village where he remained eleven years as a shepherd. Once he met with some muleteeers who told him about our rescue-home in Aleppo and persuaded him to go with them. In Deyrizor he met with our agents who sent him to us.
Left our care: January 16, 1926. Relatives.

908 **Vaham,** Mardiros Arakelian
Haïni/Diyarbakır, 19, December 19, 1925

His father was killed when the deportation started. He was exiled with his mother and two brothers near Deyrizor, there the caravan was attacked by Kurds and he lost his two brothers. A Kurd took Vahan to his house, where he lived eleven years. Once Vahan heard about our rescue-home in Aleppo and resolved to flee. He reached newly to us and we accepted him.
Left our care: December 20, 1925. Relatives.

909 **Mardiros,** Dono, Haïni/Diyarbakır
16, December 21, 1925

Before the war his father became ill and died. When the deportation started Mardiros also was deported with his mother. When the caravan came near Mardin, there he lost his mother. An Arab took Mardiros to his house as a servant. He remained there eleven years, but when he heard that many Armenians still were living in Aleppo, he fled to Resulayn from where by our agents he was sent to our rescue-house.
Left our care: October 1927. Selfsupporting, Farmer. Married Nu: 1099. Went to our colony April 22, 1926.

910 **Azniv,** Hovhannes Pilibbosian
Kayseri, 22, December 21, 1925

Azniv was deported with her parents, one brother adn two sisters. They stayed six months in Aleppo, from where they were exiled to Resulayn. There the caravan was attacked by Arabs who robbed, killed and butchered the poor people. Azniv does not know furthermore about her parents, brothers and sisters. An Arab took her to his house as maid-servant. After one year the Arab sold her to another one for one Turkish pound. She was obliged to marry the next. After seven years the Arab died, and she returned to her first master, there she remained three years. Once she took information that her brother is living in Aleppo, with great difficulty she fled to Hasitşe. Our agent found her and sent her to us, here she looked for her brother and heard that he was in prison, where he must remain still five months. Of course she was sorry, yet she was very glad to have been accepted in our rescue-house and she has opportunity to visit her brother occasionally.
Left our care: November 1, 1926. Selfsupporting. Embroidery.
We had to take her back, because she had serious troubles with her ears. Finally she left for France. February 14, 1928. She is now married in America.

911 **Panos,** Hagop
Evereg/Kayseri, 17, December 25, 1925

In the beginning of the war his father went to Constantinople that is all Panos knows about his father. When the deportation started, Panos was exiled witb his mother and sister. After a long journey they reached Biredjik, where his mother became ill and died. He and his sister were forced to serve in Turkish houses as servants. Once Panos had the opportunity to flee, and he fled to Djerablus, from where by some Armenians he was sent to us.
Left our care: September 11, 1926. Relatives, Father in Rumania. Year 1930. Panos went to Rumania to join his father.

912 **Garabed,** Nishan Danadjian
Caiserrie, 15, December 25, 1925

In the beginning of the war his father was taken in the Turkish Army. His mother became ill and died. Garabed also was deported with his sister and brother. When the caravan came near Deyrizor an Arab took him to his village as a servant, he was obliged to remain there eleven years. He tried several times to flee from there because he could not endure the life among Arabs. At last he tried once more and is now in our rescue-home. We found Garabed's brother in Beirut and sent him there.
Left our care: April 19, 1926. Relatives, Chauffeur.

913 **Ovsanna,** Garabed Patpatian
Maraş, 24, December 26, 1925

Ovsanna was married before the war, her husband was taken in the Turkish Army and was killed. When the deportation order came, she was exiled with her parents. On the road the caravan was attacked by Arabs, they killed most of the people, among them were also Ovsanna's parents. An Arab took Ovsanna to his tents, he was very rich but an ill-natured man. He had three wives and Ovsanna was forced to be the fourth. She was always ill-treated and was obliged to work hard. She tried to flee several times but was brought back and punished cruelly. Finally the muleteer helped her to flee and she came once to us in a miserable state. Now she is very happy in our rescue-home.
Left our care: August 10, 1926. Selfsupporting. Servant.

914 **Hovhannes,** Panos
Zeitoon, 19, December 29, 1925

His father died before the war, his mother married again. Hovhannes lived by his uncle, once they both set out for a neighbouring village. On the road they met with Kurds who killed his uncle and took him to their village. By good luck, he was not illtreated there. He remained ten years there till an Armenian visited the village and recognized him. He persuaded Hovhannes to go with him. In midnight they fled to Hasitşe, where he remained a few months, then was sent to us.
Left our care: April 1, 1926. Selfsupporting. Smith.

915 **Vartan,** Simon
Deurt-Yol, 12, December 31, 1925

We call him Vartan, because he does not remember anything from his time of youth. He only knows that he was brought to a village by an Arab, where the poor child have received more beating than eating. He thought always that he was an Arab of birth, but once he heard from other boys that he was an Armenian, immediately fled to Hasitşe from where by our agents he was sent to us. We sent him to his father in Kırıkhan February 27.
Left our care: March 20, 1926. Danish Orphanage. Left finally February 27. Living with his father in Kırıkhan.

916 **Nouri,** (...), Nissibin, (...), 13
December 31, 1925

Several Armenian boys and girls of 12-14 age are came newly to us. It is very gladsome indeed to see their return to their own nation and Christianity. To hear from them that yet many other Armenian children are living by Arabs and they think only to get an opportunity to flee and rejoin their own nation. Nouri was by an Arab

near Rakka, he remembers nothing about his relatives.
Left our care: December 31, 1925. Relatives.

917 **Kerophe Meykhanedjian**
Hagop, Urfa, 20, January 3, 1926

His father was killed before the war. Kerovpe was exiled with his mother and three brothers to Mosul. On the road the caravan was attacked by Arabs, an Arab took him to his tent as a servant, but he was very illtreated there. Therefore he remained only one year and fled to another village, where he lived ten years. Once he took information by muleteers that his relatives were living in Aleppo, he resolved to flee immediately, but the aarabs kept a hard watch upon him, yet he got an opportunity to fell to Resulayn where he met with our agents, who sent him to us. His relatives were very glad, he lives now with them. Found his relatives, an uncle in Aleppo and went to live with him.
Left our care: January 7, 1926. Relatives.

918 **Verkine Babriohan,** (...)
Mesreh, 18, January 3, 1926

Verkine was deported with her father, one aged brother and one sister to Deyrizor. Her mother died before the deportation. In Deyrizor died also her father. When they were obliged to go further, her brother preferred to leave Verkine and her little sister ina Turkish house in order to save their lives. Verkine remained there many years, but when she heard that the Turk will sell her to another one, fled and was protected by an Armenian family living in the environment. Once they had the opportunity to send to our reception house.
Left our care: November 10, 1926. Relatives. Baghdad.

919 **Melkon,** Minas
Kighi, 14, January 7, 1926

Melkon is one of those little children who do not remember anything about their origin or relatives. He also was with Kurds. The Kurds have always called him Giavour. Once he asked for the meaning of that word. A boy told him that he was an Armenian and many of them are living still in Aleppo. Melkon decided to join his own nation. He fled to Tell-Abiad from where he was sent to us.
Left our care: February 31, 1926.

920 **Begzade,** Bedros Sahaguian
Soursour/Harput, 20, January 12, 1926

Begzade was deported with her parents. Near Mardin an Arab took her to his house and forced her to marry him. She have had three little ones. She does not know what occurred with her father. On the road her mother died. Begzade has three brothers in America. Once she heard that her brothers are looking for their sister, she left her three little ones and fled by the help of an Armenian, No. 0921 Kerim, she reached safely to us.
Left our care: June 15, 1927. Selfsupporting, servant. Relatives in America two brothers. Is living with friends in Aleppo. Married in Aleppo.

921 **Kerim,** Firo Mouradian
Tepe-Vank/Bitlis, 20, January 12, 1926

Kerim's father was a soldier in the Turkish Army. There are not further news about him. According to the order of the Turkish government, he was exiled with his rela-

tives. When the caravan reached Diyarbakır, a Kurd took him to his village, where he lived five years. While he was ill-treated, he fled to another village and remained there six years. From there he fled again to Mardin, where he met with Begzade No. 0920 and Hovaguim Nu: 0922. They agreed to flee and succeeded in this attempt.
Left our care: November 12, 1926. Selfsupporting. Soldier. His father is found in Armenia.

922 **Hovagium,** Stephan Bodassian, Kemisch
Afion Karahissar, 20, January 12, 1926

Hovagim was deported with his parents and one brother. Near Khabur his father and brother were killed by Arabs. Shortly after the death of his father died also his mother. An Arab took him out of caravan and brought him to his town. He remained five years there, then he fled to Kurds and lived six years. Once he got opportunity to flee to Mardin, where he met with Kerim, both of them agreed and reached to Aleppo in a great trouble. They were accepted in our reception house. Went to our colony April 22, 1926. Left our care: October 1927. Selfsupporting. Farmer. Married to Nu: 1048.

923 **Mariam,** Bedros
Tel-Ermen/Mardin, 25, January 13, 1926

Mariam reached newly to us. We are sorry to see that she suffers of tuberculosis, the poor woman has gone through a good deal. Is it that her health may be rendered? She was married shortly before the war, her husband was ravished and killed. When the deportation started, she also was deported with her relatives. When the caravan reached to Deyrizor, an Arab took her to his tent and forced her to marry. She had several children, when she fell ill, the Arab began to treat her very ill, because he was a merciless man. Once she left her children and fled to Deyrizor, from where by our agents she was sent to us.
Tuberculosis: Dead in the municipal hospital, January 31, 1926.

924 **Missak,** Hovhannes Djergayan
Vartov/Muş, 20, January 14, 1926

Missak was deported with his parents and four brothers to Resulayn on the road the caravan was attacked by Arabs, who killed his father and two brothers. They took his two other brothers to their tents. Missak and his mother were taken by a Kurd to his village, the man married his mother. Missak lived there as a servant. After three years his mothers died, he remained still many years there, then he fled to our rescue house.
Left our care: February 15, 1926. Relatives.

925 **Yervant,** Hagop Alajajian
Antep, 18, January 22, 1926

Yervant's parents died when he was quite little. His uncle took care of him. He was deported with them. Soon his uncle was killed and Yervant was taken by an Arab to his house. He lived there eleven years, as a servant. Then by some muleteers was brought to our rescue-home in Aleppo.
Left our care: January 23, 1926. Relatives.

926 **Angel,** Krikor Djelladian
Urfa, 7 (10), January 22, 1926

Angel is an Armenian girl, she remembers nothing about her birth. She thought always that the Arabs by whom she lived, were her parents. Once some Armenians

went to the same village where she was, they saw her and told that her grandmother was in Aleppo, they asked her also to go with them, she agreed with the proposal and reached to us. Angel lives now by her grandmother by our assistance, because the poor woman is unable to keep her without it.
Left our care: Grandmother in Aleppo.

927 **Hagop,** Nazar
Adana, 17, January 22, 1926

Hagop was deported with his parents, two brothers and three sisters. They remained some months in the environment of Aleppo, where the caravan was attacked by Arabs. All his dears were killed in his evidence. An Arab took him to his tent, where he lived two years. Once he met with a Kurd, who persuaded Hagop to follow him, near Resulayn. He lived by the Kurd eight years. When he heard about our rescue-house, he fled and reached us. Found his brother in Beirut and went to live with him.
Left our care: April 2, 1926. Relatives in Beirut.

928 **Manoug,** Nerses Gasdanian
Harput, 16, January 30, 1926

Manoug's father died when he ws quite little. In the beginning of the deportation he was exiled with his mother and one sister. Near Isoli the caravan was attacked by Kurds and most of the people were killed or wounded. Among the dead were also his mother and sister. A Kurd took Manoug to his house. There he lived three years as a slave. Then he fled to Harput, there he was sheltered in a Turkish house, till now he remained there. But when he got an opportunity, followed the muleteers and reached to us.
Left our care: July 8, 1926. Relatives. Brother in Aleppo.

929 **Mardiros,** Hovhannes
Muş, 18, February 1, 1926

His father died before the war. He was exiled with his mother and relatives. The caravan was forced to wander on foot, his mother could not go further. She became ill. Mardiros was obliged to leave his mother on the road and follow the wandering caravan. Once an Arab dragged him to his tent, he remained there eleven years as a servant. In an environing village some Armenians were dwelling, they helped him to flee. He is now in our rescue-home in Aleppo.
Left our care: February 10, 1926. Relatives.

930 **Zabel,** Krikor
Paloo, 22, February 2, 1926

Zabel was married before the war, her husband was taken in the Turkish Army and killed. She was deported with her parents. Soon the caravan was attacked by Arabs, most of the innocent people were killed, among them also Zabel's parents. She was dragged by an Arab and brought to his house. After some months the Arab sold her to another one. The latter had two wives, and Zabel was obliged to work hard in the house and in the field. Several times she tried to flee, but was brought back. Finally she succeeded and reached to Rakka, from where by our agent she was sent to our reception-house in Aleppo.
Left our care: February 3, 1926. Relatives.

931 **Alexandre,** Hovhannes Garabedian
Esgui-Shehir, 18, February 3, 1926

Alexandre was deported with his parents. They wandered three weeks and reached to Surudj where his mother died. He and his father were sent further on. Near Rakka he lost his father, he himself was taken by a Kurd to his tent, where he lived eleven years. Once he heard about our rescue home, he fled and reached safely to us.
Left our care: March 28, 1926. Selfsupporting. Smith.

932 **Araksi,** Aroosh Kebabjian
Urfa, 13, February 3, 1926

Araksi does not know much about her past time. Her relatives told us, that she and her mother were taken by Arabs, the mother died and the child was remained by them. She was not illtreated there, but when she heard that she was an Armenian girl she would not further remain there. Once she fled and reached to Bab from where she was sent to us.
Left our care: February 9, 1926. Relatives.

933 **Holo,** Aliksan Kehiayan
Chiftlik/Erzeroum, 35, February 8, 1926

In the beginning of the persecutions her husband set forth with the intention to cross the frontiers of Turkey and reach Russia. Unfortunately he could not succeed and was killed. Holo was deported with her children. The caravan reached Urfa and after a few days rest it was sent forward on. Holo was unable to continue the troublesome journey, thus, she was left behind, while the caravan continued its march. An Arab pitied and took her to his village, where she lived eleven years working for her master. When Holo heard about our rescue-home, she asked the Arab to let her go. He consented and allowed her to go to Aleppo. She is now in our hourse witing anxiously the arrival of her long-lost children too, if they are still alive.
Left our care: February 10, 1926. Relatives.

934 **Yeghisaphet,** Krikor Kalaydjian
Urfa, 11, February 8, 1926

Yeghsiapet was deported with her parents in her infancy. On the road to Deyrizor an Arabed killed her father and took possession of her mother. He kept them for several years in his house, then put them of doors. Soon her mother was taken by another Arab to his house but he would not accept the child. Thus, Yeghisapet was left alone in the streets till she was taken by a Tchetchen, with whom she lived six years working for him. Once, on the field, she met with an Armenian chauffeur, assured him firmly that she was an Armenian girl and asked his help. The chauffeur brought her to our reception-house.
Left our care: March 10, 1926. Relatives.

935 **Yester,** Manough Sandjian
Maraş, 36, February 8, 1926

She was married before the deportation. At the beginning of the persecutions her husband embraced Islam and forced her to follow him. She refused and taking her two children left her husband's house. When the deportation started, she was exiled with her children and relatives to Aleppo, where she lived two years as a maid-servant in the house of an Armenian priest. At that time her husband came from

Maraş to Aleppo and took the children away from their mother. Yester was married again to an Armenian who lived in Idlib. After one year her second husband died of tuberculosis. An Arab would marry her by force, she fled with her child, which she had gained from her latter husband and came to Aleppo.
Left our care: December 3, 1926. Selfsupporting. Died from cancer in the summer of 1927.

936 **Marie,** Manouel Sandjian
Maraş, 7, February 8, 1926

The child of Nu: 935.
Left our care: December 31, 1926. Received in the German Orphanage Nu: 39. By the catholic sisters.

937 **Hovsep,** Hagop Keuseyan
Broossa, 12, February 10, 1926

He was exiled with his parents. On the road his father had been killed and his mother was taken to an Arab's house. The Arab married her, mother and child remained many years there, then his mother became ill and died. After his mother's death his step-father began to treat him very ill. Hovsep could not endure the ill-treatment and he fled twice, but was brought back again. An Armenian woman who was married to an Arab in the same village, pitied the litle boy and secretely arranged his excape, paying some Medjidies to an Armenian chauffeur, who took him by his side and brought him directly to us.
Left our care: February 20, 1926. Relatives. Came back February 1927. Finally left. Living with relatives in Aleppo.

936 **Kevork,** Filijian
Severek, 16, February 11, 1926

His mother died before the deportation and father was exiled in the direction of Diyarbakır. He was exiled with his sister and one brother to Severeg. On the road he lost his brother. Kevork and his sister were separated from each other and taken into the Turkish houses. He remained many years among the Turks, then fled to Arab-Punar, from where by our agent he was sent to us.
Left our care: July 8, 1926. Relatives. Shoemaker.

939 **Matteos,** Tateos
Urmia, 20, February 15, 1926

Matteos was not deported. His parents were killed in their native country. The unhappy boy was taken by a Turk into his house. There he had to work all day long for nothing but a piece of bread. Once he resolved to flee, and he did so. After a long and dangerous journey he reached Aleppo, and came to our rescue-home.
Left our care: February 16, 1926. Selfsupporting.

940 **Ovsanna,** Bedros Geoyoghlian
Maraş, 37, February 17, 1926

Ovsanna's husband was killed in the beginning of the deportation. She was exiled with her two sons and one daughter. On the road, near Deyrizor, the caravan was attacked by Tchetchens who killed her two sons and took daughter away. She herself was taken to a Tcherkess family in Meadin, where she lived seven years as servant. Then she was married to an old Arab. Being ill-treated, she fled during the absence

of her husband and reached Deyrizor from where by our agent she was sent to us.
Left our care: February 18, 1926. Relatives.

941 **Nina (Anna) Sergunvna**, Ivanovitch Kouznetzoff
Leningrade, 24, [no admission date]

Nina was born in Leningrade January 19, 1901. Her father is an author. In the wartime, he and his family suffered very much. In the year 1917 they fled to Toganrog where they stayed till 1920. Then Nina got very ill of typhus. She came on a steamer, that went to Lemnos. As she became well again, she came to Sevastopol, afterwards to Jalta. After a while the Bolsheviks came and Nine fled to Constantinople. There a Turk took her and she lived with him two years without marriage. When her little daughter was six months old, the Turk wanted to go to Aleppo. Before his going the wedding took place. After two years he came and fetched Nina and her child, and she has lived in Aleppo till now.
Left our care: Relatives, Parents in Leningrad. Married.

942 **Missak Keleshoghlian**
Artin, Behesni, 19, February 20, 1926

Missak's father was taken to the Turkish Army shortly before the deportation. There has been no more news of him. Missak was exiled with his mother and two sisters. On the road, near Biredjik he lost all of them during an attack on the caravan. He was taken by a Turk to his house, he worked eleven years for him. Once he got information about our rescue-house and he resolved to reach us hoping to find his relatives by our assistance. He asked for his master several times to sent him to Aleppo but he refused. Missak fled from there to Membidj, from where by our agent he was sent to us.
Left our care: February 30, 1926. [??] Selfsupporting.

943 **Abraham** Kazandjian
Mevork, Urfa, 19, February 21, 1926

In the beginning of the deportation his father was left behind in Urfa. Abraham was exiled with his mother, three sisters and one brother in the direction of Deyrizor. On the road his mother and brother died, the rest remained only ten days in the above mentioned town, and were sent forward. Upon the banks of Khabur, the caravan was attacked by Circassians. During the attack he lost all his dears, he himself was taken by an Arab to his village, named Tell-el-Bresh, where he lived eleven years as a servant a sort of slave, in fact. Once an Armenian motor-car driver helped him to flee, and brought to us. Abraham found his brother in Beirut and went to live with him.
Left our care: April 2, 1926. Relatives.

944 **Minas,** Samouel Piriyian
Severak, 12, February 21, 1926

Minas' father was killed when he was but a child. Minas and his mother were deported to Deyrizor and remained many years there supporting themselves working in Arab houses. His mother died in Deyrizor and he remained by an Arab working for him. Once he met with an Armenian from Aleppo, he told him about his life and hiw it happened that he was left there. The Armenian took and turned him over to our agent in that region, who sent him to us.
Left our care: February 22, 1926. Relatives.

945 **Zekie Asaduhi**, (...), (...)
13, February 28, 1926

Zekie and Fehima belong to those little girls who do not remember anything about their past time. They do not know even their family name or birthplace. Once, some Armenians seeing and inquiring into their story, succeeded in ascertaining that they were Armenians. Accordingly they informed our agent about the matter, who with the help of the French governor of Deyrizor succeeded to rescue the two miserables. Those girls were in the possession of the gypsies in the Deyrizor region. They remained ten years there. There were forced to work as singing and dancing girls, wandering from one village to another, thus supporting their master. We found her father in America.
Left our care: February 3, 1927. Her relatives in Aleppo took her over until she could join her father in America. Went to America 1929.

946 **Fehima Astrig**
(...), (...), 13, February 29, 1926

The same story as Nu: 945.
Left our care: November 1, 1926. Self supporting. Servant.
Later her mother was found in Aleppo, and she is now living with her. 1930 Married in Kirik-Khan.

947 **Soultan,** (...)
Yeni-Shehir, 14, February 25, 1926

Sultan does not remember her Armenian name. She was exiled with her parents in the direction of Aleppo. When they reached Azaz near Killis, her parents became ill and died. A Turk took Sultan to his villages, where she remained one year. Then she was offered to another one, with whom she lived ten years. Once she was working in the field, she met with an Armenian who informed her about ger native and our rescue-house. Sultan resolved to rejoin her nation. She waited on the road, a passing motor-car driver took her to Aleppo.
Left our care: October 1, 1926. Self supporting. Servant.

948 **Hagop,** Hagop
Chermoog, 16, March 1, 1926

When the deportation started Hagop's father was a soldier in the Turkish Army. By and by all Armenians were deported and he came in this way to Urfa. There his mother died of fatigue and his brother was lost. Hagop was taken by an Arab to his house, where he worked eleven years as a shepherd. As he was always ill-treated there. Once he fled to Djerablus and met with our agent, who sent him on to us. He does not know if any of his relatives are alive.
Left our care: October 9, 1926. Relatives. Mother in Aleppo.

949 **Hovhannes,** (...)
Urfa, 19, March 2, 1926

Hovhannes does not remember his father's name. When the deportation began, he was exiled with his parents, one brother and one sister, in the direction of Meskene. On the road his parents, brother and sister died of the cruelties, which the Turks inflicted upon them. He himself, as the only survivor of his family was taken by an Arab to his house. There he was for a time very tranquill but when the Arab offered him to another one. He fled to a neighbouring village and there he was protected

by a Turk. He remained eight years there, during this time he lived as a farmer. Once he heard about our rescue house and came to Bab, from where by our agent he was sent on to us.
Left our care: March 19, 1926. Selfsupporting.

950 **Mariam,** Artin Chaparlian
Maraş, 22, March 10, 1926

Her father died before the war. During the deportation she lost her brother, there are no more news about him. Mariam and her mother reached to Khabur where she lost her mother. The caravan was forced to march further. On the road she was taken by an Arab to his house. The Arab married her and she lived with him many years without having any knowledge about her relatives. After a time, she heard that many Armenians still were living in Aleppo, she tried several times to return to her own nation but was hindered. Once she got an opportunity and fled to Deyrizor, there she saw an Armenian motot-car driver, and asked him for aid. The latter consented to her request and brought her to us.
Left our care: July 27, 1926. Selfsupporting, nurse. In St. Louis Hospital in Aleppo.

951 **Krikor,** Ohannes Melkonian
Baghtchedjik, 20, March 10, 1926

In the beginning of the war his father was taken in the Turkish Army, there has been no more news of him. When the deportation started, he was exiled with his mothers and one brother in the direction of Meskene. On the road his mother and brother died of fatigue and hunger, the unhappy boy lived in extreme misery for a period of two years. Once an Arab took him to his house, where he lived nine years, as a servant. Then he took the opportunity and reached to us by the help of our agent.
Left our care: May 25, 1926. Selfsupporting.

952 **Hagop,** Garabedian
Bursa, 17, March 11, 1926

Hagop's mother died when he was quite young. He was exiled with his father, one brother and one sister. In Osmanie his father and sister became ill and died. On the road the caravan was attacked by Kurds. During the attack he lost his brother. Hagop was taken by a Kurd to his house where he remained one and a half year, as a servant. Then his master sold him to a Circassian, in Hammam, from where he was saved and reached to us.
Left our care: March 27, 1926. Selfsupporting. Chauffeur.

953 **Mesia,** Vartivar
Gurun, 18, March 15, 1926

In the beginning of the deportation, he was exiled with his parents and one sister in the direction of Deyrizor. On the road, near Albistan, his father and sister became ill an died. The caravan reached to Deyrizor and remained there for a short time, then was sent forth again along the banks of the river Khabur, where it was attacked by a band of plunderers. During the attack the hapless boy lost his mother too. He himself was taken by an Arab to his tent where he remained eight years as a shepherd. Then he fled to Deyrizor and lived three years in a great misery. Once our agent found him and sent him to us
Went to our colony September 20, 1926.

954 **Mariam,** Mahledbdjian
Besni, 30, March 16, 1926

Mariam was married before the war. When the deportation started, her husband was exiled before her and was lost. She herself was exiled with her one child, mother and two sisters. When they reached to Biredjik, her child and mother became ill and died. One sister was sent forth in an unknown direction, and the other was forced to marry an Arab in Biredjik. Mariam also was taken to a Turk's house, where she remained eleven years as a maid servant. She once fled to Djerablus from where by an Armenian priest she was sent to us. Mariam's eyes were in a terrible condition. We have had them operated and have nursed her a longtime, as she also had other sicknesses. Later her sister was found in Aleppo, and she is now living with her. We have been giving her some help outside the house.
Left our care: March 22, 1926. Living with her sister in Aleppo.

955 **Ferdose,** Bahdoushe
Mardin, 24, March 18, 1926

She was exiled with her parents, three brothers and two sisters. Near Diyarbakır the caravan was divided into several groups and sent forward in different directions. The unfortunate girl witnessed there the homicide of her mother. She was taken by a Kurd to his village, named Derik. The Kurd made her his wife, she remained there eleven years. Once she heard that her aunt was living in Mardin, she fled to her, and by the help of an Armenian priest she was sent to us. Found her brother in Aleppo and went to live with him.
Left our care: March 19, 1926. Relatives.

956 **Yousef,** Bahdoushe, (...)
2, March 18, 1926

See Nu: 955.
Left our care: March 19, 1926. Relatives.

957 **Mesia,** Shnork Chanian
Bor/Nigdi, 20, March 20, 1926

In the beginning of the deportation he had been with his relatives in a neighbouring town. He was exiled with them in the direction of Rakka. Arriving there, he met with his parents, who also were exiled in the same direction. The caravan left Rakka for going on to Deyrizor. On the road it was attacked by a band of Arabs, who robbed the people and killed many of them. Mesia lost his parents and lived here and there, till he reached Adana. A Turkish countryman saw him and took Mesia with him. The miseries which the friendless boy suffered were unbearable. At last, Mesia made an attempt to reach Djerablus and succeeded. Our agent sent him to us, seeing his pitiable condition.
Left our care: March 27, 1926. Relatives Aleppo.

958 **Hanne,** (...)
Mardin, 17, March 21, 1926

Hanne was exiled with his parents, one brother and one sister. Near a village, named Sheddade, he lost his parents and sisters. On the road he was separated from his brother and by an Arab was taken to his house. There, Hanne lived eleven years as a simple shepherd, without having any news about his relations. Being ill-treated, he looked for an opportunity to make his escape. Though the Arab knew

his intention, and he watched closely upon him, yet, Hanne profited by a favorable occasion and reached Resulayn. There he met with our agent and related all his past story. He is now by us and learns a trade. Found his mother and went to live with her.
Left our care: May 4, 1926. Relatives.

959 **Yusuf,** Vanes
Muş, 13, March 21, 1926
Yusuf is a lovely boy. By a Kurd he was separated from the caravan and was brought to his house. He does not know what became of his parents. Yusuf remained eleven years in the Kurd's house, living as a servant. He knew very well that he was an Armenian, therefore he was eager to return to his nation. The ill-treatment which the Kurd and his wife rendered to Yusuf obliged him to flee. Once, at night, he fled in an unknown direction, and by good luck, he reached Djerablus, from where the little fugitive was sent to our rescue-house.
Left our care: April 20, 1926. Relatives.

960 **Joseph,** (...)
Mardin, 15, March 25, 1926
Joseph was deported with hundreds of Armenians. On the road the Kurds attacked the caravan and most of this unfortunate people were killed or wounded. He does not know what happened of his parents. Joseph was taken away by a Kurd who took him to his village. He lived eleven years in this village working for the Kurd. Some shepherds of this village went to Aleppo on business, he followed them and came to this city.
Left our care: March 26, 1926. Relatives.

961 **Zabel,** Bedros
Arapgir, 18, March 25, 1926
In the beginning of the deportation, Zabel's father was deparated from her family and was sent in an unknown direction. Zabel was exiled with her mother, five sisters and a younger brother. The caravan which consisted of men, women, boys, girls, and infants was forced to go on foot three months, wandering upon the mountains, passing through the valleys, crossing the rivers and marching across the deserts. The gendarms had received the order to kill the unfortunate people by every means in their power. Near Veranshehir, they collected the beautiful girls, and distributed them among the Turks and Kurds. The rest of the caravan had to go further on in the deserts to die. Zabel had been the share of a Kurd, who married her. She lived there eleven years unwillingly, till an Armenian chauffeur informed her that many of her relatives still were living in Aleppo. Having made her escape in safety, she reached Resulayn from where by our agent she was sent to us.
Left our care: March 26, 1926. Relatives in Aleppo.

962 **Fehmi,** Terthagian
(...), 16, March 28, 1926
Fehmi does not remember what happened to his parents and relatives. Near Mardin he was taken by an Arab and was brought to the same city. The Arab sold him to a Christian, named Habib. The latter was not deported. He kept Fehmi for a long time and took care of him. As his master was a tailor, he also learned the same trade. But, year after year, Fehmi's master became more and more poor and was not able to

keep him longer, so he sent him away. For some time the helpless boy worked among the Turks, notwithstanding the ill-treatment by them. Once he was advised by an old Turk to leave the Turkish territory, to gain better circumstances. He did so and reached Hasitşe from where by our agent he was sent to us.
Left our care: May 4, 1926. Relatives.

963 **Ovsanna,** Hovhannes Garmir Hagopian
Urfa, 20, March 28, 1926

Ovsanna's father died before the deportation, he was a soldier in the Turkish army. Her mother was serving as a nurse in the Turkish hospital of Urfa. Ovsanna was exiled with her aunt and two brothers in the direction of Deyrizor. When the caravan had to go further on, her aunt left Ovsanna by an Arab gendarm in Meadin (a town near Deyrizor) in order to save her life. Thus, she was separated from her relatives. Ovsanna lived in Meadin eleven years as a member of the Arab's family. When she grew up, her master determined to marry her to an Arab. Meantime, her mother in Aleppo, took information about Ovsanna and hurried to ask our aid to rescue her daughter. With the assistance of our agent, she went to Meadin saw Ovsanna and begged the Arab to give back her daughter. Ovsanna's master pitied and consented to her mother's request, then, mother and daughter reached us safely. Ovsanna also, as many others, has lost her national language.
Left our care: March 29, 1926. Relatives. Mother in Aleppo.

964 **Dikran,** Alenan Mgroian
Muş, 20, March 31, 1926

In the beginning of the deportation, Kurds attacked their village. Part of the people could flee to the mountains the rest was killed. A Kurd took Dikran and his mother to his house. He married his mother and Dikran had to work as a shepherd for the Kurd. After one year his mother died and he was deported with his master because the Russian Army was coming. When the Russian Army was leaving the Turkish territory they could return to their town. Dikran lived eleven years there, then fled to Bab, from where by our agent he was sent to us.
Left our care: June 29, 1926. Selfsupporting. Trade. Goldsmith.

965 **Jegy (John),** (Urfalian) Eustrathios Temzidou
Malatya, 10, April 10, 1926

Jean's father went to Greece before the war. The rest of the family was deported and lost. Jean taken into an Arab's house in Aleppo, lived there, until he was located by his father. He was saved by Greek Consul of the city and was sent to us, until the necessary arrangements were finished for his journey to Greece.
Left our care: May 12, 1926. Relatives. Father in Greece.

966 **Sarkis,** Mihran Mihranian
Gurun/Sivas, 19, April 12, 1926

During the deportation his father was killed. When his mother was going to be deported, she gave her son to a Turk, in order to save his life. He remained eleven years with the Turk doing the duty of a shepherd. When he heard about our rescue-house in Aleppo, he desired to become an Armenian again. He fled, and after a troublesome journey, he reached to Arab-Pounar, from where by our agent he was sent to our reception-house.
Left our care: June 8, 1926. Relatives. Mother.

967 **Souren,** Garabed, (...), 17
April 12, 1926

During the deportation the whole family was exiled to Deyrizor. On the road the hostile bands attacked the caravan and killed many of the defenseless people. During this attack he lost his father. His mother was forced to go further on, but as she was not able to carry the child in her arms, she left her dear little one on the road. An Arab adopted Souren as his child because he had no children. He lived eleven years with him and worked as a shepherd. Once, being wounded on his leg, he sought refuge in our rescue-house.
Left our care: May 22, 1926. Living with his relatives in Aleppo.

968 **Hovsep,** Habib
Diyarbakır, 16, April 12, 1926

During the deportation he was but a little child. His father died on the road near Mardin. A Kurd took Hovsep and his mother out of the caravan and brought them to his village. Hovsep was not ill-treated there as long as his mother was alive, but after her death, the Kurd put him out of doors. Hovsep got his daily bread working hard on the farms. Once he came to Mardin where he was informed about our rescue-home and resolved to reach Aleppo. Reaching Hasitşe he met with our agent who sent him to us. Was sick for a long time.
Left our care: February 21, 1927. Relatives, America.

969 **Megerditch,** (...)
Erzeroum, 18, April 13, 1926

During the deportation the whole family was exiled southward to Malatya where he was separated from his parents and was brought to Biredjik accompanied with his grandmother. An Arab took Megerditch away from the old woman and brought him to Urfa. He took care of him until he could help him in his farm. Megerditch never heard about his relatives, but when he was informed that many Armenians were still living in Aleppo, he fled and reached Deyrizor, from where he was sent to our reception house. Left our care: June 5, 1926. Selfsupporting.

970 **Khoren,** Levon Manoogian
Maraş, 8, April 13, 1926

The father of the two children was killed in his native town in 1922 during the warfare between the French and the Turks. A Turk took the mother and the children to his house with the intention of making the widow his wife, but she succeeded in fleeing together with the Christian population, when they left the city. As however it was in the middle of the winter, she left her children with the Turk that they should not perish in the snow. She herself arrived in Aleppo after having endured much hardship and was received into the house of her brother, but she was now separated from her children and did not know how to get them back. Finally we were informed and we succeeded in laying hold on them by means of a recompense to the Turk, who had kept them. They were received into the house of the uncle.
Left our care: April 23, 1926. Relatives, aunt Aleppo.

971 **Manoug,** Levon Manoogian
Maraş, 6, April 13, 1926

Brother of Nu: 970.
Left our care: July 23, 1926. Relatives.

972 **Hripsime,** Movses Serabian
Biredjik, 25, April 19, 1926

Hripsime's first husband was killed during the time when the French troops had to withdraw from a part of the Turkish territory, and she was left with one little child, whom she with great difficulty could support. Later on she married a young Armenian. He had embraced Islam in the days of the persecution but was now trying to live again within the Christian community. The circumstances however being too strong for him, he fell back to Islam, his wife could not endure this. She preferred exile to leaving her faith. She was received by us. Left our care: December 31, 1926. Selfsupporting. Her children are received in the German Orphanage.

973 **Harutiun,** Boghos
Karadjian Serabian, Nizib, 8, April 19, 1926

The child of Nu: 972.
Left our care: December 31, 1926. Received in the German Orphanage Nu: 40.

974 **Hagop,** Boghos Karadjian Serabian
Nizib, 4, April 19, 1926

Brother of Nu: 973.
Left our care: December 31, 1926. Received in the German Orphanage No. 41.

975 **Maria,** Ilian
Aleppo, 15, April 20, 1926

Marie has not a certain knowledge about her past time, but she remembers that carried on her mother's arms. She wandered for a long time upon the plains and mountains. She saw soldiers beating her mother several times. When the caravan was resting, Marie went away to bring water from a fountain, close to their resting place. When she was coming back, an Arab dragged her away and brought her to his tent. She lived eleven years with him till she got an opportunity to reach us being persuaded by some muleteers who are aiding us in our work. She is very glad to have been saved from the slavery.
Left our care: May 14, 1926. Relatives. Received in an orphanage in Aleppo.

976 **Wadia,** Khayatian
Urfa, 13, April 21, 1926

These two sisters, Wadia and Marie, were deported with their parents. In Mardin, those resolved to leave the children under the charge of a Turk in order to save them from further sufferings. They did so, and bidding them the final farewell, they went away with the caravan. There has been no more news about them. Wadia and Marie lived eleven years by the Turk working for him. When they grew up their master wanted to give Marie to another Turk but Marie refused to go and with her sister she fled to Hasitşe. They remained there for a time, under the charge of a Syrian family. Afterwards both of them were sent to us. In our house they forgot all their previous sorrows. Wadia is in an orphanage in Aleppo.
Left our care: May 20, 1926. Received in an orphanage in Aleppo.

977 **Marie,** Khayatian
Urfa, 15, April 21, 1926

The same story as Nu: 0976.
Left our care: May 30, 1926. Received in an orphanage in Aleppo.

978 **Garabed,** Krikor
Kars (Adana), 18, April 25, 1926

Garabed was deported with his parents and one sister. On the road near Islahie the men were separated from the caravan and were sent forward on. After three days came on order to collect the children of 4-10 age belonging to masculine gender, and to send them to Constantinople. The Turkish government had the intention to teach them in Islam. Garabed with many other Armenians boys was sent to Constantinople and lived one year in an orphanage then he fled to a Turkish house, where he lived five years as a servant. Once he met with a rich Arab who persuaded him to go with him to Urfa. He agreed and came to that city where he worked for the Arab five years in the farms. Garabed was ill-treated by his mistress. He fled to Arabpounar from where by our agent he was sent to us. Found his brother in Beirut and went to live with him.
Left our care: March 4, 1926. Relatives.

979 **Haigaz,** Hagopian
Tchemezgazeg, 17, April 25, 1926

In the beginning of the Armenian massacre Turks killed his one brother and one sister. His father was in the army as soldier. He was deported with his mother, who died on the road not enduring the sufferings. Near Urfa Haigas was taken by an Arab to his house. There he worked eleven years as a shepherd. When he heard that there are many Armenians in Aleppo. He wanted to return to his nation, hoping to find also his relatives. Haigaz asked his master to let him go, but the latter refused and began to keep a hard vigilance on him. In midnight he succeeded to escape and to reach Arabpounar, where he met with our agent who sent him to our rescue-house. Found relatives in Aleppo and went to live with them. His father is in America.
Left our care: April 29, 1926. Relatives.

980 **Adie,** Ehop
Mardin, 13, April 27, 1926

She does not know what happened of her parents. All the information that we could get about her past time is that during the deportation she was left on the road while her relatives were sent further on. An Arab pitied and took care of her for many years, then she fled to Aleppo. Having no relatives we took her in our rescue-house. Adie is in an orphanage in Aleppo.
Left our care: April 28, 1926. Received in an orphanage in Aleppo. Later her relatives were found.

981 **Yevpime,** Movses Mahseredjian
Antep, 15, April 27, 1926

When the deportation started the whole family was exiled in the direction of Meadin. Near Deyrizor, the gendarms separated the men from the caravan and sent them in an unknown direction. Among them was also Yevpime's father. What became of him at least, is not certainly known. The mother, in order to save her children from further sufferings, left Yevpime in the charge of an Arab, and her two sisters she gave to a Turk and set forth with the caravan, bidding them the final farewell. By the Turk her sisters were ill-treated and exiled again, but the Arab kept Yevpime and took care of her as his child, till she had the opportunity to return to her own nation.
Left our care: May 8, 1926. Relatives, Aleppo.

982 **Nourie,** (...)
Zeitoon, 14, April 28, 1926

She does not remember anything about her past time. She but knows that she was an Armenian. Nourie has been eleven years with an Arab in the region of Deyrizor. When she grew up, her master would marry her by force. Our agent was informed and with the help of the French government he took her out of the Arab's house and sent her on to us. Found her father in Aleppo and went to live with him.
Left our care: May 13, 1926. Relatives.

983 **Mariam,** Krikor Melikardourian
Behesni, 35, April 28, 1926

In the beginning of the war the Turkish government took her husband in the army. She does not know what happened to him. She was exiled with her two sons and relatives from Behesni to Membidj. On the road the caravan was attacked by Arabs. Everybody who was in the caravan was more or less injured. During the attack she lost her two sons. She herself was taken by a Kurd to his house, where by force she was kept till she was saved by our agent.
Left our care: April 29, 1926. Selfsupporting. Servant in Boumboudsh.

984 **Zahara,** Kerim Taze
Mardin, 13, April 29, 1926

She was deported with her parents. Near Sheddade the caravan was divided into two parts, one consisting of only men and the other one of women and children. The first party was sent forward in an unknown direction, the second one was plundered, killed and ill-treated in such a manner which brings shame upon mankind. Mother and child escaped the disgrace by hiding themselves in a neighbouring forest. The next morning they were discovered by an Arab and were taken to his house in Mardin (their native country). After some years they had the opportunity to come to Aleppo, where Zahara was placed as a maid servant in a Jew's family, but the Jews were trying to induce her to embrace their religion. A Catholic clergyman was informed, he took her out of the Jew's house and sent to us. We took Zahara in, because her mother too poor. We found her aunt in Aleppo. Zahara went to live with her.
Left our care: March 29, 1926. Relatives.

985 **Gita,** Sbedigian, (...)
14, April 29, 1926

In the beginning of the war her father was a soldier in the Turkish army. The unhappy mother was deported with her two little children. On the road they suffered much of fatigue and hunger. Near Deyrizor an Arab took them all in his tent. Very soon afterwards, he wanted to sell the mother to another Arab, but she refused very earnestly and at midnight, she fled from there, leaving her two children in the Arab's tent. Early in the morning, when Gita remarked her mother's absence, she fled too, and came to a village, where she lived many years with Kurds. When she was informed about our rescue-home, she fled without any delay and reached Deyrizor from where by our agent she was sent to us.
Left our care: June 10, 1926. Received in an orphanage in Aleppo.

986 **Zekie,** Taze
Mardin, 12, April 29, 1926

Zekie was deported with her parents. Near Sindjar they were attacked by Arabs.

During the attack she lost her parents. An Arab took her and kept three months in his house, then he sold her to the chief of the village. An Armenian Catholic priest, named Pere Joseph visiting the same village, saw Zekie and inquiring into her past story he ascertained that she was an Armenian girl. Accordingly he demanded her from her possessor. The chiefman was a noble one, he did not refuse his request but it was very difficult to persuade Zekie to leave the Arab's house, because she was completely ignorant of her parents, besides, she was not ill-treated there. The priest returned to Aleppo, found Zekie's mother (a former freed woman by us No. 0515) and sent her to the sheikh to beg her child. She did so, the man returned the child back to her mother. Her mother was unable to care of her, therefore she was sent to us. We found her uncle in Aleppo. She went to live with him.
Left our care: June 2, 1926. Relatives.

987 **Yeghsa Ghazarian**, Ghugas
Paloo (Nor Kugh), 19, April 30, 1926

In the beginning of the deportation the Turkish government collected the men of her town and sent them to Paloo. On the road the poor people were annihilated, including her father. When her family was going to be deported, her mother left Yeghsa under the charge of a Turk, who seemed to be man to be trusted. When she grew-up, a Turk asked her master's leave to marry Yeghsa, but when she was informed ahout it, she did not agree to the proposal and fled to Aleppo joining a part of Armenians who were departing.
Left our care: March 1, 1927. Relatives, mother Aleppo.

988 **Makrouhi,** Lousbaronian
Sivas, 26, April 20, 1926

When the order of deportation came, she was exiled with her family consisting of eleven members. After a troublesome and dangerous journey the caravan reached the banks of Euphrates. Men, women and children were obliged to cross the river in hurry by the force of the gendarms' bayonet. There was the most horrible scene which has been offered to the view of heaven. A large portion of them were drowned in the river. Many more were killed on the spot, others were beaten down by the hordes' hoofs. The remainder, who were able to cross the river, arriving at the opposite bank found a band of plunderers awaiting their arrival. In short, the miseries which she suffered were indescribable, she was the only survivor of her family. At length our agent at Membidj succeeded to save the unfortunate woman, who was lately in the possession of a Turkish barber.
Left our care: April 30, 1926. Selfsupporting servant in Boumboudsh

989 **Pailadzu Ghazarian**
Boghos, Paloo (Nor Kugh), 17, April 30, 1926

Pailadzu is the cousin of No. 987. She took part in all her sufferings during the deportations, till she was separated from her cousin and sold to a Turk in the same town. Pailadzu's possessor was not a bad one. When Yeghsa fled away from her master's house, a few days later her master allowed her too, to go and meet her cousin. Thus, by good luck, they met each other at Djerablus from where both of them reached us on the same day and were received into our reception house. We found her uncle in Aleppo. We sent her there.
Left our care: December 13, 1926. Relatives.

990 **Marie,** Hamsi
Aleppo, 12, April 30, 1926

Her father died being a soldier in the Turkish army. The rest of her family was deported to Deyrizor. A few months after they were forced to leave the town. On the road she lost her mother. An Arab woman took her, adopting her as her child. As she was gradually growing up, she heard about her past history and her own birth. At least she was firmly convinced that she was not an Arab but an Armenian girl. Accordingly she became eager to be restored to her own nation. Finally she made her escape in safety and reached Deyrizor from where by our agent she was sent to us. Received in an orphanage in Aleppo. Later her relatives were found.
Left our care: May 5, 1926. Relatives.

991 **Adrien,** Boghosian
Urfa, 16, April 30, 1926

Adrien's father was killed during the deportation in his native town. A few days later she was deported with her mother. On the road to Meskene she was dragged away and brought to an Arab's tent. She lived eleven years with her master. During that time Adrien could not get any news about her mother and relatives. Adrien wanted always to return to her own nation because she knew well, that she was an Armenian girl. Therefore she tried a few times to flee but she was hindered or caught. At length, she made a successful attempt and reached to Deyrizor, where she found protection by our agent and then was sent to us.
Adrien's aunt was found in Beirut. We sent her there.

Left our care: May 5, 1926. Relatives.

992 **Garabed,** Boghos
Diyarbakır, 16, April 30, 1926

Garabed was deported with his mother and one brother. He had lost his father when he was only two years of age. Near Diyarbakır a gendarm killed his brother and threw his dead body into the water. A Kurd took his mother to his house and forced her to marry him. Mother and child lived eleven years by the Kurd working hard for him, then his mother became ill and died. After his mother's death he was ill-treated by his step-father, therefore he left the Kurd's house and came to Mardin and with the help of an Armenian priest he was sent to our Hasitşe agent, who sent him to us. Went ot our colony September 20, 1926.
Left our care: June 1927. Joined his relatives in Baghdad.

993 **Mariam,** Khatcho
Kharzan, 22, April 30, 1926

Mariam's father was killed during the deportation. She, her mother, five brothers and two sisters were deported to Diyarbakır. Near that town the caravan was attacked by Kurds, who killed most of the people, the rest were wounded, women and girls were taken to the Turkish or Kurdish houses as servants or slaves. She herself was taken by a Kurd to his house and lived there several years. When Mariam grew up, the Kurd married her. During the last rebellion of the Kurds her husband was put in prison by Kemalists. Mariam profited from the occasion and fled to Mardin, then to Hasitşe from where by our agent she was sent to us.
Left our care: May 29, 1926. Received in the asylum of the Armenian church.

994 **Aghavni,** Onnig
Constantinople, 17, April 30, 1926

In the beginning of the Armenian massacres her father went on business to Bursa but he never returned again. She and her mother were deported and reached Aleppo. After a few days' rest they were sent further on. On the road she was separated from her mother and was brought to an Arab's tent. She was living with him for eleven years being considered his child. When Aghavni grew up, her master wanted to marry her to an Arab, but she did not agree to the proposal. She looked out for a chance to flee and succeeded by the aid of our agent, who sent her per auto to us.
Left our care: December 1, 1926. Married in Aleppo.

995 **Victoria,** Hagop Deli Keshishian
Keghi, 18, May 2, 1926

Victoria's father died before the deportation. She was exiled with her mother and three brothers to Deyrizor. On the road her mother became ill and died. Near Resulayn the Kurds attacked the caravan. Most of the people were robbed and killed, her three brothers included. A Kurd of Resulayn, a former friend of Victoria's father protected her, taking her to his village near the same town. The Kurd had no children by his former wife. When Victoria grew up, he married her. She lived with him till he was killed by Kemalists during the Kurdish rebellion in 1925-26. Then she came to Resulayn and asked the help of our agent who sent her to us.
Left our care: September 1, 1926. Selfsupporting. Servant in Arabpounar.

996 **Marie,** Yeghia
Mardin, 14, May 3, 1926

She does not know anything certain of her past time. She only remembers that soldiers took her father away beating him cruelly, while she wept bitterly. Then she came to Aleppo with her mother. Now her mother is in Zahle acting as housekeeper. In an orphanage in Aleppo. Later her relatives were found.
Left our care: June 7, 1926. Relatives.

997 **Marie,** Krikor Kalaidjian
Roomkale, 28, May 5, 1926

She was exiled with her parents. On the road her parents were killed and her husband was lost. She wandered with the caravan to and fro till she reached Rakka, where she came into the possession of an Arab, who married her by force. One day upon the advise of our agent she left her owner's house and fled to us. We took her and her little brother into our rescue home.
See No. 1004. Found her husband in Hasitşe and went to live with him.
Left our care: May 12, 1926. Relatives. Married in Hasitşe.

998 **Garabed,** Krikor Kalaidjian
Roomkale, 12, May 5, 1926

Brother of Nu: 0997.
Left our care: May 15, 1926. Relatives Father in Rakka.

999 **Ferie,** Khederchah
Mardin, 15, May 6, 1926

Her family was not exiled but her father has been killed during the deportation in his native town. After her father's death the family fell in a great misery. For a time

she and her mother were obliged to beg in the streets. Finally an Armenian Catholic organization helped them and they were sent to Aleppo. We took the girl in our house. In an orphanage in Aleppo.
Left our care: May 15, 1926. Orphanage.

1000 **Garabed,** (...)
Sivas, 20, May 8, 1926

During the deportation the whole family was exiled in the direction of Mardin. On the road the caravan was attacked several times by hostile bands, who did not spare even the lives of the innocent children. Among the survivors were Garabed and his mother. In the vicinity of Urfa both of them were carried away and brought into a Tchetchen's hut. The same night the poor woman was killed by the unpious Tchetchen, giving up her life in defense of her honour. As to Garabed, he lived with this dangerous man for many years, tasting occasionally severe punishments for his obstinate attempts to escape. At length, Garabed succeeded to escape and reach Djerablus. Our agent pitied him and sent him to us.
Left our care: May 11, 1926. Selfsupporting. Joined his relatives in Marsilya.

1001 **Nejmi Benebni,** Bohel
Mariam, Mardin, 30, May 8, 1926

Nejmi came recently to us with her two little ones. She was deported with her husband and relatives. On the road they met with a Kurd, a friend of her husband, who, managing a clever transaction, took them out of the caravan, and brought them into his village, where they remained for many years under his protection. One day, unfortunaely, Nejmi's husband became ill and died. She, being unable to support her two children, started for Aleppo in search of her relatives. Reaching Aleppo, she came straight to our rescue-home. We took her in, until she could find any of her relatives. Found her brother in Zahle and went with her two children to live with him.
Left our care: May 10, 1926. Relatives.

1002 **Kermo,** Djerdjis, Nejmi
Mardin, 5, May 8, 1926

Son of Nu: 1001.
Left our care: May 10, 1926.

1003 **Aziz,** Djerdjis, Nejmi
Mardin, 2, May 8, 1926

Brother of Nu: 1002.
Left our care: May 10, 1926.

1004 **Guhar Arabian,** Onnig
Flor, Bursa, 26, May 8, 1926

Guhar was exiled with her parents. On reaching Islahie men were separated from the caravan. Chained together and taken away to a little distance, all of them were shot dead. The rest of the caravan was sent further on and reached Aleppo. Here, Guhar and her mother profiting by an opportunity, succeeded in coming out of the caravan. They hid themselves in the city till the danger was over. After a time, she was married to an Armenian who had lost his wife and thought her dead. They lived for eleven years together in the district of Deyrizor. Once, Marie, No. 0997,

also rescued by us, got information about her long lost husband. Inquiring into the matter we ascertained that her husband was the same person, who had married above mentioned Guhar eleven years ago. The matter was brought before the head of the Armenian Church, who decided upon the divorce of Guhar and Marie's return to her husband. Thus, we gave Marie and took Guhar into our rescue home. We found her father in Egypt and she went to live with him.
Left our care: May 10, 1926. Relatives. Father in Egypt.

1005 **Mekhri Vosgeritshian**
Krikor, Lucia, Urfa, 19, May 11, 1926

Mekhri was deported with his mother and two sisters. His father was a soldier in the Turkish army. On the road, the families decimated, hunted and pursued were soon dispersed. His two sisters were sold by gendarms into slavery. His mother had been half carried and half dragged away by the Kurds, though she kept scratching vigorously in self-defense. As to Mekhri deprived of all his dear ones, when he was awaiting his doom, an Arab passing by pitied the poor creature brought him to his house and took care of him for eleven years. All this time Mekhri remained as a simple shepherd. It happened, however, that his father once gained information about his son and hastened to us asking for assistance. We did our best, and the boy was saved.
Left our care: May 11, 1926. Relatives.

1006 **Garabed,** Sarkis, Turfanda
Sis, 17, May 14, 1926

Garabed's brother, in Abyssinia, gained information about his brother and located his place in the district of Deir-el-Zor. The boy was brought to Aleppo, he was accepted by us. We shall keep him till bis brother has finished the necessary arrangements for his journey. Garabed gave us some contradictory information about his past history, because the poor boy suffers from insanity. He does not remember anything exactly except the name of his parents. Went to live with an uncle in aleppo. His brother is in Abyssinia.
Left our care: May 16, 1926. Relatives in Aleppo.

1007 **Setrak Artinian**, Artin, Vartouy
Deurt Yol, Adana, 19, May 15, 1926

Setrak was exiled with his parents and one sister. Near Rakka he was dragged away and brought to an Arab's tent. There he remained eleven years working hard for his owner. Once, informed about his sister, he fled to Aleppo. We took care of him till he could meet his long-lost sister, who had been supposed to be out to death. Both of them are at present supported in our rescue-home.
Left our care: May 18, 1926. Selfsupporting.

1008 **Endra Elmast,** (...), (...)-
Arapguir, 19, May 15, 1926

Elmast tells us that she came on the road with her mother. The caravan wandered to and fro in the desert. One day they reached a river. Elmast was tired and fell asleep. When she awoke, her mother was away, probably killed and thrown into the water. An Arab little girl came to the place, where Elmast was lying on the ground crying for her mother. She brought her to the tents of her parenst and Elmast remained twelve years with those people. One day an Armenian chauffeur saw her and brought her to Tel-Abiat from where she was sent on to us.

Left our care: December 31, 1926. Came back. Married in our colony to Nu: 0827.

1009 **Nerses,** Khatcho, Almasd
Sivas Karvar, 17, May 16, 1926

His father was a soldier in the Turkish army when the deportation started. Nerses was exiled with his mother and one brother. On reaching Roum-Kale, he was taken by a Kurd to his village, named Meghzade while the others went on with the caravan. He remained there serving as the Kurd's shepherd. He was treated as a slave. Nerses could not remain there but he had to flee. Once rising before the sun, he took the straight road leading to Djerablus. On the road he met with an Armenian chauffeur, who judged him rightly to be an Armenian. After the exchange of a few words, the chauffeur persuaded him to go with him. He took Nerses by his side and brought him to us. We are trying to find any of his relatives.
Left our care: June 8, 1926. Selfsupporting.

1010 **Loutfie Bilendjian**, Asdour
Mariam, Aintab, 17, May 18, 1926

On the first outbreak of the deportation she was exiled with her parents and two brothers in the direction of Deir-el-Zor. Travelling afoot, they reached Meskene. After a few day's rest, the caravan started again for Deir-el-Zor. On the road, the poor people were exposed to the attack of a band of plunderers, who like a pack of wolves, descended upon them, robbed and killed the people at their pleasure-in the presence of the gendarms, who after the slaughter, shared the plundered booty. Loutfie's mother fell dead in the way of guarding her young ones. Her father and younger brother fell too. The older brother was lost, and she herself, came into the possession of a Tchetchen, who sold her to a Kurd. The latter sent her to his house in Veranshehir. There, she remained for eleven years till she got the opportunity to cross the frontier and reach Ras-el-Ain, from whence by our Hasitşe agent she was sent to us. Fortunately, on the day following her arrival, we gained information of her lost brother who had been at Marseille until a few months before. We shall take care of her till we succeed in locating her brother.
Left our care: May 19, 1926. Relatives uncle in Aleppo.

1011 **Toros,** Markar, Mariam
Harpoot, 19, May 18, 1926

Toros' father want to America before the persecution. He was exiled with his mother and one younger brother. On the road his mother and brother were killed leaving the miserable being in the desert to the pitiless care of the savage tribes. Toros was brought by an Arab to his tents, then he was sold from one to another, till he came into the possession of a wealthy man in Veranshehir, whom he served for many years without being greeted with a friendly word. Once, wearied of that unendurable life, he fled to Hasitşe, from whence by our agent he was sent to us, wretched in appearance. We shall take care of him till we locate his father in America.
Left our care: May 19, 1926. Relatives. Father in America.

1012 **Zarife,** (...)-, (...)-, (...)-
(...)--, May 20, 1926

Zarife does not remember anything about her dear ones. She can but tell how she stayed in the hut of a Beduin with whom she had to live many years. She was ill-treated and many times she tried to flee, but was always caught and brought back

again. Recently, she succeeded in reaching Aleppo. The poor girl had suffered terribly from fright upon the road, so much so that she had become crazy. She is a little more quiet now, but her reason is still not clear. Zarife was distracted, but she recovered, she is now living in Beirut as a servant.
Left our care: June 9, 1928.

1013 **Haroutun,** Sarkis, (...)
Aintab, 17, May 20, 1926

Haroutun was exiled with her parents, one sister and one younger brother. At the banks of the river Beliet the Kurds attacked and dispersed the caravan. The gendarms collecting the remnant, forced it to march in the direction of Deir-el-Zor. In the vicinity of that town they were exposed to a second attack. There his parents could not avoid the Arabs' impious strike which was to end their lives. Haroutun walking at all hazards reached to a village, named Djedide, accompanied with his brother and sister. There his sister was married to an Arab and in this way he and his brother were sheltered from the danger. They remained eleven years there. Once their protector sent him to Deir-el-Zor in search of a lost son. On reaching there, he met with our agent, who sent him to us. Now we are trying to get his brother and sister.
Left our care: May 22, 1926.

1014 **Mikayel Furundjian**
Artin, (...), Trebizond, 22, May 26, 1926

His father died before the war. Mikayel was deported with his two brothers and one sister. The sister was taken by a Turk into his house in her native town. The rest of the family came on the road. Near Malatia the caravan was attacked and scattered. Mikayel came into the possession of a Kurd, for whom he worked eleven years as a farmer. When permission was granted to the Armenians to leave Turkey, he joined a caravan passing their city. He reached Aleppo in a poor condition. We took him into our reception-house.
Left our care: June 1, 1926. Selfsupporting.

1015 **Araksi Tirtzagian,** Hagop
Imasd, Broussa, 20, May 26, 1926

In the beginning of the deportation the whole family was exiled to Deir-el-Zor. On reaching Aleppo, the caravan rested for a few days. Once, when Araksi was playing outside the camp, an Arab woman took her into her house. This family, named Tchelebi, was a rich and influential one in Aleppo. Entering the house, Araksi saw another Armenian girl too, who was brought there by the same woman. Both of them lived there serving as maid servants. Once the brother of her companion in misfortune succeeded in findig the trace of his sister and profitting by an opportunity, arranged her escape. That very day the Arabs began to illtreat Araksi and gave her no more rest. She could not endure the suffering and fled three times successively but always was retaken and punished severely. Once more she escaped and reached us asking protection. We took her into our rescue-home.
Left our care: May 29, 1926. Relatives, married.

1016 **Serpouhi Avakian,** Sdepan
Meyroube, Izmid, 15, May 29, 1926

She was exiled with her parents, two brothers and four sisters. One of her brothers was lost near Bozanti, another one was killed in Djihan (Hamidie), her mother died

in Islahie. When they reached Bab, her father left Serpouhi under the charge of an Arab in order to save her from further sufferings, while the caravan went further on. When she grew up, her owner sold her to an Arab on credit. The Arab married her, but on the appointed day, he could not pay his debt. Therefore, he was obliged to return back Serpouhi to her former possessor. She had to work hard in the field for him. Once, her sister, the second survivor of the whole family in Aleppo, gained information about Serpouhi and she succeeded in saving her with our assistance. Found her sister in Aleppo and went to live with her.
Left our care: May 29, 1926. Relatives.

1017 **Armen,** Sarkis, Enni
Adiaman, 14, June 1, 1926
In the beginning of the deportation the whole family was exiled southward. On reaching Arab-Pounar, his father and relatives were sent per train forward on, while he and his mother were taken by a tax-gatherer, and were brought into his house. The man married his mother and Armen remained with her. Once, he met with our agent in Arab-Pounar who succeeded in persuading him to return to his own nation. Armen, in his turn made the same proposal to his mother, but she would not leave her children, whom she had got with the Turk. Thus, leaving his mother Armen came to us. He feels himself happy at his restoring to his nation.
Left our care: October 20, 1926. Selfsupporting.

1018 **Haroutun,** (...)-, Yeghsa
Malatia, 18, June 1, 1926
When the order of deportation came, the whole family was exiled to Deir-el-Zor. His father was killed on the road, his mother died in Deir-el-Zor, brother was lost and his sister was taken by an Arab to his house, thus the tree was saved at the trunk. Haroutun was taken to a neighbouring village but he could not remain longer there, because his master was a bad one. He fled to another Arab tribe, named Shammar, where he lived eleven years in great misery. Once he came to Hasitşe, where he met with our agent and following his advise he came to us.
Left our care: June 8, 1926. Relatives.

1019 **Giragos,** Apraham, Yakout
Urfa, 20, June 2, 1926
During the massacre of Urfa his father was killed. He was deported with his family to Harran, where an Arab took him to his tent. Giragos lived among the Arabs for several years. Being illtreated he fled with an Arab serving as a shepherd. The latter did not pay him anything for his work so he decided to flee and he did. On reaching Der-el-Zor he met with our agent, who sent him to Aleppo. Giragos found an aunt in Aleppo and is living with her.
Left our care: September 17, 1926. Relatives in Aleppo.

1020 **Hagop,** Khatchadour
Varter, Geben/Marash, 20, June 2, 1926
In the beginning of the deportation, Hagop was exiled with his parents and three brothers. On reaching Hasitşe the caravan encamped for the night at a little distance of the town. The following day, early in the morning the gendarms separating the owmen, sent the men away into the fields. There the Tchetchens were wait-

ing for them. In a few hours, they executed the order massacring the defenseless people of whom no one was saved. Then the band turned toward the encampment, reaching there, they robbed the women and children taking by force all the money, ornaments, clothes, etc. which they had. Hagop came into the possession of an Arab, who took him to his house, where he had to work hard. He lived eleven years with the same person, named Abbas al Isa. Once our agent seeing Hagop, beckoned to him follow him, which he did, and thus reached Aleppo and we took him into our rescue-house.
Left our care: August 7, 1926. Relatives in Beirut.

1021 **Mariam Geogeian**, Khatcho, Varter
Shintil/Harpoot, 25, June 3, 1926

Mariam's father died before the war. When the deportation started she and her sister were taken into the Turks' houses in their native town, while her mother ws exiled in the direction of Deir-el-Zor. Mariam heard nothing more about her mother. She lived six years with her possessor alway looking for a chance to flee. Once she took an opportunity and fled, but when she was re-aken, the punishment had been savage and excessive. She was the Turk's wife, but in fact, his slave. Nevertheless, Mariam was not discouraged. After five years she made another attempt which enabled her to reach Aleppo. We took her into our rescue-house because she was helpless.
Left our care: October 1, 1926. Selfsupporting, Servant. 1929 married to Haroutiun No. 087.

1022 **Bedros Elibeoyakian**, Vozgian
Akabi/Sivas, 20, June 4, 1926

Bedros was deported with his parents, two brothers and three sisters. His father was unable to go further, so he was left on the road, doubtless died. His elder brother got crazy during an attack by the Kurds and after a few days he died too. On reaching Biredjik, Bedros gave some piastres to a gendarm, who permitted the whole family to remain there, while the others were sent forward. After a few days rest, they went to Nizib where his three sisters were taken by the Turks. The two brothers lived there with a Turkish baker, who gave them equally bread and blows. Profiting by the last affairs of the Kurdish rebellion, he succeeded to escape with his brother and reach Aleppo. We are trying now to save his mother and sisters.
Left our care: June 19, 1926. Relatives.

1023 **Sdpean Elibeoyakian**
Vozgian, Akabi, Sivas, 18, June 4, 1926

Brother of Nu: 1022.
Left our care: June 19, 1926. Relatives.

1024 **Movses Boznonyan**, Garoudj
Yester, Aintab, 28, June 7, 1926

Movses was exiled with his parents in the directon of Deir-el-Zor. On reaching Khabur, he was separated from the caravan and was brought to an Arab's tent, where he found also an Armenian girl (No. 1025). Movses as a hardworking boy, gained the sympathy and confidence of his master. Therefore he was well-treated. When both of them were grown up, the girl, being informed about our rescue-home, proposed to Movses to flee away. The plan was agreed upon, and at night, they

reached Aleppo taking advantage of the absence of their master. We took them into our rescue-house. They are happy to be restored again to their own nation. Movses is married to Marie No. 1025.
Left our care: June 7, 1926. Selfsupporting. Relatives.

1025 **Marie Boznoonyan**, (...), (...)
(...), 20, June 7, 1926

She does not remember much about her past time, being a mere infant when she was taken. (See Nu: 1024)
Left our care: June 7, 1926. Married.

1026 **Krikor Berberian**, Garabed
Nazli, Severeg, 17, June 8, 1926

Krikor was exiled with his parents, one brother and two sisters. On reaching Meskene, his father fell ill and died. His two sisters were taken by Arabs. He himself was left on the road, because his mother, exhausted of fatigue and hunger, was unable to carry him on her back. An Arab took the boy into his tent, adopting him as his child. Kirkor lived eleven years there, doing the work of a shepherd. Once, being informed about his origin and about our rescue-home, he left his step-father's tent and reached Deir-el-Zor, where he was sent per auto to us.
Left our care: June 8, 1926. Relatives in Aleppo.

1027 **Turfania Boghosian**, Bedros
Altoun, Yarpouz, Marash, 25, June 8, 1926

In the beginning of the deportation Turfania was exiled with her parents, one brother and two sisters. On the road to Deir-el-Zor she first lost her little sister, then her father, afterwards her mother. She witnessed their death one by one. The remainder, two sisters and one brother, were obliged to go further on. When she or her sister were exhausted with fatigue, her brother carried them by turn on his back. Once, loaded with his living burden, he was left behind. A gendarm, an impious man, in his madness nearly killed the defenseless man. Thus, in order to save his own life, he was obliged to leave his sisters on the road and continue the journey. The first passerby took Turfanda and brought her into his tent, where he married her by force. She, in the course of eleven years, got four children who died. Once she fled at the peril of her life and reached Aleppo. We took the woman into our reception house. Left our care: July 20, 1926. Selfsupporting. Servant. Married in our colony to Nu: 797.

1028 **Armenag,** Hadji Nazar
Rahel, Sis, 18, June 7, 1926

Armenag's father died during the deportation. His mother, with her four children was taken into an Arab's tent near Deir-el-Zor. The Arab was the chief of his tribe, he had many wives. Her children were always beaten before her eyes. She could not endure this illtreatement. After living three years with the Arab, by some means, she came in contact with one of her distant relatives in America, and by his aid, she succeeded to arrange her escape, but her children were too little, they could not go quickly. Thus, she was recaptured and was brought back. The second time she left her children and fled alone. She succeeded and reached Aleppo, from where she wrote several letters to her owner begging for her children, but she could not get them. At length, hopeless, she went to America. Lately she informed us about

the matter, but it was too late. We succeded in saving only of them because the rest were dead. The survivor was Armenag, he is waiting eagerly for his passports to reach his dear mother in America.
Left our care: October 20, 1926. Relatives in Beirut. Mother in America.

1029 **Siranoush,** Kevork, Shushan
Erzeroum, 19, June 11, 1926

On looking attentively one can see that Siranoush's eyes have not been tearless for a longtime. She was exiled with her parents, whom she hardly remembers. The Arab, who took her out of the caravan near Belich, fed her little better than a dog. In spite of all the suffering which she had undergone, she was obliged to live there, because she could not flee, being always watched closely. After a period of hard work she was married to an Arab as a second wife. The first wife of her husband was very unkind to Siranoush. She had the habit of dispensing each day a certain amount of insults and blows, which Siranoush received patiently. At length, disgusted with the life, she fled and got into the open country, where, as she walked along, met with some French soldiers, who pitied and brought her to our agent. She was sent per auto to us.
Left our care: August 10, 1926. Relatives, Aleppo.

1030 **Efkaris Tcharminian**, Manoug
Mariam, Broussa, 25, June 12, 1926

Efkaris was exiled with her parents and one sister. Her brother went to Constantinople and hid himself there. It took seven months to reach Aleppo from Broussa. On the road, near Islahie, her sister was taken by a Kurd and her father died in Ras-el-Ain. Near the village of Moza, between Mardin and Nisibin, a Kurd, paying some Medjidies to the gendarms took her out of the caravan and brought to her to his village. After some months he passed her on to another one, named Kheder Agha, to whom she was forced to give herself as to a husband. In the course of time she got children and for the sake of them she could not flee. Meanwbile her brother in Constantinople made great efforts to save his sister. He had even gone himself to Mardin for that cause, but, it was of no use. Finally we were informed about the matter and succeeded in taking the poor woman out of the slavery. Now, she feels herself happy to be restored again to her relatives and to her own nation.
Left our care: June 13, 1926. Relatives. Brother in France.

1031 **Satenig Bedrosian**, Bedros
Louzin, Bitlis, 28, June 13, 1926

Satenig's husband was killed in his native town a few days before the persecution. Many of the people had sought refuge in a public hall. The building was set on fire. Some were burned alive, some had tried to get away but were shot on the very spot. Thus, the contents perished either by fire or by the hostile bullets. Satenig was taken by force to a Turk's house, from where she witnessed the flames which devoured the innocent people, including her mother. When the Turkish army and population were retiring before the Russians, she also came with her owner to Mardin, where she lived with him until she was saved by an Armenian Catholic priest who sent her to us. She reached us in safety accompanied by her cousin (No. 1032), whom she had been able to keep with her during the time of her slavery. We have sent Satenig to her uncle in Paris.
Left our care: June 22, 1926. Relatives uncle in Paris.

1032 **Noyem Kerkoyan**, Sempad, Persape
Bitlis, 20, June 13, 1926

The same story as Nu: 1031.
We found her father in Paris and she went there.
Left our care: June 22, 1926. Relatives. Father in Paris.

1033 **Khanum Bamiayan**, Hagop
Horom, Urfa, 14, June 14, 1926

On the first outbreak of the deportation her father was killed and the rest of the family was exiled to Islahie. She herself, was taken by a gypsy. Her daily task was to feed the camels. Khanum's relatives in Aleppo had asked our aid to find this girl, but we could find no trace of her in anyway. One day, our agent in Arabpounar saw a girl with the gypsies, who had come there to pass the summertime. Our agent, looking attentively recognized the girl, because he himself was a countryman of hers. It was not a difficult task to persuade Khanum and to send her to Aleppo. The following her arrival we witnessed in our office the most solemn and moving scene in the world, sister and brother, gazing steadily each into the other's face, tears in their eyes and joy in their hearts! We took the customary signature of her brother and gave his sister to him.
Left our care: June 14, 1926. Relatives. Brother in Aleppo.

1034 **Vertanes Zadje Arabian**
Avedis, Pailadzu, Amasia, 11, June 16, 1926

During the deportation the whole family was exiled from Amasia to Deir-el-Zor. On reaching Tokad, he lost his father. His mother died in Surudj. Arriving at Biredjik he was separated from his brother and sister. His possessor brought him to Nizib. The Turk was an innkeeper. Vertanes lived there working eleven years for him without any payment. In the latest Kurdish rebellion, profiting from an opportunity, he fled and reached to Djerablus from where our agent sent him to us. In the course of eleven years he heard but one of his sister, a widow of an Arab. We shall try to locate his sister now.
Left our care: July 7, 1926. Selfsupporting.

1035 **Harutiun Mouradian**, Sarkis
Fendek, Sivas, 20, June 16, 1926

His mother died in his babyhood. His father went to America before the war, leaving his three little ones under the charge of their grand-mother. He supported them from America. During the deportation they were exiled in the direction of Aleppo. Near Malatia he lost his brother and near Surudj his sister. He himself was taken by a Kurd to Urfa, where he lived eleven years until he was saved by our agent. He reached our house bearing in his mind only a vague and distant impression about his relatives, but lately, we gained information and ascertained that his father and two uncles are living in America. We shall try to locate them.
Left our care: July 7, 1926. Selfsupporting.

1036 **Dikran Tovmasian**, Hampartzum, Yeghsa
Tcharsandjak, 18, June 16, 1926

This little boy was brought to us lately by a poor old woman of nearly 70. She told us that Dikran's father was killed in his native country during the persecution. His mother was taken by a Turk, who married her and now she has got with him

children more then one. Until to day his grandmother took care of Dikran with the help of his uncle in America, who unfortunately got crazy. We took the boy into our house temporarily until we could find a suitable arrangement for him.
Left our care: April 25, 1927. Relatives. Grandmother Aleppo.

1037 **Mousa,** --, (...), Mardin
13, June 16, 1926

Mousa, a little boy of 13, was sent to us from Hasitşe. Our agent writes in his letter, that the boy was taken from an Arab's tent. The Arab told him that during the deportation he had found the child on the road near Meskene and had sheltered him for charity. Though the boy's memories of his childhood are insupportable to ascertain his family, yet, we shall try to locate his relatives if they are still alive.
Left our care: June 20, 1926. Relatives.

1038 **Vartan Hastadjian**, Toros
Izgi (Vozgi), Hadjin, 20, June 18, 1926

Vartan was deported to Deir-el-Zor. There in a few days he lost his all relatives. He himself as the only survivor of the whole family, lived under the tent of an Arab who adopted him as his child. Thus, Vartan grew up as an Arab serving as a shepherd for his master. One day he met with an Armenian in Hasitşe who told him that some of his distant relatives were still living in Aleppo and to meet them he had not much to do but only to go to the agent of Miss Jeppe's work in Hasitşe. Vartan did not hesitate and per auto was sent to us.
Left our care: June 25, 1926. Selfsupporting.

1039 **Akabi Elibeayakian**, Ohan
Heghine, Sivas, 55, June 19, 1926

The mother of No. 1022 and 1023. No. 1023 went to Arabpounar and with the help of our agent he succeeded to rescue his mother. Arakis son Bedros No. 1022 succeeded in bringing his mother to us. He went to Arabounar and by the help of our agent they both arrived safely here.
Left our care: June 19, 1926. Relatives in Aleppo.

1040 **Armaveni,** Hagop, Elmasd
Gemereg, 26, June 19, 1926

On the first outbreak of the war her father, with many other Armenians was put in prison and then killed. She came on the road with her mother, one brother and one sister, but during the toilsome and dangerous march amoing the savage tribes she lost her dear ones. She herself was taken by a Kurd and was brought to his house in Surudj. Her possessor forced her to be his second wife, thus she waited patiently for her doom. After eleven years she succeeded to flee, and by our Arabpounar agent she was sent to Aleppo.
Left our care: July 28, 1926. Selfsupporting. Servant in Djerablus.

1041 **Khatoon,** Hanne, Mariem
Mardin, 22, June 20, 1926

In the beginning of the deportation her father was taken into the Turkish army. She, her mother and brothers were exiled but an Arab from Mardin took her on the road out of the caravan and returned to his house. She lived many years with him without having any news about her relatives. One day she was informed about the

Armenians living in Aleppo, hoping to find any of her relatives, she fled to Hasitşe, whence, by our agent she was sent to us.
Left our care: June 21, 1926. Relatives. Father in Aleppo.

1042 **Garabed Kabakian**, Bedros, (...)
Karaman (Constantinople), 20, June 21, 1926

Garabed's father had been called up as a soldier in the Turkish army. Garabed with his mother and two brothers was exiled to Khabur. There the Arabs attacked them and distributed the spoil among themselves. The poor boy was a share of booty to an Arab, with whom he lived eleven years until he had got time to flee away. One day he escaped and reached Hasitşe from where by our agent he was sent per auto to us.
Left our care: August 30, 1926. Relatives. Uncle in Baghdad.

1043 **Baidzar Gustgarian**, Melkon, Haiganush
Khouylou (Harpoot) 18, June 24, 1926

When the deportation began, her father was in America. Baydzar and her mother were not exiled but both of them were taken by a Turk and were kept in his house in their native country. The Turk married her mother by force. In the process of time she came secretly into communication with her husband in America. The latter advised her to flee away with Baydzar but she was not able to do it, while her owner was keeping hard watch upon them. At last her husband came from America to Aleppo to rescue his family, but it was in vain and the poor man died in grief and anger. When Baydzar grew up, the Turk wanted to marry her to the Turks but her mother found a chance to send her to Aleppo.
Left our care: October 15, 1926. Relatives. Uncle in Marseille.

1044 **Garabed,** (...), Ovsanna
Marash, 6, June 21, 1926

Garabed is the child of No. 0913. His mother long ago had reached our rescue-home leaving her child to her Arab husband. When the Arab died his sister would not keep the child more and brought the child to the door of our house. We took the helpless creature in.
Left our care: June 30, 1926. With Miss Frearson.

1045 **Levon Tehtekerian**, Haroutiun
Tervanda, Zeitoon, 21, July 1, 1926

During the exile Levon, his parents, sisters and brothers were exiled to Surudj. There a Turk took him away from his parents. There is no more news about them. There he grew up as a Turk and worked eleven years for his master. In 1926, by the government he was sent to fight against the Kurds. One night the soldiers were encamped near the Syrian frontier. One of his comrades advised him to flee away, because his companions were planning to kill him while they were informed that he was an Armenian. Levon passed to the Syrian territory and found our rescue-home.
Left our care: July 5, 1926. Self supporting.

1046 **Asdghig,** (...), (...)
Urfa, 16, July 7, 1926

Asdghig does not remember anything about her parents. She but knows her name and birthplace. During the deportation she was taken into an Arab's tent near Deir-

el-Zor where she remained till now. She was rescued by the help of an Armenian woman, who was living by Arabs in the same village.
Left our care: September 9, 1926. Relatives. Married Djerablus.

1047 **Dikran Goshgarian**, Hovhannes
Sirma, Harpoot (Huseinig), 21, July 7, 1926

Dikran was exiled with his parents and two brothers to Deir-el-Zor. What wonder that his father succumbed to hunger and fatigue. Dikran witnessed his father's death. When the caravan reached Deir-el-Zor, his mother and brother were dragged away from him and he himself was taken by an Arab to his village where he had to remain eleven year working as a shepherd, but fortunately he was not ill-treated. One day he was informed about our rescue-home and found a chance to flee to our agent in Hasitşe. From there he was sent to us. We have located his one brother in America and are waiting for the arrangement of his passports to rejoin his long-lost brother.
Left our care: November 15, 1926. Relatives. Brother in America.

1048 **Mennoush,** Kevork, Gullu
Aintab, 16, July 7, 1926

Mennoush was exiled with her parents. When the caravan reached Mardin, a Turk wanted to drag her away, her parents defended their child, but alas, in this way they gave up their life. The unhappy girl remained at the mercy of this brutal man, who after keeping her for some years sold to an Arab. This latter married her to an Armenian whom he had kept as a slave in his house. She lived three years with her husband, both of them were working for their master. One day her husband fell ill and died. Mennoush disgusted with her life, fled and reached Ras-el-Ain whence by our agent she was sent to us.
Left our care: September 15, 1927. Selfsupporting. Servant.
Married in our colony to No. 0922.

1049 **Marie Iskenderian**, Iskender
Gulenga, Aintab, 18, July 7, 1926

Marie was exiled with her relatives to Veranshehir, there she was taken by a Kurd to his house and in this way she was separated from her relatives. The Kurd kept her for eleven years. During the latest Kurdish events her possessor left Marie in his brother's house and crossing the Turkish frontier took refuge in the Syrian territory and then he established himself in Aleppo. Marie's one brother was living in Aleppo, he saw the Kurd in the market and recognized him, then he hurried to inform us about the matter. We asked the Kurd in the name of humanity to return Marie to her brother. The man partly persuaded and partly frightened wrote a letter to his brother and demanded the girl. Marie reached safely from Veranshehir to Aleppo. Her pale face brightened seeing her long-lost brother in our office.
Left our care: July 10, 1926. Relatives. Brother in Aleppo.

1050 **Khanem Boudjaklian**, Garabed
Kazmig, Diarbekir, 22, July 7, 1926

Khanum was deported with her parents to Veranshehir, where a Kurd dragged her away from her parents and urged her to live with him. Afterwards he sold her to another man, with whom she lived nine years till she had time to flee away to Mardin.

There an Armenian Catholic priest had her for some days in his house until he was able to send her to our rescue-house in Aleppo. We have sent Khanem to her brother in Mosoul. Left our care: August 1, 1926. Relatives, brother on Mosul.

1051 **Marinos Kiredjian**, Minas
Mariam, Tcharsandjak, 14, July 8, 1926

During the deportation the whole family was exiled in the direction of Severeg. Her father was a soldier in the Turkish army. He did not return. In a little distance to Severeg a Turk came and took Marinos to his house. The rest of the family, her mother, two brothers, and one sister were forced to go further on. She remained eleven years there until we succeeded to rescue her with the help of a muleteer, who brought her secretly to Arabpounar in recompense of a distinct payment. Left our care: July 15, 1926. Relatives, Aleppo.

1052 **Dikran Nalbandian**, Mrikor
Mariam, Diarbekir, 25, July 9, 1926

Dikran was exiled with his family to Urfa and then to Mardin. On the road to Mardin the caravan was attacked by Kurds. The people were killed and scattered. Dikran was taken by a Kurd, who brought him to his house in Derik. He remained three years there being always anxious to find his relatives. One day he located his younger brother's place and succeeded to bring him to his master's house. Both of them then served humbly the Kurd, until they had a chance to flee away. The two brothers reached one day Hasitşe, whence they were sent per auto to us.
Left our care: September 30, 1927. Selfsupporting. Chauffeur. Two Brothers are found in America.

1053 **Hagop Nalbandian**, Krikor
Mariam, Diarbekir, 20 16, July 9, 1926

Brother of Nu: 1052.
Left our care: December 31, 1927. Selfsupporting. Two brothers in America.

1054 **Garabed,** Nishan, Gullu
Marash, 20, July 9, 1926

In the beginning of the deportation Garabed was exiled with his mother, one brother and one sister to Aleppo. When they reached Azaz, an Arab took Garabed away from his mother. The rest of the family reached Aleppo, there his mother, with the help of a relative, found her chance to flee with her children to Beirut, then, she passed to Greece. As to Garabed, he lived only a few months with his owner in Azaz, then he fled to an Armenian caravan which was passing to Deir-el-Zor. On reaching there the poor boy was taken by an Arab to his village, where he had to work for him, being continually punished, scolded and ill-treated. One day our agent was informed about Garabed, he pitied him and succeeded to sent him to Aleppo. Thus, issuing from utter misery he enteed upon life, but alas, that the poor boy had lost his sanity. We have located his mother in Greece and now trying to send him to his mother. Left our care: November 14, 1926. Relatives Mother in Greece.

1055 **Ardash,** Khatshadur, Azniv
Broussa/Zengiler, 16, July 9, 1916

Ardash's family was exiled in the direction of Aleppo-Deir-el-Zor. He was the only son of his parents. When the caravan reached Khabur, a Tchetchen dragged the

boy away from his parents. The poor mother defended her child, but she was killed in the struggle and Ardash was taken away. He remained there for many years and grew up as a Tchetchen. After his stepfather's death his step-brother began to quarrel with him and kicked him out of doors. Ardash wandered about in search of lodging. He reached Ras-el-Ain from there by our agent he was sent to us.
Left our care: December 31, 1927. Selfsupporting, Farmer.

1056 **Shushanig Balasian**, Kevork
Pepron, Erzeroum, 25, July 10, 1926

Shushanig's father went to America before the persecutions. During the deportations a Turk married her mother. Shushanig remained with them. When the war was over, her father came from America to Aleppo, in order to save his wife and daughter. He spent all that he had, but was in vain. The poor man returned hopeless to America again. When Shushanig grew up. The Turk wanted to marry her to the son of his first wife, but her mother with help of our agent sent her to Aleppo profiting by his husband's absence. We are trying to locate her father in America.
Left our care: July 13, 1926. Relatives. Brother-in-law, Aleppo.

1057 **Zihran Dergarabedian**, Garabed
Shammi, Diarbekir, 23, July 11, 1926

Zohran's father is in Aleppo. During the deportation he was taken into the army and his family was exiled. When the war was over, he returned to his house, but alas, the house was ruined and the inhabitants were lost. The poor man came one day to us. He had located his daughter's place in a village in the environment of Mardin, but he was not able to get her in any way. Our attempt was successful with the help of an Armenian Catholic priest, who paid a compensation to a muleteer and in this way succeeded to send her to Aleppo.
Left our care: July 13, 1926. Relatives. Aleppo.

1058 **Karekin Sarkisian**, Sarkis
(...), Urfa, 16, July 11, 1926

Karekin was exiled from Urfa to Mardin, there his father fell ill and died. When his mother was compelled to go further on with the caravan, she in order to save her son's life, gave him of her own accord to an Arab woman. In the course of eleven years only a vague and distant impression of his mother remained in Karekin's memory, but yet, as he grew up, he managed to make his way to get the track os his mother. One day, worn and exhausted, he reached Hasitşe and knocked at the door of our agent, who took him under his charge, then sent him to us.
Left our care: September 10, 1926. Selfsupporting. Trade.

1059 **Hovhannes Toromanian**, Giragos
Khanem, Urfa, 7, July 12, 1926

Hovhannes is the child of an Armenian woman, who was exiled with her parents from Urfa to Mardin. Among the Kurds she married an Armenian and gained the child from him. One day an Armenian Catholic priest persuaded both of them and sent them to Aleppo. There relatives were very poor, so that we were obliged to support Hovhannes in our home.
Left our care: September 12, 1926. Relatives. Aleppo.

1060 **Mariam Taturyan**, Levon
Lucia/Deortyol, 12, July 13, 1926

Mariam and her brother were sent to us from the region of Veranshehor by the help of some Armenian. Mariam told us that her mother is alive in the above mentioned town but she is unable to come to Aleppo, while her stepfather is keeping hard watch upon her mother. Mariam told us too, that her father was killed one year before. Further details she cannot give to us.
Left our care: July 28, 1926. Relatives. Aleppo.

1061 **Hovsep Faturayan**, Levon
Lucia, Deortyol, 6, July 13, 1926

Brother of Nu:. 1060.
Left our care: July 28, 1926. Relatives. Aleppo.

1062 **Hovhannes,** Khatcher, Yester
Aintab, 22, July 14, 1926

Hovhannes was exiled with his parents from Aintab to Deir-el-Zor. There he lost his parents, his sister was taken by an Arab, he himself came into the possession of a rich man, a chief of the tribe Shammar. Six years before his sister was rescued by an Armenian chauffeur and was living in Aleppo. She had made untold efforts to rescue her brother, but all was in vain, because Hovhannes thought his sister to be dead. One day she came to us asking our assistance. We sent her photograph to our agent, who showed it to his brother. He remembered his sister's countenance and in this way was persuaded to return to his sister and to his own nation.
Left our care: July 21, 1926. Relatives. Cousin in Aleppo.

1063 **Mardiros,** Misak, (...)
Nor Kugh/Broussa, 16, July 15, 1926

When his mother left him, Mardiros was so small that he cannot recollect her name. He told us that he lived in a Kurdish family near Ras-el-Ain. His father's name was Misak and his birth-place was Morki! (It ought to be "Nor kugh" near Broussa). During those eleven years he was always punished severely and the suffering which he had undergone was extreme. One day he planned to escape and he succeeded in doing so. On reaching Ras-el-Ain he met with our agent who sent him per auto to us. In our colony September 20, 1926.

1064 **Armenouhi Mirekian**, Megerditch
Zarouhi, Harpoot, 14, July 16, 1926

Armenouhi does not remember much about her past history. She was living in an Arab house in Aleppo, serving as a maid-servant. An Armenian woman, who was selling combs, visited the house many times and seeing Armenouhi there persuaded her secretly and succeeded in bringing her to us. The woman told us her parent's name because she recognized them.
Left our care: July 30, 1926. Relatives. Aleppo.

1065 **Beatrice Bekiariam**, Krikor, Yester
Aintab, 24, July 17, 1926

Beatrice was exiled with the whole family to Deir-el-Zor. There her father married her to an Armenian, who seeing the danger which was threatening his life embraced Islam. When the war was over they returned to Aintab and her husband

returned to his religion. As the French forces left Aintab, her husband embraced Islam for the second time and remained there with his wife and children while the greater part of the Armenians migrated to Syria accompanied by the French forces. One day some Turks invited her husband for a picnic. As they reached a garden outside the city they killed him. Beatrice went to the Americans in Aintab, they prepared a passport and sent her with her three children to our rescue-home in Aleppo. Beatrice is living with her brother in Aleppo.
Left our care: September 20, 1926. Relatives.

1066 **Adur Semerdjian**, Krikor
Beatrice, Aintab, 8, July 17, 1926
The child of Nu: 1065.
Left our care: August 17, 1926. By Miss Frearson.

1067 **Avedis Semerdjian**, Krikor
Beatrice, Aintab, 6, July 17, 1926
The child of Nu: 1065.
Left our care: August 17, 1926. With Miss Frearson.

1068 **Krikor Semerdjian**, Krikor
Beatrice, Aintab, 2, July 17, 1926
The child of Nu: 1065.
Left our care: August 17, 1926. Relatives. Mother.

1069 **Kevork,** Giragos, Mariam
Urfa, 19, July 19, 1926
Kevork was exiled with his parents, one sister and one brother to Deir-el-Zor. On the road his father was killed and his brother was taken by Arabs. He himself was taken by a Kurd to his village named Khay Tell. One day a woman in Aleppo came to us saying that she had located her brother in the above-mentioned village and she asked our assistance to rescue him. We informed our agent in Ras-el-Ain who found Kevork by special search and sent him to Aleppo. His eyes were in very bad condition, and he is now under the medical care of our oculist. Kevork has had an eye operation. He is so much better now.
Left our care: July 8, 1927. Relatives. Sister in Aleppo.

1070 **Hagop Urfalian**, Avedis, Zabel
Adana, 18, July 23, 1926
The boy whose history we are relating is one of those poor creatures, who suffered much. He was exiled with his parents and two sisters. When the caravan reached on the banks of Khabur there was work of extermination. Nearly four hundred men and women were killed in less than an hour and the dead bodies were thrown into the river. Among the victims were his parents and two sisters too. In this way the family of a known merchant was broken from foundation to roof. Hagop as the only survivor of the family was taken to an Arab's tent and he grew up as an Arab. He lived eleven years with his masters in the village Harmendat near Tel-Ermen and in those eleven years all that can happen to him has happened. One day an Armenian peddler passing by the village beckoned to him to follow him, which he did, and reached Hasitşe from where he was sent to us.
Left our care: July 27, 1926. Relatives. Cousin in Aleppo.

1071 **Andon,** Garabed, Mariam
Nigde, 20, July 23, 1926

Andon was exiled from Nigde with his parents and two brothers. As the caravan reached Ras-el-Ain, his father fell ill and died, and his two brothers were killed by Arabs. He with his mother was sent further on with the caravan. On reaching the river Habur, his mother was killed by Tchetchens and her dead body was thrown into the water. Andon, himself had to taste the same sufferings. Wounded on his ribs, when he was dragged away towards the river. There came an Arab and took the half-dead body to his house. He took care of him until he was cured. He lived eleven years with his rescuer working as a shepherd. One day he was informed by an Armenian about his relatives and by the help of a priest he was able to get the permission of his rescuer, in this way he reached our rescue-home.
Left our care: August 12, 1926. Relatives. Uncle in Aleppo.

1072 **Souver,** (...), (...)
Adana, 20, July 24, 1926

From his ill-treatment among the Arabs his mind has become unsettled and his reason is still not clear, to that he cannot remember his past history. He was sent to us from the deserts of Deir-el-Zor. We have sent Souver to the Armenian church.
Left our care: July 26, 1926. Received by the church.

1073 **Gully Haynougian,** Krikor
Aghavni, Karsakh/Broussa, 24, July 26, 1926

During the deportation she was taken by an Arab to his house in Deir-el-Zor. The man married her and she gained two children from him. Her parents were among the victims of the deportation. After five years of her slavery her Arab husband installed himself in Aleppo, and then in Damascus. Gullu, seeing many Armenian in Aleppo and even being in connection with her country-men left the Mohammedan and returned to her own nation and Christianism. One day as the evening darkened she knocked at the door of our rescue-home being guided by an Armenian chauffeur.
Left our care: August 8, 1926. In the asylum.

1074 **Garabed,** Krikor, Mariam
Sivri-Hisar, 15, July 26, 1926

Garabed, with his parents, three brothers and one sister, were exiled to Deir-el-Zor. On the road his sister overwhelmed with fatigue and hunger died. The two brothers were lost and one was killed. He with his parents was forced to continue the terrible journey and reached Ras-el-Ain. After a few days breathing space they were again pressed forward as far as Habur, where Garabed lost his parents and he, himself remained eleven years in a Tchetchen's house working for him. One time the tribe with whom he was living came near Deir-el-Zor, there Garabed found a chance to flee to our agent who sent him to us.
Left our care: June 12, 1928. Selfsupporting. Shoemaker.

1075 **Hovhannes,** Krikor, Nouritza
Bardizag, 15, July 28, 1926

He was exiled with his parents and two brothers. On the road his father fell ill and died. His mother was left in Rydjan being down with illness. He himself lived eleven years among the Arabs in Abu Herrara. One day an Armenian miller saw and pitied him because he often remained until evening with food. He arranged the boy's escape

and brought him to us. 1928, Hovhannes is very weak Syphilis. 1930 recovered.
Left our care: January 1930. Is a soldier in Ras-el-Ain.

1076 **Mariam Arakelian**, Arakel, (...)
Urfa/Besu, 22, July 29, 1926

Mariam also belongs to those who do not remember anything about their earliest life. From her illtreatment among the Kurds her mind also has become unsettled and she was ill when she reached our rescue-home. A short time after, she got a child in our house but the child died a few days later.
Left our care: March 31, 1927. Selfsupporting, servant. Relatives found in Aleppo. Year 1928 Mariam married in our colony to No. 1270.

1077 **Dikran,** (...), (...) Harpoot
14, July 30, 1926

During the deportation he was so small that he cannot recollect his parents. Deported until Ras-el-Ain, where a Kurd took him, when he grew up fled to our agent who sent him per auto to our rescue home.
Left our care: May 31, 1927. Orphanage. Was sent to his brother, No. 0888 in the village, July 3, 1928. Has to be supported a year or two.

1078 **Parsegh Gurdanian**, Garabed
Hamerd, Kaiseri, 20, July 30, 1926

During the deportation Parsegh, his parents, one brother and one sister, were exiled to Meskene. There his parents died. His sister was taken by a wandering tribes named Abu Khamis. He has ascertained that she is dead. His brother was taken by an Arab who belonged to a tribe named Mebrouk. He himself came into the possession of the Anezes. He lived with them eleven years working as a camel-herdsman. One day he persuaded his master to allow him to return to his relatives. The man consented to his proposal in this way Parsegh reached our rescue-home.
Left our care: July 7, 1927. Selfsupporting. Joiner.

1079 **Mariam Arakelian**, Krikor
Noushie, Van, 25, July 30, 1926

During the war Mariam lost all her relatives. She herself came into the possession of a Kurd of Veranshehir. That man was a terrible one. He had four wives the fifth was Mariam. She made untold efforts to make her way out of the dark abyss of misery in which she had to disappear but each time she was caught and was punished at the peril of her life. But Mariam in spite of all dangers had resolved earnestly to flee and she made all possible efforts to rescue herself of that hell. At last, after eleven years she succeeded to reach Mardin, then, with the help of our agent she reached Aleppo. She suffers of rheumatism.
Left our care: August 28, 1926. Selfsupporting. Servant.

1080 **Hovhannes,** Garabed, (...)
Sivas, 20, August 2, 1926

During the deportation Hovhannes was exiled with his parents. When they reached Deir-el-Zor the caravan was encamped outside the city. The following day they wer sent further on without leaving them breath on the way. Hovhannes' mother gave her child to an Arab of her own accord and she continued her journey where did she go? Nobody ever knew. He remained in the Arab's tent

but be thought of his mother constantly. After eleven years, when he grew up, he fled and made all possible efforts to get the track of his mother, but in vain. Hopeless, the poor boy one day knocked at the door of our agent in Hasitşe then he was sent to us.
Went to our colony September 20, 1926. Married to Nu: 1264.

1081 **Djelile,** Bedo, Mariam
Mardin (Piran), 23, August 3, 1926

Her one sister was married to an Armenian in Mardin and she had gone to visit her sister. Being there Turkey declared war against the allied powers and the Armenian massacres or deportation began. Djelile could not return to her house and was deported with her sister. Near the village Derik the Kurds of the different villages attacked the caravan. Djelile with her sister were taken to Derik, where both of them were married by force to the Kurds. She lived eleven years with her owner then fled to Mardin and was sheltered in a priest's house from where she succeeded in coming to our Hasitşe agent who sent her per auto to us.
Left our care: October 8, 1926. Relatives. Uncle in Aleppo.

1082 **Garabed,** Hovhannes
Sared, (Kanderes) Sivas, 20, August 5, 1926

Garabed's parents died when he was a little child and he came with his grandmother on the road. But the old woman soon died and he remained helpless among the Arabs. Some Turks kept him during seven years. His work was to supply the want of water for the Turks' houses in this way he was very useful for his master. After that he passed four years with an Arab. During that time a priest in Mardin had told him many times that he was an Armenian boy and there are orphanages in Aleppo, where he could find his relatives or could learn a trade. At last he was persuaded and was sent to us.
Left our care: August 13, 1926. Found work for himself and became selfsupporting.

1083 **Varteres,** Krikor, (...)
Harpoot, 16, August 5, 1926

In the beginning of the Armenian massacres his father was killed and his mother became ill and died. Varteres was deported with his sister, who in the village Bembig fell into the hands of the Turks. Varteres was forced to go on with the caravan, but as a little child, he could not walk quickly. Thus being left behind he came into the possession of a Turk. When he grew up he remembered his sister and was always eager to find her. Some muleteers found him one day outside the village Tootli and took him with them to Arabpounar from where our agent sent him to us.
Left our care: November 13, 1926. Relatives. Sister in Aleppo.

1084 **Yusuf,** Garabed, Mariam
Merdin, 16, August 7, 1926

Yusuf's family was deported in 1915 with the population of Mardin. The caravan was conducted to the Syrian deserts. After a painful journey they reached Deir-el-Zor, where his mother fell exhausted and died a few days later. Yusuf was taken into an Arab's house, where although too small had to work hard. As he grew up came into connection with an Armenian shoe-maker who advised him to go to Aleppo to learn a trade. Our agent was informed and Yousouf was sent to us.
Left our care: November 20, 1926. Selfsupporting.

1085 **Sarkis,** Mardiros, (...)
Sivas, 20, August 8, 1926

When Armenians were deported his parents were killed in their native town. He was exiled with his sister as far as Mardin. After a few days rest they were sent forwards. On the road a gendarm took his sister and returned with her to Mardin. Sarkid hid himself in a bush and returned to find his sister but could not succeed. He became the servant of a Turkish family and in this way earned his daily bread. Sarkis never foget his being an Armenian. After eleven years he fled to Hasitşe whence by our agent he was sent to Aleppo.
Left our care: August 15, 1926. Selfsupporting.

1086 **Vartivar Manougian,** Manoug, (...)
Doongeli, 20, August 9, 1926

After massacring his father, Turks deported his family to Marash. The caraven started from Marash to Aintab. On the road near the village Sam he lost his mother and two sisters who were taken away by the Turks. He alone went on with the caravan. On reaching Boumboudj a Circassian took him to his house where he had to remain many years working as a farmer. One day he heard about our orphanage and fled to us by the help of an Armenian motorcar driver.
Left our care: August 16, 1926. Selfsupporting.

1087 **Garabed,** Hovhannes, Mariam
Zeitoon, 20, August 10, 1926

Garabed's native country was attacked and after a few months resistance destroyed by the regular troops of the Turkish government. The inhabitants of the town were taken prisoners. Many of them annihilated and many more were sent to perish in the Arabian deserts. Garabed reached as far as Deir-el-Zor region, where he was taken by an Arab to his tent and remained eleven years there. All this tims he worked as a shepherd. The Arab illtreated him and so Krikor decided to flee. At night he reached Hasitşe where [he] met with our agent who sent him to us. Went to our colony September 20, 1926.
Left our care: October 1927, Selfsupporting. Farmer. Married to Nu: 1420.

1088 **Loris,** (...), (...)
Harpoot, 18, August 19, 1926

His father was put in prison. Later Loris has heard that he was poisoned and killed there. He was exiled with his mother. In Mardin a Turk took his mother to his house and married her. He went with the caravan to Ras-el-Ain and lived eleven years in a Kurdish family. Our agent met him many times in the street of that town, and advised him to go to Aleppo, but the boy refused and continued his farmer's work. Once his master beat him very cruelly and he became ill. After his recovery he fled to our agent who sent him to us. His mother is still living with the Kurd in Mardin. Loris went back to the Arabs for getting some money for his sheep. He did not return.
Left our care: September 19, 1926.

1089 **Hovagim,** Mihran, Maritza
Izmir, 20, August 15, 1926

During the deportation time Hovagim had gone to Broussa to his aunt. Where did his parents go? Nobody ever knew. He was exiled with his aunt. On reaching Deir-

el-Zor his aunt fell ill and died leaving the poor boy in the dark abyss of misery. Hovagim remained then months in the streets of the city. During that time all that could happen to him has happened. One day an Arab took him to his house and he lived ten years being always illtreated and scolded. The eleventh year another Arab took Hovagim to his house and arranged his marriage with an Armenian girl (No. 1090), who was living among the Arabs in slavery. Thus, the couple began to work for their master. Once he met in Tel-Abiyad with an Armenian miller and in conversation with him he was informed about our rescue-home. The miller helped him to reach Tel-Samen with his wife. In this way both of them reached us in safety.
Left our care: November 25, 1926. Selfsupporting. Farmer in our colony.

1090 **Heghine,** Hovhannes, Khatoun
Karahisar, 20, August 15, 1926

See Nu: 1089.
Left our care: November 25, 1926. Married to Nu: 1089. Living in our colony.

1091 **Valentin,** Hagop, (...)
Diarbekir, 20, August 16, 1926

During the massacres of Diarbekir her father was killed. She was exiled with her mother and one brother. In Veranshehir a Molla (a Turk religious chief) took her to his house while her mother and brother went with the caravan onwards. The Turk kept her for many years. When she grew up, he, a man of sixty, married her. After a few days of her marriage she got crazy and the Molla put her out of doors. By the help of an Armenian Catholic priest she was sent to us. When we were asking her about her past history, she fell down in our office and her face got a wild appearance, her body began to shiver, the eyes being large opened, blood began to come out from her mouth and nose. After one hour when she was recovered by some remedies and gained her normal condition, we sent her to the municipal hospital of the town.
Left our care: September 8, 1926. In the municipal hospital, Aleppo. Went to the Hospital for a birth and never was found afterwards. We do not know, what became of her.

1092 **Krikor,** Garabed, Mariam
Deortyol, 20, August 18, 1926

After a few days resistance Deort Yol was occupied by the Turks and the whole populaton was deported to Ras-el-Ain. Krikor with his cousin (No. 1093) were taken to a village three hours far from the town and they worked 11 years for a rich Kurd. The man did not pay anything for their work so they decided to flee and waited for a chance. One day both succeeded in coming to Hasitşe without having many troubles on the road. Our agent kept them a few days in his house, later sent them per auto to our rescue-house. We have sent Krikor to his mother and brother in Alexandrette.
Left our care: September 3, 1926. Relatives. Mother and brother in Alexandrette.

1093 **Garabed,** Zakar, Mariam
Deortyol, 20, August 18, 1926

See Nu: 1092.
Left our care: September 3, 1926. Relatives. Alexandrette.

1094 **Antranig,** (...), (...)
Urfa, 17, August 18, 1926

He was a little child when the deportation began. He came with his parents to Ras-el-Ain where he was given to a Kurd of his parent's own accord. Antranig's master engaged him as a shepherd for many years but Antranig did not forget that he had parents and he was eager to find them. One day with his herd in the fields, he met two Armenian boys fleeing from the Arabs. He asked them to take him with them, they were willing to do it. The same night they reached Hasitşe and knocked at the door of our agent. The following day they were sent per auto to Aleppo.
Left our care: September 21, 1926. Relatives, Father in Aleppo.

1095 **Nishan,** (...), Sara
Sivas, 17, August 18, 1926

Nishan's father was a soldier in the Turkish army, and he died there. He was deported with his mother to Urfa where he was separated from her and was brought to a Kurd's house where they considerated him as their child. One year after Nishan heard that an Armenian woman was living with a Turk in the same town. He went to see her, fortunately she was his mother but he was not allowed to live with her, so he lived with his mother being permitted by and by to see his mother. One day she being informed about our rescue-home advised her son to flee to Aleppo and she helped him financially. Nishan reached Aleppo. His mother had promised him to follow him, now the boy is waiting for her.
Left our care: September 20, 1926. Selfsupporting. Relatives.

1096 **Haroutoon Sarrafian,** Sarkis
Markrid, Tomarza, 20, August 20, 1926

Harutiun was exiled with his parents and one sister to the region of Ras-el-Ain, where his father was killed and his mother died of grief and anger. He with his sister were taken to the village Tahlike. There a Tchetchen married his sister. She is living still there. Harutiun fled from there to the village Mezire-Kantar and lived in the house of Sofon Ali working as a shepherd. The man belonged to a wandering tribe, so one day the tribe camped near Urfa. There Harutiun took his chance to flee and joining some muleteers he reached Hasitşe whence by our agent to us.
Left our care: December 31, 1927. Selfsupporting.

1097 **Mikayel Aivazian,** Hovsep, Shamam
Derik/Mardin, 17, August 22, 1926

In the beginning of the deportation his family was living in Mardin and they were deported from there. At a little distance of the town all were killed except Armenag, who was taken by a Kurd and was brought to his house in Derik. There he had to work eleven years as a farmer. When he grew up, he heard about our rescue-home and about many Armenians in Aleppo. Hoping that he could find any of his relatives here, he started for Aleppo and after some days walk he reached Hasitşe, from where by our agent he was sent to us.
Left our care: November 22, 1926. Joined his relatives in Aleppo.

1098 **Megerditch,** Hovhannes, (...), (...)
18, August 22, 1926

When the deportation started he was exiled with his family to Ras-el-Ain. His father gave him to an Arab in order to save him from further sufferings. Mmeantime

hoping to save in this way the whole family. But they could not avoid the exile and were sent forwards in an unknown direction. Megerditch remained all alone among the Arabs he had to work eleven years as a shepherd for his masters. When he grew up, fled from his master, because he was very cruel. Outside the town once he saw an auto passing in great speed. He as a signal took his head-dress and waved it in the air. The auto waited for him. The driver was an Armenian who took him on his ride and gave him up to our agent in Hasitşe, whence he was turned over to us. Left our care: September 22, 1926. Selfsupporting.

1099 **Khatoon (Nesihe),** (...), (...), (...)
17, August 25, 1926

During the exile Khatun was sent with her parents to Deir-el-Zor. On the road near Mardin, in the pass of the mountains up which the caravan was forced to march, the Kurds attacked them. In the great uproar and confusion she lost her parents, and came into the possession of an Arab. The Arab took her to his tent near Mardin, where the poor girl tasted all kinds of suffering. She thought several times to take her chance to flee, but the conditions which she impased prevented her. One day, however, she was informed that her possessor intended to marry her. She fled to an Armenian Catholic Priest, who hid her for some days in his house, then in due time he sent her to us. Left our care: July 15, 1927. Selfsupporting, servant. Married in our village to Nu:. 909.

1100 **Flor Asadourian**, Asadour, Yeghsa
Gemureg/Sivas 22, August 25, 1926

Her father was a soldier in the Turkish army. On the road to exile her brother was separated from them. There is no more news about him. Flor with her mother and two sisters were sent as far as Nisibin, where some Kurds divided the family among themselves. She herself was brought to the house of Sheikh Hamid in Mardin and remained eleven years with him. First as his daughter, then as his wife... Though, many years among the Kurds but she had not lost her modesty and religion. One day she took her chance to flee to the priest in Mardin, who found the way to send her to us. Left our care: December 15, 1927. Selfsupporting. Married in Aleppo.

1401 **Garabed,** Nazar, Mariam
Adana, 20, August 22, 1927

Garabed was deported with his parents, his brother and his married sister to Deir-el-Zor. It took them months until they came to this city. His father became ill and his mother was killed during the massacres. He does not know what became of his brother and sister as they were taken away by some men of the Shammar tribe. He himself was taken to an Arab house and became the shepherd of his master. The Muslims of the village called him always: "Christian dog." Tired of this existence he escaped from the village hoping to find some relatives. He fled at night after a long and rather tiresome wanderings he came to Syria. Some Armenians showed him the way to Aleppo and to the Armenian church. He was sent to us from there. Left our care: 31 December 1927 Self-supporting.

1402 **Garabed Karakehiayan**
Dikran, (...), Sis, 19, August 23, 1927

Garabed's mother died in her native town. He himself was deported with his father and 2 brothers to the region of Aleppo. His two brothers died after short sufferings

in this town. Garabed fled with his father to Bejirouth, but on their way they were caught and brought back to Aleppo. Both were sent to a deportation camp and soon after their arrival his father became ill and died of Typhus. An Arab from the Shammar tribe took Garabed to his tent; he became the shepherd of his camels earning a small camel each year. Garabed was rather well treated by the Arab, but he desired to return to his nation. There was another Armenian boy in the neighbourhood, he went to meet him and told him about his desire to escape. He persuaded him to come with him and so one day arrived in our rescue home. Garabed went to live with his brother in Beyrouth.
Left our care: September 22, 1927. Relatives.

1403 **Hayganoush Elikesikian**, Manoug
Mariam, Marash, 35, August 28, 1927

Hayganoush was deported with her husband and her brother-in-law. From Marash they were sent to Aintab, afterwards to Biredjik and from there along the Euphrates to the Syrian desert until they reached the region of Khabour. There the men and bigger boys were separated from the caravan and killed by the Circassians. Hayganoush was sitting near the river days long without eating or drinking anything. She did not like to live after the death of her husband. Any menace could not frighten her. An Arab came and wanted to marry her, she refused, but could not defend herself against any outrage. She went to the chief of the tribe and asked him to permit her to become his servant. Sheik Dchem(?) accepted the offer and so she stayed 12 years by that man, then she met a young Armenian, who helped her to flee to us. Hayganoush often came back in the rescue-home an account of sickness.
Left our care: October 19, 1927. Self supporting. Servant.
1929 Mother in an orphanage in Muslumie (?)
Married in Aleppo 1930.

1404 **Grbo Garabed**, Garboush, Yaghsa
Keakhta/Adiyaman, 20, August 24, 1927

Garabed was small boy when he was deported with his parents, his brother and sister. All of them were sent to a Kurdish village called "Boyd Bagh." On the road, his mother became ill and died, also his little sister died a few days after on Typhus. The father with his two boys was driven further on. Arrived at the village his father and brother died, he himself was taken by a Kurd. Garabed was rather well treated and became a shepherd. With his age, his desire to return to civilized life grew, he decided to flee and so he did. After three days wandering at night he reached Djarablus. There he was recognized as an Armenian by our agent, who immediately sent him to our rescue-home in Aleppo.
Left our care: September 9, 1927. Relatives. Uncle Djaraboulous.

1405 **Vartanoush,** Sarkis, Mariam
Kangal/Sivas, 18, August 26, 1927

Vartanoush was deported with her parents and her two brothers. On their way to Sivas her little brother became ill, he died within a few days. Vartanoush, together with her parents had to continue their way towards the Syrian desert. When the caravan reached the region of Samoussad, a Kurd of the village Duguer took Vartanoush from the arms of her mother and brought her to his house. Until lately Vartanoush was living with this man. She had to work with him in his brick-works. However, lately Vartanoush was working at a distance from the village, an Arme-

nian driver recognized her as an Armenian and took her right to our Djarabolous agents, who sent her on to us. Now we try to find out what became of her parents and brother.
Left our care: June 6, 1928. Self supporting. Servant.
She married in our village to Nu: 1165.

1406 **Dérouhi,** Khatsher, Nazlou
Sivas, 19, August 29, 1927

Dérouhi was deported with her brother Garabed and her parents. On their way her brother fled, she does not know where to. Dérouhi was continuing her way, until the caravan reached Deir-el-Zor. In this city she offered her service to an Arab named Abdoullah. She has been working there all those years without any salary. Lately, the Arab wanted to marry her, but she refused and fled. In this town she met our agent, who sent her to our reception-home in Aleppo. Dérouhi does not know what happened to her relatives, but we are spending inquiries about them. Gave birth to a child that died.
Left our care: January 1, 1928. Self supporting. Servant.

1407 **Haroutian,** Hovhannes, Makrig
Erzurum, 20, August 29, 1927

Haroutjun's mother died before the war. He was deported with his father, little brother and sister to a Kurdish village named "Rouha." His sister and brother were too small to walk all those long distances, they soon became tired. Haroutjun was a small boy himself he could not carry his brother or sister, the father being an elderly man could not either. So they left them on the road, father and son were driven further on. After a long wandering they arrived at Rakka. A Kurd named "Hammo Habech" dragged him away from his father; he does not know what became of him. Haroutjun worked until lately without reward in the farm of the Kurd. Newly he fled, because the Kurd wanted him to embrace Islam. He reached Tel-Lomen(?) and was by our agent sent on to us.
Left our care: September 20, 1927. Self supporting.

1408 **Boghos (Mouhammed),** (...), (...)
Marash Ortahan, 18, August 29, 1927

Boghos was a little boy of 6 years, when the Armenians were deported from their native town. His parents, who thought that he could not resist to the fatigues of the deportation gave him to their Turkish neighbour Ibrahim-Ali. So, Boghos was not deported, but his parents were. Boghos never talked about them. He did the work he was told to do and never complained about anything. Years passed and Boghos grew up. His Turkish master, who saw that Boghos' parents did not return would force to embrace Islam the boy refused and was ill-treated. Last year he was taken to the Turkish Army, he tried to flee but did not succeed. Lately, his battalion was sent to build a road between Mardin and Djésairé. This time he was not far from the Syrian frontier. He fled and reached Hossitshe (?), from there our agent helped him to get to Aleppo.
Left our care: September 10, 1927. Self supporting.

1409 **Kevork Mekhayan**, Sahag, Mariam
Kars Cancage (?), 18, August 29, 1927

When Turks besieged Kars, Kevork lost his parents. He was taken prisoner of war with about 200 Armenians by the Turkish Army. All of them were deported to region

of Sari-Kamishe, where they had to build roads for the army. After some months they were taken to Hassan-Kalé, from there Kevork managed to flee, he reached Erzurum. There he became a garcon in a Turkish coffee-house. Of course he did not confess his religion or nation, but he was always afraid that they would recognize him as an Armenian, and so he fled with some other people to Lidjé. There he remained 6 years. Once he came to Diabekir he heard about the Armenians in Syria. He went on to Mardin and from there to Hassitche(?). Our agent of this town met him there. He helped him to go to our rescue-house in Aleppo.
Left our care: September 18, 1928. Self supporting

1410 **Lévon Yenguian**, Héno, Shemso
Derek/Moush, 19, August 29, 1927

Several days after his mother's death his father was killed by the Kurds of the town. Lévon was deported with his two brothers Megré and Azade. At a few days distance from Moush they managed to flee altogether, but a Circassian met with them and took Lévon to his village named "Zaza." He never had any news from his brothers. After a few years Lévon fled and went to the village "Zrekhad," there he became the shepherd of Ahmed Ali, again a Circassian. One day the son of the judge of Lidjé brought him to his father and Lévon became the servant of his new master. After 2 years Lévon went with some other boys to Diabekir. There he worked in a military bakery. One of our secret agents met with him and told him about our rescue-home about the possibilities he had in Aleppo. He left his work, and one day he arrived here.
Left our care: Sept. 18, 1927. Self supporting.

1411 **Mihran Sakhallian**
Artin, Mariam, Sis, 20, August 20, 1927

Mihran was deported with his parents, his sister and his uncles to the district of Deir-el-Zor. His parents died on the road. The caravan reached Khabour where the regular massacres took place. An Arab from Shammar tribe took Mihran to his tent. He became a shepherd and general servant by that man. Some time ago he met with No: 1413 Jervant, who told him about our work and the care we give to rescued people. Mihran was persuaded and they both of them fled to Aleppo where they were received in our reception-home.
Left our care: September 7, 1927. Relatives. Sister in Beyrouth

1412 **Hagopdjan Hadji Krikorian**, Krikor
Mayreni, Kourdbelen, 20, August 20, 1927

Several days after his mother's death, his father was killed by the Kurds of the town. Hagop was deported with his uncle, aunt, brother and sister. In Deir-el-Zor the brother became ill and died, a few days later they were driven in the Syrian desert to the region of Khabour in order to be massacred there. On the way to the place of massacres Hagop looked for his mother and he could not find her, he asked his relatives but nobody could answer. He was told by others that she had fallen into the river about half an hour ago. Perhaps it was a suicide. An Arab named Néherin-el-Shraysin (?) brought him to his tent and made a shepherd out of him. 12 years he worked for that man. Lately, No: 1413 met him, as he had met No: 1411 and persuaded him to flee to Aleppo where he perhaps would meet some relatives. 1928 Hagopjian had some money by the Arabs. He went to fetch them. He never came back.
Left our care: Dec. 31, 1927. Self supporting. Came back sick.

1413 **Jervant Barsoomian**, Hagop
Vartoni, Sis, 18, August 20, 1927

This boy was deported with his parents, two brothers and two sisters. They had to leave everything in their native town and start their way to Katma. After extremely tiresome wanderings they came in the region of Bob, Meskene and finally to Deir-el-Zor. There they stayed one year, then they were sent on to Khabour. Thousands of Armenians had already been massacred there. Also this caravan was attacked by Arabs and Kourds. An Arab from the Shammar tribe took Jervant apart and saved his life by bringing him to his tent. Jervant had to work very hard 12-13 years long. Lately he fled to Moussul from Deir-el-Zor, from where by of agent he was sent on to us. He returned several times to the districts, where he had been detained so many years and persuaded a good member to flee to our rescue-home.
Left our care: September 7, 1927. Self supporting.

1414 **Elmasd Dadourian**, Hovhannes, Eghsa
Mandjelek/Sivas, 38, September 2, 1927

The Turks deported this woman with her three daughters and two sons after having killed the father. The caravan of deportation was conducted over Biredjik to a village Bozander. On the roads Elmasd lost one of her sons and two of her daughters. Arabs dragged them away to their tents. Elmasd knows the place where they are. Elmasd herself and her son Arménag came to a village near Djaraboulous, where a Kourd married her. Arménag became a shepherd in the neighbourhood. After many years of slavery our agents found them and sent them ***(?) motor-car on to our rescue-home in Aleppo. Relatives were found in Djaraboulous and we sent Elmasd with her son Arménag there.
Left our care: September 9, 1927. Relatives. Djaraboulous.

1415 **Arménag Dadourian,** Minas, Elmasd
Mandjelek/Sivas, 19, September 2, 1927

Son of Nu: 1414.
Left our care: September 10, 1927. Relatives. Uncle Aleppo. Djaraboulous

1416 **Assadour Belderian**, Arakel, (...)
Zeytoon, 18, September 2, 1927

His father was a soldier in the Turkish Army. When Assadour came on the road with his country people and all his relatives: his mother, one brother, 2 sisters and 2 uncles. The caravan reached Deir-el-Zor. After resting there a month his father one day arrived. Great was the joy. But alas after a short time they all were driven on to the region of Cheddadié. A terrible massacre took place and Assadour lost all his dear ones. An Arab from the Bagahara (?) tribe brought him to his tent, where he remained as a shepherd till he one day got the news that his uncle was living in Aleppo. He fled to Hossétshe (?), from where by our agents he was sent on to us.
Left our care: September 5, 1927. Rel[ative] uncle Aleppo.

1417 **Toros (Ali)**, (...), (...)
Erzroum, 17, September 6. 1927

This boy does not remember anything about his earliest childhood. Till now he stayed in Urfa by Cheik Hassan Effendi, there he was called Ali, we have given him the name Toros. The children always sayed [sic.] to him "Ermeni;" "Armenian." When he grew up, he understood what it meant. One day he fled with another Armenian

boy to Djaraboulous. There our agents found him and sent him further on to our reception-home in Aleppo.
Left our care: Sept. 8, 1927. Relatives.

1418 **Eva,** Minas, Mariam
Kerani/Kharpoot 20, Sept. 6, 1927

In the beginning of the great war her father was killed. A Turk from the neighbouring village "Sabelvar" took possession of Eva and her mother. After some months Eva was forced to marry that man by name Moulla Bekir. Many years she lived with that man, then he one day went to Constantinopel and stayed there for a time. Eva's mother became ill and died. Eva then wanted to flee before her husbands return. She met with some muleteers and arrived safely to Aleppo. There she heard about rescue-home and came to us. Of course we were glad to take her in. She is now in a safe harbour.
Left our care: June 1, 1928 Self supporting. Servant.
Her brother in Kharpoot. Married.

1419 **Heranoush,** Manoug, Marie
Amassia, 25, Sept. 9, 1927

Her parents were killed in the beginning of the great war. Heranoush and her three brothers, Haroutjun, Koloust and Giragos came with the caravan to Deir-el-Zor and further on to Khabour, where the massacres mostly took place. Her three brothers were killed in a cruel way. An Arab from the Abou-Bedran tribe called Mahmoud-el-Ahmed dragged her to his tent and married her. 12 years long she became his slave and was illtreated. At last she could not more endure the treatment she was subject to, and leaving her two little ones by their father, she fled to Moussul, from where our agents sent her on to us.
Left our care: December 1, 1927.
Received in the asylum of the Am. Church.

1420 **Makrouki,** Hovhannes, Zoronki
Adapazar, 22, Sept. 10, 1927

After having killed her father, the Turks deported Makrouki with her grand mother and her two sisters Siranoush and Vehanoush to Deir-el-Zor. The caravan was driven to and fro in the desert. Her mother and grandmother succumbed on the road. Her sisters were by the gendarms, sold to some Arabs. One day Makrouhi's turn came; she was also given to an Arab. Osman from Sobon(?). Makrouhi grew up Osman sold her to a Cheick from Djabour by name Meslet for 35 Medjide. That man was the possessor of 12 Armenian women and girls. For times Makrouki tried to flee, but was overtaken by her owner and brought back. One day she succeeded. A motor-car passed, she called out, the Armenian chauffeur stopped, took her in his carriage and brought her safely to our rescue-home in Aleppo.
Left our care: October 14, 1927. Selfsupp. Servant.
Married in our colony to 1087.

1421 **Mariam,** Hagop, Shamiko
Marash, 18, Sept. 10, 1927

Mariam was exiled with her parents, one brother and two sisters to Deir-el-Zor, then again to Shaddadie. On the road and Arab named Djassim-el-Hindi lay hold of Mariam, one of her sisters and her mother and brought them to his tent. The tribe was then placed near Tenenir. Many years they stayed with their possessor as

slaves. One day an Armenian boy, by name Levon(?) Bey came to Djassim and asked him to give the Armenian girls to him, that he might bring them to an Armenian orphanage. Djassim gave Mariam's sister for £5. After 2 years he sold Mariam for one sheep to an Arab Aveyd-el-Zzone(?). Newly an Armenian by Grigor Babikian from Zeytoon came and asked for Mariam, he wanted to marry her. The Arab wanted 20 sheep for her, which Grigor gave. They both of them then fled to Hossitshe. Our agent found them out and sent them to our home.
Left our care: October 22, 1927. Married to Grigor Nu: 1424

1422 **Hovhannes,** Sarkis, Gundakji
Onnie, Drabison 18, 12 Sept. 1927

Hovhannes's mother died before the great war. His father was deported with his four children, two sons and two daughters. The little brother became tired and stopped, the gendarms beat him, but there was nothing to do he could not go any further. The next day his father was killed. The caravan reached Hekim Khan, there his two sisters died suddenly. The poor boy was now erring(?) alone among all the thousands of Armenians. After some days a Kourd took him to his village. After nine years of slavery he fled to a village Balolar and worked as a shepherd until few days ago. Then he met with a muleteer, who told him about our work and persuaded him to follow him. He did so and one day he arrived safely by us.
January 21, 1927, sick still in our care.
Left our care: March 3, 1928. Selfsupporting.
Came back June 1930. Very ill. Has had his left leg amputated.

1423 **Arménag,** Koko, Mariam
Garmondji, Urfa, 20, Sept. 12, 1927

Armenag came on the road with his father, two brothers Boghos and Patig, and a sister. The caravan of deportation passed Rakka-Deir-el-Zor and further on to Moussul. On the road his father and one brother disappeared. A Kourd dragged away with the other brother. One day a Kourd also took Armenag to his village. He had to learn in his early age ploughing and farm work. 12 years long he stayed with his "owner." Then he began to think about his future and he asked the Kourd to grant him a small monthly payment. But the Kourd got angry and said, "You Christian dog, you ought to be glad to be alive among us." Armenag then remembered that he was an Armenian he fled the same night and reached Hossitshe, from there he was immediately sent on to us.
Left our care: September 14, 1927, relativde. Uncle. Aleppo.

1424 **Krikor,** Babig, Selvi
Zeytoun, 20, Sept. 12, 1927

The whole family existing of parents, a girl, and three boys were with a big caravan deported. The poor people were driven to and fro. One day the men were separated, tied together with each other and massacred. An Arab named Ahmed-el-Husseyen lay hold of Grigor and his mother and brought them to his tent. He does not know, what became of his sister. After six months his mother fled to Aleppo while Grigor was staying by his possessor 12 years. Once he met with Mariam No: 1421 and he bought her from an Arab Abeyd-el-Zzone(?) for 20 sheep. They both fled to Hossitshe where our agent found them, put them in a motor car and so they one day arrived in our rescue-home.

Krikor's mother was found in Alexandrette, we have sent Grigor and Mariam to her.
Left our care: October 22, 1927. Selfsupporting.

1425 **Haroutian Nazarian**, Hagop, (...)
Kızıl-Kilise/Erzurum 17, Sept. 13, 1927

Haroutjun, his mother and sister were with a caravan of deportation driven on to Arabkir. His father and uncles had gone to Russia before the war. Haroutjun, being but a small boy that time, does not remember the name of his mother and sister. In Arabkir a Turk took him in his house and he became a servant and worked hard without any recompense. After many years of slavery he fled with some muleteers and reached Malatia. There some Armenians gathered the money for his travelling expenses and one day he arrived in Aleppo, where he addressed by us for help, and of course we took him in.
Left our care: March 3, 1928. Selfsupporting

1426 **Khatsho,** Isahag, Cihan
Marmaroon/Diarbekir 18, Sept. 17, 1927

His father was killed by a Turk in the general massacre before the war. His mother shortly after was exiled with two boys, one girl and all her country people to the region of Mardin. An Arab named Hussein one day dragged him away from his mother and brought him to Diarbekir. He never knew what became of his relations. Khatsho became a little shepherd and nobody took care of him. Newly our agent from Hussitshe found him and some days after he arrived in our reception-home in Aleppo.
Left our care: September 22. Selfsupporting.

1427 **Ashavir,** Setrak, Arshalous
Erzroum, 20, Sept.17, 1927

Arsjavir came on the road with his parents his three brothers and a sister. The caravan went in the direction of Mardin. The mother died on the road, she could not resist the fatigue and the hunger any longer. The children were not allowed to stay with her, they were dragged and driven away. His father and his two elder brothers were some days after separated from the family and killed. Vrojarir(?), his sister and a little brother then were driven forward and one day the caravan marched Mardin. There different turks lay hold of them and the little ones became slaves of tbeir owners. Two years ago the little brother, Krikor, fled to us. Arsjavir, who hoped that he might be able to rescue his sister still remained. After two(?) years of waiting, seeing that it was hopeless, he addressed to our agent in Mardin, who sent him to us.
Is the brother of No: 548.
Left our care: Dec. 31.1927 Selfsupporting.

1428 **Krikor Nalbandian**, Haroutiun
Markrid, Tokad, 20, Sept. 17, 1927

In the beginning of the great war his mother died and his father was thrown in prison, tortured and died under the hands of his tormentors. Krikor with a brother Kevo and a sister Mariam were deported with their country people. The poor little ones had nobody to take care of them. They walked afoot, their feet were swollen, tired, hungry and thirsty they were. The caravan reached Malatia, there Kourds attacked them. Krikor's brother was killed and his sister thrown in a river. Krikor

was driven futher on with the remaining of the people. In the region of Ourfa a Kourd dragged him to his house and Krikor worked till now for that man. Lately, he was forced to serve in the Turkish Army. One day, when the soldiers were near Djaraboulous, Krikor succeeded in fleeing. Our agent found him and sent him to our rescue-home in Aleppo.
Left our care: October 5, 1927. Selfsupporting.

1429 **Heripsime Kevorkian,** Horesep
Mariam, Adana, 18, Sept. 19, 1927

In the time when Kilicia was given back to Turks many Armenians fled to Syria, so Heripisne with her brother Kevork and her sister Sarah. They reached Beyrouth. Her parents remained in Adana. Her sister was soon married in Beyrouth, and Heripsine and her brother went to Damas. As he could not find work there, he entered as a soldier in the French Army, leaving Heripsine without any protection. In the rebellion of the Druze many people fled from Damas. Heripsine was among those. But on the road an Arab, Mouhammed Keblemi lay hold of her and brought...
Left our care: October 1, 1927. relatives. Beyrouth parents

1430 **Mariam,** (...), (...), (...)
16, Sept. 19, 1927

Mariam is mentally sick. She does not remember anything from the time of deportation. During four years she stayed in a Kurdish village and fled afterwards to another village where she remained also four years as a servant. In the second village she was not well treated. She could not stand the sufferings and the hard work, she fled and went to Hasitşe. Our agent sent her immediately by motor-car to our reception-House.
Left our care: December 1, 1927. selfsupporting. Servant.

1431 **Hagop,** (...), (...), Moush
19, Sept. 23, 1927

One of our agents was in search for Armenians to be liberated came to a Kurdish village and located Hagop there. He took him to Hasitşe and sent him by motor-car to Aleppo. It is only a few weeks that he knows that he is an Armenian. Once when his Kurdish parents beat him they called him an "Armenian dog." He now understands why he was so differently treated from his other brothers. He does not remember anything about the deportation. Now he is happy to be again among his own people and to be able to learn a trade.
Left our care: September 27, 1927. Self supporting.

1432 **Garbis,** Setrak, Aronsyny
Mersin, 18, Sept. 27, 1927

He was deported with his parents and his brother Hagob in the direction of Res-el-ain. There his father was killed and his mother disappeared. Till now he does not know what became of her. He himself and his brother were taken by an Arab Issa-el-Suleyman. They were ill-treated and Garbis brother fled. He himself remained and became a little shepherd. Nobody took care of him. Always he was told that all Armenians had been killed as he believed till one day he met our agent who told him about our rescue work. With a help of our agent, he fled to Hasitşe.
Left our care: April 2, 1928. Relatives.

1433 **Soultan der-Krikorian**, Minas
Ane, Kharp Kourpe, 22, 26 Sept. 1927

Her father had gone to America before the great war. Sultan was deported with her mother and all her country people. On and on they walked afoot always exposed to the attacks of the surrounding Moslems, who robbed and killed. The poor women were half naked, hungry and thirsty. At last they came to a Kurdish village near Soulkia, Urfa. A Kurd dragged Soultan away from her mother. When she grew up, he married her. Lately, her uncle who is living here in Aleppo heard that she was alive. He came to us and asked for help. Our Arab-Roman agent found her and sent her to our Reception-house.
Left our care: September 27, 1927. relative. Uncle Aleppo.

1434 **Penekis Nergararian (?)**, Soukias, Sherag
Shabin Kara Hissar Inderer, 20, Sept. 20, 1927

The father of this boy died during the Great War. His mother was deported with Penekis and three daughters. The caravan passed Agnin(?) and Arabkir. There a Turc named Sari Ali took hold of him. His mother and sisters were driven further on. Penekis does not know what happened to them. He stayed six months with the Turc. Afterwards the government sent him away with another caravan of deportation to Malatia. Near Malatia he was erring alone among unknown people. A Turk took him to his village where he lived almost 12 years working very hard for his master without any reward. Penekis, however always remembered his being an Armenian, he fled at last, and came with some muleteers to Syria and to our Rescue-Home. Penekis has weak eyes 1970. Still in Basmadians home supported from us. Case.
Operation. Weak eyes, Heghnie(?), general weakness.

1435 **Hagop,** Melkon, (...), Zeytoun Fernouz
20, Oct. 1, 1927

Eftra: Venter la Hasitşe.
Left our care: October 1, 1927. selfsupporting.
Living in Hassidje.

1436 **Melkonian,** (...), (...), Zeytoun Fernouz
18, 1 Oct. 1927

Wife of Nu: 1435.
Left our care: October 1, 1927. Married.

1437 **Kaiane,** Hagop, (...), (...)
18, Oct. 2, 1927

Kainane was deported with her parents. On the road she suffered very much. Once in the Syrian desert, she was captured by an Arab Sheikh, named Ahmed-el-Noaassar. She lived two years in his tent, later on Sheikh Mesled Djchouri took her by force from her first master. Violated and married her when she was but 10 years old. Lately she could not stand any longer the violent troubles and treatment inflicted upon her, she fled at night from the tribe and went straight on to Hasitşe. There she met our agent who sent her immediately to our Aleppo Rescue-Home. She does not know what happened to her parents, but her sister stil living among the Arabs.
Left our care: October 27, 1927.
Married in our colony No: 822.

1438 **Barkese,** Minas, Eva
Kharpoot, 18, Oct. 4, 1927

Barkes does not remember well the time of the deportation. He tells us that he was deported with his mother to a village named "Cousser" in the district of Antioche. There his mother became ill and died after much suffering. He himself was left all alone among the Turks of the village. A Turk from this village took him to his house and kept him as his shepherd. Until now Barkes was living among the Mohammedans, as they called him "Christian dog" he became angry and left the village. As he came to Aleppo he heard about our Reception-House, he came to us and we took him in.
Jan 1930 went to Basmadian's home.
He is learning the tailor trade.

1439 **Arsen (Ahmed),** (...), (...), (...)
18, Oct. 4, 1927

Arsen was deported when he was a small boy. Together with his father he had to go off, leaving everything behind. His two brothers were soldiers in Turkish army at that time. After weeks of travelling the caravan reached Rakka. His father became ill on the road and died a few days later. A Bedounin of this region took Arsen to his tent. As he grew up he became the shepherd of the Arab. Arsen was quite well-treated by his owner but other Arabs outraged him because he was a Christian. Arsen fled in order to safe his life, he met our No: 1366 and came with him to our Reception House. Left our care: July 20, 1928. Selfsupporting. (?)

1440 **Shooshan Simenian**, Taso, Nazlan
Van Vorteuz, 40, Oct. 4, 1927

Shooshan was deported with her husband and her brother to the Persian frontier. There they were living two years, as they could find no work there they fled to Russia and lived there for sometime. Afterwards they went to Bakkou and once Constantinople to Beyrouth. From Beyrouth they were exhiled to Mossul. Soon they had spent all their economies. There was no work for them and so her husband went out to look for some work at some other place. Since then she was all alone among the Arabs, never having any news from her husband. Something must have happen to him. Yet she came Mossul, she met our agent there who sent her right away to us.
Left our care: October 6, 1927. Relative. Husband and a brother in Beyrouth.

1441 **Setrak,** Mardiros, Guzel
Carasou/Bitlis, 20, Oct. 5, 1927

His father died before the war. He himself was deported with his mother, his sister and smaller brother. It took them months until they came to the region of Mardin. Near Arrada(?), a Kurdish village, the whole caravan was attacked by the Kurds, with many others his mother, sister and brother were killed in his presence. One of the murderers took Setrag to his village where he had to work for him. Years were passing and Setrag never heard a word Christians or Armenians. Lately, his master told him: "You are an Armenian and you will have to become a Moslem if you like to be allowed to live among us." Setrag refused, he was outraged by all the villagers. Setrag ran away by night and reached safely in Hasitşe station. Our agent sent him right away to our Reception House.
Left our care Dec:. 31, 1927 Selfsupporting.

1442 **Hovhannes,** Nazar, Nazlan (?)
Zile/Sivas, 17, Oct. 8, 1927

He is the brother of Nu: 1400.
Nu: 1400 left one orphanage and went back to the Mohammedans in order to bring his brother out of the darkness.
Left our care: October 9, 1927. Relative. Uncle Aleppo

1443 **Guiragor,** Krikor, Manem
Tomarza, 18, 10 Oct. 1927

Guiragor was deported together with his parents and his brother to Meskene, where his father became ill and died. A few days afterwards they were driven further on into the Syrian Desert. Not long after his father's death, his mother became ill and died in the desert where she was left without being burried. Guiragos was driven further with his brother and the few remaining deported people. The same evening they came to an Arab tribe camping in the desert. Guiragos and his brother were taken to the tent of an Arab chief who gave order to keep them among the tribe. He himself became the servant of the chief, his brother was given to another Bedouin. In this way they were saved from certain death. After six years of servitude, he left the tribe and went to the Kurds where he had to work very hardly. Lately, they came to Arab Ponnar(?) in order to sell some sheep, he met our agent who sent him immediately to our Reception-house
Left our care: July 20, 1928. Selfsupporting. In Beyrouth(?) his brother.

1444 **Nazar,** Kevork, Feride
Aintab, 18, Oct. 11, 1927

His father died a few days before the deportation, his two brothers were killed at the begining of the great war. He himself together with his mother were deported to Rakka. From Aintab till Rakka they had to walk during weeks and weeks. Tired till death they reached Rakka late in the evening. The same night, some Arabs from the Shammar tribe took his mother away from the deportation camp and married her by force to their chief. The next day Nazar was taken to another tribe where he had to work very hard as a farmer. Being there he heard that his mother was living not far from him. He always intended to flee but he could not succeed. At last he fled, but his mother could not accompany him as her escape seemed too dangerous for both of them. Our Hossitshe agent met him and sent him to Aleppo.
Left our care: November 4, 1927. Relative. Brother in law Aleppo

1445 **Anna,** Karnig Khale (?), (...)
Diarbekir, 23 (?), Oct. 11, 1927

During the deportation time they were sent from one vilage to another. In 1915 Anna's husband was taken to the Turkish army and attached to a road building batallion. Once all the Armenian soldiers were seperated and when they went out to build roads, they were shot from behind by their Turkish comrades. After one year of horrible sufferings they came back to their native town, here again they were arrested several times but finally set free. Anna went as a servant to a Turkish family. In order to be able to find her child she endured(?) much injustice and persecution from the Turks. Lately, a Turk wanted to marry her by force, but she with her child fled to Mardin and from there she came walking to Djaraboulous. Our agent sent her to our Reception-house.
Left our care: Nov. 11, 1927. Relative in Djaraboulous

1446 **Karnig,** Manoug, Anna
Diarbekir, 18, 11 Oct. 1927

See Nu: 1445.
Son of Anna.
Left our care: Nov. 10, 1927. Relatives in Djaraboulous

1447 **Hovhannes,** (...), (...)
Malatia, 18, Oct. 12, 1927

Hovhannes was a small boy when he was deported with his family. He does not remember the name his native town nor does he remember the names of his father and mother. As far as we can understand, his parents must have been passing the town of Malatia. There the boy was either given by his parents to some Kurdish woman or left on the road because they were too weak to carry the child any longer. However, until now Hovhannes was living there working very hardly at his age, in order to gain his daily bread. Lately, the Kurds began to insult him very badly. Telling him that sooner or later he was going to be killed because he was a Christian. Hovhannes tired of this kind of life offered his services to a camel driver in order to accompany him to Syria where from he could flee easier. His services were accepted. So he made his way to Syria, and with it to freedom.
Left our care: Dec. 31, 1927. Living with his aunt in Moslemie (?).

1448 **Kevork,** (...), (...)
Diarbekir, 15, Oct. 14, 1927

This boy remembers absolutely nothing about the deportation. He only knows that his name is Kevork and that his native town is Diarbekir. He was living among the Kurds of the Mardin region, as he was ill-treated there, he fled and came without knowing it to Hasitşe. Our agent of that city met him and sent him right to our Reception-house.
Left our care: October 15, 1927. Relatives.

1449 **Ohan,** Khatcho, Mariam
Leghert (?) Bedvan, 17, Oct. 15, 1927

His father was a soldier in the Turkish army when the mother was deported with her four children. A few days later they could come back to their native town, this time they were living in the house of their business partner, whom they know from before the war. After some years his mother and two brothers died, shortly afterwards his sister was married to an Armenian and Ohan was left all alone. He was a small boy, being afraid that the Kurd would "Islamize" him, he fled from the house, after a long and tiresome journey he came to a Kurdish village named "Degre." Ahmed Eskim, a farmer of this village gave him work for which he could have his food. Ohan accepted and lived two years in the service of the Kurd. The other day an Armenian chauffeur met him far from the village they talked with each other when they recognized each other as Armenians. Ohan went with him to Hasitşe. Trough [sic.] our agency he came to us.
Left our care: October 15, 1927. Relatives.

1450 **Krikor (Ali),** Hovhannes
Mayrig, (...), 17, Oct. 20, 1927

As far as we could understand from his story he is a native of one of the Zeitun villages. In the beginning of the war he was deported with his parents to the

Aintab district. On their way to Turkish gendarms took his father away, he never returned to the family. Together with his mother Krikor was interned in a village named "Bedir." A Turk from Aintab took Krikor away from his mother and took him to his city. The mother was sent further. As Krikor grew up he became the servant of the Turk. Lately, some Turkish boys of his age attacked him in the streets because he was an Armenian, he protected himself and beaten even some of them. Soon he was arrested and put in prison. Being an Armenian, he was condemned as a political criminal and sent to Diarbekir to be judged at the Supreme Court of Liberty. He was escorted by Turkish gendarmes. When he gave him all his money he was set free and to .....(?)..... he came to Syria and later to Aleppo to our Reception-House
Left our care 17-6-28 selfsupporting. Tanner

1451 **Hayg** (Ahmed), (...), (...), (...)
16, Oct. 20, 1927

Haig, named Ahmed by his Turkish master, was a small child when his parents were deported. His mother had given him to a Turk in their native town. A few years ago Haig was given to another Turk as a present. When N: 1450 was attacked by the Turks he came to help him, he was also arrested by the Turkish Government. On his way to Diarbekir he fled when the conveying gendarms were sleeping.– He together with 1450 came to Syria and to our reception-house.
Left our care: September 20, 1928. Selfsupporting. Tanner

1452 **Mariam,** (...), Mariam
Aintab, 18, Oct. 23, 1927

During the war she was deported with her parents, grandmother, brother and sister to the region of Hasitşe. On the way the mother became ill and died one night in a Khan. When they reached the Syrian Desert, an Arab from the tribe of Hammad-el-Halal came and took her away from the family. Mariam was living about 10 years on the Khabour working together with her master in the fields. Some years ago Arab married her. Lately, he began to illtreat her calling her "Christian Dog." She could not stand any longer these outrages, she fled and went to Hasitşe, our agent there met her and sent her right away to our Reception-House.
Left our care: December 22, 1927. Relative. Aunt Alep.

1453 **Krikor Tachdjian,** Vartan, Mariam
Urfa, 20, Octb. 30, 1927

During the siege of Urfa his father died of wounds incurred to him during a fight with the Turks of the town. Krikor left his mother and sisters and fled to a village named Garinoudsh(?). Garinoundsh was an entirely Armenian village when these people were deported. Krikor also went with them to Lapka, a town in the northern region of the Syrian desert. At night he fled from the camp and reached Rakka early in the morning from there he made his way back to Urfa region. In "Melik Veren" he found a job in a Turkish farm there he worked for his food. Krikor worked almost 13 years in the Turk's farm he saw that there was no chance for him to prepare a better future, he fled and went to Arab-Ponnar. Our agent met him and sent him by motorcar to our institution.
Left our care: November 10, 1927. Relatives sister Beyrouth

1454 **Hagop,** Narsis, Oghadj
Sivas, 17, Octb. 2, 1927

In the beginning of the war whole family composed of father, mother, brother and sister was deported to a village near Aintab. It is needless to say to what sufferings and outrages they were exposed on the road. It took them months before they reached Aintab. Arriving to the above mentioned village, the father who had become ill on the road, died of starvation two years later the mother died. Hagob remained all alone with his sister among the Turks. Both of them were working for Hussein Effendi who kept them as his servants and gave them their food and reward for their services. About two years ago they both were working outside the city in the fields of their master. When a Turk from Aintab came on horseback and took his sister by force fleeing to the direction of Aintab. Hagob never heard what became of her. A year ago he also went to Aintab, looking for his sister, but he could not find her. Lately the Turkish Government was sending the Armenians over the frontier, he became afraid thinking that he could become a soldier in the Turkish Army. At night he fled and crossed the Syrian frontier. Near the frontier, however, he was attended by Turkish brigands who took everything from him. He came in raggs to our Reception-House.
Left our care: December 5, 1927. Selfsupporting. Baker.

1455 **Dikranouki,** Gulbenk, Guleki
Yozgat Rengona (?), 27, Nov. 5, 1927

Dikranouki was deported with her parents, her two brothers and one sister to Ras-el-Ain. Ras-el-Ain was a well known place for them as thousands of their people had been massacred there. After they lived seven months in that plain having no roof over them they were sent further on into the desert in order to be finally massacred by the Arabs and the Turkish gendarms. On their way some Arabs came and selected some of the nice looking girls, among them was Dikranouki. She was dragged away from her parents and brought to a village named "Khers." Soon the Arab went away and came home late in the evening showing her their blood covered daggers and hands: "we have killed your parents" they said and threw themselves on the Arm. girls and violated them. Dikranouki lived seven months in the house of the murderer of her parents but later on she fled to Mardin. She knew that some of her companions have been killed because they refused to become Moslems. She fled with four Armenian girls, all of them were caught and arrested only Dikranouki was released. For several months she worked in different houses but finally she was obliged to marry a Turk in this town. She was too much exposed and so she thought it would be better to become the wife of one then to be the wife of who knows how many. Dikranouki had two children with her Turkish husband. Lately, he should become a soldier so he fled to Syria. Once in Syrian territory Dikranouki fled from him and came with her two children to us.
Left our care: May 18, 1928. Living with relatives in Aleppo.

1456 **Sardoukit (?)** (Badjié), (...)
Dikranouki, (...), 3, Nov. 5, 1927

Child of 1455.
Left our care: May, 1928. Mother.

1457 **Ardenius** (Haziré), (...)
Dikranouki, (...), 2, Nov. 5, 1927

Child of 1455.
Left our care: May, 1928. Mother

1458 **Abrahaim,** Melkon, Mariam
Bitlis, 20, 13 Nov. 1927

When Turkey entered the Great War his father fled over the Russian frontier. His big brother was living in the United States and he himself with his mother and one brother were deported to the Diar-Bekir region. Near Diarbekir a Kurd named Brro Abo, came to the caravan of deportation and took Abrahaim by force from his parents. He took him to his village where he became the shepherd of the flock. Abrahaim never had any news from his family and does not know what happened to them. Abrahaim wanted to flee and come out of the dark but he was too far from Syria. Lately he came on business to Hasitşe. He was talking to Armenians of the town inquiring about his lost relations among these people was also our agent. He sent him immediately to our Reception-House.
Left our care: Dec. 31, 1927. Selfsupporting

1459 **Babo (Kouyomdjian),** Garo, Vondeni
Hekim Khan/Malatia 18, 19 Nov. 1927

In the beginning of the Great War his father was a soldier in the Turkish army, he never gave any news and never came back. Babo believes that he died. The day of their deportation a Turk of the town came and took the mother with her child out of the caravan and brought them to his house. He immediately violated the woman and took afterwards Babo outside the town. From a bridge he threw Babo into the river in order to kill him. Babo did not die he fled into the mountains and kept hidden in the forests for several months eating only grasses. At his small age he had to go from village to village in order to earn his living. He became at last an assistant mule driver and came in this way to know the way to Syria. Once he met 2 Armenian boys of his age. They talked together and made their plan of escape. All of them had suffered much from the Turks. They fled and succeeded, we took them in.
Left for Beyrouth: July 20, 1928. Self-supporting.

1460 **Nishan,** Sarkis, Gondakji
Ouniéh, 16, Nov. 19, 1927

This boy remembers nothing about his parents and his native town. He grew up in the house of a Turk named Ali Osman who told him that he was deported being an Armenian. 5 years after the deportation he was sent together with several other Armenians to the court of Diarbekir. On their way they fled but they were wounded by the Turkish gendarms. They could however hide themselves in the hay of the fields. Together with No: 1461 they fled to a village named Zielly. A Turk took them to his house and took care of them until they were healed, afterwards they had to work for him as his shepherds. Later they met Babo and all 3 came out of Turkey together. However, his informations and his storry is analogue to that of No: 1422. In fact, comparing the two, one can immediately see that they are brothers. Both from the same town and with about the same storry. We are very glad that the two brothers met each other in our Home.
Left for Beyrouth: July 20, 1928. Selfsupporting

1461 **Messrob,** (...), (...)
Unie, 16, Nov. 19, 1927

Messrob does not remember anything about his parents and the deportations. His Turkish owner only told him many times that he was an Armenian whom he picked up on the road after his parents were killed. Lately he was deported with some other Armenians. On the road he was beaten cruelly by the gendarms he fled and hid himself together with No: 1460 Together with 1459 and 1460 he also came over the frontier and found our agent who helped him to get to Aleppo and to our Reception-House.
Left our care: May 16, 1928. Selfsupporting Baker.

1462 **Armenag,** Sarkis, Dérouhie
Adana, 17, Nov. 20, 1927

Armenag was deported with his parents, his two brothers and one sister to Rakka. After two months rest they were sent further on to the Moussul district. There his father was taken to the Turkish Army, he had to work on the railroad. Since then he never heard any news from his father. In Moussul, his mother, his sister and one of his brothers died of Typhus. Armenag does not know what happened to his brother, he had gone out and never returned. Armenag himself was looking for some work among the Arabs. A Sheik of the tribe of Bdjel took him to his tent and kept him as his slave. Lately he was illtreated so he fled to Moussul, our agent there met him and sent him directly to our Reception-House.
Left our care: December 9, 1927. Relatives sister Beyrouth

1463 **Vartouhi,** Attarian (Bardiros ?)
Takalie (?), Diarbekir, 20, Nov. 26, 1927

During the war the Turkish Government deported her father and brothers to the region of Mossul. News came that they have been massacred in the Mesopotamian plain. Vartouhi was deported with her mother, her bigger sister and many other Armenian women and children to Ras-el-Ain. After a few days stay they were driven further on into the Syrian desert. On the way a Turk from Sivas named Osman Nouri took her from her relatives and after four years capture married her by force. The former wives of the Turc were very jalous and illtreated her daily. Lately her husband was transferred to Nisibin, on their way they were very close to the Syrian frontier. Vartouhi took this chance and fled and reached safely a Syrian village near Hossitshe our agent was informed, he came immediately and sent her by motor car to Aleppo.
Left our care: Dec. 31, 1927. Living with her uncle in Aleppo.

1464 **Khanoum,** Nazar, (...)
Germandj/Urfa, 22, Nov. 26, 1927

Left our care: November 26, 1927. Relative. Alep. Father

1465 **Dikran,** Sahag, Meriom
Hazzo/Bitlis, 19, Nov.28, 1927

His father was killed in his native town. Dikran was deported with his mother, his sister and his brother. On their way the Kurds killed the mother, a woman from "Khezo" took Dikran to her house and kept him there. His brother and sister were taken to another Kurdish village. After two years he fled from Kurdish woman and went to the village where brother and sister were detained. There he was told

that both had died. After long wanderings he reached again his native town and remained four years there. After all the troubles that happened there he had to flee again. This time he came to Diarbekir. Being afraid of becoming a soldier in the Turkish Army he fled to south and reached Syria. He was directed by some Armenians to our Reception-house and we took him in.
Left our care: April 25, 1928. Selfsupporting.

1466 **Manoush,** Garabed, Vardi
Diarbekir, 20, 30 Nov. 1927

Manoush was deported with her parents and her brother to Diabekir. Then a Kurd took her away from her parents and took her to his own village. This Kurd kept her during eight years and married her later to an Arab living in Mardin. She had a child of this marriage. Lately her husband was taken to Turkish Army and she was living in the house of her husband's parents. One day when nobody was at home she fled and reached safely Hossitsche. Our agent helped her to get on to our Rescue Home. Left our care: May 19, 1928. Living with relatives in Aleppo.

1467 **Imardouhie,** (...), Manouch
Diarbekir, (...), Nov 30, 1927

Child of No: 1466.
Left our care: May 19, 1928. Mother.

1468 **Gazar,** Khatsha, Verdi
Radvan/Bitlis, 20, Nov. 30, 1927

Together with other Armenian Bitlis people, his parents, sister and brother were deported to the region of Diarbekir. Near El-Medine the caravan was attacked by the Turks and Kurds and most of these unfortunate people were massacred. Ghazar has been present, this horrible view made him flee, he ran and ran without knowing where he was running to. He came back to a Bitlis village but he could find no Armenians there. However, a Kurd who knew his father took him to his house and kept him there as his servant. During the Kurdish-Turkish troubles his master was sent to Diarbekir and his sons to Konia on exil. Of course Ghazar could not remain alone there, he went to Midiate where he find some work until his recent flight. Once in Hasitşe our agent sent him further on to Aleppo. 1928 Gazar is sick. Tuberculous tonsils infected.
Left our care: October 28, 1928.
Gazar went to Hasitşe, he had relative. there. 1930 married.

1469 **Hrant,** Piranian Garabed, Yrasdoon(?)
Amazia, 20, Nov. 30, 1927

While his father was serving in the Turkish Army, Hrant was deported with his mother and two brothers to Malatia. The mother could not stand all these fatigues of the deportation. She became ill and died on the road. A Turk from Sivas took his two brothers with him to his town. Hrant was taken by a Kurd to a Kurdish village where he remained all this time cultivating the fields of his Kurdish master. Lately a muleteer told him about our Rescue Work and our Reception house and even proposed him to take him to us. Hrant was only too glad to came out of darkness, he fled and followed the muleteer who brought him straight on to us.
Left our care: April 30, 1928. Selfsupporting. Tanner Hrant died of consumption in the autumn 1929. We support his wife and his little boy.

1470 **Mariam,** Kaspar, Dona
Harpoot, 22, Dec. 5, 1927

Her father died before the war. She herself was deported with her mother and her brother's wife. Her brother was in America at that time. It took them months untill they reached Nissibin. On the way to their town a Kurd took Mariam to his village and violated her when she was about 10 years old. Mariam was living all these years with the Kurd. Lately, she could flee to Kamishli where she met one of our agents who sent her over Hasitşe, Deir-el-Zor to us. During her flight she was bitten by a dog, apparently mad, she was in a hopeless condition on her arrival and she died in the Albounyan-Hospital.
Left our care: December 19, 1927. Died.

1471 **Karnig,** Nazar, Rahel
Sis, 19, Dec. 5, 1927

The whole family was deported to Deir-el-Zor and later on to Hasitşe. They arrived there when Tshetshenes were massacring the Armenians in that region. His father was killed, his mother together with the small child was taken away by the Arab of the district. A Bedouin took Karnig to his tent and kept him two years as his slave. Later on Karnig fled and came to the tribe of the Shammars. His brother has been among that tribe but fled two years ago, he is in our file under No: 1028. Two months ago No: 1028 together with our Hasitşe agent located and rescued Karnig. He reached us on December 5th. K. met with an accident shortly after he had entered our home. He was helping his master to adjust a shive and on fell from the roof.. We had to nurse him a long time. Now he is better and has begun to work again.
Left our care: June 25, 1928. Selfsupporting.
Relatives in Beyrouth and America.
In Kirikan.

1472 **Garabed,** Khatsko, (...)
Bitlis, 18, Dec. 5 1927

He was deported with his parents and hundreds of Armenian Bitlis people. On the way the father was taken a part with other Arm. men and he was shot in front of women and children. His mother died a few days after. Left alone he was taken by a Kurd to a village named Aveyné. Garabed became the shepherd of the Kurd. Lately an Armenian passed there and told him that there are still Armenians alive in Syria and that there was a Reception house in Aleppo open to those who want to join their nation and their people. Garabed fled and came immediately to us.
Left our care: May 25, 1928. Selfsupporting.
Living in Hassidje. Kurdish speaking.

1473 **Mariam,** Tashdjian Hovsep, Féridé
Adana, 25, Dec. 9, 1927

Mariam's father died before the war. She was deported together with her mother and her 3 brothers to Ras-el-Ain. On the road an Arab took Mariam by force from her relatives and married her. As she was always illtreated and outraged she was looking for a chance to flee. Lately, she was informed that there was a reception-House open for her in Aleppo if only she desired to come back to her church and her nation. She fled and came to Hasitşe. Our agent from there sent her immediately by motor car to us.
Left our care: December 19, 1927. Relative. Uncle Alep.

1474 **Sarkis Bersogon**, Baghdo, Soorpig
Palou, 18, Dec. 9, 1927

In the war time the Turks massacred his father and mother. He became an orphan and was left all alone with his two sisters. A Kurd came and took him from them to his village where he had to work very hard on the farm. He never had any news from his sisters and does not know what happened to them. The Kurd was very poor and could not nourish him sufficiently so Sarkis fled to another Kurdish village and worked there. During the Kurdish-Turkish troubles he was fighting on the side of the Kurds. As the Turks are looking him and some of his Kurdish friends, he fled and came out of Turkey. Our Ras-el-Ain agent met him and helped him to get to our Reception house.
Left our care: July 20, 1928. Selfsupporting.
Smith. Relative.

1475 **Hovhannes Piloian**, Kalousd, Rako
Kélé/Erzeroum, 20, Dec. 9, 1927

Hovhannes became an orphan before the war. He was deported with his four brothers, but on the road all of them were killed by the Turks. He himself arrived safely to a village near Palou. There he became a Kurdish farmer with whom he remained until lately. During the Kurdish-Turkish revolution he was associated with the Kurds. Being afraid that the Turks would arrest him, he fled and came to Ras-el-Ain. Our agent there sent him by motor car to us.
Left our care: December 12, 1927. Selfsupporting.

1476 **Maritza,** Hadjian, (...)
Severeg, 17, Dec 9, 1927

Maritza was a small child when her father was deported, her mother died a few years before the deportation. When her father was driven away with the caravan of deportation, he gave his child to a Turk in order to save her life. The father went and never returned. The Turk adopted Maritza as his child. She had to do all kind of work in the house but she was well treated. In the same house was a young Armenian boy, kept as a servant. Maritza and he were the only Armenians in Severek; they worked together and suffered all kinds of outrage together from the other servants. Lately the boy asked Maritza in marriage but the Turk asked 10.000 Turkish piastres for her or 10 years of service without payment. This being the price of the girl. Besides that both would have to become Moslems. When Maritza heard this she proposed to her fiancé to flee in order to escape of being Islamized. They fled together and we helped them to reach Syria.
Left our care: December 10, 1927, Relative.

1477 **Vartan** (Torkom), Stephan, Veronika
Biredjik, 16, Dec. 10 1927

This boy remembers nothing about the deportation, his parents, his Armenian name, or his native town. He knows that he is an Armenian because his Turkish "owner" told him that he had been taken from the caravan of deportation when he was a very small boy. Lately some Armenians were on business in the village where he lived, they told him about the Armenians in Syria, about our Reception-House and the peaceful freedom that awaited him if he vould come to Aleppo. Vartan fled and came with them to Hasitşe, our agent there sent him immediately to us.
Left our care: July 20, 1928. Selfsupporting
Smith. Hasitşe.

1478 **Adelina,** Sarkis, Ornick(?)
Broussa/Balıkesir, 20, Dec 10, 1927

The whole family was deported to the region of Sapka(?), on their way through the Syrian steps most of them became ill. Her father and sister died, during the massacres her mother was killed. She together with one sister were taken to the house of a Tshetshen who kept them as slaves. Lately, she was sold by the later to a Kurd for six Turkish Gold Pounds. This Kurd married her and she had a child of this marriage. Adelina tried to flee five times but she was caught and broth [sic.] back and very severely punished. Lately her husband was away on business, she took this chance and fled, this time she could arrive in time to Hasitşe, our agent sent her immediately tour Reception-House. Fell from the horse on the way to us. Suffred much. Gave birth to a child. Adopted.
Left our care: June 26, 1928. Servant.

1479 **Megrditsh,** Donabed Merabian
Agharsi, Erzeroum, 20, Dec. 14, 1927

Megrditsh was deported from his native town together with his parents and two brothers. Walking they passed the towns, Erzincan, Kemakh, Harpoot, Diarbekir, Severek and finally arrived to Ourfa. His mother died on the road. In Harpoot the Turkish Gendarms took the father away, he never returned. After a few days rest in Ourfa the remainder of the caravan were sent further on to Souroudj. On their way a Kurd came and took Megrditsh out of the caravan and took him to his village where he kept him as his servant; his two brothers were driven further on. Megrditsh was working until lately in the Kurds farm, a year ago he bought an Armenian for 200 Medjdiés (£18). This girl had been kept in another Kurdish family since the deportation. Megrditsh married the girl and he had a child in this marriage. Lately he was informed that the Kurds planed to take his wife away from him, he immediately fled at night and crossed the frontier. One of our agents helped them to get to Aleppo.
Left our care: December 18, 1927. Relative. Damascus.

1480 **Mariam Beropian** (I), Sarkis
Hayganoush, Marash, 18, Dec. 14, 1927

Wife of Nu: 1479.
Mariam was deported with her mother and grand mother after weeks of wanderings she met her father on the Euphrates working for the Turkish government. They all remained there. A few days afterward the father became ill. He was transported in a hospital, and on the same day, Mariam was deported again. In the valley of Sirondji a Kurd came and took her by force from her mother.
She remained among the Kurds until Nu: 1479 bought her.
Left our care: December 18, 1927. Relative. Father Damascus.

1481 **Khonem Beropian,** Megrditsh
Mariam, Ourfa, (...), Dec. 14, 1927

Daughter of Nu: 1479.
Left our care: December 18, 1927. Relative. Father Damascus.

1482 **Bedros,** Missak, Martha
Sivas, 17, Dec. 15, 1927

After taking the father to military service in the Turkish army the mother was deported with her seven sons and two daughters. After travelling months long walk-

ing along the roads and steps, they reached the Syrian area. Near Bab Arabs attacked the caravan. Bedros was taken to the house of one of them and stayed there until recent rescue. Bedros was the shepherd of the Arab, an Armenian soldier who was stationed there helped him to escape. When he came to us we admitted him. He does not remember the names of his brothers and sisters, and he never had any news from them. He also tells us that there are still some Armenian girls living in the same village who are illegally detained there.
Left our care: March 13, 1929. Soldier.

1483 **Levon,** Yegnia Palandjian, Mariam
Erzeroun, 20, Dec. 24, 1927

Levon was deported with a number of Armenian children whose parents were deported to another direction. Until today Levon heard nothing about his parents and he does know nothing of their fate, if they are alive or not. After long travelling the caravan of children arrived to Malatia. The children were given to Kurdish and Turkish families. Levon was taken to a village named "Kullu Maghara" there he worked on the fields of his master who was a Kurd. After some time he fled and went to Arabkir, as he was ill-treated by the Turks for being an Armenian he fled and went further onto the West until he reached Adana and from there he went onto Killis. By and by he reached to Kurdish-Syrian frontier without knowing it. There he was attacked and robbed of everything by Turkish gendarms who took even his clothes from him. Almost naked he arrived to us. We are taking care of him.
Left our care: January 17, 1928. Selfsupporting.

1484 **Artin,** (...), Satenig
Sivas Hanjenek, 11, Dec. 31, 1927

Artin remembers absolutely nothing of the time of the deportation. He only remembers his mother who died one year ago. Then a Tsherkess took Artin to his house and kept him until lately. An Armenian soldier serving in the French Army heard about the child and became interested in the case. He went to the village near Boumboudsh (?) and took the child from the Tsherkess and brought it to us. Artin is now in our care. Left our care: January 31, 1928. Received in an Armenian orphanage.

1701 **Aroussiag,** Panos, Mariam
Hadjin, 24, January 14, 1928

Aroussiag's father was dead before the war. She was deported with her mother, 2 brothers and a sister. Her mother and sister died on the road. Not far from Aleppo a Kurd broke into the caravan and carried her off. She was compelled to marry him. She tried to get news of her brothers, one of them was found living in Beirut, a doctor connected them with each other. A/fled wandered 9 days in the snow before she reached the Syrian frontier. From there she was sent in a car to us.
Left our care: February 19, 1928. Sent to her brother in Beirut.

1702 **Baydsar,** Meggrditch, Manoush
Diyarbakır, 30, January 19, 1928

Baydsar's husband had to flee during the deportation. Somehow he managed to reach France. She had one letter from him. Later the heard nothing. A Turk had taken possession of A., so her daughter was safe. But as the girl grew up, the same fate awaited her. So Baydsar fled and reached us over Mardin. She came with two children.
Left our care: February 21, 1928. Living with relatives in Aleppo.

1703 **Djenevieve Raghhetian**, Baydzar
Khoren, Diyarbakır, 14, January 19, 1928
Daughter of Nu: 1702.
Left our care: February 21, 1928.

1704 **Souren Raghhetian**, Khoren, Baydzar
Diyarbakır, 8, January 19, 1928
Son of Nu: 1702.
Left our care: February 21, 1928.

1705 **Nevart Ghogoyan**, Enok, Rebekka
Haini, 20, January 19, 1928
Nevart's father was a soldier in the Turkish army. She was deported with her mother and two little brothers. A Turk took her back to Haini, and she lived in his house until he died. Afterwards she found her living as best as she could. For some years she was in an orphanage in Diyarbakır. Later she married an Armenian there. He was killed by the Turks and she had to flee together with her sister-in-law No. 1706. They both came to us over Mardin.
Left our care: February 21, 1928. Living with relatives in Aleppo.

1706 **Nevart Gagoyan**, Markar, --
Erzingian, 25, January 19, 1928
Nevart was deported together with her parents, a sister and two brothers. She together with one of her brothers escaped from a regular massacre in a valley on the way. They were driven on to Diyarbakır, where a Turk married Nevart. So the brother was saved. Later he married No. 1705, but was soon killed by the Turks. The two young women fled together and reached us over Mardin.
Left our care: February 24, 1928. Compatriotic Union in Charge.

1707 **Mariam Sahakian**, Ghazer, Eva
Diarbekir, 25, January 25, 1928
Mariam was an orphan, when the war broke out. She was deported with her elder sister, Khatoon and two brothers. A Kurd took the two girls and married Khatoon. Mariam lived with them for four years and was then sold to another Kurd. Lately her husband had to flee from Turkey. When they came to Syria, Mariam fled and came to our home. She has a little daughter with her, a very weak child.
Left our care: May, 16, 1928. Living with friends in Aleppo. Later married to an Armenian in Hasitşe.

1708 **Emine**, (...), (...), (...)-
5, January 25, 1928
Daughter of Nu: 1707.
Left our care: May 6, 1828. Given back to her father.

1709 **Gurdji Kerlidjian**, Nazar, Mariam
Maraş, 26, February 21, 1928
Gurdji was deported with her parents to the region of Şam, where bother father and mother died in a famine. A Kurd from Saliha named Mollah Yussuf took Gurdji to his house and two years later married her. Later he died and another Kurd (Emin Mazbda) took her. Now she was his wife. The poor woman thought that all Arme-

nians were dead. So she had to stay among the Kurds. On the occasion of a visit to Şam with her husband, she found Armenians and found the church and immediatly she left the Kurd. The church sent her to us. The Kurd tried to get her back, but in vain. Left our care: February 22, 1928. Living with her brother in Aleppo.

1710 **Hagob Basmadjian**, Bedros, Khanoum
Urfa, 16, February 2, 1928

Hagob's father was a soldier in the Turkish army and disappeared there like so many other Armenian soldiers. Hagob was deported together with his mother and two sisters. Their first goal was Rakka, but one of his little sisters died on the road, near to Charb Bedros. He himself was separated from his mother and other sister and totally lost their traces. For years he was living among the Arabs, until he heard of our colony. Then he came back to join his own people.
Left our care: February 2, 1929 Selfsupporting. In our colony.

1711 **Mariam,** Sarkis, Lucia
Diarbekir, 27, February 26, 1928

The family originally is from Diarbekirr but had already before the war emigrated to Mardin. Mariam was deported together with her parents, but two hours from the city an Arab Abdul Resah from Mardin came and brought her forcefully to his house. Two years later he married her. She was told that her near relatives were all killed. Lately Mariam became ill. She had been infected by Syphilis, and later Tubercolsis also broke out. The man then sent her away and she came to us. We had to place her in municipal hospital. Left our care: March 2, 1928.

1712 **Hrant Sheshedjian,** (...), (...)
Guerun, 18, March 6, 1928

Living among the Arabs in the region of Homs. Came to us sick, pneumonia. Later when he recovered we sent him to his sister in Beirut.
Left our care: June 6, 1928. Living with his sister in Beirut.

1713 **Yeghsa,** Sarkis, Eva
Adıyaman, 40, March 13, 1928

Yeghsa's husband had fled to Urfa. When she was deported with her son to the same city, they lived together there. The husband was killed in the battle of Urfa. She was again deported with her son to the region of Nissib, where a Turk married her. This saved her son. But when he grew up, he was no longer safe in Turkey. They fled to Syria, and we helped them to settle in Aleppo. The son here has married one of our girls, Nu: 578. Left our care: March 14, 1928. Living with her son in Aleppo.

1714 **Kevork,** Chetshor, Yeghia
Adıyaman, 18, March 13, 1928

Son of Nu: 1713.
Left our care: March 14, 1928. Living with his mother in Aleppo.
We gave a little help to their start.

1715 **Manushag Sahakian**, Manug, Yester
Diarbekir, 28, March 17, 1928

Manushag's father was a soldier. Her mother went to Haini with four children to live with her brothers. There they were not deported, but a prominent Turk forced

Manushag to marry him. The mother returned to Diyarbakır with her other children. In nine years Memdo Bey treated Manushag very well, then he took another wife and began to illtreat her. During the Kurdish trouble Memdo Bey was deported to Smyrna. Later he brought his two wives to the same place. Six months later they were permitted to return to Haini. Manushag's mother, who had come to Aleppo, knew that they were returning. She informed us, and we helped her to save her daughter, when the train passed Aleppo.
Left our care: March 18, 1928. Living with her mother in Aleppo.

1716 **Mariam,** Tomas, Lulu, Sari near Mardin, 25, February 31, 1928

Mariam's father and brothers were killed by the Turks. There was a regular massacre in their village. Mariam's aunt fled by night with her and her own daughter. Somehow she protected the two little girls until they were received in an orphanage in Mardin. Mariam stayed there several years, but when it was closed, a Turk married her. She had to stay with him several years, until our agent helped her to flee over the frontier to us.
Left our care: April 1, 1928. Living with relatives in Aleppo.
We gave her a little help in the beginning.

1717 **Chenum Berberian**, Kevork, Yeva Urfa, 33, April 6, 1928

Chenum was married in Urfa, when the presecutions broke out there, and had three children. Her husband was killed. She was deported together with his relatives and her own sister. They were sent over Diyarbakır to Mardin. Her youngest child died on the road. The Kurds took one little boy, the same happened to her sister. She was now alone with her eldest son, David, and a sister-in-law. Finally she became so exhausted that she could walk no longer, then a Kurd carried her away. David remained in the caravan. For a long time she lost sight of all her people, but her mother and sister had been able to save their life and to return to their own people, and we could save little David, No. 297. He is now a prosperous young man in Beirut. Finally her whereabouts were discovered too, and our agent brought her out. They are now all living in Beirut.
Left our care: April 7, 1928. Handed her over to her sister, who had come from Beirut to receive her.

1718 **Artin Badian**, Mardiros, Gulle Hadjin, 18, April 9, 1928

Artin belonged to a very large family. He was deported together with father and mother, three brothers and three sisters. Two brothers were lost before they reached Deyr-i Zor. The rest of them lived there until the Armistice, then they returned to Hadjin. Later they met their fate. Father and mother were killed, the son fled, who knows to where, the sisters were violated by the Turks. Artin knew the whereabouts of only one of them. He himself managed to live among the Turks, but always in danger, until finally he found his way to Syria. When he came to us, we located his brothers in Beirut. They are now living there together.
Left our care: April 24, 1928. Living with his brother in Beirut.

1719 **Valentin,** Hagob, (...)
Diyarbakır, 20, April 13, 1928

Valentin's father was killed. She was deported with her mother. In Veranshehir a Turk took her to his house. Later, he, an old man of 60, married her. She had to say with him for many years, but finally one of our agents succeeded in helping her over the frontier. We found her mother here in Aleppo, she is now living with her.
Left our care: April 13, 1928. Living with her mother in Aleppo.

1720 **Hagob,** (...), Chasal
Muş, 18, April 16, 1928

Left our care: April 17, 1928. Living with friends in Aleppo.

1721 **Chanum,** Asadur, Chatun
Adıyaman, 35, April 17, 1928

Left our care: April 19, 1928. Living here in Aleppo together with her son. We gave her help in the beginning.

1722 **Kevork,** Sarkis, Chanum
Adıyaman, April 17, 1928

Son of Nu: 1721.
Left our care: April 19, 1928. Living with his mother in Aleppo.

1723 **Hovsep,** Mikael, Yester, Haini, 20
April 20, 1928

Hovsep's father was killed. He was deported with his mother. Outside the city a Kurd took him and his mother to his house. They were both servants there. Later the mother went to Diyarbakır. He stayed and was a sort of slave. As he was later illtreated on account of being a "Christian dog," he fled to Mardin, from where our agent sent him to us. We kept him a few days and helped him to find work. He is now selfsupporting.
Left our care: April 25, 1928. Selfsupporting. Relatives in Aleppo.

1724 **Rebekka,** Nazar, (...)
Urfa, 15, April 23, 1928

Rebekka's father was killed. She was on the arm of her mother, who was driven through the deserts with a little boy hungry at her apron. In Hasitşe her strength was absolutely exhausted. She died on the road-side. An Arab took the little girl to his tent. The boy went on. He too lived for years among the Arabs. During the British occupation he came out, but he never gave up the search for his little sister. We helped him, and finally she was found and given back to him.
Left our care: April 26, 1928. Living with her brother.

1725 **Sahag,** Hagob, Mariam, Behesni
18, April 26, 1928

Sahag was an orphan as the war broke out. He was deported with one of his aunts. She died on the road and he was driven on to the deserts. There an Arab took him and brought him far away to Homs. Sahag worked for him many years, thinking that he would have some reward. Finding however, that such was not forthcoming, he fled to Homs from where he was sent to us. He found one of his aunts here in Aleppo. He is now living with her.

Left our care: April 27, 1928. Staying with relatives in Aleppo.

1728 **Ghazar,** Avedis, Khan, Serert
18, April 27, 1928

Ghazar's parents were killed on the road before his eyes. He still remembers the gruesome sight. He himself went on with his uncles. In a Kurdish village they all stayed as servants or slaves. Indeed they were absolutely unpaid, saving nothing but their bare lives. Recently most of them were killed. Ghazar fearing the same fate, fled to Syria. We received him in our house to give him a start in the new life.
Left our care: June 18, 1928. Selfsupporting.

1727 **Annig,** Harutiun, Mariam
Malatya, 22, April 29, 1928

Annig's parents died on the road. Her brother was killed. Finally, the little girl was received in an orphanage. Later she fell in the hands of the Turks, until a young Armenian saved and married her. He was however persecuted and had to leave Turkey. We received him, No. 1469, and helped him to find work here. Afterwards we tried hard to bring his wife out and finally succeeded. They are now living here in Aleppo, working their own way.
Left our care: April 30, 1928.

1728 **Garabed,** Hrant, Annig
Malatya, 2, April 29, 1928

Son of Nu: 1469 and Nu: 1727.
Left our care: April 30, 1928. Living with his mother in Aleppo.

1729 **Vartan,** Hovagim, Sara
Diarbekir, 18, April 30, 1928

Vartan's father was killed on the road. The mother worked for a long time as a servant in a Kurdish house to keep her child. Some years later she died. He was now working for the Kurd without recompense. Finally he got tired of that and fled to Syria. Our agent sent him to us. He is now learning a trade.Left our care: May 24, 1928. Selfsupporting. Working on the roads in Kırıkhan and 30, 31.

1730 **Harutiun,** Chatscho, Sulfo
Muş, 18, May 2, 1928

Harutiun's father and mother died on the road, his brothers and sisters were taken by the Kurds. He stayed with one sister for a long time. Later he tried to make his living, but was badly treated, because he was a "Christian dog." Finally he came to Syria to live like a free man. We received him in our home.
Left our care: August 17, 1928. Selfsupporting.

1731 **Harutiun,** Aharon, Sultan
Kayseri, 18, May 4, 1928

Harutiun's father was killed. He was deported with mother, brothers and a sister. His brothers were killed by the Kurds near Resulayn, the mother died of grief. He was driven on with his sister towards Mardin. On the road a Turk wanted his sister. The little fellow tried to protect her and was thrown into a pit. Some Kurds found him there. Since then he was their slave. Finally he escaped to Syria.
Left our care: June 20, 1928. Selfsupporting.

1732 **Vardeni,** Beshro, Victoria
Mardin, 19, May 6, 1928

Vardeni's father, mother, brother and several of their friends were killed by the Turks. She remembers seeing it. An Arab took her to his house. Later she came in the hands of Kurds, who had known her father. They treated her well, and she stayed with them until they wanted to marry her to a Kurd. Then she fled to Mardin and from there was sent to us.
Left our care: May 16, 1928. Living with relatives in Aleppo.

1733 **Antranig,** Mado, --, Hertir
Erzurum, 18, May 10, 1928

His mother died before the war. He was deported with father and two sisters. The father and the other men were killed on the road. He reached Urfa with his sisters. The sisters deported towards Deyr-i Zor. A Turk took Antranig to his home but compulsed [expelled] him later during the war in Urfa. Then he was deported and found his sisters in Deir el Zor. They were both taken by an Arab. His sisters later were deported to the desert. He stayed with the Arab. Later he went to Sindjar where he was a shepherd for many years. He returned to his people over Mossul.
Left our care: March 25, 1928. Selfsupporting.

1734 **Toros,** Sarkis, (...), Biledjik
18, May 11, 1928

Mother died before the war. Toros was deported with his father and sister. His older brother was a soldier and is perhaps living in Roumania now. His father and sister died. He has been living as a shepherd with several Arabs until finally he came to Mossul and from there was sent to us.
Left our care: May 25, 1928. Living with friends in Aleppo. Selfsupporting.

1735 **Sarkis,** Hagop, Mariam
Pertak/Muş, 16, May 12, 1928

Sarkis' parents were killed by the Turks. He came to a Kurd and was his slave. Fled to Syria working from town to town. Was helped by our agent to cross the frontier and sent to us from Hasitşe.
Left our care: May 28, 1928. Living with friends in Aleppo. Selfsupporting.

1736 **Arshlous Basmajian,** Hovhannes, Pertoush
Hayni/Diyarbakır, 30. May 14, 1928

Her family was deported except herself and her mother. A Turk had married Arshlous and for her sake kept the mother. He was kind to her, but she could not love him. He was killed during the Kurdish troubles and soon she left and came to Syria. We found her grand-mother here in Aleppo. She is now living with her.
Left our care: May 18, 1928. Staying with her mother in Aleppo.

1737 **Krikor,** (...), Mariam, Shiro
18, May 15, 1928

Krikor's father was dead before the war. He was deported with his mother, grandmother, and some other relatives. His mother disappeared in the night and so did the other relatives. He was alone with the grand-mother. In Nissib a Turk married her and Krikor stayed some time with her. Later he earned his living in the village. Later he fled to Syria and came to us.

Left our care: January 1, 1930. Staying in Basmadjian's home.
March 23, 1931. Still supporting sick.

1738 **Yeghsapet Ghazarian**, Artin, Mariam
Tchargara/Bursa, 27 (30), May 21, 1928

Yeghsapet was married to an Armenian before the war. He became a soldier in the Turkish army. Later Yeghsapet was deported with some of her relatives. Not far from Nisibin a Kurd bought Yeghsapet from the police-soldiers for ten. After this she was his wife, she could not escape from him. But lately she fell from the roof and hurt one leg badly. She was then sent to Khamishli to the doctor. There she found Armenians and was sent to us. Three years ago her husband had been here looking for her. Believing her to be dead, he had married another woman and gone to Greece with her. Yeghsapet is working as a servant here in Aleppo.
Left our care: July 2, 1928. Living as a servant in Aleppo.

1739 **Setrak Arakelian**, Arakel, Mariam
Paloo, 19, May 27, 1928

Setrak's mother died before the war. His father was killed by the Turks. He was deported together with a brother, few years older then himself. Somewhere a Turk took Setrak in his house. Since then he has been working for him. Seeing that he was in fact a slave, he fled to Syria. Walking from town to town he reached Mardin, where he got hold of a passport to Adana. When he came to Syria, he left the train in the night and came to our house. We found his brother here in Aleppo. They are now living together.
Left our care: May 28, 1928. Living with his brother in Aleppo.

1740 **Yeghiasapet Zahiaa**, Boghos, Tamam
Deengyueli/Bursa, 35, June 1, 1928

Her husband was a soldier. She was deported with a daughter and two boys. She was already weak, when she reached Aleppo. But in order not to be separated from her children, she dragged herself on almost to Meskene. There she fainted on the road. The children disappeared with the carawan. An Arab took her to his tent. When she recovered she became his fourth wife. When this man died in the spring, she became free and sent word to Aleppo. We found her son and helped to bring her. They are now living together. Left our care: June 2, 1928. Selfsupporting. Living with friends. Living with her son in Aleppo.

1741 **Nazo,** (...), (...), (...), 14
June 3, 1928

Nazo was sent to us from Mardin. Her father was killed by the Turks and her mother married to a Muslim. So she was saved from the same fate.
Left our care: January 15, 1929. In the hostel of Friends of Armenia.

1742 **Movses Khatchoyan**, Tchatshe, Yakout
Khentzorig/Sassoun, 19. June 4, 1928

His father and mother and older brothers were killed with the rest of the population of the village and then fire was put to everything. He escaped out of a burning house. Afterwards he lived among the Kurds. Finally he made his way to Syria.
Left our care: June 5, 1928. Living with friends in Aleppo. Selfsupporting. Kırıkhan Nu: 43, 44.

1743 **Kevork,** Guiro, Hripsime, Sassoun
18, June 4, 1928

His father and brother went to the mountains. The women and children were deported and killed on the road. He remained under the bodies. Later he lived with the Kurds until lately they were killed by the Turks. Then he fled and came to Syria.
Left our care: june 5, 1928. Living with friends in Aleppo. Selfsupporting.

1744 **Kango,** Magar, Noure, Belov Sassoun
18, June 4, 1928

During the massacre of their village his mother fled with him. They came to Haini. A Kurd forced his mother to marriage. She died soon afterwards. Kango remained with the Kurd as his slave, until finally he fled to Syria.
Left our care: June 5, 1928. Living with friends in Aleppo. Selfsupporting.

1745 **Meaoush,** Garabed Yeghsa
Bsherig, 30, June 9, 1928

Meaoush's husband was killed. She had a little child who was taken from her. She herself was torn from her mother and married by force to a Kurd. When she heard that the Armenians were free in Syria, she fled with her smallest child, wandering at night, hiding in the daytime. In Diyarbakır she came into contact with us. We brought her to Aleppo. Here her last child died. She was very sick herself but recovered.
Left our care: June 23. 1928. He is living with friends in Aleppo. We helped her in the beginning.

1748 **Khatchadour,** Selin, (...)
Adıyaman, 13, June 10, 1928

Khatchadour's father was killed by the Turks. His mother married to a Muslim. So she saved her child. After her death the child was erring homeless in the villages. Armenians who had come to the region sent him to us. Later we discoverd his uncle here in Aleppo. He is now living with him.
Left our care: June 24, 1928. Living with his uncle in Aleppo.

1747 **Vartivar Avakian,** (...), Teshkloale
Geuksoun/Zeitoon, 20, June 14, 1928

Vartivar was deported with his parents, first to Konia, later to Deyr-i Zor. After Deyr-i Zor the adults were killed. He stayed with the Shammars. Came to Aleppo to find Armenians. Later returned to sell his sheep and camels.
Left our care: June 19, 1928.

1748 **Mesrob,** Garabed, Ferdak
Hadjin, 17, June 14, 1928

Same story as 1747.
Left our care: June 19, 1928. Returned to the Arabs to sell their sheep.

1749 **Armen,** Hagob, --, Urfa, 17
June 21, 1928

Armen's father was killed by the Turks. He was deported with his mother and two sisters. In the Habur-Region a Shammar-Beduin took Aram to his tent. Later the tribe wandered off to the environs of Mossul. Armen stayed eight years with the

Arab and became a good shepherd. Then the Arab died and another Arab from the tribe took Aram as his slave. Later he fled to Mossul and from there was sent to us. We have found his uncle in Beirut.
Left our care: July 15, 1928. Went to join his uncle in Beirut.

1750 **Stephan,** (...), (...), Erzurum
15, June 22, 1928

The Turk with whom he was living in Nisibin told him that he was an Armenian boy and that he himself had bought him from an Arab for three £. He wanted to return to his people and fled to Kameshli from where he was sent to us.
Left our care: June 22, 1928. Placed in the home of the Benevolent Union.

1751 **Minas,** Hovhannes, Rakel
Maraş, 18, June 23, 1928

Minas's father was deported separately and the family believed that he was dead. Later Minas came on the road with his mother. They reached Deyr-i Zor and some time afterwards were driven into the desert to be killed by the Tchetchens. In this way Minas' mother disappeared. He went alone with the caravan until Resulayn. There he met his father. Later they were deported again. In the Habur-region, there were detained to die from starvation. To save his child from this fate, the father gave him to an Arab. With him Minas stayed ever since, but he did not want finally to become a Muslim. So he made his way to Hasitşe and from there he was sent to us.
Left our care: June 23, 1928. Placed in the home of the Benevolent Union.

1752 **Siranoush,** Sarkis, (...), Melasgerd
23, June 24, 1928

Siranoush's father had emigrated to America before the war. She was deported with her mother. The caravan was attacked by Kurds, who killed the women and children. The mother tried to defend Siranoush. A young Kurd noticed the girl and carried her away, the mother died there. Siranoush lived a long time with this man. Two years ago he sold her to another Kurd. Siranoush did not like him and tried to escape. She finally succeeded and reached us over Hasitşe.
Left our care: August 25, 1928. Gave birth to a child that was adopted. She is now living as a servant.

1753 **Digran,** Boghos, Mariam, Smyrna
19, June 26, 1928

Deported with his parents to Angora. They were killed there. He lived with a Kurd and worked for him without any return. Becoming tired of that, he fled to Syria.
Left our care: July 20, 1928. Selfsupporting.

1754 **Bedros,** Barsam, Lucia
Severek, 18, June 26, 1928

His parents were deported. A Turk took to him to his house. He was his slave and when he was old enough to understand and to venture to flight, he fled to Syria.
Left our care: July 20, 1928. Selfsupporting.

1755 **Manug,** Khazarian, Soultan
Paloo, 17, June 26, 1928

Manug was deported with his parents till Maden. There a Kurd took him to his

house. Manug lived with him six years, then the man died. His wife soon remarried. The boy looked for work in the villages and so lived on until he began to think about the future. Then he made his way to Syria.
Left our care: July 20, 1928. Selfsupporting.

1756 **Vartan,** (...), (...), Chenouss by Erzurum
5, June 26, 1928

Vartan does not remember his parents or his home. But the Kurd with whom he was living told him that he had taken him from his parents and that they were from Khenouss. He stayed with this man all these years, until recently the Armenian woke up in him. He then made for Syria. His elder brother has been found here, he recognized Vartan on some signs on his body.
Left our care: July 11, 1928. Living with his brother in Aleppo.

1757 **Mardiros,** Tate, Rhan
Seert, 18, June 29, 1928

Mardiros' father died before the war. A Turk took the whole family to his house. Later they were living in a village. Mardiros wanted to return to the Christians and came to Syria.
Left our care: August 9, 1928. Selfsupporting. Kırıkhan.

1758 **Chatcho,** Hagob, Chatun
Siirt, 18, June 29, 1928

Father killed by the Turks. He was deported with his mother and a little sister. The little sister died. He reached Diyarbakır with his mother. A Turk took him to his house. He stayed with him until he wanted to return to the Christians and came to Syria. Left our care: August 9, 1928. Selfsupporting. Kırıkhan.

1759 **Serope,** Manug, Chemlo
Sassoun, 16, July 5, 1928

Father killed by the Turks. He was deported with his mother and sisters and brothers. But he lost them all and came into another caravan. In a village between Diyarbakır and Mardin his journey ended, a Kurd took him to his house. With him he lived as his shepherd. Later he fled to Syria.
Left our care: August 15, 1928. Selfsupporting. Kırıkhan.

1760 **Garabed,** Kevork, (...)
Sassoun, 19, July 8, 1928

Left our care: July 19, 1928. Selfsupporting. Kırıkhan.

1761 **Issa,** Sahak, Margrit
Bash-Keuy/Diarbekir, 19, July 10, 1928

Left our care: July 10, 1928 Living with his sister in Aleppo.

1762 **Djerdjis,** Garabed, Gulsun
Khozli/Muş, 18, July 10, 1928

Left our care: July 16, 1928. Selfsupporting. Kırıkhan.

1763 **Azad,** Musak, Akroon
(...), 19, July 15, 1928

Left our care: 1930. Selfsupporting. Soldier.

1764 **Mariam,** Hagob, (...), Yaghpous Zeitoon
35, July 18, 1928

Mariam was deported with her husband and three children. One child died in Killis, her husband in Aleppo, and one child on the road to Deyr-i Zor. In the desert passed Deyr-i Zor the caravan was attacked by Tchetchens. Her last child was killed before her eyes. She was carried away by a Kurd to Sindjar. She could not get away from him, but recently he abducted a Kurdish woman and was thrown into prison. Then she took the opportunity and reached us over Hasitşe.
Left our care: July 26, 1928. Married to an Armenian here in Aleppo.

1765 **Pampulik,** Ohanian, (...)
Broussa, 25, July 18, 1928

Pampulik was deported with her parents, brothers, and sisters to Mardin. Before they reached that city Pampulik broke down and remained half unconscious on the road. The others were driven on. An Arab from Mardin found Pampulik on the road and took her to his house. As soon as she was well enough he married her. She was the second Armenian girl he married in that way. He was kind to her but finally she wanted to return to her own nation. She took the opportunity and fled over the frontier. From Hasitşe she was sent to us.
Left our care: August 6, 1928. Living with relatives in Aleppo. Servant.

1766 **Hamparzum,** (...), (...)
Diarbekir, 18, August 3, 1928

In the time of deportation Hamparzum may have been four to five years old. He does not remember much from that time, but he knows that he was born in Diyarbakır and that he came with his parents to Urfa. Those disappeared and a Turk took him to his house. He remained seven yearswith that man. Then the Turk died and Hamparzum had nobody to take care of him. He went to a coffee-house, where he served three years. Afterwards he went to Surudj. Lately he heard about our home in Aleppo. He went to Arab-pounar where one of our friends helped him to cross the frontier.
Left our care: August 10, 1928. Living with the people from his city here in Aleppo.

1767 **Jegsa,** Pjerrorian, (...)
Erzouroum, 30, August 7, 1928

Jegsa's husband was taken as a soldier in the Turkish army, and she never has had any news about him. She herself came on the road with her mother and was attacked by Arabs and Kurds. A young Kurd noticed Yersa and carried her away, later he married her. After some years he sold her to a Turk, who went to Antioch. With that man she was forced to live many years. Sshe was illtreated. We heard about the case and succeeded in rescuing her.
Left our care: August 7, 1928. Living with friends her in Aleppo. Servant.

1768 **Vartuhi,** Der Sahagian, (...)
Arabkir, 37, August 7, 1928

Vartuhi was deported with her husband and her two sons. Mihran was new born. The following day her husband was taken aside with all the other man in the caravan and killed. Vartuhi succeeded in hiding herself and her little ones, when the caravan went further on and she returned to Arabkir. There a Turk took her in and she stayed in his house seven months. Then she left him and started weaving. In

that way she earned her living many years. The boys grew up and the Turks who were living round them, tried to convert them to Islam. Vartuhi who wanted to keep her boys as Christians, asked for our assistance. We helped her to reach Aleppo, where her sister is living. She is staying with her.
Left our care: August 8, 1928. Living with her sister. We helped her in the beginning.

1769 **Garabed,** Der Sahagian, (...)
Arabkir, 16, August 7, 1928
Son of Nu: 1768.
Left our care: August 8, 1928. Living with his mother in Aleppo.

1770 **Mihran,** Der Sahagian, (...)
Arabkir, 13, August 7, 1928
Son of Nu: 1768.
Left our care: August 6, 1928. Living with his mother in Aleppo.

1771 **Vartan,** Garabed, (...)
Adana, 16, August 9, 1928
Vartan was deported with his parents. The caravan reached "Tel-Afar" a village near Mossul. There a terrible massacre took place. Vartan's parents were killed. He himself fell in the hands of an Arab, who kept him as a shepherd many years. The poor boy was illtreated and wanted to get away but where to go? One day he met with another Armenian boy, who told him that he intended to flle to Mosul.
Left our care: August 10, 1928. Placed in the home of the Benevolent Union.

1772 **Arshaluis,** Tateossian, (...)
Harpoot, 30, August 10, 1928
Her father had emigrated to America before the war and died there. Her mother married again and placed her two girls Arshaluis and Arusiak with her grandfather. In the time of deportation, they all came on the road. Arshaluis' stepfather and grandfather were killed. Her sister disappeared. The caravan reached Surudj where her mother died. A Kurd from a village close by took Arshaluis in his house. She was married to him and got four children. The Kurd had also another wife, who was very unkind to her. One day she fled, reached a village where an Armenian helped her to pass the frontier and she came to us. Left our care: August 8, 1928. Returned to the Muslims. She had several children there.

1773 **Ardashesh,** Habeshian, (...)
Arabkir, 14, August 13, 1928
The father was killed in the beginning of the war. A Turk took Ardashesh and his mother in his house. After four years his mother died. Ardashesh was a servant in the house. The Turk always wanted to convert him to Islam. Recently, he told him that if he was not willing he would kill him. Ardashesh became frightened and with the help of an Armenian he came with some muleteers to Aleppo, where he soon found our house.
Left our care: November 1930. Living with Relatives Aleppo.

1774 **Hrant,** Matheossian, (...)
Dortjol, 16, August 16, 1928
The boy remembers that his father was killed on the road, and that his mother and he himself with many other people were driven to and fro till they reached Tel-Afar.

There the mother became ill and died. An Arab, Hassan Abdullah, took possession of him. Herant was a shepherd by that man many years, never he got any recompense for his hard work. One day he met with an Armenian chauffeur, who brought him to Mosul, from where he was sent to us.
Left our care: August 17, 1928. Living in the home of the Benevolent Union.

1775 **Vahan,** Givilian, (...), Aintab
18, August 16, 1928

Vahan was deported together with his parents, a sister and a brother. The father died on the road. The caravan reached Deyr-i Zor. The mother went to fetch water, she never returned. Vahan's sister and brother also disappeared. An Arab dragged him away with him. He was treated rather well by that man, yet he never forgot that he was an Armenian, a Christian. He was longing to join his own nation, so when on day he met with some Armenian chauffeurs he asked them to bring him to Aleppo. He immediately came to us and we succeeded in finding his sister, with whom he is now living.
Left our care: August 17, 1928. Living with his sister in Aleppo.

1776 **Sarah,** Karayan, (...)
Roomkale, 19, August 17, 1928

When the parents were deported, they left Sara with her grandmother hoping that both of them might remain in Rumkale. Yet, the poor old woman received the order that she had to go with another caravan. She feared, became ill and died suddenly. Poor Sara was alone. A rich Turkish functionary pitied her and took her in his house. He kept her as a daughter. Newly that Turk had to move to Urfa, and as there at the same time came the news that Sara's parents were alive and had reached Aleppo, he asked her, whether she wanted to go with him or to her parents. She choose her parents. The Turk sent her to a friend of his, a Turk in Biredjik, who had promised to send her on to Aleppo. That friend was a rascal, who kept the girl and treated her badly. The parents who had heard about that turned to us for help and we succeeded in rescuing her. The poor girl was immediately sent to hospital where she became a child.
Left our care: August 18, 1928. Living with her mother and father in Aleppo.

1777 **Martha,** Srigorian, (...)
Mesjavka/Malatia, 15, Sept. 3, 1928

Martha was deported with her parents and two brothers in the direction of Sivas. The caravan reached Daranda. There a Turk took the whole family in his house. The father soon died. The mother was married to a Turk. After ten months Martha and her brothers went back to their native country Mesjavka. When Martha grew up a Turk wanted to marry her. Then she fled with some muleteers and reached Aleppo.
Left our care: January 15, 1929. In the hostel of "Friends of Armenia."

1778 **Hamgash Tchapraguian,** Mardiros, Vartoug
Ala Khan/Sivas, 17, Sept. 7, 1928

The parents died before the Great War. Hamgash and Artin were staying with their grandmother. When the order of deportation came, they were with many other Armenians driven in the direction of Deyr-i Zor. After much trouble the caravan reached Arabkir. There the grandmother disappeared. The two boys were placed in a Turkish orphanage, where they stayed but one month, Then they were sent to

different villages and became slaves of the Turks. After many years Hamgarsh fled to the village, where his brother was. Some years passed. They were always longing to come back to their own people and one day they succeeded in fleeing with some muleteers to Aleppo, where they soon found our house.
January 22, 1931 still supporting sick.
Left our care: January 1, 1930. Living in Basmadian's home.

1779 **Artin Tchapropian**, Mardiros, Vartoug
Ala Khan/Sivas, 14, Sept. 7, 1921

Brother of Nu: 1778.
Left our care: January 1, 1930 Selfsupporting. Living in Basmadian's home. 1931 Artin went to Djerablus.

1780 **Mariam,** Hovhannes, (...)
Malatia, 22, Sept. 7, 1928

In the time of deportation her parents were killed. She herself was dragged away by a Kurd, who brought her to his village Meschana near Malatya. Mariam was then eight years old. Fortunately the Kurd and his wife were nice people. They treated her well and when she grew up, they married her to an Armenian, who was living in the same village. Some years they were allowed to live together, then the war came between the Turks and Kurds. Her husband was taken away as a soldier and she never saw him again. A Kurd wanted to marry her, then she fled with her two children. Some muleteers brought her to our home in Aleppo, there she is now staying.
Left our care: April 4, 1929. Her husband has come back. Is living in Aleppo.

1781 **Warteni,** Hovhannessian, (...)
Malatia, 3, Sept. 7, 1928

Daughter of Nu: 1780.
Died March 10, 1929.

1782 **Garabed,** Hovhannessian, (...)
Malatia, 1, Sept. 7, 1928

Son of Nu: 1780.
Left our care: April 4, 1928. Staying with his mother. Dead.

1783 **Yester,** Hagopian, --
Urfa, 23, Sept. 17, 1928

Her father was killed in the beginning of the war. She came with her mother one sister and one brother on the road. Some months they were driven to and fro. They suffered awfully from hunger and thirst. Jester had to leave her mother on the road. Her sister and brother were taken away by Muslims. One day she herself fell exhausted on the roadside. The caravan went further on. An Arab woman took her in, and after nine years she gave her to her son Ali. Four years she lived with that man. She became no children. Her husband was kind to her, but he had another wife, who illtreated Jester. One day, when her husband was in Aleppo. She fled to Tel-Abiat from there an Armenian sent her on to us.
Left our care: October 17, 1928. Living with her brother in Aleppo.

1784 **Agavni Rashmadjian**, Markar, Yugaper
Erzouroum, 26, Sept. 20, 1928

Agavni is from Erzouroum, where the Armenians suffered particularly during the wartime. She was deported with her mother and three brothers. Near Diarbekir they were attacked by Kurds and Arabs, who robbed, killed and dragged away with them women and children. Agavni, who was wounded in her chest, fell unconscious to the ground. A Kurd pitied her. He said: "I am no murderer, do not fear," and he carried Agavni and her mother to his house. Some years they stayed with that man, then the mother died and soon after also their benefactor. Agavni was then forced to marry a young Kurd. One day she was working on the field, she met with an Armenian priest from Mardin, who told her about Miss Jeppe's house. He helped her to pass the Syrian frontier, and she is now with her little girl staying in our home.
Left our care: January 24, 1931. Married in Aleppo.

1785 **Azniv**, --, (...), 1
Sept. 20, 1928.

Daughter of Nu: 1784.
Left our care: January 24, 1931. Staying with her mother.

1786 **Azniv Khedeshayan**, Artin, Tarantzen
Bitlis, 27, Oct. 2, 1928

In the beginning of the war Azniv's father and five brothers were killed by the Turks. She herself, her mother and two sisters were taken by Turks and brought to their houses. Azniv's possessor whose name was Avenk Effendi gave her later to an Armenian young man, named Hagop who was living as servant by a Turk in Avek. Azniv and Hagop married. They got a son, Kevork. After a time Hagop was taken as a soldier and Azniv never saw him again. Several years she stayed in the Turk's house, yet, as she understood that he wanted to marry her she fled and reached Aleppo, where she soon found a shelter for herself and her son in our rescue-home.
Left our care: April 11, 1929. Servant.

1787 **Kevork Khedeshoyan**, Hagop, Azniv
Bitlis, 8 (10), Oct. 2, 1928

Son of Nu: 1786.
Still here. In our German care.

1788 **Ebros Haleblian**, Guiragos, Khatoon
Kilis, 20, Oct. 18, 1928

Ebroas was deported with her parents, three brothers and other relatives from Killis to Aleppo. The parents who became very ill on the road, died there. Ebros and her aunt were driven further on to Meskene, there Arabs attacked the caravan. Ebros was dragged away by an Arab who brought her to his tent. The aunt succeeded in fleeing back to Aleppo. In the same tribe, where Ebros was living, was also an Armenian, who was a servant by an Arab. He bought Ebros for some sheep. Many years they lived there, then he died. Her aunt who had got the news that Ebros was alive, asked us for help and soon she reached Aleppo.
Ebros is now living with her aunt in Aleppo.
Left our care: Oct. 18, 1928. We helped her relatives to find her and bring her out.

1789 **Zabel Boyadjian**, Artin, Sara
Adiaman 14, Oct. 24, 1928

The Turks took her when she was but two months old. The parents were probably killed. Zabel does not know anything about that. Zabel grew up and one day she was told by some Armenians that she was an Armenian herself and not a Turk, as she had believed till that time. A sister of her who was living in Beirut turned to us for help. We succeeded in bringing her here. We sent Zabel to her sister in Beirut.
Left our care: November 6, 1928 Relatives. Sister in Beirut.

1790 **Garene,** Djerdji, Marie
Kilis, 20, Oct. 26, 1928

Her father died before the great war. Garene came on the road with her mother, a little brother and thousands of Armenians. The caravan reached Idlib. Garene who could not walk more, was lying at the roadside. A Kurd came and carried her away to his house. Some years later he married her, and for two years she was forced to live with that man. Then she met with an Armenian, who bought her for two £. and they went to Aleppo were they now are living.
Left our care: Oct. 29, 1928. Relatives, married.
[HK: small baby on photo-not registered?]

1791 **Gulizar,** Djerdji, Mariam
Urfa, 20, Oct. 29, 1928

Left our care: October 29, 1928. Relatives male in Aleppo.

1792 **Vartanous Der Avedissian**, Hovhannes, Hadji
Gul, Arabkir, 34, November 14, 1928

Six months before the Great war, Vartanoush was married to an Armenian young man in Erzinjian. Her parents and one sister who were living in Constantinople came to visit her. Then the war broke out. Vartanoush's husband was taken as a soldier and her parents and sister who could not get away were deported with her in the direction of Adıyaman. On the road her parents were killed. Vartanoush and her sister reached Adıyaman, where Turks took possession of them. After three years her sister died and poor Vartanoush was alone there in the hands of a bad Turk, who illtreated her. She gave birth to a son, who died soon after. After 13 years she succeeded in getting away with some muleteers and those brought her to our home. Vartanoush was sick for a long time, was treated for syphilis. In the spring 1930 she went to Muslemi and was mother in a French orphanage.
Left our care: September 1, 1931. Relatives in Constantinople. She went there to join those.

1793 **Zekie,** Djerdjis, Habo
Mardin, 18, December 25, 1928

Zekia was exiled with her parents, two brothers and two sisters. Not far from Mardin, a Kurd dragged her out of the caravan. She does not know, what became of her parents. 13 years she was a slave by that Kurd. Newly he wanted to sell her for 20 £ to another Kurd. Zekia fled and reached Mardin. There she met with our helper, an Armenian priest, who sent her per motor-car to our home in Aleppo.
Left our care: Year 1929. Zekia is married in our colony to Nu: 0834.

1794 **Manush,** Hovhannes Arayan, Ebros
Antep, 24, December 26, 1928

In the beginning of the war Manush's father and uncle were thrown in prison and soon died under the hands of ther tormentors. Manush came on the road with her mother and brother. They wandered afoot to Deyr-i Zor. Later they were driven through the desert to the river of Habur. There the whole family were sold to a Beduin, Sallal, for two Medjidie. The next day he killed the mother and brother and married Manush, who was then eleven years old. After two days she succeeded in fleeing to another Beduin tribe, Djabugh, where a man by name Chalaf-el-Mullah took her in his tent. After three years he married her. He was always kind to her. She got two children. Two years ago he died and his brother wanted to marry Manush to an Arab. Then she fled to Hasitşe where she met with an Armenian from Antep, who told her that her aunt and cousin were living in Aleppo. Those were poor people, and we paid the expenses for bringing her here.
Left our care: December 26, 1928

1795 **Azniv,** Garabed, Mariam
Diarbekir, 20, December 29, 1928

Asniv's father, who was a muleteer disappeared in the beginning of the war. Her mother was killed on the road. She herself taken by a Kurd and brought to a village. After some years she was sold for 100 Piasters to another Kurd. Four years she was forced to live with that man, then he was taken as a soldier. She fled to Mardin, stayed there some years with some Armenians. Later she came to Hasitşe. One day one of our old boys, a Chauffeur, saw her and brought her to us.
Left our care: June15, 1929. She went to her husband in Şam.

1796 **Koudsie Antepian,** Kevork, Khanoum
Urfa, 35, January 9, 1929

Kudsi's husband was killed in the beginning of the Great War. She herself, with her relatives were deported. To and fro the poor people were driven. They wandered afoot for months. By and by Kudsi relatives disappeared. They were killed or taken away by Muslims. One day Kudsi also was dragged away by a Kurd and brought to his village Grebiah. Some years she was forced to live with that man, then he sold her for three Medjidie to another Kurd. After two years he allowed her to marry an Armenian, who was living in the same village. Yet after two years her husband was killed by the Kurd and again forced to live with him. Newly he died and she succeeded in fleeing and reached our home with her two girls -Feride, whose father is the Armenian and Sultan whose father is the Kurd.
Left our care: 1930. Married in Aleppo.

1797 **Feride,** Nerses, Koudsie
(...), 10, January 9, 1929

Daughter of Nu: 1796.
We help her. Staying with her mother.

1798 **Soultan,** (...), Koudsie
(...), 6, January 9, 1929

Daughter of Nu: 1796.
Left our care: 1930. Staying with her mother.

1799 **Zevart Tomassian**, (...), (...)
(...), 18, January 30, 1929

The Armenian church rescued her from the Turks. We paid the expenses. She did not come here.
Left our care: January 30, 1929. Relatives in Beirut.

1800 **Karekin Gabendian**, Garabed, Altin
Haçjin, 20, January 30, 1929,

Karekin was deported with his parents and four brothers to Rakka. There the parents soon died and after one month also two of his brothers. Karekin and two little ones were left alone. One day an Arab took one of them and the other brother disappeared. Karekin was driven further on to Tel-Abiat where an Arab from Turkmen took possession of him. Two years he stayed there and was ill-treated by the Arab's wife. One day she put him out. Karekin fled to a village near Urfa, where a Kurd took him in. After 13 years he fled to Tel-Samen, from where he was sent to us.
Karekin is always sick. Still here in Basmadian's home
February 1931 in St. Louis Hospital.

No.	Name	Father's name	Native country	Age	Admission Date
308 145	Abraham	Pastor Koshkeriane	Zeitoon	13	5 IV 1923

According to the order of the Turkish Government he was exiled with his mother and elder brother to Ras-el-Ain. His mother became ill and died. In this critical moment he lost his brother too. Abraham was crying helpless on the road. A kurd who was passing there took him to his house and used him as his shepherd.

Once being in the mountains with his herd a kurd saw him and started at him wounding him in his arm. Abraham became a cripple. After his recovery he fled to Verme Shehir, from there to Jerniche and finally to Aleppo.

N°	Name and Surname	Father's Name	Mother's Name	Native Country	Age	Admission date
1947	Garabed Kabakian	Bedros		Kabatmian (Constantin)	20	21 June 1926

Garabed's father had been called up as a soldier in the Turkish army. Garabed, with his mother and 2 brothers was exiled to Khabour. There the Arabs attacked them and distributed the spoil among themselves. The poor boy was a share of booty to an Arab, with whom he lived 4 years until he had got terme to flee away.
One day he escaped and reached Hassetchen, from where by our agent he was sent per auto to us.

Halep Sığınma Evi

DANİMARKALI KAREN JEPPE'NİN TUTTUĞU KAYITLAR 1922-1927

Birinci Dünya Savaşı'nın ilk yılında Osmanlı Devleti'nin cephesi ve cephe gerisi güvenliğine yönelik tehdit algılamaları kaygısıyla 1915 ortalarında gerçekleşen Ermenilerin "sevk ve iskânı"nda, yani tehcir (göç ettirme) ve sonrasında yüz binlerce Osmanlı vatandaşı Ermeni evlerini, komşularını bırakarak çıktıkları zorunlu yolculukta ailelerinden de ayrılmak/kopmak zorunda kalmış ve bu zorlu yolculuk sırasında birçoğu hayatını kaybetmiştir.

Bugün Suriye sınırları içerisinde kalan Halep'te, tehcirle bölgeye gelen Ermenilere yardım amaçlı yetimhane, hastane, meslek edindirme okulları gibi tesisler kurulmuştur. Tehcirin ilk dönemlerinden itibaren bölgedeki Osmanlı idarecilerince oluşturulan sosyal ve ekonomik yardım kurumları savaş şartları altında hizmet görmeye başlar. Savaş sonrasında da çeşitli yardım kuruluşları burada faaliyette bulunurlar. Onlardan birisi de Near East Relief'tir. Bu kuruluşun Halep'te 1922'den 1927 yılına kadar faaliyeti, Danimarkalı yardımsever ve Milletler Cemiyeti Komiseri Karen Jeppe tarafından yürütülmüştür.

Çalışmamızda, söz konusu süre içerisinde Near East Relief tarafından yardım edilen 1184 kişiye ait bilgiler yer almaktadır. Birleşmiş Milletler Cemiyeti Arşivi'nde bulunan defterlerde, bu kişilerin adı-soyadı, anne-baba adı, memleketi, yaşı ve yardım kuruluşunca kabul ediliş tarihi gibi bilgilerin dışında, tehcir sonrası yaşadıklarının anlatıldığı metinler de bulunmaktadır.

ALFA
Ticarethane Sokak, No: 15, 34110
Cağaloğlu, Fatih - İstanbul
T. 0212 513 3420 (pbx)
F 0212 519 3300
www.alfakitap.com

ALFA TARİH
ISBN: 978-605-106-927-2